श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीअनंतकोटिब्रह्मांडनायकायनमः ॥ जयजयभक्तवत्सलारुक्मिणीकांता ॥ दीनबंधुअनाथ नाथा ॥ निजभक्तांसिसुखदाता ॥ तुजविणसर्वथाअसेना ॥ १ ॥ जयजयअनंतअवतारधारिया ॥ कृपासागराकरुणाल या ॥ गुणसमुद्रायादवराया ॥ निरसीमायाभक्तांची ॥ २ ॥ जयविश्वपतिविश्वेश्वरा ॥ कैवल्यदानीअतिउदारा ॥ भ क्तभूषणाजगदुद्धारा ॥ निजभक्तअंतरावससीतूं ॥ ३ ॥ जयकमलापतिकमललोचना ॥ अक्षयरूपाचैतन्यघना ॥ वि श्वकर्त्याराजीवनयना ॥ दीनोद्धारणाजगद्गुरू ॥ ४ ॥ निजभक्तपडतांसंकटीं ॥ सत्वरधांवसीजगजेठी ॥ त्याचेंकार्यकरि सीउठाउठी ॥ लज्जापोटींनधरितां ॥ ५ ॥ तींआपुलींसगुणचरित्र ॥ तूंचिवदविलींराजीवनेत्र ॥ मीतंवउगाचिनिमि त्तमात्र ॥ बुद्धिस्वतंत्रअसेना ॥ ६ ॥ मागीलअध्यायींनिरूपण ॥ श्रोतींऐकिलेंप्रीतींकरून ॥ कान्होपात्रेसजगज्जीव न ॥ दीधलेंदर्शननिजकृपें ॥ ७ ॥ आतांउदारज्ञानीधैर्यवंत ॥ जोप्रपंचींअसोनिअतिविरक्त ॥ तोनिजभक्तदामाजी पंत ॥ परिसाचरित्रतयाचें ॥ ८ ॥ अविंधराजाहोताबेदरीं ॥ एकनिष्ठकरीत्याचीचाकरी ॥ संसारमिथ्याजाणोनिअंत रीं ॥ श्रीहरिभजनकरितसे ॥ ९ ॥ पंढरीक्षेत्रापासूनिजाण ॥ मंगळवेढेंदोनयोजन ॥ तेथीलराजामाहालठाण ॥ के लेंस्वाधीनतयाच्या ॥ १० ॥ रायेंविश्वासुकजाणून ॥ दास्तानकेलेंत्याचेस्वाधीन ॥ कुटुंबासहवर्तमान ॥ तेथेंचयेऊन राहिला ॥ ११ ॥ मध्यान्हकाळींअभ्यागतांसी ॥ येतांअन्नदेतसेत्यांसी ॥ श्रीपांडुरंगचरणींअहर्निशीं ॥ भावमानसीं धरियेला ॥ १२ ॥ ऐसेलोटतांदिवसबहुत ॥ तोंदुष्काळपडलाअकस्मात ॥ तेणेंजीवजंतुसमस्त ॥ क्षुधेनेंमरतउपवासी ॥ १३ ॥ मुखामाजीघालोनिहोन ॥ प्राणीपावतीमृत्युसदनं ॥ परीकोठेंहीनामिळेअन्न ॥ ऐसाकाळकठिणआलासे ॥ १४ ॥ स्वदेशटाकोनिलोकगेले ॥ कोणीनिर्बळतेठायींचराहिले ॥ पंढरीक्षेत्रींअन्ननमिळे ॥ नाहींतमळेक्षेत्रतेथें ॥ १५ ॥ तंवए

१ मोक्ष देणारा. २ आपले भक्ताच्या मनामध्यें. ३ लक्ष्मी. ४ कमल. ५ आठकोश. ६ सरकारी वसूल, सर्वकारभार. ७ रात्रंदिवस. ८ प्राणी. ९ मुक. १० [illegible]

कब्राह्मणक्षुधितहोऊन ॥ मंगलवेढ्यासआलात्वरेंकरून ॥ ह्मणेआजिचादिवसमिळेलअन्न ॥ इच्छामनेंहेधरिली ॥१६॥
दामाजीपंताचियेघरीं ॥ द्विजेपातलात्याअवसरीं ॥ विप्रासिदेखतांचिझडकरी ॥ नमनकरीसद्भावें ॥ १७ ॥ ह्मणेस्ना
नकरूनियांत्वरित ॥ प्रसादघ्यावयायावेंयेथ ॥ ऐसाआदरदेखोनिबहुत ॥ संतोषेचित्तद्विजाचें ॥ १८ ॥ याचकासि
नम्रबोलतांवचन ॥ तेणेंसंतोषेजगज्जीवन ॥ जेवींबाळकाचेंकोडकरितांजाण ॥ समाधानमायेसी ॥ १९ ॥ कींनिजपु
त्राचाहोतांआदर ॥ पितासंतोषमानीथोर ॥ तेवींयाचकपूजनींकरितांआदर ॥ शार्ङ्गधरउल्हासे ॥ २० ॥ गृहस्थासि
काळअसलाकठिण ॥ द्यावयासिनसेवस्त्रअन्न ॥ तरीनम्रवचनबोलून ॥ करावेंनमनआदरें ॥ २१ ॥ भिक्षाद्यावयासि
नसलीजरी ॥ तरीअवरोनिधरावीश्वानवैखरी ॥ वसवसोनिपाठीलागलातरी ॥ नरकींअघोरींपडेलतो ॥ २२ ॥ ऐसी
शास्त्रींबोलिलीनीत ॥ हेंसर्वजाणेदामाजीपंत ॥ ह्मणोनिद्विजाचाआदरबहुत ॥ करीनिजप्रीतलावूनी ॥ २३ ॥ स्नानक
रूनिआलाब्राह्मण ॥ पंक्तीसबैसविलासन्मानेंकरून ॥ नानापरीचींदिव्यान्न ॥ पात्रींआणोनवाढिलीं ॥ २४ ॥ शेव
टींपंक्तीसवाढितांघृत ॥ संकल्पसांगेपुरोहित ॥ आपोशनकरवीत्वरित ॥ तोंदेखिलेंविपरीततेधवां ॥२५॥ पंढरीहूनि
आलाब्राह्मण ॥ तोतत्काळकरूंलागलारुदन ॥ अश्रुंपडतीनेत्रांतून ॥ विस्मितमनसकळांचें ॥ २६॥ घरधनीपुसेत्या
जकारण ॥ ह्मणेस्वामीहासमयकोण ॥ कायदुःखआठवून ॥ जाहलातिउद्विग्नत्यासाठीं ॥ २७ ॥ ऐकोनिबोलेद्विजव
र ॥ आजदिवसलोटलेचार ॥ कुटुंबासहितमुलेंलेंकर ॥ राहिलोंसाचारउपवासी ॥२८॥ मीनिर्दयबहुकठीणभारी ॥
जेवीतबैसलोंतुमचेघरीं ॥ पुढेंकैसीहोईलपरी ॥ खेदअंतरींवाटतो ॥ २९ ॥ दामाजीपंतऐकूनिवचन ॥ पुसताजाहला ॥१॥
द्विजाकारण ॥ एकसंवत्सरपर्यंतजाण ॥ पुरवीनअन्नतुह्मांसी ॥ ३० ॥ आतांस्वस्थकरूनचित्त ॥ भोजनकरावेंजीत्वरि

१ अशांत अद्भुत. २ ब्राह्मण. ३ लाड. ४ कुत्र्याची जीभ. ५ बहुत प्रकारचीं. ६ तूप. ७ आसवें. ८ आश्चर्य. ९ खरोखर. १० प्रकार.

सायंकाळींधान्यानाश्वत ॥ तुमचेगृहातपाठवीन ॥ ३१ ॥ ऐसेंऐकूनिअभयवचन ॥ द्विजासवाटलेंसमाधान ॥ जेवीं आयुष्यहीनासिअमृतपान ॥ शचीरमणेंपाजिलें ॥ ३२ ॥ तैसासंतोषमानूनिचित्तीं ॥ द्विजजेविलायथानिगुती ॥ विडादक्षिणाघेऊनप्रीतीं ॥ आशीर्वाददेतसंतुष्टचित्तें ॥ ३३ ॥ मगबोलाबूनिनिजभृत्यांसी ॥ दामाजीपंतसांगेत्यांसी ॥ दोनखंडयाधान्यद्विजासी ॥ यावेंपंढरीसीनेऊनी ॥ ३४ ॥ ऐसीआज्ञाहोतांचित्वरित ॥ ब्राह्मणासआनंदवाटलाबहुत ॥ ह्मणेमजपावलारुक्मिणीकांत ॥ उल्हासयुक्तमानसीं ॥ ३५ ॥ मगधान्यघालोनिवृषभावरी ॥ सत्वरपाठविलेंपंढरपुरीं ॥ दृष्टीसदेखोनिनरनारी ॥ पडलींत्यावरीसकळिक ॥ ३६ ॥ गोण्याफोडोनितत्काळ ॥ धान्यलुटोनिघेतलेंसकळ ॥ कोणाचेंहीनचालेबळ ॥ उपवासेंपीडिलेह्मणूनी ॥ ३७ ॥ जयासिदीधलेंहोतेंधान्य ॥ तोरुदनकरूंलागलाब्राह्मण ॥ ह्मणेमाझेंधान्यघ्यावयालुटोन ॥ तुह्मींकोणहोतसां ॥ ३८ ॥ जैसेंकृषीवलाचेंपिकलेंशेत ॥ त्यावरीटोळपडतीबहुत ॥ मगतोजैसातळमळकरीत ॥ तैसेंचिजाहलेंतयासी ॥ ३९ ॥ पंढरीचेसकळब्राह्मण ॥ तयासपुसतीवर्तमान ॥ कोठोनिआणिलेंहोतेंधान्य ॥ आह्मांकारणसांगिजे ॥ ४० ॥ तोह्मणेदामाजीपंत ॥ उदारज्ञानीधैर्यवंत ॥ त्याणेंकृपाकरूनिमात ॥ अन्नहोतेंदीधलें ॥ ४१ ॥ देवेंदीधलेंकर्मेंनेलें ॥ तैसेंचमजलाघडोनिआलें ॥ कुटुंबाचेंप्राक्तनफुटलें ॥ धान्यलुटिलेंसकळिकीं ॥ ४२ ॥ ऐसीऐकोनियांमात ॥ सकळब्राह्मणनिघालेत्वरित ॥ दामाजीपंताचेमंदिरांत ॥ आलेसमस्ततेधवां ॥ ४३ ॥ ब्राह्मणदेखतांचिदृष्टीसीं ॥ नमस्कारकेलासद्भावेंसी ॥ द्विजआशीर्वाददेतीत्यासी ॥ कल्याणतुह्मांसीअसावें ॥ ४४ ॥ ह्मणतीदुष्काळपडिलाकठिण ॥ तुह्मींब्राह्मणासिदीधलेंअन्न ॥ तोवृत्तांतश्रवणींऐकून ॥ आलोंधांवूनसकळिक ॥ ४५ ॥ तूंधैर्यवंतअतिउदार ॥ चित्तींनाहींसानथोर ॥ अन्नदानींपात्रविचार ॥ तुजसाचारअसेना ॥ ४६ ॥ गर्गर्नीउगव

१ शांति. २ इंद्राणीच्या पति इंद्र. ३ सेवक. ४ आनंद. ५ बैल. ६ पुरुष व बायका. ७ शेतकरी. ८ दैव. ९ वार्ता. १० उत्तम भक्तीनें. ११ लहान. १२ आकाश.

लानारायण ॥ तोप्रकाशकरीसर्वांसमान ॥ तेवींतूंकरितांअन्नदान ॥ थोरसाननह्मणसी ॥ ४७ ॥ आह्मींक्षेत्रवासीब्राह्मण ॥ उपवासीमरतोंअन्नाविण ॥ तुझीकीर्तीकानींऐकून ॥ आलोंधांवूनयाठायां ॥ ४८ ॥ ऐकूनिद्विजवरांचीमात ॥ करुणाउपजलीमनांत ॥ मगअभयदेऊनिदामाजीपंत ॥ विप्रसमस्तबैसविले ॥ ४९ ॥ मगसदनींजाऊनकांतेपासीं ॥ विचारपुसेतियेसी ॥ अन्नावांचूनिपंढरीसी ॥ मरतीउपवासीद्विजवर ॥ ५० ॥ तेसकळगोळाहोऊनिजाण ॥ आपुल्या घरासिआलेब्राह्मण ॥ नाहींह्मणतांत्यांकारण ॥ सत्वासिहानीहोईलकीं ॥ ५१ ॥ सकळसंतुष्टकरावयासी ॥ धान्यतोंनाहींआपणापासी ॥ ह्मणोनिविचारपडलामानसीं ॥ कायऐसियासीकरावें ॥ ५२ ॥ एकासधान्यजेंदीधलें ॥ तेंसकळींत्याचेंहिरूनिनेलें ॥ दुष्काळानेंलोकपीडिले ॥ टाकूनिगेलेस्वदेश ॥ ५३ ॥ कांताबोलेतयाप्रती ॥ जैसीतुह्मांसिसुचेलयुक्ती ॥ तैसेंकरूनियथानिगुती ॥ द्विजांप्रतीतोषवावें ॥ ५४ ॥ ह्मणेराजधान्याचींअंबारेंदोन ॥ आपणापासीं आहेतजाण ॥ तींद्विजांहातींलुटवून ॥ वांचवावेप्राणसकळांचे ॥ ५५ ॥ रायासिकळतांवर्तमान ॥ तरीकोपोनघेईलमाझाप्राण ॥ एकाजीवासियेतांमरण ॥ क्षेत्रींचेब्राह्मणवांचतील ॥ ५६ ॥ म्याएकल्यानेंदेहलोभधरिला ॥ तरीमृत्युयेईलसकळांला ॥ ऐसाचित्तींविचारकेला ॥ मगबाहेरआलासत्वरीं ॥ ५७ ॥ धान्यअंबारेंकाढोनित्वरित ॥ द्विजांसिह्मणेदामाजीपंत ॥ जयासिधान्यजितकेंलागत ॥ न्यावेंतितुकेंसदनासी ॥ ५८ ॥ ऐसेंऐकोनिउदारवचन ॥ आशीर्वाददेतीसकळब्राह्मण ॥ श्रीरुक्मिणीपतितुह्मांकारण ॥ करोकल्याणसर्वदा ॥ ५९ ॥ समस्तद्विजवरजाऊनित्वरित ॥ धान्यलुटिलेंअपरिमित ॥ हापंढरींतकळतांवृत्तांत ॥ लोकसमस्तपातले ॥ ६० ॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रजाण ॥ वाणीबटावअनाथदीनं ॥ मंगळवेढ्यासीयेऊन ॥ धान्यघेऊनजाताती ॥ ६१ ॥ सुतारचर्मकनानायाती ॥ कुळां

लगेंपतिहीनमती ॥ दामाजीपंताचीरेकोनिकीर्ती ॥ धान्यनेतीसकळिक ॥ ६२ ॥ [illegible]
ळीतांबटबागवान ॥ मंगळवेंढियांतसत्वरयेऊन ॥ नेतीधान्यस्वइच्छा ॥ ६३ ॥ गुर्जररंगारीखाराईत ॥ अनुष्ठानींआणि
संतमहंत ॥ ह्मणतीआह्मासतुष्टलारुक्मिणीकांत ॥ याच्याहृदयांतरिघोनियां ॥ ६४ ॥ शिंपीरजँकबेलदार ॥ आणिक
वर्णयातीअपार ॥ अंत्यंजादिकहीननर ॥ धान्यअपारतेनेती ॥ ६५ ॥ श्रोतेआशंकाधरितीलकांहीं ॥ कींसकळयाती
एकेठायीं ॥ आणावयासिकारणकाई ॥ उंचनीचनाहींनिवडिले ॥ ६६ ॥ तरीपंढरीक्षेत्रींजेराहती ॥ तेसारिखेचमानावे
निश्चिती ॥ पुरातनअभंगींबोलिलेंसंतीं ॥ संशयचित्तींनधरावा ॥ ६७ ॥ नवलक्षजळचरेंसागरापोटीं ॥ परीत्याचीस
कळांवरीसारिखीदृष्टी ॥ तवींसकळयातीसकृपादृष्टीं ॥ पाहेजगजेठीसारिखें ॥ ६८ ॥ कींदशलक्षपक्षियांच्यांजाती ॥
तितुक्याआकाशांतहिंडती ॥ तेवींसकळयातीसरुक्मिणीपती ॥ सारिखेंचित्तींलेखित ॥ ६९ ॥ नातरीवीसलक्षस्था
वँरांकुर ॥ वसुंधेसिसारिखेनिरंतर ॥ तेवींपतितपावनदीनोद्धार ॥ लेखीचंराचरसारिखें ॥ ७० ॥ जयांसिपूर्णआत्म
ज्ञान ॥ तेचिजाणतीसिद्धांतखूण ॥ तेदृष्टीसपाहूनिसकळवर्ण ॥ थोरसाननह्मणती ॥ ७१ ॥ हेउत्तमभक्तांचीनिजस्थि
ती ॥ जाणीतलीदामाजीपंतीं ॥ ह्मणवूनिअन्नसर्वभूतीं ॥ वांटीनिजप्रीतीकरूनी ॥ ७२ ॥ अनाथदुर्बळअतिदीन ॥
त्यांचेदुष्काळींवांचविलेप्राण ॥ परीसजघडलेंअन्नदान ॥ नव्हेचआठवणचित्तांत ॥ ७३ ॥ एकासीएकसांगतीमातं ॥
कीर्तिप्रकटलीस्वदेशांत ॥ कृपणनरजेकांप्रपंचांत ॥ तेऐकूनिचित्तांतजळती ॥ ७४ ॥ ह्मणतीराजयाचेंधान्यवांटिलें ॥
त्याचयापदरचेंकायगेलें ॥ कांयाकष्टेंमेळवूनिभलें ॥ नाहींवांटिलेंतयानें ॥ ७५ ॥ एकह्मणतीटाकूनिआपुलाधंदा ॥
व्यर्थकांकरितांत्याचीनिंदा ॥ राजयासिकळतांभरेलक्रोधा ॥ करीलआपदाबहुत्याची ॥ ७६ ॥ कायाकष्टाचेंवांटावेंधन ॥

१ न्हावी. २ दगडी तासकाम करणारे. ३ ऋषि. ४ धोबी. ५ महार. ६ मत्स्यादि पाण्यांतील प्राणी. ७ वृक्षादि. ८ पृथ्वीला. ९ जग. १० वर्तमान. ११ देह. १२ फजिती, शिक्षा.

त्यापरीसअघटितकेलेंतयान ॥ अविंधांसिकळल्यावर्तमान ॥ घेईलप्राणतयाचे ॥ ७७ ॥ ऐसीपरस्परेंमात ॥ आ
पुल्याघरींलोकबोलत ॥ परीदामाजीपंतआनंदयुक्त ॥ हर्षशोकांतपडेना ॥ ७८ ॥ एकमांसपर्यंतजाण ॥ धान्यनेती
याचकजन ॥ तोंपुढेंवोढवलेंमहाविघ्न ॥ तेंचिपरिसांसज्जनभाविकहो ॥ ७९ ॥ मुजुमदारकानडाब्राह्मण ॥ विष्णुद्रो
हीहोतादुर्जन ॥ त्याणेंबेदरींवर्तमान ॥ रायासिलिहूनपाठविलें ॥ ८० ॥ ह्मणेराजाधिराजानराधिपंती ॥ परिसावीसे
वकाचीविनंती ॥ तुमचेंधान्यदामाजीपंतीं ॥ विप्रहातींलुटविलें ॥ ८१ ॥ मीतुमचाब्राह्मणवितोंअंकित ॥ सवेसिनिवेदन
केलीमात ॥ ऐसासर्वलिहूनिवृत्तांत ॥ बेदरींखरितपाठविला ॥ ८२ ॥ पत्रऐकतांचिश्रवणीं ॥ अविंधराजासंतप्त
मनीं ॥ जेवींघृतेंशिंपितांअग्नी ॥ प्रदीप्तगगनींहोयजैसा ॥ ८३ ॥ कांवांरणासिमद्यपाजितांसत्वर ॥ तोपाडुंपाहे
भलतेंचिमंदिर ॥ तेवींवृत्तांतनृपवर ॥ ऐकोनिविचारकरीना ॥ ८४ ॥ ह्मणेमाझीआज्ञानाहींघेतली ॥ आणि
धान्यअंबारेंकैसींवांटिलीं ॥ मगदूतपाठवूनितेकाळीं ॥ तलबकेलीसक्रोधें ॥ ८५ ॥ दुर्बुद्धिधरिलीमनांत ॥ हुजूर
बोलावूनिदामाजीपंत ॥ शिक्षाकरूनियांनिश्चित ॥ शिरच्छेदत्वरितकरावा ॥ ८६ ॥ मंगळवेढ्यासियेऊनदूत ॥ आ
ज्ञापत्रदाखवितीत्वरित ॥ ग्रामवासीलोकसमस्त ॥ चिंताक्रांतमानसीं ॥ ८७ ॥ ह्मणतीअन्यायकेलाथोर ॥ येणें
लुटविलीधान्यअंबार ॥ ह्मणोनिआलेराजकिंकर ॥ बेदरींसत्वरन्यावया ॥ ८८ ॥ पत्रवाचितांचित्वरित ॥ चित्तींउमजला
दामाजीपंत ॥ ह्मणेमजअन्यायघडलाबहुत ॥ आतांकासयाखंतकरावी ॥ ८९ ॥ दूतपाठविलेन्यावयासी ॥ दामाजी
पंतह्मणेत्यांसी ॥ बेदरींजातांपंढरीसी ॥ रुक्मिणीकांतासीभेटावें ॥ ९० ॥ ऐसेंह्मणूनत्याअवसरा ॥ सत्वरआलेपंढरपुरा ॥
स्नानकरूनिभीमातीरा ॥ महाद्वाराचालिला ॥ ९१ ॥ गरुडपारींलोटांगण ॥ घालोनिकेलेंपुढेंगमन ॥ मगशेजारमं

डपायेंऊन ॥ कलनमनसाष्टांग ॥ १२ ॥ वरतपाहताचिसत्वरीं ॥ तापरब्रह्मदेखिलेंइटेवरी ॥ जेअनाथनाथभक्तकै वारी ॥ विश्वोद्धारीजगद्गुरू ॥ १३ ॥ श्रीमुखसाजिरेंअतिसुंदर ॥ दिव्यकुंडलेंमकराकार ॥ कंठींकौस्तुभपुष्पहार ॥ कांसेपीतांबरवेष्टिला ॥ १४ ॥ समचरणकरकटीं ॥ नासाग्रींठेविलीअसेदृष्टी ॥ ऐसादेखोनिजगजेठी ॥ संतोषपोटीं वाटला ॥ १५ ॥ सप्रेमदेऊनिआलिंगन ॥ मगसद्भावेंधरिलेदोनीचरण ॥ मागुतीस्वरूपन्याहाळून ॥ करजोडूनवि नवित ॥ १६ ॥ ह्मणेदेवाधिदेवारुक्मिणीकांता ॥ शेवटीलभेटीहेचिआतां ॥ लोभनसांडावासर्वथा ॥ चरणींमाथाठेविला ॥ १७ ॥ मीअन्यायआचरलोंप्रसिद्ध ॥ रायेंअंतरींधरिलाक्रोध ॥ आतांकरावयाशिरच्छेद ॥ पाठविलेदूतन्यावया ॥ १८ ॥ परीजन्मोनिसार्थकजाहलेंपाहे ॥ शेवटींदेखिलेतुझेपाये ॥ ऐसेंबोलोनिलवलाहें ॥ सद्गदितपैंजाहला ॥ १९ ॥ गहिंवरेंकंठदाटलाजाण ॥ आसुवेंभरलेदोनीनयन ॥ मागुतीस्वरूपन्याहाळून ॥ आज्ञामागेदामाजी ॥ १०० ॥ ऐसें ऐकूनिवचन ॥ दूतह्मणतीचलात्वरेन ॥ उशीरनकरावाह्मणून ॥ जरूरजाणअसेपैं ॥ १ ॥ मगसत्यभामाराधारुक्मिण यांसिसाष्टांगेंकेलेंनमन ॥ गरुडहनुमंतवंदोन ॥ सत्वरतेथोनचालिला ॥ २ ॥ क्षेत्रवासीलोकसमस्त ॥ एकमेकांसीबो लत ॥ ॥कैसेंकरीलपंढरीनाथ ॥ नकळेनिश्चितकोणासी ॥ ३ ॥ सव्यघालोनिपंढरपुर ॥ दामाजीपंतगेलासत्वर ॥ सं कटदेखोनिरुक्मिणीवर ॥ कायकरितेजाहले ॥ ४ ॥ ह्मणेमजवरीत्याणेंघालूनिभार ॥ लुटविलेंधान्याचेंअंबार ॥ आ तांराजासक्रोधहोऊनथोर ॥ नेतोसत्वरमारावया ॥ ५ ॥ तरीमीभक्तकैवारीजाण ॥ ऐसेंबोलतीशास्त्रेंपुराण ॥ आतां नकरितांत्याचेंधांवण ॥ येईलउणेंपणआपणासी ॥ ६ ॥ ऐसेंविचारूनिमनीं ॥ कायकरीमोक्षदानी ॥ धान्याचीगण नाकरूनी ॥ द्रव्यतेक्षणींघेतलें ॥ ७ ॥ ऐसेंबोलोनिपंढरीश ॥ तत्काळधरिलाअंत्यजवेष ॥ भक्तकाजांसिजगन्निवास ॥

१ दीन. २ मनुष्याकृति. ३ कमरेवर. ४ पोट. ५ हृदय. ६ सत्वर ७ डोळे. ८ पैज. ९ महार. १० कार्य.

धरीउल्हास[1]संभ्रमें ॥ ८ ॥ दामाजीपंताचेंहस्ताक्षर ॥ रायासिअर्जीलिहिलीसत्वर ॥ आपणहोऊनिपाडेवारें[2] ॥ चालिलेसत्वरबेदरा ॥ ९ ॥ फाटक्याचिंध्यारुक्मिणीकांत ॥ मस्तकींबांधोनियांत्वरित ॥ कंठींघालूनिकाळेंसुत ॥ पगर कानांतघातले ॥ ११० ॥ कांसेसिबांधोनिलंगोटी ॥ हातींसत्वरघेतलीकाठी ॥ रुक्मिणीह्मणेजगजेठी ॥ कायगोष्टी योजिली ॥ ११ ॥ मगह्मणेवैकुंठनाथ ॥ दामाजीमाझानिजभक्त ॥ त्यासिमारावयानिश्चित ॥ बेदरींत्वरितनेलेंकीं ॥ १२ ॥ त्याचेंकरावयाकाज ॥ अनामिक[3]मीजाहलोंआज ॥ भक्तांसिसंकटपडतांमज ॥ नयेलाजसर्वथा ॥ १३ ॥ द्रव्य पोतेंघेऊनिसत्वर ॥ तयावरीकेलीराजमोहर[4] ॥ अतिलगवगेंशार्ङ्गधर ॥ प्रकटलेबेदरपट्टणीं ॥ १४ ॥ द्वारें[5]पाळासिजगज्जीवन ॥ सांगतेजाहलेवर्तमान ॥ मीआलोंमंगळवेढचाहून ॥ करानिवेदनधन्यासी ॥ १५ ॥ राजाज्ञाघेऊनित्वरित ॥ द्वारपाळींनेलाआंत ॥ जोहार[6]करीपंढरीनाथ ॥ नवलअद्भुतवाटलें ॥ १६ ॥ श्रुति[7]शास्त्रेंवर्णितीगुण ॥ त्यांसिनकळेज्याचेंमहिमान ॥ तोखालींकरूनिमान ॥ जोहारह्मणूनबोलत ॥ १७ ॥ अठ्यांशींसहस्त्रऋषिअमुप ॥ जयाचेप्राप्तीसकरितीतप ॥ तोअविंधासिह्मणेमायबाप ॥ येतांअभिशाप[8]भक्तांसी ॥ १८ ॥ वजीरपुसतीत्याकारणें ॥ कोठूनिनाईकजाहलेंयेणें ॥ ऐसेंऐकोनिमनमोहनें ॥ बोलिलेवचनतेंऐका ॥ १९ ॥ ह्मणेमीमंगळवेढियाचा ॥ राबतामहारदामाजीचा ॥ खानजादत्याच्याघरचा ॥ गुलामसांचाह्मणवितों ॥ १२० ॥ ह्मणालक्षीरसागरींशेषशायी ॥ तोनीचशब्दबोलेलकायी ॥ तरीयेचविषयीं आपुलेठायीं ॥ विकल्पकांहींनधरावा ॥ २१ ॥ जोनंदाच्यागाईराखोनिजाणा ॥ गुराखीप्रसिद्धह्मणवीआपणा ॥ धर्माघरींयादवराणा ॥ उच्छिष्टेंकाढीप्रीतीनें ॥ २२ ॥ अर्जुनाचाहोऊनिसारथी ॥ घोडींधुतलींचहूंहातीं ॥ तोखानजादह्मणतांरुक्मिणीपती ॥ संकोचचित्तींधरीना ॥ २३ ॥ नावपुसतांतयेवेळां ॥ ह्मणेमीविठोनाईकलेंकुरवाळा ॥ ऐसें

---

१ आनंद, २ शिपाई, चाकर, नाईक, ३ चांडाळ, ४ खूण, शिक्का, ५ राजदूत, ६ सलाम, ७ वेद, ८ संकट, ९ खरा, १० समुद्र, ११ संदेह, १२ श्रीकृष्ण, १३ सेवक.

बोलोनिघनसांवळा ॥ कागदटाकिलात्यापुढें ॥ २४ ॥ अक्षरवोळखितांत्यांसी ॥ यथार्थवाटलेंअवघेयांसी ॥ अर्जदा स्तवाचूनिराजयासी ॥ दाविलेझालेतेधवां ॥ २५ ॥ दृष्टीसपत्रदेखोन ॥ राजाकरीआवडीश्रवण ॥ ह्मणेअन्यायकेला असतांजाण ॥ कायलिहूनपाठविलें ॥ २६ ॥ पत्रलिहिलेंऐशारीतीं ॥ ह्मणेराजाधिराजभूपती ॥ सेवेसिदामाजीपंत विनंती ॥ तुह्मांप्रतीकरीतसे ॥ २७ ॥ दुष्काळपडिलास्वदेशांत ॥ अन्नमहर्घझालेंबहुत ॥ सातशेंखंडीधान्यत्वरित ॥ तुमच्यास्वहितार्थविकियेलें ॥ २८ ॥ एकारुपयावरीजाण ॥ निरखपायलीहोतीधारण ॥ तेंसर्वहीद्रव्यपोतेंभरून ॥ सेवेसिपाठवूनदीधलें ॥ २९ ॥ विठोनाईकराबताआमुचा ॥ कुलअखत्यारआहेघरिचा ॥ हिशेबद्रव्यदेईलसांचा ॥ जाव पावल्याचादेईजे ॥ १३० ॥ ऐसेंपत्रऐकोनिजाणा ॥ असत्यवाटलेंसकळांजणां ॥ खलेतीलहानदेखोनिनयना ॥ संशय मनावाटतसे ॥ ३१ ॥ हिशेबपाहतांसकळांसी ॥ जाऊनिसांगतीरायासी ॥ अड्सष्टसहस्रएकलक्षासी ॥ गणतीद्र व्यासीपाहिजे ॥ ३२ ॥ पोतेंफोडोनिजंवपाहत ॥ तंवतेंभरलेंअगणित ॥ मोजणाराचेशिणलेहात ॥ राजाविस्मितअं तरीं ॥ ३३ ॥ जैशावाळूंतीलविहिरीजाण ॥ पाणीभरतांनसरेत्यांतून ॥ तैसेंचलाघवजगज्जीवन ॥ दावीकरूनतयांसी ॥ ३४ ॥ परीउमजनपडेकोणाप्रती ॥ मायालोभेंघातलीभ्रांती ॥ तेराजयाचेंदैववानिती ॥ सभाग्यह्मणतीतयासी ॥ ३५ ॥ द्रव्यनसरेचअपरिमित ॥ मगपोतेंटाकिलेंभांडारांत ॥ ह्मणतीधन्यदामाजीपंत ॥ आपलेंस्वहितजाणतो ॥ ३६ ॥ मुजुमदाराचीऐकूनिबोली ॥ म्याव्यर्थचित्याजलातलंबकेली ॥ जैसींरजकाचीखरेंभुंकलीं ॥ ह्मणूनिदवडिलीकामधेनू ॥ ३७ ॥ तंवअंगणींबोलेशार्ङ्गधर ॥ पावल्याचाजाबद्यावासत्वर ॥ मंगळवेढेंबहुतदूर ॥ होईलउशीरजावया ॥ ३८ ॥ दामाजीपंतासिपत्रलिहिलें ॥ धान्याचेंसकळद्रव्यपावलें ॥ मुजुमदारासिधरूनिवहिलें ॥ बंदींघातलेंपाहिजे ॥ ३९ ॥

---

१ महाग. २ खरोखर. ३ आश्चर्ययुक्त. ४ चमत्कार, कौतुक. ५ बोलावणें. ६ धोबी. ७ गर्दभ.

पत्र वाचितांचि तत्काळ ॥ हक्कबुडवावा त्याचा सकळ ॥ मंगळवेढ्यांत चिरकाळ ॥ अखंड तुह्मीं असावें ॥ १४० ॥ विठोना
इकासि वस्त्रें देऊन ॥ रायें गौरविला सन्मानें करून ॥ हें देखोनि जगज्जीवन ॥ आशीर्वचन बोलती ॥ ४१ ॥ तुह्मासि ह
यात व्हावी धनिया ॥ उदंड यावी दौलत दुनियां ॥ पुढती मुजरा करूनियां ॥ पत्र मागोनियां घेतलें ॥ ४२ ॥ दामाजीपं
तासि वस्त्रें भूषणें ॥ रायें दीधलीं संतुष्टमनें ॥ शिबिका गज रथ आभरणें ॥ दूता हातीं पाठविलीं ॥ ४३ ॥ त्यासवें चि जग
ज्जीवन ॥ चालिले मंगळवेढियालागून ॥ हें दामाजीपंतास वर्तमान ॥ कळलें नाहीं सर्वथा ॥ ४४ ॥ तयासि बेदरीं येतां
देख ॥ वाटेसि पडली चुकामुक ॥ तो मायालाघवी वैकुंठनायक ॥ लीला भक्तांसि दावितसे ॥ ४५ ॥ तया दामाजीपंता
सि त्वरित ॥ राजदूत आणिती बेदरांत ॥ राजयासि कळला वृत्तांत ॥ तो सामोरा येत तयासी ॥ ४६ ॥ दुष्टा दृष्टी होतां चि
जाण ॥ नृपवर देतसे आलिंगन ॥ ह्मणे काल विठो माहार येऊन ॥ रसद भरून दीधली कीं ॥ ४७ ॥ वस्त्रें भूषणें तयाहा
तीं ॥ तुह्मास पाठविलीं निजप्रीतीं ॥ आह्मीं कानड्याची ऐकोनि कुमती ॥ राग चित्तीं आणिला ॥ ४८ ॥ बोलावणें पाठ
वितां देख ॥ तों कालचि आला विठो नाइक ॥ त्याणें वृत्तांत सकळिक ॥ आह्मासि देख सांगीतला ॥ ४९ ॥ तुमचे हातीचें
हस्ताक्षर ॥ पत्र आणिलें साचार ॥ द्रव्य देऊन अपार ॥ आपण सत्वर गेला कीं ॥ १५० ॥ वचन ऐकोनि दामाजीपंत ॥
आश्चर्य करी मनांत ॥ मग ह्मणे शिणला पंढरीनाथ ॥ माझा आघात चुकवावया ॥ ५१ ॥ जो निर्गुण निर्विकार ॥ निष्का
म निरुपम साचार ॥ तेणें अंत्यजरूप धरूनि सत्वर ॥ माथां द्रव्यभार वाहिला ॥ ५२ ॥ ज्याच्या मुकुटाची पाहतां दीप्ती ॥
कोटि सूर्य लोपोनि जाती ॥ तो पुराणपुरुष लक्ष्मीपती ॥ बांधी चिंधोटी मस्तकीं ॥ ५३ ॥ कुंडलें टाकूनि मकराकार ॥ कानीं
घातले असतील पगर ॥ कौस्तुभमणी अतिसुंदर ॥ सांडोनि दोर काल्याला ॥ ५४ ॥ शंखचक्र टाकोनि जगजेठी ॥ हातीं घे

१ पालखी. २ हत्ती. ३ अलंकार. ४ जगताचें जीवन ह्मणजे चैतन्य (पांडुरंग.) ५ राजा. ६ पार्वती. ७ दुष्टबुध्दी. ८ मृत्यु.

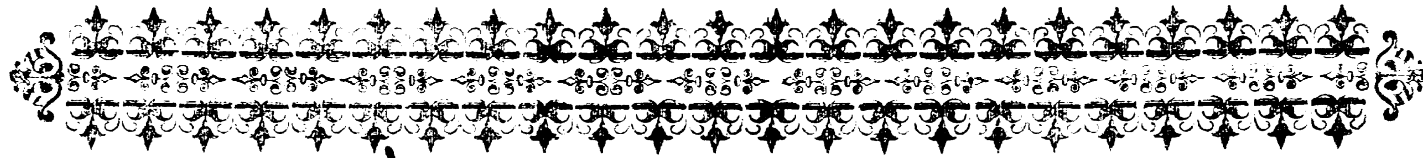
तलीअसेलकाठी ॥ पीतांबरसोडोनिउठाउठी ॥ नेसलालंगोटीमजसाठीं ॥ ५५ ॥ वाळेनेपुरेंसांडोनिचरणा ॥ त्या
लाअसेलफाटक्यावाहणा ॥ आगलागोमाझियाजीवपणा ॥ जगज्जीवनाकष्टविलें ॥ ५६ ॥ ऐसेंबोलोनिद्रामाजीपंत ॥
झालाकंठींसद्गदित ॥ प्रेमेंअश्रुनयनींलोटत ॥ तोआनंदनवर्णवे ॥ ५७ ॥ रायासमवेतसकळजन ॥ आश्चर्यकरिती
मनांतून ॥ ह्मणतीअंत्यजनव्हेतोरुक्मिणीरमण ॥ अनुभवेंखूणकळतसे ॥ ५८ ॥ तोजरीमानवीअसतानर ॥ तरीकै
सावागविताइतकाभार ॥ एकलक्षअड्सष्टसहस्त्र ॥ द्रव्यमोजूनघेतलें ॥ ५९ ॥ तरीन्यूननव्हेपोत ॥ मोजणाराचे
शिणलेहात ॥ मगभांडारगृहींतेंत्वरित ॥ टाकिलेंअसेअद्यापी ॥ १६० ॥ ऐसेंबोलतांसकळांप्रती ॥ विवेकेंअनुताप
झालाचित्तीं ॥ ह्मणेजेणेंशिणलारुक्मिणीपती ॥ तेंकर्ममागुतीकरींना ॥ ६१ ॥ कानींघालितांतुटतीकान ॥ तेंकासया
पाहिजेकांचन ॥ जेणेंशिणलाजगज्जीवन ॥ तेंकर्मपरतोननकरीमी ॥ ६२ ॥ मगरायासिह्मणेतेअवसरीं ॥ आतांपुरेतु
मचीचाकरी ॥ आह्मांसिनिरोपद्यावासत्वरीं ॥ पंढरपुरींराहावया ॥ ६३ ॥ राजाह्मणेतयालागूनी ॥ तुमचादेवचिह्मा
लाऋणी ॥ तुमचेनियोगेंआह्मांलागूनी ॥ चक्रपाणीभेटल्ले ॥ ६४ ॥ असोइकडेशार्ङ्गधर ॥ मंगळवेढियासगेलेसत्वर ॥
घरींसांगोनिसमाचार ॥ अदृश्यझालेतेधवां ॥ ६५ ॥ राजसेवाटाकूनित्वरित ॥ पंढरीसआलादामाजीपंत ॥ कंठींहो
ऊनिसद्गदित ॥ आलिंगनदेतदेवासी ॥ ६६ ॥ ह्मणेपतितपावनारुक्मिणीकांता ॥ दीनबंधुपंढरीनाथा ॥ माझियाअ
पराधांचीगणिता ॥ नव्हेसर्वथाकोणासी ॥ ६७ ॥ तूंसनकादिकांसपूज्यमान ॥ शिवादिकवंदितीतुझेचरण ॥ तोतूंअ
नामिकहोऊन ॥ माझाप्राणरक्षिला ॥ ६८ ॥ तूंविरंचीचाजनिता ॥ पवित्रगंगेचाआहेसिपिता ॥ मजकारणेजगन्ना
था ॥ अंत्यजवृथाझालासी ॥ ६९ ॥ विठोनाईकनामाभिधान ॥ तुझेंठेवणारहोताकोण ॥ घरचालेंकवळाह्मणोन ॥

---

१ पश्चाताप. २ सोनें. ३ संयोग. ४ गुप्त. ५ पतिताचा उध्दार करणारा. ६ सनत्कुमार, सनक, सनंदन, सनातन. हे चार ब्रह्मदेवाचे पुत्र. ७ चांडाळ. ८ ब्रह्मदेव.

आलासिसागूनरायासी ॥ १७० ॥ ऐसेंह्मणोनितयेक्षणीं ॥ सप्रेमलोटलेअश्रुनयनी ॥ स्वरूपदृष्टींन्याहाळोनी ॥ मस्तकचरणींठेविला ॥ ७१ ॥ कुटुंबासहितपंढरींत ॥ निश्चलराहिलादामाजीपंत ॥ कीर्तनींहोऊनिप्रेमभरित ॥ गुणवर्णितहरींचे ॥ ७२ ॥ क्षेत्रवासीलोकबोलती ॥ ह्मणतीधन्यधन्ययाचीभक्ती ॥ ऋणीकेलारुक्मिणीपती ॥ वाढविलीकीर्तिअद्भुत ॥ ७३ ॥ अघटितकरूनिदाविलीकरणी ॥ ह्मणोनितुष्टलाचक्रपाणी ॥ ऐसेंआपआपलेसदनीं ॥ लोकबोलतीपरस्परें ॥ ७४ ॥ पुढिलेअध्यायीकथानक ॥ मृत्युंजयचरित्रअलौलिक ॥ आवडीनेंपरिसाभाविक ॥ सौख्यदायकसर्वांसी ॥ ७५ ॥ जरीभावार्थनसलाचित्तीं ॥ तरीनादलुब्धहीपावनहोती ॥ किंवाचकोरांसिअमृतलाधतांनिश्चिती ॥ प्रकाशदेखतीसर्वत्र ॥ ७६ ॥ ह्मणोनिआबालवृद्धसकळांप्रती ॥ प्रार्थितसेमहीपती ॥ अंतरींलावूनियांप्रीती ॥ रुक्मिणीपतीभजावें ॥ ७७ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ चत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ १७८ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ अध्याय ॥ ४० ॥ ॥ ओव्या ॥ १७८ ॥ ॥ छ ॥

१ सुदर्शन चक्र धारण करणारा (विष्णु.) २ घर. ३ आश्चर्यकारक ४ भक्ति. ५ पक्षी. ६ लहान मोठयांत. ७ हृदयांत.

अध्याय ४१ वा.
शांत ब्रम्हणि.
जंगम शरण आले.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ जयजयाजीपंढरीशा ॥ लीलानाटकीजगन्निवासा ॥ विश्वरूपाहृषीकेशा ॥
अभंगापरेशापांडुरंगा ॥ १ ॥ जयजयाजीकमलापती ॥ विश्वात्मातूंअंतर्ज्योती ॥ तुह्मीवर्णितांस्वरूपस्थिती ॥ कुंठि
तश्रुतिजाहल्याकीं ॥ २ ॥ जयजयाजीहरिहरेश्वरा ॥ अपरिमितापरमउदारा ॥ निजभक्तांच्याहृदयमंदिरा ॥ जगदु
द्धारावससीतूं ॥ ३ ॥ जयजयसगुणरूपामेघश्यामा ॥ गुणनिधानाआत्मारामा ॥ देवाधिदेवापुरुषोत्तमा ॥ भजनींप्रे
माअसोंदे ॥ ४ ॥ आतांप्रकटवैसोनिवैखरीवरी ॥ भक्तचरित्रेंवदवीबरीं ॥ जेणेंश्रोतयांचेअंतरीं ॥ प्रेमलहरीकोंदाटे ॥
॥ ५ ॥ मागिलेअध्यायींकथाअद्भुत ॥ दामाजीपंतप्रेमळभक्त ॥ त्याचेसंकटींरुक्मिणीकांत ॥ निजांगेंत्वरितपावले ॥६॥
आतांबेदरींबादशाहहोतेजाण ॥ शांतब्राह्मणीनामाभिधान ॥ तोराज्यकरितांबहुतदिन ॥ वैराग्यज्ञानत्याजाहलें ॥७॥
तेंह्मणालजरीकोणेरीतीं ॥ तरीतेंचरित्रपरिसानिगुती ॥ कांताघेऊनिउपरीवरती ॥ संवादतिजप्रतीकरीतसे ॥ ८ ॥ ना
नापरिचींसुमनचंदनें ॥ दिव्यवस्त्रेंअलंकारभूषणें ॥ विलासकरितीदोघेंजणें ॥ निर्भयमनेंअसोनी ॥ ९ ॥ भोंवतेभृत्यउठे
विलेरक्षक ॥ मगझरोक्यांतउभयतांबैसोन ॥ उत्तमशर्कराकेळींआणवून ॥ प्रीतीकरूनभक्षिती ॥ १०॥ सालीकाढून
झरोक्यांतून ॥ मार्गीखालींदेतीटाकून ॥ तोंभणंगवेडेंदुर्बळयेऊन ॥ चोखीतबैसलेंत्याठायीं ॥ ११ ॥ राणीदेखोनितया
तें ॥ स्वामीसिदाखवीदुरूनिहस्तें ॥ ह्मणेअटकअसतांयेथें ॥ कैसाआलाकळेना ॥ १२ ॥ ऐकोनिकांतेचेंवचन ॥ शांत
ब्राह्मणीक्रोधायमान ॥ द्वारपाळांसिबोलावून ॥ तयांसिवचनपुसतसे ॥ १३ ॥ तुह्मांसयास्तवबैसविलेंद्वारीं ॥ कींकोणास
येऊंनद्यावेंमंदिरीं ॥ आणिवेडेंभणंगकैशापरी ॥ आलेंभीतरींमजसांगा ॥ १४ ॥ ऐसेंबोलोनियांवचन ॥ द्वारपाळांसिकेलें
ताडन ॥ तेअवघेचभणंगापासीयेऊन ॥ लत्ताप्रहारेंमारिती ॥ १५ ॥ त्याचेंदुःखनमानूनिकांहीं ॥ तेंहांसोंलागलेंतये

१ वेद. २ हृदयरूप घरामध्यें. ३ जिव्हा. ४ निर्भ्रांत, यथार्थ. ५ सेवक, चाकर. ६ पहारा, प्रतिबंध.

ठायीं ॥ शांतब्राह्मणेंदेखोनिपाही ॥ आश्चर्यकरीमनांत ॥ १६ ॥ दूतांसिसांगेतयेक्षणीं ॥ तयासिमारूनकाकोणी ॥
त्याचियादुःखेंसद्गदितहोऊनी ॥ शांतब्राह्मणीरडतसे ॥ १७ ॥ मगपुसताजाहलाभणंगाप्रती ॥ द्वारपाळतुजलाताडन
करिती ॥ आणिहांसेंआलेंकैशारीती ॥ सांगामजप्रतीलवलाहें ॥ १८ ॥ ऐसेंरायेंपुसिलेंत्वरित ॥ मगभणंगतयासिउ
त्तरदेत ॥ मीहांसलोंनिजकर्माप्रत ॥ दृष्टीसविपरीतदेखोनी ॥ १९ ॥ सालचोंखोनिपाहिलीकिंचित ॥ तंवइतकीशिक्षापा
वलीयेथ ॥ पुढेंतुझीकैसीहोईलगत ॥ आश्चर्यचित्तांतवाटलें ॥ २० ॥ मंदिरप्रदेशींयेतांजाण ॥ तंवइतकेंमजजाहलेंता
डन ॥ तुंभीतरीकरितोसिनित्यशयन ॥ चिंतादारुणमजवाटे ॥ २१ ॥ चोंखिलीसालजिव्हेसिलाविता ॥ तोंनिजकर्मेंइ
तुक्याबैसल्यालाता ॥ तुझीआंतीलमगजखातां ॥ पुढेंदंडकोणताकळेना ॥ २२ ॥ निर्जीवपिठाचीउंडीजाण ॥ गिळितांचि
मीनपावलामरण ॥ माजीवमारूनिकरितीउदरपोषण ॥ तरीगतिकोणतयांची ॥ २३ ॥ हेंतुझेंदुःखआठवलेंचित्तीं ॥
ह्मणोनिहांसेंआलेंमजप्रती ॥ ऐकोनिभणंगाचीवचनोक्ती ॥ पालटलीवृत्तीतत्काळ ॥ २४ ॥ अनुतापधरूनियांचित्तीं ॥
टाकिलीसर्वराज्यसंपत्ती ॥ वृत्तांतनकळतांकोणाप्रती ॥ महाअरण्यांतपैंगेला ॥ २५ ॥ एकांतींबैसोनिशांतब्राह्मणी ॥
अतिउद्विग्नजाहलामनीं ॥ ह्मणेसत्समागमावांचोनी ॥ निढळवाणीमीएकला ॥ २६ ॥ कैसेंकरावेंईश्वरभजन ॥ कैसें
करावेंयोगसाधन ॥ कोणतेंकरावेंदेहासिदंडन ॥ हेंकांहीचमीनेणेंसर्वथा ॥ २७ ॥ कैशाअसतीवैराग्यगोष्टी ॥ कैसा
अनुतापधरावापोटीं ॥ कैसीश्रीहरिकृपादृष्टी ॥ करीलसंकटींमजलागीं ॥ २८ ॥ कैसीकरावीमानसपूजा ॥ कैसें
अर्चावेंगरुडध्वजा ॥ कैसासफळजन्ममाझा ॥ होऊनियेईलकळेना ॥ २९ ॥ जनींराहावेंकवणेस्थितीं ॥ कधींभेट ॥ १ ॥
तीलसंतमूर्ती ॥ शांतब्राह्मणीऐशारीतीं ॥ संकल्पचित्तींआणीतसे ॥ ३० ॥ तोंआषाढमासींपंढरपुरीं ॥ यात्राचालि

१ लवकर. २ निद्रा. ३ भयंकर, मोठी. ४ मासा. ५ भरण. ६ पश्चात्ताप. ७ दृढ निश्चय, विचार.

लीअतिगजरीं ॥ दृष्टीसदेखोनीतेअवसरीं ॥ हर्षअंतरींवाटला ॥ ३१ ॥ टाळमृदंगविणेवाजविती ॥ वैष्णवआनंदेंगा
तीनाचती ॥ एकमेकांसिनमनकरिती ॥ आलिंगनदेतीसप्रेमें ॥ ३२ ॥ दिव्यपताकासोडिल्याअनेक ॥ त्यापुढेंमिर
वतीगरुडटक ॥ माहेमोर्तवलावूनिदेख ॥ वैष्णवअनेकचालिले ॥ ३३ ॥ ऐसासमारंभदृष्टीसदेखोनी ॥ शांतब्राह्मणी
हर्षलामनीं ॥ प्रीतीनेंचालिलालोटांगणीं ॥ वैष्णवालागोनीतेधवां ॥ ३४ ॥ ह्मणेधन्यसुदिनआजिचा ॥ समागमजो
हलासंतांचा ॥ पूर्वजन्मींच्यासुकृताचा ॥ उदयसाचाजाहलाकीं ॥ ३५ ॥ जेंइच्छितहोतोंमनांत ॥ तेंचितत्काळजाह
लेंप्राप्त ॥ ऐसेंसमाधानमानूनिचित्तांत ॥ चालिलात्वरितत्यांसवें ॥ ३६ ॥ पंढरीक्षेत्रासियेऊन ॥ चंद्रभागेचेंकेलेंस्ना
न ॥ करूनिपुंडरीकाचेंपूजन ॥ संतसज्जननमियेले ॥ ३७॥ क्षेत्रप्रदक्षिणाकरूनी ॥ महाद्वारासिआलाशांतब्राह्म
णी ॥ कीर्तनगजरदृष्टींदेखोनी ॥ संतोषनिजमनींवाटला ॥ ३८॥ उदंडतीर्थेंआणिदैवत ॥ देखिलींआणिऐकिलींअ
संख्यात ॥ परीपंढरीऐसेंक्षेत्रअद्भुत ॥ नाहींदिसतत्रिभुवनीं ॥ ३९ ॥ उपमाद्यावयापाहातांसकळ ॥ तोंएकहीऐसेंन
दिसेस्थळ ॥ कैसाहीदुर्बुद्धीअसलाखळ ॥ तोहोयप्रेमळपंढरीसी ॥ ४० ॥ आणिकतीर्थांचेंकरितांस्नान ॥ तरीतत्का
ळयेतोअभिमान ॥ चंद्रभागेचेंहोतांदर्शन ॥ घालितीलोटांगणएकमेकां ॥ ४१ ॥ ऐसेंक्षेत्रदेखोनिनयनीं ॥ शांतब्रा
ह्मणीआनंदलामनीं ॥ मगगरुडपारीलोटांगणीं ॥ प्रेमेंकरूनीजातसे ॥ ४२ ॥ सकळवैष्णवांसिकरूनिनमन ॥ दीध
लेंप्रीतीनेंआलिंगन ॥ मगघ्यावयादेवदर्शन ॥ शेजारमंडपींपैंआला ॥ ४३ ॥ तोंपरब्रह्मउभेंइटेवरी ॥ दृष्टींदेखिलें
तेअवसरीं ॥ सद्भावेंआलिंगनदेऊनिउरीं ॥ मगचरणनमस्कारीतेधवां ॥ ४४ ॥ ह्मणेजयजयाजीपुराणपुरुषा ॥ सगु
णस्वरूपाहृषीकेशा ॥ लीलानाटकीसर्वेशा ॥ पंढरीशाश्रीविठ्ठला ॥ ४५ ॥ तुझीकीर्तिऐकूनिकानीं ॥ शरणआलोंच

---

१ हृदयांत. २ पुण्याचा. ३ खरोखर. ४ पुष्कळ. ५ आश्चर्यकारक. ६ दुष्ट, पातकी. ७ गर्व. ८ सभामंडपांत.

क्रपाणी ॥ परितुझेंस्वरूपजाणावयामनीं ॥ सद्गुरुकोणीभेटेना ॥ ४६ ॥ तरीमाझेमनोरथकरीपूर्ण ॥ ह्मणोनिद्वारींबै
सलाचालोनिधरण ॥ नेघेफलमूलअथवाजीवन ॥ वर्जिलेंअन्नअनुतापें ॥ ४७॥ त्रिरात्रलोटतांत्वरित [illegible] ह
लारुक्मिणीकांत ॥ विवेकसिंधूचेंपुस्तकसाक्षात ॥ दीधलेंस्वप्नांतआणूनी ॥ ४८ ॥ सहजानंदस्वामीक[illegible] ॥ त
याचाउपदेशघेईत्वरित ॥ स्वप्नींसांगतांपंढरीनाथ ॥ मगजाहलाजागृततेकाळीं ॥ ४९ ॥ तोंपुस्तकमात्रअसेतेथ ॥
दृष्टीसिनदिसेपंढरीनाथ ॥ आश्चर्यकरीतसेमनांत ॥ चमत्कारबहुतदेखोनी ॥ ५० ॥ ह्मणेजगद्गुरूनेंदीधलेंदर्शन ॥ तेणें
जाहलोंमीपुण्यपावन ॥ मगविवेकसिंधूपुस्तकवाचोन ॥ करीतनमनएकांतीं ॥५१॥ सहजानंदगुरूकरण ॥ हेस्वप्नीचीजा
हलीआठवण ॥ मगदेवासिआज्ञामागोन ॥ केलेंनमनसत्वर ॥५२॥ कल्याणासआलात्वलाहीं ॥ तंवसद्गुरुनाहींतयाठा
यीं ॥ मागुतीकार्तिकमासींपाही ॥ पांडुरंगक्षेत्रासीपावला ॥ ५३ ॥ तोंसहजानंदस्वामीअकस्मात ॥ तेहीयात्रेसआलेतेथ
शांतब्राह्मणीभेटोनित्वरित ॥ स्वप्नींचावृत्तांतसांगीतला ॥ ५४ ॥ मगत्यासिउपदेशदेऊनिपाहे ॥ नामठेविलेंमृत्युंजये ॥
नारायणपुरासिवास्तव्ये ॥ जाऊनिलवलाहेंपैंकेलें ॥ ५५ ॥ सद्गुरूमुखेंश्रवणमनन ॥ करितांलागलेंनिदिध्यासन ॥ म
गसाक्षात्कारासियेऊन ॥ विज्ञानेंस्थितीपावला ॥ ५६ ॥ भवरायाजंगमतयेस्थानीं ॥ परमभाविकहोताज्ञानी ॥ तोमृ
त्युंजयासिशरणयेऊनी ॥ उपदेशघेतलाप्रीतीने ॥ ५७ ॥ दुसरासमुच्चयजंगमतेथ ॥ श्रेष्ठह्मणवीसर्वांत ॥ तोभवराया
चीनिंदाकरित ॥ घातलेंवाळीततयासी ॥ ५८ ॥ ह्मणेमृत्युंजयजातीचायवन ॥ तयासिकिंचितजाहलेंज्ञान ॥ त्याचाउ
पदेशभवरायान ॥ नेणतांकैसाघेतला ॥ ५९ ॥ शूद्रगृहींचेंपक्कान्न ॥ देखोनिकायसेवितीब्राह्मण ॥ मद्यपात्रांतगंगाजी
वन ॥ आलियाप्राशनकरूनये ॥ ६० ॥ नूतनपादुकाअसल्यातरी ॥ त्याबांधूनयेमस्तकावरी ॥ महाद्वाराचीपायरी ॥

१ पाणी. २ वैराग्य हाच कोणी एक समुद्र. ३ त्वरित. ४ प्रत्यक्ष अनुभव.

तेकायदेव्हारींपूजावी ॥ ६१ ॥ पायींचापोल्हारासुवर्णमये ॥ तोसर्वथानाकींघालूंनये ॥ माहावृक्षाचीसरीपाहे ॥ येरं डकायेकरील ॥ ६२ ॥ पितळसोज्वळउटिलेंजरी ॥ परीत्यासिकनैकाचीनयेसरी ॥ वृंदावनजरीघोळिलेंशर्करीं ॥ परी तेंअंतरींकडवट ॥ ६३ ॥ राजाचीवेश्यासुंदरगुणी ॥ परीकायबसेलपुण्याहवाचनीं ॥ तेवींयवनयातिसद्गुरुस्थानीं ॥ मा नूंनयेचिसर्वथा ॥ ६४ ॥ यापरीविकल्पधरूनिअंतरीं ॥ समुच्चयत्याचीनिंदाकरी ॥ भवरायऐकोनितेअवसरीं ॥ सखे दअंतरींजाहला ॥ ६५ ॥ मगमृत्युंजयाजवळीत्याणें ॥ जाऊनिसांगीतलेंगाऱ्हाणें ॥ ऐकतांसद्गुरुत्याकारणें ॥ आश्वा सनदेताती ॥ ६६ ॥ ह्मगतीआपुलाविश्वासकरूनिजतन ॥ निवांतकरीईश्वरभजन ॥ विकल्पद्वेषियाचेंवचन ॥ ऐकू नयेसर्वथा ॥ ६७ ॥ तंवतेथेंएकहोताभूपती ॥ त्याचेंनावकाशीपती ॥ तोपरमउदारसज्ञानमूर्ती ॥ शिवभक्तीसिअति तत्पर ॥ ६८ ॥ तोनित्यदाहासहस्रजंगमजाण ॥ आपुलेमंदिरींबोलावून ॥ त्यांचीषोडशोपचारींपूजाकरून ॥ मिष्टा न्नभोजनदेतसे ॥ ६९ ॥ तोंएकेदिवसींकाशीपती ॥ जंगमबैसवूनिभोजनपंक्ती ॥ पूजाकरूनिनिजप्रीतीं ॥ अन्नपात्रींवा ढिलें ॥ ७० ॥ घृतशर्कराधरांधीश ॥ निजकरेंवाढीतसकळांस ॥ मगआज्ञादीधलीतयांस ॥ नैवेद्यशंकरासदाखवावया ॥ ७१ ॥ रुमालसोडोनिजंवपाहात ॥ तोंअवघेचिलिंगाविरहित ॥ ह्मणतीहेंजाहलेंविपरीत ॥ ह्मणोनिलज्जितमानसीं ॥ ७२ ॥ जैसाषट्शास्त्रीब्राह्मण ॥ त्याचेंयज्ञोपवीतगेलेंगळोन ॥ पाहातांहोयलज्जितमन ॥ तैसेंचिजाहलेंतयांसी ॥ ७३ ॥ कैंचेंपूजनकैंचेंभोजन ॥ देहांतप्रायश्चित्तवोढवलेंगहन ॥ शिवहारपोनिगेलियाजाण ॥ जीवरक्षणनकरावें ॥ ७४ ॥ लिंगधारणजेव्हांतेकरिती ॥ तेव्हांकुळगुरुऐसेंचिसांगती ॥ कींलिंगटाकूनयेदेहांतीं ॥ प्रतिज्ञाघालितीजीविला ॥ ७५ ॥ वाळीतघलावेंकवणाप्रती ॥ सकळांचीजाहलीएकगती ॥ बैसल्यादाहासहस्रमूर्ती ॥ परीपडिलीभ्रांतीसकळांसी ॥ ७६ ॥

१ पोल्हारा या नामें अलंकार. २ सोन्याची. ३ साखरेमध्यें. ४ राजानें ठेवलेली कलवांतीण. ५ संशय. ६ समाधान. ७ राजा. ८ साहा शास्त्रांचा अभ्यास करणारा. ९ मानवें.

एकह्मणतीद्यावेप्राणं ॥ एकह्मणतीकासयाजिण ॥ एकह्मणतीकैंचेंभोजन ॥ विघ्नअवचितवोढवलें ॥ ७७ ॥ एकह्मणती
भक्षिलेंराजाचेंअन्न ॥ तेंआपुलेपदरींपडिलेंदूषणं ॥ ह्मणोनिशंकरेंसकळांकारण ॥ दीधलेंटाकूनदिसताहे ॥ ७८ ॥ एक
ह्मणतीअन्नासकायबाध ॥ आपुलाचिभावनाहींशुद्ध ॥ शिवटाकूनिगेलाप्रसिद्ध ॥ लीलाअगाधदाविली ॥ ७९ ॥ ऐसें
एकमेकांसिबोलती ॥ परीउपायनसुचेकोणाप्रती ॥ कुंठितजाहल्यासकळांच्यामती ॥ खालींपाहतीसकळिक ॥ ८० ॥
यावरीकाशीपतीकल्याणी ॥ जंगमांसिपुसतसेतयेक्षणीं ॥ साधुपुरुषांचीछळणाकोणीं ॥ आलाकरूनीदिसताहे ॥८१ ॥
यालागींतुह्मांसकळांवर ॥ क्षोभोनिपळालाविश्वेश्वर ॥ ऐकोनिरायाचेंउत्तर ॥ पुसतीसाचारएकमेकां ॥ ८२ ॥ तंवसमु
च्चयजंमगआपुलेमनीं ॥ ह्मणेअन्यायघडलामजकडोनी ॥ अविंधाचाशिष्यह्मणूनी ॥ भवरायासीनिंदिलें ॥ ८३ ॥ हादो
षघडलामजदारुण ॥ साक्षदेतसेमाझेंमन ॥ यासिउपायकरावाकवण ॥ आह्मांकारणकळेना ॥ ८४ ॥ यावरीराजाबोलेव
चन ॥ मृत्युंजयासिप्रार्थाअवघेजण ॥ तरीचसंकटानिवारण ॥ होईलजाणनिश्चयेंसी ॥ ८५ ॥ ऐसीराजाचीवचनोक्ती ॥
मानलीसकळांचियेचित्तीं ॥ मगउठोनियांसकळपंक्ती ॥ सत्वरगतीचालिले ॥ ८६ ॥ मृत्युंजयाचेमठांतयेऊन ॥ सकळ
घालितीलोटांगण ॥ तयासिवृत्तांतनिवेदनकरून ॥ करजोडूनठाकले ॥ ८७ ॥ ह्मणतीभवरायातेंसाचार ॥ आह्मीं
बोलिलोंदुरुत्तर ॥ तेणेंकरूनश्रीशंकर ॥ गुप्तझालानदिसेची ॥ ८८ ॥ ऐकोनियांऐसेंवचन ॥ बैसविलेंतयांलागून ॥
मगमृत्युंजयबोलेगर्जोन ॥ सकळांप्रतीतेधवां ॥ ८९ ॥ ह्मणेवेदांतसिद्धांतदोघेजण ॥ आमुचेघरींआहेतश्वान ॥ त्याणीं
तुमचींलिंगेंहिरून ॥ नेलींअसतीलवाटतें ॥ ९० ॥ मगवेदांतह्मणूनिहाकमारितां ॥ तोंश्वानप्रकटलेंअवचितां ॥ ह्मणे ॥ ३
जंगमाचींलिंगेंकासयावृथा ॥ चोरूनियांआणिलीं ॥ ९१ ॥ तींसत्वरदेईटाकून ॥ ऐकोनिमृत्युंजयाचेंवचन ॥ पांच

१ पातक, दोष. २ लज्जित. ३ शंकर. ४ कळवून. ५ वाईट भाषण. ६ कुत्रे.

सहस्रलिंगेंओकून ॥ टाकीश्वानतेधवां ॥ ९२ ॥ मगसिद्धांतह्मणोनिहाकमारितांजाण ॥ तेथेंप्रकटलेंदुसरेंश्वान ॥ तयानेंपाचसहस्रलिंगेंवमून ॥ दीधलींटाकूनतेठायीं ॥ ९३ ॥ ऐसेंकौतुकदेखोन ॥ आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ ह्मणतीविष्णुभक्ताचेंमहिमान ॥ कोणाकारणनकळेची ॥ ९४ ॥ परीआपुलालींवोळखूनिघ्यावयासी ॥ सामर्थ्यनव्हेकवणासी ॥ मागुतीनमस्कारमृत्युंजयासी ॥ निजभावेंसीघालिती ॥ ९५ ॥ जैसेंश्रियाळासिपार्वतीनाथें ॥ चिलयेंदाविलेंअष्टोत्तरशतें ॥ परीत्याचात्यासनकळेनिश्चितें ॥ तैसेंआह्मांसिजाहलेंकीं ॥ ९६ ॥ मगप्रसन्नहोऊनिकैलासवासी ॥ त्याचाचपुत्रदीधलात्यासी ॥ तैसेंचकरावेंआह्मांसी ॥ ह्मणूनिचरणासीलागले ॥ ९७ ॥ ऐकूनित्यांचेंकरुणाउत्तर ॥ ज्यांचीत्यांपासींगेलींसत्वर ॥ सकळकरितीजयजयकार ॥ वाचेसिहरहरबोलती ॥ ९८ ॥ ज्ञानसागरअध्याह्मणवूनी ॥ नामठेविलेंसकळांनीं ॥ मगराजमंदिरासिजाऊनी ॥ सकळभोजनींबैसले ॥ ९९ ॥ ऐशारीतींवैष्णवभक्त ॥ चरित्रेंदावितीअघटित ॥ महीपतीतयांचाशरणागत ॥ गुणवर्णितानिजप्रेमें ॥ १०० ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ एकचत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ १०१ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ अध्याय ॥ ४१ ॥ ॥ ओव्या ॥ १०१ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ॥ ७ ॥

१ ओकून. २ शंकर.

अध्याय ४२ वा.
भानुदास घोडे घेऊन जातात
व्यवहारी मंडळी

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ जयजयवासुदेवाजगन्नाथा ॥ कमललोचनारुक्मिणीकांता ॥ निजभक्तांसिसुखदाता ॥ तुजविणसर्वथाअसेना ॥ १ ॥ जयजयपद्मनभाविश्वमूर्ती ॥ विधिजनकावैकुंठपती ॥ विराटस्वरूपावामनमूर्ती ॥ अगम्यस्थितिवेदशास्त्रां ॥ २ ॥ जयविश्वबाहोअपरिमिता ॥ विश्वचक्षुतूंदेखता ॥ विश्वपदांगमनकर्ता ॥ निगमवार्ताबोलतसे ॥ ३ ॥ हेविराटस्वरूपाहृषीकेशी ॥ सर्वथानकळेचनिजभक्तांसी ॥ मगसगुणस्वरूपधरूनितयांसी ॥ आपुलेभजनासीलाविलें ॥ ४ ॥ तेजैसीइच्छाधरितीचित्तीं ॥ तैसाचहोसीक्षीराब्धिजापती ॥ जैसेंबाळकासिधरूनहातीं ॥ चालेहंसगतीनिजमाता ॥ ५ ॥ तेंबोबडेंबोलेमंजुळवचन ॥ तेणेंचसंतोषेतिचेंमन ॥ मगतैसेंचआपणहीबोलून ॥ देतचुंबननिजप्रीतीं ॥ ६ ॥ तेवींभक्तांसिकांहींनकळतांज्ञान ॥ आणिवेडेंवांकुडेंकरितांस्तवन ॥ तूंतैसाचहोसीजगज्जीवन ॥ निजकृपादानेंआपुल्या ॥ ७ ॥ मागिलेअध्यायींअनुसंधान ॥ मृत्युंजयचरित्ररसाळगहन ॥ ऐकोनिश्रोतेजाहलेतल्लीन ॥ अगाधमहिमानसंतांचें ॥ ८ ॥ आतांसाक्षातअवतारवांसरमणी ॥ जाहलाअसेप्रतिष्ठानीं ॥ तेंचरित्ररसाळश्रवणीं ॥ परिसावेंसज्जनींनिजप्रेमें ॥ ९ ॥ सूर्यउपासकएकब्राह्मण ॥ सज्ञानपवित्रभाविकजाण ॥ तयासिजाहलेंपुत्रनिधान ॥ संतोषमनींवाटला ॥ १० ॥ तोदिवसेंदिवसजाहलाथोर ॥ मगव्रतबंधकेलासत्वर ॥ मायबापेंतयावर ॥ लोभअपारकरिताती ॥ ११ ॥ अध्ययनसांगतांत्याजकारण ॥ पिताजाहलाक्रोधायमान ॥ मगतोत्याभयेंकरून ॥ गेलारुसोनपुत्रत्याचा ॥ १२ ॥ बाहेरजाऊनिकरीतळमळ ॥ परीकोठेंलपावयानमिळेस्थळ ॥ तंवअकस्मातएकदेउळ ॥ देखिलेंतत्काळदृष्टीसी ॥ १३ ॥ तेंमेदिनींतगुप्तहोतेंजाण ॥ तेथेंनाहींमनुष्याचेंआगमन ॥ मगसत्वरआंतप्रवेशोन ॥ बैसलालपोनत्याठायीं ॥ १४ ॥ सूर्यनारायणाचीमूर्ती ॥ त्यादेवालयांतपुरातनहोती ॥ त्याचेचरणींसत्वरगती ॥ दंडवतप्रीतीं

१ ब्रह्मदेव. २ नेत्र. ३ वेद. ४ लक्ष्मी. ५ आनंदित. ६ मोठे. ७ सूर्याचा. ८ मौंजीबंधन. ९ पृथ्वीमध्यें. १० आर्णे.

घातलें ॥ १५ ॥ मुलाचाभावार्थदेखोनी ॥ प्रसन्नजाहलावासरमणी ॥ ह्मणेअन्नानलेंकरूंअसोनी ॥ निश्चयमनींधरिलासे ॥ १६ ॥ मगमनुष्यरूपधरूनिसत्वर ॥ तयासिभेटलेदिवाकर ॥ दुग्धपाजोनिपोटभर ॥ अभयवरदीधला ॥ ॥ १७ ॥ ह्मणेनिर्भयअसोंदेईमन ॥ श्रीपांडुरंगाचेंकरीस्मरण ॥ कांहींसंकटपडतांजाण ॥ तुजमीपावेनतत्काळ ॥ ॥ १८ ॥ इकडेमायबापेंउद्विग्नमानसीं ॥ धुंडितीनिजपुत्रासी ॥ सप्तदिवसलोटतांत्यासी ॥ परीकोठेंदृष्टीसीपडेना ॥ १९ ॥ तंवएकेदिवसींब्राह्मणकुमर ॥ अकस्मातआलाबाहेर ॥ तेथेंएकहोताद्विजवर ॥ तेणेंदृष्टीसदेखिला ॥ २० ॥ हाकामारितांचित्वरित ॥ तंवतापळालादेवळांत ॥ ब्राह्मणयेऊनिनगरांत ॥ पित्यासिवृत्तांतसांगीतला ॥ २१ ॥ पुत्राचीशुद्धीलागतांदेख ॥ मायबापांसिवाटलाहरिख ॥ सर्वेघेऊनिग्रामवासीलोक ॥ पाहावयासीचालिले ॥ २२ ॥ तोंवोसाडदेऊळअरण्यांत ॥ देखोनिनवलकरितीसमस्त ॥ दिवटचालावूनियांत्वरित ॥ धीटपणेंआंतउतरले ॥ २३ ॥ तंवनारायणाचीमूर्तीनयनीं ॥ देखिलीतेथेंसकळिकांनीं ॥ ब्राह्मणकुमरत्याचेचरणीं ॥ मस्तकठेऊनीनिजेला ॥ २४ ॥ मायबापेंयेऊनिजवळी ॥ पुत्रासिधरिलेंहृदयकमळीं ॥ ह्मणतीएकटाकैसावांचलासयेस्थळीं ॥ अश्रुपातडोळांलोटले ॥ २५ ॥ लोकपुसतीत्याकारण ॥ तुझेंकैसेवांचलेप्राण ॥ क्षुधातृषालागतांजाण ॥ नमिळेचिअन्नयाठायीं ॥ २६ ॥ ह्मणेपरमतेजस्वीदेदीप्यमान ॥ येथेंएकप्रकटलाब्राह्मण ॥ तोमजकरवितोदुग्धपान ॥ तेणेंप्राणवांचविले ॥ २७ ॥ ऐकूनिबाळकाचेंवचन ॥ आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ ह्मणतीयासिभेटलासूर्यनारायण ॥ भावार्थदेखोननिजनिष्ठा ॥ २८ ॥ भास्कररप्रसन्नझालात्यास ॥ ह्मणोनिनामठेविलेंभानुदास ॥ मगकडेवरीघेऊनितयास ॥ आलेनगरासआपुल्या ॥ २९ ॥ ह्मणतीईश्वरेंवांचविलेयाचेप्राण ॥ आतानबोलावेंकठिनवचन ॥ नारायणेंआपुल्यासिपुत्रदान ॥ कृपाकरूनदीधलें

१ सूर्य. २ भययुक्त. ३ आनंद, संतोष. ४ भुक तहान. ५ अत्यंत प्रकाशमान. ६ दूध. ७ भक्ति. ८ सूर्य.

॥ ३० ॥ जैसीप्राक्तनींअसेलगती ॥ तैसेंचघडोनयेईलपुढती ॥ आपणयाचीहळहळचित्तीं ॥ व्यर्थकांसयाकरावी
॥ ३१ ॥ समाधानमानोनिचित्तीं ॥ मायबापांनीधरिलीप्रीती ॥ विद्याभ्यासमांगावापुढती ॥ तरीजाईलमागुतीरुसो
नी ॥ ३२ ॥ वधूसवरविचारूनिजाण ॥ भानुदासाचेंकेलेंलग्न ॥ ऐसेलोटतांबहुतदिन ॥ करीतभजनश्रीहरीचें ॥ ३३ ॥
आयुष्यसरोनिगेलियावरी ॥ मायबापेंनिवर्तलीतेअवसरीं ॥ परीभानुदासनिर्भयअंतरीं ॥ प्रपंचव्यवहारींगुंतेना
॥ ३४ ॥ नकरीकोणाचेंउपार्जन ॥ उदीमव्यवसायघेणेंदेण ॥ नकरीकदाराजसेवन ॥ पांडुरंगभजनकरीतसे ॥ ३५ ॥
घरींपाहिजेवस्त्रअन्न ॥ कांतेचेंहळहळीतमन ॥ मुलेंलेंकरेंसर्वअसोन ॥ उदासमनसर्वदा ॥ ३६ ॥ गृहस्थमिळोनिच
वघेजण ॥ भानुदासासिबोलतीवचन ॥ कुटुंबासिपाहिजेवस्त्रअन्न ॥ तुह्मांकारणकळेना ॥ ३७ ॥ मातापिताहोतीं
शिरीं ॥ त्यागेंसंसारकेलाआजवरी ॥ पुढेंकैसीहोईलपरी ॥ तुह्मींअंतरींउदास ॥ ३८ ॥ विद्याभ्यासहीफार ॥ तुह्मां
सिनाहींजीसाचार ॥ आतांकांहींसांगतोंविचार ॥ तोपरिसासादरनिजकर्णीं ॥ ३९ ॥ एकशतद्रव्यभांडवलजाण ॥
आह्मींदेतसोंतुह्मांकारण ॥ त्याचेंकापडघेऊन ॥ चाटेपणकरावें ॥ ४० ॥ नफामिळेलतेणेंकरून ॥ कुटुंबासिकरावेंव
स्त्रअन्न ॥ आमुचेंमुद्दलजतनकरून ॥ हळूचदेणस्वइछा ॥ ४१ ॥ मगगृहस्थजाऊनिबाजारासी ॥ कापडघेऊनदीध
लेंतयासी ॥ इतरउदमीहोतेत्यांसी ॥ भानुदासासीनिरविलें ॥ ४२ ॥ ह्मणतीतुह्मींजातसांबाजारीं ॥ तेव्हांन्यावेंया
सबरोबरी ॥ बैसवूनिआपुलेशेजारीं ॥ प्रपंचव्यवहारींलावावें ॥ ४३ ॥ गृहस्थांचेंवचनऐकोनिकानीं ॥ मान्यकेलेंव्यव
सायांनीं ॥ मगभानुदासासिसवेंघेऊनी ॥ आपुलेसन्निधबैसविती ॥ ४४ ॥ मुळुंउदांनुअंगुळुऐसी ॥ नंदभाषासांगी
तलीत्यासी ॥ केवळाकाठीपवित्रूत्यासी ॥ सांगोनियांदीधलें ॥ ४५ ॥ सेलूपाकूआणिढकार ॥ आवोरूखुणसांगती

१ पूर्वजन्माची, दैवाची. २ कशाला. ३ कन्या. ४ आर्जव, सेवा. ५ व्यापाऱ्यांनी. ६ पांच. ७ तीन. ८ दहा. ९ एकवीस. १० सात. ११ सहा. १२ चार. १३ हजार. १४ दोन.

प्र. वि. सत्वर ॥ कोणतेंकैसेंद्यावेअंबर ॥ हाहीविचारसांगीतला ॥ ४६ ॥ मुद्दलजतनकरूनजाण ॥ ला[illegible]विचारून ॥
॥ २ ॥ कोणासिबोलतांसत्यवचन ॥ तरीहोतसेहाननिश्चितीं ॥ ४७ ॥ भानुदासबोलेतयाप्रती ॥ मीअसत्यनवदेंकल्पांतीं ॥
कांहींनमिळोमजप्रती ॥ परीसत्यनिश्चितींटाकीना ॥ ४८ ॥ व्यवसायीहांसतीसकळिक ॥ ह्मणतीयाचेकपाळींलिहि ॥४२॥
लीभीक ॥ ह्मणोनिआमुचेंनायकेएक ॥ दरिद्रीदेखयानाव ॥ ४९ ॥ एकह्मणतीलागलियालांचे ॥ मगअसत्यउदंड
बोलेलवाचे ॥ प्रपंचव्यवहारींबोलतांसाचें ॥ कोणिदेवाचेंदिसेना ॥ ५० ॥ जेवींगर्भांधाचेदृष्टीसजाण ॥ अवघेंआंधळें
वाटेजन ॥ कींरोगअसतांशरीराकारण ॥ कडुवटपक्वान्नत्याभासे ॥ ५१ ॥ तेवींआपुलेअंतरींअसत्यनर ॥ तयासि
नदिसेकोणीखरं ॥ जैसेंजयाचेंअसेलअंतर ॥ तैसेचइतरभासती ॥ ५२ ॥ भानुदासाचेंधैर्यमोठें ॥ प्रपंचव्यवहारींन
बोलेखोटें ॥ सकळलोकांसिनवलवाटे ॥ देखोनिनिकटेंतयासी ॥ ५३ ॥ कोणीगिराईक[illegible]अंबर ॥ त्यासिकिंमतसां
गेखरोखर ॥ इतकानफामुदलावर ॥ एकदांउत्तरबोलतसे ॥ ५४ ॥ चित्तासयेईलतरी[illegible] ॥ नाहींतरदुसरेदुकानीं
जाण ॥ इतुकेंमात्रबोलोनिवचन ॥ मगनामस्मरणकरीतसे ॥ ५५ ॥ जनींजनार्दनभरिलाजाण ॥ निश्चयकळलासक
ळांकारण ॥ ह्मणतीभानुदासअसत्यवचन ॥ नबोलेचीकल्पांतीं ॥ ५६ ॥ ऐसेंजाणोनिग्राहिकें ॥ त्यापासींजातीसक
ळिक ॥ इतरव्यवसायीअकर्मिक ॥ दुरूनकौतुकपाहाती ॥ ५७ ॥ ह्मणतीआपुल्यासवेंलाविलेंयासी ॥ तेंबाधकजा
हलेंआपुल्यासी ॥ मगद्वेषउपजलामानसीं ॥ दुराचारीयांसीतेधवां ॥ ५८ ॥ ह्मणतीआह्मांशेजारींचबैसतो ॥ आणि
ग्राहीकआपणाकडेनेतो ॥ आह्मींतोंडाकडेटकमकापाहतों ॥ पोटींजळतोंउगेची ॥ ५९ ॥ एकह्मणतीघालितोमोहनी ॥ ॥ २ ॥
तेणेंचिजनजातीभुलोनी ॥ मागितलेंमोलदेतीटाकोनी ॥ घसघसकोणीकरीना ॥ ६० ॥ एकह्मणतीबैसलाविश्वास ॥

---

१ वस्त्र. २ गिराईक. ३ व्यापारी.

तेणेंचिजनभजतीत्यास ॥ आपणअसत्यप्रपंचदास ॥ हेंईश्वरासमानेना ॥ ६१ ॥ एकह्मणतीआतांबोलावेंस्वरं ॥ दुजादेतसेप्रतिउत्तर ॥ आपुलाविश्वासकोणीइतर ॥ यथार्थसाचारनमानिती ॥ ६२ ॥ एकदावृत्तिठसावेजैसी ॥ तेचिजन्मवरचालेतैसी ॥ प्रत्यक्षआपुल्यादृष्टीसी ॥ भानुदासासीघडलीकीं ॥ ६३ ॥ श्वानउगेंचबैसलेंघरीं ॥ आणिमनुष्यें चोरूननेल्याभाकरी ॥ तरीआळयेईलश्वानावरी ॥ कोणासिंअंतरींकळेना ॥ ६४ ॥ व्याघ्रेंपरितांनिजशांतीसी ॥ ह्मणतीलजपतोमारावयासी ॥ धनलोभीहोतांचिउदासी ॥ ह्मणतीनाडावयासीनिघाला ॥ ६५ ॥ कींजारतीर्थीहिंडतांखरा ॥ ह्मणतीहाधुंडितोपरदारा ॥ शांतिधरूनिबैसतांमर्जारा ॥ ह्मणतीउंदिरापाहतसे ॥ ६६ ॥ तेवींआपुलाजन्मअसत्यबोलतां ॥ गेलाअसेसकळांदेखतां ॥ आतांयथार्थजरीवर्ततां ॥ ह्मणतीलव्यर्थकपटहें ॥ ६७ ॥ आपुल्यादेखतां भानुदासाचा ॥ व्यवहारकिंचितकापडाचा ॥ आतांतोथोरभाग्याचा ॥ ईश्वरतयाचासाहकारी ॥ ६८ ॥ आपणउदंढकरितांभरोवरी ॥ परिपोटभरनमिळेभाकरी ॥ ऋणकरीयेऊनबैसतीद्वारीं ॥ आतांकैसीपरीकंरावी ॥ ६९ ॥ भानुदासासिसंगतीसलाविलें ॥ तेंपासोनिआपुलेंनिघालेंदिवाळें ॥ ग्राहीकत्याणेंसकळनेलें ॥ आह्मीतळमळकरितसों ॥७०॥ एकेदिवसींसकळव्यवसायी ॥ बाजारासिगेलेपाहीं ॥ वाटवोसरतांलवलांहीं ॥ देउळींयेऊनराहिले ॥ ७१ ॥ त्यांसवें भानुदासवैष्णवभक्त ॥ आलेहोतेबाजारांत ॥ त्यांजशेजारींबिऱ्हाडत्वरित ॥ त्याणेंआणोनीलाविलें ॥ ७२ ॥ तंवत्या गावांतहरिदासयेऊन ॥ त्याणेंरात्रींमांडिलेंकीर्तन ॥ गावांतफिरतसेबोलावण ॥ कथेसियेणह्मणोनी ॥७३॥ भानुदासऐकोनिमांतऐसी ॥ उल्हासवाटलाचित्तासी ॥ ह्मणेआजसुदिनएकादशी ॥ जावेंकीर्तनऐकावया ॥ ७४ ॥ व्यवसायीयांसीह्मणेतेअवसरीं ॥ आतांकीर्तनासीचलावेंसत्वरीं ॥ आळसआणूनिनयालजरी ॥ निजालबिऱ्हाडींसकळिक

१ दुसरे लोक. २ खरें. ३ कुत्रा. ४ मन. ५ दुसऱ्याची बायको. ६ माजर. ७ व्यर्थ. ८ प्रकार. ९ व्यापारी. १० सत्वर. ११ वर्तमान. १२ आनंद.

॥ ७५ ॥ तरीमझिंदुकानरक्षून ॥ तुह्मींआपल्यापासीकराजतन ॥ ऐकोनिभानुदासाचेंवचन ॥ सक्रोधमनतेजाहले ॥ ७६ ॥ ह्मणतीतूंजाहालासिदेवळसी ॥ अखंडसत्यवचनबोलसी ॥ आतांजावेंहरिकथेसी ॥ आपुलेंबिऱ्हाडासीघेऊनी ॥ ७७ ॥ आह्मांसकळांसिआलाटणक ॥ आतांनिद्राकरितोंदेख ॥ तरीबिऱ्हाडपाहूनिआणिक ॥ दुकानतेथेंठेविकां ॥ ७८ ॥ येथेंतस्करपडलियापाहीं ॥ तरीआमुचेअंगींशब्दनाहीं ॥ कीर्तनांतपडतेंपदरींकायी ॥ तेंआह्मांसिकांहींकळेना ॥ ७९ ॥ भानुदासउत्तरदेतपहाहो ॥ बिऱ्हाडजावोअथवाराहो ॥ परीपांडुरंगींजडलाभावो ॥ तोमीसर्वथानसोडीं ॥ ८० ॥ ऐसेंबोलोनिवैष्णवभक्त ॥ बिऱ्हाडटाकोनिगेलात्वरित ॥ कीर्तनींबैसलेसाधुसंत ॥ तेथेंत्वरितपातला ॥ ८१ ॥ अतिउल्हासधरूनिमानसीं ॥ नमस्कारकेलाहरिदासांसी ॥ ह्मणेधन्यपर्वकाळएकादशी ॥ क्षेमसंतांसीदीधलें ॥ ८२ ॥ रामकृष्णचरित्रतारकजनीं ॥ वैष्णवगातीप्रेमेंकरूनी ॥ तेंभानुदासआवडीकरूनी ॥ ऐकतीश्रवणींनिजप्रेमें ॥ ८३ ॥ इकडेव्यवसायीदुर्मती ॥ बिऱ्हाडींबैसोनिविचारकरिती ॥ कींभानुदासगेलाकीर्तनाप्रती ॥ बिऱ्हाडनिश्चितींटाकुनी ॥ ८४ ॥ तरीआतांकरूनियांयुक्त ॥ अश्वसोडोनिद्यावात्वरित ॥ दिंडटाकावेंगारींत ॥ तयासिमातनकळतां ॥ ८५ ॥ तोआपणासिपुसेलजर ॥ तरीत्यासिसांगावेंआलेतस्कर ॥ आह्मांसिनिद्रालागलीफार ॥ तोंगेलेसत्वरनकळतां ॥ ८६ ॥ मगतोघरासजाईलपरतोन ॥ आपणकापडघेऊंवांटोन ॥ ऐसाविचारकरूनिदुर्जन ॥ अश्वसोडूनदीधला ॥ ८७ ॥ गर्तापडलीहोतीथोर ॥ त्यामाजींदिंडटाकिलेंसत्वर ॥ टाळियापिटोनियेरयेर ॥ देतीउत्तरएकमेकां ॥ ८८ ॥ भानुदासलागलाआमुचेसंगती ॥ तैंपासोनित्यासिआलीसंपत्ती ॥ दरिद्रआलेंआह्मांप्रती ॥ ग्राहीकजातीत्याकडे ॥ ८९ ॥ तेसर्वचिंताआजिनिरसली ॥ आपधावांचोनिखरूजगे ॥३॥

१ साधु. २ त्रास, क्षीण. ३ चोर. ४ घोडा. ५ शेणाच्या गायरींत. ६ चोर. ७ घोडा. ८ परस्पर.

ली ॥ ऐसीएकमेकांसीबोली ॥ दुर्जनींमांडिलीतेधवां ॥ १० ॥ धर्माचीहिरूनघेतांसंपत्ती ॥ जैसादुर्योधनउल्हासला चित्तीं ॥ तैसेतेव्यवसायीदुर्मती ॥ संतोषमानितीनिजमनीं ॥ ११ ॥ ऐसाअपायदेखोनित्वरित ॥ सत्वरपावलेरुक्मिणीकांत ॥ ह्मणेभानुदासबैसलाकीर्तनांत ॥ निश्चळचित्तकरूनी ॥ १२ ॥ दुर्मतिमिळोनिअवघेजण ॥ गर्तेमाजीटाकिलेंदुकान ॥ आतांविचारकरावाकवण ॥ जगज्जीवनह्मणतसे ॥ १३ ॥ अश्वजाईलएखादीकडे ॥ मगतोपाहीलकोणीकडे ॥ त्याणेंप्रपंचाचीटाकूनिचाडे ॥ लाविलेंवेडेंमद्भजनीं ॥ १४ ॥ ऐसेंह्मणोनिपंढरीनाथ ॥ विप्रवेषधरिलात्वरित ॥ अश्वपाहूनिबाजारांत ॥ धरूनिबैसततेधवां ॥ १५ ॥ जोक्षीरसागरींशेषशयन ॥ ज्याचेलक्ष्मीध्यातसेचरण ॥ तोभक्तकैवारीमनमोहन ॥ अश्वधरूनबैसला ॥ १६ ॥ योगीबैसलेसमाधीशीं ॥ त्यांच्यालवकरीनयेध्यानासी ॥ तोभक्तकैवारीहृषीकेशी ॥ धरूनिअश्वासीबैसला ॥ १७ ॥ व्रतेंतीर्थेंतपेंयोग ॥ करितांनांतुडेश्रीरंग ॥ तोपुंडरीकवरदपांडुरंग ॥ अश्वधरूनबैसला ॥ १८ ॥ जोविरिंचीचानिजजनिता ॥ अनंतब्रह्मांडांचाकर्ता ॥ तोभानुदासाचाअश्वजातां ॥ धरूनिचोहटांबैसला ॥ १९ ॥ व्यवसायीबैसलेदेऊळांत ॥ तेभानुदासाचीनिंदाकरीत ॥ ह्मणतीआतांयेईलअकस्मात ॥ दुकानत्वरितपाहावया ॥ १०० ॥ येथीलवृत्तांतकळतांसकळ ॥ मगकरीतबैसेलतळमळ ॥ ऐसेंपरस्परेंबोलतीखळ ॥ ऐकोनिघननीळकोपला ॥ १०१ ॥ अवकृपाकरितांजगज्जीवन ॥ तोंअकस्माततस्करआलेजाण ॥ व्यवसायांचेंदुकान लुटून ॥ केलेंताडनसकळांसी ॥ २ ॥ सकळघोडींसोडोनिनेलीं ॥ मगरडतबैसलेतयेवेळीं ॥ ह्मणतीभानुदासाचीछळणाकेली ॥ तेप्रचीतदाविलीपांडुरंगें ॥ ३ ॥ एकह्मणतीयेसंधीं ॥ कर्मासारिखीहोतसेबुद्धी ॥ आपणज्ञानहीनत्रिशुद्धी ॥ विचारआधींनकेला ॥ ४ ॥ एकह्मणतीप्राक्तनखोट ॥ ह्मणोनिकर्मघडलेंवोखट ॥ भानुदासभक्तएकनिष्ठ ॥ केलीकटकट

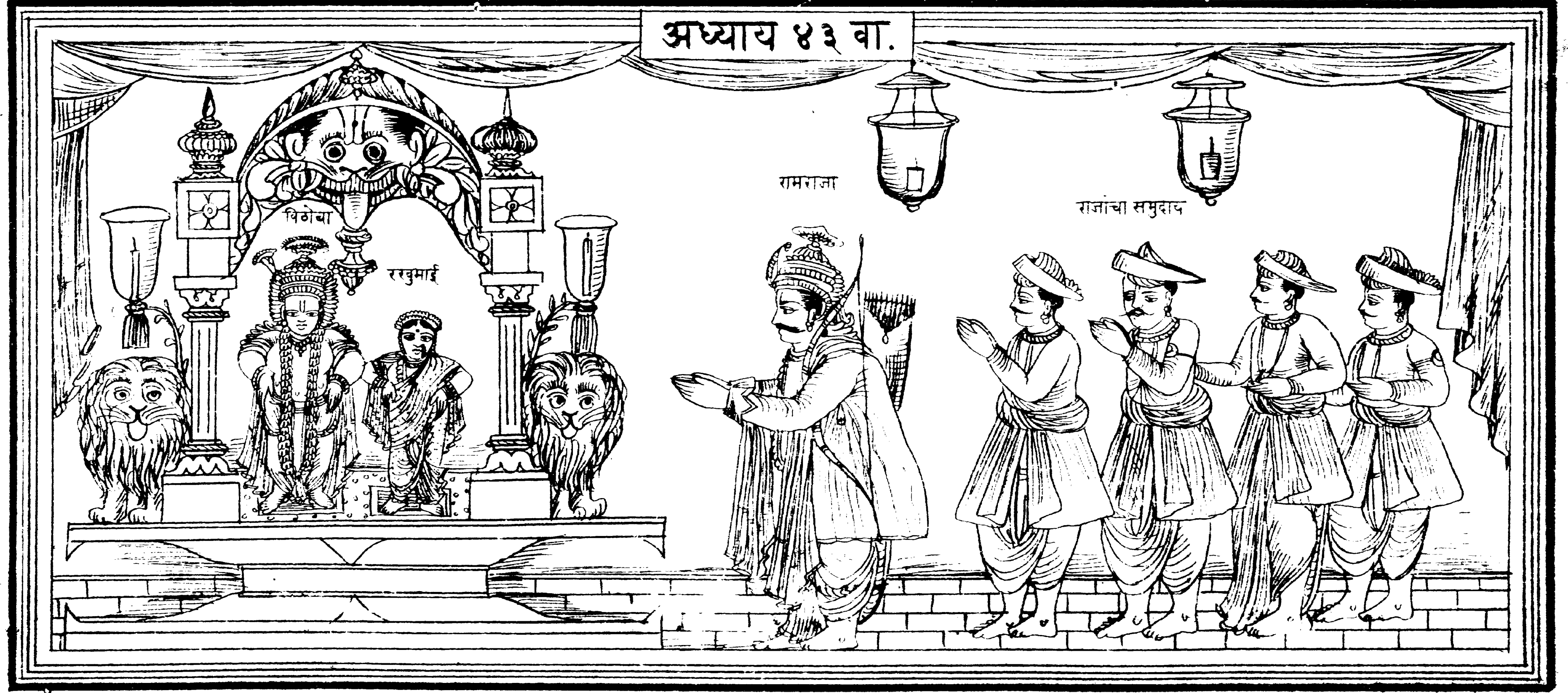
---

१ संकट. २ समुद्र. ३ पाय. ४ प्राप्त होतनाहीं. ५ ब्रह्मदेव. ६ उत्पन्न करणारा. ७ चवाठ्याकर. ८ दुष्ट. ९ दैव. १० वाईट.

व्यर्थतयासी ॥ ५ ॥ दीर्घस्वरेंरडतीजाण ॥ कोणीनगरांतूनिनयेधांवून ॥ तोमायालाघवीरुक्मिणीरमण ॥ घातलेंमोहन
सकळांसी ॥ ६ ॥ इकडेकीर्तनींहोयआनंदगजर ॥ मृदंगविणेवाजतीसुस्वर ॥ तेणेंनादेंकोंदलेंअंबर ॥ होतगजरनामा
चा ॥ ७ ॥ चारघटिकायामिनीउरलीहोती ॥ तेव्हांवैष्णवींकेलीआरती ॥ भावेंवोंवाळूनिरुक्मिणीपति ॥ खिरापतीवां
टिल्या ॥८॥ नमस्कारूनिहरिदासासी ॥ भानुदासचालिलेबिऱ्हाडासी ॥ तंवएकब्राह्मणअश्वापासीं ॥ धरूनिवाटेसीबैस
ला ॥९॥ सन्निधचालोनिजातांचिपाहो ॥ अश्वहिंसलातेसमयीं ॥ ह्मणेआपुलाअश्वयेठायीं ॥ कैसाआलाकळेना ॥ ११० ॥
तंवत्याचेगळयांतआंगवस्त्रघालून ॥ धरूनिबैसलाएकब्राह्मण ॥ तोभानुदासासिदेखतांचिजाण ॥ अदृश्यझालातेठायीं
॥ ११ ॥ ऐसेंकौतुकदेखोनिसत्वरी ॥ विस्मितझालानिजअंतरीं ॥ मगअश्वधरूनिनिजकरीं ॥ भानुदासबिऱ्हाडींपातले
॥ १२ ॥ तोंव्यवसायीआपुलेसांगाती ॥ दीर्घस्वरेंरुदनकरिती ॥ वृत्तांतपुसतांतयांप्रती ॥ मगतेसांगतीसकळिक ॥ १३ ॥
आह्मींदुर्बुद्धिभाग्यहीन ॥ करूंपातलोंतुझेंछलन ॥ गर्तेमाजीदिंडटाकून ॥ अश्वसोडूनदीधला ॥ १४ ॥ मगदोनप्रह
रभरतांनिशी ॥ तस्करींलुटिलेंआह्मांसी ॥ प्राक्तनाचीगतिऐसी ॥ कोणापासींसांगावें ॥ १५ ॥ घोडींदिंडेंगेलींसमस्त ॥
आणिमारहीबसलाअपरिमित ॥ पुढेंसंसाराचीमात ॥ खुंटलीनिश्चितदिसताहे ॥ १६ ॥ आमुचेंभांडवलबुडोनिगेलें ॥
तुझेंईश्वरेंवांचविलें ॥ पैलगर्तेमाजीटाकिलें ॥ तेंसांभाळिलेंपाहिजे ॥ १७ ॥ ऐसेंवचनऐकूनिसत्वर ॥ भानुदासाचेंद्र
वलेंअंतर ॥ ह्मणेअश्वधरूनिरुक्मिणीवर ॥ बैसलेअसतीलवाटतें ॥ १८ ॥ मगह्मणेरेकटकटा ॥ प्रपंचव्यवहारकरि
तोंखोटा ॥ तेथेंआत्मसुखाचानाहींसांठा ॥ व्यर्थकरंठाभुललोंमी ॥ १९ सांवळासकुमारराजीवनेत्र ॥ पीतांबरधारी ॥ ४ ॥
जगज्जीवन ॥ तोमजसाठींविप्रवेषधरून ॥ अश्वधरूनबैसला ॥ १२० ॥ जेणेंशीणआलापंढरीनाथा ॥ तेंकर्मआतां

१ गगन, आकाश. २ रात्र. ३ घोडा. ४ नर्तक. ५ गुप्त. ६ मनामध्यें. ७ हात. ८ खाडा. ९ घोडा. १० चोर. ११ दैव. १२ कृपण. १३ कमलनेत्र.

नकरावेंसर्वथा ॥ ऐसाअनुतापधरूनिचित्ता ॥ जाहलाबोलताततयांसी ॥ २१ ॥ व्यवसायांसिह्मणेभानुदास ॥ आतां स्वस्थकरावेंमानस ॥ तस्करींदंडिलेंतुह्मांस ॥ तरीखेदचित्तासनकरावा ॥ २२ ॥ गर्तेंतूनिदिंडकाढोनी ॥ वस्त्रेंदीधलीं तयांसिवांटोनी ॥ अश्वद्रव्यत्यांसिअर्पूनी ॥ भानुदासतेथोनीनिघाले ॥ २३ ॥ निजमंदिरासिजाऊन ॥ करितबैसला हरिभजन ॥ टाकोनियांमानाभिमान ॥ कीर्तनींगुणगातसे ॥ २४ ॥ नकरीकोणाचेंउपार्जन ॥ प्रपंचचिंतेंतनघाली मन ॥ कुटुंबकलत्रअसोन ॥ उदासपणेंवर्ततसे ॥ २५ ॥ आषाढीकार्तिकीयेतांबरी ॥ चालवीपंढरीचीवारी ॥ टाळमृदं गघोषगजरीं ॥ कीर्तनकरीवाळुवंटीं ॥ २६ ॥ नानापरीचीकविलकळा ॥ रचूनिआळवीघनसांवळा ॥ हृदयींप्रेमाचा जिव्हाळा ॥ कीर्तनींगळासद्गदित ॥ २७ ॥ भानुदासकीर्तनींउभेराहती ॥ तेव्हांस्वानंदजळेंनेत्रभरती ॥ तेआवडीदे खोनिरुक्मिणीपती ॥ नृत्यकरितीत्याठायीं ॥ २८ ॥ दुर्बुद्धिअथवाअज्ञानखळ ॥ तेहीऐकूनिहोतीप्रेमळ ॥ ह्मणतीत यामुखीचेंकीर्तनप्रांजळ ॥ सार्वकाळऐकावें ॥ २९ ॥ कैंचीलटकीप्रपंचमाया ॥ कैंचीनाशवंतहेकाया ॥ ऐसेंज्ञानहोऊ निश्रोतयां ॥ धरितीदयासर्वांभूतीं ॥ ३० ॥ अयाचितवृत्तीकरून ॥ कोणीदेईलवस्त्रअन्न ॥ परीस्वमुखेंकरूनिजाण ॥ नाहींमागणकोणासी ॥ ३१ ॥ आपुलेंआणिपराव ॥ हेकल्पनाचिनाहींस्वभाव ॥ सर्वांभूतींऐक्यभाव ॥ विकल्पवा वटाकिला ॥ ३२ ॥ यापरीभानुदासाचेंचित्त ॥ सदासर्वकाळवैराग्यभरित ॥ प्रेमउल्हासेंदिवसरात ॥ भजनकरीत श्रीहरीचें ॥ ३३ ॥ पुढिलेअध्यायींजगदुद्धारा ॥ राजानेईलविद्यानगरा ॥ तेसुरसकथाऐकतांचतुरा ॥ उल्हासअंत रावाटेल ॥ ३४ ॥ संतसज्जनदैवतमेळीं ॥ महाराष्ट्रओव्याफुलेंमोकळीं ॥ महीपतिघेऊनिपुष्पांजली ॥ उभाजवळीति ष्ठत ॥ ३५ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ द्विचत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ १३६ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४२ ॥ ॥ ओव्या ॥ १३६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

अध्याय ४३ वा.
विठोबा
रखुमाई
रामराजा
राजांचा समुदाय

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीवसुदेवनंदनायनमः ॥ ऐकाश्रोतेसज्जनप्रेमळ ॥ आजिकल्पतरूसिपातलेंफळ ॥ जेभक्तक
थाअतिरसाळ ॥ प्रकटल्याप्रांजळनिरुपम ॥१॥ जोअनिर्वाच्यवैष्णवमहिमा ॥ विरिंचीसिनकळेज्याचीसीमा ॥ जया
चापारनेणवेनिगमा ॥ तोअनुपमप्रेमाजाणिजे ॥ २ ॥ जयांसिसत्कर्मचीप्रधान ॥ तेअंतींपावतीब्रह्मभुवन ॥ जेयज्ञया
गआचरतीजाण ॥ तेकरितीगमनस्वर्गलोकीं ॥ ३ ॥ जेपितरांचेठाईंभावधरिती ॥ तेअंतींपितृवासींचविचरती ॥ जेज्या
देवातेंभजती ॥ तेंपदपावतीअंतींते ॥४॥ पिशाचउपासितीतामसगुणी ॥ तेतैसेचहोतीदेहांतींमरणीं ॥ जेभक्तकथाऐ
कतीश्रवणीं ॥ तेवैकुंठभुवनीपावती ॥ ५॥ त्यांचेंसंकटदेखतांनयनीं ॥ तेंतत्काळनिवारीचक्रपाणी ॥ अंतींचतुर्भुजरू
पकरूनी ॥ सायुज्यसदनींबैसवी ॥ ६ ॥ ऐसावरपंढरीनाथें ॥ दीधलाअसेयाग्रंथातें ॥ ह्मणोनिश्रोतेसादरचित्तें ॥ ऐ
काश्रवणार्थनिजप्रीतीं ॥७॥ मागीलअध्यायाचेअंतीं ॥ भानुदासासभेटलेरुक्मिणीपती ॥ मगत्याणेंधरूनविरक्ती ॥
प्रपंचवृत्तीसांडिली ॥ ८ ॥ आतांऐकायावरीनिरूपण ॥ पंढरीक्षेत्रींचाएकब्राह्मण ॥ द्रव्यइच्छामनींधरून ॥ देशावरा
सीचालिला ॥ ९ ॥ तोपुरेंपट्टणेंपाहतांसत्वरा ॥ अकस्मातआलाविद्यानगरा ॥ नगरींप्रवेशोनिसत्वरा ॥ ह्मणेनृपवरा
भेटावें ॥ १० ॥ स्नानसंध्याकरूनिद्विजवर ॥ मगप्रवेशलाराजमंदिर ॥ परीद्वारपाळजाऊंनदेतीसत्वर ॥ बैसाक्षणभ
रह्मणोनी ॥ ११ ॥ नृपतीचीआज्ञाआणितोंसत्वर ॥ मगप्रवेशाजीनृपमंदिर ॥ रायासिपुसोनिआलेकिंकर ॥ मगभी
तरींद्विजवरप्रवेशला ॥ १२ ॥ ब्राह्मणासदेखोनिरामराजा ॥ नमनकरूनिकेलीपूजा ॥ अतिउल्हासवाटलाद्विजा ॥
ह्मणेधन्यमहाराजाधर्ममूर्ती ॥ १३ ॥ राजापुसेत्याजकारण ॥ कोठोनिजाहलेंजीआगमंन ॥ कायमनींइच्छाधरून ॥
कृपाकरूनआलेती ॥ १४ ॥ ऐसेंपुसतांनृपनाथ ॥ ब्राह्मणसांगेउल्हासयुक्त ॥ ह्मणेपंढरीक्षेत्रअतिअद्भुत ॥ वास्तव्य

---

१ वसुदेवाचा मुलगा, श्रीकृष्ण. २ ब्रह्मदेवास. ३ वेदांस. ४ सत्यलोक. ५ वैकुंठ. ६ राजानी. ७ राजसेवक, द्वारपाळ. ८ संतोष. ९ येणें.

तेथें असे कीं ॥ १५ ॥ तुझें औदार्य ऐकोनि सत्वर ॥ पाहावयासि आलों देशावर ॥ वचन ऐकोनि नृपवर ॥ संतोष थोर वा
टला ॥ १६ ॥ राजा ह्मणे ब्राह्मणासी ॥ तुह्मीं असावें स्वस्थमानसीं ॥ मी स्नान करूनि त्वरेंसी ॥ देवीपूजनासी जाईन
॥ १७ ॥ तुह्मी तेथें येऊनि पाहावें स्थळ ॥ सुवर्णकांति असे देऊळ ॥ मी अर्चन करूनि सकळ ॥ तुळसीदळ अर्पीन ॥ १८ ॥
ऐसें बोलतां तयाप्रती ॥ द्विज संतोष पावला चित्तीं ॥ देवीदर्शना चालिला भूपती ॥ त्याचे संगतीं जातसे ॥ १९ ॥ देवालया
भोंवती अमोलिका ॥ रायें लाविली पुष्पवाटिका ॥ अंतरगाभारीं स्थापूनि अंबिका ॥ समारंभ निको करीतसे ॥ २० ॥
नाना वाद्यांचे होती गजर ॥ पूजा करीत बैसला नृपवर ॥ द्विज बोलती मंत्रोच्चार ॥ आनंदें गजर होतसे ॥ २१ ॥ षोडशोप
चारें करूनि पूजन ॥ देवीस लेववी वस्त्रें भूषण ॥ नाना परीचीं दिव्य रत्न ॥ शोभायमान दिसतीं पैं ॥ २२ ॥ चंदनादिक उ
पचार ॥ कंठीं घातले सुमनहार ॥ धूपदीप करूनि नृपवर ॥ नैवेद्य भावें अर्पितसे ॥ २३ ॥ मग पंचारती उजळोनियां ॥
वोंवाळिली महामाया ॥ साष्टांग नमस्कार घालोनियां ॥ लागला पायां नृपनाथ ॥ २४ ॥ प्रसाद वांटोनियां सकळांसी ॥
राजा बैसला स्वस्थमानसीं ॥ मग पंढरीच्या द्विजासीं ॥ बोलता झाला ते अवसरीं ॥ २५ ॥ ह्मणे राजाई ऐसें दैवत पाही ॥ धुंडि
तां त्रिभुवनीं न दिसे कांहीं ॥ आह्मीं देखिलें ऐकिलें नाहीं ॥ धन्य नवाई अगाध ॥ २६ ॥ सुंदर देऊळ पाहावें नयनीं ॥ यासि
रुप्याचें सारिलें पाणी ॥ भोंवती पुष्पवाटिका लाऊनी ॥ पूजितों सुमनीं जगदंबा ॥ २७ ॥ विद्यानगरींचे सकळ जन ॥ येती घ्या
वया दर्शन ॥ सेवेसि लाविले प्रधान जन ॥ मी निजांगें पूजन करीतसें ॥ २८ ॥ तुह्मीं राहतां पंढरीसी ॥ तेथें तो महिमा नसेल ऐसी ॥
राजाई ऐसे पांडुरंगासी ॥ उपचार तयासी नसतील ॥ २९ ॥ दुर्बळ ब्राह्मण करिती पूजन ॥ तेथें कैंचें वस्त्रभूषण ॥ ऐकोनि
रामरायाचें वचन ॥ विप्र निजमनीं क्रोधावला ॥ ३० ॥ मग ह्मणे गा नृपनाथा ॥ पंढरी दृष्टीस न देखतां ॥ आपुली च थोर

१ फुलझाडांच्या कुंड्यांची बाग. २ चांगला, खरा. ३ फुलांचे हार. ४ कौतुक, गोष्टी. ५ डोळे. ६ फुलांनीं. ७ स्वतः, आपण. ८ माहात्म्य.

ह्मणसीदेवता ॥ अभिमानवृथाधरूनी ॥ ३१ ॥ देउळासिरुप्याचेंदीधलेंपाणी ॥ तेंचिभूषणसांगसीजनीं ॥ आमुचेंक्षे
त्रसुवर्णकोंदणीं ॥ गेलारचोनीविश्वकर्मा ॥ ३२ ॥ तेथेंकल्पतरूचींलागलींझाडें ॥ परिसचिंतामणीलोटतीखडे ॥ दिव्य
पताकाचहूंकडे ॥ चपेंळेऐशाझळकती ॥ ३३ ॥ तेथेंकामधेनूचींगोधन ॥ रत्नजडितवृंदावन ॥ तेथेंप्रेमळवैष्णवजन ॥
करितांकीर्तनउल्हासें ॥ ३४ ॥ तेथेंचंद्रभागाअमृतवाहिनी ॥ जेसकळतीर्थांचीस्वामिनी ॥ दर्शनेंचिमुक्तहोतीप्राणी ॥
वैकुंठभुवनींपावती ॥ ३५ ॥ रंभातिलोत्तमायेऊनिसुंदरी ॥ नृत्यकरितीगरुडपारीं ॥ गंधर्वगायनहोतसेद्वारीं ॥ ना
दअंबरींकोंदाटे ॥ ३६ ॥ ऐसादेवाधिदेवरुक्मिणीकांत ॥ क्षीरसागरींहोतानांदत ॥ तोपुंडलीकदेखोनिनिजभक्त ॥
आलात्वरितत्याठायां ॥ ३७ ॥ दोनीकरठेऊनिजघनीं ॥ उभाराहिलाचक्रपाणी ॥ निजभक्तांचेंसंकटदेखोनी ॥ पा
वेतेक्षणींनिजांगें ॥ ३८ ॥ त्याचेंस्वरूपपाहतांनयनीं ॥ लक्ष्मीलज्जितजाहलीमनीं ॥ कोटिसूर्यजातीलपोनी ॥ मुकु
टावरूनीतयाच्या ॥ ३९ ॥ सांवळासकुमारशार्ङ्गधर ॥ कांसेकसिलापीतांबर ॥ दिव्यकुंडलेंमकराकार ॥ श्रीमुख
मनोहरसाजिरें ॥ ४० ॥ हेंरूपदेखावयादृष्टीं ॥ इंद्रादिदेवतेतीसकोटी ॥ करजोडोनिसदातिष्ठती ॥ सद्भावेंस्तविती
निजप्रेमें ४१ ॥ ज्याचेंनामअहर्निशीं ॥ एकांतींजपेकैलासवासी ॥ श्रुतिशास्त्रेंवर्णितीजयासी ॥ पारविरिंचीसीनेणवे ॥
॥ ४२ ॥ सहस्रमुखेंस्तवनप्रीतीं ॥ शेषकरितांजाहलानिर्गुती ॥ जिव्हाचिरूनिदुखंडहोती ॥ मगनिवांतस्थिरतीराहिला ॥ ४३ ॥
पांडुरंगाऐसेंदैवत ॥ आणिपंढरीऐसेंपुण्यक्षेत्र ॥ चंद्रभागेऐसेंपावनतीर्थ ॥ नाहींदिसतत्रिभुवनीं ॥ ४४ ॥ हेंदृष्टीसआ
धीनपाहतां ॥ आपुलेंचभूषणेंसांगसीवृथा ॥ राजाईतुझीकुळदेवता ॥ हेंमाझियाचित्तानयेकीं ॥ ४५ ॥ हेनित्यपंढरीसये
ऊन ॥ करीतसेसडासंमार्जन ॥ ऐसेंबोलतांचिब्राह्मण ॥ क्रोधायमाननृपनाथ ॥ ४६ ॥ ह्मणेमाझीआराध्यदेवता ॥ याणें

---

१ विश्वकर्मा या नामे देवांचा सुनार. २ विजेसारिख्या. ३ आकाशांत. ४ कमरेवर. ५ मत्स्याकृति. ६ शोभायमान, सुंदर. ७ रात्रंदिवस. ८ शंकर. ९ वेद. १० निभ्रांत, यथार्थ.

निंदिलीमजदेखतां ॥ आपुलीचसांगेप्रशंसावार्ता ॥ विचारचित्तानकरिता ॥ ४७॥ आतांजिवेंमारावेंयासी ॥ तरीअधि
कारीव्हावेंदोपासी ॥ शिक्षाकरूनिद्विजासी ॥ नगरप्रदेशींदवडावा ॥ ४८ ॥ मगब्राह्मणासिह्मणेनृपवर ॥ तूंअसत्यबो
लिलासिउत्तर ॥ सुवर्णमयपंढरपुर ॥ ऐकिलेंसाचारनाहींकीं ॥४९॥ आणिराजाईदैवतमूळपीठवासी ॥ इजलास्वमुखेंह्म
णतोसिदासी ॥ तरीशिक्षाकरूनितुजसी ॥ अरण्यासीदवडीन ॥ ५० ॥ मगब्राह्मणह्मणेएकभूपती ॥ म्यांयथार्थसांगीत
लेंतुजप्रती ॥ तुह्मींपंढरीसयेऊनसत्वरगती ॥ रुक्मिणीपतिपाहावा ॥ ५१ ॥ म्यांसांगितलेंत्याचेंमहिमान ॥ त्याहूनिवि
शेषकोटिगुण ॥ तुझेदृष्टीसनपडतांजाण ॥ मगमजदंडनकरावें ॥ ५२॥ तोंदेवाधिदेवदेखिलानाहीं ॥ तोंवरीचथोरहेरा
जाई ॥ जैसासूर्योदयनहोतांचिपाही ॥ दीपकसोज्वळदीसती ॥ ५३ ॥ जोंदेखिलानाहींऐरावती ॥ तोंइतरवारणथो
रभासती ॥ कींपौर्णिमेचानुगवतांनिशापती ॥ उडुगणवाटतीसतेज ॥ ५४॥ नातरीसुधारसनयेतांहाता ॥ इतररसांची
तंवचिवार्ता ॥ कींपयोब्धिदृष्टीसनदेखतां ॥ दिसतीसरितांअनुपम ॥ ५५ ॥ कल्पतरूचेंनदेखतांवन ॥ तोंवरीआव
डेआंबेवन ॥ ऐकिलेंनाहींवेदांतज्ञान ॥ तोंवरीपाखंडगायनआवडे ॥ ५६ ॥ देखिलानाहींसुवर्णपर्वत ॥ तोंवरीचपित
ळझगमगित ॥ तेवींजोंदेखिलानाहींपंढरीनाथ ॥ तोंइतरदैवतआवडती ॥५७॥ ऐकोनिह्मणेनृपवर ॥ आतांपंढरीसयेतों
सत्वर ॥ सांगीतल्याऐसेंदेखिलेंजर ॥ तरीचबराद्विजवरा ॥ ५८॥ आणिअसत्यवदलेंअसेलजरी ॥ तरीशिक्षाकरीनतु
जसत्वरीं ॥ मगप्रधानासिसांगेतेअवसरीं ॥ कराधीस्वारीनिजांगें ॥५९॥ अश्वगजरथशिबिकाभरण ॥ सर्वेघेऊनिकांहीं ॥ २
सैन्य ॥ राजासत्वरचालिलाजाण ॥ पांडुरंगदर्शनघ्यावया ॥ ६० ॥ नानावाद्यांचेहोतातीगजर ॥ तयांमागूनचालेद्वि
जवर ॥ ह्मणेलज्जारक्षीलरुक्मिणीवर ॥ कींकरीलअव्हेरदीनाचा ॥ ६१ ॥ म्यांसांगितलेंजैशारीतीं ॥ तैसेंनदेखेजरी

१ ब्राह्मण. २ खचित, खरें, सत्य. ३ राजा. ४ इंद्राचा हत्ती. ५ दुसरे हत्ती. ६ चंद्र. ७ नक्षत्रें. ८ अमृत. ९ दुसरे. १० समुद्र. ११ नद्या. १२ वृक्ष. १३ मेरु.

भूपती ॥ तरीशिक्षाकरीलमजप्रती ॥ संशयचित्तींनधरितां ॥ ६२ ॥ मगध्यानींआणोनिपांडुरंगमूर्ती ॥ स्तवनकरी आपुलेचित्तीं ॥ ह्मणेभक्तवत्सलारुक्मिणीपति ॥ मजयाआकांतींपावावें ॥ ६३ ॥ अनाथदीनमीतुझाब्राह्मण ॥ देशा वरासिनिघालोंजाण ॥ तुझेंसांगूनिनामाभिधान ॥ कुटुंबरक्षणकरीतसें ॥ ६४ ॥ देवातुझीअद्भुतकीर्ती ॥ वर्णिलीआ हेमागिल्यासंतीं ॥ तैसीचसांगीतलीरायाप्रती ॥ परीयथार्थचित्तींवाटेना ॥ ६५ ॥ त्याचीनिंदिलीकुळदेवता ॥ ह्मणोनि रागआलानृपनाथा ॥ साक्षपहावयासिआतां ॥ पंढरिनाथायेतसे ॥ ६६ ॥ पंढरीआहेजैशारीतीं ॥ तैसेंचकथिलेंराया प्रती ॥ परिकलियुगींमृत्तिकेच्याभिंती ॥ लोकांसिभासतीअभिन्नत्वें ॥ ६७ ॥ जैसेंवडिलांचेंद्रव्यपुरलेंअसे ॥ तेंनिर्दैव्या सिपाहतांदिसतीकोळसे ॥ तैसीचपंढरीसुवर्णमयअसे ॥ परीविकल्पेंनदिसे ॥ ६८ ॥ संतींमागेंकेलीकथनी ॥ म्यांतैसेंचि सांगीतलेंत्यालागोनी ॥ आतांदृष्टीसनदेखतांचक्रपाणी ॥ तरीमजलागोनीदंडीलतो ॥ ६९ ॥ मगमीआपुलादेईनप्राण ॥ परीअसत्यहोईलसंतवचन ॥ पुढेंपंढरीमाहात्म्यऐकोनिसज्जन ॥ विश्वासमनींनधरिती ॥ ७० ॥ अनाथनाथारुक्मि णीवरा ॥ ऐशासंकटींपावसत्वरा ॥ करुणाभाकितांद्विजअंतरा ॥ जगदुद्धाराजाणिवलें ॥ ७१ ॥ ह्मणेमाझीकीर्तिवा खाणितांगहन ॥ ब्राह्मणाचाहोतोअपमान ॥ तरीजैसेंकथियेलेंआहेतयान ॥ तैसेंचदाखवणलागेल ॥ ७२ ॥ ऐसा स्वमनींकरूनिविचार ॥ रुक्मिणीसिसांगेशार्ङ्गधर ॥ विद्यानगरींचानृपवर ॥ येतोसत्वरदर्शना ॥ ७३ ॥ तरीजैसीहो तीद्वारकापुरी ॥ त्याहूनिविशेषआहेपंढरी ॥ नृपवरासिदाखवूंनिमिषभरी ॥ संशयनिवारींतयाचा ॥ ७४ ॥ नाहीं तरीशिक्षापावेलब्राह्मण ॥ मगतोदेईलआपुलाप्राण ॥ आणिआपुलेबिरुदासियेईलउण ॥ संतसज्जनहांसतील ॥ ७५ ॥ वचनऐकोनिजगज्जननी ॥ चरणनमस्कारीतयेक्षणीं ॥ ह्मणेवैकुंठींचिरचनाआणोनी ॥ रायासियेक्षणींदाखवीन ॥ ७६ ॥

१ राजा. २ नाम. ३ आश्चर्यकारक. ४ ब्राह्मण. ५ राजा. ६ पतितोत, मोठेपणास.

ऐसीकल्पनाकरितांजाण ॥ तैसेंचिजाहलेंनलगतांक्षण ॥ तोमायालाघवीजगज्जीवन ॥ निजभक्तमहिमानवाढवी ॥७७॥
तोंइकडेरामराजाचालतांसत्वर ॥ सन्निधउरलेंपंढरपुर ॥ भयभीतहोऊनिद्विजवर ॥ रुक्मिणीवरआळवीतसे ॥ ७८ ॥
मगसन्निधपाचारूनद्विजा ॥ कायबोलतसेरामराजा ॥ आतांसंशयनफिटतांमाझा ॥ तरीअपमानतुझाकरीन ॥ ७९ ॥
मगसंन्निधवारणआणवूनित्वरित ॥ अंबारींतबैसलानृपनाथ ॥ पंढरीविलोकितांचित्वरित ॥ तोंनवलअद्भुतदेखिलें
॥८०॥ जैसापौर्णिमेचानिशापति ॥ त्याभोंवर्तीनक्षत्रेंदिसती ॥ तेवींदेवालयाच्याकळसाभोंवती ॥ मंदिरेंचमकतीलख
लखित ॥ ८१ ॥ हेंकौतुकदेखतांदृष्टीसी ॥ राजाविस्मितजाहलामानसीं ॥ ह्मणेब्राह्मणेंकथिलींजैसी ॥ पंढरीतैसीदि
सताहे ॥ ८२ ॥ मगअनुतापधरूनचित्तांत ॥ खालींउतरलानृपनाथ ॥ नमस्कारसाष्टांगघालूनित्वरित ॥ विप्रासि
बोलततेधवां ॥ ८३ ॥ तुह्मींसांगितलेंजैशारीती ॥ तैसेंचदिसोनयेतसेपुढती ॥ मीनेणतांअभिमानधरूनिनिश्चितीं ॥
विकल्पेंचित्तींधरियेला ॥ ८४ ॥ ऐसेंबोलोनिनृपवर ॥ द्विजासिकेलानमस्कार ॥ मगशुद्धकरूनिअभ्यंतर ॥ चरणीसत्व
रलागला ॥ ८५ ॥ ब्राह्मणविस्मयपावलाचित्तीं ॥ ह्मणेमजपावलारुक्मिणीपति ॥ हर्षनमायेत्रिजगतीं ॥ गातसेकीर्तिस
प्रेमें ॥ ८६ ॥ ह्मणेभक्तांमाजीअग्रगणी ॥ एकपुंडरीकाशिरोमणी ॥ त्याचेभेटीसीद्वारकेहूनी ॥ चक्रपाणीपातले ॥८७॥
सकळतीर्थांतवरिष्ठगंगा ॥ तीहूनिविशेषचंद्रभागा ॥ दर्शनेंचपावनकरीजगा ॥ अभिमानअंगाजडोंनेदी ॥ ८८ ॥ मथु
रागोकुळवृंदावन ॥ येस्थळींनांदेजगज्जीवन ॥ द्वारकेंतहीश्रीकृष्ण ॥ भक्तांकारणतिष्ठत ॥ ८९ ॥ परीयाक्षेत्रींचेंमहि
मान ॥ अनुपमदिसतसेमजलागून ॥ ऐसाब्राह्मणनिर्लज्जहोऊन ॥ गातसेगुणनिजप्रीतीं ॥ ९० ॥ टाळमृदंगआणोनि
त्वरित ॥ समारंभकरीनृपनाथ ॥ मिळवूनियांवैष्णवभक्त ॥ गजरकरितस्वानंदें ॥ ९१ ॥ पुढेंविलोकितांचिजाण ॥ तोंक

१ जवळ, २ हत्ती, ३ निशा ह्मणजे रात्रि तिचा पति, चंद्र. ४ गर्व. ५ संशय. ६ मन.

ल्पंतरूचेंलागलेंवन ॥ खडेपरिसचिंतामणिसमान ॥ लागतांरानंपंढरीचें ॥ १२ ॥ कामधेनुऐशाउदंडगायी ॥ भोंवत्या
असतीतयेठायीं ॥ राजाविस्मितहोऊनिपाही ॥ ह्मणेधन्यनँवायीअगाध ॥ १३ ॥ ब्राह्मणाचाधरूनिहात ॥ भूपतिपु
ढेंविलोकित ॥ तोंपंढरीक्षेत्रलखलखित ॥ पाहातांदिपतनेत्रपातीं ॥ १४ ॥ तरुवरींबैसोनिपक्षियाती ॥ निजच्छंदेंगा
यनकरिती ॥ हंसमयूरनृत्यकरिती ॥ सप्रेमगतीउल्हासें ॥ १५ ॥ तपस्वीकरितीअनुष्ठान ॥ ब्राह्मणकरितीवेदाध्य
यन ॥ विष्णुभक्तकरितीकीर्तन ॥ मदंगविणेघेऊनी ॥ १६ ॥ ठायींठायींसभाकरूनिजाणा ॥ नृत्यकरितीदेवांगना ॥
तेणेंतटस्थतायेऊजिनयनां ॥ विषयिकजनाभुलविलें ॥ १७ ॥ संतबैसोनिठायींठायीं ॥ आत्मचर्चाबोलतीपाही ॥ अनु
भवेंतल्लीनहोऊनितेही ॥ आलिंगनदेतीयेरयेरां ॥ १८ ॥ चंद्रभागेसिअष्टोत्तरशत ॥ तीर्थेंयेऊनिमूर्तिमंत ॥ स्नानकरू
निपावनंहोत ॥ दृष्टीसपाहातनृपनाथ ॥ १९ ॥ एककनकाचेंरचूनवृंदावन ॥ त्यावरीबैसविलेंरत्नकोंदण ॥ दिव्यलेवूनिव
स्त्राभरण ॥ करितीपूजननरनारी ॥ १०० ॥ मगभीमेरथींतकरूनिस्नाना ॥ राजाचालिलादेवदर्शना ॥ तोंइंद्रादिदेवस
कळजाणा ॥ पंढरीराणालक्षिती ॥ १ ॥ अष्टसिद्धिसकळदासी ॥ निजांगेंराबतीदेवापासीं ॥ तयांमाजीअकस्मातराजा
ईसी ॥ रायेंदृष्टीसीवोळखिलें ॥ २ ॥ ह्मणेविद्यानगरींअर्चितोंपूजनी ॥ तेचिहेआमुचीकुळस्वामिनी ॥ तीपंढरीसझाडि
तसेआंगणीं ॥ विस्मितमनींनृपनाथ ॥ ३ ॥ उदोशब्दह्मणोनितेसमयीं ॥ राजातीसपुसेलवलाहीं ॥ ह्मणेमातेतूंकिमर्थये
ठायीं ॥ निजांगेंपाहींझाडितेसी ॥ ४ ॥ मगभवानीउत्तरदेततयासी ॥ तुवांव्यर्थचिअहंताधरिलीमानसीं ॥ मजऐशाअनंत
दासी ॥ येतीपंढरीसिराबावया ॥ ५ ॥ यापुंडरीकाचेअंगणीं ॥ सकळतीर्थेंघालितीलोळणी ॥ मगपवित्रहोऊनिततक्षणीं
वाहतीपाणीनिजांगें ॥ ६ ॥ विस्मितहोऊनिनृपनाथ ॥ पुढेंविलोकूनिजेंपाहत ॥ तोंनारदतुंबरयेऊनितेथ ॥ कीर्तनकरि

१ कल्पवृक्ष. २ दिंडिरवन. ३ बहुत. ४ कौतुक. ५ आपले इच्छेनें. ६ मोर. ७ स्त्रिया. ८ नेत्र. ९ परस्पर. १० पवित्र. ११ सोनें. १२ चंद्रभागा. १३ दिंडिरवन.

तदेखिले ॥ ७॥ चतुर्भुजरूपेंनारीनर ॥ अवघेदिसतीसाचार ॥ लोटांगणघालीनृपवर ॥ स्वानंदेंनिर्भरमानसीं ॥ ८ ॥ शंखचक्रादिआयुधेंघेऊनी ॥ द्वारींजयविजयतिष्ठतीदोनी ॥ दिव्यपताकागगनीं ॥ चपळेऐशाझळकती ॥९॥ मागुतीघालोनिदंडवत ॥ राजाप्रवेशलाराउळांत ॥ तेंतेजपाहतांनेत्रझांकत ॥ मगधरिलाहस्तब्राह्मणाचा ॥ ११० ॥ तोंसांवळास कुमारराजीवनयन ॥ पीतांबरधारीजगज्जीवन ॥ कमललोचनसुहास्यवदन ॥ स्वरूपसगुणदेखिलें ॥ ११ ॥ जेंयोगियांचेंनिजध्यान ॥ हृदयींध्यातोपंचवदन ॥ तेंस्वरूपवर्णितांचिजाण ॥ उपमागौणदिसताहे ॥१२॥ अमृताचीचवीसांगतां ॥ उपमाद्यावयारसकोणता ॥ तेवींदेवाधिदेवरुक्मिणीकांता ॥ दृष्टांतींवर्णितांनयेकीं ॥ १३ ॥ तरीदृष्टीसदेखतीनिजभक्तजन ॥ तेचिअनुभवेंजाणतीखूण ॥ येरवींबुद्धिमतेंकरितांस्तवन ॥ पडलेंमौनश्रुतीसी ॥ १४ ॥ ऐसीनिरुपमपरब्रह्ममूर्ती ॥ प्रीतीनेंआलिंगीभूपती ॥ स्वरूपन्याहाळूनियांदिठीं ॥ मगचरणींमिठीघातली ॥ १५ ॥ ब्राह्मणासिह्मणे रामराजा ॥ तूंसखासद्गुरुजिवलगमाझा ॥ कायउपकारआठवूंतुझा ॥ गरुडध्वजाभेटविलें ॥ १६ ॥ तुवांजेंकांकथिलेंदेख ॥ त्याहूनिकोटिगुणेंअधिक ॥ दृष्टींदेखिलावैकुंठनायक ॥ सौख्यअनेकपावलों ॥ १७॥ राजाईमाझीकुलस्वामिनी ॥ तेहीझाडितांदेखिलीअंगणीं ॥ इंद्रासमवेतसुरयेऊनी ॥ करजोडोनितिष्ठती ॥ १८॥ पंढरीऐसेंक्षेत्रअद्भुत ॥आणिपांडुरंगाऐसेंवरिष्ठदैवत ॥ चंद्रभागेऐसेंपावनतीर्थ ॥ नाहींदिसतत्रिभुवनीं ॥ १९॥ धुंगरडेंहोतांउंबराआड ॥ तेंह्मणेहेंमाझेंब्रह्मांडगाढें ॥ फोडोनिदाखवितांचहूंकड ॥ होतसेवेडानिजमनीं ॥ १२० ॥ तैसेंचिजाहलेंरायाकारण ॥ मगब्राह्मणाचेधरिलेचरण ॥ ह्मणेमीवेष्टिलोंहोतोंअविद्येकरून ॥ परीजाहलेंपावनतुझेनी ॥ २१ ॥ यापरीकौतुकदाखवूनिजाणा ॥ मगअदृश्यजाहलीतितुकीहीरचना ॥ तोंमृत्तिकेच्याभिंतीदिसतीनयना ॥ आश्चर्यमनांतवाटत ॥२२॥ जैसें

१ देव. २ दृढ. ३ मुक्त. ४ मातीच्या.

दाखविलेंरायाप्रती ॥ तैसेंचपंढरीक्षेत्रआहेनिश्चितीं ॥ परीमनुष्यासिमृत्तिकाऐसीभासती ॥ निजकर्मगतीकरूनी ॥ २३ ॥
सांप्रतआपणाजैसेंदीसत ॥ तैसेंचदेखेनृपनाथ ॥ विस्मितहोऊनिमनांत ॥ ह्मणेचमत्कारबहुतदेखिला ॥ २४ ॥ राजा
विचारीआपुलेमनीं ॥ आतांव्यर्थकासयापुजावीभवानी ॥ सन्निधक्षीरसागरटाकूनी ॥ सरितांजीवनींकांन्हावें ॥ २५ ॥
अमृतसरोवरदेखिल्यापाही ॥ दिव्यऔषधीकासयाघ्यावी ॥ कल्पतरुसन्निधअसोनिपाही ॥ बाभूळछायेंनबैसावें
॥ २६ ॥ हातींचापरिसटाकोनियां ॥ धातुवादीव्हावेंकासया ॥ कामधेनुगृहासिआलिया ॥ अजाकासयापुजावी ॥ २७ ॥
गृहींप्रकटतांसूर्यनारायण ॥ मगदीपककासयासरसावण ॥ तेवींजाहलियापांडुरंगदर्शन ॥ देवीउपासनकासया ॥ २८ ॥
ऐसेंह्मणोनिरामराजा ॥ प्रार्थितसेगरुडध्वजा ॥ ह्मणेदेवाधिदेवावैकुंठराजा ॥ मनोरथमाझापुरवीकां ॥ २९ ॥ चित्तीं
हेतआहेऐसामजला ॥ कींविद्यानगरासिन्यावेंतुजला ॥ आतांअभयदेऊनिशरणागताला ॥ सत्वरचलादेवराया ॥
॥ १३० ॥ देवह्मणेभूमीवरीठेवितांमजसी ॥ तरीतेथेंचराहीननिश्चयेंसी ॥ कांहींअन्यायघडतांतुजसी ॥ मागुतीपंढ
रीसीयेईन ॥ ३१ ॥ ऐसेंसांगतांचक्रपाणी ॥ राजाहर्षलाआपुलेमनीं ॥ ह्मणेस्थळोस्थळींडांकठेवूनी ॥ जाईनघेऊनी
देवासी ॥ ३२ ॥ पंढरीक्षेत्रापासूनिजाण ॥ विद्यानगरपर्यंततेण ॥ दोंभागींमनुष्येंउभींकरून ॥ मूर्तिकाढूननेतसे
॥ ३३ ॥ पुजारीब्राह्मणनिवांतठायीं ॥ भूपतीसीवळनचलेकांहीं ॥ मूर्तिउचलोनिलवलाहीं ॥ हातोहातींचालिले ॥ ३४ ॥
विद्यानगरासिनेऊनिसवेग ॥ तेथेंस्थापिलापांडुरंग ॥ नानापरीचेउपचारभोग ॥ राजानिजांगेंकरीतसे ॥ ३५ ॥
इकडेयात्रेसिआषाढमासीं ॥ वैष्णवआलेपंढरीसी ॥ तेथेंमातऐकोनिऐसी ॥ कींविद्यानगरासिदेवगेले ॥ ३६ ॥ उ
दासदिसेपंढरपुर ॥ जैसेंप्राणावांचोनिशरीर ॥ कींसरितेमाजीनसतांनीर ॥ जेवींभयासुरवाटेते ॥ ३७ ॥ कींनृपनाथा

१ रामराजा. २ नद्यांच्या उदकानें. ३ ठेवी ४ राजापुढें. ५ झडकर. ६ वर्तमान, गोष्ट. ७ नदींत, ८ उदक.

वांचोनिसैन्यसंपत्ती ॥ कींचंद्रावांचोनिनक्षत्रजाती ॥ नातरीभ्रताराविणपतिव्रतासंती ॥ निढळदिसतीजनांत ॥ ३८ ॥
तेवींविद्यानगरासिगेलियाहरी ॥ अवघीउदासदिसेपंढरी ॥ संतमहंतगरुडपारीं ॥ येऊनिसत्वरींबैसले ॥ ३९ ॥
ह्मणतीकोणाचेंकरावेंकीर्तन ॥ आह्मांसिटाकिलेंजगज्जीवन ॥ पुंडरिकासिदीधलेंवरदान ॥ तेंअसत्यवचनजाहलेंकीं
॥ १४० ॥ भाविकभक्तआलेसर्व ॥ ह्मणतीकायजाहलापंढरीराव ॥ विद्यागनरासिगेलेदेव ॥ कळलाअभिप्रायसकळां
सी ॥ ४१ ॥ संतसाधुवैष्णवजन ॥ एकमेकांसिबोलतीवचन ॥ विद्यानगरासिकोणीजाऊन ॥ रुक्मिणीरमणआणा
वा ॥ ४२ ॥ ऐसेंएकमेकासिबोलतीवचन ॥ परीकोणीचनदेतीआश्वासन ॥ ह्मणतीपुंडरिकासिगेलाउपेक्षून ॥ तोआ
मुचेननयेसर्वथा ॥ ४३ ॥ एकबोलतीप्रत्युत्तरीं ॥ आमुचाप्रवेशनोव्हेराजमंदिरीं ॥ नृपासवृत्तांतकळेलजरी ॥ तरी
शिक्षाबरीकरीलकीं ॥ ४४ ॥ एकदावितीनिर्गुणभाव ॥ आपुलेदेहींचआहेदेव ॥ चित्तींनसतांचिअनुभव ॥ बोलती
वावआत्मज्ञानी ॥ ४५ ॥ एकह्मणतीईश्वरइच्छेन ॥ जेंजेंजैसेंयेईलघडोन ॥ तेंतेंदृष्टीपाहावेंआपण ॥ तळमळकोणीन
करावी ॥ ४६ ॥ त्यांतभानुदासवैष्णवभक्त ॥ प्रतिज्ञाकरूनीकायबोलत ॥ मीघेऊनियेतोंरुक्मिणीकांत ॥ नाहींतरी
जीवितनठेवीं ॥ ४७ ॥ ऐसेंबोलोनितयांप्रती ॥ तेथोनिनिघालासत्वरगती ॥ विद्यानगरासिजाऊनराती ॥ लोकांप्रती
पुसतसे ॥ ४८ ॥ पंढरीहूनिपांडुरंगमूर्ती ॥ येथेंघेऊनिआलानृपती ॥ तेकोठेंस्थापिलीनिश्चितीं ॥ सांगामजप्रतील
वलाहें ॥ ४९ ॥ राजयाच्याभयेंकरून ॥ कोणीयथार्थनसांगतीवचन ॥ आह्मांसिविदितनाहींह्मणोन ॥ प्रतिवचन
बोलती ॥ १५० ॥ मगभानुदासपुसतीएकांती ॥ त्याससांगीतलेंवैष्णवभक्तीं ॥ मंदिरींठेऊनिरुक्मिणीपती ॥ पूजीए
कांतींनृपनाथ ॥५१॥ राजाकरूनिगेलियापूजन ॥ मगआणिकासिनव्हेदर्शन ॥ कपांटकुलुपेंघालून ॥ द्वारपाळरक्ष

१ स्त्री. २ साक्षात्कार. ३ पोकळ, व्यर्थ. ४ राजाज्ञा. ५ लवकर. ६ दुसरे लोकांस. ७ दरवाजे. ८ दूत.

णेठविलें ॥ ५२ ॥ ऐसीऐकोनियांमात ॥ भानुदासझालाहर्षयुक्त ॥ मगअर्धरात्रलोटतांचिवरित ॥ झालेनिद्रितसक
ळिक ॥ ५३ ॥ द्वारापासीयेतांचिजाण ॥ कुलुपेंगळालींनलागतांक्षण ॥ भानुदासआंतप्रवेशोन ॥ घातलेंनमनसाष्टांग
॥५४॥ स्वरूपदृष्टीसीन्याहाळून ॥ आलिंगनदीधलेंप्रीतींकरून ॥ कंठसद्गदितहोऊन ॥ देवासिविनवणकरीतसे ॥५५॥
ह्मणेलक्ष्मीकांतावैकुंठवासिया ॥ पुंडरीकवरदायादवराया ॥ आह्मांवरीललोभसांडोनियां ॥ जाहलासिरायास्वाधीन
॥५६॥पुंडरीकासिदीधलेंवरदान ॥ कींकदापिनजायेयेथून ॥ तेंतुझेंआतांअभयवचन ॥ असत्यदिसोनआलेंकीं ॥५७॥
आह्मांदुर्बळांचीनावडेपूजा ॥ येथेंउपचारकरितोराजा ॥ तेंसुखमानोनिअधोक्षजा ॥ गरुडध्वजाराहिलासी॥ ५८ ॥ दि
व्यवस्त्रेंआणिआभरणं ॥ नैवेद्यासिअनेकपक्कान्न ॥ यालागींदुर्बळाचेंस्मरण ॥ तुजकारणनव्हेकीं ॥ ५९ ॥ रुक्मिणी
राधासत्यभामा ॥ इतुक्यांसिसांडोनिपुरुषोतमा ॥ रामरायेंतुजलावूनिप्रेमा ॥ मेघश्यामाचालविलें ॥ १६० ॥ सा
डोनियांपंढरपुर ॥ वसतेंकेलेंविद्यानगर ॥ तेथेंवाटपाहातीऋषीश्वर ॥ भक्तथोरतिष्ठती ॥ ६१ ॥ रंभातिलोत्तमाउर्वशी
मेनका ॥ सेवेसियेतीअष्टनायिका ॥ सांडोनियांविधिजनका ॥ बैसलासिनिकायेठायीं ॥ ६२ ॥ कींआमुचेपदरींदोष
दारुण ॥ पळोनिआलासितयाभेणं ॥ कींतुजमागतसोंप्रेमदान ॥ ह्मणोनिपळूनआलासी ॥ ६३ ॥ कींकीर्तनाचाहोतो
गलबला ॥ तेणेंनिद्रानलागेचितुजला ॥ ह्मणोनिएकांतींठावपाहिला ॥ कळलेंमजलायथार्थ ॥ ६४ ॥ कींयात्रामिळते
असंख्यात ॥ तयांसिभेटतांशिणसीबहुत ॥ मगयेऊनिविद्यानगरांत ॥ घेतोसिविश्रांतयाठायीं ॥ ६५ ॥ ऐकोनिभानु
दासाचेंवचन ॥ कायबोलतसेजगज्जीवन ॥ तूंबोलतोसिउदासवचन ॥ विचारमनींनकरितां ॥ ६६ ॥ मजनरुचतीना
नाउपचार ॥ वस्त्रेंभूषणेंअलंकार ॥ कधींदेखेनभीमातीर ॥ ह्मणोनिअंतरझुरतसें ॥ ६७ ॥ रायेंआणोनिमजलागूनी ॥

१ अलंकार. २ चांगला. ३ भयानें. ४ मनांत.

येथेंघातलेंवंदिखानीं ॥ तुह्मीहीनिष्टुरहोऊनिमनीं ॥ परतकोणीनकेली ॥ ६८ ॥ ऋद्धिसिद्धीचारीमुक्ती ॥ मीदेतहो
तोंतुह्मांप्रती ॥ परीत्यांसिअव्हेरूनिनिश्चितीं ॥ भजनप्रीतींकरीतसा ॥ ६९ ॥ याविरहिततोंमजपासीं ॥ काहींचन
दिसेद्यावयासी ॥ सेवाऋणनफिटेमजसी ॥ ह्मणोनितुह्मांसाटाकिलें ॥ १७० ॥ ऐसेंबोलोनिरुक्मिणीकांत ॥ कंठजा
हलासद्गदित ॥ आनंदाश्रुनेत्रींवाहात ॥ दोघेहीस्फुंदतनिजप्रेमें ॥ ७१ ॥ भानुदासासिजगज्जीवन ॥ मागुतीदीधलें
आलिंगन ॥ ह्मणेप्रातःकाळींकरितांपूजन ॥ देईनदर्शनतुजलागीं ॥ ७२ ॥ मगनवरत्नाचाकाढोनिहार ॥ भानुदासासि
देतशार्ङ्गधर ॥ ह्मणेआतांबिऱ्हाडासिजाईसत्वर ॥ येईलनृपवरदर्शना ॥ ७३ ॥ बाहेरयतांचिभानुदास ॥ कुलुपेंबैस
लींकवाडास ॥ अणुमात्रनकळतांकोणास ॥ निजभक्तासभेटला ॥ ७४ ॥ प्रातःकाळींउठोनिनृपती ॥ स्नानकेलेंसत्वरग
तीं ॥ देवासिनमनकरूनिप्रीतीं ॥ कांकडआरतीकरितसे ॥ ७५ ॥ तोंकंठींनदिसेरत्नहार ॥ पुजाऱ्यासिपुसिलेंसत्व
र ॥ ह्मणेयेथेंकोणआलातस्कर ॥ ह्मणोनिनृपवरक्रोधावला ॥ ७६ ॥ तयासिताडनकरूनिबहुत ॥ ह्मणेहारत्वरितआ
णिजेयेथ ॥ अमूल्यरत्नेंनमिळतीनिश्चित ॥ पृथ्वीसमस्तधुंडितां ॥ ७७ ॥ ऐसीआज्ञाहोतांचिसत्वर ॥ झाडाघेतीघ
रोघर ॥ परीकोठेंचिनदिसेहार ॥ मगपाहातीबाहेरतस्करासी ॥ ७८ ॥ तोंगंगातीरींस्नानकरूनी ॥ भानुदासबैसलेना
मस्मरणीं ॥ राजदूतपाहतीविलोकूनी ॥ तोंहारदुरूनीदेखिला ॥ ७९ ॥ ह्मणतीसांपडलारेतस्कर ॥ आतांयासधरावा
सत्वर ॥ अकस्मातबांधोनिवैष्णववीर ॥ चालिलेकिंकररायाचे ॥ १८० ॥ नगरांतआणितांत्याकारण ॥ देखोनिहांस
तीसकळजन ॥ ह्मणतीहाभोंदावयाजनाकारण ॥ संतहोऊनहिंडतो ॥ ८१ ॥ देवावरीहातघातलापाहे ॥ तोमनुष्यासि
भियेलकाये ॥ कसांबासिभेटतांकपिलागाये ॥ तोपूजीलकायेतिजलागीं ॥ ८२ ॥ ऐसेंनानापरीचेत्रिविधजन ॥ भानु

१ सलोकता, समीपता, सरूपता, सायुज्यता. २ टाकून. ३ नृ ह्मणजे मनुष्य यांचा पति, स्वामी, राजा. ४ चोर. ५ सेवक. ६ खाटक्यास.

दासासिनिंदितीदेखोन ॥ परीतोखेदनकरीजाण ॥ नामस्मरणकरीतसे ॥ ८३ ॥ एकह्मणतीमैंदांचियागळां ॥ अहांणा
बोलतीतुळसीमाळा ॥ तोआजिप्रत्यक्षदेखिलाडोळां ॥ हारचोरिलायेणेंची ॥८४॥ नवरत्नाचाहारघेऊन ॥ दूतानींराया
सिंदीधलानेऊन ॥ ह्मणतीतस्करआणिलाबांधोन ॥ तयासिदंडकोणकरावा ॥ ८५॥ सक्रोधबोलेनृपवर ॥ त्यासिशूला
वरीघालासत्वर ॥ कोणकैसापाहावातस्कर ॥ ऐसाविचारनकेला ॥ ८६॥ भानुदासदूतांसिबोलेवचन ॥ माझेंतंवसन्निध
आलेंमरण ॥ परीशेवटींपांडुरंगाचेंदर्शन ॥ मजकारणकरवावें ॥ ८७॥ त्यांतकोणीहोतेसज्जन ॥ त्यांसमानलेंत्याचेंवच
न ॥ मगरायासिआज्ञामागून ॥ गेलेघेऊनदेउळासी ॥ ८८॥ भानुदासह्मणेदेवाप्रती ॥ मीन्यावयासिआलोंएकांतीं ॥
ह्मणोनियोजिलीऐसीयुक्ती ॥ आणिनृपाहातींदंडविलें ॥ ८९ ॥ जोन्यावयायेईलतुजकारण ॥ त्याचाऐसाचघ्यावाप्रा
ण ॥ मगराजमंदिरींविलासभोगून ॥ सुखेंराहावेंयाठायीं ॥ १९० ॥ ऐसाविचारकरूनिघननीळा ॥ मगहारघातला
माझियागळां ॥ ऐसेंबोलतांतयेवेळां ॥ अश्रुडोळांलोटले ॥ ९१ ॥ परीशतसहस्रजन्मांअंतीं ॥ तुजमीनसोडींरुक्मि
णीपती ॥ ऐसेंबोलेनिमागुती ॥ नमनप्रीतींघातलें ॥ ९२ ॥ दूतह्मणतीतेअवसरीं ॥ आतांउठगाचालझडकरी ॥ आ
धींचकेलीनसतीचोरी ॥ तरीऐसीपरीकांहोती ॥ ९३ ॥ ऐसेंह्मणोनिसत्वर ॥ भानुदासासिकाढिलेंबाहेर ॥ शूळदेऊनि
खांद्यावर ॥ माथांसेंदुरघातला ॥ ९४ कौतुकपाहावयासत्वरीं ॥ अमितमिळाल्यानरनारी ॥ मगनेऊनिनगराबाहे
रीं ॥ शूळझडकरीरोविला ॥ ९५॥ उचलूनिजोंघालावेंवरी ॥ तोंभानुदासदेवातेंविनंतीकरी ॥ ह्मणेआकाशकडकडो
निपडोमजवरी ॥ तरीतुजअंतरींआठवीन ॥ ९६॥ सप्तसमुद्रसमरसजाहलिया ॥ तरीतुजनसोडींदेवराया ॥ तुजवरू
निनाशवंतकाया ॥ वोंवाळूनियांसांडिली ॥ ९७ ॥ लयाजाईलसकळक्षिती ॥ आणिपंचभूतंहीप्रळयापावती ॥ तैंतुजवां

---

१ लुटारू. २ ह्मण. ३ क्रोधयुक्त होऊन. ४ नृ ह्मणजे मनुष्य त्यास रक्षण करितो ह्मणून नृप हें नांव (राजा.) ५ प्रकार. ६ चमत्कार. ७ एकत्र. ८ पृथ्वी. ९ नाश.

चूनिरुक्मिणीपति ॥ आणिकसांगातीअसेना ॥ ९८ ॥ वडवानलखाईलत्रिभुवन ॥ तैंतूंमाझाजिवलगप्राण ॥ भानु
दासाचानिश्चयदेखोन ॥ जगज्जीवनपावले ॥ ९९ ॥ तंवनवलवर्तलेंअतिअद्भुत ॥ तेंसादरपरिसाभाविकभक्त ॥ शूळ
रोंविलाहोतातेथ ॥ त्यासिपल्लवअकस्मातफुटले ॥ २०० ॥ फुलेंफळेंआलींबहुत ॥ राजासिजाऊनिसांगतीमात ॥ ह्मणे
तोआहेवैष्णवभक्त ॥ पंढरीनाथपावलात्या ॥ १ ॥ शूळाचावृक्षजाहलासत्वर ॥ राजासिसांगतेजाहलेकिंकर ॥ वचन
ऐकूनियांनृपवर ॥ आश्चर्यथोरकरितसे ॥ २ ॥ पाहावयासियेतांत्वरित ॥ तंवदृष्टीसदेखिलेंसाक्षात ॥ मगअनुताप
पावलाचित्तांत ॥ ह्मणेअन्यायबहुतमजघडला ॥ ३ ॥ भानुदासासिनमस्कारप्रीतीं ॥ सद्भावेंघालीतसेनृपती ॥ ह्मणेअ
पराधघडलामजप्रती ॥ विवेकचित्तींनकरितां ॥ ४ ॥ मगरामरायेंभानुदासाप्रती ॥ देउळींनेलासत्वरगती ॥ दृष्टीसदेख
तांपांडुरंगमूर्ती ॥ सद्गदितकंठीजाहला ॥ ५ ॥ चरणींमिठीघालितांचिजाण ॥ उचलोनिधरीजगज्जीवन ॥ भानुदासा
सिह्मणेरुक्मिणीरमण ॥ मजकारणशिणलासी ॥ ६ ॥ आतांमजवेऊनिखांद्यावरी ॥ पंढरपुरासिचालसत्वरीं ॥ तेथेंपुं
डरिकाचेद्वारीं ॥ निरंतरींवसेन ॥ ७ ॥ रामराजाधरितसेपाय ॥ मजउपेक्षूनिजातांकाय ॥ देवह्मणतीतुझाअन्याय ॥
घडोनिआलाअनायासें ॥ ८ ॥ कांहींतुझेंहोतेंसुकृत ॥ ह्मणोनिहोतोंदिवसबहुत ॥ आतांमाझेंरूपहृदयांत ॥ आठवी
नित्यसप्रेमें ॥ ९ ॥ भानुदासह्मणेरुक्मिणीकांता ॥ कैसाउचलसीलमजआतां ॥ माझीतोंनाहींराजसत्ता ॥ म्यांमेळवू
निबहुतांतुजन्यावें ॥ २१० ॥ ऐकोनिह्मणेदीनदयाळ ॥ मीतुझेंस्वाधीनजाहलोंकेवळ ॥ आतांमाझीसत्ताआहेसकळ ॥
तेतुझीचअसेनिजभक्ता ॥ ११ ॥ ऐसेंह्मणोनिजगज्जीवन ॥ तत्काळरूपधरिलेंसान ॥ भानुदासासिबोलेवचन ॥ सांव
ळींतघालोनमजनेयी ॥ १२ ॥ मगगवाळेंआणोनितयेक्षणीं ॥ त्यांतबांधिलेचक्रपाणी ॥ ऐसीऐकोनियांवाणी ॥ आशं

१ वर्तमान. २ सेवक. ३ राजा. ४ पश्चात्ताप. ५ पुंण्य. ६ लहान, ७ चक्र हस्तामध्यें धारणकरणारा ह्मणून चक्रपाणि हेंनाव.

कितमनींनव्हावें ॥ १३ ॥ जैसेंआकाशविस्तीर्णआहेबहुत ॥ परीघटींपाहतांतेवढेंचहोत ॥ तेवींभक्तलीलेसिवैकुंठना
थ ॥ सूक्ष्मि[1]होतनिजप्रीतीं ॥ १४ ॥ कींअफाटसमीर[2]आहेबहुत ॥ परीविंजणाहालवितांतैसाचिहोत ॥ तेवींभक्तास्वाधी
नरुक्मिणीकांत ॥ तैसाचिहोतनिजच्छंदें[3] ॥ १५ ॥ मागेंकृष्णावतारींयशोदाघुसळितां ॥ जोडेरियामाजीलागलातिच्या
हाता ॥ तोभानुदासाच्यागवाळ्यांतजातां ॥ संशयकोणताआणावा ॥ १६ ॥ जोअनंतघटींव्यापूनजाण ॥ तैसाचिदि
सेथोरसान[4] ॥ अणुरेणूपरीसलहान ॥ ज्ञानदृष्टीनेंदिसताहे ॥ १७ ॥ तोभानुदासाचेआवडीसाठीं ॥ सांबळींतमावलाज
गजेठी ॥ खांद्यावरीघेऊनिउठाउठीं ॥ सत्वरगतीजातसे ॥ १८ ॥ मंजुळशब्दगवाळ्यांतून ॥ भक्तासिबोलेजगज्जीवन ॥
धन्यआजिचाउगवलासुदिन ॥ संतसज्जनभेटतील ॥ १९ ॥ पद्मालयासिआलेभानुदास ॥ तेथेंखालींठेविलाजगन्निवा
स ॥ आपणलागलेस्नानास ॥ हर्षचित्तासवाटला ॥ २२० ॥ इकडेसांबळींतहोतेरुक्मिणीवर ॥ तेएकाएकींझालेथोर ॥
वरीलपूडमस्तकावर ॥ तळींचाचूरझालाकीं ॥ २१ ॥ भानुदासयेऊनिजंवपाहे ॥ ह्मणेदेवाधिदेवाकेलेंकाये ॥ थोरझाला
सिलवलाहें ॥ आतांउचलसीलकायेमजलागीं ॥ २२ ॥ मगह्मणेरुक्मिणीवर ॥ तूंपुढेंजाऊनसांगसत्वर ॥ नानावा
द्यांचाकरूनिगजर ॥ येतीलसामोरसंतसाधू ॥ २३ ॥ सुदिनघटिकाआजिचेदिनीं ॥ मजबैसवावेंसिंहासनीं ॥ ऐसें
बोलतांचक्रपाणी ॥ भानुदासतेथोनिनिघाला ॥ २४ ॥ तोंगरुडपारींवैष्णवभक्त ॥ अवघेबैसलेचिंताक्रांत ॥ ह्मणती
भानुदासासिदिवसलागलेबहुत ॥ परीरुक्मिणीकांतनयेकीं ॥ २५ ॥ तोंअकस्मातभक्तविजयी ॥ हास्यवदनदेखतां
पाहीं ॥ येतांदेखिलालवलाहीं[5] ॥ ह्मणतीशेषशायी[7]आणिला ॥ २६ ॥ संतांसिक्षेमदेऊनित्वरित[6] ॥ ह्मणेपद्मालयासिआ
लेरुक्मिणीकांत ॥ ऐसीऐकोनिहर्षमात[8] ॥ संतोषेचित्तसकळांचें ॥ २७ ॥ दिंडीपताकाघेऊनिसत्वर ॥ सामोरेचालिले

१ बारीक. २ वायु. ३ आपले इच्छेनें. ४ लहान. ५ व्याकूळ. ६ सत्वर. ७ शेषावर निद्रा करणारा (विष्णु.) ८ आनंदाची गोष्ट.

वैष्णववीर ॥ टाळमृदंगांचागजर ॥ वाद्यें अपारवाजती ॥ २८॥ पुजारीआणिलोकपाळ ॥ नरनारीसामोरेजातीसक
ळ ॥ पद्मालयासियेतांतेवेळ ॥ देखिलाघननीळदृष्टीसी ॥ २९ ॥ सकळींघालोनिदंडवत ॥ देवासिआलिंगनदेऊनि
त्वरित ॥ रथावरीबैसवोनिरुक्मिणीकांत ॥ चालिलेमिरवतसंभ्रमें ॥ २३०॥ संतगर्जतीगुणानुवाद ॥ त्यांपुढेंनटनाच
तीछंद ॥ भेरीवाजंत्र्यांचानाद ॥ वाटतोआनंदसकळांसी ॥ ३१ ॥ तोसमारंभवर्णितांवाचेसी॥दृष्टांतनपुरेद्यावयासी ॥
आतांप्रत्यक्षकार्तिकमासीं ॥ पाहातीदृष्टीसीवारकरी ॥ ३२ ॥ रथोत्साहपौर्णिमेसिहोत ॥ तेंचिउपमातयासरत ॥ तै
शाचपरीपंढरीनाथ ॥ येतीमिरवतनिजच्छंदें ॥ ३३ ॥ येतांचंद्रभागेचेतीरीं ॥ तंवतेपुढारीयेतसामोरी ॥ देवासिस्ना
नवालोनियांझडकरी ॥ मगमहाद्वारींचालिले ॥३४॥ रथाखालींउतरूनसावळीमूर्ती ॥ शिबिकेंतघातलीहातोहातीं ॥
देवालयींनेऊनसत्वरगतीं ॥ अभिषेककरितिमधुपर्क ॥ ३५॥ ब्राह्मणबोलतीमंत्रघोष ॥ कीर्तनींगर्जतीवैष्णवदास ॥ सिं
हासनींबैसेजगन्निवास ॥ धन्यदिवससुदिनतो ॥ ३६ ॥ वस्त्रालंकारभूषण ॥ षोडशोपचारेंकेलेंपूजन ॥ पक्वान्ननैवे
द्यअर्पून ॥ मंगलारतीपैंकेली ॥ ३७ ॥ पुष्पांजलीमंत्रघोष ॥ पुजारीसमर्पितीदेवास ॥ संतवैष्णवयात्रेकऱ्यांस ॥ वा
टलाउल्हासतेधवां ॥३८॥ नरनारीमिळोनिसमस्त ॥ भानुदासाचेंस्तवनकरित ॥ ह्मणतीयाच्यायोगेंवैकुंठनाथ ॥ आ
लेपंढरींतमागुतीं ॥ ३९ ॥ एकशर्करानगरांतवांटिती ॥ एकपक्वान्नभोजनविप्रांघालिती ॥ क्षेत्रवासीलोकांप्रती ॥ आ
नंदचित्तींवाटला ॥ २४० ॥ जैसाद्वादशवर्षेंवनवासकंठोन ॥ अयोध्येसिआलारघुनंदन ॥ नगरवासीआनंदलेजन ॥
तैसेंचिझालेंतयांसी ॥ ४१ ॥ कींअवर्षणींअहाळलाहोतापर्वत ॥ त्यावरीमेघवर्षलाअपरिमित ॥ पंढरीचेलोकसमस्त ॥
संतोषमानीतयारीतीं ॥४२॥ कींअगस्तीच्यापोटांतूनी ॥ समुद्रनिघालादेखूनिनयनीं ॥ मगमेघांसिउल्हासवाटला

१ गडबडीनें. २ नगारे. ३ आपले इच्छेनें. ४ पाळखींत. ५ दह्यांमध्यें मधुमिश्र करून देणे त्यास मधुपर्क असें ह्मणतात. ६ आनंद. ७ पोळला.

मनीं ॥ तैसीचकरणीझालीकीं ॥ ४३ ॥ नातरीवसंतकाळयेतांचित्वरित ॥ वनस्पतीदिसतीसुशोभित ॥ तेवींपंढरीस पंढरीचे येतांअनाथनाथ ॥ लोकसमस्तआनंदले ॥ ४४ ॥ कींशरीरांतीलपरतलाप्राण ॥ मगइंद्रियेंवर्ततीसावधान ॥ पंढरीचे सकळहीजन ॥ तैशाचपरीजाहले ॥ ४५ ॥ पुढिलेअध्यायींकथासुरस ॥ ऐकतांयशजोडेनिर्दोष ॥ ह्मणवूनिभक्तहोसा वकाश ॥ जोडकराहेंचिपैं ॥ ४६ ॥ हेंसात्विकभक्तांचेंमहिमान ॥ वाढवितांश्रीरुक्मिणीरमण ॥ महीपतित्याचाबंदि जन ॥ गातोसद्गुणकीर्तनीं ॥ ४७ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ त्रिचत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ २४८ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४३ ॥ ॥ ओव्या ॥ २४८ ॥

अध्याय ४४ वा.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीकालीयमर्दनायनमः ॥ आजज्ञानेंद्रियांतसभाग्यपूर्ण ॥ वैखरीदिसतेपुण्यपावन ॥ कींवि
ष्णुभक्तांचेवर्णितांगुण ॥ दुरितेंसंपूर्णपळालीं ॥ १ ॥ ध्यानींआणितांसंतमूर्तीं ॥ तेणेंचिपावेननेत्रपातीं ॥ श्रवणेंचि
कर्णपुनीतहोती ॥ सायासनिगुंतींनकरितां ॥२॥ भक्तकथेसिकरितांगमन ॥ तेणेंचरणासिआलेंपवित्रपण ॥ आळस
त्यागोनिबैसतांजाण ॥ सर्वांगपावनहोतसे ॥ ३ ॥ यापुस्तकासिकरितांनमस्कार ॥ तेणेंचिपवित्रहोतीकरें ॥ मस्तकल
ववितांसाचार ॥ अहंतासत्वरजातसे ॥ ४ ॥ भक्तकथेसिकरितांनमन ॥ तेणेंचहोतसेउन्मन ॥ मगनिश्चलतेसियेऊनि
जाण ॥ समाधानभोगवी ॥ ५ ॥ ह्मणोनियांसभाग्यश्रोतीं ॥ येथेंधरावीपूर्णआर्ती ॥ मागीलअध्यायाचेअंतीं ॥ कथा
निगुंतीपरिसिली ॥ ६ ॥ कींविद्यानगरासिसप्रेमस्थिती ॥ भानुदासजाऊनिसत्वरगती ॥ प्रार्थूनिआणिलीपांडुरंगमू
र्तीं ॥ पंढरीसश्रीपतीस्थापिले ॥ ७ ॥ आणिककथाऐकाउद्भट ॥ प्रतिष्ठानक्षेत्रींबहिरंभट ॥ जोषट्शास्त्रींनिपुणपंडित ॥
वेदांतज्ञानीप्रवीण ॥ ८ ॥ आणिकब्राह्मणपढलेश्रुती ॥ परीतयाचेविद्यार्थीह्मणविती ॥ कितीएकविप्रलागोनिसंगतीं ॥
तेपुराणव्युत्पत्तीशिकले ॥ ९ ॥ इतुकेंसामर्थ्यअसतांजाणा ॥ कदापिनजायराजदर्शना ॥ गृहींअग्निहोत्रादिसत्कर्में
नाना ॥ परीउद्विग्नमनानव्हेची ॥ १० ॥ अयाचितवृत्तीकरूनिजाण ॥ चालवीवेदोनारायण ॥ गंगातीरींकरूनिस्ना
न ॥ जपअनुष्ठानकरीतसे ॥ ११ ॥ मध्यान्हसमयींउठोनिसत्वरा ॥ बहिरंभटयेतीनिजमंदिरा ॥ नैवेद्यवैश्वदेवसारोनि
बरा ॥ पंक्तीसद्विजवरांघेतसे ॥ १२ ॥ यापरीभोजनसारूनिजाण ॥ मगतृतीयप्रहरींसांगतीपुराण ॥ मगश्रवणासि
येतीसज्ञान ॥ जेअध्यात्मींनिपुणअसती ॥ १३ ॥ एकेदिवसींभोजनींबैसला ॥ तोंआपुलेस्त्रियेसिविनोदकेला ॥ अल
वणीशाकवाढिलीमजला ॥ हाशब्दऐकिलाकानेनें ॥ १४ ॥ मगउत्तरकायदेतसेत्यासी ॥ साठवर्षेंजाहलींतुह्मांसी ॥ आ

१ चतुर्विध वाचेपैकीं चौथीवाचा. २ पापें. ३ शुद्ध. ४ निभ्रांत. ५ हात. ६ मीपणा. ७ ज्ञान. ८ इच्छा, प्रीति. ९ यथार्थ. १० वेद. ११ व्यग्र, खिन्न. १२ याचना न करणें.

तारसनेसचवीआपणांसी ॥ वृथाकासयापाहिजे ॥ १५ ॥ कांतेचेंवचनऐकोनित्वरित ॥ अनुतापजाहलाहृदयांत ॥ ह्म
णेआतांजिणेंकासयाव्यर्थ ॥ करावेंसार्थकआपुलें ॥ १६ ॥ बहिरंभटउठोनित्वरेंसी ॥ नमस्कारकेलाकांतेसी ॥ ह्मणे
मातेयथार्थमजसी ॥ उपदेशदेशीनिजलोभें ॥ १७ ॥ मागीलसुकृतहोतेंबहुत ॥ तेंफळासिआलेंसुनिश्चित ॥ ह्मणूनि
शब्दाचेंहोऊनिनिमित्त ॥ वैराग्यअद्भुतझालेंकीं ॥ १८ ॥ बहिरंभटविचारीअंतरीं ॥ आतांऐसाचगेलोंवनांतरीं ॥ तरी
भीडघालोनिलोकाचारीं ॥ मागुतीघरींआणितील ॥ १९ ॥ तरीस्वजातिसंबंधतुटेझडकरी ॥ आणिआपणासिकोणी
उत्तरनकरी ॥ ऐसीयुक्तिकरावीबरी ॥ विचारअंतरींकरितसे ॥ २० ॥ आतांजरीघ्यावेंसंन्यासग्रहण ॥ तरीपूजाक
रितीलसकळब्राह्मण ॥ परमहंसदीक्षाघेतांजाण ॥ तरीब्रह्मरूपपणमानिती ॥ २१ ॥ तरीवरिष्ठनिंदाकरितीलजाण ॥
देखोनिथुंकाटाकितीलअवघेजण ॥ पिशुनकरितीलअपमान ॥ तैसेंचिहोणयेसमर्या ॥ २२ ॥ ऐसेंघडेलमजकारण॥
तरीचदेहहोईलपावन ॥ ऐसाअनुतापमनींधरून ॥ मंदिराहूनचालिला ॥ २३ ॥ मगअविंधपुरोहिताचेघरीं ॥ बहि
रंभटगेलेतेअवसरीं ॥ काजीसबोलेमधुरोत्तरीं ॥ स्वयँातींतसारीआह्मांतें ॥ २४ ॥ हिंदूचाअविंधकरितांजाण ॥ तुम
चेशास्त्रींबोलिलेंपुंण्य ॥ तरीकाहींसंकोचनधरून ॥ आपुल्यासमानकरावें ॥ २५ ॥ यावरीउत्तरदेतकाजी ॥ आजि
कांउदासझालेतभटजी ॥ कांवासनापालटलीतुझी ॥ तरीकार्यआजीसाधीन ॥ २६ ॥ तुह्मींज्ञानीपंडितअसतां ॥ त
रीआमुचेयातींतकासयायेतां ॥ कांहींकामनाअसेलचित्ता ॥ तेसर्वथापुरवीनमी ॥ २७ ॥ यावरीबहिरंभटउत्तरदेत ॥
मीनाहींझालोंसकामविरक्त ॥ एकंविधमार्गतुमचादिसत ॥ भगवंतप्राप्तव्हावया ॥ २८ ॥ ऐसीनिष्ठादेखोनी ॥ बहि
रंभटासिभ्रष्टविलेंत्यानीं ॥ ब्राह्मणवृत्तांतऐकूनिश्रवणीं ॥ उद्विग्नमनींसर्वत्र ॥ २९ ॥ कांहींचउपायनचलेह्मणोनी ॥ म ॥ १

१ जिभेस. २ पश्चात्ताप. ३ पूर्वजन्मार्जित पुण्य. ४ मनांत. ५ दुर्जन. ६ शुद्ध, मुक्त. ७ आपल्या जातींत घ्या. ८ यवन. ९ इच्छा, आवड. १० एकप्रकारचा.

गनिवांतराहिलेआपुलेमनीं ॥ कोणीविकल्पीहोतेपैठणीं ॥ तेदृष्टींदेखोनीनिंदिती ॥ ३० ॥ एकह्मणतीवैराग्यतामस ॥
एकह्मणतीतोपिशाचभास ॥ एकह्मणतीनामघेतांत्याचें ॥ सुकृतआमुचेंजाईल ॥ ३१ ॥ एकह्मणतीनिजकांतेन ॥ ऐसें
सर्वथानवदावेंवचन ॥ एकह्मणतीतिचेंप्राक्तन ॥ आलेंदिसोनविपरीत ॥ ३२ ॥ एकह्मणतीतोनिर्दयचित्तीं ॥ आमु
च्याकांताउदंडबोलती ॥ परीवैराग्यआणोनिचित्तीं ॥ प्रपंचभ्रांतीनसोडी ॥ ३३ ॥ एकह्मणतीजाहलीद्रव्यसंपत्तीं ॥
कुटुंबाचीदेखिलीनिश्चिती ॥ मगसहजवैराग्यआठवलेंचित्तीं ॥ ऐसेंबोलतीपरस्परें ॥ ३४ ॥ एकह्मणतीशास्त्रींहोतानि
पुण ॥ त्याणेंघ्यावेंहोतेंसंन्यासग्रहण ॥ नीचयातींतशिरून ॥ अविंधहोऊनबैसला ॥ ३५ ॥ एकबोलतीअनुष्ठानकरि
तां ॥ मंत्रचळझालाअसेलअवचितां ॥ एकबोलतीविवेकनकरितां ॥ व्यर्थचिनिंदितांतयासी ॥ ३६ ॥ विद्यावयकुलउत्त
मजाण ॥ सर्वसंपत्तिआणिधन ॥ पुत्रकलत्रसर्वअसून ॥ वैराग्यहोणअघटित ॥ ३७ ॥ पैठणींचेजनऐशारीतीं ॥ कोणी
निंदितीकोणीस्तविती ॥ परीबहिरंभटअनुतापयुक्ती ॥ निर्भयचित्तींसर्वदा ॥ ३८ ॥ तंवकोणेएकेंअवसरीं ॥ विप्रबैसले
गंगातीरीं ॥ त्यांपासीजाऊनिसत्वरीं ॥ रुदनकरीअनुतापें ॥ ३९ ॥ कंठजाहलासद्गदित ॥ आनंदाश्रुनेत्रींवाहात ॥ ऐ
सेंदृष्टींदेखोनित्वरित ॥ ब्राह्मणपुसतीतयासी ॥ ४० ॥ बहिरंभटासिबोलतीवचन ॥ तुह्मींकिमर्थझालेतयवन ॥ तेथें
कोणतासद्गुणदेखोन ॥ दीधलेंटाकूनआह्मांतें ॥ ४१ ॥ ऐसेंबोलतांचिद्विजवर ॥ तयांसिदेतप्रत्युत्तर ॥ माझेंकर्मबलव
त्तर ॥ ह्मणोनिअविचारघडलाकीं ॥ ४२ ॥ ईश्वरप्राप्तीस्तवजाण ॥ मीस्वइच्छेनेंझालोंयवन ॥ परीयेथेंहीआत्मप्रा
प्तीचेंचिन्ह ॥ नयेदिसोनसर्वथा ॥ ४३ ॥ यावरीविप्रउत्तरदेती ॥ आपुल्यासत्कर्मीचआहेसद्गती ॥ ऐसेंबोलोनितयाप्र
ती ॥ विचारकरितीएकमेक ॥ ४४ ॥ ह्मणतीहाहोतासर्वज्ञगुणी ॥ निजकर्मेंभ्रष्टलाआपुलेमनीं ॥ तरीआतांविधियुक्त

१ पुंगव. २ दैव. ३ प्रवीण, कुशल. ४ जातींत. ५ यवन. ६ अकस्मात. ७ विचार. ८ स्त्री. ९ ब्राह्मण. १० आसवें. ११ आपल्या कर्मानें. १२ यथाशास्त्र.

प्रायश्चित्तदेऊनी ॥ ब्राह्मणपणींआणावा ॥ ४५ ॥ इतरग्रामींचेशास्त्ररीती ॥ सकळपुसावयाआपणासयेती ॥ आणि
यासशुद्धकरावयानिश्चितीं ॥ संशयचित्तींकासया ॥ ४६ ॥ जैसेइतरगांवींचेलेंडवोहळ ॥ गंगेंसिमिळतांपवित्रकेवळ ॥
आणितिचेंबाहेरपागळलेंजळ ॥ तेंकायअमंगळह्मणावें ॥ ४७ ॥ तेवींइतरग्रामींचेभ्रष्टलेकोणी ॥ तेशुद्धहोतातिप्रतिष्ठा
नीं ॥ आणियेथीलदवडावासर्वज्ञगुणी ॥ तरीआपणाशब्दयेईल ॥ ४८ ॥ मगशास्त्रपाहोनियांत्वरित ॥ तयासिदीधलें
प्रायश्चित्त ॥ द्रव्यवेंचोनिअपरिमित ॥ ब्राह्मणींपवित्रत्याकेलें ॥ ४९ ॥ सकळद्विजवरमिळोन ॥ बहिरंभटासिबोलती
वचन ॥ आपुल्यासत्कर्मींतुह्माकारण ॥ होईलदर्शनश्रीहरीचें ॥ ५० ॥ तेव्हांसमस्तअविंधेहोऊनिगोळा ॥ द्विजांसिह्म
णतीतयेवेळां ॥ तुह्मीयवनाचाब्राह्मणकैसाकेला ॥ सांगाचलाराजद्वारीं ॥ ५१ ॥ बहिरंभटह्मणेतयांप्रती ॥ मजअविंध
केलेंकैशारीतीं ॥ कर्णाचींछिद्रेंअद्यापिदिसती ॥ संशयमजप्रतीवाटतो ॥ ५२ ॥ नेत्रासिदृष्टीअसोनियां ॥ मगअं
धह्मणावेंकैसेंतया ॥ गमनशक्तीआहेजया ॥ पांगुळतयानह्मणावें ॥ ५३ जीवासिअसतांअहंता ॥ तयासिमुक्त
ह्मणणेवृथा ॥ कर्णद्वारेंशब्दऐकतां ॥ तरीबधिरसर्वथानह्मणावें ॥ ५४ ॥ शर्करामद्यांतमेळवितांजाण ॥ तिचेंनजायगु
ळचटपण ॥ तेवींतुह्मीभ्रष्टविलेंमजलागून ॥ परीकर्णींविंधनतैसेंची ॥ ५५ ॥ विंधनेंअसतांअविंधह्मणतां ॥ लज्जानवा
टेतुमच्याचित्ता ॥ यापरीयवनासिवादघालितां ॥ भागलेबोलतांसकळिक ॥ ५६ ॥ विप्रांसिह्मणेऐकावचन ॥ मजप्रा
यश्चित्तदेऊनिकेलाब्राह्मण ॥ ऐसेंतुमचेंधर्मशास्त्रकोण ॥ मजकारणकळेना ॥ ५७ ॥ चर्मकापिलेंलिंगावरुतें ॥ तेंआलें
चनाहींप्रायश्चित्तें ॥ भस्मगोमयलावूनिवरतें ॥ कैसापवित्रमीजाहलों ॥ ५८ ॥ नासिककापूनघेतल्यापाही ॥ सन्मा
नराहिलाकवणेठायीं ॥ तेवींमजभ्रष्टविलेंयवनाहीं ॥ तेथेंब्राह्मणत्वनाहींराहिलें ॥ ५९ ॥ पौर्णिमेनेंचंद्रसोज्वळकेला ॥ ॥ २ ।

१ दुसऱ्या गांवचे. २ असंख्य ३ यवन. ४ मीपणा. ५ छिद्र. ६ पूर्ण कळांनीं प्रकाशित.

परीत्याचेअंगींकलंकराहिला ॥ तेवींप्रायश्चित्तेंशुद्धकेलेंमजला ॥ परीडागराहिलाशिश्नासी ॥ ६० ॥ शिंवाराख
विलीनापितैंाहार्ती ॥ परीचर्मतैसेंनयेपुढती ॥ हाचिसंशयमाझेचित्तीं ॥ अँक्षयनिश्चितींजडलासे ॥ ६१ ॥ तरीमीब्रा
ह्मणसर्वथानव्हेचिजाण ॥ आणियवनहीनह्मणावेंमजलागून् ॥ एकहीवर्णनामाभिधान ॥ मजकारणअसेना ॥६२ ॥
जैसाकुंलालचक्रावरी ॥ मृत्तिकापिंडठेविलात्याचेशिरीं ॥ तोघटनव्हेनामृत्तिकाबरी ॥ तैसीचपरीमजअसे ॥६३॥ ऐ
सीऐकूनियांवचनोक्ती ॥ विप्रनिवांतउगेचराहती ॥ ह्मणतीयाचीसंशयनिवृत्ती ॥ कैशारीतींहोईल ॥ ६४ ॥ कोणीभे
टतीसज्ञान ॥ तयांसिपुसेमीआहेंकोण ॥ ऐसेंद्यावेंजीसांगोन ॥ मगपुढेंगमनकरावें ॥ ६५ ॥ तूंयवनऐसेंह्मणतांत्यासी
क्रोधयुक्तहोयमानसीं ॥ ह्मणेयथार्थकळेनातुह्मांसी ॥ व्यर्थचिमजसीचाळवितां ॥ ६६ ॥ ह्मणेमीजरीयथार्थअसतोंयव
न ॥ तरीकर्णासकासयाअसतेंविंधन ॥ तुह्मीनेणतांचाळवोन ॥ मूर्खपणेंचीह्मणतसां ॥६७॥ एकह्मणतीब्राह्मणथोर ॥
बहिरंभटप्रतिष्ठानकर ॥ ऐसेंऐकूनियांउत्तर ॥ तयांसिसत्वरनिर्भर्त्सी ॥ ६८ ॥ ह्मणेतुह्मीआह्मासिविप्रह्मणतां ॥ तरी
कांकेलीआहेसुनता ॥ लिंगसोडोंनित्यांसदाखवितां ॥ आश्चर्यचित्ताकरितातीं ॥६९॥ जयातयांसिपुसतांऐसा ॥ ना
वपडलेंबहिरापिसा ॥ ह्मणेकधींभेटेलसद्गुरुऐसा ॥ संशयठसानिवारी ॥ ७०॥ ऐसेंअसतांबहुतदिवसीं ॥ हिंडतआ
लावडवाळेसी ॥ तंवनागनाथसिद्धत्याठायांसीं ॥ सद्गुरुमठासीराहिला ॥७१॥ तोंस्वामीचीसमाधिबांधीतकोडें ॥ त्या
सिशरकांडचाचेलाविलेगाडे ॥ पर्वतप्रायवरीठेऊनिदगडें ॥ जुंपिलींमाकडेंवोढावया ॥ ७२ ॥ हेंबहिरापिसादेखोनि
नयनीं ॥ आश्चर्यकरीआपुलेमनीं ॥ ह्मणेहासंशयनिवारूनी ॥ निश्चलखआणीलदिसताहे ॥ ७३ ॥ मगनागनाथा
सिह्मणेबहिरंभट ॥ मीहिंदूकींअविंधसांगस्पष्ट ॥ ऐसीवाणीऐकोनिउद्भट ॥ सद्गुरुश्रेष्ठकोपले ॥ ७४ ॥ दंडकाठीहोती

१ शेंडी. २ न्हावी. ३ निरंतर. ४ कुंभार. ५ छिद्र. ६ यवन.

हार्ती ॥ तेतत्काळमोरिलीताळूवरती ॥ मूर्च्छायेऊनिसत्वरगती ॥ पडिलाक्षितींतेधवां ॥ ७५ ॥ चित्तवृत्तीनाठवेचिकां
हीं ॥ जीवपणआटलेंठायींचिठायीं ॥ मीकोणऐसेंस्फुरणचिनाहीं ॥ चैतन्यदेहींअसेना ॥ ७६ ॥ नागनाथेंकरूनिऐशा
रीती ॥ ह्मणेयाचीसमूळउडवावीभ्रांती ॥ करूनियांसंशयनिवृत्ती ॥ आत्मस्थितीलावावा ॥ ७७॥ मुसळआणवूनिस
त्वरगती ॥ पिंडकांडविलाशिष्याहातीं ॥ अस्थिमांसकुटोनिनिश्चितीं ॥ गोळाकरीतीनिजहस्तें ॥ ७८ ॥ पुढतीत्या
चीमूर्तीनिर्मूनी ॥ मगस्वहस्तेंदिधलाभडाग्नी ॥ हेंकौतुकसकळदेखोनी ॥ आश्चर्यमनींकरिताती ॥ ७९ ॥ अग्निशांत
होतांचित्वरित ॥ अघटितकरीनागनाथ ॥ त्यातेंकृपादृष्टींअवलोकित ॥ तोंचैतन्यआंतसंचरलें ॥ ८० ॥ ब्रह्मरूपतनू
वोतिलीसद्गुणी ॥ जैसायोगीसेवूनिबैसलाउन्मनी ॥ नागनाथदृष्टीसिदेखोनी ॥ संतोषमनींवाटला ॥ ८१ ॥ मगसद्गु
रुपुसतीतयासिखूण ॥ ह्मणतीबहिरापिशाऐकवचन ॥ तूंकोणआहेसहेंमजकारण ॥ सत्वरसांगणंलवलाहें ॥८२॥ ऐ
साऐकोनियांप्रश्न ॥ विचारकरितआपुलेंमन ॥ ह्मणेजाहलेंसंशयनिरसन ॥ ह्मणोनिमौनेंराहिला ॥ ८३ ॥ यवनह्म
णावेंआपणास ॥ तरीशिश्नावरीचर्मअस ॥ ब्राह्मणह्मणावेंतरीकर्णास ॥ विंधननदिसेसर्वथा ॥८४॥ सद्गुरुसांगतीसिद्धां
तज्ञान ॥ परीदेहाचापालटकरीकवण ॥ तेंनागनाथेंदाविलेंअघटितकरून ॥ विकल्पदारुणनिरसिला ॥८५॥ मगनाग
नाथेंमस्तकींहस्तठेवूनी ॥ उपदेशदीधलात्यालागूनी ॥ तत्काळहोऊनिआत्मज्ञानी ॥ श्रीहरिभजनींलागला ॥८६॥
बहिरंभटचित्तींहर्षयुक्त ॥ धन्यधन्यतोसद्गुरुनागनाथ ॥ दुसराजन्मदीधलासाक्षात ॥ काळक्षणमात्रनलोटतां ॥८७॥
उदंडगुरुआत्मज्ञानीअसती ॥ जन्ममरणहीनिवारिती ॥ परीदेहाचापालटनव्हेनिश्चितीं ॥ कर्माचीगतीअनिवार ॥८८॥
ध्यानांतआणोनिपांडुरंगमूर्ती ॥ उदंडभक्तउपासिती ॥ नामदेवेंजेववीलीपाषाणमूर्ती ॥ परीहेकरणीदिसतीविचित्र ॥८९॥

१ [illegible] २ ज्ञानामृत. ३ संशयनिवृत्ति, निवारण. ४ कर्णवेध, छिद्र. ५ बहुत, मोठे.

मिथ्यामायासर्वत्रह्मणती ॥ संकटींधैर्यउदंडधरिती ॥ परीकबीरानेंवधिलेंपुत्राप्रती ॥ हेकरणीदिसतीविचित्र ॥ ९० ॥
नरासिज्ञानपढवितीदृढ ॥ श्रुतिशास्त्रादिनानाविध ॥ परीरेडियामुखेंबोलविलावेद ॥ ज्ञानदेवेंअगाधकेलेंकीं ॥ ९१ ॥
धन्यसांवतावरिष्ठभक्त ॥ लपावयाआलेपंढरीनाथ ॥ मगस्वकरेंपोटचिरूनिलवरित ॥ हृदयाआंतसांठविलें ॥ ९२ ॥
ऐसेवैष्णवभक्तप्रेमळ ॥ एकाहूनिएकदिसतीआगळ ॥ यांचामहिमाकोणासिनकळ ॥ जीहींघननीळवशकेला ॥ ९३ ॥
असोमागिलअनुसंधान ॥ नागनाथाचीकृपाहोतांचिजाण ॥ बहिऱ्यापिशासिझालेंज्ञान ॥ निजात्मखूणपावला ॥ ९४ ॥
मगपंढरीसिजाऊनितयेक्षणीं ॥ सगुणस्वरूपदेखिलेंनयनीं ॥ तेव्हांप्रेमभरितहोऊनी ॥ नाचेकीर्तनींस्वानंदें ॥ ९५ ॥ श्री
भागवतदशमस्कंधदेखा ॥ त्यावरीकेलीमहाराष्ट्रटीका ॥ त्यासप्रेमवोव्याअमोलिका ॥ ऐकतांभाविकांनिजसुख ॥ ९६ ॥
आणिकपदपदांतरेंशेवटीं ॥ काव्यरचिलेंबहिरंभटीं ॥ दुरितेंपळतीउठाउठी ॥ कर्णसंपुटींऐकतां ॥ ९७ ॥ यानिजभ
क्तांचीऐकतांकीर्ती ॥ जडजीवसकळपुनीतहोती ॥ श्रोतयांविनवीमहीपती ॥ अवधानप्रीतींअसोंद्या ॥ ९८ ॥ स्वस्ति
श्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ चतुश्चत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ ९९ ॥ श्रीकृ
ष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४४ ॥ ॥ ओव्या ॥ ९९ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

१ श्रेष्ठ. २ अधिक. ३ पापें. ४ सत्वर, त्वरेनें. ५ दोन कानानीं. ६ पवित्र, शुद्ध.

अध्याय ४५ वा.
श्री दत्तात्रय
एकनाथ
गाई
भक्त
जनार्दन स्वामी.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीदेवकीनंदनायनमः ॥ ऐकाश्रोतेहोकथारसिक ॥ ऐकतांनिवारीभवरोगदुःख ॥ अंतरींठ
सावेपूर्णविवेक ॥ निजशांतिसुखयेहातां ॥ १ ॥ कांहींनकरितांयोगसाधन ॥ नघडतांचितीर्थाटन ॥ भक्तकथाऐकतां
मनलावून ॥ वैकुंठभुवनपावती ॥ २ ॥ जरीबहुतनसलीशास्त्रव्युत्पत्ती ॥ अंगासिनयेतांवैराग्यस्थिती ॥ परीहरिकीर्त
नींलावितांप्रीती ॥ तेपावनहोतीक्षणमात्रें ॥ ३ ॥ जयासिनघडेव्रतनेम ॥ रसनाविषयनव्हेचिशम ॥ तिहींवाचेसि
स्मरतांरामनाम ॥ स्वयेंपुरुषोत्तमतेहोती ॥ ४ ॥ अंगींजयासिकृपणता ॥ आणिकुटुंबींवाढलीविशेषममता ॥ तिहीं
श्रवणकरितांचिभक्तकथा ॥ तरीअनुतापचित्ताठसावे ॥ ५ ॥ जैसालोहदंडहोतांमळकट ॥ परीपरिसलागतांतत्काळपा
लट ॥ तेवींभक्तकथेचीलागतांचट ॥ विवेकभेटअज्ञाना ॥ ६ ॥ जरीपूर्वपुण्याचीअसेलकोडी ॥ तरीचयेकथेचीलागेल
गोडी ॥ इतरप्राक्तनहीनजेबापुडी ॥ तेविकल्पेंनाडलीसर्वस्वें ॥ ७ ॥ ह्मणोनतुह्मींभाविकप्रेमळ ॥ मजदिसतांदैवाआंग
ळ ॥ जेसात्विककथेचेगराळ ॥ सेवितांसकळनिजप्रेमें ॥ ८ ॥ मागीलअध्यायींकथानिगुती ॥ परमपावनपरिसिलीश्रो
तीं ॥ जेभानुदासेंपांडुरंगमूर्ती ॥ पंढरीसिमागुतीआणिली ॥ ९ ॥ त्याभानुदासाचापुत्रसद्गुणी ॥ त्याचेंनामठेविलें
चक्रपाणी ॥ तोपरमभाविकवैष्णवज्ञानी ॥ श्रीहरिभजनींनिमग्न ॥ १० ॥ त्याचापुत्रसूर्यनारायण ॥ जोज्ञानप्रका
शेंदेदीप्यमान ॥ त्याचीकांतासुलक्षण ॥ नामरुक्मीणतियेचें ॥ ११ ॥ तिचेउदरींजन्मलासुत ॥ नामत्याचेंएकना
थ ॥ जोजगद्गुरुअवतरलासाक्षात ॥ परिसाचरित्रतयाचें ॥ १२ ॥ तोदिवसेंदिवसजाहलाथोर ॥ व्रतबंधकेलासत्व
र ॥ मायबापेंतयावर ॥ कृपाअपारकरिताती ॥ १३ ॥ तेथेंजनार्दनपंतज्ञानराशी ॥ दत्तात्रेयदर्शनहोतेंत्यासी ॥ एक
नाथउठोनिएकेदिवसीं ॥ गेलादर्शनासीतयाच्या ॥ १४ ॥ आंगडेंटाकूनिमस्तकावरी ॥ सद्भावेंत्यासनमस्कारी ॥ ज

---

१ संसारदुःख. २ विचार. ३ तीर्थयात्रा. ४ शुद्ध, मुक्त. ५ ईश्वरस्वरूपी. ६ आवड, प्रीति, गोडी. ७ दैवहीन. ८ कमनशिबी. ९ संशयेंकरून. १० अधिक. ११ तेजःपुंज.

नार्दनदेखोनितेअवसरीं ॥ विस्मितअंतरींहोतसे ॥ १५॥ ह्मणेतूंकवणाचासांगत्वरित ॥ कशास्तवआलासियेथ ॥ जना
र्दनेंसंबोखोनितयाप्रत ॥ वृत्तांतपुसततेधवां ॥ १६ ॥ टाकूनिमातापितयासी ॥ रुसोनिआलासिआह्मापासीं ॥ हेंय
थार्थसांगावेंमजसीं ॥ संकोचमानसींनधरितां ॥ १७ ॥ मगजोडूनियांदोनीकर ॥ एकनाथबोलेमधुरोत्तर ॥ ह्मणेमी
ऋग्वेदीब्राह्मणकुमर ॥ दर्शनासाचारपातलों ॥ १८ ॥ मायबापावरीनरुसतां ॥ उगाचअनुतापवाटलाचित्ता ॥ कीं
देहींजडलीप्रपंचममता ॥ कामक्रोधेंचित्तागांजिलें ॥ १९ ॥ लोभमायादंभअहंकार ॥ हेदेहींदिसतीअनिवार ॥ मग
स्वामीच्यादर्शनासिसत्वर ॥ आलोंसाचारनिजप्रेमें ॥२०॥ आतांचिइच्छाअसेमानसीं ॥ कींनिरंतरराहावेंतुह्मापासीं
सेवाकरावीअहर्निशीं ॥ निजभावेंसीआवडी ॥ २१ ॥ मीपतितशरणआलोंपाहे ॥ अंगिकारकरीसद्गुरुमाये ॥ ऐसें
बोलोनिलवंलाहें ॥ धरिलेपायेसद्भावें ॥ २२ ॥ एकनाथाचेंऐकूनियांवचन ॥ आश्चर्यकरितीजनार्दन ॥ ह्मणेवयतों
दिसतेंलहान ॥ परीविशालज्ञानअनुपम ॥ २३ ॥ मगजनार्दनेंअभयदेऊनित्यासी ॥ ह्मणेसुखेंअसावेंआह्मांपासी ॥
हेंवचनऐकूनिमानसीं ॥ उल्हासचित्तासीवाटला ॥२४ ॥ जैसाद्वैपायनपडतांसंशयवनीं ॥ तयासिभेटलेनारदमुनी ॥
तेवींजनार्दनाच्याअभयवचनीं ॥ एकनाथमनींसंतोषला ॥ २५ ॥ कींहंसरूपभेटतांनारायण ॥ विरिंचीसवाटलेंस
माधान ॥ तेवींजनार्दनाचेअभयेंकरून ॥ एकनाथमनींसंतोषला ॥ २६ ॥ स्वामिसेवेसिनिरंतर ॥ अहोरात्रअसेत
त्पर ॥ कोणेविषयींनपडेचिअंतर ॥ भावार्थथोरधरियेला ॥ २७॥ रात्रींनिजतांजनार्दन ॥ स्वकरेंचुरीतबैसेचरण ॥
निद्रालागतांत्याजकारण ॥ परीनउठणसर्वथा ॥ २८ ॥ विडाकरूनिनिजहस्तें ॥ सर्वसाहित्यमिळवूनत्यांत ॥ जना
र्दनासिहोऊनिविनीत ॥ घालीमुखांतनिजप्रेमें ॥ २९ ॥ मुखप्रक्षाळावयासितरस्त ॥ निजकरेंपुढेंआणोनिठेवित ॥ स्ना

[illegible] ५ विस्तीर्ण ६ संतोष. ७ कृष्णद्वैपायन व्यास. ८ संशयरूप अरण्यांत. ९ ब्रह्मदेवास. १० शरणागत. ११ पिकदाणी.

नघालूनियांआपुल्याहस्तें ॥ साहित्यदेतपूजेचें ॥३०॥ गंधाअक्षतासुमनचंदन ॥ धूपदीपादिउपचारजाण ॥ जेव्हाजें मागतीजनार्दन ॥ तेंसत्वरआणूनदेतसे ॥ ३१ ॥ जेवितांशेषउच्छिष्टराहात ॥ तेंनिजप्रीतींभक्षीएकनाथ ॥ ऐसीसेवा दिवसबहुत ॥ असेकरितनिजप्रेमें ॥ ३२ ॥ जनार्दनरात्रींकफपित्त ॥ थुंकोनिटाकीतस्ताआंत ॥ तेंएकांतींनेऊनिएक नाथ ॥ प्राशनकरितआवडी ॥ ३३ ॥ बहिर्भूमीचेंजेंस्थळ ॥ तेंस्वहस्तेंकरीअतिनिर्मळ ॥ ऐसागुरुभक्तीसीसर्वकाळ ॥ एकनाथकेवळविनटला ॥ ३४ ॥ हेंजनार्दनेंदृष्टींदेखतां ॥ मगआश्चर्यकरितनिजचित्ता ॥ ह्मणेमनुष्यह्मणूंनयेएकना था ॥ सकळगुरुभक्तांवरिष्ठकीं ॥ ३५ ॥ एकांतपाहोनिएकेदिवसीं ॥ जनार्दनकृपेनेंपुसतीत्यासी ॥ तूंसेवाकरितोसिआ ह्मापासीं ॥ मायबापासीनकळतां ॥३६॥ तुह्मीतंववविरक्तदिसतांजाण ॥ घरींपाहिजेवस्त्रअन्न ॥ वडीलवृद्धेंदोघेंजण ॥ चिं तादारुणकरितील ॥ ३७ ॥ ऐसेंजाणूनिजनार्दन ॥ घरींपाठवीवस्त्रअन्न ॥ वडिलांसिकळतांवर्तमान ॥ समाधानवाट लें ॥ ३८ ॥ जनार्दनविचारीनिजअंतरीं ॥ ह्मणेयासिसांगावीकांहींचाकरी ॥ मगएकनाथासिआज्ञाकरी ॥ हिशेबद प्तरींराखावा ॥ ३९ ॥ तूंयेथेंअसलासिजरीप्रवीण ॥ तरीकळोंयेईलअवघेंचज्ञान ॥ मगअवश्यह्मणोनिकेलेंनम न ॥ ह्मणेआज्ञाप्रमाणस्वामींची ॥ ४० ॥ परीसेवेसिनपडतांअंतर ॥ हिशेबराखावानिरंतर ॥ जनार्दनह्मणतीप रमचतुर ॥ कळलाविचारमजलागीं ॥ ४१ ॥ तरीकाहींनिमित्तकरूनजाण ॥ स्वरूपींलावावेंयाचेंमन ॥ एकनाथास जवळबोलावून ॥ ह्मणेहिशेबदाखवणआह्मांसी ॥ ४२ ॥ पाहूनिखरडाखतावणी ॥ हिशेबदाखवीआह्मालागुनी ॥ अव श्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ पुढतीचरणींलागला ॥ ४३ ॥ सेवेचासारूनिनित्यनेमजाण ॥ रात्रींदीपकासिघातलेंभरण ॥ त्यांतएकअडकाराहिलाचुकोन ॥ तोचिधुंडोनपाहातसे ॥ ४४ ॥ परीकोठेंचिनसांपडेलवरित ॥ ताळानपडेचिहिशेबांत

---

१ आपल्या मनांत. २ जमाखर्चाची वही. ३ पै.

मगएकाग्रकरूनचित्तें ॥ हिशेबपाहतबैसला ॥ ४५ ॥ क्षणभरीहीनकरीशयन ॥ नमानीनिजदेहाचाशीण ॥ तृषां
लागलीअतिदारुण ॥ परीउदकपानकरीना ॥ ४६ ॥ ह्मणेउपहारकरूनिउदकप्राशितां ॥ तरीनिद्राआळसयेईलतत्व
तां ॥ मगकायसांगावेंगुरुनाथा ॥ विवेक[2]चित्ताकरीतसे ॥ ४७ ॥ जनार्दनजागृतहोऊनित्वरित ॥ सभोंवतेंविलोकूनिजं
वपाहात ॥ तोंएकनाथनदिसेतेथ ॥ ह्मणोनिविस्मितजाहले ॥ ४८ ॥ अंतरगृहींधुंडितांदेखा ॥ तोंहिशेबपाहतबैसलाए
का ॥ भरणघालोनिदीपका ॥ धुंडितअडकानिश्चलत्वें ॥ ४९ ॥ तोंअकस्माताळापडतां ॥ हर्षवाटलाएकनाथा ॥ म
गआपुल्याचहातेंटाळीपिटितां ॥ दुसरानसतांसन्निध ॥ ५० ॥ मागेंउभेराहूनतेथ ॥ जनार्दनपाहतीकौतुकांत ॥ म
गसन्मुखयेऊनित्वरित ॥ स्वमुखेंपुसततयासी ॥ ५१ ॥ सद्गुरुह्मणतीएकनाथा ॥ कायआश्चर्यवाटलेंचित्ता ॥ ह्मणोनि
हर्षमानूनिआतां ॥ हांसलासियेक्षणीं ॥ ५२ ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ वरतेंपाहेविलोकून ॥ मगसत्वरउभाराहून ॥
केलेंनमनसद्भावें ॥ ५३ ॥ ह्मणेसर्वहिशेबशोधूनपाहतां ॥ त्यांतएकअडकाचुकलाहोता ॥ त्याचाअकस्मातताळाप
डतां ॥ उल्हास[3]चित्तावाटला ॥ ५४ ॥ ह्मणोनिसंतोषपावूनमन ॥ हांसेंआलेंमजकारण ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ ज
नार्दनविस्मित ॥ ५५ ॥ मगएकनाथासिसद्गुरुबोलत ॥ तुझेंअडक्यां[4]कडेलागलेंचित्त ॥ तैसेंश्रीकृष्णचरणींहोतांरत ॥
तरीपावशीलनिजहितआपुलें ॥ ५६ ॥ ऐसींअक्षरेंपडतांकानीं ॥ अनुताप[5]जाहलातयेक्षणीं ॥ ह्मणेहेचिइच्छाहोतीमनीं ॥
जेआज्ञास्वामीनीमजद्यावी ॥ ५७ ॥ धन्यदिवससुदिनआजिचा ॥ अनुग्रह[6]जाहलानिजकृपेचा ॥ विकारतुटोनिमायेचा ॥
ठावप्रपंचाचापुसिला ॥ ५८ ॥ मगलेखणीघेऊनितयेक्षणीं ॥ एकनाथेंठेविलीसद्गुरुचरणीं ॥ सांगीतलीजमाखर्चेघडणी ॥ तेऐ
कावीसज्जनींनिजप्रीतीं ॥ ५९ ॥ नरदेहमुद्दलसालमजकुर ॥ गुदस्तारुजूपूर्वसंस्कार ॥ प्रेमपत्रहृदयींअक्षर ॥ स्वधर्मथोरख

१ तहान. २ विचार. ३ संतोष. ४ हिशेबाचा ताळा बरोबर उतरण्यास एक पैची चूक होती तिच्या शोधाकडे. ५ पश्चात्ताप. ६ कृपा.

चेंकेला ॥६०॥ फळत्यागकरितांचिसकळ ॥ रुजूपावेलस्वामीजवळ ॥ ब्रह्मार्पणींतयेवेळे॥अर्पिलेंनकळेसर्वथा॥६१॥विचा
रसुरसह्यानिजनेमाचा ॥सावधानपणींलिहितांसाचा ॥वरीमनेंसुरसद्गुरुकृपेचा॥ हिशेबसकळांचापुसिला॥६२॥ एवंनरदे
हजमाझाडियासीआणुनी ॥ अज्ञानबाकीझाडाकरूनी ॥ मीविनटलोंतुमचेचरणीं ॥ व्यापारसांडोनीनिजच्छंदें ॥६३ ॥
त्रैलोक्याचेस्वामीआपण ॥ व्यापारजाहलातुह्मापासून ॥ तेंवाचेसिआवडेकृष्णनाम ॥ कृपेकरूनआपुल्या ॥ ६४ ॥
सोहंदीधलेंखुर्दखत ॥ तेंमस्तकींवंदिलेंम्यांबरित ॥ प्रेमाचींवस्त्रेंअपरिमित ॥ पावलोंनिश्चितयेकाळीं ॥ ६५ ॥ निजमु
क्तीचालाधलोंविडा ॥ तेणेंवारिलीभवरोगपीडा ॥ कैवल्यपुरासिजाऊनिरोकडा ॥ चैतन्यैंहुद्यांबैसलों ॥६६॥ स्वानुभ
वाचीतहसीलनिकी ॥ रसदस्वामीसिदीधलीशेखीं ॥ सत्संगसारूनवसूलबाकी ॥ हुजतनेटकीभक्तीची ॥६७॥ पूर्वसुकृ
तहोतेंकांहीं ॥ मगराममनामव्यापारींलागलोंपाहीं ॥ ऐसेंह्मणूनितयेसमयीं ॥ घातलेंपायींदंडवत ॥ ६८॥ हेंवचनऐ
कतांचिश्रवणीं ॥ जनार्दनविस्मितजाहलेमनी ॥ ह्मणेयासिउपदेशद्यावयालागुनी ॥ अधिकारदिसोनीयेताहे ॥६९ ॥
मगउठवोनिएकनाथाप्रती ॥ जनार्दनकृपेनेंआलिंगिती ॥ रामकृष्णमंत्रतारकनिश्चितीं॥ सद्गुरुसांगतीतेधवां ॥ ७० ॥
तेथेंचविश्वासधरूनिदृढ ॥ परमार्थयोगसाधिलागूढ ॥ कीर्तनींहरिगुणपवाडे ॥ गातसेकोडेनिजप्रीतीं ॥ ७१ ॥ इ
तुकीकृपाजाहलियावरी ॥ परीसद्गुरुसेवेंतअंतरनकरी ॥ दिवसेंदिवसअधिकोत्तरीं ॥ सद्भावसाचारींबैसला ॥ ७२ ॥
हानिश्चयदेखोनिजनार्दन ॥ ह्मणेयासिमनुष्यह्मणेलकोण ॥ विश्वोद्धारकरावयालागुन ॥ अवतारपूर्णविष्णूचा॥ ७३ ॥
यावरीकरूनिकृपादृष्टी ॥ श्रीदत्तात्रेयाचीकरावीभेटी ॥ ऐसेंविचारूनियांपोटीं ॥ जीवींचीगोष्टीसांगतसे ॥ ७४ ॥
एकनाथासिह्मणेजनार्दन ॥ तुजश्रीदत्तात्रेयाचीभेटकरीन ॥ परीनिर्भयअसूनिलांमनें ॥ चित्तींनभिणेंसर्वथा ॥ ७५ ॥

१ खरा. २ शिक्का मोर्तब, मोहोर. ३ सायुज्यता मुक्तीस. ४ ध्यानस्थ, चैतन्यरूप. ५ खरी. ६ पूर्वजन्मार्जित पुण्य. ७ गुप्त. ८ मनांतील अभिप्राय.

तेआपुलींस्वरूपेंकडौविकडी ॥ पालटकरितीघडीघडी ॥ अज्ञानीजननिंदितीरोकडी ॥ कांयाचोखडींतेंचिधरिती ॥ ७६ ॥ तरीमीजयासिबोलेनगोष्टी ॥ तूंत्याचेचरणींघालीमिठी ॥ आलिंगनदेऊनिउठाउठी ॥ सद्गुरूसिपोटींधरावें ॥ ७७ ॥ प्रसाददीधलातुजकारण ॥ तरीतेथेंचअक्षीनिजप्रीतीनें ॥ ऐसीजनार्दनेंदेतांशिकवण ॥ एकनाथचरणधरीतसे ॥ ७८ ॥ ह्मणेहेचिइच्छाबहुतदिनीं ॥ वाटतसेमाझियामनीं ॥ परीस्वामीचीमर्यादाउल्लंघोनी ॥ सर्वथामाझेनीनबोलवे ॥७९॥ तेंआजिआपलेस्वमुखेंकरून ॥ स्वामीनींमजदीधलेंअभयवचन ॥ तेआजिमनोरथपूर्णकरून ॥ करवावेंदर्शनदत्ताचें ॥ ८० ॥ ऐसापूर्णजाणूनिहेत ॥ एकनाथासिनेलेंअरण्यांत ॥ तंवतेथेंअनसूयासुतअकस्मात ॥ आलेत्वरितभेटावया ॥ ८१ ॥ जनार्दनह्मणेएकनाथा ॥ आमुचेस्वामीवोळखेआतां ॥ तोंअर्विधबैसोनिअश्वावरुता ॥ आलाअवचितांत्याठायां ॥ ८२ ॥ ऐसेंरूपदेखतांदृष्टीं ॥ एकनाथभयभीतजाहलेपोटीं ॥ ह्मणेप्रत्यक्षयवनदिसतोदृष्टीं ॥ असत्यगोष्टीमजवाटे ॥ ८३ ॥ विशालभालआरक्तनयन ॥ हातींशस्त्रेंअश्ववाहन ॥ सन्निधयेऊनउतरलाजाण ॥ मगकेलेंनमनजनार्दनें ॥ ८४ ॥ यवनभाषेनेंअनसूयासुत ॥ जनार्दनासिबैसलेबोलत ॥ हेंदृष्टीसदेखोनिएकनाथ ॥ आश्चर्यकरीतमानसीं ॥ ८५ ॥ सद्गुरुह्मणतीजनार्दना ॥ क्षुधालागलीकरूंभोजना ॥ तेथेंपक्वान्नेंनिर्मूनिनाना ॥ आश्चर्यरचनादाखविली ॥ ८६ ॥ रत्नजडितकनकताट ॥ त्यांतषड्रसवाढिलेंगोमट ॥ जनार्दनबैसोनिनिकट ॥ जेवीतस्पष्टसांगातें ॥ ८७ ॥ सद्गुरुह्मणतीजनार्दना ॥ पैलतोमूलदिसतोनयना ॥ त्यासिसत्वरबोलवावेंभोजना ॥ तुमच्यामनायेईलतरी ॥ ८८ ॥ ऐसेंऐकोनियांवचन ॥ विकल्पवाटलात्याजकारण ॥ ह्मणेयवनाचेंकैसेंभक्षावेंअन्न ॥ गेलेपळूनदूरतेव्हां ॥ ८९ ॥ दत्तात्रेयतत्काळअदृश्यहोतां ॥ आश्चर्यवाटलेंएकनाथा ॥ सद्गुरुचरणींठेऊनिमाथा ॥

१ देह, स्वरूप. २ यवन. ३ लाल झालेले डोळे. ४ घोडा. ५ अनुसूया ह्मणजे अत्रिऋषिची स्त्री तिचा पुत्र (दत्तात्रेय.) ६ सुवर्ण. ७ गोड. ८ संदेह.

झालापुसतानिजप्रेमें ॥ ९० ॥ ह्मणेकोणआलाहोतायवन ॥ तुह्मांभेटलतात्यालागून ॥ तेह्मणतीतुजनेणवेचिखूण ॥ तो अत्रिनंदनहोताकीं ॥ ९१ ॥ साधनकरितांनानासायास ॥ परीत्याचेंदर्शननव्हेचिकोणास ॥ तेतुजभेटतांअनायास ॥ परीविकल्पचित्तासआलाकीं ॥ ९२ ॥ वाटेसिजातांअभाग्यनरू ॥ तोंअवचितभेटलाकल्पतरू ॥ त्यासिडोवलोनिके लाअव्हेरू ॥ तैसाचिविचारूत्वांकेला ॥ ९३ ॥ नातरीअमूल्यमुक्ताफळ ॥ हातावरीपडिलेंतत्काळ ॥ तंवदैवनसतांझांकि लेडोळे ॥ तैसेंचघडलेंतुजलागीं ॥ ९४ ॥ अमृतासिंधुपडल्यादृष्टीं ॥ काळासहीमारवेलकाठी ॥ परीअनसूयासुतउठाउ ठी ॥ प्राकृतदृष्टींपडेना ॥ ९५ ॥ वज्रासनयोगअवघडे ॥ तोहीसाधवेलबाडेकोडे ॥ परीदत्तात्रेयाचेंदर्शननघडे ॥ तेंतु जजोडेअनायासें ॥ ९६ ॥ जीवमात्राचेंमनोगत ॥ नसांगतांचिकळेलत्वरित ॥ परीदृष्टींपडावाअत्रिसुत ॥ हेंअघटितएक नाथा ॥ ९७ ॥ निजबळेंपाहूनिआपण ॥ सप्तसागरांचेंघडेलस्नान ॥ परीसद्गुरुचेंदर्शन ॥ दैवेंकरूनलाधलें ॥ ९८ ॥ पुढील भविष्यनेणेचिकोणी ॥ तेहीएकवेळकळेलमनीं ॥ परीदत्तात्रेयसाक्षात्पेऊनी ॥ कोणालागुनीनभेटती ॥ ९९ ॥ तेतु जअनायासेंभेटलेअसतां ॥ वायांचिविकल्पधरिलाचित्ता ॥ बरेंपुढेंदर्शनदीधल्याअवचितां ॥ तरीसावधानताअसावी ॥ १०० ॥ यावरीएकनाथउत्तरदेत ॥ मीतुमचाह्मणवितोंमुद्रांकित ॥ आणिकेठायींलावितांचित्त ॥ विकल्पधरीतनिजम नीं ॥ १ ॥ बालकपित्याचेंजाणअंतरीं ॥ पितामहसहजचिलोभकरी ॥ तेवींतुमचेचरणधरितांशिरीं ॥ श्रीदत्तमजवरीतुष्टे ल ॥ २ ॥ कींपुष्पेंधरितांदेंठास ॥ त्यासिसहजचिपावेलमुळींचारस ॥ तेवींतुमचालागतांनिदिध्यास ॥ दत्तअनायासेंभे टती ॥ ३ ॥ ऐसेंसद्गुरुसीबोलोनिवचन ॥ उभयतांघरासिआलेत्वरेन ॥ एकेदिवसींजनार्दन ॥ एकनाथासीबोलती ॥ ४ ॥ आजिवनांतजाऊनितुजकारण ॥ श्रीदत्तात्रेयाचेंकरवितोंदर्शन ॥ परीकोणत्यारूपेंयेतीलजाण ॥ अह्मांकारणकळेना

---

१ पुत्र. २ दवडोन. ३ मोतीं. ४ सागर. ५ संशय. ६ संदेह.

॥ ५ ॥ ऐसेंबोलोनितयाप्रती ॥ अरण्यांतगेलेसत्वरगती ॥ तंवमलंगरूपेंअवचितीं ॥ दत्तात्रेयमूर्तीयेतसे ॥ ६ ॥ मा
यारूपतेचिकामिनी ॥ कामधेनुसवेंदिसतीशुनी ॥ ऐसेंरूपदृष्टीसिदेखोनी ॥ जनार्दनमनींआनंदले ॥ ७ ॥ मगपुढेंहो
ऊनिसत्वर ॥ केलासाष्टांगनमस्कार ॥ आलिंगनदेऊनिनिजकर ॥ बोलतीउत्तरएकमेकां ॥ ८ ॥ यवनभाषेनेंअनसू
यासुतँ ॥ जनार्दनासिकायबोलत ॥ क्षुधालागलीआह्मांबहुत ॥ तरीभोजनत्वरितकरावें ॥ ९ ॥ मगमृत्तिकापात्रस
त्वरकाढोनी ॥ त्यामाजीस्वकरेंदोहिलीशुनी ॥ तिच्यादुग्धांतअन्नचुरोनी ॥ बैसलेभोजनींउभयतां ॥ १० ॥ सद्गुरुह्म
णतीजनार्दना ॥ पैलतोकोणदिसतोनयना ॥ तयासिपाचारूनिआणा ॥ सवेंभोजनाबैसावया ॥ ११ ॥ वचनऐकूनिएक
नाथ ॥ मनांतजाहलेसंकोचित ॥ ह्मणेसाक्षात्‌फकीरदिसत ॥ कैसेंअनुचितकरावें ॥ १२ ॥ जनार्दनदाखवितीनिजखूण ॥
तुजमागेंदीधलीशिकवण ॥ त्याजगद्गुरूचेंजाहलेंदर्शन ॥ तरीप्रसादघेऊनजाईकां ॥ १३ ॥ मगएकनाथसंकोचकरूनि
चित्त ॥ समीपआलेभीतभीत ॥ ह्मणेसमागमेंनबैसेंनिश्चित ॥ तरीप्रसादत्वरितमजद्यावा ॥ १४ ॥ तेव्हांउच्छिष्टग्रासनि
जप्रीतीं ॥ जनार्दनदेततयाहातीं ॥ तोवस्त्राचेपदरींबांधोनिनिश्चितीं ॥ निवांतस्थितीबैसले ॥ १५ ॥ भोजनसमाप्तहोतां
पाहे ॥ जनार्दनासिबोलतीदत्तात्रेये ॥ पैलतोमूलकोणआहे ॥ सांगलवलाहेंआह्मांसी ॥ १६ ॥ मगएकनाथासिबो
लावूनिलवलाहीं ॥ उचलोनिस्वामीचेघातलापायीं ॥ त्याणींआश्वासनदेऊनिपाहीं ॥ वरदानकांहींबोलत ॥ १७ ॥
श्रुतिशास्त्रांचेंजेंमंथित ॥ व्यासेंकाढिलेंश्रीभागवत ॥ त्याचाअर्थसखोलगुप्त ॥ वदेलप्राकृतप्रसिद्धहा ॥ १८ ॥ आणि
कभावार्थरामायण ॥ वदेलरसाळनिरूपण ॥ तेंश्रवणकरितांप्रीतीकरून ॥ तरतीलजनसकळिक ॥ १९ ॥ आणिकपद
पदांतरेंबहुत ॥ श्रीहरिचरित्रअतिअद्भुत ॥ कीर्तनींगाऊनिप्रेमयुक्त ॥ उद्धरीलपतितेंश्रवणमात्रें ॥ १२० ॥ ऐसावरदे

---

१ फकीराचा वेष. २ स्त्री. ३ कुत्री. ४ दत्तात्रेय. ५ भूक. ६ मातीचें भांडें. ७ डोळे ८ अयोग्य. ९ दत्तात्रेय. १० वेद. ११ सार. १२ पातकानें भ्रष्ट झालेल्यास.

ऊनिसखर ॥ मस्तकीं ठेविला अभयकर ॥ निमिषलोटतां साचार ॥ अदृश्य जाहले तेधवां ॥ २१ ॥ जनार्दन ह्मणे एकना
था ॥ आजि तरी यथार्थ वाटलें चित्ता ॥ तुजला प्रसाद दीधला होता ॥ तो ठेविला केउता मज सांग ॥ २२ ॥ ये रूय यथार्थ बोले
वचन ॥ तो ग्रास म्यां दीधला टाकून ॥ मग जनार्दनें तांबूल काढोन ॥ निजकरें मुखांत घातला ॥ २३ ॥ एकनाथासि धरूनि
हातीं ॥ मंदिरांत आले त्वरितगती ॥ एकमेकांसि नविसंबती ॥ जेवीं लेंकुरा प्रती निजमाय ॥ २४ ॥ आणि तान्हयासि न
पडे मायेचा विसर ॥ हें परस्परें साक्षदेत से अंतर ॥ तेवीं एकनाथ जनार्दन निरंतर ॥ असती साचार एकचित्तें ॥ २५ ॥ दीप
क आणि प्रकाशज्योती ॥ कीं सुवर्ण आणि त्याची कांती ॥ द्रवत्व आणि उदक निश्चितीं ॥ अभिन्न असती एकत्वें ॥ २६ ॥
कीं रवि आणि त्याचीं किरण ॥ कीं चंद्र आणि शीतलत्व जाण ॥ कीं समीर आणि चंचळपण ॥ अभिन्नपण असती ॥ २७ ॥ समु
द्र आणि कल्लोळ कैसे ॥ भिन्नपणें एकत्र जैसे ॥ अमृत आणि स्वाद रसे ॥ एकत्रपणें नांदती ॥ २८ ॥ कीं अवधान आणि श्र
वण ॥ कीं पृथ्वी आणि घनवटपण ॥ अध्यात्म आणि सत्वगुण ॥ नामाभिधान वेगळालीं ॥ २९ ॥ तेवीं जनार्दन आणि ए
कनाथ ॥ नामें दोनपरी अभिन्न असत ॥ एकमेकांसि नविसंबत ॥ कासावीस आप्तजयापरी ॥ १३० ॥ तंव कोणे एके दि
वसीं ॥ जनार्दन विचारी मानसीं ॥ आतां सेवा घेणें याजपासीं ॥ अनुचित मज सीं दिसताहे ॥ ३१ ॥ मग एकनाथासि बो
लती वचन ॥ माझी आज्ञा तुज प्रमाण ॥ तरी आतां प्रतिष्ठानासि जाऊन ॥ गृहस्थाश्रम चालवी ॥ ३२ ॥ स्नानसंध्या दे
वतार्चन ॥ वैश्वदेवादि अतिथिपूजन ॥ नित्यनैमित्तिक कर्माचरण ॥ दाखवी वर्तवून लोकांसीं ॥ ३३ ॥ तूं आध्यात्मज्ञानी प्र
वीण होसी ॥ परी सर्वथा न सोडीं सत्कर्मासी ॥ नदीपार जाहलिया आपणासी ॥ तरी केवीं नावे सी फोडावें ॥ ३४ ॥ जेवीं
मिथ्या कर्म कळलें अंतरीं ॥ तरी वर्तावें लोकाचारीं ॥ यथाविधि वर्तोनि निर्धारीं ॥ मग तें ईश्वरीं अर्पावें ॥ ३५ ॥ हें वचन प्र

१ हस्त. २ कोठें. ३ मन. ४ खरोखर. ५ ऐक्यपणा. ६ सूर्य. ७ वायु. ८ लहरी. ९ ऐक्यपणा. १० अयोग्य. ११ वागावें.

माणकरितांत्वरित ॥ तुजप्रसन्नहोईलरुक्मिणीकांत ॥ जनार्दनेंमस्तकींठेविलाहात ॥ प्रतिष्ठानींत्वरितचालिला ॥३६॥
सद्गुरुवचनहेंचिप्रमाण ॥ त्याहूनिवरिष्ठनव्हेचिसाधन ॥ हेगुरुभक्तचिजाणतीखूण ॥ इतरांकारणनघडेची ॥ ३७ ॥
मगनिजमंदिरायेऊन ॥ वडीलवृद्धांसकेलेंनमन ॥ पुत्रदेखतांत्यांजकारण ॥ समाधानवाटलें ॥ ३८ ॥ स्नानसंध्यादे
वतार्चन ॥ मातापित्यांचेंकरीसेवन ॥ ऋतुकाळींस्वदारागमन ॥ विधिआज्ञेनेंकरीतसे ॥ ३९ ॥ नकरीकोणाचेंउपां
जंन ॥ दृष्टीसनयेतीथोरसानें ॥ चराचरजेंजेंदिसेआन ॥ तेंतेंजनार्दनभासत ॥ १४० ॥ घरींपुरातनपांडुरंगमूर्ती ॥
एकनाथपूजीनिजप्रीतीं ॥ जैसीबोलिलीशास्त्रींनीती ॥ तैशाचरीतींअर्चीतसे ॥ ४१ ॥ नानापरीचींसुमनेंचंदन ॥ परि
मळउपचारसुगंधभूषण ॥ धूपदीपकर्पूरनीरांजन ॥ नैवेद्यअर्पणनिजभावें ॥ ४२ ॥ पुष्पांजलिस्तोत्रेंपढोनिनाना ॥
देवासिघालीतसेप्रदक्षिणा ॥ मगसाष्टांगनमस्कारघालोनिजाणा ॥ भाकीतकरुणाअनुतापें ॥ ४३ ॥ जयपतितपाव
नाजगदुद्धारा ॥ द्वारकावासियारुक्मिणीवरा ॥ अनाथनाथाकरुणाकरा ॥ सर्वेश्वरापांडुरंगा ॥ ४४ ॥ मीअनन्यभा
वेंतुजशरण ॥ ह्मणूनिपुढतीकरितोंनमन ॥ मगतुळसीप्रसादघेऊन ॥ तीर्थप्राशनकरीतसे ॥ ४५ ॥ ब्राह्मणघेऊनियां
पंक्तीं ॥ भोजनकरीतनिजप्रीतीं ॥ तृतीयप्रहरींपुराणव्युत्पत्ती ॥ श्रवणकरितीसद्भावें ॥ ४६ ॥ रात्रींआरंभीहरिकी
र्तन ॥ श्रवणासियेतीभाविकजन ॥ एकनाथाचेंऐकोनिवचन ॥ होतीतल्लीननरनारी ॥ ४७ ॥ जनार्दनाचेकृपेकरूनी ॥
कवित्वबोलतीप्रसादवाणी ॥ संतसज्जनऐकतीकानीं ॥ संतोषमनींमानित ॥ ४८ ॥ एकेदिवसींएकनाथ ॥ निद्रितहो
तेयामिनींत ॥ तोंस्वप्नींयेऊनिश्रीरघुनाथ ॥ कायबोलततयासी ॥ ४९ ॥ ह्मणेवाल्मीकिकृतरामायण ॥ संस्कृतवाणी
नकळेगहन ॥ यावरीमहाराष्ट्रटीकाकरून ॥ जनाकारणसांगावी ॥ १५० ॥ ऐसेंस्वप्नदेखतांचिजाण ॥ जागृतीसआ

१ श्रेष्ठ. २ देवपूजा. ३ स्त्री. ४ सेवा. ५ लहान. ६ दुसरें. ७ फुलें. ८ पश्चात्ताप पावून. ९ रात्रौ. १० राम.

लेनलागतांक्षण ॥ तेचिआज्ञाकरूनिप्रमाण ॥ आरंभीरामायणप्राकृत ॥ ५१ ॥ सुदिनपाहोनिएकेदिनीं ॥ सप्तकांडेंपा
हिलींशोधोनी ॥ तोअभिप्रायध्यानींआणोनी ॥ एकनाथमनींतल्लीन ॥ ५२ ॥ ह्मणेयाचाअर्थसखोलगहन ॥ मींप्रा
कृतकायबोलोंजाण ॥ परीजनार्दनाचेकृपेंकरून ॥ ग्रंथवदेनयथामती ॥ ५३ ॥ बालकांडआरंभितांचिजाण ॥ प्रथमा
ध्यायींमंगलाचरण ॥ गणपतिसरस्वतीचेवंदोनिचरण ॥ सद्गुरुस्तवनमगकेलें ॥ ५४ ॥ प्रार्थूनिसंतसज्जनमूर्ती ॥ ग्रंथआ
रंभिलाएकनाथीं ॥ सद्भावेंबोलिलावचनोक्ती ॥ मगभावार्थह्मणतीरामायण ॥ ५५ ॥ मुखींबैसोनिश्रीरघुनाथ ॥ ग्रंथ
वदवितीयथार्थ ॥ एकनाथपुढेंनिमित्तमात्र ॥ जाणतीपवित्रनिजभक्त ॥ ५६ ॥ परीएकगृहस्थहोताशेजारीं ॥ तोनित्य
त्याचीनिंदाकरी ॥ ह्मणेप्राकृतटीकासंस्कृतावरी ॥ एकनाथकरीकासया ॥ ५७ ॥ कोणीभाविकहोतेप्रेमळ ॥ तेयाचेंक
वित्वह्मणतीरसाळ ॥ श्रवणींपडतांचितत्काळ ॥ राहेतळमळचित्ताची ॥ ५८ ॥ एकेदिवसींरात्रींत ॥ निद्रितझालेएकना
थ ॥ तोंस्वप्नींयेऊनिजानकीकांत ॥ कायबोलततयासी ॥ ५९ ॥ आतांनिद्राआळसटाकूनिजाण ॥ लिहीतबैसेरामाय
ण ॥ तुझेमुखींचेंरसाळभाषण ॥ मजकारणआवडे ॥ १६० ॥ दौतलेखणीपत्रहातीं ॥ आणोनिदेतअयोध्यापती ॥ जागृत
होऊनिजंवपाहाती ॥ तंवदृष्टीसनदिसतीश्रीराम ॥ ६१ ॥ मगकरूनिरघुनाथस्मरण ॥ लिहीतबैसलेरामायण ॥ तोंअद्भुत
वर्तलेंगहन ॥ तेंपरिसासज्जननिजप्रीतीं ॥ ६२ ॥ सीताशुद्धीसजातांमारुती ॥ तेकथालिहितांसप्रेमचित्तीं ॥ एकनाथासि
नसेदेहभ्रांती ॥ मीपणनिश्चितींस्फुरेना ॥ ६३ ॥ महेंद्रपर्वतावरूनी ॥ हनुमंतउडालाजयेक्षणीं ॥ तेओवीलिहितांया
लागूनी ॥ अविर्भावमनींदाटला ॥ ६४ ॥ तोप्रेमादाटोनिमनांत ॥ मगउडोनिचालिलेएकनाथ ॥ शेजारियाचेवाड्यां
त ॥ पडिलेअवचितअर्धरात्रीं ॥ ६५ ॥ गृहस्थहोऊनियांजागृत ॥ अंगणींयेऊनिजंवपाहत ॥ तोमूर्छितपडिलेएकना

१ पदकमल, पाय. २ चिंता, काळजी. ३ श्रीराम. ४ शोधार्थ. ५ प्रेम.

थ ॥ देखोनिविस्मितअंतरीं ॥ ६६ ॥ मगहातींचेंपत्रघेऊनी ॥ वाचूनिपाहेतयेक्षणीं ॥ तेव्हांतोउमजलाआपुलेमनीं ॥
ह्मणेप्रेमेंकरूनीउडाले ॥ ६७ ॥ गृहस्थपुसतसेवर्तमान ॥ किमर्थयेथेंपडिलेतियेऊन ॥ परीत्यासिनाहींदेहभान ॥
ह्मणोनिवचनबोलत ॥ ६८ ॥ ऐसीस्थितिदेखतांसत्य ॥ अनुतापजाहलाचित्तांत ॥ ह्मणेएकनाथअवतारमूर्तिमंत ॥
म्यानिंदिलेंव्यर्थतयाप्रती ॥ ६९ ॥ मगआपुलेपाठीवरबांधूनिसत्वरीं ॥ नेऊनिबैसविलेंत्याचेमंदिरीं ॥ एकनाथसाव
धहोऊनिलवकरी ॥ लेखनकरीतबैसले ॥ १७० ॥ गृहस्थेंकरूनियांनमन ॥ आपुलेगृहागेलाजाण ॥ ह्मणेएकनाथा
चाउपदेशघेईन ॥ विचारत्याणदृढकेला ॥ ७१ ॥ चमत्कारदेखिलाअतिअद्भुत ॥ मगतयावरीजरीबसलाहेत ॥ तरी
तोनव्हेशुद्धभावार्थ ॥ दांभिकनिश्चितयानाव ॥ ७२ ॥ परिसाचादेवजाणतकेला ॥ मगदेव्हारींषोडशोपचारेंपूजिला ॥
ऐसाभक्तभावार्थदेखिला ॥ तरीदांभिकत्याजलाह्मणावें ॥७३ ॥ कामधेनूचाचमत्कारदेखोनिजाणा ॥ मगतीसघातल्या
प्रदक्षिणा ॥ त्यांच्यासद्भावाच्याखुणा ॥ कळतीसज्ञानाभाविकां ॥ ७४ ॥ कल्पतरूसओळखोनी ॥ मगकामेंनिकत्या
सिंचालितीपाणी ॥ त्यासिपरोपकारीह्मणतांकोणी ॥ तरीयथार्थसज्जनींह्मणावें ॥ ७५ ॥ तेवींसंतांचाउपहासआधींके
ला ॥ मगचमत्कारपाहोनिभावार्थजडला ॥ तरीदांभिकेंह्मणावेंत्याला ॥ अन्यथाबोलअसेना ॥ ७६ ॥ वैभवपावलेंसो
यऱ्यासी ॥ मगपिशुनआदरकरितीत्यासी ॥ परीमागीलअपमानआठवूनमानसीं ॥ प्रशस्तत्यांसीवाटेना ॥ ७७ ॥ तेवीं
गृहस्थेंउपहासआधींकेला ॥ मगचमत्कारपाहोनिशरणआला ॥ परीएकनाथासिदांभिकभासला ॥ वृत्तांतपहिलाआ
ठवूनी ॥ ७८ ॥ एकेदिवसींजनार्दनसुत ॥ एकांतींबैसलेदेवघरांत ॥ तोंगृहस्थसत्वरयेऊनितेथ ॥ प्रार्थनाकरीतत
याची ॥ ७९ ॥ ह्मणेस्वामीतुमचामहिमानेणंतां ॥ म्यामागेंउपहासकेलावृथा ॥ आतांभावार्थधरूनिचित्ता ॥

१ मनांत आश्चर्यभरित होऊन. २ समजला. ३ इच्छावान, गरजवंत. ४ निंदा, छळ. ५ गर्विष्ठ. ६ खोटें. ७ दुर्जन. ८ मनांत. ९ न समजतां.

आलोंसमर्थातुजपासीं ॥ १८० ॥ तरीमाझेमस्तकींठेऊनिहात ॥ उपदेशद्यावाजीत्वरित ॥ वचनऐकोनिएकनाथ ॥
राहिलेनिवांतउगेची ॥ ८१ ॥ ह्मणतीअधिकारनपाहतांकांहीं ॥ कैसाकरावासंप्रदायी ॥ बरडभूमीअसतांपाही ॥
तेथेंसर्वथाकांहींनपेरावें ॥ ८२ ॥ कुळासिनाहींठावठिकाण ॥ तयासिसर्वथानद्यावेंधन ॥ कुंभफुटकानपाहतांजाण ॥
तरीतयांतजीवनभरूंनये ॥ ८३ ॥ ऐसेंह्मणोनिएकनाथ ॥ गृहस्थासिकायउत्तरदेत ॥ तुह्मीआपणायोग्यपाहूनिसम
र्थ ॥ तयासिभावार्थधरावा ॥ ८४ ॥ ऐसेंतयासिह्मणतांपाही ॥ परीतोसर्वथानायकेकांहीं ॥ ह्मणेतुह्माविणउपदेशघे
णेंनाहीं ॥ ह्मणूनिपायींलागला ॥ ८५ ॥ त्याचेभिडेस्तवबाह्यात्कारें ॥ ह्मणेउदयीकमुहूर्तआहेबरें ॥ तुह्मीस्नानकरू
निसत्वरें ॥ यावेंऐसेंबोलिले ॥ ८६ ॥ मगगृहस्थउठोनिगेलियाघरीं ॥ एकनाथविचारकरितीअंतरीं ॥ ह्मणतीआळ
सीकृपणासिउपदेशसत्वरीं ॥ देऊंनयेचीसर्वथा ॥ ८७ ॥ उदयीकस्नानकरूनित्वरित ॥ देउळासिआलेजनार्दनसुत ॥
घरच्यामनुष्यासिकायसांगत ॥ अग्रोदकयेथनठेवावें ॥ ८८ ॥ आह्मीहाकमारिलियासत्वर ॥ परीकोणीचनद्यावें
प्रत्युत्तर ॥ ऐसादृढसांगोनिविचार ॥ मगमानसपूजेसीबैसले ॥ ८९ ॥ तोंगृहस्थस्नानकरूनित्वरित ॥ सत्वरआलेदे
वघरांत ॥ तंवएकनाथबैसलेध्यानस्थ ॥ मुखींजपतकृष्णनाम ॥ १९० ॥ विचारकरितीआपुल्याचित्तीं ॥ याचीपरीक्षा
पाहावीआतां ॥ दांभिकअसलातरीसर्वथा ॥ उपदेशवृथादेऊंनये ॥ ९१ ॥ मगहाकमारूनिमंदिरांत ॥ घरच्यामनु
ष्यांसिकायबोलत ॥ अग्रोदकठेविलेंनाहींयेथ ॥ कायनिमित्तपैंआजी ॥ ९२ ॥ मागुतिसांगतीतेअवसरीं ॥ आतांतरी
आणूनिद्याझडकरी ॥ परीकोणीचनबोलतीमंदिरीं ॥ मगएकनाथझडकरींऊठिले ॥ ९३ ॥ हातींचंबूघेऊनित्वरित ॥ ह्म
णेकोणीउदकद्यावयानाहींयेथ ॥ मगआपणचीजाऊनिमंदिरांत ॥ अग्रोदकनिश्चितआणिलें ॥ ९४ ॥ गृहस्थाचीपरी

१ दगडांनीं व्यापिलेली. २ उदक, पाणी. ३ मनामध्यें. ४ देवपूजेकरितां स्वच्छ पाणी.

क्षाघेऊनिऐसी ॥ एकनाथलागलादेवपूजेसी ॥ मनांतह्मणेहाकुटिलआळसी ॥ तरीउपदेशयासिदेऊंनये ॥ १५॥ जो
फुकाचेंउदकनेदीदेवा ॥ तोकायपुढेंकरीलसेवा ॥ जोनमस्कारनकरीभूदेवां ॥ तोपक्कान्नजेवोंनेदीच ॥ १६ ॥ जोवा
टनसांगेपथिकासी॥ तोमंदिराठावदेकेवींत्यासी॥ कींजोबैसावयानेदीपाहुण्यासी॥ तोशिरपावडोईसीबांधीना ॥१७॥
तेंवींफुकाचेंआणोनिनेदीजीवनें ॥ तोपुढेंकायकरीलसाधन ॥ ऐसेंमनांतविचारून ॥ करीतपूजनश्रीहरीचें ॥ १८ ॥
यावरीगृहस्थकायबोलत ॥ माझेमस्तकींठेवाहात ॥ एकनाथह्मणतीटळलामुहूर्त ॥ आतांनाहींदिसतयापुढें ॥ १९॥
वचनऐकोनित्याअवसरीं ॥ गृहस्थगेलानिजमंदिरीं ॥ एकनाथाच्याअंतरीं ॥ समाधानवाटलें॥ २०० ॥ह्मणेदांभि
कपणव्यर्थवायां ॥ आह्मासांप्रदायीपाहिजेकासया ॥ तरीसर्वउपाधिटाकोनियां ॥ पंढरीरायासिभजावें ॥ २०१ ॥
जनार्दनाचेतान्हयाबाळका ॥ कासयापाहिजेतशिष्यशाखा ॥ अंगाजाणीवयेईलदेखा ॥ ह्मणोनिआशंकावाटत॥ २॥
यापरीअसोनिवैराग्यभरित ॥ भजनकरितीएकनाथ ॥ पुढेंद्वारकेहूनिश्रीकृष्णनाथ ॥ सेवेसियेतीलनिजांगें ॥ ३ ॥ ते
कथाकानींऐकतांफुडी ॥ श्रोतयांअधिकलागेलगोडी ॥ मगभवरोगाचीदिसतेवांकडी ॥ तेजाईलरोकडीउठाउठी ॥ ४॥
ह्मणोनिश्रोतयांपुढती ॥ विनंतीकरीमहीपती ॥ कथाश्रवणींलावूनिप्रीती ॥ अवधानचित्तींअसावें ॥ ५ ॥ स्वस्तिश्री
भक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ पंचचत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ २०६ ॥ श्रीकृ
ष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४५ ॥ ॥ ओव्या ॥ २०६ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

१ ब्राह्मणास. २ भोजन. ३ वाटसरूस, ४ उदक, पाणी. ५ मनांत. ६ रसाळ, स्पष्ट.

अध्याय ४६वा.
एकनाथाचें घर
एकनाथाचे पितर जेवावयास बसले आहेत
एकनाथ प्रार्थना करितो.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीधेनुकासुरमर्दनायनमः ॥ आजिअमृतसिंधूसिभरतेंआलें ॥ कींब्रह्मविद्येचेंभांडारउघडलें ॥
कींवासरमणीचेंतेजभलें ॥ हृदयींप्रकटलेंश्रोतयांचे ॥ १ ॥ नातरीशुद्धज्ञानाचेंगुज ॥ कानींअवचटपडिलेंसहज ॥ कींमो
क्षयुक्तीचेंहीबीज ॥ लाधलेंआजनिजभाग्यें ॥ २ ॥ कींहामंत्रराजमंगळनिधी ॥ दैवदशेनेंप्रकटलाआधी ॥ कींवैराग्यवि
वेकाचीबुद्धी ॥ भक्तकथेसंधीपातली ॥ ३ ॥ नातरीशांतीचेंनिजसुख ॥ कींविवेकवल्लीचेंउगवलेंरोप ॥ कींआनंदसुखाचा
हरिखं ॥ प्रकटलादेखभूमंडळीं ॥ ४ ॥ कींवैराग्याचीनिरपेक्षता ॥ कींभूतदयेचीहीममता ॥ कींप्रेमआवडीतत्वतां॥ते
हेभक्तकथारसाळ ॥ ५ ॥ कींसायुज्यतेचेंनिजधाम ॥ कींकीर्तनसुखाचेंहेंप्रेम ॥ कींनिर्विकल्पप्रकटलाकल्पद्रुम ॥ कींसा
धननिष्कामह्मणावें ॥ ६ ॥ मागिलेअध्यायींएकनाथ ॥ परीक्षाकरूनीवाळिलागृहस्थ ॥ जेवींपितळतावितांअग्नींत ॥
काळेंदिसतदृष्टीसी ॥ ७ ॥ कींकसवटीलावितांसुवर्णासी ॥ डांकलगदिसेहीनकसी ॥ मगपरीक्षकसोडूनदेतीत्यासी ॥
नयेमानसींह्मणोनियां ॥ ८ ॥ नातरीविश्येचेंसुंदरगायन ॥ परीविरक्ततेथेंनघालितीमन ॥ कींराजमंदिरींचेंवर्षासन ॥
पवित्रसज्जननघेती ॥ ९ ॥ कींएकचिशीतचांचपडोनी ॥ भातपाहतीसुगरणी ॥ तेवींएकनाथेंत्यांसमागोनिपाणी ॥
कुचंरनिजमनींवोळखिला ॥ १० ॥ षोडशोपचारेंनित्यपूजा ॥ सद्भावेंअर्पितअधोक्षजा ॥ साहित्ययावयासिनाहीं
दुजा ॥ हेंगरुडध्वजाजाणवलें ॥ ११ ॥ ह्मणेमाझेपूजनींअतिआवडी ॥ एकनाथासप्रीतीलागलीगोडी ॥ तरीनिजांगेंजा
ऊनितांतडी ॥ कार्यलवडसवडीसाधावें ॥ १२ ॥ ऐसेंबोलूनिद्वारकानाथ ॥ ब्राह्मणरूपधरूनित्वरित ॥ प्रतिष्ठानींयेऊनि
अनंत ॥ पुसेवृत्तांतलोकांसी ॥ १३ ॥ जोअंतरसाक्षचैतन्यघन ॥ ब्रह्मांडनिवासीजगज्जीवन ॥ तोएकनाथाचेंपुसेसदन ॥
ठावेंअसोनअंतरीं ॥ १४ ॥ ह्मणेयाग्रामांतवैष्णववीर ॥ श्रीकृष्णपूजनींअतिसादर ॥ ब्राह्मणभोजनकरीनिरंतर ॥ तया

---

१ मारणारा, कृष्ण. २ भूमंतमय समुद्रास. ३ सूर्याचा प्रकाश. ४ विचार. ५ हर्ष. ६ स्थान. ७ चांगली स्वयंपाकीण. ८ गृहस्थाजवळ. ९ कुटिल, आळशी. १० दृढ. ११ घर.

चेंमंदिरकोणतें ॥ १५ ॥ ऐसेंबोलोनिघनसांवळा ॥ त्याचेमंदिरांतप्रवेशला ॥ नरनारीदावितीतेवेळां ॥ मगनमस्कार
केलातयासी ॥ १६ ॥ एकनाथासिह्मणेजगज्जीवन ॥ मीअनाथपरदेशीब्राह्मण ॥ तुह्मींनित्यकरितांब्राह्मणसंतर्पण ॥
तीकीर्तिऐकूनमीआलों ॥ १७ ॥ तरीमजवस्त्रअन्नघालावेंपोटभरी ॥ मगमीएथेंचराहीननिरंतरीं ॥ सांगालकार्यतेंक
रीनसत्वरीं ॥ आळसअंतरींनआणितां ॥ १८ ॥ एकनाथपुसतीत्याकारण ॥ तुह्मींकोठेंअसतांकोण ॥ कायपरिवारअसे
जाण ॥ नामाभिधानकोणतें ॥ १९ ॥ ऐकोनिह्मणेरुक्मिणीपती ॥ मीएकलाएकटअसेंनिश्चितीं ॥ पुत्रदाराआणिसंपत्ती
कांहींचनसतीमजलागीं ॥ २० ॥ तुमचाप्रसादसेवूनयेथें ॥ सेवाकरावीअनन्यचित्तें ॥ ऐसानिजमनींधरूनिहेत ॥ आ
लोंत्वरितयाठायां ॥ २१ ॥ आणिकस्थळेंपाहिलींबहुत ॥ परीसांप्रतकोठेंनरमेचित्त ॥ वचनऐकोनिएकनाथ ॥ आश्च
र्यकरितमानसीं ॥ २२ ॥ ह्मणेतुमचीइच्छाअसेलजरी ॥ तरींराहावेंआमुचेमंदिरीं ॥ ऐसेंऐकतांचिश्रीहरी ॥ संतोषअं
तरींमानितसे ॥ २३ ॥ जोब्रह्मादिकांपूज्यमान ॥ शिवादिकरितीज्याचेंध्यान ॥ तोलीलानाटकीजगज्जीवन ॥ ब्राह्मणज
नजाहलाकीं ॥ २४ ॥ ज्याचीकीर्तिवर्णितांचोखडी ॥ श्रुतिपुराणेंझालींवेडीं ॥ तोगंगोदकेंभरूनिकावडी ॥ लवडसवडीवा
हातसे ॥ २५ ॥ क्षीरसागरींप्रभाकरबेट ॥ तेथेंशेषशायीवैकुंठपीठ ॥ तोप्रातःकाळहोतांचिउठ ॥ देहासिकष्टनमानि
तां ॥ २६ ॥ अष्टांगयोगेंसाधनींजाण ॥ योगीशिणतीजयाकारण ॥ तोदेवपूजेसिउपकरण ॥ सोज्वळउटोनदेतसे ॥
॥ २७ ॥ सकुमारसांवळारुक्मिणीकांत ॥ सायुज्यदानींजगविख्यात ॥ तोसडासंमार्जनकरूनित्वरित ॥ देवघरसारवित
निजांगें ॥ २८ ॥ जयाच्याचरणापासूनिनिश्चितीं ॥ प्रकटजाहलीभागीरथी ॥ तोदेवपूजेसिअग्रोदकप्रीतीं ॥ भरूनि
श्रीपतीठेवितसे ॥ २९ ॥ अठ्यासींसहस्त्रऋषिजाण ॥ सद्भावेंकरितीज्याचेंअर्चन ॥ तोब्राह्मणहोऊनिजगज्जीवन ॥

१ ब्राह्मण भोजन. २ स्त्री. ३ वेद. ४ गडबडीनें. ५ यम, नियम, आसन, प्राणायाम, प्रत्याहार, धारणा, ध्यान आणि समाधि. ६ मोक्ष देणारा. ७ सेवा, पूजा.

उगाळीचंदननिजप्रीती ॥ ३० ॥ अष्टसिद्धिसकळदासी ॥ जयासिवोळंगतीअहर्निशीं ॥ तोहारगुंफोनिहृषीकेशी ॥ देव
पूजेसीठेवितसे ॥ ३१ ॥ चंद्रसूर्यनक्षत्रराज ॥ ज्याचेयोगेंदिसतीसतेज ॥ तोदीपकसरसावीअधोक्षज ॥ परीमनींनला
जसर्वथा ॥ ३२ ॥ सकळसुरगणइंद्रादिक ॥ जयाचेह्मणवितीआज्ञाधारक ॥ तोदेवपूजेचेउपचारअनेक ॥ एकनाथासी
देतसे ॥ ३३ ॥ कृष्णाह्मणोनिहांकमारितां ॥ तंवपुढेंसादरहोयअवचिता ॥ कोठेंहीअंतरनपडेसर्वथा ॥ सावधानतास
र्वकाळ ॥ ३४ ॥ चंदनदेतसेउगाळून ॥ कोणीह्मणतीश्रीखंडयाब्राह्मण ॥ नगरवासीसकळजन ॥ आश्चर्यमनींकरिताती
॥ ३५ ॥ ह्मणतीएकनाथाचेघरीं ॥ एकब्राह्मणकरितोचाकरी ॥ कांहींवेतननघेतांपदरीं ॥ अवघीभरोवरीकरितसे ॥ ३६ ॥
एकनाथासिनकळत ॥ मंदिरांतजातीद्वारकानाथ ॥ कांतेसिधंदाकरूंलागत ॥ उल्हासयुक्तनिजप्रीतीं ॥ ३७ ॥ सडा
संमार्जनपात्रेंधुवून ॥ उशीरहोतांचिकरीघुसळण ॥ ह्मणेकार्यसांगावयामजकारण ॥ संकोचमनेंनधरावा ॥ ३८ ॥ विलं
बहोतांचिघनसांवळा ॥ निजांगेंझाडीतपाकशाळा ॥ साहित्यघेऊनएकवेळां ॥ स्वयंपाकासीनिघतसे ॥ ३९ ॥ होतांका
र्याचीआडाआडी ॥ आपणनिजांगेंद्विजांसिवाढी ॥ त्याअन्नासिअधिकलागेगोडी ॥ नवलपरवडीअभिनव ॥ ४० ॥
उदकवाढीतजगज्जीवन ॥ तेंप्राशनकरितीजंवब्राह्मण ॥ तंवअभिनवगोडीत्याकारण ॥ विस्मितमनहोताती ॥ ४१ ॥
उच्छिष्टेंकाढावयालवडसवडी ॥ त्यादेवासअत्यंतआवडी ॥ ओंचेखोऊनियांतांतडी ॥ अन्नसार्वडीनिजहस्तें ॥ ४२ ॥
प्रीतीनेंधरूनिपत्रावळी ॥ बाहेरटाकितवनमाळी ॥ हस्तप्रक्षाळूनतेवेळीं ॥ भूमिकाजळींधूतसे ॥ ४३ ॥ एकनाथाचीमा
तापिता ॥ क्रमोनिगेलींआयुष्यसरतां ॥ तोंएकवर्तलीअभिनवकथा ॥ तेपरिसाआतांभाविकहो ॥ ४४ ॥ एकदांपितृति
थियेतांजाण ॥ ब्राह्मणासिदीधलेंआमंत्रण ॥ ह्मणेउदयीकतुह्मांपितृक्षण ॥ भोजनासियेणनिश्चित ॥ ४५ ॥ प्रातःकाळीं

१ रात्रंदिवस ज्याच्या सेवेंत तत्पर. २ गंध. ३ खटपट. ४ स्वयपाकाचें स्थान. ५ धामधूम. ६ नवीन. ७ घाईनें. ८ शेष राहिलेलें उच्छिष्ट गोळा करी. ९ धुवून.

उठोनिसत्वरगती ॥ गृहांतकरविलीपाकनिष्पत्ती ॥ दीडप्रहरयेतांचिनिश्चिती ॥ स्नानेंसांगीतलींविप्रांसी ॥४६॥ जेथें
श्रीकृष्णब्राह्मणजन ॥ तेथेंसाहित्यासिकायउण ॥ धोत्रजोडेदक्षिणासुवर्ण ॥ द्विजांकारणसिद्धकेलीं ॥४७॥ मगस्नानक
रूनिसत्वरगती ॥ एकनाथआलेमंदिराप्रती ॥ उपरींवरीजाऊनिनिश्चितीं ॥ धोत्रेंवाळवितीतेधवां ॥ ४८ ॥ तोंअनामि
कआणित्याचीकांता ॥ विंदीसझाडितीउभयतां ॥ पक्कान्नाचासुवासतत्वतां ॥ आलाअवचितांतयांसी ॥ ४९ ॥ मगअं
त्यजासिकांताबोलेउत्तर ॥ अन्नाचासुवासयेतसेसुंदर ॥ हेंआपुल्यासिप्राप्तनव्हेसाचार ॥ खातीलद्विजवरभाग्याचे
॥ ५० ॥ तेव्हांअनामिकह्मणेस्त्रियेसी ॥ तूंव्यर्थचिकासयालाळघोंटिसी ॥ हेंउष्णउष्णपक्कान्नआपणासी ॥ आल्याज
न्मासीलाधेना ॥५१॥ आजियाचेघरींश्राद्धजाण ॥ उच्छिष्टहीटाकितीपुरोन ॥ तुवांनेणोनियांमूर्खपणें ॥ वासनामनींध
रियेली ॥ ५२ ॥ वृषभंगेलालग्नाप्रती ॥ परीसमर्थकडबेत्यासिदेती ॥ तेवींपक्कान्नभोजनआपुलेसंचितीं ॥ कोठोनि
असेलनिजकांते ॥ ५३ ॥ ऐसीपरस्परेंबोलतांवाणी ॥ एकनाथाच्यापडिलीश्रवणीं ॥ मगखालींउतरूनितयेक्षणीं ॥
कांतेलागोनीपुसत ॥ ५४ ॥ ह्मणेअनामिकदोघेंझाडिती ॥ त्यांणींपक्कान्नभोजनइच्छिलेंचित्तीं ॥ तरीघरांतजाहली
पाकनिष्पत्ती ॥ तेंभोजनत्यांप्रतीघालावें ॥ ५५ ॥ यावरीकांताबोलत ॥ अन्नतोंनिपजलेंअसेबहुत ॥ तरीमुलांलेंक
रांसमवेत ॥ अतिशूद्रसमस्तबोलावा ॥ ५६ ॥ दोघांसीचजरीघातलेंभोजन ॥ तरीइतरअतृप्तराहातीलजाण ॥ तेजा
ऊनसांगतीलत्यांकारण ॥ मगयेतीलधांवूनसकळिक ॥ ५७॥ तरीआधींबोलावूनसकळांप्रती ॥ भोजनघालावेंसत्वर
गतीं ॥ जनार्दनआहेसर्वांभूतीं ॥ तरीकरावीतृप्तीअनामिकां ॥ ५८ ॥ मगबाहेरयेऊनतत्काळ ॥ अंत्यजबोलाविलेस
कळ ॥ बिदींसबैसवूनतेवेळ ॥ अतिकळवळनिजमानसीं ॥ ५९ ॥ करावयाब्राह्मणपूजन ॥ गंधाक्षतापुष्पेंसुमनें ॥ सा

१ माळ्यावर. २ अतिशूद्र. ३ रस्ता. ४ ब्राह्मण. ५ बैल. ६ देवीं. ७ कानीं. ८ महार. ९ स्त्री. १० चांडाळ, अतिशूद्र. ११ मार्गावर. १२ फुलें.

हित्यथेठविलेंहोतेंकरून ॥ तेंकेलेंअर्पणअनामिकां ॥ ६० ॥ शूद्राहातींपात्रेंमांडून ॥ तयांसिवाढविलेंपक्कान्न ॥ घृतशर्क
राशाखालवण ॥ बाहेरआणोनठेविलीं ॥ ६१ ॥ जनींजनार्दनआहेनिश्चित ॥ हाभावजाणोनिचित्तांत ॥ संकल्पसो
डीएकनाथ ॥ भोक्ताकृष्णनाथह्मणूनी ॥ ६२ ॥ ग्रासघ्याह्मणतांत्यांकारणें ॥ अनामिकसेवितीपक्कान्नें ॥ मुलेंलेंकुरेंथो
रलाहानें ॥ करितीभोजनेंयथारुची ॥ ६३ ॥ देखिलेंऐकिलेंनव्हतेंकर्णीं ॥ तोरसलाधलात्यांलागुनी ॥ ह्मणतीधन्यए
कनाथातुझीकरणी ॥ आह्मांलागोनीतृप्तकेलें ॥ ६४ ॥ आह्मींअंत्यजयातिहीन ॥ देखिलेंनव्हतेंहेंकधींअन्न ॥ तूंदया
वंतवैष्णवजाण ॥ केलीआठवणजन्मवरी ॥ ६५ ॥ जेंजेंअपेक्षितजयांसी ॥ मागतांतैसेंचवाढीत्यांसी ॥ तृप्तकेलेंसकळि
कांसी ॥ विडेसमस्तांसीदीधले ॥ ६६ ॥ उरलेंअन्नहोतेंघरीं ॥ तेंहीघातलेंत्यांचेपदरीं ॥ मगसडासंमार्जनकरूनिमं
दिरीं ॥ पात्रेंझडकरीधूतलीं ॥ ६७ ॥ आणिकसामग्रीउदकदेऊनी ॥ पाकासिघातल्यास्वयंपाकिणी ॥ पहिल्याहूनि
दशगुणीं ॥ निपजलींगृहींपक्कान्नें ॥ ६८ ॥ ब्राह्मणांसिसांगीतलींहोतींस्नान ॥ तयांसिकळलेंहेंवर्तमान ॥ कींतुह्मांआ
धींएकनाथान ॥ अंत्यजांभोजनदीधलें ॥ ६९ ॥ एकमेकांसीबोलतीवचन ॥ हेंतंवअघटितकेलेंतेण ॥ आह्मांदेऊनि
पितृक्षण ॥ घातलेंभोजनअनामिकां ॥ ७० ॥ विप्रहोऊनिक्रोधायमान ॥ विचारकरितीअवघेजण ॥ आजपासोनि
याभ्रष्टाचेंअन्न ॥ कोणीनघेणसर्वथा ॥ ७१ ॥ मगसकळशास्त्रज्ञझडकरी ॥ पातलेएकनाथाचेघरीं ॥ सक्रोधहोऊनि
त्याअवसरीं ॥ कठोरशब्देंताडिती ॥ ७२ ॥ ह्मणतीऐकरेकर्मभ्रष्टा ॥ तुवांअघटितकेल्याचेष्टा ॥ ब्राह्मणनजेवितांचि
दुष्टा ॥ अंत्यजाआधींपूजिलें ॥ ७३ ॥ आजितुझेवडिलांचीपितृतिथिदेख ॥ तेकायहोतेअनामिक ॥ ह्मणोनिअतिशू
द्रपूजिलेअनेक ॥ जेकांनिंदिलेवेदशास्त्रीं ॥ ७४ ॥ तुझेनियोगेंवर्णसंकर ॥ आतांचहोऊंपाहेसत्वर ॥ निजांगेंमांडिला

---

१ तूप. २ मीठ. ३ इच्छा. ४ अतिशूद्रांस.

भ्रष्टाचार ॥ ब्राह्मणआचारबुडवूनी ॥ ७५ ॥ ऐसीऐकोनिविप्रवांणी ॥ एकनाथविनवीकरजोडोनी ॥ दुसरास्वयंपाक
तुह्मांलागोनी ॥ मंदिरींकरूनीठेविला ॥ ७६ ॥ पहिलास्वयंपाकहोतासदनीं ॥ त्याचासुवासघेतलाअंत्यजांनीं ॥ तें
उच्छिष्टअन्नतुह्मांलागोनी ॥ कैशारीतींघालावें ॥ ७७ ॥ ह्मणोनितेंत्यांसअर्पीनिनिश्चितीं ॥ दुसरास्वयंपाककरविलाप्री
तीं ॥ तरीक्षमाकरूनकृपामूर्ती ॥ करावीपितृतिथिपुनीतं ॥ ७८ ॥ यावरीद्विजबोलतीकाये ॥ आजिआमुचाअपमा
नकेलाआहे ॥ महायज्ञाचापुरोडाशपाहे ॥ वायसापुढेंटाकिला ॥ ७९ ॥ कींभागीरथीचीकुपीजाण ॥ वहिर्भूमीसिदी
धलीलवंडोन ॥ किंवाराजकांतेचेंजडितभूषण ॥ दासीसनेऊनदीधलें ॥ ८० ॥ नातरीमैलागिरीशुद्धचंदन ॥ त्याचेंखरां
सिकेलेंलेपन ॥ कींविष्णुपूजेच्यातुळसीजाण ॥ मसिदीसनेऊनवाहिल्या ॥ ८१ ॥ कींअग्निहोत्रींचाकृशानझडकरी ॥ ने
ऊनिठेविलागुडगुडीवरी ॥ सुधारसवोतिलाराखेवरी ॥ तरीवायांचनिर्धारींगेलाकीं ॥ ८२ ॥ तेवींआह्मांनदेतांभोजन
अंत्यजपूजिलेत्वांप्रीतीन ॥ हेंअनुचितकेलेंजाण ॥ लाविलेंदूषणआपणासी ॥ ८३ ॥ ऐसेंबोलोनियांत्वरित ॥ ब्राह्मण
घालोनिगेलेवाळींत ॥ एकनाथहोऊनिचिंताक्रांत ॥ बैसलेनिवांततेसमयीं ॥ ८४ ॥ तोंघरींकृष्णाब्राह्मणजन ॥ श्रीखं
ड्यादुसरेंनामाभिधान ॥ तोह्मणेएकनाथाकारण ॥ उद्विग्नमनकासया ॥ ८५ ॥ आजिपितृतिथिआहेघरीं ॥ ह्मणूनि
चिंतासर्वथानकरी ॥ तुमचेपितरसाक्षातझडकरी ॥ येतीलसत्वरींजेवावया ॥ ८६ ॥ पाकसिद्धिझालियाघरांत ॥ पात्रेंघा
लावींतुह्मीत्वरित ॥ एकनाथजाहलेहर्षयुक्त ॥ आश्चर्यकरितमानसीं ॥ ८७ ॥ नानापरीचेंपक्कान्न ॥ घृतंशर्करावाढिली
जाण ॥ आगंतह्मणतांनिजमुखेंकरून ॥ तोंपितरयेऊनबैसले ॥ ८८ ॥ अर्घ्यपाद्यपूजाकरून ॥ पूगीफलगोपीचंदन ॥ ॥ ३
यज्ञोपवीतेंसकळांसिदेऊन ॥ हिरण्यदक्षिणादीधली ॥ ८९ ॥ ब्रह्मार्पणसोडितांचिएकनाथ ॥ साक्षातपितरबैसलेजेवि

१ ब्राह्मणाचें, वचन. २ पावन, शुद्ध. ३ कावळा. ४ गर्दभ. ५ अग्नि. ६ अमृत. ७ जातिबहिष्कृत केलें. ८ चिंताक्रांत. ९ तूप. १० यावें. ११ सुपारी.

त ॥ जेंजेंअन्नजयासिरुचत ॥ तेंतेंभक्षितीनिजप्रीतीं ॥ ९० ॥ जनार्दनपायींभावधरिला ॥ तोपितृस्वरूपींप्रकटला ॥
एकनाथासिआनंदवाटला ॥ कींदृष्टींसीदेखिलापितृलोक ॥ ९१ ॥ तृप्तजाहलियापितृपंक्ती ॥ करशुद्धिदीधलीतयां
प्रती ॥ विडेदक्षिणादेऊनिप्रीतीं ॥ एकनाथपुसतीतयांसी ॥ ९२ ॥ शेषउरलेंआहेअन्न ॥ कायकरावेंयालागून ॥ इ
ष्टांसमवेतकरावेंभोजन ॥ उत्तरदीधलेंतयांनीं ॥ ९३ ॥ तंवब्राह्मणद्वारींउभेराहूनी ॥ हेशब्दऐकिलेत्यांणींश्रवणीं ॥ क
वाडेंउघडोनितयेक्षणीं ॥ आंतयेऊनीपाहाती ॥ ९४ ॥ तंवसाक्षातपितरयेऊनजेविले ॥ यांसदेखतांचिअदृश्यजाहले ॥
सकळद्विजांसिआश्चर्यवाटलें ॥ नवलदेखिलेंह्मणोनी ॥ ९५ ॥ मगब्राह्मणबाहेरजाऊनित्वरित ॥ एकमेकांसीउत्तरेंबोल
त ॥ मानवीनव्हेहाएकनाथ ॥ अवतारसाक्षातविष्णूचा ॥ ९६ ॥ आपणधरूनिकर्माभिमान ॥ वायांचकरितोंयाचेंछळ
ण ॥ परीतयासिसाह्यश्रीकृष्ण ॥ जाहलाप्रसन्ननिजनिष्ठें ॥९७॥ तयासिसंकटपडतांसहज ॥ तत्काळपावेलगरुडध्वज
पितरसाक्षातजेवविलेआज ॥ आणिलीलाजआपणासी ॥९८॥ एकह्मणतीपक्वान्नेंनाना ॥ आणिहातींचीगेलीदक्षिणा ॥
पुढेंहोणारतेंकळेना ॥ बोलप्राक्तनाठेवावा ॥ ९९ ॥ आतांउदयीकजाऊनिअवघेत्वरित ॥ एकनाथासिसांगावीनीत ॥
कींआतांघेऊनिप्रायश्चित्त ॥ स्वयातींतअसावें ॥ १०० ॥ येर्‍हवींचतयासिपवित्रह्मणतां ॥ तरीआपुलीगेलीव्यर्थअ
हंता ॥ तरीदंडकरूनिएकनाथा ॥ लावावामागुतासत्कर्मीं ॥ १ ॥ दुसरेदिवसींद्विजवरसकळ ॥ वाळुवंटींगोळाजाह
लेतत्काळ ॥ मगएकनाथासितेवेळ ॥ विचारिलेंतेधवां ॥ २ ॥ ब्राह्मणासिदेखोनिनयनीं ॥ नमस्कारकेलातयेक्षणीं ॥
ह्मणेकोणताहेतधरूनमनीं ॥ मजस्वामीनींबोलाविलें ॥ ३ ॥ यावरीद्विजबोलतीवचन ॥ तुजनकळतांघडलेंदूषण ॥
आतांविधियुक्तप्रायश्चित्तघेऊन ॥ यावामानवेदवचना ॥ ४ ॥ ऐकोनिह्मणेएकनाथ ॥ मीसर्वथानेघेप्रायश्चित्त ॥ मा

१ दरवाजे. २ विष्णु. ३ दैवास. ४ जातींत. ५ अभिमान. ६ ब्राह्मण. ७ इच्छा. ८ यथाशास्त्र.

यबापअसतांश्रीकृष्णनाथ ॥ कैसेंविपरीतकरावें ॥ ५ ॥ ब्राह्मणह्मणतीयथार्थपाही ॥ परीआमच्यावचनासिमानदे
यी ॥ प्रायश्चित्तघेतल्याविणनाहीं ॥ शुद्धतादेहींसर्वथा ॥ ६ ॥ मगगंगेंतस्नानघालूनित्वरित ॥ एकनाथासिदेतीप्राय
श्चित्त ॥ भस्मगोमयलावूनित्वरित ॥ मंत्रवेदोक्तह्मणताती ॥ ७ ॥ तोंत्र्यंबकेश्वराहूनितेथ ॥ एकब्राह्मणआलाअकस्मा
त ॥ लोकांप्रतीकायबोलत ॥ कोणताएकनाथमजसांगा ॥ ८ ॥ त्याच्यासर्वांगासिजाहलेंकुष्ठ ॥ तिळप्रायअंगनसेनी
ट ॥ ऐसेंरूपदेखोनिदुष्ट ॥ सांगतीस्पष्टतयासी ॥ ९ ॥ पैलतोउदकांतप्रायश्चित्तघेत ॥ त्यासीचह्मणतीएकनाथ ॥ कें
शियास्तवपुससीत्यांत ॥ सांगत्वरितआह्मांसी ॥ १० ॥ यावरीबोलेकुष्ठीब्राह्मण ॥ म्यांत्र्यंबकींकेलेंअनुष्ठान ॥ मगशंक
रेंदृष्टांतदाखवून ॥ एथपाठवूनदीधलें ॥ ११ ॥ मजसांगतउमाकांत ॥ कींपैठणींएकनाथविष्णुभक्त ॥ तेणेंअनामिकजेव
विलेबहुत ॥ होतीपितृतिथतेदिवसीं ॥ १२ ॥ तेंपुंण्यआहेत्याचेपदरीं ॥ तरीतूंजाऊनतेथसत्वरीं ॥ तोकिंचितपुंण्यदेईल
जरी ॥ तरीकुष्ठसत्वरींजाईल ॥ १३ ॥ हेंस्वप्नहोतांचित्वरित ॥ मीतत्काळधांवतआलोंयेथ ॥ वचनऐकोनिद्विजसमस्त ॥
आश्चर्यकरितमानसीं ॥ १४ ॥ ब्राह्मणटाकोनिअंत्यजजेवविले ॥ हेंपुंण्यकोण्याशास्त्रींबोलिलें ॥ एकह्मणतीअसत्यभलें
धरणेंउठविलेंशंकरें ॥ १५ ॥ एकह्मणतीउगेचबसा ॥ हातींच्याकंकणासिकायआरसा ॥ एकनाथाचाभावकैसा ॥ निवडे
लआपैसायेसमयीं ॥ १६ ॥ मगकोंडीजाउनगंगेआंत ॥ एकनाथासिकायबोलत ॥ एकाअनामिकाचेंसुकृत ॥ शंकरेंदेव
विलेंमजलागीं ॥ १७ ॥ अवश्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ त्याचेहस्तावरीघातलेंपाणी ॥ सकळब्राह्मणतटस्थहोऊनी ॥ कौतु
कनयनींपाहाती ॥ १८ ॥ तोंनेत्रांसिनलागतांपातीं ॥ सुंदरझालीकोढियाचीकांती ॥ हेंकौतुकदेखोनिसमस्तीं ॥ आश्चर्य
करितीमनांत ॥ १९ ॥ ह्मणतीकर्माचाधरिलाअभिमान ॥ तेणेंचिनाडलोंआह्मींजाण ॥ विष्णुभक्तासिप्रायश्चित्तदेण ॥ हेंचि ॥ ४

१ रोग. २ शंकर. ३ चांडळ. ४ अतिशूद्र. ५ कुष्ठी ब्राह्मण. ६ पुंण्य.

दूषणआपुल्यासी ॥१२०॥ एकनाथासिह्मणतीद्विजवर ॥ तूंकेवळविष्णूचाअवतार ॥ सर्वथानव्हसीमानववीर ॥ कळलें साचारआह्मासी ॥ २१ ॥ हिमालयासिनलगेविंझणवारा ॥ प्रावरणनलगेचिअंबरा ॥ स्नाननलगेचिवैश्वानरा ॥ तेवींवै ष्णववीरानिर्मळतूं ॥२२॥ अमृतानलगेपाककरण ॥ उदधीसकासयातीर्थाटन ॥ तेवींतुजलाप्रायश्चित्तनलगेचिजाण ॥ आह्माकारणसमजलें ॥ २३ ॥ तुवांअघटितदाविलीकरणी ॥ साक्षातपितरजेवविलेआणोनी ॥ हेंदेखिलेंऐकिलेंनव्ह तेंकोणी ॥ तेंप्रत्यक्षनयनींदाविलें ॥ २४ ॥ मगएकनाथासिधरूनिहातीं ॥ गृहासआलेसत्वरगती ॥ ह्मणतीतुजसाह्य रुक्मिणीपती ॥ निश्चयचित्तींकळोंआलें ॥ २५ ॥ द्विजांसिअर्पोनिदक्षिणा ॥ तीर्थमस्तकींवंदिलेंजाणा ॥ तेजाऊनिआ पुल्यासदना ॥ आश्चर्यमनाकरिताती ॥२६॥ ह्मणतीधन्यहाविष्णुभक्त ॥ ब्राह्मणसेवेसिअतिनिरत ॥ देवतार्चनविधि युक्त ॥ प्रेमभावेंकरीतसे ॥ २७ ॥ यापरीपैठणीचेलोकसमस्त ॥ कोणीनिंदितकोणीस्तवित ॥ परीएकनाथसदासंतो षयुक्त ॥ हर्षशोकांतपडेना ॥ २८ ॥ तोंएकब्राह्मणजाऊनिद्वारावती ॥ तपकरीअनुतापयुक्ती ॥ ह्मणेमजभेटावारुक्मि णीपती ॥ धरिलाचित्तींहेतपूर्ण ॥२९ ॥ मगस्वप्नांतयेऊनिराधारुक्मिणी ॥ कायसांगतीत्यालागोनी ॥ द्वारकेंतनाहींत चक्रपाणी ॥ तूंजाईयेथोनीसत्वर ॥ १३० ॥ गंगातीरींप्रतिष्ठानांत ॥ वैष्णवभक्तएकनाथ ॥ ब्राह्मणसंतर्पणनित्यकरि त ॥ तुवांजावेंनिश्चिततेठायीं ॥ ३१ ॥ कृष्णाश्रीखंडचाब्राह्मणजन ॥ द्वादशवर्षेंराहिलाजाण ॥ तोसाक्षात्परब्रह्मनारा यण ॥ तरीध्यावेंदर्शनतयाचें ॥ ३२ ॥ निजभक्ताचीसेवाकरित ॥ तेथेंचबैसलावैकुंठनाथ ॥ आमुचीकदानकरीमात ॥ तरीआणावेंत्वरितजाऊनी ॥३३॥ ऐसादृष्टांतऐकोनिकानीं ॥ ब्राह्मणहर्षलास्वमनीं ॥ मगप्रतिष्ठानासियेऊनी ॥ लोकां प्रतीपुसत ॥ ३४ ॥ येथेंएकनाथवैष्णवभक्त ॥ ब्राह्मणसेवेसिअतिनिरत ॥ त्याचेंमंदिरंदाखवात्वरित ॥ ऐसेंबोलतचा

१ आकाशास. २ अग्नीस. ३ समुद्रास. ४ तीर्थ यात्रा. ५ तत्पर, आसक्त. ६ पश्चात्तापेंकरून. ७ पैठणास. ८ भोजन. ९ गोष्ट. १० घर.

लिला ॥ ३५ ॥ पुसतंपुसततेअवसरीं ॥ ब्राह्मणपातलात्याचेमंदिरीं ॥ तापसींदेखतांचिसत्वरीं ॥ नमस्कारकरीएक
नाथ ॥ ३६ ॥ बैसावयादीधलेंआसन ॥ ह्मणेकोठोनिझालेंजीआगमन ॥ कवणकवणतीर्थाटन ॥ आलेतिहिंडोनया
ठायां ॥ ३७ ॥ यावरीतापसीबोलेवचन ॥ कृष्णाश्रीखंडच्याब्राह्मणजन ॥ त्याचेंघ्यावयादर्शन ॥ आलोंधांवोनया
ठायां ॥ ३८ ॥ एकनाथह्मणतीतेअवसरीं ॥ तोउदकासिगेलागंगातीरीं ॥ तुह्मींस्वस्थबसावेंनिमिषभरी ॥ येईलस
त्वरींयाठायां ॥ ३९ ॥ तोंखांदाकावडघेऊनी ॥ वाडच्यांतआलेचक्रपाणी ॥ तापसीयासिदेखतांनयनीं ॥ संकोचम
नींवाटला ॥ ४० ॥ ह्मणेद्वादशवरुपेंपर्यंत ॥ मीआनंदयुक्तहोतोंयेथ ॥ हाकोठोनिपातलाऋणायित ॥ देखिलाअव
चितयाठायां ॥ ४१ ॥ ऐसेंह्मणोनिवैकुंठनाथ ॥ मनींजाहलेचिंताक्रांत ॥ तोंनवलवर्तलेंअद्भुत ॥ तेंपरिसानिजभक्तभा
विकहो ॥ ४२ ॥ एकनाथह्मणेतापसीयासी ॥ कृष्णाब्राह्मणपाहादृष्टीसी ॥ तेणेंसत्वरउठोनिवेगेंसी ॥ मिठीचरणासी
घातली ॥ ४३ ॥ मगकावडघेऊनिजगन्नाथ ॥ सत्वरगेलादेवघरांत ॥ घागरीखालींठेवूनित्वरित ॥ अदृश्यजाहलाते
ठायीं ॥ ४४ ॥ तापसीबाहेरवाटपाहत ॥ तंवपरतोनिनयेचरुक्मिणीकांत ॥ देवगृहांतजंवविलोकित ॥ तंवकोणीचते
थदिसेना ॥ ४५ ॥ तेव्हांशोककरीततयेक्षणीं ॥ अंगटाकूनिदीधलेंधरणीं ॥ ह्मणेमजदेखोनिचक्रपाणी ॥ गेलापळो
नीलवलाहें ॥ ४६ ॥ हेंदृष्टीसदेखतांएकनाथ ॥ तापसीयासिपुसेवृत्तांत ॥ ह्मणेकांझालासिशोकाकुलित ॥ सांगत्वरि
तमजपासीं ॥ ४७ ॥ त्याणेंसकळवृत्तांतसांगोनी ॥ एकनाथाचेलागलाचरणीं ॥ दोघेहीसद्गदितहोऊनी ॥ एकमेकां
सीभेटती ॥ ४८ ॥ एकनाथह्मणेतापसीयास ॥ धन्यतुमचेंभाग्यविशेष ॥ दृष्टींवोळखूनिजगन्निवास ॥ चरणसावका
शवंदिले ॥ ४९ ॥ आह्मीनवोळखोनिदेवाधिदेवा ॥ त्यापासूनिबहुतघेतलीसेवा ॥ ऐसाअनुतापधरूनिजीवा ॥ एक

१ येगें. २ जाऊन पाही. ३ त्वरेनें, ४ आश्चर्यभरित, ५ पश्चात्ताप.

नाथकेशवाआळवितसे ॥ ५० ॥ ह्मणेभक्तवत्सलदीननाथ ॥ तुवांबहुतकष्टकेलेयेथ ॥ मजनकळतावृत्तांत ॥ घडलाअ
नर्थथोरहा ॥ ५१ ॥ तूंपरमसुकुमारचक्रपाणी ॥ कावडीवाहिल्याअनवाणी ॥ खडेरुतलेअसतीलचरणीं ॥ अघटित
करणीहेकेली ॥ ५२ ॥ द्वादशवर्षेंजवळअसतां ॥ परीकाहींचनेणवेमाझियाचित्ता ॥ ब्राह्मणवेषधरूनअनंता ॥ कार्य
नेणतांसांगीतलें ॥ ५३ ॥ तुंब्रह्मादिकांसिपूज्यमान ॥ सदाशिवचिंतीतैवचरण ॥ तोतूंस्वकरेंउगाळूनिचंदन ॥ देतहोता
सिपूजेसी ॥ ५४ ॥ तापसीतपकरूनिअवघड ॥ तुजलक्षितीवाईकोड ॥ एकतीर्थाटनेंकरितांगाढ ॥ परीदृष्टीपुढनदि
सर्सी ॥ ५५ ॥ ऐसादुर्लभतूंहृषीकेशी ॥ तुझेंलाघवनकळेकोणासी ॥ येऊनियशोदेचेउदरासी ॥ तेपुत्रपणेंतुजसीले
खितसे ॥ ५६ ॥ मगगोकुळटाकूनिमथुरेसिजातां ॥ तेव्हांउमजलेंतियेचेचित्ता ॥ तेवींद्वादशवर्षेंजवळीअसतां ॥ मीनें
णेंचिअनंतातुजलागीं ॥ ५७ ॥ ऐसाअनुतापधरूनिअंतरीं ॥ खेदकरीतनानापरी ॥ तोप्रेमावर्णितांसविस्तरीं ॥ तरी
ग्रंथविस्तारींवाढेल ॥ ५८ ॥ एकनाथाचीनिजकांता ॥ परमभाविकपतिव्रता ॥ ह्मणेदेवाधिदेवारुक्मिणीकांता ॥ तुज
आह्मीवृथाकष्टविलें ॥ ५९ ॥ तूंपरमसुकुमारगोविंदा ॥ प्रातःकाळींउठोनिकरिसीधंदा ॥ आह्मीकेलीअमर्यादा ॥ ने
णतांमुकुंदातुजलागीं ॥ ६० ॥ तूंसकळदेवांसिपूज्यमान ॥ आह्मामागूनिकरिसीभोजन ॥ नाहीजाणिलीभूकताहान ॥
अशीमीअधमश्रीकृष्णा ॥ ६१ ॥ द्वादशवर्षेंपर्यंतनिश्चितीं ॥ श्रीकृष्णहोतात्याचेसंगतीं ॥ तितुकेगुणनित्यआठवि
ती ॥ विस्तारेंकितीसांगावें ॥ ६२ ॥ यावरीएकेदिवसींएकनाथ ॥ निद्रितहोतेयामिनींतं ॥ तोंज्ञानदेवयेऊनिस्वप्नांत ॥
कायसांगततयासी ॥ ६३ ॥ तुवांअलकावतीसयेऊन ॥ समाधिउघडोनिघ्यावेंदर्शन ॥ तेथेंअजानवृक्षाचीमुळीजाण ॥
सन्निधयेऊनलागली ॥ ६४ ॥ तेएकीकडेलावूनहातं ॥ मागुतीसमाधिबुजवीत्वरित ॥ ऐसेंदेखोनिएकनाथ ॥ जाहला

१ गुण वर्णू लागला. २ शंकर. ३ तुझे पाय. ४ कौतुकानें. ५ दृढ निश्चय. ६ कौतुक, नवलाई, गौरव. ७ स्त्री. ८ रात्र.

भ. वि. अ०

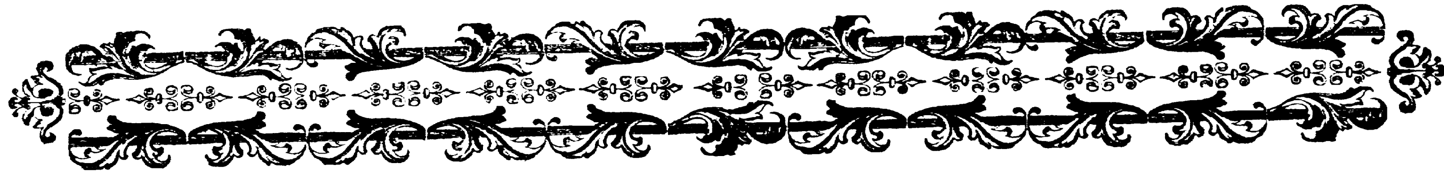
॥ ६ ॥

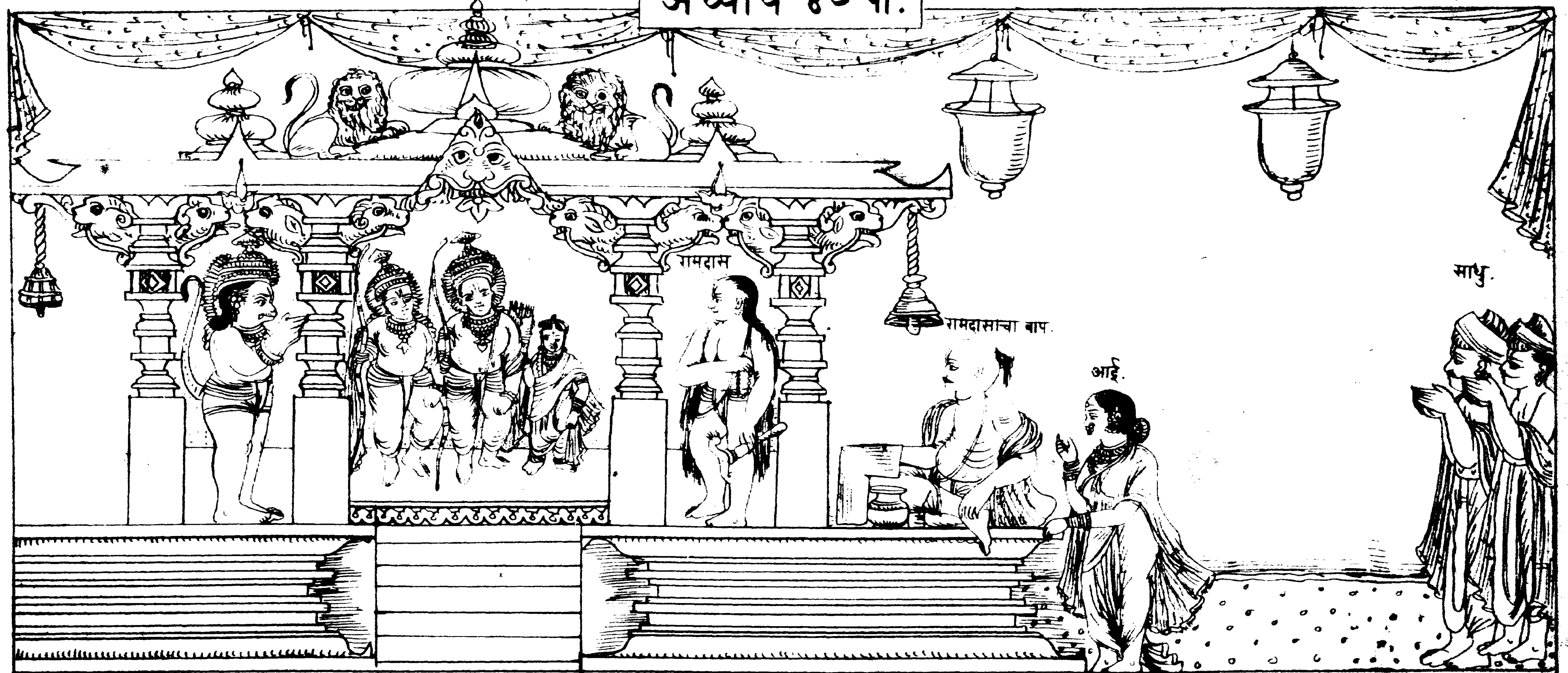
जागृततत्काळ ॥ ६५ ॥ मगअलकावतीसयेऊन ॥ इंद्रायणीचेंकेलेंस्नान ॥ सिद्धेश्वराचेंघेऊनिदर्शन ॥ समाधिऊघडो
नपाहिली ॥ ६६ ॥ तोंवज्रासनघालोनिसहज ॥ तेथेंबैसलेज्ञानराज ॥ दिव्यस्वरूपदिसेतेजःपुंज ॥ उपमानसाजत
यासी ॥ ६७ ॥ नमस्कारकरूनितेवेळीं ॥ एकनाथसमाधींतन्याहाळी ॥ तोंअजानवृक्षाचीमुळी ॥ ज्ञानदेवाजवळीपा ॥४६॥
तली ॥ ६८ ॥ तेनिजकरेंलावूनिएकीकडे ॥ मागुतीसमाधीचेंलागलेंकवाड ॥ चुनेगच्चीनेंबुजवोनिदृढ ॥ पूर्ववतदगड
रचियेले ॥ ६९ ॥ तेव्हांअलकावतीउजाडबहुत ॥ सिधासामग्रीनमिळेतेथ ॥ शिष्यसंप्रदायीजाहलेक्षुधित ॥ तोंपंढ
रीनाथपावले ॥ १७० ॥ निजभक्तांचीभूकताहान ॥ निजांगेंपुरवीजगज्जीवन ॥ तेथेंवाणियाचेंरूपधरून ॥ पाँलदेऊ
नबैसले ॥ ७१ ॥ हेंदृष्टीदेखोनित्वरित ॥ चित्तींहर्षलेएकनाथ ॥ ह्मणेव्यवसायीआलेबाजारांत ॥ सामग्रीविकतआ
णावी ॥ ७२ ॥ मगदोघेब्राह्मणपाठवूनझडकरी ॥ सर्वसाहित्यघेतलेंपदरीं ॥ ह्मणतद्रिव्यआणूनदेतोंसत्वरीं ॥ तुह्मीं
स्वस्थअंतरींअसावें ॥ ७३ ॥ यावरीबोलतीपंढरीनाथ ॥ आह्मीआजचादिवसआहोंयेथ ॥ तुह्मीस्वयंपाककरूनित्व
रित ॥ जेवासमस्तबिऱ्हाडीं ॥७४॥ एकनाथासिजाणतोंआह्मी ॥ परीतेनोळखतीमजलागोनी ॥ तेयात्रेसिआलेऐको
नी ॥ सामग्रीघेऊनीमीआलों ॥ ७५ ॥ पाठमोरेहोतांब्राह्मणासी ॥ तोंअदृश्यजाहलेहृषीकेशी ॥ आश्चर्यवाटलेंसक
ळांसी ॥ एकनाथासीसांगीतलें ॥ ७६ ॥ ह्मणतीआह्मासिसामग्रीदेऊनी ॥ तत्काळअदृश्यजाहलावाणी ॥ द्रव्यहीन
देतांत्यालागूनी ॥ जाहलीकरणीअद्भुत ॥ ७७ ॥ ऐसीऐकोनियांमात ॥ एकनाथजाहलेसद्गदित ॥ ह्मणतीआह्मासा
ठींपंढरीनाथ ॥ शिणलेबहुतवाटतें ॥७८॥ मगपाकसिद्धहोतांचिजाण ॥ ब्राह्मणांसहितकेलेंभोजन ॥ तेदिवसींरात्रींरा ॥ ६ ॥
हून ॥ मांडिलेंकीर्तननिजप्रेमें ॥ ७९ ॥ समाधीसकरूनिनमस्कार ॥ दुसरेदिवसींनिघालेसत्वर ॥ प्रतिष्ठानींयेऊन

१ दृढासन. २ पाहूं लागला. ३ दरवाजा. ४ तंबु. ५ व्यापारी लोक. ६ गुप्त. ७ वर्तमान. ८ गहिंवर. ९ पैठण.

साचार ॥ सप्रेमभजनकरीतसे ॥ १८० ॥ एकनाथाचीऐसीस्थिती ॥ जनार्दनस्वरूपत्रिजगतीं ॥ तोचिव्यापकसर्वां
भूतीं ॥ संशयचित्तींनवाटे ॥ ८१ ॥ जनार्दनाचेंलागतांध्यान ॥ स्वयेंचझालेजनार्दन ॥ तेथेंकांहींचनदिसेभिन्न ॥ जे
वींसरिताजीवनसागरीं ॥ ८२ ॥ कींदीपप्रकाशदोघेजण ॥ नामेंवेगळींपरीएकत्रजाण ॥ तेवींएकनाथआणिजनार्दन ॥
नव्हतीभिन्नसर्वथा ॥ ८३ ॥ कींकर्पूरसुगंधएकपाही ॥ कींद्रवलनीरासिद्वैतनाहीं ॥ नातरीपुष्पमकरंदएकेठायीं ॥
निजप्रीतीनेंनांदती ॥ ८४ ॥ तेवींएकनाथआणिजनार्दन ॥ समरसअसतांएकपण ॥ महीपतितयांसिअनन्यशरण ॥
वंदीतचरणसद्भावें ॥ ८५ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ षट्चत्वा
रिंशाध्यायरसाळहा ॥ १८६ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४६ ॥ ॥ ओव्या ॥ १८६ ॥ ॥ ७ ॥

१ नदीचें पाणी. २ उदक, पाणी. ३ पुष्परस, सुगंध.

अध्याय ४७ वा.
रामदास
रामदासाचा बाप.
आई.
माधु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीद्वारकानाथायनमः ॥ ऐकाश्रोतेहोकथाचोखडी ॥ जेणेंपरमार्थीलागेलगोडी ॥ श्रवणींऐ
कतांचितांतडी ॥ दुरितेंरोकडींनराहती ॥ १ ॥ तुटोनिमायामोहपाश ॥ विकल्पसंशयाचाहोयनाश ॥ भेदाभेदमावळे
निःशेष ॥ शांतिसुखअनायासयेहाता ॥ २ ॥ तुटोनियांकर्माकर्म ॥ चित्तींठसावेभजनप्रेम ॥ भक्तकथेचामहिमानिरु
पम ॥ पुरषोत्तमेंह्मणितला ॥ ३ ॥ हेसांगूंकायवहुव्युत्पत्ती ॥ अनुभवेंखूणसभाग्यजाणती ॥ जयासिचित्तींबाणलीवि
रक्ती ॥ जेकांभक्तिपंथालागले ॥ ४ ॥ टाकोनियांलौकीकप्रौढी ॥ जेकीर्तनींनाचतीकडोविकडी ॥ त्यांवांचूनिकथेसगो
डी ॥ नलागेरोकडीकवणासी ॥ ५ ॥ यास्तवतुह्मीसभाग्यश्रोतीं ॥ जोडिल्यामागेंपुण्यसंपत्ती ॥ ह्मणोनिकथाश्रवणीं
धरोनिआर्ती ॥ श्रवणासिप्रीतींबैसला ॥ ६ ॥ मागीलअध्यायींकथाअद्भुत ॥ एकनाथप्रेमळवैष्णवभक्त ॥ जोविष्णुअ
वतारमूर्तिमंत ॥ परिसिलेंचरित्रतयाचें ॥ ७ ॥ असोयावरीकृष्णातीरींजांवनगर ॥ तेथेंरामउपासकएकद्विजवर ॥ पर
मभाविकज्ञानीचतुर ॥ असेउदारसर्वस्वें ॥ ८ ॥ कांतापुरुषदोघेंजण ॥ एकचित्तेंअसतीजाण ॥ अहोरात्रप्रेमेंकरून ॥
श्रीरामभजनकरितातीं ॥ ९ ॥ सहजकुलकर्णाचीवृत्ती ॥ ह्मणोनिनिरंतरतेथेंचनांदती ॥ अन्नार्थीयांसीतृप्तकरिती ॥ भूत
दयाचित्तींधरूनियां ॥ १० ॥ रामजयंतीयेतांजाण ॥ बोलावूनिसाधुवैष्णवजन ॥ मंडपपताकाउभारून ॥ महोत्साहक
रितउल्हासें ॥ ११ ॥ सर्वसाहित्यकरूनिप्रीतीं ॥ द्विजांसीपक्वान्नभोजनघालिती ॥ कीर्तनकरूनिनवरात्री ॥ जाग्रणक
रितीउल्हासें ॥ १२ ॥ श्रीरामसीतालक्ष्मण ॥ यामूर्तीघरींपुरातन ॥ त्यांसिदिव्यमखरेंशृंगारून ॥ षोडशोपचारेंपूजि
ती ॥ १३ ॥ वाजंत्रीभेरीमृदंगकुसरी ॥ वाद्येंवाजतीमंडपद्वारीं ॥ प्रतिवर्षीऐशियापरी ॥ महोत्साहगजरींकरितसे ॥ १४ ॥
दशमीचेरात्रींकरूनललित ॥ सकळगौरवावेसाधुसंत ॥ मानसींधरूनिअत्यंतप्रीत ॥ नमस्कारकरीतसद्भावें ॥ १५ ॥

---

१ चांगली, सुंदर. २ त्वरेनें. ३ पातकें. ४ उपमा देतां येत नाहीं असा, अतवर्य. ५ पटली. ६ आवड, प्रीति. ७ बायको. ८ आनंद. ९ नगारे.

परीपुत्रसंताननाहींपोटीं ॥ ह्मणोनिकांताहोतसेकष्टी ॥ तोंरात्रींनिद्रानलागतांमोठी ॥ मगस्वप्नदृष्टीदेखिलें ॥ १६ ॥ भक्ति
दृष्टांतींयेऊनिश्रीरघुनाथ ॥ ब्राह्मणाप्रतीकायसांगत ॥ मारुतिअवतारमूर्तिमंत ॥ तुमचेउदरायेईल ॥ १७ ॥ भक्ति
ज्ञानवैराग्यजाण ॥ त्याचेदेहींवसतीपूर्ण ॥ तोनिजभक्तअंजनीनंदन[2] ॥ पुत्रनिधानदेखसी ॥१८॥ ऐसेंस्वप्नदेखोनिब्रा
ह्मण ॥ जागृतजाहलानलागतांक्षण ॥ मनांतविस्मयहोऊन ॥ कांतेप्रतीसांगतसे ॥ १९॥ भ्रताराचेंवचनऐकून ॥ चित्तीं
वाटलेंसमाधान ॥ तोंनवमासगर्भांतहोतांजाण ॥ पुत्रनिधानप्रसवली ॥ २० ॥ गृहींसर्वसंपत्तिसुख ॥ त्यावरीपाहिलें
पुत्रमुख ॥ द्विजासिवाटलापरमहरिख[3] ॥ ह्मणेजानकीनायक[4]पावला ॥ २१ ॥ प्रसन्नहोऊनिअयोध्याधीश ॥ पुत्रदीधला
हामोठाहर्ष ॥ नामठेविलेंरामदास ॥ द्वादशदिवसलोटतां ॥ २२ ॥ दिवसेंदिवसथोरजाहला ॥ पांचवेवर्षींव्रतबंध[5]केला ॥
मगवैदिकब्राह्मणघरींठेविला ॥ पढोंघातलात्यापासीं ॥ २३ ॥ कांताह्मणेभ्रताराकारण ॥ निजपुत्राचेंकरावेंलग्न ॥ ते
व्हांपुरोहिततत्काळजाऊन ॥ वधूविचारूनठेविली ॥ २४ ॥ मगलग्नसामग्रीअलंकार ॥ वस्त्रेंभूषणेंघेऊनिफार ॥ नर
नारीसोइरेसत्वर ॥ घेतलेसकळलग्नासी ॥ २५॥ पुढेंसोयराहोऊनिसामोरी ॥ वरपूजिलातेअवसरीं ॥ बिऱ्हाडदेऊन
जानवसघरीं ॥ उल्हासगजरींवाद्यांचा ॥ २६ ॥ देवकप्रतिष्ठाकरूनजाण ॥ केलेंब्राह्मणसंतर्पण[6] ॥ लग्नघटीउरतांचदि
न ॥ मधुपर्कविधानपैंकेलें ॥ २७ ॥ मगअंतःपटधरूनिदेख ॥ ब्राह्मणबोलतीमंगलाष्टक ॥ शेवटींअवघेहोऊनिएक॥
सावधानदेखह्मणताती ॥ २८ ॥ तंवएकपुरोहितसन्निधबैसला ॥ रामदासप्रश्नकरीत्याजला ॥ तुह्मीसावधानह्मणतां
कवणाला ॥ सांगामजलाएसमयीं ॥ २९ ॥ तंवतोविनोदेंबोलेवचन ॥ सावधानह्मणतोंतुजकारण ॥ आजपासोनि
संसारबंधन ॥ पडलेंजाणनिश्चितीं ॥ ३० ॥ परमदुःखरूपसंसारपाही ॥ येथेंअणुमात्रसौख्यनाहीं ॥ संसारह्मणित

१ स्त्री. २ मारुति. ३ आनंद, उल्हास. ४ श्रीराम. ५ मौंजीबंधन. ६ ब्राह्मणभोजन.

लांजिहीं ॥ तरीतेसर्वस्वेंहींनाडले ॥ ३१ ॥ ह्मणोनिसकळपुरोहित ॥ तुजलागूनिसावधानह्मणत ॥ रामदासऐकोनि मात ॥ थरथरांकांपततेधवां ॥ ३२ ॥ वैराग्यहोऊननिजअंतरीं ॥ पळोनिचालिलेवनांतरीं ॥ मायबापेंधरूपाहातीस त्वरीं ॥ परीमोहअंतरींपरतेना ॥३३॥ जैसेंविषरांधिलेंअन्नांत ॥ तोजेवणारासिकळलावृत्तांत ॥ मगतोजैसेंपात्रटाकोनि देत ॥ उपचारसमस्तअव्हेरी ॥ ३४ ॥ तैसाकंटाळोनिविषयसुखीं ॥ पळोनिगेलाएकाएकीं ॥ उदंडगौरवकेलालोकीं ॥ परीनायकेशेवटींकोणाचें ॥ ३५॥ तयामागेंचिमातापिता ॥ अरण्यांतगेलींउभयतां ॥ पुत्रासिलाऊंह्मणतीममता ॥ परी तोसर्वथापरतेना ॥३६॥ रामदासह्मणेपित्यासी ॥ तुह्मींव्यर्थकांगोऊंपाहतांमजसी ॥ प्रपंचकेवळदुःखराशी ॥ उमजलें मजसीनिश्चित ॥ ३७ ॥ कामाचेंआर्तपुरवावया ॥ ह्मणोनिकेलीसुंदरजाया ॥ तिचेंपालनकरावया ॥ आटलीकायास र्वस्वें ॥ ३८ ॥ धनवंताचेंउपार्जन ॥ करूनिद्रव्यमिळविलेंजाण ॥ आणिअवचिततस्करपडलेयेऊन ॥ तरीघेती प्राणआपुले ॥ ३९ ॥ जेवींगळआहेउंडिआंत ॥ हेंमीनासिउमजलेंअकस्मात ॥ मगपळोनिगेलापाणियांत ॥ तैसा सावचित्तमीजाहलों ॥ ४० ॥ कींनळिकायंत्रदेखोनिडोळां ॥ शुकआकाशींपळोनिगेला ॥ तेवींप्रपंचफांसानपडतांभ ला ॥ उमजलेंमजलायारीतीं ॥ ४१ ॥ आतांकांहींममतानधरितांचित्तीं ॥ परतोनिजावेंसदनाप्रती ॥ ऐसेंह्मणोनि सत्वरगती ॥ अरण्याप्रतीचालिला ॥ ४२ ॥ पिताउमजलानिजअंतरीं ॥ हामारुतीचाअवतारब्रह्मचारी ॥ कदापिन बुडेभवपुरीं ॥ मगपरतोनिमंदिरींचालिला ॥ ४३ ॥ पुर्वींदृष्टांतजोजाहला ॥ तोकांतेसिमागुतीआठवदीधला ॥ ह्मण तीधन्यवंशआपुला ॥ कींपुत्रनिघालावीतरागी ॥ ४४ ॥ यापरीसमाधानकरूनिचित्ता ॥ ग्रामासिगेलींउभयतां ॥ हृद यींध्यातीश्रीरघुनाथा ॥ मायाममताटाकोनी ॥४५॥ तोंइकडेरामदासअरण्यांत ॥ एकांतींजाऊनिबैसलात्वरित ॥ होऊ

१ त्याग करी. २ पुष्कळ बहुत सत्कार. ३ शेवटीं. ४ समजलें. ५ इच्छा, ६ बायको. ७ आर्जव., सेवा. ८ चोर. ९ मत्स्य, मासा. १० पोपट. ११ संसार नगरी.

निर्वैराग्यभरित ॥ विंचारकरितमानसीं ॥ ४६ ॥ तीर्थेंव्रतेंअनुष्ठान ॥ कलिमाजीनव्हर्तीसाधन ॥ तरीश्रीरामासिरि
घोनिशरण ॥ करावेंचिंतनतयाचें ॥ ४७ ॥ नामघेतांउठाउठीं ॥ गणिकाचढलीवैकुंठीं ॥ नामजपतांधूर्जटी ॥ शीतळ
पोटींतोजाहला ॥ ४८ ॥ ऐसाविश्वासधरून ॥ करीतबैसलानामस्मरण ॥ नेघेफळमूळअथवाजीवन ॥ मांडिलेंनिर्वाण
निजनिष्ठें ॥ ४९ ॥ ह्मणेजयअयोध्यावासीदशरथकुमरा ॥ कौसल्यातनयाजानकीवरा ॥ रावणांतकाजगदुद्धारा ॥ सा
युज्यउदाराश्रीरामा ॥ ५० ॥ मीअनाथबाळकतुझेंदीन ॥ अरण्यांतबैसलोंकिलवाण ॥ तूंभक्तकैवारीपतितपावन ॥ त
रीद्यावेंदर्शनमजआतां ॥ ५१ ॥ ऐसीकरुणाभाकितांचित्तीं ॥ तोंतेथेंप्रकटलामारुती ॥ विक्राळरूपदाविलेंनिश्चितीं ॥
परीभयभीतचित्तींनहोय ॥ ५२ ॥ जैसाअग्निप्रदीप्तहोऊनिपाहे ॥ कृशानासिपोळवूंजाये ॥ परीतयासिसर्वथानुपजे
भये॥ एकाचिदेहह्मणोनी ॥५३॥ कींदिनकरभास्कराचेगेलियाघरा ॥ त्यासिसर्वथानयेचिउबारा ॥ तेवींउग्ररूपेंमारुती
भेटलाखरा ॥ परीरामदासअंतरागजबजेना ॥ ५४ ॥ किंवापौर्णिमेसिसागरआणूनिभरतें ॥ आपुलाचिकल्लोळलप
वूंपाहात ॥ परीतोनबुडेनिश्चित ॥ असेएकत्रह्मणोनी ॥ ५५ ॥ कींआकाशसक्रोधहोऊनिपाहे ॥ नभासीअवचितागि
ळूंजाये ॥ तरीतेंत्याचेनगिळवेलकाये ॥ व्यर्थचिउपायेहातैसा ॥५६॥ तेवींविक्राळरूपेंअंजनीसुत ॥ रामदासासिभय
दाखवित ॥ परीतोनिर्भयचित्तांत ॥ एकत्रभावितआपणासी ॥ ५७ ॥ रामदासाचानिश्चयदेखोन ॥ मारुतीसवाटलें
समाधान ॥ मगसौम्यरूपधरून ॥ दीधलेंदर्शननिजप्रीतीं ॥ ५८ ॥ रामदासेंदेऊनिआलिंगन ॥ वंदिलेमारुतीचेच
रण ॥ ह्मणेश्रीरामाचेंहोयदर्शन ॥ तोउपायसांगणमजलागीं ॥ ५९ ॥ अभयदेऊनितेअवसरीं ॥ मारुतीअदृश्यजाह
लेसत्वरी ॥ मगरामदासजाऊनिनगरांतरीं ॥ करतळभिक्षामागती ॥ ६० ॥ तेंभिक्षेचेंअल्पसेवूनिअन्न ॥ मगअर

१ वेश्या २ शंकर. ३ उदक, पाणी. ४ श्रीराम. ५ अग्नि. ६ सूर्य. ७ लहरी. ८ आकाश. ९ मारुति.

ण्यातजाऊनिकरीस्मरण ॥ निद्राआलस्यनयेचिजाण ॥ अनुतापबळेंसर्वथा ॥ ६१ ॥ आपुलेंचिमनआपुल्यासिश्रो
तां ॥ आपुलेंचिमनआपुल्यासिवक्ता ॥ मनापरीसज्ञानदाता ॥ सद्गुरुसर्वथाअसेना ॥ ६२ ॥ मगमनासीबोधकरून
साचें ॥ श्लोकरचिलेदोनशेंपांच ॥ तेसप्रेमेंगातीजेनित्यवाचे ॥ वैराग्यत्याचेंआंदण ॥ ६३ ॥ श्रीरामरूपआठवूनिम
नीं ॥ कीर्तनींनाचेप्रेमेंकरूनी ॥ मगकंठसद्गदितहोऊनी ॥ आनंदाश्रुनयनींलोटती ॥ ६४ ॥ झाडेंवृक्षआणिपाषाण ॥
पक्षीश्वापदेंवनचरेंजाण ॥ हेचिआपुलेसखेसज्जन ॥ निश्चयमनींदृढकेला ॥ ६५ ॥ मध्यान्हसमयींभिक्षेपुरत ॥ क्षण
भरजाऊनिनगरांत ॥ तेणेंक्षुधाकरूनशांत ॥ मागुतीअरण्यांतबैसावें ॥ ६६ ॥ प्रपंचिकलोकयेतांजवळी ॥ तरीपळो
निजावेंतत्काळीं ॥ ह्मणेगुंताकरोनिमजयेकाळीं ॥ मायाजाळींपाडितील ॥ ६७ ॥ जोपरमार्थविषयींविरक्त ॥ सज्ञान
आणिधैर्यवंत ॥ तेणेंधरितांजनाचीसंगत ॥ तरीहोईलअनर्थरोकडा ॥ ६८ ॥ कस्तूरीचेंसुवासपोतं ॥ क्षणेकठेविलेंहिं
गाआंत ॥ तरीत्याचेंमोलतुटेनिश्चित ॥ अवगुणलागतनिमेषमात्रें ॥ ६९ ॥ कींतंबाकूआणिपूगीफलेंपाही ॥ दोनी
सांठविलींएकेठायीं ॥ तरीदुर्गंधिलागेलनिश्चयीं ॥ संशयकांहींनधरावा ॥ ७० ॥ तेवींप्रापंचिकजेअज्ञान ॥ समूळवे
ष्टिलेअविद्येंकरून ॥ त्याचेसंगतीसिविरक्तसज्जन ॥ लागतांनाडलेनिश्चित ॥ ७१ ॥ ह्मणोनिरामदासवैराग्यशील ॥
मनुष्यदेखोनिपळेतत्काळ ॥ नामस्मरणसार्वकाळ ॥ करीतप्रेमळविदेही ॥ ७२ ॥ तोंएकेदिवसींआषाढमासीं ॥ पंढ
रीसचालिलेयात्रेसी ॥ मार्गींमारुतीसांगेत्यासी ॥ श्रीरामतुजसीभेटतील ॥ ७३ ॥ ऐसादृष्टांतदेखोनिसत्वरीं ॥ परम
हर्षवाटलाअंतरीं ॥ मगरामदाससप्रेमगजरीं ॥ पंढरीसत्वकरींचालिले ॥ ७४ ॥ तंवतेथेंटाळमृदंगवाजती ॥ वैष्णव
आनंदेंगातीनाचती ॥ पुढेंवाहेभीमरथी ॥ तेव्हांसंशयचित्तींवाटला ॥ ७५ ॥ ह्मणेमीजयाचेंकरितोंध्यान ॥ तोकांहींचन

१ पश्चात्ताप झाल्याच्या योगानें. २ ऐकणारा. ३ बोलणारा. ४ खरा. ५ सुपारी. ६ विरक्त होऊन.

श्रीरामभजनकरितसे ॥ ७६ ॥ श्रीरामचरित्रमुखींगात ॥ महाद्वा
दिसेयेथेंजाण ॥ मगविक्षेपपावूनिनिजमन ॥ श्रीरामभजनकरितसे ॥ ७६ ॥ श्रीरामचरित्रमुखींगात ॥ महाद्वा
रासिआलात्वरित ॥ तंवगरुडआणिहनुमंत ॥ पुढेंअवचितदेखिले ॥ ७७ ॥ मारुतीसिकरूनियांनमन ॥ पुढेंपाहा
तसेंविलोकून ॥ तोंसंतसाधुवैष्णवजन ॥ करितीकीर्तनस्वानंदें ॥ ७८ ॥ दिंडचापताकागरुडटके ॥ जैसेंवैकुंठउतरलें
निकें ॥ मगरामदासासिवाटलाहरिखं ॥ सप्रेमसुखदेखोनी ॥७९॥ तेव्हांहरिदासासिकरूनिनमन ॥ घ्यावयाचालि
लेदेवदर्शन ॥ तोंविटेवरीउभेजगज्जीवन ॥ देखिलेंदुरूनदृष्टीसी ॥ ८० ॥ समचरणकरकटीं ॥ नासाग्रींठेविलीदिठी॥
ऐसेंस्वरूपदेखोनिदृष्टीं॥ रामदासभेटीनघेची॥ ८१ ॥ ह्मणेमीमानसपूजाकरितोंनित्य ॥ तेंश्रीरामस्वरूपनादिसेयेथ ॥
मगसन्मुखउभाराहूनितेथ॥ कायबोलतदेवासी ॥ ८२ ॥चापबाणहातींचेंकायकेले ॥ निजकरजघनावरीठेविले॥ कांनि
जवेषासिपालटिलें ॥ सांगवहिलेंश्रीरामा ॥ ८३ ॥ अबोलाधरिलाजगजेठी ॥ कांहींआह्मांसीनबोलसीचगोष्टी ॥ काय
अपराधधरिलापोटीं ॥ तेंमजउठाउठीसांगावें ॥ ८४ ॥ शरयूगंगात्यजिलीकाये ॥ येथेंभीमरथीवाहातआहे ॥ ऐसेंवि
परीतजाहलेंकाये ॥ सांगालवलाहेंरघुनाथा ॥ ८५ ॥ लोपोनिगेलीअयोध्यानगरी ॥ येथेंवसविलीक्षेत्रपंढरी ॥ काय
जाहलीसीतासुंदरी ॥ एथेंचौघीनारीमेळविल्या॥ ८६ ॥ अमितवानरदळपाहीं ॥ तेंकांहींचनदिसेयेठायीं ॥ आतांआ
ह्मीनमावेंकायी ॥ सांगालवलाहींश्रीरामा ॥८७॥ एकहनुमंतदिसतोयेथ ॥ हासैन्यांतूनफुटलाकिमर्थ ॥ तुजचाळवू
निकोण्याभक्तें ॥ उणेंकेलेंयाठायीं ॥ ८८ ॥ आतांकोणासिद्यावेंआलिंगन ॥ जेणेंचित्तासवाटेसमाधान ॥ कोणासिक
रावेंसाष्टांगनमन ॥ तेंमजकारणकळेना ॥८९॥ कंठजाहलासद्गदित ॥ नेत्रींअश्रुपातवाहात ॥ ह्मणेअयोध्यावासीजान ॥ ३ ।
कीकांत ॥ भेटावेंत्वरितमजलागीं ॥ ९० ॥ मीतरीतुझाअनाथदीन॥ येथेंदिसतोंकिलवाणं ॥ आतांकृपादृष्टींविलोकून॥

१ प्रत्यक्ष, हुबेहुब. २ हर्ष. ३ मुकेपणा. ४ लवकर. ५ सैन्य. ६ काकुळती.

द्यावेंदर्शनश्रीरामा ॥ ९१॥ ऐसानिश्चयदेखोनिचित्तीं ॥ संतोषलेरुक्मिणीपती ॥ ह्मणेधन्यरामदासाचीभक्ती ॥ उपास
कनिश्चितींयानाव ॥ ९२ ॥ मगरुक्मिणीसिह्मणेजगज्जीवन ॥ रामउपासकनिजभक्तजाण ॥ द्यावयाआलाआपुलें
दर्शन ॥ तरीतूंसीताहोऊनबसावें ॥ ९३ ॥ ऐसेंसांगूनिपंढरीनाथ ॥ आपुलेंस्वरूपपालटिलेंत्वरित ॥ श्रीरामस्वरूप
धरूनितेथ ॥ जाहलेउदितभेटावया ॥९४॥ मुकुटकुंडलेंविराजमान ॥ सुंदरसगुणमेघश्यामवर्ण ॥ हातींघेतलेंधनुष्य
बाण ॥ ठाणमांडोनउभेकीं ॥ ९५ ॥ सन्निधहोतीरुक्मिणीमाता ॥ तेतत्काळजाहलीसगुणसीता ॥ हेंदृष्टीसदेखोनिनि
जभक्ता ॥ आनंदचित्तावाटला ॥९६॥ मगरामदाससन्निधयेऊन ॥ श्रीरामासिदीधलेंआलिंगन ॥ तेंध्यानदृष्टीसिन्या
हाळितांजाण ॥ समाधानवाटलें ॥ ९७ ॥ कंठहोऊनसद्गदित ॥ आनंदाश्रुनेत्रींवाहत ॥ मगचरणींमिठीघालोनित्वरि
त ॥ मस्तकठेवीतसद्भावें ॥ ९८ ॥ बहुतांदिवसींदिधलीभेटी ॥ ह्मणोनिसमाधानवाटलेंपोटीं ॥ रामदासासिजगजेठी ॥
कृपादृष्टींपाहातसे ॥ ९९ ॥ ह्मणतीतुझियाआवडीकारण ॥ म्यांश्रीरामरूपधरिलेंजाण ॥ आतांहेंचरूपध्यानींआणू
न ॥ द्वैतखंडनकरावें ॥१००॥ शिष्यसंप्रदायीकरूनकांहीं ॥ सद्भावेंकीर्तनकरीतजायीं ॥ तेणेंजडमूढअज्ञानपाही ॥ मा
झेभजनींलागतील ॥ १ ॥ ऐसेंसांगोनिजानकीवर ॥ मस्तकींठेविलाअभयकर ॥ मागुतीकटावरीठेऊनिकर ॥ स्वरूपस
त्वरपालटिलें ॥२॥ पांडुरंगरूपजगज्जीवन ॥ धरितेजाहलेनलागतांक्षण ॥ तोमायालाघवीमनमोहन ॥ लाघवपूर्णकळों
नेदी ॥३॥ धन्यरामदासाचीसप्रेमभक्ती ॥ स्वाधीनकेलाजगत्पती ॥ जैसीइच्छाधरिलीचित्तीं ॥ तैसाश्रीपतीजाहलाकीं
॥ ४ ॥ मगविठ्ठलमूर्तीसआलिंगन ॥ देऊनिसद्भावेंधरिलेचरण ॥ रामदासेंमांडिलेंहरिकीर्तन ॥ प्रेमउल्हासेंतेसमयीं
॥५॥ रामकृष्णस्वरूपेंदोनी ॥ हासंशयहोतानिजमनीं ॥ तोदेवेंतत्काळनिरसूनी ॥ अद्वैतभजनींलाविला ॥६॥ गोपाळ

---

१ उत्कंठित, प्रकट. २ श्रीरामाचें स्वरूप. ३ आसवें. ४ श्रीरामानें. ५ कमरेवर.

कालाझालियावरी ॥ देवासिपुसोनियांचालिलेसत्वरीं ॥ आश्रमासिजातांतेअवसरीं ॥ तोंवाटेसिजेजुरीलागली ॥ ७ ॥
रामदासयेतांनगरांत ॥ चित्तींहर्षलेह्माळसाकांत ॥ ह्मणतीधन्यहावैष्णवभक्त ॥ आणिकदैवतनेणेची ॥ ८ ॥ जोपांडुरं
गमूर्तीसिनकरीनमन ॥ तोकैसाघेईलमाझेंदर्शन ॥ तरीआपणमनुष्यरूपधरून ॥ यावेंभेटोनतयासी ॥ ९ ॥ तेव्हांहो
ताशिवाजीनृपवर ॥ तैसेचिजाहलेह्माळसावर ॥ अश्वारूढहोऊनसत्वर ॥ कपाळींभंडारलाविला ॥ ११० ॥ ऐशारूपीं
मणिमल्लमर्दन ॥ तेथोनिचालिलेनलागतांक्षण ॥ रामदासासिदेखतांदुरून ॥ अश्वावरूनउतरले ॥ ११ ॥ ह्मणेधन्यआ
जिचासुदिन ॥ स्वामीचेंअकस्मातजाहलेंदर्शन ॥ मगरामदासाचेधरूनिचरण ॥ दीधलेंआलिंगननिजप्रीतीं ॥ १२ ॥ जो
साक्षातशिवअवतारपाहे ॥ तोरामदासाचेवंदीपाये ॥ हस्तजोडोनियांलवलाहें ॥ बोलतीकायेतयासी ॥ १३ ॥ पंढरीसये
तांजाण ॥ आह्मांसदेतजावेंदर्शन ॥ मीगडावरीराहिलोंबहुतदिन ॥ तुमचीभेटइच्छितसें ॥ १४ ॥ ऐसेंबोलोनिह्माळ
सापती ॥ रामदासासिबोलेपुढती ॥ जेश्रीरामाचेंभजनकरिती ॥ तेमजआवडतीसज्जन ॥ १५ ॥ रामदासेंउत्तरद्यावें
कांहीं ॥ तोंअदृश्यजाहलेतयेठायीं ॥ अश्वनृपतिकांहींचनाहीं ॥ ह्मणतीहेनवांयीअगाध ॥ १६ ॥ मगविवेकदृष्टींजं
वपाहत ॥ ह्मणेआलेअसतीलह्माळसाकांत ॥ तोशंकरअवतारसाक्षात ॥ जोभजनकरितअहर्निशीं ॥ १७ ॥ तरीआ
तांपरतोनजाऊन ॥ पाहावेंतयाचेंनिजस्थान ॥ ऐसाविचारमनेंकरून ॥ चालिलेतेथूनसत्वर ॥ १८ ॥ जोश्रीरामाचा
प्रियकर ॥ साक्षातमारुतीचाअवतार ॥ त्याणेंसत्वरजाऊनगडावर ॥ ह्माळसावरपाहिला ॥ १९ ॥ श्रीरामस्वरूपआ
ठवूनिमनीं ॥ नमस्कारकेलातयेक्षणीं ॥ सभामंडपींकीर्तनकरूनी ॥ आरतीरचोनीगायिली ॥ १२० ॥ पंचाननहय
वाहनह्मणती ॥ तेरामदासानीकेलीआरती ॥ नमस्कारकरूनिसत्वरगती ॥ तेथूनमागुतीनिघाले ॥ २१ ॥ परतोनिजां

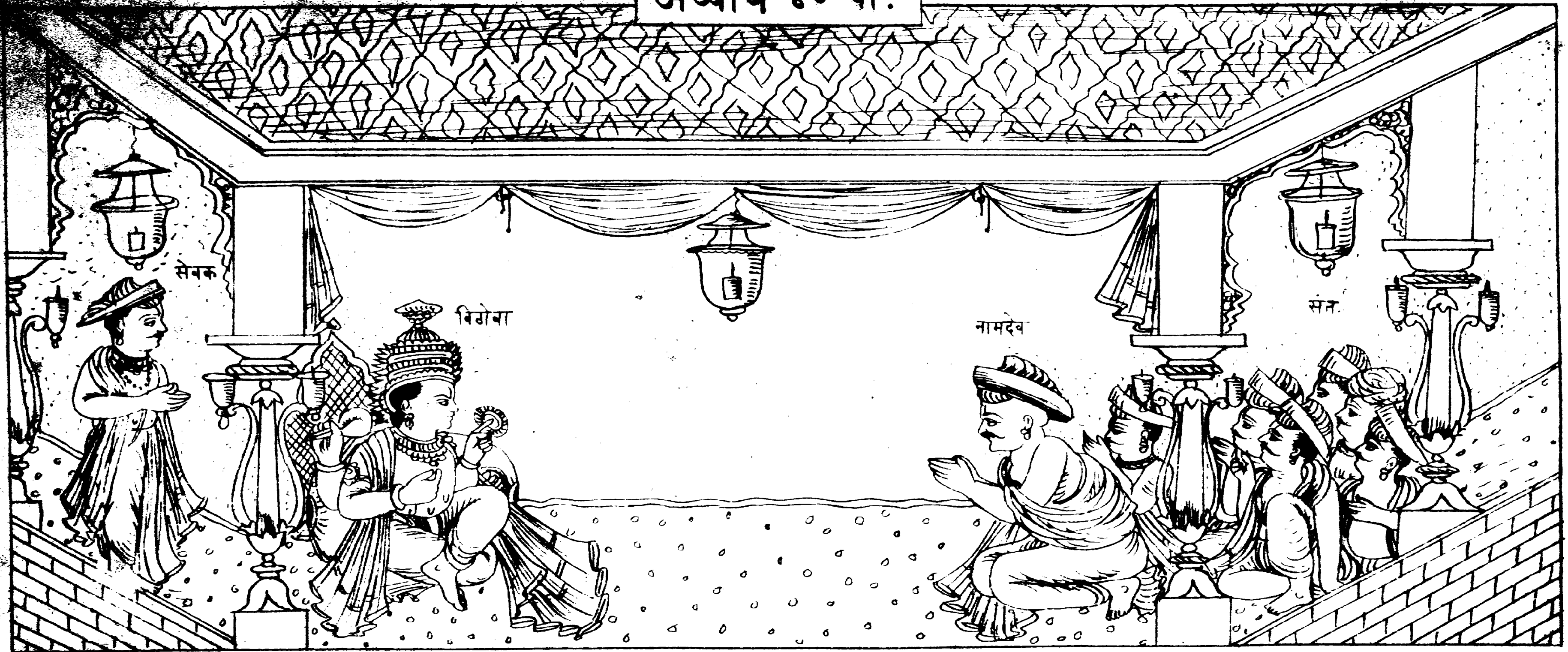
१ घोडयावर. २ हळद. ३ गुप्त. ४ घोडा. ५ नवल, चमत्कार. ६ विचार, तर्क. ७ रात्रदिवस.

वासियेतांजाण ॥ शिवाजीसकळलेंवर्तमान ॥ कींमार्तंडआपुलेंरूपधरून ॥ रामदासासीभेटले ॥ २२ ॥ हेकीर्तिऐकोनियांऐसी ॥ शरणआलासद्भावेंसी ॥ मगअधिकारदेखोनिरामदासीं ॥ उपदेशतयासीदीधला ॥ २३ ॥ आणिकसंप्रदायीवैराग्यशीळ ॥ भजनींलाविलेभक्तप्रेमळ ॥ परीरामदासउदाससर्वकाळ ॥ नकरीतळमळसर्वथा ॥ २४ ॥ मानापमानदोनीसारिखीं ॥ अरण्यांतबैसलेएकाएकीं ॥ कांहींगुंताकळतांलौकिकीं ॥ तेथोनिशेखींपळावें ॥ २५ ॥ राजारंकआणिदीन ॥ दृष्टींसलेखीतत्समान ॥ सर्वांभूतींसद्भावपूर्ण ॥ हेंआत्मज्ञानप्रकटिलें ॥ २६ ॥ अनुभवाचेसोलीवशब्द ॥ ग्रंथरचिलादासबोध ॥ तोसद्भावेंवाचितांबुद्धिमंद ॥ तरीतोहोयअगाधज्ञानराशी ॥ २७ ॥ रामदासाचेंज्ञानअद्भुत ॥ स्वमुखेंरचिलाअध्यात्मग्रंथ ॥ जेश्रवणकरितीवैष्णवभक्त ॥ तरीजीवन्मुक्ततेहोती ॥ २८ ॥ करावयाविश्वोद्धार ॥ भूतळींअवतरलेवैष्णववीर ॥ जेसिद्धांतज्ञानींअतिउदार ॥ करुणाकरदीनाचे ॥ २९ ॥ रामदासाचीअद्भुतस्थिती ॥ सारिखीचदिसेशेणमाती ॥ पुढेंयेतांइंद्रसंपत्ती ॥ तरीनगणीचित्तींसर्वथा ॥ १३० ॥ श्रवणींऐकावेंश्रीरामकीर्तन ॥ मुखींजपावेंत्याचेंनाम ॥ ध्यानींआणोनिआत्माराम ॥ दृष्टीसमसर्वांभूतीं ॥ ३१ ॥ पुढिलेअध्यायींअतिसुगम ॥ कथारसाळनिरुपम ॥ जोवैष्णवभक्ततुकाराम ॥ त्यासिपुरुषोत्तमपावतील ॥ ३२ ॥ त्याकथेचीरसउत्पत्ती ॥ वदवितांश्रीरुक्मिणीपती ॥ श्रोतयांविनवीमहीपती ॥ अवधानचित्तींअसोंद्या ॥ ३३ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ सप्तचत्वारिंशाध्यायरसाळहा ॥ १३४ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

॥ अध्याय ॥ ४७ ॥ ॥ ओव्या ॥ १३४ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

---

१ काळजी. २ शेवटीं. ३ दरिद्री. ४ पृथ्वीवर. ५ उपमा देतां येत नाहीं अशी.

अध्याय ४८ वा.
सेवक
बिठोबा
नामदेव
संत.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीपंढरीनाथायनमः ॥ जयजयकरुणासागराआनंदघना ॥ भक्तवत्सलाराजीव[1]नयना ॥ विधि[2]जनकादा[3]नवभंजना ॥ जगज्जीवनाजगदीशा ॥ १ ॥ जयजयविश्वव्यापका[4]कमलापती ॥ सज्जनजीवनाआनंदमूर्ती ॥ निर्गुणसगुणाविश्वपती ॥ अतर्क्यगतीवेदशास्त्रां ॥ २ ॥ जयजयविश्वबाहुअपरिमिता ॥ विश्वचक्षूनेंतूंदेखता ॥ विश्वपादेंगमनकर्ता ॥ निग[5]मवार्ताबोलिले ॥ ३ ॥ जयजयचित्स्वरूपाआत्मारामा ॥ गुणनिधानाउत्तमोत्तमा ॥ स्वानंदप्रकाशापुरुषोत्तमा ॥ अनुपममहिमापैंतुझा ॥ ४ ॥ तुझीध्यानांतआणितांमूर्ती ॥ श्रुतिपरतल्याह्मणोनिनेतिनेती ॥ कुंठितझालीपुराणव्युत्पत्ती ॥ शास्त्रसंपत्तिलज्जित ॥ ५ ॥ करितांतपेंतीर्थाटणें ॥ प्राप्तनव्हेचिअनुष्ठानें ॥ तोतूंनिजभक्तांचींऐकोनिकीर्तनें ॥ जाशीधांवूनत्याठायां ॥ ६ ॥ करूनियोगाचीआटणी ॥ साधकबैसले[6]वज्रासनीं ॥ त्यांसिनेणतांचक्रपाणी ॥ भाविकधुंडोनीपाहासी ॥ ७ ॥ तूंसर्वदेवांतमुकुटमणीश्रेष्ठ ॥ सनकादिकांसिपूज्यवरिष्ठ ॥ तोतूंभाविकांचेघरींकष्ट ॥ करिसीस्पष्टनिजांगें ॥ ८ ॥ निजभक्तांचेंकामकरितां ॥ लज्जानवाटेतुझियाचित्ता ॥ मानापमाननेणवेसर्वथा ॥ पंढरीनाथातुजलागीं ॥ ९ ॥ तुझ्यानिजभक्तांचीऐसीनिष्ठा ॥ कदानघालितीतुजसंकटां ॥ प्रपंचदुःखाचेदावूनिकष्टा ॥ वैराग्यवरिष्ठत्यांदेशी ॥ १० ॥ त्यावैराग्याचेंनिजबळ ॥ तुझेंभजनकरितीसर्वकाळ ॥ कीर्तनगातीभक्तप्रेमळ ॥ सांडोनि[7]तळमळचित्ताची ॥ ११ ॥ तूंअभक्तांच्याहृदयींरिघोर्न[8] ॥ त्याभक्तांचेंकरविसीछळण ॥ मगआपणचिनिजांगेंउडीघालून ॥ राखिसीसन्मानदासांचा ॥ १२ ॥ अघटितदावूनिकरणी ॥ कीर्तिवाढविसीत्रिभुवनीं ॥ ऐसानिजभक्तांचाॠणी ॥ तूंचक्रपाणीगोविंदा ॥ १३ ॥ त्याचेंवर्णावयासगुणचरित्र ॥ कोणासिकरिसीनिमित्तमात्र ॥ मीतंवमंदबुद्धिस्वतंत्र ॥ तूंराजीवनेत्रप्रकाशिता ॥ १४ ॥ अनाथनाथारुक्मिणीपती ॥ आतांनमूंतुजपुढतंपुढती[9] ॥ ऐसेंहीह्म

---

१ कमलनेत्र. २ ब्रह्मदेव. ३ दैत्य. ४ लक्ष्मी. ५ वेद. ६ दृढासन. ७ काळजी, चिंता. ८ प्रकट होऊन. ९ पुढंपुढें होऊन.

णतांनिजप्रीतीं ॥ कुंठितमतिहोतसे ॥ १५ ॥ तुझीकृपानहोतांचिजाण ॥ कदापिनकरवेतुजनमन ॥ जेंव्याकाळींयेई
लघडोन ॥ तेंतुझेसत्तेविणनव्हेची ॥ १६ ॥ क्षणक्षणापालटोनिमती ॥ संकल्पविकल्पयेतीलचित्तीं ॥ तूंतरसाक्षजा
णसीश्रीपती ॥ सांगोंकितीनिजमुखें ॥ १७ ॥ नसांगोंजरीरुक्मिणकांता ॥ परीकरुणानयेचितुजसर्वथा ॥ जैसांन्हें
बाळकरुदनकरितां ॥ धरीतसेमातादूरतयासी ॥ १८ ॥ तैशारीतींचक्रपाणी ॥ भक्तआळवितीतुजकरुणावचनीं ॥ म
गकृपादृष्टींविलोकूनी ॥ सप्रेमभजनत्यांदेसी ॥ १९ ॥ ऐसीचतुझ्यागृहींचीरीती ॥ मागेंवर्णिलीसभाग्यसंतीं ॥ त्या
निजभक्तांचीअद्भुतकीर्ती ॥ तूंचिश्रीपतिवदवीका ॥ २० ॥ मागिलेअध्यायींकथालाघव ॥ रामदासाचानिश्चयदृढभा
व ॥ देखूनियांपंढरीराव ॥ जाहलेरामरावनिजांगें ॥ २१ ॥ आतांसादरहोऊनिप्रेमळजनीं ॥ निरूपणरसाळऐकावें
श्रवणीं ॥ दीडयोजनअलकापुरींहुनी ॥ देहुगांवधरणींपुण्यक्षेत्र ॥ २२ ॥ तेथीलनिजभक्ततुकावाणी ॥ आंबलेउपनाम
त्यालागोनी ॥ परीव्यवसायकरितअसतांजनीं ॥ असत्यसर्वथानबोले ॥ २३ ॥ दोघीकांतातयासिअसती ॥ घरीं
उदंडधनसंपत्ती ॥ परीत्याचीअखंडविदेहवृत्ती ॥ स्मरणएकांतींकरितसे ॥ २४ ॥ मातापिताक्रमलियावर ॥ दुःख
रूपजाहलासंसार ॥ दुष्काळपडलाथोर ॥ तेणेंद्रव्यसमग्रआटलें ॥ २५ ॥ धनधान्यजेंकांहींहोत ॥ तेंआटोनिगेलें
जेथिंच्यातेथ ॥ जैसेंपौर्णिमेचेंभरत ॥ सागराआंतसामावे ॥ २६ ॥ कींवर्षाऋतूचेंअभ्रपाहे ॥ शीतकाळींनाहींसेंहोये ॥
नातरीहोतांसूर्योदय ॥ नक्षत्रेंगगनींचहारपती ॥ २७ ॥ कींवार्धक्यअंगींयेतांपाही ॥ तारुण्यदशानदिसेदेहीं ॥ नातरीउ
ष्णकाळयेतांठायीं ॥ तृणेंसर्वहीनासती ॥ २८ ॥ तेवींस्वदेशींपडतांदुष्काळ ॥ धनधान्यआटोनिगेलेंसकळ ॥ मुलेंमाणसें ॥ १ ।
करितीतळमळ ॥ परीअन्ननमिळेसर्वथा ॥ २९ ॥ ज्येष्ठकांतेसिपुत्रदोघेजण ॥ कनिष्ठेसिनव्हतेंसंतान ॥ भाजीपालाखा

१ वश करितात. २ गौरव. ३ साडा कोस. ४ पृथ्वीवर. ५ विरक्तपणा. ६ मृत्यु पावल्यावर. ७ हिंवाळ्यांत. ८ लोपतात.

तीउकडोन ॥ परीदृष्टीसकणदिसेना ॥ ३० ॥ तरीहोणारनचुकेचिसर्वथा ॥ ज्येष्ठनिवर्तलीअन्नअन्नकरितां ॥ तेणेंल
ज्जितहोऊनचित्ता ॥ प्रपंचममतानाठवे ॥ ३१ ॥ संपत्तिवैभवहरतांजाण ॥ त्यासवेंचगेलासन्मान ॥ देखतांहांसती
सोयरेपिशुन ॥ तेव्हांलज्जितमनतुकयाचें ॥ ३२ ॥ जेराखितहोतेवहुमर्यादा ॥ तेचिस्वमुखेंकरितीनिंदा ॥ अन्नवस्त्रा
चीसदाआपदा ॥ उदीमधंदाकांहींचालेना ॥ ३३ ॥ पुरुषझालियाद्रव्यहीन ॥ त्यासिनपुसतीसोयरेपिशुन ॥ जेवीं
वृक्षाचींपत्रेंगेलियाझडोन ॥ तेथेंविलासीजननरमती ॥ ३४ ॥ कींरणींपडतांचिनृपती ॥ देहलोभीरणटाकूनिपळती ॥
तेवींदरिद्र्येतांपुरुषाप्रती ॥ पिशुनकरितीअपमान ॥ ३५ ॥ हाकठिणकाळयेतांचिदेखा ॥ परमलज्जितझालातुका ॥ प्रपं
चींकोणीनदिसेसखा ॥ मगचित्तींविवेकाआठविलें ॥ ३६ ॥ कांहींकरितांउदिमाचीहातवटी ॥ तंवतेथेंअधिकहोतसेतुटी
हाकठिणकाळपडतांसंकटीं ॥ अनुतापपोटींउपजला ॥ ३७ ॥ ह्मणेप्रपंचलटकामिथ्यामाया ॥ नरदेहकेवळनाशवंतका
या ॥ म्यांजन्मदवडिलावांयां ॥ पंढरीरायाविसरोनी ॥ ३८ ॥ ढेंकुणाचेबाजेकरितांशयन ॥ तेथेंसुखनिद्रानलागेचिजाण ॥
कींविषकालवूनिरांधिलेंअन्न ॥ तेंउत्तमभोजनह्मणूंनये ॥ ३९ ॥ तेवींप्रपंचींह्मणतीविषयसुख ॥ तेकेवळह्मणावेंअतिमूर्ख ॥
जैसावांझेचापुत्रउपजतांदेख ॥ वायांचिहर्षिंखमानावा ॥ ४० ॥ ऐसाविवेककरूनमानसीं ॥ वैराग्यजाहलेंतुकयासी ॥
सुखदुःखदोनींमानूनिसरसीं ॥ भजनअहर्निशींकरितसे ॥ ४१ ॥ पांडुरंगाचेंदेऊळपुरातन ॥ बहुतांदिवसांचेंहोतेंजी
र्ण ॥ निजांगेंतेंलिंपोनिजाण ॥ केलेंसारवोनसोज्वळ ॥ ४२ ॥ सकळसाधनामाजीश्रेष्ठ ॥ एकादशीव्रतवरिष्ठ ॥ तेंआरं
भूनियांएकनिष्ठ ॥ जागरणवरिष्ठकरावें ॥ ४३ ॥ कीर्तनकरावेंनिजमतं ॥ परीआधींअभ्यासीनवतेंचित्त ॥ कोणीसत्रे
मगातीसाधुसंत ॥ धरावेंध्रुपदत्यामागें ॥ ४४ ॥ मागीलसंतझालेश्रेष्ठ ॥ त्यांचींवचनेंकेलींपाठ ॥ त्याहूनिमार्गनाहीं

१ दुर्जन, निंदक. २ दुःख, संकट. ३ व्यापार. ४ राजा. ५ विचार. ६ पश्चात्ताप. ७ व्यर्थ. ८ हर्ष. ९ शुद्ध, स्वच्छ.

वरिष्ठ ॥ भावएकनिष्ठधरियेला ॥ ४५ ॥ भूतमात्रासिदेखोनिदृष्टीं ॥ त्याचीकरुणायेतसेपोटीं ॥ त्यासिपरोपकारेंका
याकष्टी ॥ संतप्तपोटींनिववीत ॥ ४६ ॥ तेजरीह्मणालकैसियारीती ॥ सकळिकऐकामथितार्थी ॥ कोणीप्रवासिपाहतां
वस्ती ॥ त्यांसिमंदिराप्रतीआणावें ॥ ४७ ॥ क्षुधार्थीयासिअसल्याअन्न ॥ तरीघालावेंत्यासिभोजन ॥ नसेलतरीक ॥४८॥
ष्टकरून ॥ आणावेंमेळवूनत्यासाठीं ॥ ४८ ॥ कोणीतृषाक्रांतझालियावर्नी ॥ त्यासिनेऊनपाजावेंपाणी ॥ कोणीचाल
तआलेदुरूनी ॥ त्यांसिरगडूनीनिववावें ॥ ४९ ॥ कोणाचेमस्तकींअसलाभार ॥ तोआपणघ्यावासत्वर ॥ तेंवोझेंवाहूनि
पाठीवर ॥ विसांवाक्षणभरत्याद्यावा ॥ ५० ॥ कोणीरोगीप्रवासींपीडित ॥ जवळीनसतांसुहृदआप्त ॥ त्यावरीहोऊनि
कृपावंत ॥ औषधदेऊनपथ्यकरवी ॥५१॥ गाईवृषभांसिनिर्बळपणी ॥ मोकलूनिदेतीनिर्दयधनी ॥ तेनिजकरेंकुरवाळो
नी ॥ चारापाणीत्यांसद्यावें ॥ ५२ ॥ गृहासियेतांवैष्णवजन ॥ तयांसिघालीलोटांगण ॥ सद्भावेंधुवोनियांचरण ॥ तीर्थप्राश
नकरावें ॥ ५३ ॥ हेंशरीरतपकरितांनिश्चितीं ॥ यावरीजाहलोकविलाचीस्फूर्ती ॥ जेश्रुतिशास्त्रांनींवर्णिलीकीर्ती ॥ तेप्रा
कृतमतीबोलत ॥ ५४ ॥ येथीलमागीलनिरूपणासरिसें ॥ दृष्टांतींआलेअनायासें ॥ तेंकथानकअतिसुरसें ॥ श्रोतींसावका
शेंपरिसावें ॥ ५५ ॥ एकदानामावैष्णवभक्त ॥ पांडुरंगासिवचनबोलत ॥ शतकोटिकविलप्राकृत ॥ तुझीकीर्तीवर्णीनमीं
॥५६॥ ऐकोनिह्मणेरुक्मिणीकांत ॥ नामयालांप्रतिज्ञाकेलीव्यर्थ ॥ कलिमाजीआयुष्यवर्षेंशत ॥ त्यांतहीआघातसर्वथा
॥५७॥ आणिप्रतिज्ञाकरूनबोलसीआतां ॥ परीसिद्धीसनजायहेसर्वथा ॥ मगनामदेवेंचरणींठेऊनिमाथा ॥ रुक्मिणीकां
ताविनवित ॥ ५८ ॥ मीतुझ्याआश्रयेंबोलिलोंदेवा ॥ तोनिजांगेंपणसिद्धीसन्यावा ॥ तूंकायएकनकरिसीदेवा ॥ आमुचा ॥ २ ॥
केंवातोकिती ॥ ५९ ॥ ऐकूनिनामयाचेंकरुणाउत्तर ॥ प्रसन्नजाहलाशार्ङ्गधर ॥ मस्तकींठेऊनिअभयकर ॥ सरस्वती

१ भुकाळु. २ ताहानेनें व्याकुळ. ३ बैल. ४ सोडून. ५ आपुल्या हातानें. ६ वेद. ७ थोरी, मोठेपणा,

सकायआज्ञापी ॥ ६० ॥ तुबांयाचेबैसोनिजिव्हाग्रीं ॥ कविलवदावेंअतिकुसरी ॥ जेश्रुतीचेगर्भआहेतअंतरीं ॥ ते प्राकृतवैखरींवदावे ॥ ६१ ॥ मगब्रह्मतनयाकरीविनवणी ॥ नामदेववदतीलप्रसादवाणी ॥ परीयाचाचपळलेंलिहिणा रकोणी ॥ चक्रपाणीयोजावा ॥ ६२ ॥ मुखांतूनिनिघतांचिअक्षरें ॥ तत्काळलिहावींनिजकरें ॥ परतोनिपुसिल्याउ त्तरें ॥ तरीनयेचीसर्वथा ॥ ६३ ॥ यावरीह्मणेघननीळ ॥ मीलिहितबैसेनसर्वकाळ ॥ आणिकलेखकतोंयेवेळ ॥ नादिसे चपळसर्वथा ॥ ६४ ॥ मगविलासभोगसर्वटाकूनी ॥ नामयाचेंकविलचक्रपाणी ॥ हातींघेऊनिदउतलेखणी ॥ निजां गेंलिहितबैसले ॥ ६५ ॥ ज्याचींवेदशास्त्रेंकरितीस्तुती ॥ व्यासवाल्मीकादिकवर्णिती ॥ तोनामयाचेंकविललिहिनि श्चिती ॥ नवलमजप्रतीवाटलें ॥६६॥ सांडोनियांवैकुंठभुवन ॥ सांडोनिक्षीरसागरशेषशयन ॥ हातींघेऊनिदौतलेख ण ॥ जगज्जीवनतिष्ठती ॥ ६७ ॥ कायनिघेलमुखांतूनी ॥ तेथेंअवधानदेतचक्रपाणी ॥ निद्राआळससर्वटाकूनी ॥ अ सतीनिशिदिनींसावध ॥६८॥ ऐसेंबहुतदिवसश्रीपती ॥ नामयाचेबैसोनिसंगती ॥ तोकविलसंख्येचीपाहतांगणती ॥ जाहलीकितीऐकाते ॥ ६९ ॥ चाळीसलक्षचौऱ्यांणवकोटी ॥ नवलक्षलळितआलेंशेवटीं ॥ इतुकीसंख्यादेखोनिदिठी ॥ जाहलेजगजेठीविस्मित ॥ ७० ॥ ह्मणतीधन्यनामयाचाप्रेमा ॥ अद्भुतवर्णिलामाझामहिमा ॥ सर्वथापारनलागेनिगं मा ॥ त्यामजपुरुषोत्तमावशकेलें ॥ ७१ ॥ ऐसेंह्मणूनिजगजेठी ॥ निजकरेंनामयाचीपाठीथापटी ॥ ह्मणेकांहींप्रेमारा हिलापोटीं ॥ तोपुढेंगोष्टीवदवीन ॥ ७२ ॥ आतांमाझेंस्वरूपआठवोनिमनीं ॥ सप्रेमपाहादृष्टीभरोनी ॥ ऐसेंबोलतां चक्रपाणी ॥ नामाचरणींलागला ॥ ७३ ॥ लांशतकोटीचाकेलापण ॥ तोसिद्धीसन्यावयाजगज्जीवन ॥ बाकीराहिलें कविललेखन ॥ तेंकरीसंपूर्णनिजांगें ॥ ७४ ॥ मगनामयाचाधरूनिहात ॥ तुकयाचेस्वप्नींआलेत्वरित ॥ ह्मणेवाउगेंन

१ कौशल्यानें. २ स्पष्ट जिव्हेनें. ३ सरस्वती. ४ रात्रंदिवस. ५ दृष्टीनें. ६ वेदांस.

बोलावेंनिश्चित ॥ करावेंकवित्वममाज्ञा ॥ ७५ ॥ प्रमाणाचीसंख्याशतकोटी ॥ तेसिद्धीसपाववीतूंशेवटीं ॥ ऐसेंह्मणो
निजगजेठी ॥ पाठथापटीनिजकरें ॥ ७६ ॥ जागृतहोऊनिजंवपाहत ॥ तंवदृष्टीसिनदिसेरुक्मिणीकांत ॥ नामदेवही
नाहींतेथ ॥ चमत्कारअद्भुतदेखिला ॥ ७७ ॥ मगतेचिआज्ञावंदोनिशिरीं ॥ आरंभिलीकवित्वकुसरी ॥ त्याविणवाउ
गीवैखरी ॥ गोष्टीदुसरीनबोले ॥ ७८ ॥ कीर्तनकरितांप्रेमेंकरूनी ॥ प्रसादिकरसिकवदेवाणी ॥ प्रेमळभक्तआवडी
करूनी ॥ ऐकतीश्रवणींसद्भावें ॥ ७९ ॥ कोणीविकल्पीजेविचक्षण ॥ तेह्मणतीहेंकवित्वनूतन ॥ आह्मासिनवाटेप्रमा
ण ॥ नकरूंश्रवणसर्वथा ॥ ८० ॥ मागीलसंतांचींटाकूनिवचनें ॥ आपुलींकासयादाविशीभूषणें ॥ आइतींटाकोनिप
क्वान्नें ॥ हातपोळवणेंकासया ॥ ८१ ॥ ह्मणालआज्ञाकर्तारुक्मिणीरमण ॥ त्याचेंकवित्वकांनिंदितीजन ॥ तरीभावि
कांपाठीपुरातन ॥ विकल्पीअसतीबहुसाल ॥ ८२ ॥ मागेंत्रेतायुगींवाल्मीकीन ॥ भविष्यकेलेंरामायण ॥ तेव्हांही
होतेअभक्तजन ॥ तेअप्रमाणमानिती ॥ ८३ ॥ मगअवतारघेऊनिजानकीपती ॥ लीलादाविलीतैशाचरीती ॥ तेअनु
भवासयेतांप्रचीती ॥ यथार्थमानितीसकळिक ॥८४॥ द्वापारींबोलिलेकविव्यास ॥ परीकौरवांसिनवाटेविश्वास ॥ मगघ
डोनिआलियाअनायास ॥ धृतराष्ट्रसंजयासनमस्कारी ॥८५॥ एवंभावार्थेयामागेंविकल्पीनर ॥ लागलेअसतीपरंपर
ह्मणोनितुकयाचेअभंगसाचार ॥ निंदितीपामरनिजमुखें ॥८६॥ सूर्याचाप्रकाशदेखोनिदृष्टीं ॥ डुंडुळउगेचिजल्पतीपोटीं ॥
कींपूर्वेसचंद्रयेतांनिकटीं ॥ तस्करांसिभेटीनावडे ॥८७॥ दातयाचीऐकोनिकीर्ती ॥ कृपणउगेचित्याधिक्कारिती ॥ कींदिव्य
औषधीचमकतांरातीं ॥ रोगतळमळतीचित्तांत ॥८८॥ पंडिताचींदेखोनिवक्तृत्वत ॥ अजापाळह्मणतीहेबडबडव्यर्थ ॥ कींगंध
र्वसुस्वरगायनकरितां ॥ तेथेंगर्दभभुंकतांनराहाती ॥८९॥ बकुळीचासुगंधयेतांपाहे ॥ तोपुंगळवेलीसमानेलकाये ॥ सुंदर

१ कौशल्य. २ संशयखोर. ३ ज्ञानी. ४ निंदा करणारे. ५ काजवे. ६ उदयास. ७ चोरांस. ८ धनगर.

कपिलाअसलीगाय ॥ तरीयवनकायपूजिती ॥ १० ॥ ब्राह्मणप्रतिमेचिपूजाकरिती ॥ आणिअविंधतयाफोडुंपाहाती ॥
तेवींभाविकतुकयाचेंकीर्तनऐकती ॥ विकल्पीनिंदितीनिजमुखें ॥ ११ ॥ परीदोनीमानूनतेसमान ॥ करितसेतोश्रीहरि
भजन ॥ कोणीहरिदासकरितांकीर्तन ॥ तरीसादरश्रवणीऐकावें ॥ १२ ॥ दिवसेंदिवसअधिकचिप्रीती ॥ यानावेंच
ढतीवाढतीभक्ती ॥ निद्राकिंचितनलागेराती ॥ करितांएकांतींहरिभजन ॥ १३ ॥ आषाढीकार्तिकीपंढरीसी ॥
नेमेंवारीधरिलीऐसी ॥ मगपंधरादिवसींएकादशीसी ॥ जायदर्शनासीनिजभावें ॥ १४ ॥ निरपेक्षतातरीकिती ॥
एकेदिवसींशिवाजीनृपती ॥ तुकोबाचीऐकूनिकीर्ती ॥ दर्शनाप्रतीपातले ॥ १५ ॥ तेंव्हांअविंधांचेंप्राबल्यथोर ॥ सिं
हगडींहोतानृपवर ॥ कोणासिनकळतांसाचार ॥ पुणियासित्वरपातला ॥ १६ ॥ तेथेंएकावाणियाचेघरीं ॥ तुका
वैष्णवकीर्तनकरी ॥ राजयासिकळेतांसत्वरीं ॥ संतोषअंतरींवाटला ॥ १७ ॥ मगनिशीमाजीकोणानकळत ॥ लपोनि
आलेनगरांत ॥ यवनाचेंभयवाटेबहुत ॥ कींनेतीत्वरितधरूनी ॥ १८ ॥ तुकोबाचेंघेऊनदर्शन ॥ गडावरीजावेंपर
तोन ॥ ऐसामनींहेतधरून ॥ आलालपोननृपनाथ ॥ १९ ॥ रुप्याचेंतबकसोज्वळजाण ॥ तयांतघातल्यामोह
राहोन ॥ तुकयापुढेंद्रव्यठेवून ॥ केलेंनमनसाष्टांग ॥ १०० ॥ तेंराजद्रव्यदेखोनित्वरित ॥ थरथरांकांपेविष्णु
भक्त ॥ मगशिवाजीसकायबोलत ॥ तेंपरिसासंतभाविकहो ॥ १ ॥ कासयापाहिजेद्रव्यठेवा ॥ एकविठ्ठलचिआह्मां
सिव्हावा ॥ त्याविणआणिकप्रपंचहेवा ॥ आमच्याजीवानावडे ॥ २ ॥ जैशाजोहारियाच्यासाटोवाटी ॥ गाराआ
णिल्याउठाउठी ॥ तेवींआमुचीघ्यावयाभेटी ॥ कनकवाटीआणिली ॥ ३ ॥ तुझीविशाळऐकतोंमती ॥ आजिउदारत्व
कळलेंनृपती ॥ आह्मांवैष्णवांसिनावडेचित्तीं ॥ तेंपुढेंनिजप्रीतींठेविलें ॥ ४ ॥ तुवांआणिलेंद्रव्यहोन ॥ हेंआह्मांगोमां

१ यवन. २ शिवाजी राजा. ३ रात्री. ४ तुकाराम बाबा. ५ रत्नपारख्याच्या दुकानावर.

ससमान ॥ ऐसेंऐकोनिनिर्वाणवचन ॥ लज्जितमनन्नृपनाथ ॥ ५ ॥ पुढतीरायासिबोलेवचन ॥ आमुचेंव्हावेंसमाधान ॥
ऐसेंइच्छितअसेलतुझेंमन ॥ तरीतेऐकेखूणसांगतों ॥ ६ ॥ तुह्मींकरावेंविठ्ठलनामस्मरण ॥ तेणेंचिआह्मींसुखसंपन्न ॥
येरसंपत्तिदेशीलधन ॥ तेंमृत्तिकेसमानन्नृपनाथा ॥ ७ ॥ गळयांतकंठीमिरवातुळसी ॥ व्रतकरावेंएकादशी ॥ तेणेंचिस
माधानआह्मांसी ॥ द्रव्यराशीनघेतां ॥ ८ ॥ चित्तींधरूनिप्रेमउल्हास ॥ ह्मणावेंविठोबाचादास ॥ हेचिआमुचीआहे
आस ॥ पुरवासावकाशधणीवरी ॥ ९ ॥ ऐसीनिरपेक्षदेखोनिस्थिती ॥ मनांतआश्चर्यकरीनृपती ॥ मगअनन्यभावें
लोटांगणप्रीतीं ॥ पुन्हांमागुतीघातलें ॥ ११० ॥ तेदिवसींअसेहरिदिनी ॥ कीर्तनऐकेप्रेमेंकरूनी ॥ तोंदोनसहस्त्रपठाण
चाकणाहूनी ॥ अविंधेंत्वरितपाठविले ॥ ११ ॥ हेरठेविलेहोतेपाळती ॥ त्याणींसांगीतलेंयवनाप्रती ॥ कींपुणियासिआला
नृपती ॥ दर्शनासिरातींतुकयाचे ॥ १२ ॥ मगस्वारपाठविलेत्यादुर्जनीं ॥ कींत्यासिआणावेंशीघ्रधरूनी ॥ नानापरीचीं
शस्त्रेंघेऊनी ॥ आलेधांवूनीअर्धरात्रीं ॥ १३ ॥ जेथेंमांडिलीहोतीकथा ॥ तोवाडावेढिलासभोंवता ॥ आंतीलमनुष्यबाहेर
निघतां ॥ तेजाऊंसर्वथानदेती ॥ १४ ॥ ह्मणतीशिवाजीसवोळखोनिसत्वर ॥ बांधोनिआणावेंबाहेर ॥ रायासिकळलासमा
चार ॥ कींवेढिलेंमंदिरपरचक्रें ॥ १५ ॥ कोणीह्मणतीनृपवरासी ॥ आतांउठोनिपळावेगेंसी ॥ तेणेंभयउपजलेंमानसीं ॥
विचारतयासीपडियेला ॥ १६ ॥ देखोनिश्रोतयांचेंदुश्चिंतचित्त ॥ तुकयासिकळलावृत्तांत ॥ ह्मणेकायगुजगुजकरितांमनां
त ॥ सांगात्वरितमजपासीं ॥ १७ ॥ ऐकूनितुकयाचेंवचन ॥ हळूचसांगतीसज्ञानजन ॥ कींराजयासिन्यावयाकारण ॥ पर
चक्रदारुणपातलें ॥ १८ ॥ ह्मणोनिआतांसत्वरगती ॥ येथोनिपळवावानृपती ॥ आज्ञाद्यालअह्मांप्रती ॥ तरीचवांचती ॥ ४
प्राणयाचे ॥ १९ ॥ तयांसितुकाबोलेकाये ॥ कीर्तनांतूनसर्वथाउठोंनये ॥ धर्मनीतितोंऐसीआहे ॥ नेणतांकायेसकळिक

१ शेवटचें. २ मनोरथ. ३ एकादशी. ४ चिंताक्रांत, दिलगीर.

॥ १२० ॥ ऐसेंऐकोनिनृपती ॥ निश्चयकरूनबैसलाएकचित्तीं ॥ ह्मणेतारितामारितारुक्मिणीपती ॥ त्याविणत्रिजगतींअसेना ॥ २१ ॥ आजएकादशीपर्वकाळसुदिन ॥ सन्निधसंतवैष्णवजन ॥ एथेंकीर्तनांतआलेंजरीमरण ॥ तरीभाग्यधन्यपैंमाझें ॥ २२ ॥ इकडेबाहेरपरदळविचारकरिती ॥ कींधरूनिआणावासत्वरनृपती ॥ वाड्यांतहेरउदंडयेती ॥ परीकोणीचनोळखतीरायासी ॥ २३ ॥ यवनांसिसांगतीजाऊन ॥ कीर्तनींबैसलेबहुतजन ॥ तयांतशिवाजीआहेकोण ॥ आह्मांकारणकळेना ॥ २४ ॥ ऐकोनिपायिकांचेंवचन ॥ क्रोधेंसंतापलातोदुर्जन ॥ ह्मणेकथेंतबैसलेजितकेजन ॥ तितुकेमारूनटाकावे ॥ २५ ॥ त्यांतसहजचिराजासांपडला ॥ ऐसानिश्चयदृढकेला ॥ तोंअंतरसाक्षतुकयाला ॥ वृत्तांतकळलातेसमयीं ॥ २६ ॥ मगध्यानांतआणोनिपंढरीनाथ ॥ नानापरीचीकरुणाभाकित ॥ जयजयअनाथनाथकृपावंत ॥ धांवेत्वरितयेसमयीं ॥ २७ ॥ तुझ्याकीर्तनासिआलेसज्जन ॥ तयांसितत्काळवोढवलेंविघ्न ॥ आतांहेंअरिष्टनिवारण ॥ तुजविणकोणकरील ॥ २८ ॥ जेथेंतुझेंनामसंकीर्तन ॥ तेथूनिविघ्नेंजातीपळोन ॥ ऐसेंसंतबोलिलेवचन ॥ तेंअसत्यहोऊनआलेंकीं ॥ २९ ॥ माझेंचित्तपाहासीजगज्जीवना ॥ परीमीभीतनाहींआपुल्यामरणा ॥ परीदुःखहोईलसंतसज्जना ॥ तेंमाझियानयनानदेखवे ॥ १३० ॥ आमुचीजातिपरंपराऐसी ॥ रुक्मिणीपतीतूंकायनेणसी ॥ विक्षेपझालाजोभजनासी ॥ याहूनिमरणआह्मांकोणतें ॥ ३१ ॥ ऐसेंऐकोनिकरुणावचन ॥ तत्काळआलेजगज्जीवन ॥ तुकयासिदेऊनिआलिंगन ॥ ह्मणेत्वांकीर्तनकरावें ॥ ३२ ॥ परचक्रआलेंमहाविघ्न ॥ तेंमीनिजांगेंकरितोंनिवारण ॥ तूंस्वस्थकरूनिआपुलेंमन ॥ सप्रेमभजनकरावें ॥ ३३ ॥ ऐसेंह्मणोनिघनसांवळा ॥ शिवाजीराजाआपणजाहला ॥ अश्वारूढहोऊनितेवेळां ॥ सत्वरचालिलाबाहेरी ॥ ३४ ॥ कीर्तनींबैसलेलोकसमस्त ॥ तयांसिनकळतांहावृत्तांत ॥ कौतुकमांडिलेंअत्यद्भुत

---

१ पुष्कळ. २ सेवकांचें, हेरांचें. ३ खोटें झालें. ४ अडथळा.

तेंपरिसानिजभक्तभाविकहो ॥ ३५ ॥ ज्यावाड्यांतहोतेंहरिकीर्तन ॥ तेथेंअकस्मातप्रकटलेजगज्जीवन ॥ आपणचिस्व
मुखेंहाकमारून ॥ ह्मणेजातोपळूननृपनाथ ॥ ३६ ॥ दोनसहस्त्रपठाणींवेढोनिवाडा ॥ घातलाहोतात्याणींगराडा ॥
तितुकेहीहोऊनिमागांपुढां ॥ पाहातीरोकडानृपनाथ ॥३७॥ क्षणएकपडोनितयाचेदिठी ॥ चपळत्वेंचालिलेउठाउठी ॥
सैन्यलाऊनिआपुलेपाठी ॥ लाघवजगजेठीदावित ॥ ३८ ॥ नगरवासीलोकसमस्त ॥ जागृतहोऊनिअतित्वरित ॥
माड्यामाळ्वदेऊभेराहात ॥ कायबोलतपरस्परें ॥ ३९ ॥ राजापुढेंजातोपळोन ॥ तयामागेंलागलेयवन ॥ आतांन
वांचतीलत्याचेप्राण ॥ अनर्थहोईलदिसताहे ॥ १४० ॥ अविंधांच्यासैन्यांतून ॥ पाळतीहेरजेठेविलेजाण ॥ त्यांसि
दिसेजगज्जीवन ॥ जैसानृपवरशिवाजी ॥ ४१ ॥ एकह्मणतीधराधरा ॥ राजापळोनजातोखरा ॥ हडबडझालीमहावी
रां ॥ ह्मणोनिसत्वरधांवती ॥ ४२ ॥ एकाजवळीचदिसेपाही ॥ धरूंजातांकांहींचनाहीं ॥ एकह्मणतीपळोनिकायी ॥ आ
तांचलवलाहींमारावा ॥ ४३ ॥ एकह्मणतीघालावेढा ॥ कायपाहतांरेमागांपुढां ॥ एकह्मणतीतुह्मांभ्याडा ॥ वीररोक
डाधरवेना ॥ ४४ ॥ आपणदोनसहस्त्रशूर ॥ इतुक्यांतूनिपळतोएकलावीर ॥ कासयावागवितांहतियार ॥ प्राणसत्वर
द्यानाकां ॥ ४५ ॥ एकह्मणतीउगवेलदिवस ॥ मगराजयासधरूंसावकाश ॥ आतांआमुचेडोळांनदिस ॥ व्यर्थकासा
वीसकांहोतां ॥ ४६ ॥ क्षणएकठायींराहिलेस्थिर ॥ तंवकौतुककरीशार्ङ्गधर ॥ आपणप्रकटझालेसत्वर ॥ ह्मणतीधरारेसां
पडला ॥ ४७ ॥ मागुतीसकळलागलेपाठीं ॥ तरीतयांसिनातुडेजगजेठी ॥ क्षणएकसंनिधपडोनिदृष्टीं ॥ धरितांनिक
टींआतुडेना ॥ ४८ ॥ मगशुक्लपक्षींचेंपडिलेंचांदण ॥ त्याप्रकाशेंधांवतीयवन ॥ प्रहररात्रींतपांचयोजन ॥ अरण्यांत
नेऊनघातलें ॥ ४९ ॥ ज्याडोंगरींलागलेंकंटकवन ॥ महाभयानकवोसाडअरण्य ॥ त्यास्थळाप्रतिनेऊनिसैन्य ॥ म

१ शिवाजी राजा. २ दृष्टीस. ३ कौतुक, नवलाई. ४ यवनाच्या. ५ गडबड, धांदल. ६ भितऱ्यांस. ७ आटपत नाहीं, सांपडत नाहीं. ८ कांटेरी झाडी.

गजगज्जीवनपरतले ॥ १५० ॥ तेथेंसकळवीरसभोंवतेंपाहती ॥ तोंकोठेंचिनदिसेशिवाजीनृपती ॥ ह्मणतीआपुल्या सपडलीभ्रांती ॥ धांवलोंरातींव्यर्थचि ॥ ५१ ॥ एकह्मणतीतरळलीदृष्टी ॥ तेणेंवायांचिझालोंकष्टी ॥ एकह्मणतीसन्नि धरुपष्टी ॥ आह्मींतंवदृष्टींदेखिला ॥ ५२ ॥ परतोनिचालिलेमागुती ॥ तंवमावळोनिगेलानिशापती ॥ आंधारींकांहीं चनदिसेरातीं ॥ मार्गनिश्चितींसांपडेना ॥ ५३ ॥ एकापुढेंएकअश्वहाकिती ॥ अडखळोनितेचिठायींपडती ॥ येरयेरां सीकायबोलती ॥ बरवीगतीदिसेना ॥ ५४ ॥ आंगासिलागतांकांटवण ॥ तेणेंवस्त्रेंगेलींफाटून ॥ एकदीर्घस्वरेंकरिती रुदन ॥ जातीलप्राणह्मणोनी ॥ ५५ ॥ हिंवसुटलेंअतिप्रबळ ॥ तेणेंचिसैन्यझालेंविकळ ॥ वोसाडअरण्यांतकरितीतळ मळ ॥ अश्वतंवसकळपळाले ॥ ५६ ॥ अद्भुतकेलेंजगज्जीवनें ॥ कोणासिनमारितांजीवेंप्राणें ॥ नागडेउघडेफिरतीयव न ॥ आलीनागवणसकळांसी ॥ ५७ ॥ शस्त्रेंहातींचींपडलींसत्वरीं ॥ अश्वतोंजाहलेरानभरी ॥ कांटवणींराहिलींवस्त्रें दूरी ॥ केलेंभिकारीसकळिक ॥ ५८ ॥ ऐसादुर्जनांसिदंडकरूनी ॥ परतोनिआलेचक्रपाणी ॥ तुकयाचेकीर्तनींयेऊ नीं ॥ प्रेमरंगणींनाचती ॥ ५९ ॥ श्रवणासिबैसलेलोकसमस्त ॥ तयांसिनकळतांहावृत्तांत ॥ विघ्नटाळीतपंढरीनाथ ॥ करा मावअघटितकरूनियां ॥ १६० ॥ तुकयाचेकानींजगज्जीवन ॥ येऊनिसांगेवर्तमान ॥ आतांनिर्भयकरूनमन ॥ करा वेंकीर्तनआवडी ॥ ६१ ॥ मगजयजयकारेंपिटोनिटाळी ॥ हरिनामेंगर्जतीसकळमंडळी ॥ वैष्णवनाचतीकीर्तनमेळीं ॥ गेलें तुष्टलावनमाळीह्मणोनी ॥६२॥ रायासिसांगतीसकळजन ॥ परचक्रआलेंहोतेंदारुण ॥ तयाचेंनकरितांनिवारण ॥ गेलें पळोनआपेंआप ॥६३॥ आश्चर्यकरीनृपवर ॥ ह्मणेमजपावलारुक्मिणीवर ॥ अरिष्टआलेंहोतेंथोर ॥ आह्मांअनिवा रसकळांसी ॥६४॥ यापरीमानूनिसमाधान ॥ श्रवणकरितीहरिकीर्तन ॥ चारप्रहरझालेंजागरण ॥ तोंउदयासिअरुण

---

१ मांशावली. २ चंद्र. ३ एकमेकांशीं. ४ थंडी. ५ गलित, घाबरे. ६ घोडे.

पातला ॥ ६५ ॥ मगउजळोनिमंगळारती ॥ ओंवाळिलारुक्मिणीपती ॥ हरिनामेंगर्जोनिक्षितीं ॥ दंडवतप्रीतीघातलें
॥ ६६ ॥ बिऱ्हाडासिजातांनृपनाथ ॥ ग्रामांतनरनारीकायबोलत ॥ तुह्मांऐसाचिरात्रींपळत ॥ गेलात्वरितनगरांतूनी
॥ ६७ ॥ हेंयवनानेंदेखोनिदृष्टीं ॥ पळतचिगेलेत्याचियापाठीं ॥ कैसेवांचलेतसंकटीं ॥ आश्चर्यपोटींवाटतें ॥ ६८ ॥ राजा
चमत्कारलामनीं ॥ ह्मणेईश्वराचीअघटितकरणी ॥ वांचविलेंअरिष्टापासोनी ॥ चक्रपाणींकृपाळें ॥ ६९ ॥ एकेदिवशीं
शिवाजीनृपती ॥ विचारकरीआपुलेचित्तीं ॥ तुकोबासिदेतांधनसंपत्ती ॥ परीतेनघेतीसर्वथा ॥ १७० ॥ परीदींनरूपध
रूनिआपण ॥ नेऊनद्यावेंत्याचेघरींधान्य ॥ येरवींतोमाझेंराजान्न ॥ तेंतोनघेचीसर्वथा ॥ ७१ ॥ ऐसीयुक्तीयोजूनिजा
ण ॥ वस्त्रेंनेसलाफाटकींजीर्णे ॥ वृषभावरीधान्यदोनमण ॥ चालिलेघेऊनतेधवां ॥ ७२ ॥ दोनघटिकालोटतांयामि
नी ॥ तुकोबाचियापातलासदनीं ॥ तोंतेबैसलेहोतेवृंदावनीं ॥ हातींस्मरणींघेऊनियां ॥ ७३ ॥ तोंराजायेऊनियांसत्व
रीं ॥ गोणीलोटोनिटाकिलीद्वारीं ॥ ह्मणेस्वामीम्यांकरूनिमजुरी ॥ धान्यमेळवूनीआणिलें ॥ ७४ ॥ तुमचेचरणींधरूनि
हेत ॥ येथेंघेऊनिआलोंकिंचित ॥ मीअनाथदीनआहेंबहुत ॥ हेंसांठवागृहांतआपुल्या ॥ ७५ ॥ मगनमनकरूनिसत्व
रीं ॥ राजागेलातेअवसरीं ॥ तुकयासिकळलेंनिजअंतरीं ॥ कृत्रिमपरीह्मणोनियां ॥ ७६ ॥ ह्मणेओळखसांगतांरायाका
रण ॥ त्याचेप्रेमाचेंहोईलखंडण ॥ ह्मणोनिउगेंचिधरूनमौन ॥ नामस्मरणकरीतसे ॥ ७७ ॥ मगनिजकांतेप्रतीबोलत ॥
धान्यआणिलेंतोंनृपनाथेंत्वरित ॥ गृहांतठेविलेंजरीसमस्त ॥ तरीखंडेलसुकृतआपुलें ॥ ७८ ॥ जरीएकादिवसापुरतें
अन्न ॥ निजकरेंघेसीलत्यांतून ॥ वरकडद्विजांसिबोलावून ॥ त्यांजकारणंअर्पावें ॥ ७९ ॥ ऐसीऐकोनियांगोष्टी ॥ कां
तासक्रोधजाहलीपोटीं ॥ आपुल्याकरेंललाटपिटी ॥ ह्मणेमीकरंटीअभाग्य ॥ १८० ॥ अवचितगोणीआलीघरा ॥

१ गरीब, अनाथ. २ जुनीं, मळलेलीं. ३ बैलावर घालून. ४ रात्र. ५ पुण्य. ६ क्रोधाविष्ट, क्रोधायमान.

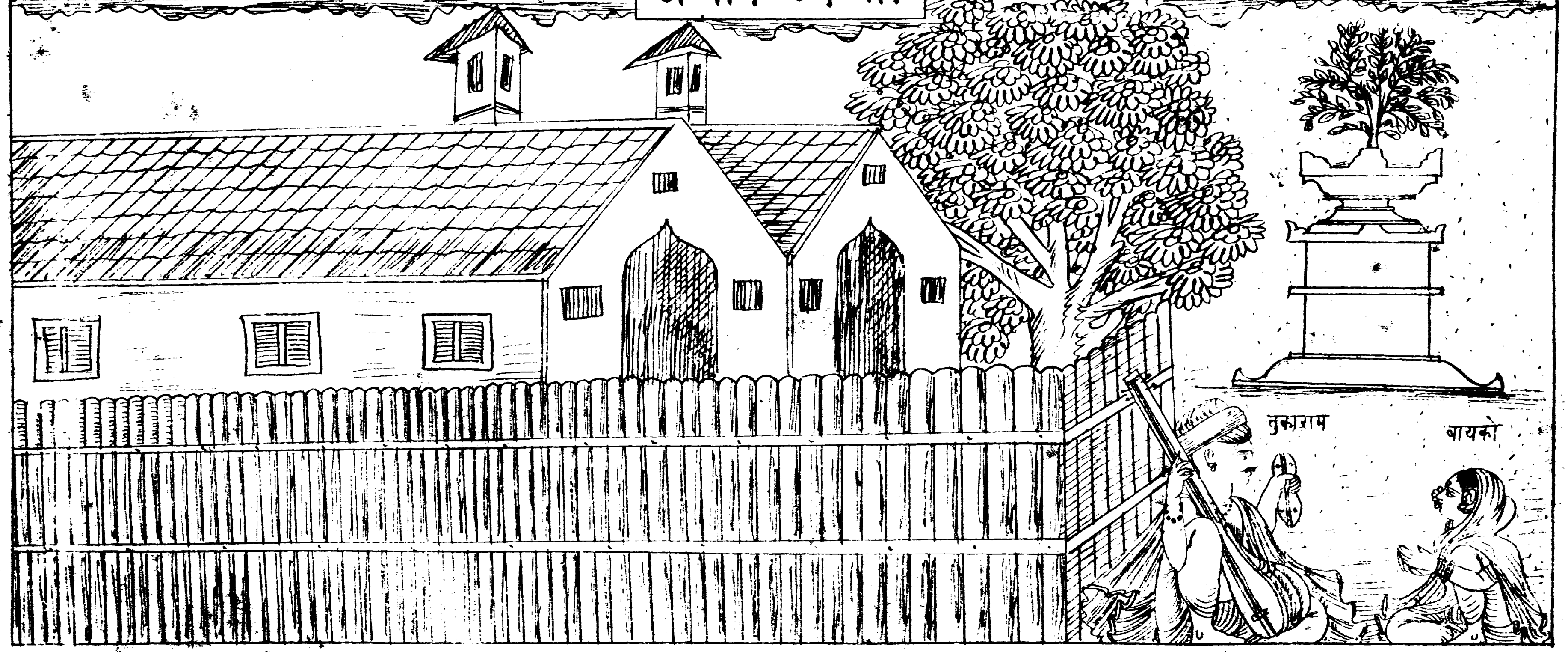
तेंधान्यखाऊंनेदीचपोरां ॥ वांटिलेंगांवींचियाद्विजवरां ॥ म्यांकायसंसाराकरावें ॥ ८१ ॥ यावरीकांतेसिउत्तरदेत ॥ जैसेंआपुलेंआहेसंचित ॥ तोवांटाटाकोनिश्चित ॥ घ्यावेंबहुतकोठोनी ॥ ८२ ॥ एकेदिवसींदेवालयांत ॥ तुकोबाआनंदेंकीर्तनकरित ॥ तोंनवलवर्तलेंअद्भुत ॥ तेंपरिसाचरित्रभाविकहो ॥ ८३ ॥ टाळमृदंगवाजवितीसुस्वर ॥ तेणेंनादेंकोंदलेंअंबर ॥ तटस्थहोऊनिनारीनर ॥ ऐकतीसादरहरिलीला ॥ ८४ ॥ तेथेंएककांसारभाविकसज्जन ॥ ऐकावयायेतसेकीर्तन ॥ त्याचियामुलासव्यथादारुण ॥ होतीप्राणकासावीस ॥ ८५ ॥ कांताह्मणेतयासी ॥ आजितुह्मीनजावेंहरिकीर्तनासी ॥ तेणेंनायकोनितिचेवचनासी ॥ गेलाकीर्तनासीसत्वर ॥ ८६ ॥ तोमागेंलेंकुराचेजातांप्राण ॥ मातादीर्घस्वरेंकरीरुदन ॥ तैसेंचप्रेतखांद्यावरीघेऊन ॥ कीर्तनांतआणोनटाकिलें ॥ ८७ ॥ कांसारीणह्मणेतुकोबासी ॥ त्वांआमचीपाठयेतलीकैसी ॥ वेडलावूनिभ्रतारासी ॥ मायालोभासीसांडविलें ॥ ८८ ॥ तुझीकथाऐकिलियान ॥ माझेबाळकाचेगेलेप्राण ॥ आमुचेघरींपूर्वांपासून ॥ नाहींधारजिणहरिनाम ॥ ८९ ॥ ऐसेंबोलोनिउद्धत ॥ कीर्तनरंगींठेविलेंप्रेत ॥ तेणेंश्रोतयांचेंदुखवोनिचित्त ॥ राहिलेंनिवांतअवघेची ॥ ९० ॥ जैसेंभंगपक्वान्नजेवित ॥ त्यामाजीमृत्तिकापडलीअकस्मात ॥ तेवींकीर्तनामाजीआणितांप्रेत ॥ रंगसमस्तवितुळला ॥ ९१ ॥ लोकह्मणतीएककांसारिणी ॥ तूंयेथेंकुणपआलीसघेऊनी ॥ परीयाजपासींनाहींमृतसंजीवनी ॥ मगलेंकरूंउठवूनीदेईल ॥ ९२ ॥ ऐसेंबोलतांसकळलोकां ॥ प्रतिउत्तरदेतसेतुका ॥ हरिनामापरीससुधारसफिका ॥ जोइंद्रादिकांदुर्लभ ॥ ९३ ॥ विश्वासनमानीतुमचाजीव ॥ तरीतत्काळपाहायाचाअनुभव ॥ ऐसेंह्मणोनिभक्तवैष्णव ॥ अपूर्वलाघंवदाखविलें ॥ ९४ ॥ श्रोतयांसिह्मणेतयेक्षणीं ॥ विठ्ठलविठ्ठलवदावाणी ॥ हेचिअमृतसंजीवनी ॥ विकल्पमनींनधरावा ॥ ९५ ॥ ऐसेंबोलतांसभारंगणीं ॥ विठ्ठलनामाच्याउठल्याध्वनी ॥ नादब्रह्ममु

१ आकाश. २ दरिद्री, भिकारी. ३ प्रेत. ४ अमृत. ५ चमत्कार गौरव. ६ संशय.

सावोनी ॥ गगनंभरोनीकोंदलें ॥ ९६ ॥ मंडपतिवाशागालिचे ॥ विठ्ठलनामगर्जतीवाचें ॥ खडेपाषाणतेभूमीचे ॥ बोल
तीवाचेहरिनाम ॥ ९७ ॥ दिंडचापताकाटाळांतूनी ॥ विठ्ठलनामाच्यानिघतीध्वनी ॥ तेव्हांसुरवरआकाशींयेऊनी ॥
तोआनंदनयनींपाहाती ॥ ९८ ॥ जाणतेनेणतेथोरलाहान ॥ विठ्ठलह्मणतीप्रेमेंकरून ॥ भाळेभोळेसकळजन ॥ प्रेमें
करूनडुल्लती ॥ ९९ ॥ एकमेकांकडेलोकपाहाती ॥ तंवअवघ्यादिसतीविठ्ठलमूर्ती ॥ यातीवर्णवेगळेनदिसती ॥ अद्भु
तस्थितीबाणली ॥ २०० ॥ तंवअद्भुतनवलवर्तलेंतेथ ॥ प्रेतउठोनिबैसलेंसावचित ॥ मगसावधह्मणतीलोकसमस्त ॥
देखतांविस्मिततेजाहले ॥ १ ॥ सन्निधहोतीत्याचीमाता ॥ संतोषवाटलातिचियाचित्ता ॥ ह्मणेमीअज्ञानपणेंनेणतां ॥
निंदिलेंवृथातुकयासी ॥ २ ॥ कौतुकदेखिलेंसकळजनीं ॥ विश्वासबैसलात्यांचेमनीं ॥ ह्मणतीअमृतसंजीवनी ॥ हरि
नामाहूनिअसेना ॥ ३ ॥ पुढिलेअध्यायींकथासुंदर ॥ वदविताश्रीरुक्मिणीवर ॥ महीपतीसिदेवोनअभयकर ॥ वस
विलेंअंतरनिजकृपें ॥ ४ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ अष्टचत्वा
रिंशाध्यायरसाळहा ॥ २०५ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४८ ॥ ॥ ओव्या ॥ २०५ ॥ ॥ छ ॥

१ आकाश. २ इंद्रादि देव. ३ पटली, झाली.

अध्याय ४९ वा.
तुकाराम
बायको

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीलक्ष्मीरमणायनमः ॥ जयकृपासागराजगजेठी ॥ तूंसगुणस्वरूपदाखविसीदृष्टीं ॥ जैंभ
क्तपडतांमहासंकटीं ॥ तैंतूंनटळसीआपेंआप ॥ १ ॥ सर्वांगींदिसशीघनसांवळा ॥ दिव्यपीतांबरकांसेपिंवळा ॥ पिंव
ळेंचिपदकवक्षस्थळा ॥ त्यावरीरत्नकळाफांकती ॥ २ ॥ पिंवळाचिमुकुटकनकदीप्ती ॥ देखोनिलज्जितनिशापती ॥ पिं
वळींकुंडलेंकानींतळपती ॥ मकराकृतीसुढाळें ॥ ३ ॥ पिंवळीचकंठींमोहनमाळ ॥ मध्येंकौस्तुभदिसेसुढाळ ॥ दृष्टीसदे
खोनिसर्वकाळ ॥ भक्तप्रेमळभुललेपैं ॥ ४ ॥ पिंवळाकेसरीतिलकललाटीं ॥ पिंवळीचअंगींचंदनउटी ॥ पिंवळयाचव
ळीनेंक्षुद्रघंटी ॥ देखतांचिदृष्टीतल्लीन ॥ ५ ॥ पिंवळेंचिवस्त्रपांघरुण ॥ पिंवळेंचहातींवीरकंकण ॥ पिंवळेंचअंगींभूषण ॥
तुजकारणशोभती ॥ ६ ॥ पिंवळाचचरणींवांकीतोडर ॥ पिंवळेशोभतीवाळेनेपुर ॥ नखींचेंतेजसर्वकाळ ॥ भक्तप्रेमळ
देखती ॥ ७ ॥ ब्रह्मादिकांदुर्लभचरण ॥ तेप्राप्तजाहलेदासांकारण ॥ जिहींप्रपंचाचेंटाकूनिभान ॥ वर्णितीसद्गुणपैंतु
झे ॥ ८ ॥ मानापमाननाठवूनिचित्तीं ॥ जिहींसांडिलीलौकिकस्थिती ॥ जेनिर्लज्जहोऊनिकीर्तनींगाती ॥ तेतुजश्रीप
तीपावले ॥ ९ ॥ जयणींदुराशाटाकोनिमनें ॥ जेसारिखेंचलेखितीशेणसोनें ॥ स्वर्गसुखासिविटलेमनें ॥ तेतुजकारणेंआ
वडती ॥ १० ॥ जिहींदेहलोभसांडोनितत्वतां ॥ चहूंमुक्तींसहाणीतल्यालाता ॥ ऐसीजयांचीनिरपेक्षता ॥ तेरुक्मिणी
कांतातुजपावले ॥ ११ ॥ संकटींपडतांभक्तप्रेमळ ॥ सगुणरूपधरिसीतत्काळ ॥ नविचारिसीकाळवेळ ॥ तूंदीनदया
ळपावसी ॥ १२ ॥ कलियुगींबौद्धावतारजाण ॥ ऐसेंबोलतीशास्त्रपुराण ॥ त्यांचेंएकवेळमोडोनिवचन ॥ होसीसगु
णस्वइच्छें ॥ १३ ॥ जैसीसांजवेळनहोतांपाहे ॥ वत्समातेसिपीऊंजाये ॥ परिमोहेंपान्हाघालिताहे ॥ निष्ठुरनहोयेस
र्वथा ॥ १४ ॥ तेवींअवताराचीनयेतांवेळ ॥ तुजबोलावितीभक्तप्रेमळ ॥ तयांचीमानोनिकळवळ ॥ बोलसीतत्काळगुज

१ विसंबणार नाहीं. २ छातीवर. ३ चंद्र. ४ चमकतात. ५ सुशोभीत. ६ कडें. ७ मुका.

उल्हासमनेंधरियेगोष्टी ॥ १५ ॥ ऐसेएकनिष्ठवैष्णवजन ॥ जिहींतुजकेलेंआपुलेस्वाधीन ॥ त्यांचेवर्णावयासद्गुण ॥

स्वानंदनवाळीबोला ॥ १६ ॥ दीनदयाळवनमाळी ॥ मीतंवअघटितघेतलीआळी ॥ तूंनिजांगेंबैसोनिहृदयकमळीं ॥

तेवींबुद्धीचाचालकतूंरुक्मिणीकांलविसी ॥ १७ ॥ जैसापितापुत्राचाधरूनिहस्त ॥ खडेमांडोनिओनामाशिकवित ॥

तेवींमाझीकरूनिबुझांवत ॥ लिहविसीग्रंथमजहातीं ॥ १८ ॥ गोवर्धनउचलोनिआपण ॥ गोपाळांदीधलेंथोरपण ॥

त्यामुखेंवदविशीभक्तकथा ॥ ण ॥ ग्रंथरचनतूंकरविसी ॥ १९ ॥ मीमंदबुद्धिपंढरीनाथा ॥ धडनिरोपतोहीनसांगतां ॥

तूंदेसीहेंआश्चर्यचित्तावाटतें ॥ २० ॥ कवणेवेळेवर्तलेंकायीं ॥ तेंम्यांसर्वथादेखिलेंनाहीं ॥ लिहितांअटकपडलीकांहीं ॥

ग्रंथसालवलाहींआठवण ॥ २१ ॥ तुंबुद्धिप्रकाशकशार्ङ्गधर ॥ सर्वहाभारघातलातुजवर ॥ हरोनिमीपणाचाबडिवार ॥

तेंकथानकश्रोतींचारवदविसी ॥ २२ ॥ मागीलअध्यायाचेअंतीं ॥ विठ्ठलस्मरणकरितांप्रीतीं ॥ कुणॅपउठविलेंसत्वरगतीं ॥

करीचिंतनश्रीपरिसिलें ॥ २३ ॥ तोचमत्कारअद्भुतदेखोन ॥ बहुतसन्मानकरितीजन ॥ मगतुकोबाअरण्यांतजाऊन ॥

करीएकनिष्ठाहरिभजनहरीचें ॥ २४ ॥ दांभिकलौकिकप्रतिष्ठा ॥ मानीजैसीश्वानविष्ठा ॥ टाकोनियांसन्मानचेष्टा ॥

जाऊनिएकांतींबैस ॥ २५ ॥ जेणेंलोकपिशाचह्मणती ॥ कुटिलस्वमुखेंनिंदाकरिती ॥ तैसीचधरूनिविदेहस्थिती ॥

तेथेंकरीतश्रत ॥ २६ ॥ कोणीनिजमुखेंकरितीस्तवन ॥ तेथूनसत्वरजावेंपळून ॥ आपणासकोणीठेवितीलदूषण ॥

विवेकेंवणबैसावें ॥ २७ ॥ कोणीपक्वान्नेंकरूनिनाना ॥ आदरकरूनिदेतीभोजना ॥ तरीतेंसर्वथानयेमना ॥

आवडीरसनांआवरित ॥ २८ ॥ कोणीदुर्बलअनाथदीन ॥ त्याणेंवाढिलेंभाजीचेंपान ॥ तेंदेहनिर्वाहापुरतेंजाण ॥

कीर्तनकरीतसकरूनभक्षावें ॥ २९ ॥ बल्लाळाच्यावनाआंत ॥ दिवसाएकांतीजाऊनबैसत ॥ रात्रींयेऊनग्रामांत ॥

१ समजूत. २ प्रतिबंध, चूक, विसर. ३ अभिमान. ४ खरा. ५ प्रेत. ६ वैराग्य. ७ जीभ.

प्रेमें ॥ ३० ॥ दोनमासअसोनिआपुलेनगरीं ॥ गेलेनाहींतनिजमंदिरीं ॥ कांतागाऱ्हाणेंघरोघरीं ॥ लोकाचारींदेतसे ॥३१॥ ऐकासाजंणीएकमात ॥ माझेंकर्मबहुविपरीत ॥ घरधणीनकरीचआपुलीपरत ॥ बैसतोअरण्यांतजाऊनी ॥३२॥ टाकूनियांधंदाउदिम ॥ कीर्तनींनाचतोनिजप्रेम ॥ हृदयांतआठवीपुरुषोत्तम ॥ भजनींनेमधरियेला ॥ ३३ ॥ दोनमहिनेगावांतअसोनी ॥ भ्रतारआलानाहींसदनीं ॥ मीचिंतातुरहोऊनिमनीं ॥ झुरतेंसाजणीरात्रदिवस ॥ ३४ ॥ कधींभेटेलतुह्मांप्रती ॥ तयासिसांगाधर्मनीती ॥ कींतुवांटाकिलेंकांतेप्रती ॥ जाहलीफजितीजनांत ॥ ३५ ॥ ऐसीशेजारिणीलागोनी ॥ नित्यसांगतसेगाऱ्हाणीं ॥ तोंएकेदिवसींउदकालागूनी ॥ घागरघेऊनिचालिली ॥ ३६ ॥ कुंभांतभरूनिजीवन ॥ परतोनिघरायेताजाण ॥ तोंतुकोबाकरूनियांस्नान ॥ देवालयांतचालिले ॥ ३७ ॥ कांतालवलाहेंजाऊनियांजवळी ॥ पदरींधरिलातत्काळीं ॥ मर्यादाटाकूनितेवेळीं ॥ कायबोलिलीतेंऐका ॥ ३८ ॥ तूंनिर्लज्जनिःशंकहोऊनिमनीं ॥ कीर्तनींनाचतोसिनिशिदिनीं ॥ घरासिनयेसीपरतोनी ॥ मीतळमळमनींकरीतसें ॥ ३९ ॥ लोकलज्जाधरूनिपाही ॥ घरींमोकलितेंनित्यधार्यी ॥ त्वांआमुचीवाटकेलीकायी ॥ सांगालवलाहींयेसमर्यी ॥ ४० ॥ यावरीकांतेप्रतीबोलेवचन ॥ तुझियामायबापेंकेलेंलग्न ॥ त्यांहींआह्मांसिदीधलेंपाहोन ॥ तरीवस्त्रअन्नपुरवूंकासया ॥ ४१ ॥ कांताह्मणेमगतुकयासी ॥ पाहिलेंसांगकवणासी ॥ येरूह्मणेआमचेमायबापांसी ॥ निरंविलेंतुजसीनिजकांते ॥ ४२ ॥ यावरीकांताउत्तरबोलिली ॥ तुझींमायबापेंमरोनिगेलीं ॥ तींकोठेंधुंडोनिपाहूंवहिलीं ॥ जींमसणींजाळिलींनिजकरें ॥ ४३ ॥ यावरीनिजभक्तबोलेकाय ॥ पांडुरंगपितामाझाहोय ॥ विश्वजननीरुक्मिणीमाय ॥ अचळअक्षयसर्वदा ॥ ४४ ॥ सृष्टीसहोतांजेंउत्पत्ती ॥ तेणेंकाळेंतेनवाढती ॥ विश्वासयेतांप्रलयगती ॥ तेनाशनपावतीसर्वथा ॥४५॥ घटांतआकाशबिंबतांजाण ॥

१ सख्यांनो. २ गोष्ट. ३ हरीं. ४ रात्रंदिवस. ५ चिंता, काळजी. ६ व्यवस्था. ७ स्वाधीन केलें. ८ या वेळेस.

त्यासनाहींदुजेपण ॥ नाशहोताघटाकारण ॥ तेंगेलेंफुटोनह्मणोंनये ॥ ४६ ॥ तेवींआमुचीबापमाये ॥ त्यांचेचित्तींआठवीपाये ॥ तींअन्नवस्त्रपुरवितीलपाहे ॥ नधरीसंशयेसर्वथा ॥ ४७ ॥ मगकांताह्मणेप्राणेश्वरा ॥ आतांचलावेंनिजमंदिरा ॥ तेणेंपिशुनांसिहोईलउजेंगरा ॥ संसारबरातुमचेनी ॥ ४८ ॥ मीश्रीहरीचेपायआठवीन ॥ तेचपुरवितीलवस्त्रअन्न ॥ परीतुह्मींउगेचघरींबसून ॥ श्रीहरिभजनकरावें ॥ ४९ ॥ भ्रताराह्मणेतेअवसरीं ॥ माझेंवचनऐकसीलजरी ॥ भाकदेयींवोनिजकरीं ॥ येतोंमंदिरींआतांची ॥ ५० ॥ कांतेनेंवचनदेऊनिदेखा ॥ घरासिआणिलावैष्णवतुका ॥ आश्चर्यवाटलेंगांवींच्यालोकां ॥ बोलतीएकमेकांपरस्परें ॥ ५१ ॥ चारदिवसवैराग्यदाखवून ॥ आपुलीप्रतिष्ठावाढविलीत्यान ॥ पुनःमायेसिवरपडाहोऊन ॥ प्रपंचींजाऊनपडियेला ॥ ५२ ॥ एकह्मणतीजाहलेंयथास्थित ॥ प्रपंचींचसाधेपरमार्थ ॥ तुकयानेंआपंगिलेंनिजकांतेतं ॥ तेणेंचसमाधानचित्तआमुचें ॥ ५३ ॥ जाऊनिबैसतांगिरिकपाटीं ॥ कोणचढलादेखावैकुंठीं ॥ यापरीलोकबोलतीगोष्टी ॥ विवेकपोटींनकरितां ॥ ५४ ॥ कोणीनिंदितीकोणीस्तविती ॥ उत्तमअथवाअधमह्मणती ॥ परीतुकयासिनाहींहर्षखंती ॥ आनंदचित्तींसर्वदा ॥ ५५ ॥ तेदिवसींहोतीहरिदिनीं ॥ तुकोबाबैसलेवृंदावनीं ॥ कांतेसिसन्निधबोलावूनी ॥ ह्मणेऐकेश्रवणींहरिकथा ॥ ५६ ॥ मगसन्मुखबैसवोनितिजला ॥ निजकरींटाळविणाघेतला ॥ अकराअभंगउपदेशकेला ॥ तोसज्जनींऐकिलाअसेल ॥ ५७ ॥ त्याचाचिअन्वयआणोनिध्यानीं ॥ मीहीबोलतोंआर्षवाणी ॥ जैसेंदेखावयावासरमणी ॥ दीपकउजळोनीदाखविती ॥ ५८ ॥ नातरीव्हावयाअमृतसिद्धी ॥ तेथेंवैद्यदेतीआपुलीऔषधी ॥ तेवींतुकयाचेअभंगाचीअर्थसिद्धी ॥ मीमंदबुद्धीसांगतों ॥ ५९ ॥ गंगेंतवोहळमिळालियापाहे ॥ त्यासिअपवित्रसर्वथाह्मणोंनये ॥ कींपरिसासिलोहभेटलियाकाये ॥

१ दुर्जनांस. २ जागरण. ३ भुलून. ४ पर्वताच्या गुहेचें द्वार. ५ विचार. ६ एकादशी. ७ अनुक्रमानें अर्थ. ८ यथामति. ९ सूर्य.

काळिमानराहेतयासी ॥ ६० ॥ त्यांतसंतांचेंअनुपमवचन ॥ अर्थपाहतांसखोलगहन ॥ परीकिंचितवदेनत्याचेकृपेन ॥ तेंपरिसासज्जननिजप्रीतीं ॥ ६१ ॥ मगकांतेसिसंमुखबैसवून ॥ ह्मणेनरदेहहेंक्षेत्रजाण ॥ येथेंयेऊनिकेलियाहरिस्मरण ॥ तरीपिकेलदारुणनिजभाग्यें ॥ ६२ ॥ जिहींपरमार्थनकेलादृढ ॥ त्याचीकेवळजाहलीबूड ॥ वाढूनिप्रपंचकांबाड ॥ झिजविलेंहाडव्यर्थचि ॥ ६३ ॥ ऐशींटक्कादिवाणदारा ॥ देणेंलागतोयाचासारा ॥ नाहींतरीकाळोजीहुद्देदारा ॥ दाखवीदराराबहुसाल ॥ ६४ ॥ त्याचेंचिभयपावोनिमनीं ॥ दाहाटक्केटाकिलेझाडोनी ॥ बाकीसत्तरत्यालागूनी ॥ ऐवजनयनींदिसेना ॥ ६५ ॥ दहाटक्केह्मणशीलकोणते ॥ तेआशंकावाटेलनिजचित्तें ॥ तरीदशइंद्रियेंक्षेत्राआंत ॥ झडलींप्रस्तुतजाणवो ॥ ६६ ॥ अपशब्दआणिरसाळस्तुती ॥ सारिखेंचिवाटेश्रवणाप्रती ॥ नेत्रांससोनेंआणिमाती ॥ सारिखेंदिसतीमाझिया ॥ ६७ ॥ साखरआणिवृंदावन ॥ जिव्हेसिनाहींअधिकउण ॥ पुंगळवेलआणिबकुळसुमन ॥ घ्राणांसिलागतीसारिखीं ॥ ६८ ॥ इंद्रियांतमनचंचळपाही ॥ तेंस्थिरावलेंविठ्ठलपायीं ॥ तैसींचकर्मइंद्रियेंदेहीं ॥ कर्तेपणनाहींतयांसी ॥ ६९ ॥ ज्याचाविषयनकळेत्यासी ॥ तेसहजचिदाहाझाडलींऐसीं ॥ बाकीसत्तरउरलेतयांसीं ॥ ऐवजमजपासींसांगतों ॥ ७० ॥ पांडुरंगचौधरीजाणयेथिचा ॥ ह्मणेझाडाकरावासकळबाकीचा ॥ हृदयचोहटांबैसोनिसाचा ॥ बोलतोवाचातेऐका ॥ ७१ ॥ ह्मणतोहांडेंभांडेंगुरेंशेखीं ॥ देऊनिझाडीआपुलीबाकी ॥ हेचिबुद्धीकरूनियांनिकीं ॥ होयीनिष्कळंकीह्मणतसे ॥ ७२ ॥ हेंयासीनदेतांनिजकांते ॥ तरीलपावयासिस्थळकोणतें ॥ याविणस्थळनदिसेरितें ॥ विवेकेंचित्तेंविचारी ॥ ७३ ॥ हाविश्वव्यापकजगजेठी ॥ याजभेणेंपळतांउठाउठी ॥ दुजाकोणीघालीलपाठी ॥ नदिसेदृष्टींसर्वथा ॥ ७४ ॥ कायतेगव्हाणहिंडावेंकिती ॥ पाठघेतलीयाच्यादूतीं ॥ आधींचकुळवाडीके

---

१ भार, ओझें. २ मृगु. ३ शरीरांत. ४ नाकास. ५ हृदयरूप,चवाठ्यावर. ६ चांगली, खरी. ७ विचारानें. ८ याच्या भयानें.

लीनसती ॥ तरीकांमेंजप्रतीगांजिता ॥ ७५ ॥ तरीबेबाकहोऊनिसर्वोपरी ॥ येथेंचअसावेंनिरंतरीं ॥ स्वइच्छादेईलजे मजुरी ॥ तेभक्षूंनिजकरींसकळिक ॥ ७६ ॥ याणेंनागवूनसोडिलेकिती ॥ तेसंसाराआलेनाहींतमागुती ॥ याभेणेंक रूनिपदरींसुती ॥ कोणीनघेतीसर्वथा ॥ ७७ ॥ एकासिसद्गुरुघेऊनिजमान ॥ केलेंतयाचेंनिसंतान ॥ तयाहांसतीस कळजन ॥ मानाभिमानटाकितां ॥ ७८ ॥ कसवटींतसरलेजेनिकटीं ॥ तयांसिघालितोवैकुंठीं ॥ माझीहीतैसीचघेऊनि पाठी ॥ केलीसोंठीजीवाची ॥ ७९ ॥ ऐसेंपहिलेंकळलेंअसतां ॥ जाणोनिजाहलोंमीनेणता ॥ जेणेंनिर्दयपणेंगांजिलेंब हुतां ॥ त्याचेहातांसांपडलों ॥ ८० ॥ आतांविवेककरूनमानसीं ॥ उदासहोईसंसारासी ॥ नाशआरंभिलामाझियाजी वासीं ॥ मगअनुमानासीकासया ॥ ८१ ॥ जरूरदिसोनआलेंसहज ॥ मगकांनावडेसांगतुज ॥ उपासरोकडेयेतीमज ॥ आतांकासयालाजधरावी ॥ ८२ ॥ देहाचालोभधरिलियापाहे ॥ तुझियाजीवाचेंव्हावेंकाये ॥ मजतुजतूटकदानहोये ॥ तेऐकसोयेसांगेन ॥८३॥ मुलांलेंकुरांसमवेतपाही ॥ उभयतांनांदोंएकेचठायीं ॥ हाविचारऐकसीलजरीनिश्चयीं ॥ तरी वियोगनाहींसर्वथा ॥ ८४ ॥ ह्मणसीललेंकुरेंखातीलकाये ॥ हेचिंतासर्वथाकरूंनये ॥ तयांचेंअन्नवस्त्रतयांसपाहे ॥ लि हिलेंआहेविधीनें ॥ ८५ ॥ तूंआपुलागळाघेईउगवूनी ॥ चुकवीचौऱ्यासींलक्षयोनी ॥ गर्भवासाचीचुकवीजाचणी ॥ तो विचारकानींऐकेवो ॥८६॥ मीतुजटाकूनिपळतोंनिराळा ॥ कींएवजदेखोनिबांधितीगळा ॥ तुझेहातींचेमुजाईममजला ॥ होऊनिघालाघालितील ॥ ८७ ॥ धर्मदूतांचाअवघडमार ॥ देखोनिजीवकांपेथरथर ॥ आतांमाझीचाडअसलीजर ॥ तरीव्हावेंउदारसर्वस्वें ॥ ८८ ॥ कायकरूंयानिजसंचिता ॥ साठीपडिलीसेजीवविता ॥ हेमाझीकरणीनव्हेसर्वथा ॥ पं ढरीनाथाआवडलें ॥ ८९ ॥ मोकळाभिकारीजाहलोंपाहे ॥ तरीपुढांपाठघेतलीचआहे ॥ त्यासिसर्वथाकरुणानये ॥ ना

१ निर्भय, निर्धास्त. २ हानि, नाश. ३ ब्रह्मदेवानें. ४ विपत्ती, दुःख. ५ यमदूत,मृत्यु. ६ भीड,इच्छा,

गवणहोयेनिश्चयेंसी ॥ १० ॥ भोंपळाघेऊनिष्यावेंजीवन ॥ जेवावयादेवेंलाविलेंपान ॥ तरीतुवांचित्तवांडकरून ॥ सर्व
स्वदानकरावें ॥ ११ ॥ ऐसानिश्चयकरिसीलचित्तीं ॥ तरीभलेलोकतुजलामानवती ॥ उभयलोकींवाढेलकीर्ती ॥ तोवि
चारचित्तींऐकवो ॥ १२ ॥ बरगपडोनिमिळीगुरें ॥ भांडीनेलींह्मणावेंचोरें ॥ नाहींजाहलींमजलेंकुरें ॥ ऐसेंकठिणअंतर
करावें ॥ १३ ॥ सर्वस्वेंनिरसोनियांआस ॥ कठीनकरीनिजमानस ॥ उपमासमानवज्रजैस ॥ धैर्येंचित्तासकरावें ॥
॥ १४ ॥ किंचित्प्रपंचींविषयसुख ॥ हेंनिःशेषथुंकोनिटाकितांदेख ॥ परमानंदधणीपावसीअनेक ॥ जेसनका
दिकइच्छिती ॥ १५ ॥ हेसायासचुकतीबहुमोटे ॥ भवबंधनआपेंआपतुटे ॥ अंतींसोहळेहोतीगोमटे ॥ वैकुंठवाटे
चालतां ॥ १६ ॥ तेंसुखहोईलउभयतांसी ॥ सोहळेकरितीलदेहऋषी ॥ जडितविमानींसन्मानेसी ॥ विष्णुदूत
आपणासिबैसविती ॥ १७ ॥ संतमहंतसिद्धकिन्नर ॥ हेपुढेंयेतीलसामोर ॥ विमानींबैसवोनिसादर ॥ नामघोष
गजरकरितील ॥ १८ ॥ मायबापपडतांदृष्टीं ॥ चरणींघालूनिदृढमिठी ॥ तेथेंकरूनसुखगोष्टी ॥ असोंनिकटी
त्यापासीं ॥ १९ ॥ तेंसर्वसुखाचेंपुरवावयाकोडें ॥ ह्मणूनिचित्तकरीतूंवांड ॥ टाकूनिप्रपंचकाबाड ॥ परमार्थदृढसा
धावा ॥ १०० ॥ तूंदेवपाहावयासायासकरी ॥ नाशिवंतांचीआसनधरी ॥ प्रातःकाळींउठोनिझडकरी ॥ स्नानकरी
अनुतापें ॥ १ ॥ सोमवारद्वादशीपर्वकाळ ॥ उदयीकपावलाउत्तमकाळ ॥ तरीमनशुद्धकरूनिउतावेळ ॥ ब्राह्मणसक
ळपाचारीं ॥ २ ॥ संकल्पकरूनिविधियुक्तीं ॥ गृहलुटवावेंद्विजांहातीं ॥ पुढेंमिळेलकैशारीतीं ॥ हाउद्वेगंचित्तींकरून
को ॥ ३ ॥ मायबापसखाजिवलग ॥ आपुलेशिरींआहेपांडुरंग ॥ तोसर्वपुरवीलनिजांगं ॥ आपदामगहोऊंनेदी ॥ ४ ॥
तोसन्निधआहेमजजवळी ॥ परीदूरसांगतोंपाल्हाळीं ॥ तूंदेखोनिकायजाहलीसआंधळी ॥ चिन्हेंसकळींनजाणसी ॥ ५ ॥

---

१ थोर, मोठें. २ चांगलें. ३ आवड. ४ थोर, मोठें. ५ ओझें, भार. ६ नष्ट होणाऱ्या शरीराची इच्छा. ७ चिंता, खेद.

तोपांडुरंगहृदयींप्रकटलादेख ॥ ह्मणूनिनावडेविषयसुख ॥ मनाच्याबोढीखुंटल्याअनेक ॥ सगुणस्वरूपन्याहाळितां ॥ ६ ॥ कनककांतापदार्थदोन ॥ जनासिआवडतीजीवाहून ॥ आह्मांसितेपाषाणाहूनिहीन ॥ तूंकायखूणनजाणसी ॥ ७ ॥ भूकताहाननिश्चयेंराहिलीजाण ॥ सज्जनसोयरेआणिहेंवन ॥ वृक्षवल्लीआह्मांकारण ॥ दिसेसमानसारिखेंची ॥ ८ ॥ तोजवळीआहेरुक्मिणीपती ॥ ह्मणोनिसुखदुःखेंसमानवाटती ॥ तोडोनिविषयांचीनैश्चल्यभ्रांती ॥ भजनप्रीतींकरावें ॥ ९ ॥ हेंसद्गुरूचेकृपेकरून ॥ देवेंबोलविलेंमजकारण ॥ त्वांहीसादरकेलेंश्रवण ॥ तरीतैसेंचवर्तूनदावींकां ॥ ११० ॥ प्रसन्नहोऊनिरुक्मिणीवर ॥ माझातंवकेलाअंगिकार ॥ आतांसर्वथाआणिकविचार ॥ नव्हेसाचारनिश्चित ॥ ११ ॥ यावचनींधरूनविश्वास ॥ बळकटहोईघालूनिकास ॥ आतांचजाहलातुजउपदेश ॥ कांहींसायासनकरितां ॥ १२ ॥ करूनिसडासंमार्जन ॥ शृंगारीतुळसीवृंदावन ॥ अतीतब्राह्मणाचेंपूजन ॥ सद्भावेंजाणकरावें ॥ १३ ॥ कायावाचामनोभावेंसी ॥ होईवैष्णवांचीअनन्यदासी ॥ विठ्ठलनामनिजप्रेमेंसी ॥ अहर्निशींघेईंकां ॥ १४ ॥ हास्त्रीउपदेशाचाआशयजाण ॥ सहजआलेंअनुसंधान ॥ उपलंबिलेंअसेसंपूर्ण ॥ संतसज्जनजाणती ॥ १५ ॥ एकादशअभंगमुख्यदेखा ॥ निजमुखेंबोलिलावैष्णवतुका ॥ त्याजवरओवीबद्धटीका ॥ अर्थनेटकानिर्वाळिला ॥ १६ ॥ तेमुळींचींपदेंपाहूनिनिगुती ॥ अर्थध्यानासिआणिजेसंतीं ॥ तेणेंप्रमाणेंजेकांवर्तती ॥ तेतरतीनिश्चितींसभाग्य ॥ १७ ॥ निजकांतेचेंकरूनिमिष ॥ केलासाधकांसिउपदेश ॥ जेणेंतुटोनिभवबंधपाश ॥ शांतिसुखअनायासयेहाता ॥ १८ ॥ जैसीचातकाचीदेखोनिआर्ती ॥ गगनींउगवलारोहिणीपती ॥ परीप्रकाशनवंचीकोणाप्रती ॥ समानस्थितीतयाची ॥ १९ ॥ तेवींकांतेसिउपदेशकेला ॥ परीअर्थनाहींकोणासिवंचिला ॥ जोस्वभावेंघेईलत्याजला ॥ असेठेलास्वतःसिद्ध ॥ १२० ॥ तेंवचनकानींपडतांनिश्चित ॥ तेणेंद्रवलें

१ नाशिवंत, अशाश्वत. २ रात्रंदिवस. ३ निवडून घेतला, वर्णिला. ४ संसारबंधन. ५ आवड. ६ चंद्र.

तिचेंचित्त ॥ मगअनुसंधानींलाऊनिप्रीत ॥ श्रवणकरीतनिजप्रेमें ॥२१॥ आणिकश्रीहरीचेवर्णूनिगुण ॥ चारप्रहरकेलें
जागरण ॥ मगउदयासियेतांअरुण ॥ रुक्मिणीरमणओंवाळिला ॥ २२ ॥ जाऊनिइंद्रायणीच्यातीरीं ॥ स्नानसारिलेंते
अवसरीं ॥ कांतायेऊनियांमंदिरीं ॥ द्विजांसिझडकरीपाचारिलें ॥ २३ ॥ चित्तशुद्धकरूनिनिश्चितीं ॥ संकल्पकेलानिज
प्रीतीं ॥ कांहींकामनानधरूनचित्तीं ॥ मंदिरत्यांहातींलुटविलें ॥ २४ ॥ भांडींगुरेंवस्त्रअन्न ॥ सकळघेऊनिगेलेब्राह्मण ॥
तेथेंजटिलसंन्यासीयेऊन ॥ मंदिरधुंडोनपाहतसे ॥ २५ ॥ तंवकांहींचनदिसेनिश्चितीं ॥ मगचुलीचीराखघेतलीप्रीतीं ॥
सर्वांगासिचर्चिलीविभूती ॥ देखूनिहांसतीसकळिक ॥२६॥ ह्मणेचवदारत्नेंवांटितांवेळ ॥ शंकरालाधलेंहलाहल ॥ तेवीं
निर्दैवाचेंप्राक्तनकेवळ ॥ दिसोनआलेंआपणासी ॥ २७ ॥ इतुकेंकरूनितेअवसरीं ॥ तुकोबाचालिलेबाहेरी ॥ तिळमा
त्रअन्ननाहींघरीं ॥ ह्मणोनिकांताउद्विग्न ॥ २८ ॥ कालचीएकादशीनिराहार ॥ क्षुधेनेंपीडितीमुलेंलेंकुरें ॥ ह्मणूनिअंतरीं
चिंतातुर ॥ ह्मणेकैसाविचारकरावा ॥ २९ ॥ तंवगांवचीमाहारीणहोतीदीन ॥ तिचेंरूपधरीमातारुक्मिण ॥ तुकयाचेंस
त्वपाहावयाकारण ॥ वस्त्रमागोनपाहावें ॥ १३० ॥ ऐसेंह्मणोनिविश्वजननी ॥ बाहेरनिघालीतयेक्षणीं ॥ तुकयातेंदेखो
निनयनीं ॥ कायबोलिलीतयासी ॥ ३१ ॥ घरलुटविलेंविप्रांहातीं ॥ मीतुमच्यावरचीमाहारीणराबती ॥ कांहींउरलें
असेलतयाहातीं ॥ तरीद्यावेंमजप्रतीमायबाप ॥ ३२ ॥ तोंवाडियामागूनपरसाआंत ॥ लुगडेंवाळतांदेखिलेंतेथ ॥ तें
तुकयानेंओढोनित्वरित ॥ तिजकारणेंदीधलें ॥ ३३ ॥ गांवींचेलोकदेखोनिमनीं ॥ विस्मितजाहलेतयेक्षणीं ॥ ह्मणतीया
णेंविपरीतकेलीकरणी ॥ घातलेंपाणीसंसारा ॥ ३४ ॥ त्यांणींघरींसांगतांमात ॥ ऐकोनिकांताक्रोधभरित ॥ ह्मणेप्राक्त
नमाझेंविपरीत ॥ जाहलीलोकांतअपकीर्ती ॥ ३५ ॥ वाड्यांतमिळाल्याशेजारिणी ॥ त्यांजवळदेतसेगाऱ्हाणीं ॥ दुःख

१ स्त्री. २ इच्छा. ३ विष. ४ खिन्न, चिंताक्रांत. ५ गोष्ट. ६ दैव.

कोणासांगोंसाजंणी ॥ तळमळमनींकरीतसें ॥ ३६ ॥ दोनमासपर्यंतजाण ॥ भ्रतारेंत्यागिलेंमजकारण ॥ परतोनिघरीं
नयेचजाण ॥ गांवांनअसोनसाजणी ॥३७॥ नानापरीचेत्रिविधजन ॥ मागेंपुढेंबोलतीन्यून ॥ ह्मणतीकालसमजावून
घरासिघेऊनमीआलें ॥ ३८॥ रात्रींमांडोनिकीर्तन ॥ त्याणेंमजघातलेंमोहन ॥ नानापरीचेदृष्टांतदेऊन ॥ बोलिलावचन
तेंऐका ॥ ३९ ॥ मायबापविठ्ठलरखुमायी ॥ त्यांचेपायआठवीतजायी ॥ तींअन्नवस्त्रदेतीलसमयीं ॥ सायासकांहींनकरितां
॥ १४० ॥ त्यांचाविश्वासम्यांधरून ॥ सकळलुटविलेंधनधान्य ॥ भांडींगुरेंसर्वदेऊन ॥ उदासहोऊनबैसलें ॥ ४१ ॥ नेस
तेंवस्त्रआणिलेंधुवोनी ॥ तेंपरसांतवाळवूंघातलेंसाजणी ॥ तेंमाहारिणीसदीधलेंवोढोनी ॥ तुह्मीतोंनयनींदेखिलें ॥ ४२ ॥
मीकरूनियामोलमजुरी ॥ लेंकुरेंपोशीतहोतेंवरीं ॥ त्याचेंतोंवाहेरबरव्यापरी ॥ चालेपरभारीप्रारब्धें ॥ ४३ ॥ यापरी
काळकडेलागतां ॥ म्यांवायांचिबुद्धिकेलीवृथा ॥ घरासिआणिलेंप्राणनाथा ॥ मुकलेंअर्थासर्वस्वें ॥ ४४ ॥ पायआठवि
तांनिशिदिनीं ॥ अन्नवस्त्रदेतीलमजलागोनी ॥ ऐसाविश्वासत्यांचेवचनीं ॥ आपुलेमनींजाणिला ॥ ४५ ॥ चिंतनकेलें
दोनतीनवेळ ॥ तोंदरिद्रपातलेंतत्काळ ॥ लेंकुरेंकारितीतळमळ ॥ अन्ननमिळह्मणोनी ॥४६॥ ऐसापायांनींकेलाघात ॥
ह्मणोनिसंतप्तजाहलेंचित्त ॥ तरीआतांमीजाऊनदेवळांत ॥ करीनविपरीततेंऐका ॥ ४७ ॥ घरेंधणीपायांचीवर्णितीथो
री ॥ तेफोडोनिटाकीनयेअवसरीं ॥ मगपाषाणघेऊनमस्तकावरी ॥ चालिलीलवकरीदेउळांत ॥४८॥ ह्मणेरुक्मिणी
पतीचेचरण ॥ ब्रह्मादिककरितीज्यांचेंध्यान ॥ नारदादिकरितीज्यांचेंगायन ॥ वर्णितीथोरपणजयांचें ॥ ४९ ॥ त्याव
रीपाषाणघालोनिपाहे ॥ मीफोडूनिटाकीनलवलाहें ॥ ऐसाचित्तींकरूननिश्चये ॥ महाद्वारासीजातसे ॥ १५० ॥ हेंजा
णोनिपंढरीनाथ ॥ देऊळामाजीथरथरांकांपत ॥ तोभक्तवत्सलदीननाथ ॥ लीलादाखवीतदासांसी ॥ ५१ ॥ जेणेंमत्स्य

१ सख्यांनो. २ शरीरकष्ट, मेहेनत. ३ क्रोधयुक्त. ४ तुकाराम बावा.

रूपधरूनी ॥ शंखासुरमारिलासमुद्रजीवनीं ॥ तोतुकयाचेस्त्रियेसभिऊनी ॥ चक्रपाणीकांपत ॥ ५२ ॥ जोकूर्महाऊान
घननीळ ॥ पाठीवरीधरिलामंदराचळ ॥ तोसप्रेमभक्तीचेंदेखोनिबळ ॥ कांपेचळचळनिजांगें ॥ ५३ ॥ जोवराहरूपधरू
नश्रीहरी ॥ वसुंधाधरिलीदाढेवरी ॥ तोलीलानाटकीवैकुंठविहारी ॥ निजभक्तांसीभीतसे ॥५४॥ जोबळेंचप्रगटोनिस्तं
भाआंत ॥ हिरण्यकशिपुविदारिलादैत्य ॥ तोनिजभक्ताचेंभयबहुत ॥ वागवीचित्तांतआपुल्या ॥ ५५ ॥ दानाभिमानेंफु
गलाबळी ॥ मगत्रिविक्रमहोऊनिवनमाळी ॥ तयासिघातलेंपाताळीं ॥ तोकांपतदेउळींथरथरां ॥ ५६ ॥ जोरेणुकेच्याउ
दरासियेऊनी ॥ निःक्षत्रियकेलीसकळअवनी ॥ तोनिजभक्तांसिचक्रपाणी ॥ भयभीतहोऊनिकांपत ॥ ५७ ॥ सकळ
सुरवरांसिजिंकिलेंजेणें ॥ तोदशकंठनिवंटिलारघुनंदनें ॥ ऐसाप्रतापीभक्तभूषण ॥ भयेंकरूनकांपत ॥ ५८ ॥ कंसचा
णूरमहादैत्य ॥ स्वहस्तेंनिवटीश्रीकृष्णनाथ ॥ तोतुक्याचेकांतेचेंभयबहुत ॥ असेवागवीतमानसीं ॥ ५९ ॥ धर्मेंउद्धवि
लाचक्रपाणी ॥ देखोनिविस्मितजाहलीरुक्मिणी ॥ ह्मणेकवणचिंताउपजलीमनीं ॥ मजलागोनींसांगावें ॥ १६० ॥ या
वरीह्मणेचक्रपाणी ॥ आजिचिंताउद्भवलीआमुचेमनीं ॥ जेतुकयाचीकांतासक्रोधहोऊनी ॥ पाषाणघेऊनीयेतसे ॥६१॥
निजकरेंफोडावेआमुचेचरण ॥ ऐसानिश्चयकेलातिण ॥ यासिउपायकरावाकवण ॥ हेंमजलागोनकळेना ॥ ६२ ॥ रु
क्मिणीह्मणेसंकटकाये ॥ येथोनिपळावेंलवलाहें ॥ एवढीवेळचुकवूनिपाहे ॥ परतोनयावेंमागुती ॥ ६३ ॥ यावरीह्मणे
जगज्जीवन ॥ आपुलेतेंस्वाधीननाहींजाण ॥ मीजाहलोंअसेंभक्तांआधीन ॥ त्यांचेआज्ञेनवर्ततसें ॥ ६४ ॥ बाळकपद
रधरितांपाहें ॥ पित्यासिबळेंसोडवितांनये ॥ तोनिजमोहेंथोकलोंचिराहे ॥ तैसेंचआह्मांहेंजाहलें ॥ ६५ ॥ मिलिंदेंनि
जमुखेंकोरीकाष्ठासी ॥ परीकमळिणीसर्वथानफोडवेत्यासी ॥ अडकलाराहेनिजमोहेंसी ॥ गतितैसीमजजाहली ॥६६॥

१ पाण्यांत. २ कांसवरूप. ३ डुकररूप ४ पृथ्वी. ५ मारून टाकिला. ६ वामन. ७ पृथ्वी. ८ देवांस. ९ रावण. १० मारिला. ११ स्वस्थ. १२ भ्रमर.

आपणगेलियायेथून ॥ तरीतुकयाचेंमोडेलमन ॥ मूर्तीनदेखतांसगुण ॥ तोदेईलप्राणआपुला ॥ ६७ ॥ त्याचेंमनोगत
राखिलेंजरी ॥ तरीकांताघेऊनियेअवसरीं ॥ पाषाणघालीलपायांवरी ॥ हेचिंताअंतरींमजवाटे ॥ ६८ ॥ इकडेपत्नीस
क्रोधमानसीं ॥ सत्वरयेतसेदेउळासी ॥ देखोनितुकापुसेतिजसी ॥ कोठेंजातेसीमजसांग ॥६९॥ येरीतयासिउत्तरदेत ॥
तुझापितारुक्मिणीकांत ॥ तेणेंचिमाझाकेलाघात ॥ पायचित्तांतआठवितां ॥ १७० ॥ तुवांउपदेशिलेंमजकारण ॥ आ
ठवीतजाईत्याचेचरण ॥ मगपुरवीलवस्त्रअन्न ॥ तेंम्यांवचनऐकिलें ॥ ७१ ॥ विश्वासेंवचनधरूनचित्तीं ॥ घरलुटविलें
विप्रांहातीं ॥ मुलेंलेंकुरेंअनाथदिसती ॥ अन्नवस्त्रत्यांप्रतीमिळेना ॥ ७२ ॥ ऐसापायांनींकेलाघात ॥ ह्मणोनिचा
लिलेंदेउळांत ॥ त्यावरीपाषाणघालोनित्वरित ॥ फोडीननिश्चितयेसमयीं ॥ ७३ ॥ ऐसीपत्नीचीऐकोनिमात ॥ मोहेंद्र
वलेंतुकयाचेंचित्त ॥ ह्मणेइणेंतोंमांडिलेंविपरीत ॥ ह्मणोनिअश्रुपातलोटले ॥ ७४ ॥ तरीइजसवेंचिजाऊनिआपण ॥
नम्रबोलावेंविनीतवचन ॥ कींक्रोधनावरेचतुजकारण ॥ तरीमजवरीपाषाणघालीकां ॥ ७५ ॥ ऐसेंविचारूनचित्तीं ॥
मागूनिचालिलेसत्वरगती ॥ हेंजाणोनियांवैकुंठपती ॥ चिंताकरितीमानसीं ॥ ७६ ॥ पहिलेथरथरांहोतेकांपत ॥ तेउ
गेचराहिलेनिवांत ॥ देखोनिरुक्मिणीझालीविस्मित ॥ मगविनोदेंपुसतदेवासी ॥ ७७ ॥ ह्मणेदेवाधिदेवापंढरीना
था ॥ मघांचळचळांकांपतहोतां ॥ आतांआश्रयजाहलाकोणता ॥ हासंशयचित्तावाटतसे ॥ ७८ ॥ कोणतुमचाप्राण
सखा ॥ जिवलगपातलापाठीराखा ॥ ह्मणोनियांवैकुंठनायका ॥ निवांतराहिलांयेसमयीं ॥ ७९ ॥ मगह्मणेदीनदया
ळ ॥ आणिकचिअरिष्टवोढवलेंसबळ ॥ तुकयाआपुलाभक्तप्रेमळ ॥ आलीकळवळमाझीतया ॥ १८० ॥ कांताफोडील ॥ ६ ।
आपुलेचरण ॥ ह्मणोनिमागेंयेतसेजाण ॥ कींपत्नीसऐसेंबोलावेंवचन ॥ घालीपाषाणमजवरी ॥ ८१ ॥ आपुलेंदुःख

१ गोष्ट. २ संकट. ३ भयंकर, कठीण.

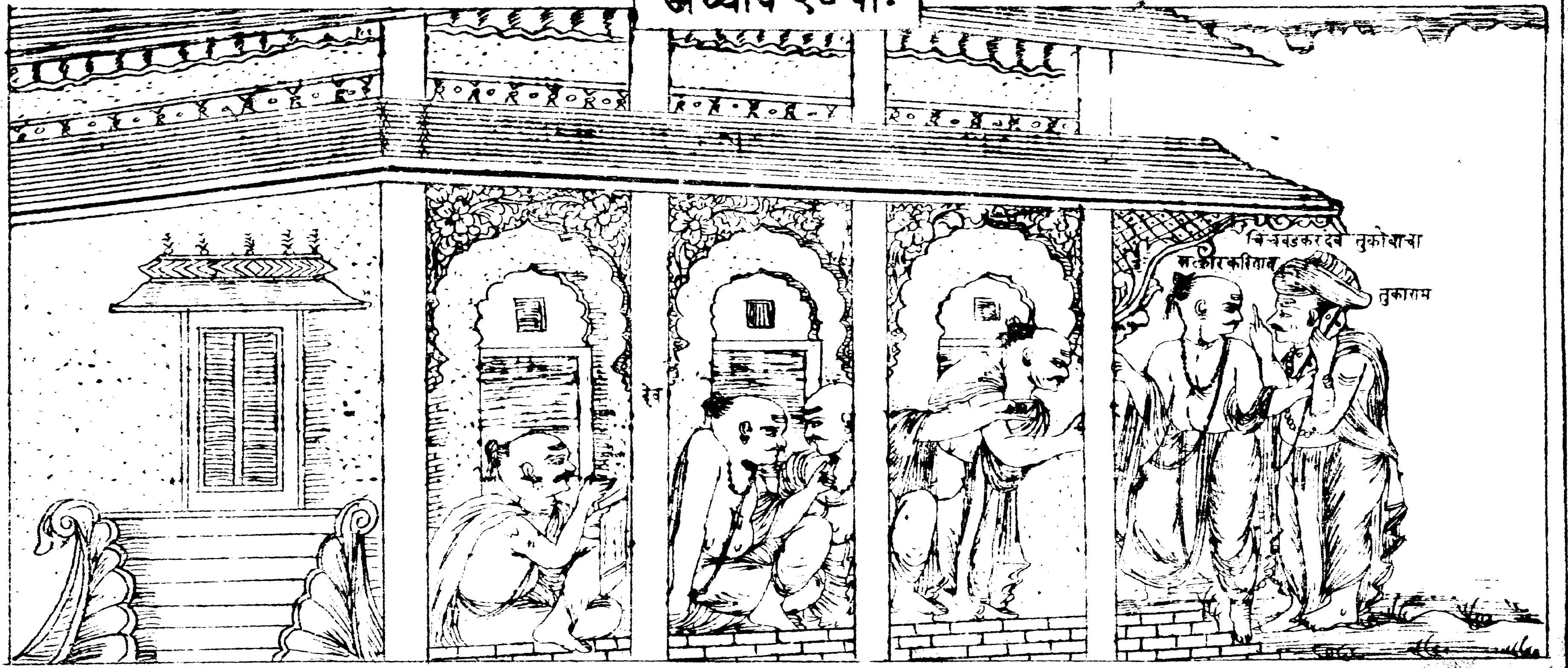
ह्मणोनिविसरून ॥ त्याचीचचिंतावाटतीदारुण ॥ यासउपायकरावाकवण ॥ हेंमजकारणकळेना ॥ ८२ ॥ तिचीतोंआ
हेविरोधभक्ती ॥ विवेकविचारनाहींचित्तीं ॥ अवचितमारीलतुकयाप्रती ॥ हेचिंतामजप्रतीवाटते ॥ ८३ ॥ पाषाणघा
लीलपायांवरी ॥ मगत्याचेपायदुखवलेजरी ॥ तरीकीर्तनींनाचेलकैशापरी ॥ हेचिंताअंतरींमजवाटे ॥ ८४ ॥ यावरी
रुक्मिणीउत्तरदेत ॥ तुह्मीकांउद्विग्नजाहलेतिव्यर्थ ॥ जयावरीआपुलीदयाकिंचित ॥ तरीकळिकाळकांपततयासी॥८५॥
जयासिप्रसन्नजाहलाभास्कर ॥ त्यावरीसर्वथानपडेअंधार ॥ कींवस्तीसमिळालियाक्षीरसागर ॥ तोसर्वदाक्षुधातुर
राहेना ॥ ८६ ॥ साधलियाअमृतसंजीवनी ॥ तरीरोगनबाधीत्यालागोनी ॥ तेवींतुमचेंनामतुकयाच्यावदनीं ॥ अस
तांचक्रपाणीभयकाय ॥ ८७॥ ऐसेंबोलतांजगन्माता ॥ तोंआलीअवचिततुकयाचीकांता ॥ पाषाणठेविलामस्तकावरु
ता ॥ देखिलेंयेतांमहाद्वारीं ॥ ८८॥ तीअंतरींप्रवेशतांसत्वर ॥ रुक्मिणीनेंआडकेलेंद्वार ॥ तुकयासिठेविलेंबाहेर ॥ का
यनिमित्तपैंतेव्हां ॥ ८९ ॥ कांतासंतापोनिअंतरीं ॥ पाषाणघालीलतयावरी ॥ ह्मणूनियेतांचभीतरी ॥ तुकयासिबाहे
रीकोंडिलें ॥ १९० ॥ यापरीचुकवोनिआघात ॥ भक्तांसिरक्षीपंढरीनाथ ॥ जैसेंबाळकअग्निसीधरूंजात ॥ तंवमातार
क्षिततयासी ॥ ९१ ॥ तुकयाचेचित्तींऐसाभाव ॥ जेकांतेसिपावलापंढरीराव ॥ मजवरीरुसलारुक्मिणीनांवो ॥ ह्मणऊ
निद्वारआडकेलें ॥ ९२ ॥ कीर्तनींजागलाघनसांवळा ॥ आतांविश्रांतिघ्यावयानिद्रितजाहला ॥ मीजाऊनयेथेंकरीन
गलबला ॥ कोंडिलेंमजलायासाठीं ॥ ९३ ॥ आतांपरतोनजावेंघरा ॥ सर्वथानकरावाउर्जगरा ॥ किंवारागआलारु
क्मिणीवरा ॥ आडकेलेंद्वारायासाठीं ॥ ९४ ॥ कींकांतेचीभक्तिविशेषजाण ॥ तीसअंगीजगज्जीवन ॥ मजबाहेरदी
धलेंटाकून ॥ ह्मणोनिरुदनकरीतसे ॥ ९५ ॥ असोतेसमर्यीतिचेंप्रेमवर्णितां ॥ तरीग्रंथींविशेषवाढेलकथा ॥ पायांवरी

१ माझ्या मनास. २ सूर्य. ३ मुर्खा. ४ आंत. ५ पति, नवरा. ६ जागरण. ७ रक्षी, सांभाळी.

पाषाणउचलोनिघालितां ॥ तंवरुक्मिणीमाताबोलिली ॥ ९६ ॥ कायअपराधकेलाजगज्जीवनें ॥ ह्मणोनिफोडितेसिया
चेचरण ॥ तेंतूंसांगहोमजकारण ॥ संकोचमनींनधरितां ॥ ९७ ॥ येरीह्मणेऐकवोमाये ॥ एकदोनवेळांआठविलेपाये ॥
तोंमंदिरींनदिसेएकहीठाये ॥ संसारसोयेमोडिली ॥ ९८ ॥ घरींनाहींवस्त्रअन्न ॥ मुलेंलेंकुरेंकरितीरुदन ॥ ह्मणोनिसंता
पलेंमन ॥ फोडितेंचरणयासाठीं ॥ ९९ ॥ पायांनींकेलाआमुचाघात ॥ ह्मणोनिसंतप्तजाहालेंचित्त ॥ ऐसीऐकोनितिये
चीमातें ॥ रुक्मिणीबोलततियेसी ॥ २०० ॥ जेंसंसारांतपडेलउणें ॥ मीनिजांगेंपुरवीनतुजकारणें ॥ मगसाडीचोळी
मूठभरहोन ॥ तिजकारणंदीधले ॥ १ ॥ हेंदेखतांपावलीसमाधान ॥ मगपाषाणदीधलाटाकून ॥ तेव्हांवस्त्रकरोनिपरि
धान ॥ धरिलेचरणरुक्मिणीचे ॥ २ ॥ मूठभरहोनघेऊनहातीं ॥ बाहेरआलीसत्वरगती ॥ पुढिलेअध्यायींरसउत्पत्ती ॥
तरीसादरश्रोतींपरिसावें ॥ ३ ॥ हृदयींबैसोनिरुक्मिणीकांत ॥ स्वयेंचिवदवीतसेयथार्थ ॥ महीपतीत्याचामुद्रांकित ॥
शरणागतदासांचा ॥ ४ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ एकोनपंचाश
त्तमाध्यायरसाळहा ॥ २०५ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ४९ ॥ ॥ ओंव्या ॥ २०५ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

१ क्रोधयुक्त. २ गाऱ्हाणें, गोष्ट. ३ आज्ञाधारक, सेवक.

अध्याय ५० वा.
देव
चिंचवडकर देव तुकोबाचा
सत्कार करितात
तुकाराम

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीप्रलंबासुरमर्दनायनमः ॥ जयजयकृपासागराचक्रपाणी ॥ भवभंजनासायुज्यदानी ॥ मजकृपादृष्टींविलोकूनी ॥ कर्मापासूनीसोडवावें ॥ १ ॥ आशापाशतोडूनिश्रीपती ॥ करीनिरपेक्षउदासवृत्ती ॥ तुझेभजनींलागेप्रीती ॥ ऐसेंश्रीपतीकरावें ॥ २ ॥ कामक्रोधादिमदमत्सर ॥ देहींउठतीअनिवार ॥ तूंकृपाकरिसीजैंशार्ङ्गधर ॥ शुद्धअंतरतैंहोय ॥ ३ ॥ लौकिकप्रतिष्ठामानाभिमान ॥ हेंपुढेंवोढवलेंमहाविघ्न ॥ तेथेंचिलाऊनियांमन ॥ तुझेंचिंतनघडेना ॥ ४ ॥ ऐसेअवगुणअसोनिअंतरीं ॥ मीतुझाह्मणवितोंलोकाचारीं ॥ हाचिअभिमानधरूनिश्रीहरी ॥ मजउद्धरींपतितांसी ॥ ५ ॥ चंचळमनहेंअनिवार ॥ तुझेचरणींअसावेंस्थिर ॥ हेंचिइच्छितोंनिरंतर ॥ जाणसीअंतरपांडुरंगा ॥ ६ ॥ हस्तइच्छितीतुझेंअर्चन ॥ षोडशोपचारेंकरावेंपूजन ॥ त्यांचेंकरावेंसमाधान ॥ मनोरथपूर्णकरावे ॥ ७ ॥ समदृष्टीनेंचराचरभूतीं ॥ तुजचिपाहावेंवैकुंठपती ॥ विकल्पद्वेषहेनयेचित्तीं ॥ ऐसेंश्रीपतीकरावें ॥ ८ ॥ चरणांचेंसार्थकतरीचजाण ॥ तुझेयात्रेसकरावेंगमन ॥ नृत्यकरावेंनिर्लज्जहोऊन ॥ देहाभिमानटांकोनी ॥ ९ ॥ तुझेनिजभक्तरुक्मिणीपती ॥ त्यांचीचसुखेंवर्णावीकीर्ती ॥ हेइच्छाधरूनिचित्तीं ॥ विनवितोंतुजप्रतीदयाळा ॥ १० ॥ हेम्यांअघटितघेतलीआळ ॥ तूंनिरूपणवदवीरसाळ ॥ जेश्रवणींपडतांचितत्काळ ॥ श्रोतेप्रेमळसंतोषती ॥ ११ ॥ मागीलअध्यायींशेवटींकथा ॥ देउळींगेलीतुकयाचीकांता ॥ प्रसन्नहोऊनिरुक्मिणीमाता ॥ बोलिलीअवचितांनिजभाग्यें ॥ १२ ॥ साडीचोळीमुष्टींभरीहोन ॥ देतांचिवाटलेंसमाधान ॥ ह्मणेपाषाणमूर्तीबोलिलीवचन ॥ हेंअघटितदेखोनविस्मित ॥ १३ ॥ परिधानकरूनिदिव्यांबर ॥ रुक्मिणीसकेलानमस्कार ॥ बाहेरयेतांचिसत्वर ॥ कळलेंसाचारतुकयासी ॥ १४ ॥ मगकांतेसिकायवचनबोलत ॥ तुवांउतावेळकेलेंचित्त ॥ तेणेंअंतरलेंपरमार्थहित ॥ ऐकतेमातनिजकर्णी ॥ १५ ॥ उभेंचि

१ पातक्यास. २ धांवरें. ३ पूजा, सेवा. ४ संशय. ५ पायांचें. ६ स्त्री. ७ आश्चर्यभरीत. ८ गोष्ट.

शेतमोडितांजाण ॥ पुढेंराशीसयेतसेउणेंपण ॥ कींदुधावरीलसायभक्षितांजाण ॥ मगनवनीं[1]तकोठोनयेईल ॥ १६ ॥ नातरीऊंसउभाचिचोंखिलासारा ॥ तरीकोठूनलाभेलशर्करा ॥ ऐसाविवेकं[2]करूनिअंतरा ॥ होनद्विजवरांवांटावे ॥ १७ ॥ काचमणीचात्यागकरितां ॥ मुक्ता[3]फळयेतसेहातां ॥ तरीधीरधरूननिजचित्ता ॥ उदासआतांव्हावें ॥ १८ ॥ खं[4]द्योतत्यागितांमनांतूनी ॥ गृहासियेतसेवासरमणी[5] ॥ कींथिल्लरटाकितांडावलोनी ॥ पयो[6]ब्धियेऊनीभेटेल ॥ १९ ॥ गुंजाहारनलेतांवाडेंकोडें ॥ तरीअनर्घ्यरत्नेंलाधतीपुढें ॥ कींनधरितांऔषधाचीचाड ॥ तरीसुधा[8]रसगोडलाधेलकीं ॥ २० ॥ नकरितांसिद्धिचाआदरू ॥ तरीनिजभाग्येंभेटतोकल्पतरू ॥ दुर्जनत्यागेंभेटतीसद्गुरू ॥ तरीकांअव्हेरूक रावा ॥ २१ ॥ तेवींऋद्धिसिद्धिसंपत्तिधन ॥ त्यांसत्यागितांमनांतून ॥ तरीतूंपावसीसायुज्यसदन ॥ जेंइच्छितीसुं[9]रगण मानसीं ॥ २२ ॥ ऐसींऐकोनिदृष्टांतवचन ॥ कांतापावलीसमाधान ॥ तत्काळविप्रबोलावून ॥ वांटिलेहोनतयांसी ॥ २३ ॥ सांडोनियालोभममता ॥ हृदयींआठवीश्रीपंढरीनाथा ॥ पुढेंवर्तलीअपूर्वकथा ॥ तेसावधानताऐकावी ॥ २४ ॥ तुकयाचीप्रशंसाजाहलीफार ॥ मानूंलागलेथोरथोर ॥ कींयासवेंजेवितोरुक्मिणीवर ॥ लोकपरस्परबोलती ॥ २५ ॥ हेंचिंचवडींभूदेवांसिकळतांजाण ॥ असह्यजाहलेंत्यांजकारण ॥ ह्मणतीआह्मीप्रतिष्ठितब्राह्मण ॥ गणपतीप्रसन्न केलाकीं ॥ २६ ॥ आणितुकयाजातीचाशूद्रवाणी ॥ त्यासवेंजेवितोचक्रपाणी ॥ हेतंवअघटितदिसेकरणी ॥ आलीदिसोनीयथार्थ ॥ २७ ॥ तरीतयासिबोलावूनियेथ ॥ दृष्टीसपाहावीकांहींप्रचित ॥ ऐसेंविचारूनचित्तांत ॥ तोंकळलावृत्तांततुकयासी ॥ २८ ॥ ह्मणेचिंचवडीचेथोरब्राह्मण ॥ त्यांणींकेलेंआपुलेंस्मरण ॥ तरीआतांतेथवरीजाऊन ॥ १ ॥ ध्यावेंदर्शनतयांचे ॥ २९ ॥ ऐसीकल्पनाधरूनिपोटीं ॥ सत्वरनिघालाउठाउठीं[7] ॥ मगमूषं[10]कवहनाचीघेऊनभेटी ॥ बै

---

१ लोणी. २ विचार. ३ मोती. ४ काजवा. ५ सूर्य. ६ क्षीरसागर. ७ गडबडीनें, कौतुकानें. ८ अमृत. ९ देव. १० गणपति.

सलेनिकर्टींदेवांचे ॥ ३० ॥ तुकयासिदेखोनियांत्यानीं ॥ ह्मणतीइच्छितहोतोंजेंमनीं ॥ तेंअनायासेंआलेंघडोनी ॥ च
मत्कारनयनींपाहावा ॥ ३१ ॥ तोंसहजपावलामध्यान्हकाळ ॥ पंक्तीसबैसलेब्राह्मणसकळ ॥ तुकयासिपात्रतेवेळ ॥ वा
ढिलेंतत्काळतयांनीं ॥ ३२ ॥ देवांसिह्मणेवैष्णवभक्त ॥ आमुचासंगातीपंढरीनाथ ॥ तोभोजनासियेईलयेथ ॥ तरीआ
णिकपात्रमांडावें ॥ ३३ ॥ आणखीतुह्मींहीप्रार्थूनिगजवदनासी ॥ येथेंआणावेंभोजनासी ॥ वचनऐकतांचमानसीं ॥
आश्चर्यदेवांसीवाटलें ॥ ३४ ॥ ह्मणतीहेंतोंअघटितजाहलें ॥ आमुचेमंत्रआह्मांसफळले ॥ मगदेव्हारांजाऊनतेवेळे ॥
करकमळजोडिलेंतयासी ॥ ३५ ॥ नानापरीचीकेलीस्तुती ॥ परीभोजनासिनयेचगणपती ॥ कायकराव्याशास्त्रयुक्ती ॥
एकसद्भक्तीनसतांची ॥ ३६ ॥ बाह्यात्कारेंकेलेंपूजन ॥ अंतरींविकल्पेंभरलेंमन ॥ तरीकोणतेंहीदैवतनव्हेप्रसन्न ॥ दु
श्चितमनअसतांपैं ॥ ३७ ॥ गजेंद्रासिपावलावैकुंठपती ॥ तोकायजाणेशास्त्रव्युत्पत्ती ॥ गोपीउद्धरल्यानेणोंकिती ॥ स
प्रेमभक्तीदेखोनी ॥ ३८ ॥ विधियुक्तयाज्ञिककर्मठपण ॥ त्यांसिअंतरलेश्रीकृष्णचरण ॥ ऋषिपत्न्यांनींनेलेंअन्न ॥
त्यांसिजगज्जीवनभेटला ॥ ३९ ॥ भोळेभाविकभक्तप्रेमळ ॥ त्यांस्वाधीनजाहलादीनदयाळ ॥ हुंबरीघालितांचगोपाळ
तेंऐकेघननीळनिजप्रीतीं ॥ ४० ॥ असोआतांबोलूनकायफार ॥ हेंवर्मजाणतीवैष्णववीर ॥ जिहींशुद्धकरूनिअंतर ॥
शार्ङ्गधरवशकेला ॥ ४१ ॥ मगब्राह्मणह्मणतीतुकयासी ॥ पाषाणमूर्तीजेवीलकैसी ॥ नैवेद्यदाखवितांगजवदनासी ॥ सु
वासतयासीजातसे ॥ ४२ ॥ यावरीबोलेवैष्णववीर ॥ मूर्तीमाजीनाहींविघ्नहर ॥ तुह्मांसिसंशयअसलाजर ॥ तरीऐका
विचारनिजकर्णीं ॥ ४३ ॥ समुद्रजीवनींकरितांस्नान ॥ एकभक्तबुडतहोताजाण ॥ त्याणेंएकदंतांचेंकेलेंस्तवन ॥ करी
धावनह्मणोनी ॥ ४४ ॥ तयासिकाढावयात्वरित ॥ विनायकगेलेअसतीतेथ ॥ याचीपाहाणेंअसेलप्रचित ॥ तरीबैसा

---

१ हात. २ संशयानें. ३ पद्मशास्त्र. ४ गणपति.

 वेंमुहूर्तक्षणभरी ॥ ४५ ॥ देव्हारींनसतांगजवदनासी ॥ तुह्मींनैवेद्यदाखविलाकवणासी ॥ ऐसेंबोलतांतुकयासी ॥ आ
 श्चर्यदेवांसीवाटलें ॥ ४६ ॥ तोंएकमुहूर्तलोटतांचित्यांनीं ॥ कौतुकदेखिलेंआपुलेनयनीं ॥ गणपतीचीमूर्तीसिंहासनीं
उदकेंभरूनिनिथळंत ॥४७॥ पीतांबरपिळोनिपाहातांजाण ॥ तोंक्षारलागलेंसमुद्रजीवनें ॥ हाचमत्कारअद्भुतगहन ॥
आश्चर्यदेखोनकरिताती ॥४८॥ तुकयासिपुसतीद्विजवर ॥ किमर्थभिजलासेपीतांबर ॥ यावरीह्मणेवैष्णववीर ॥ आले
विघ्नहरयेठायीं ॥ ४९ ॥ निजभक्तबुडतांजाण ॥ त्याचेंसत्वरकेलेंधांवण ॥ ऐलतीरींबैसवोनित्याकारण ॥ गजवदनआ
लेकीं ॥ ५० ॥ ऐकोनितुकयाच्चीवचनोक्ती ॥ देवनिजमनींआश्चर्यकरिती ॥ ह्मणेविष्णुभक्तांचीअद्भुतस्थिती ॥ आ
पणाप्रतीनेणवे ॥ ५१ ॥ पुढतीब्राह्मणकायबोलत ॥ समुद्रासिगेलेपार्वतीसुत ॥ हेंतुह्मांसकैसेंजाहलेंश्रुत ॥ साक्षातप्र
चीतदाखविली ॥ ५२ ॥ परस्परेंआपणउत्तरदेती ॥ याणेंआराधिलारुक्मिणीपती ॥ सकळदैवतांचीगती ॥ आलीसे
हातींयास्तव ॥ ५३ ॥ प्रसन्नहोतांसूर्यनारायण ॥ कायएकनदिसेत्याकारण ॥ कांकल्पतरूचेंदेखतांउद्यान ॥ कामना
अपूर्णनराहे ॥ ५४ ॥ जेणेंक्षीरसागरींरहिवासकेला ॥ तरीक्षुधेतृषेचाउद्वेगगेला ॥ नातरीअमृतसिद्धीयेतांसाधकां
ला ॥ औषधीत्याजलानलागती ॥ ५५ ॥ तेवींकृपाकरितांपंढरीनाथ ॥ तयासिवोळंगतीसकळदैवत ॥ जेवींविलोकितां
रोहिणीपतीतें ॥ उडुर्गणसमस्तदीसती ॥ ५६ ॥ यापरीपरस्परेंबोलतीदेव ॥ ऐकोनिह्मणेतुकावैष्णव ॥ भोजनासिआ
लेपंढरीराव ॥ अंतरींसद्भावदेखोनी ॥ ५७ ॥ तुह्मींप्रार्थोनिगजवदन ॥ तयासिसाक्षातजेववाअन्न ॥ ऐसेंऐकोनियां
वचन ॥ देवींमौनधरियेलें ॥ ५८ ॥ मगतुकयासिह्मणतीद्विजवर ॥ तुह्मींप्रार्थिलारुक्मिणीवर ॥ त्यांचेपक्तीसविघ्नह
र ॥ जेववासाचारनिजप्रीतीं ॥ ५९ ॥ अवश्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ पात्रवाढिलेंत्यांजकडोनी ॥ मगगणपतीच्यासान्नि

१ पाझरत. २ उदक. ३ गणपाति. ४ समजणार नाहीं. ५ वन, अरण्य. ६ पीडा. ७ चंद्रास. ८ नक्षत्र समुदाय.

धयेवोनी ॥ करजोडोनिविनवीत ॥ ६० ॥ जयजयाजिलंबोदरा ॥ चौदाविद्यांच्यासागरा ॥ तुझेंतांडवदेखोनीउमा वरा ॥ हर्षअंतरानसमाये ॥ ६१ ॥ तुझीहोतांचिकृपादृष्टी ॥ विघ्नेंपळतीउठाउठी ॥ सप्रेमेंअनुभवघेतांदिठी ॥ तुटेफांसोटीभवबंधा ॥ ६२ ॥ आतांप्रार्थितोंतुजकारण ॥ जेनैवेद्यभक्षावाप्रीतींकरून ॥ वचनऐकोनिगजवदन ॥ करितीभोजनतेधवां ॥ ६३ ॥ एकेपात्रींरुक्मिणीरमण ॥ त्यासन्निधगजवदन ॥ तुकयाचेभक्तीस्तवजाण ॥ बैसलेयेऊनउभयतां ॥६४॥ परीकोणासिनदिसतीनयनीं ॥ अन्नतरसरलेंपात्रांवरूनी ॥ हाचमत्कारदेखोनिमनीं ॥ आश्चर्यवाटलेंदेवांसी ॥६५॥ ह्मणतीआह्मीलंबोदरउपासिला ॥ परिसाक्षातनाहींकधींजेविला ॥ तुकयानेंअघटितदाविलीलीला ॥ नवलसकळांवाटलें ॥ ६६ ॥ गणपतीजेविलाअपूर्वकाये ॥ हेंअघटितसर्वथाह्मणोंनये ॥ साक्षातआलेपंढरीराये ॥ जेदुर्लभहोयेसाधकां ॥६७॥ पयोब्धीचजाहलियास्वाधीन ॥ मगसरितांचापाडकोण ॥ तेवींकृपाकरितांरुक्मिणीरमण ॥ दैवतेंसंपूर्णतुष्टती ॥६८॥ कामधेनुगृहासियेतांपाही ॥ तेथेंसहजचियेतीइतरगायी ॥ कींरोहिणीवराच्यादर्शनेंपाही ॥ नक्षत्रेंकायीनदिसतीकीं ॥६९॥ वज्रासनींबैसोननेटीं ॥ योगियांसिज्याचीदुर्लभभेटी ॥ तोसगुणसाकारजगजेठी ॥ पावतोसंकटींनिजदासां ॥ ७० ॥ यापरीब्राह्मणस्तवितीदेखा ॥ ह्मणतीवैष्णवभक्तप्रेमळतुका ॥ स्वाधीनकेलेंवैकुंठनायका ॥ जोब्रह्मादिकांदुर्लभ ॥७१॥ मगकरशुद्धितांबूलघेऊन ॥ तेथेंमांडिलेंहरिकीर्तन ॥ एकरात्रतेथेंराहून ॥ चालिलेपुसोननिजग्रामा ॥ ७२ ॥ गजवदनासिकरोनिनमन ॥ देवांसविनवीकरजोडून ॥ आतांदेहूसजावयाकारण ॥ आज्ञादेणमजलागीं ॥ ७३ ॥ यावरीब्राह्मणबोलतीवचन ॥ पुन्हामागुतीद्यावेंदर्शन ॥ निरोपयेईलतुह्मांकारण ॥ तैंकरावेंगमननिजप्रीतीं ॥७४॥ अवश्यह्मणोनिवैष्णवभक्त ॥ तेथोनिचालिलेअतित्वरित ॥ ग्रामासमीपयेतांनिश्चित ॥ तोंएकमाळीअकस्मा

---

१ तांडवनृत्य. २ शंकरास. ३ संसारफांस. ४ गणपति. ५ क्षीरसमुद्र. ६ नक्षत्रांची येरी. ७ चंद्रास.

तपातला ॥७५॥ तुक्यासिकरोनिसाष्टांगनमन ॥ करजोडोनिबोलेवचन ॥ मळियातगुऱ्हाळलागलेंजाण ॥ तेथवरीआ
गमनकरावें ॥७६॥ सद्भावदेखोनित्याचेअंतरीं ॥ अवश्यह्मणतीतेअवसरीं ॥ तुकयासियेतांमळियाभीतरी ॥ माळीअंत
रींसंतोषला ॥७७॥ बैसावयासितेवेळे ॥ घडीकरोनिटाकिलेंचवाळें ॥ ह्मणेधन्यभाग्यमाझेंसुफळ ॥ जेदीनदयाळपातले
॥ ७८ ॥ इक्षुदंडमोडोनिलवडैसवडी ॥ काढोनिदीधलींमध्यकांडीं ॥ परितुकयासतेथींचीगोडी ॥ नरुचेचोखंडीसर्वथा
॥ ७९ ॥ जेणेंब्रंह्मरससेविलाप्रीतीं ॥ त्यासइतरसर्वथानावडती ॥ जेवींदिनकराचेलागतांसंगती ॥ दीपकदिसतीतेजही
न ॥८०॥ जोसिद्धांतज्ञानींमग्नआहे ॥ तोपाखंडकर्णीऐकेलकाय ॥ कामधेनुऐसीजोडल्यागाय ॥ मगअजांपालणकास
या ॥ ८१ ॥ तेवींनामसुधेचीलागतांगोडी ॥ इतरांसियेतअनावडी ॥ ह्मणोनइक्षुदंडाचीचोखडी ॥ चवींधडपुढीजाणे
ना ॥ ८२ ॥ परीमाळियाचासद्भावदेखोन ॥ तेथेंबैसलेनिवांतक्षण ॥ त्याणेंसोज्वळपात्रउटोन ॥ रसआणोनपाजि
ला ॥ ८३ ॥ जातेसमर्यीतुकयाप्रती ॥ माळीकरजोडूनिकरीविनंती ॥ कींऊंसन्यावेलेंकरांप्रती ॥ मंदिराप्रतीआपुल्या
॥ ८४ ॥ अकळुनइक्षुदंडएकेठायीं ॥ बांधोनदीधलेतेसमयीं ॥ तेखांद्यावरीघेऊनलवलाहीं ॥ तेथोनसत्वरीचालिले ॥
॥ ८५ ॥ देहूसप्रवेशतांतुकयास ॥ गांवींचींलेंकुरेंमागतीऊंस ॥ तेव्हांआपुलेंपरावेंनदिसेत्यास ॥ देतसेऊंसत्यांप्रती
॥ ८६ ॥ जैसाघरधनीआणितस्कर ॥ दीपकासिसारिखेनिरंतर ॥ कींदरिद्रीआणिनृपवर ॥ यांसिप्रकाशेदिनकरसा
रिखा ॥ ८७ ॥ कींचूतवृक्षआणिबाभुळजाण ॥ गंगातीरींउगवलींदोघेंजण ॥ परीतिजलाअधिकउण ॥ नवाटेजाण
सर्वथा ॥ ८८ ॥ नातरींउर्वीवरीजाण ॥ वसतीमुंगीआणिवारण ॥ समविषमनवाटेतिजलागून ॥ लेखीसमानदोहींतें
॥ ८९ ॥ कींअसंख्यजळचरेंजाण ॥ पयोब्धींतवसतीरात्रंदिन ॥ आपपरभावजाण ॥ नलेखीचसर्वथा ॥ ९० ॥ ना

१ घोंगडी. २ ऊंस. ३ गडबडीनें, तांतडीनें. ४ चांगली. ५ अमृत, ब्रह्मानंद. ६ सूर्याचे. ७ शेळी. ८ खरी. ९ दुसऱ्याचें. १० आंब्याचा वृक्ष. ११ पृथ्वीवर. १२ हत्ती.

तरीपौर्णिमेचानिशापती ॥ प्रकाशेंसारिखासर्वांप्रती ॥ तैसाचभावतुकयाचानिश्चितीं ॥ अद्भुतस्थितीनिरुपम ॥९१॥ इक्षुदंडन्यावेआपुलेघरीं ॥ हाआठवसर्वथानव्हेअंतरीं ॥ सर्वांभूर्तीमैत्रीबरी ॥ दृष्टीचराचरींसारिखी ॥ ९२ ॥ मुलांस वांटितांऊंसदेख ॥ गृहासिन्यावयाउरलाएक ॥ हेंकांतेनेंदेखिलेंसम्यक ॥ देखोनसंतापवाटला ॥ ९३ ॥ तंवगृहासि येऊनिवैष्णववीर ॥ कांतेसिबोलेमधुरोत्तर ॥ तिणेंऊंसघेऊनसत्वर ॥ मगकठिणउत्तरबोलिली ॥ ९४ ॥ इक्षुदंडवांटिले सर्वांस ॥ तेकायपावलेतुमचेवडिलांस ॥ घरींलेंकुरेंदिसतीउदास ॥ नाहींखावयासह्मणोनी ॥ ९५ ॥ मगसक्रोधहो ऊनिअंतरीं ॥ इक्षुदंडमारिलापाठीवरी ॥ दोनकांडींपडलींभूमीवरी ॥ एकनिजकरींराहिलें ॥ ९६ ॥ निजशांतिअंत रींधरोनिदेखा ॥ कांतेसिबोलेवैष्णवतुका ॥ वांटाजाहलासेनेटका ॥ साह्यनिजसखापांडुरंग ॥ ९७ ॥ तुझातुजपाशींरा हिलाभाग ॥ खालींदोनपडलेसवेग ॥ तेलेंकुरेंआणिआह्मीसांग ॥ घेऊंवांटूननिजप्रीतीं ॥ ९८ ॥ ऐसीनिजांगेंदेखो निशांती ॥ आश्चर्यवाटलेंकांतेप्रती ॥ ह्मणेहानिर्लज्जजाहलानिश्चितीं ॥ प्रपंचभ्रांतीटाकोनी ॥ ९९ ॥ आतांमायाभ्रां तीटाकोनिपाहीं ॥ यासिवायांछळोनिकायी ॥ मानापमाननकळेकाहीं ॥ संसारसोयीटाकिली ॥ १०० ॥ ऐसाविवेकें करोनिचित्ता ॥ निवांतराहिलीनिजकांता ॥ तुकयाचीशांतिवर्णितां ॥ तुळणेसिदृष्टांतानयेकीं ॥ १ ॥ मगविवेककरोनियांम हीपती ॥ पुरातनभक्तांच्याधुंडोनियांस्थिती ॥ तंवएकादशस्कंधींउद्धवाप्रती ॥ कदर्युकथासांगीतली ॥ २ ॥ तेंएकना थाचेटीकेवरूनी ॥ परिसिलेंअसेलसंतसज्जनीं ॥ तैसीचतुकयाचीशांतिनयनीं ॥ दृष्टांतींदिसोनीयेतसे ॥ ३ ॥ हेउपमा देतांजाण ॥ मजलादिसोनयेतसेगौण ॥ जेंकदर्यूनेंघेतलेंसंन्यासग्रहण ॥ मगकेलेंछळणतयाचें ॥ ४ ॥ आणिगृहस्था श्रमींअसतांवैष्णवभक्त ॥ मानापमानसारिखेमानित ॥ निजकांतेनेंमारितांत्वरित ॥ परीक्रोधअणुमात्रनयेची ॥ ५ ॥

---

१ चंद्र. २ विचार.

ह्मगोनिउपमाद्यावयांसिपाही ॥ दृष्टांतनपुरेकवणेठायीं ॥ जैसाक्षीरसागराचेतुळणेसपाही ॥ रत्नाकरकायीयेईल ॥
॥ ६ ॥ कींसायुंज्यतेचेसाम्यतेसिनिश्चितीं ॥ सलोकतासमीपतानसरती ॥ तुकयाचीतैसीअद्भुतस्थिती ॥ सभाग्यश्रो
तींजाणिजे ॥ ७ ॥ जेणेंकलीमाजीवैकुंठींसहज ॥ देहासहितलाविलाध्वज ॥ तोप्रेमळभक्तवैष्णवराज ॥ जगद्गुरूसहज
अवतरला ॥ ८ ॥ तयासिथोरथोरह्मणतापाहे ॥ तरीवरिष्ठसर्वथाह्मणोंनये ॥ जैसासमुद्रगंभीरह्मणतांपाहे ॥ येरवींका
येनव्हेतो ॥ ९ ॥ कींवासरमणीसतेजआगळां ॥ कासयाह्मणावेंवेळोवेळां ॥ नातरीशीतळरोहिणीपतीला ॥ ह्मणाव
यालानलगेची ॥ ११० ॥ पृथ्वीचीक्षमावर्णितांपाहे ॥ तेतेंव्हांचितैसीझालीकाये ॥ नातेस्वभावेंचितैसीआहे ॥ तरीवा
नावेंकायेनिजमुखें ॥ ११ ॥ तेवींविवेकशांतीचेंभूषण ॥ तुकयाचेअंगींअक्षयलेण ॥ तेंनिजमुखेंवर्णावेंकोण ॥ पवित्र
सज्ञानजाणती ॥ १२ ॥ कायिकंवाचिकमानसिकपाही ॥ त्याचेपासितुळणानाहीं ॥ असत्यवचननयेचिकांहीं ॥ प्रा
णांतहीवोढवल्या ॥ १३ ॥ हेंवाचिकतपजाणासुनिश्चितीं ॥ आतांमानसिकाचीकैसीरीती ॥ सारिखीचकरुणासर्वां
भूतीं ॥ विषमचित्तींनधरितां ॥ १४ ॥ हामानसतपाचाविचार ॥ संक्षेपेंबोलिलोंसाचार ॥ आतांनिजांगेंकरावापरोप
कार ॥ हेंतपशारीरबोलिजे ॥ १५ ॥ हेतीनयथापद्धतीन ॥ तुकयासिसर्वांगींजाहलेभूषण ॥ चरणचालीनिजप्रीतीन ॥
पंढरीगमनकरावें ॥ १६ ॥ पंधरादिवसींहरिदिनीशी ॥ नेमेंवारीधरिलीऐसी ॥ एकदिवसराहोनिमंदिरासी ॥ दुसरे
दिवसींनिघावें ॥ १७ ॥ गातनाचतप्रेमभरित ॥ पंढरीससातवेदिवसींजात ॥ तीनरात्रींराहूनतेथ ॥ परतोनियेतगृहा
सी ॥ १८ ॥ तीनवर्षेंलोटतांऐसीं ॥ तोंशीतज्वरलागलाशरीरासी ॥ मगशक्तिहीनदेखोनिमानसीं ॥ तळमळाचितासी ॥ ४ ।
करीतसे ॥ १९ ॥ निजांगेंनचालवेपाउलभरी ॥ ह्मणेपंढरीचीअंतरलीवारी ॥ कांहींदोषहोतापदरीं ॥ तेंविघ्नलौकरी

१ समुद्र. २ सायुज्यता मुक्तीची बरोबरी. ३ परमात्मा, श्रेष्ठ. ४ सूर्याला. ५ अधिक प्रकाशमान्. ६ थंड. ७ देहदंडनानें केलेली ईश्वरभक्ती. ८ प्राप्त झाल्यास. ९ द्वैतभान.

वोढवलें ॥१२०॥ तोंनिजभक्ततेअवसरीं ॥ पंढरीसचालिलेवारकरी ॥ त्यांचेहातींपत्रलिहूनसत्वरीं ॥ पंढरीसीपाठविलें ॥ २१ ॥त्याविसाअभंगांचाअन्वयनिश्चितीं ॥ अभिप्रायपरिसिलावैष्णवभक्तीं ॥ जेश्रवणकरितांनिजप्रीतीं ॥ प्रेमचित्तींठसावे ॥ २२ ॥ ध्यानींआणोनिपांडुरंगमूर्ती ॥ ह्मणेदेवाधिदेवारुक्मिणीपती ॥ तुजविनवावयानिश्चितीं ॥ भाग्यमजप्रतीअसेना ॥ २३ ॥ परीधीटहोऊनिआपुलेमनीं ॥ पत्रलिहितोंआवडीकरूनी ॥ पारनेणिजेश्रुतिपुराणीं ॥ मीपामरकोठूनीवर्णूंशकें ॥ २४ ॥ परीजैसीतैसीआरुषवाणी ॥ अंगिकारावीचक्रपाणी ॥ सलगीकेलीपायांलागोनी ॥ मस्तकचरणींठेविला ॥ २५ ॥ तूंसकळसुरवरांवरिष्ठदेव ॥ गोपिकापतिसगुणमाधव ॥ उदाररूयातिवर्णितीसर्व ॥ सत्कीर्तिवैभवत्रिभुवनीं ॥ २६ ॥ नाममात्रेंचिहृषीकेशी ॥ नाशितोसिपातकांच्याराशी ॥ कर्मेंजळतीलआपैशीं ॥ दारिद्र्यदृष्टीसीदिसेना ॥२७॥ सर्वसुखेंविठाबाई ॥ तुझ्यावोळंगतीपायीं ॥ ऋद्धिसिद्धिअनुकूलठायीं ॥ चारीमुक्तीआंदण्या ॥२८॥ इंद्रादिकांजेंदुर्लभपद ॥ तेंनिजदासपावतीसप्रेमबोध ॥ कीर्तनींनाचतांअतिआल्हाद ॥ टाळियाछंदेंपीटितां ॥२९॥ विश्वींजडजीवअसतीअनंत ॥ त्यांचेंजीवनतूंरुक्मिणीकांत ॥ परीमाझेंचिखोटेंसंचित ॥ ह्मणोनिमूळनपाठविसी ॥१३०॥ नाहींनिरोपपाठविलातुज ॥ ह्मणोनिउदासधरिलेंमज ॥ निष्ठुरहोऊनियांसहज ॥ मोकलिलेंआजयेसमयीं ॥ ३१ ॥ कींकांहींजरूरपडलाधंदा ॥ ह्मणूनिविसरलासिमजगोविंदा ॥ मींवाटपाहतसेंमुकुंदा ॥ दाखवीपदाआपुल्या ॥३२॥ नातरीकांहींद्यावेंलागेलमजला ॥ हेंचिसांकडेंपडलेंतुजला ॥ ह्मणोनिसांडकरूनिविठ्ठला ॥ मूळमजलानपाठविसी ॥३३॥ एवडासंकोचमानसीं ॥ तरीकासयापोरेंव्यालासी ॥ आह्मींजाऊनिकोणापासीं ॥ तोंडवांसूनिमागावें ॥ ३४॥ तुवांदीधलेंमोकलून ॥ तरीकोणआहेआह्मांकारण ॥ कोणनिवारीभागशीण ॥ एकातुजविणपांडुरंगा ॥ ३५ ॥ कोणाचीवाटपा

---

१ सलोकता. समीपता. सरूपता. सायुज्यता. २ बोलावणें. ३ सोडून—टाकून दिलेंस. ४ संकट. ५ तोंड पसरून.

हूंसांग ॥ कोणसखाआह्मांसिजिवलग ॥ तुवांचमोकलिलेंश्रीरंग ॥ तरीहोईलभवभंगकैशियारीतीं ॥ ३६ ॥ कोणमाझें जीवीचेंसांकडें ॥ नसांगतांजाणेलवाडेंकोडें ॥ तुजविणनिवारितारोकडें ॥ मागेंपुढेंदिसेना ॥ ३७॥ देवाधिदेवारुक्मिणी पती ॥ कायमाझीदेखिलीअनीती ॥ ह्मणोनिकरुणानयेचित्तीं ॥ मोकलिलेंमजप्रतीदयाळा ॥ ३८ ॥ तरीडोळेभेटद्यावी सत्वर ॥ कांहींविंचनघालींतुजवर ॥ अहर्निशींनामउच्चार ॥ वारंवारकरीतसें ॥ ३९ ॥ जेंसंचिताप्रमाणेंमिळेल ॥ तेंचिक रोनिदाटपातळ ॥ कडेलावूंआपुलाकाळ ॥ सोडोनितळमळचित्ताची ॥ १४० ॥ परीतुजवरीभारनघालींसर्वथा ॥ हाचि निश्चयपंढरीनाथा ॥ हृदयमंदिरींतुंवसतां ॥ जाणसीतत्वतांअंतरीचें ॥ ४१ ॥ परीआह्मांलेंकुरांचीजाती ॥ भेटावयासि वाटेखंती ॥ ह्मणोनियांरुक्मिणीपती ॥ तळमळचित्तींकरीतसें ॥ ४२ ॥ तुजतंवपोरेंजाहलींफार ॥ त्यांचीनसाहेकिर किर ॥ ह्मणोनिचित्तींहोऊनिनिष्ठुर ॥ माझाअव्हेरकेलाकीं ॥ ४३ ॥ आह्मीकरितोंकलागती ॥ तुजसींभांडतोंरुक्मिणी पती ॥ ह्मणोनियांमजप्रती ॥ सांडिलेंनिश्चितींदयाळा ॥ ४४ ॥ नातरीकुटुंबबहुतजाहलेंपदरीं ॥ कन्यावराचेघरीं ॥ म गनिष्ठुरताधरोनिअंतरीं ॥ आह्मांससासुरींटाकिलें ॥ ४५ ॥ कांव्यवहारकरितांजगजेठी ॥ व्यवसायांतआलीतुटी ॥ ह्मणोनिकृपणताधरोनिपोटीं ॥ मजयेसंकटींटाकिलें ॥ ४६ ॥ नातरीपतबुडालीलोकाचारीं ॥ रिणकरीयेऊनिबैसलेद्वा रीं ॥ ह्मणोनिविसरअंतरीं ॥ पडलाश्रीहरिआमुचा ॥ ४७ ॥ बरेंमूळपाठवावयानहोय ॥ तरीनिरोपधाडितांवेंचेकाय ॥ कोरडेंयशहीनघेववे ॥ उपजलेंभयमानसीं ॥ ४८ ॥ आह्मासीटाकिलेंजगजेठी ॥ तरीजोडसंचिलीकोणासाठीं ॥ एवढी करिसीआटाआटी ॥ लेंकुरेंदृष्टींनावडती ॥ ४९ ॥ फुकाचाशब्दवेंचितांजाण ॥ यशनघेववेतुजकारण ॥ तरीधनकेलें बहुतजतन ॥ तेंकोणाकारणदेशील ॥ १५० ॥ पोटींच्यालेंकुरासिनाहींसुख ॥ रुदनकरितांलागलीभूक ॥ तरीजेणें

---

१ संसारदुःखाचा नाश. २ विनोदानें. ३ भार. ४ रात्रंदिवस. ५ कज्जाभांडण. ६ टाळाटाळ.

होईलतुझालौकिक ॥ तैसाविवेककरावा ॥ ५१ ॥ आमुचातळतळाटघेशीलजर ॥ तरीतुझेंकदापिनहोयबरं ॥ ऐसामा
नसींकरूनिविचार ॥ घ्यावासमाचारदीनाचा ॥५२॥ नाहींतरींभीडनधरितांअंतरीं ॥ सर्वथानठेवीकांहींउरी ॥ संतांसि
सांगोनियांसत्वरीं ॥ तुझीजोडनिर्धारींबुडवीन ॥५३॥ नामजपतोंअहर्निशीं ॥ तेंकदापिमीनघेवाचेसी ॥ जरीतूंहोऊनउ
दासी ॥ आसेंबुडविसीदयाळा ॥ ५४ ॥ तूंएवढासमर्थजगजेठी ॥ पोटींजन्मलोंआह्मींकरंटीं ॥ हेचअपकीर्तिजाहली
खोटी ॥ फजितीमोठीजगांत ॥५५॥ येथेंखावयासनमिळेअन्न ॥ मूळहीनयेचमाहेरींहून ॥ आतांवृर्थाचहेंखोटेंजीवपण
कासयावागवणव्यर्थचीं ॥ ५६ ॥ पुढेंआठवधरोनिरुक्मिणीपती ॥ सांगोनिपाठवावेंमजप्रती ॥ रात्रदिवसकरितोंखं
ती ॥ तरीनिष्ठुरचित्तीनव्हावें ॥ ५७ ॥ कंठींधरोनियांप्राण ॥ पायांपासीपातलेंमन ॥ चित्तजाहलेंअसेऊद्विंग्न ॥ तुझेंद
र्शनघ्यावया ॥ ५८ ॥ सांडोनिप्रपंचआडाअंडी ॥ वाटपाहातोंमीबराडी ॥ तरीकृपादृष्टीकरोनिगाढी ॥ मूळतांतडीपा
ठवावें ॥ ५९ ॥ धीरनधरवेनिमेषभर ॥ कैंचीबुद्धिमाझीस्थिर ॥ मनासिआवरोनिवारंवार ॥ मतिसाचारशुद्धनाहीं ॥
॥ १६० ॥ ऐसीदशाआलीअंगा ॥ तूंसर्वजाणसीपांडुरंगा ॥ ह्मणोनियांरुक्मिणीरंगा ॥ करीभवभंगामाझिया ॥ ६१ ॥
शरणागतउपेक्षिलाकोणी ॥ हेमातऐकिलीनाहींकर्णीं ॥ ह्मणोनिपायआठवोनिमनीं ॥ मस्तकचरणींठेवितों ॥६२॥ क
धींकरिसीलउचित ॥ हेंमजनकळेचनिश्चित ॥ परीसमाधानमानोनिचित्त ॥ वर्णितोंकीर्तनिशिदिनीं ॥ ६३ ॥ हेविनंति
ऐकोनिशार्ङ्गधरा ॥ मूळपाठवीमजसत्वरा ॥ वारकरीपरतोनयेतीघरा ॥ तोंवरीवाटपाहातसें ॥ ६४ ॥ मगसामोराजा
ऊनत्वरित ॥ सद्भावेंघालीनदंडवत ॥ पुसेननिरोपाचीमात ॥ कींतांकायउचितपाठविलें ॥६५॥ महाद्वाराचीपायरीनि
श्चित ॥ निवांतपडलीआहेतेथ ॥ तैसेंचमाझेंदंडवत ॥ सांगतीलसंततुजलागीं ॥ ६६ ॥ कींदंडकाठीउभीचसोडितां ॥

१ विचार. २ मनांत. ३ बाकी. ४ अहोरात्र, रात्रंदिवस. ५ इच्छा, आशा. ६ दरिद्री, दीन. ७ बोलावणें. ८ खोटें. ९ उदास. १० ताणा ताण. ११ सत्वर. १२ क्षण.

धरणीसपडेअवचितां ॥ तैसेंचदंडवतपंढरीनाथा ॥ सांगीतलेंसंतांतुजलागीं ॥ ६७ ॥ नातरीजननेनीपासीछंदेंघेत ॥
बाळकगडबडांजैसेंलोळत ॥ तैसेंचमाझेंदंडवत ॥ सांगतीलसंततुजलागीं ॥६८॥ मगवारकरीयांसिह्मणेतयेक्षणीं ॥ मा
झीतुह्मीकराविनवणी ॥ कौतुकयासिटाकूनिदीधलेंवनीं ॥ अन्यायदेखोनीकोणता ॥ ६९ ॥ दाखवोनियांकीवकाकुळती ॥
मातपुसावीतयाप्रती ॥ कौतुकयाचेअन्यायदेखिलेकिती ॥ ह्मणोनित्याप्रतीमोकलिलें ॥ १७० ॥ कांपंढरीसनहोय
त्याचेंयेणें ॥ विटेवरीनदिसतीसमचरणें ॥ मोकलूनिदीधलेंकवण्यागुणें ॥ त्याजकारणेंपुसाकीं ॥ ७१ ॥ मगकृपाकरू
निपंढरीनाथ॥ मजबोलावीलजरीतेथ ॥ तरीमीधांवोनयेईनत्वरित ॥ साधुसंतभेटती ॥ ७२ ॥ त्रिविधतापआहेतपोटीं ॥
तेतत्काळपळतीउठाउठी ॥ जेगुणचरित्रेंगातांकंठीं ॥ हरुषेंवाळुवंटींनाचतां ॥ ७३ ॥ मातेपुढेंरिघोनजाण ॥ प्रेमेंकरीन
स्तनपान ॥ परिसोनिमाझेंकरुणावचन ॥ उत्तरपाठवणसत्वर ॥ ७४ ॥ कृपासागरराजगज्जीवना ॥ गुणदोषकांहींचना
णीमना ॥ करोनिपापाचाउर्गाणा ॥ दाखवीचरणामजलागीं ॥ ७५ ॥ माझींदुरितेंहरावयातुजसी ॥ सामर्थ्यनाहींहृ
षीकेशी ॥ ह्मणोनिनिष्ठुरहोवोनिमानसीं ॥ मजपरदेशींमोकलिलें ॥ ७६ ॥ कीर्तिऐकोनिरुक्मिणीपती ॥ रात्रदिवस
वाटतेखंती ॥ मीसाक्षातभेटतांनिश्चितीं ॥ तैंलोभजोडतीअपार ॥ ७७ ॥ तुझेंचरित्रजगज्जीवना ॥ वर्णावयासनाहीं
रसना ॥ प्रेमामृताचाखावयामना ॥ उतावीळवासनाहोतसे ॥७८॥ परीकाळसाह्यसनतांदेख ॥ वायांचकरीतबैसलोंशोक
पुढेंअधिकवाटेदुःख ॥ कल्पनाअनेकनावरती ॥७९॥ अंतरसाक्षतूंश्रीहरी ॥ आतांजाणशीलतैसेंकरी ॥ मीतळमळटाको
निसर्वोपरी ॥ निश्चलअंतरींराहिलों ॥ १८० ॥ परीअव्हेरूनटाकितांसहज ॥ तरीदांतकसाळीलागेलतुज ॥ तूंमरोनगे
लियाअधोक्षज ॥ पोरवडेंमजयेईलकीं ॥ ८१ ॥ तरीआशीर्वाददेतोंतुजआतां ॥ सुखरूपनांदेरुक्मिणीकांता ॥ कर्धींतरी

१ पृथ्वी. २ माता. ३ हट्ट. ४ आध्यात्मिक, आधिदैविक, आधिभौतिक. ५ समुद्र. ६ नाश. ७ पापें. ८ जिव्हा. ९ याग.

धरोनिममता ॥ आह्मांअनाथाआपंगीतसां ॥ ८२ ॥ जरीटाकोनियांदीधलेंदूर ॥ तरीनिरोपेंघेसीसमाचार ॥ मोहेंदाटलि
याअंतर ॥ दाखविसीमाहेरमजलागीं ॥ ८३ ॥ कृपासागराजगजेठी ॥ आतांऐकमाझीगोष्टी ॥ कळेलतैसेंकरीशेवटीं ॥
पुढेंवटवटीकरीना ॥ ८४ ॥ जैसेंयेईलतुझियाचित्ता ॥ तोजबाबपाठवींपंढरीनाथा ॥ मीबोललोंजाणतांनेणतां ॥ तोअ
पराधअनंताक्षमाकरी ॥ ८५ ॥ आधींबाळकासिदीधलालाड ॥ तैसेंचपुरवींमाझेंकोंड ॥ भेटदेऊनिनिजनिवाड ॥ भ
वबंधसांकडनिवारीतूं ॥ ८६ ॥ ऐसेंकरुणाशब्दलिहूनप्रीतीं ॥ पाठविलेंवारकऱ्यांचेहातीं ॥ इतुकापाल्हाळऐकोनिश्रो
तीं ॥ आशंकितचित्तींनव्हावें ॥ ८७ ॥ ह्मणालअनुसंधानटाकोनिदूरी ॥ ग्रंथलिहिलाअतिविस्तारीं ॥ स्वानंदप्रेमा
चियेभुली ॥ आठवणमागलीनयेची ॥ ८८ ॥ तरीतैसेंनव्हेचिनिश्चित ॥ वायांचवाढविलानाहींग्रंथ ॥ पत्रिकेचेअभंग
पाहोनिलवरित ॥ लिहिलेंसंकेलितयेठायीं ॥ ८९ ॥ तुकयाचेंप्रेमवर्णितांप्रीतीं ॥ सहसानपुरेआपुलीमती ॥ जैसाचि
ताऱ्यानेंलिहिलागभस्ती ॥ परीप्रकाशत्याप्रतीकाढवेना ॥ १९० ॥ कांसरितांभरोनिचालिलीजरी ॥ तेकरीलकाय
सागराचीबरोवरी ॥ नातरीदुधाळधेनुअसलीजरी ॥ तेकामधेनूचीसरीकरीना ॥ ९१ ॥ पितळलखलखितदिसेदुरून
तेंकायहोईलशुद्धकांचन ॥ कींसुधारसाचेंसामर्थ्यजाण ॥ औषधीकारणनयेकीं ॥ ९२ ॥ कांमेघगर्जनाकरितांनाचेम
यूर ॥ तैसेंचकरूंपाहेलांडोर ॥ परीदोहींचीकळाभिन्नसाचार ॥ सज्ञानचतुरजाणती ॥ ९३ ॥ तेवींतुकयाचेंप्रेमवर्णि
तांप्रीतीं ॥ कुंठितजाहलीसकळमती ॥ जैसाउदयासियेतांगभस्ती ॥ उडुगणेंलोपतीत्यापुढें ॥ ९४ ॥ परीकस्तूरींतमृ
त्तिकापडतांभली ॥ तैशाचमोलेंतुकयासिआली ॥ तेवींसंतस्तवनींवैखरीभली ॥ हेपावनजाहलीअनायासें ॥ ९५ ॥ अ
सोमागीलअनुसंधान ॥ पंढरीसचालिलेवैष्णवजन ॥ त्यांजहातींपत्रतुकयान ॥ दीधलेंलिहूनिनिजप्रीतीं ॥ ९६ ॥ मग

१ इच्छा. २ अल्प. ३ सूर्य. ४ नदी. ५ गाय. ६ बरोबरी. ७ सुवर्ण. ८ अमृत. ९ मोर. १० नक्षत्रें. ११ जीभ.

तुकयासिभेटोनिसत्वरीं ॥ पंढरीसचालिलेवारकरी ॥ पुढिलेअध्यायींभक्तचतुरीं ॥ सप्रेमभरींपरिसिजे ॥ १७ ॥ जै साकृपणमोजितांधन ॥ अणुमात्रफांकोंनेदीमन ॥ कांपरनिंदाकर्णीऐकोन ॥ कुटिलतल्लीनहोतसे ॥ १८ ॥ तैशापरी अवधानप्रीतीं ॥ देतांतुष्टेलरुक्मिणीपती ॥ श्रोतयांसिविनवीमहीपती ॥ श्रवणींसद्भक्तीअसोंद्या ॥ १९ ॥ स्वस्ति श्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकभाविकभक्त ॥ पंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ २०० ॥ श्रीकृ ष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५० ॥ ॥ ओव्या ॥ २०० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अध्याय ५१ वा.
विठोबा.
तुकाराम.
रखुमाबाई
गरुड.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीगोपालकृष्णायनमः ॥ जयजयदीनदयाळाहृषीकेशा ॥ सप्रेमभक्तहृदयनिवासा ॥ रुक्मि णीरंगापंढरीशा ॥ आदिसर्वेशाजगद्गुरू ॥ १ ॥ जयजयलीलानाटकीसूत्रधारिया ॥ गुणनिधानायादवराया ॥ हृदयीं आठवूनितुझियापायां ॥ समुद्रतनयातल्लीन ॥ २ ॥ जयअंतरसाक्षाचराचरवासा ॥ आदिस्वरूपानिर्गुणवेशा ॥ पुंड लीकवरदापरेशा ॥ जयअविनाशाआत्मरूपा ॥ ३ ॥ जयकरुणासागरावैकुंठपती ॥ विराटस्वरूपावामनमूर्ती ॥ तुवां परशुधरेंनिर्वीरकरूनिक्षिती ॥ विप्रांप्रतिस्थापिलें ॥ ४ ॥ जयअसुरदमनाधर्मस्थापका ॥ त्रैलोक्यपतिविधिजनका ॥ प्रेमळभक्तांसिसज्जनसखा ॥ तुजविणआणिकाअसेना ॥ ५ ॥ म्यांनिजमुखेंकरावीतुझीस्तुती ॥ तरीबुद्धीसनाहींअखं डस्फूर्ती ॥ अर्चनकरावेंनिजप्रीतीं ॥ तरीसाहित्यनिश्चितींघडेना ॥ ६ ॥ अनुतापेंकरावेंतीर्थाटन ॥ तरीशरीरजाहलें शक्तिहीन ॥ नातरीसत्पात्रींकरावेंदान ॥ तरीपदरींधननसेकीं ॥ ७ ॥ व्रतकरावेंविधियुक्त ॥ तरीक्षुधेनेंप्राणव्याकुळ होत ॥ वंदोनिनमावींसर्वभूतं ॥ तरीगुणदोषआठवतअंतरीं ॥ ८ ॥ शास्त्राभ्यासकरूंश्रीपती ॥ तरीआयुष्यनाहींआ पुलेहातीं ॥ अनुतापेंटाकावीप्रपंचभ्रांती ॥ तरीवैराग्यचित्तींठसेना ॥ ९ ॥ एकांतींकरावेंतुझेंध्यान ॥ तरीबुद्धीसिनावरे चंचळमन ॥ टाकूनिस्वरूपानुसंधान ॥ रानोरानहिंडतसे ॥ १० ॥ नातरीकरावेंइंद्रियदमन ॥ तरीरसनानव्हेस्वाधीन ॥ ऐसावेष्टिलोंअवगुणेंकरून ॥ जाणसीखूणअंतरींची ॥ ११ ॥ ह्मणोनिप्रार्थनारुक्मिणीपती ॥ जेनिजभक्ततुजलाप्रियअ सती ॥ त्यांचीवर्णावयासद्गुणकीर्ती ॥ सप्रेमस्फूर्तिअसोंदे ॥ १२ ॥ कायावाचामनेंकरून ॥ हेंचिवांछितोंप्रसाददान ॥ यावि रहितइच्छानसेआन ॥ तरीमनोरथपूर्णकरावा ॥ १३ ॥ ऐकाश्रोतेहोसादरगोष्टी ॥ मागिलेअध्यायींकथागोमटी ॥ तुक यानेंसप्रेमहोऊनपोटीं ॥ पत्रिकाशेवटींपाठविली ॥ १४ ॥ तेचोवीसअभंगघेऊनिसत्वरीं ॥ पंढरीसचालिलेवारकरी ॥ मा

१ ठेवा, खाण. २ लक्ष्मी. ३ नाशरहित. ४ परशुराम अवतार घेऊन. ५ राक्षस. ६ ब्रह्मदेव. ७ इच्छितों. ८ अनुपम, सुंदर.

र्गीजातांस्वानंदलहरी ॥ कीर्तनगजरींडुल्लत ॥ १५ ॥ ऐशाखेळीमेळींसत्वरा ॥ वैष्णवआलेपंढरपुरा ॥ सकळदेखतां
चित्याअवसरा ॥ लोटांगणएकसराघातलें ॥ १६ ॥ एकमेकांसआलिंगनदेती ॥ आनंदाश्रुनेत्रींवाहाती ॥ आरतीक
रूनिश्रीपती ॥ ओंवाळितीप्रीतीनें ॥ १७ ॥ मगदिंडचापताकाघेऊनकरीं ॥ आलेचंद्रभागेचेतीरीं ॥ स्नानकरूनिझ
डकरी ॥ नित्यनेमसारिला ॥ १८ ॥ पुंडरीकासिभेटोनिजाणा ॥ मगकेलीक्षेत्रप्रदक्षिणा ॥ टाळमृदंगलाऊनिनाना ॥
नृत्यकरितीस्वानंदें ॥ १९ ॥ असोयावरीवैष्णववीर ॥ सत्वरपावलेमहाद्वार ॥ पुढेंदेखोनिगरुडपार ॥ लोटांगणेंघा
लिती ॥ २० ॥ पत्रलिहिलेंजेंतुकयान ॥ तेंआनंदेंगातीवैष्णवजन ॥ ऐसीकरुणाऐकूनिरुक्मिणीरमण ॥ गहिंवरेंदा
टलेतेधवां ॥ २१ ॥ सावकाशनाहींतुकयासी ॥ ह्मणोनिघाबरलेहृषीकेशी ॥ जैसेंपांडसपडतांपारधीफांसी ॥ तेव्हांथा
हरिणीसीवाटत ॥ २२ ॥ कींबाळकांसिदेवींनिघतांजाण ॥ चैननपडेमातेकारण ॥ तेवींतुकयाचेंपत्रऐकून ॥ जगज्जीव
नघाबरले ॥ २३ ॥ जीवनजळदेवताशोषितांपाही ॥ मत्स्यतळमळतीआपुलेठायीं ॥ तेवींतुकयाचीकरुणाऐकूनपाही ॥
शेषशायीघाबरले ॥ २४ ॥ कींकृपणाचियाधनावर ॥ पाळतीलावीतस्कर ॥ ऐकोनिदचकेत्याचेंअंतर ॥ तेवींशार्ङ्गधर
घाबरले ॥ २५ ॥ मगरुक्मिणीसिह्मणेवैकुंठपती ॥ तुकयाचीमजवाटतसेखंती ॥ ह्मणोनिसद्गदहोऊनिचित्तीं ॥ अश्रुपड
तीनेत्रकमळीं ॥ २६ ॥ वारकरीआलेसकळिक ॥ परीदृष्टीसीतुकयानदिसेएक ॥ ह्मणोनिमाझेजीवासीसुख ॥ नवाटेदे
खसर्वथा ॥ २७ ॥ आतांआपणजावेंयेथून ॥ तरीयात्रेसआलेबहुतजन ॥ यासिविचारकरावाकवण ॥ तुजकारणपुसतसें
॥ २८ ॥ यापरीरुक्मिणीबोलेवचन ॥ गरुडासमूळंपाठवावेंजाण ॥ तोतुकयासपाठीवरबैसवून ॥ नलागतांक्षणआणी
ल्कीं ॥ २९ ॥ हेंसामर्थ्यअसोनआपणासी ॥ व्यर्थकांचिंताकरावीमानसीं ॥ ऐकोनिऐशियावचनासी ॥ हृषीकेशिसं

१ शक्ति, अवकाश. २ हरिणींचें बालक. ३ चोराची नजर. ४ आश्रवें. ५ बोलावणें.

तोषले ॥ ३० ॥ मगबोलावूनविनतासुत ॥ तयाससांगेपंढरीनाथ ॥ तुवांदेहूसिजाऊनित्वरित ॥ कार्यनिश्चितसाधावें ॥ ३१ ॥ मगस्वकरेंलेखणीघेऊन ॥ पत्रलिहीतजगज्जीवन ॥ तेंसादरकरूनमन ॥ परिसासज्जनभाविकहो ॥३२॥ ह्मणेवैकुंठकैलासअसेजोंवरी ॥ चिरंजीवतुकाअसोतोंवरी ॥ आणिअखंडमजलाहृदयमंदिरीं ॥ प्रेमभरेंआठवो ॥३३॥ ऐसाआशीर्वादहोतांजाण ॥ तेव्हांरुक्मिणीचेंविस्मितमन ॥ ह्मणेहेंआपुलेमुखींचेंवचन ॥ असत्यनोहेसर्वथा ॥ ३४ ॥ मौनेंचिहांसोनपंढरीनाथ ॥ हृदयींदाटलेप्रेमभरित ॥ ह्मणेतुकयावाटेतुझीखंत ॥ व्यथाविपरीतऐकोनी ॥ ३५ ॥ कैशारीरींह्मणसीलजरी ॥ तरीतुझेंचिचित्तसाक्षअंतरीं ॥ निरोपसांगतांवारकरी ॥ जाहलोंअंतरींकासाविस ॥ ३६ ॥ भेटीसिधांवोनियांवेंत्वरित ॥ तरीयात्रामिळालीआहेबहुत ॥ ह्मणोनिगरुडपाठविलातेथ ॥ तुजलानिश्चितआणावया ॥ ३७ ॥ तरीकांहींसंकोचनधरितांअंतरीं ॥ बैसावेंयाचेपाठीवरी ॥ क्षणनलागतांयेऊनिपंढरी ॥ भेटदेसत्वरीमजलागीं ॥३८॥ ऐसेंलिहूनिजगज्जीवन ॥ गरुडाप्रतिबोलेवचन ॥ माझेठायींतुकयाजाणून ॥ आणीबैसवूनपाठीवरी ॥३९॥ अवश्यह्मणोनितेअवसरीं ॥ माथाठेविलाचरणावरी ॥ ह्मणेस्वामीनींजयासिधरिलेंपदरीं ॥ तोआह्मांशिरींवंद्यअसे ॥ ॥ ४० ॥ मूर्खासिप्रसन्नसरस्वती ॥ जाहल्यापंडितसन्मानितीं ॥ सरितेसिअंगिकारितांअपांपती ॥ तरीवोतअव्हेरिती कासया ॥ ४१ ॥ कींबोरीबाभूळीसमैलागिरीनें ॥ शेजारदीधलानिजप्रीतीनें ॥ तयांसकांटवणह्मणावेंकवणें ॥ सुगंधाउणेंनसेची ॥ ४२ ॥ नातरीवाचस्पतीनेंअंगिकारकेला ॥ मगसकळसुरगणमानितीत्याला ॥ कींलोहदंडपरिसासीलागला ॥ मगमलिनत्यालानह्मणावें ॥ ४३ ॥ तेवींतुकयाचेंशुद्धदेखोनिअंतर ॥ तुह्मीतुष्टजाहलेतितयावर ॥ मगआह्मांसिधरावयादूर ॥ नाहींअधिकारसर्वथा ॥ ४४ ॥ ऐसेंह्मणोनितेअवसरीं ॥ मस्तकठेविलाचरणावरी ॥ खगपतिउठो

१ गरुड. २ ऐका. ३ आश्चर्यभरित. ४ पूज्य. ५ नदीस. ६ समुद्र. ७ बृहस्पतीनें. ८ देव. ९ गरुड.

निझडकरी ॥ पवनचालीनिघाला ॥ ४५ ॥ तोंडकडेतुकाउताविळमनीं ॥ निढळावरीठेऊनिपाणी ॥ वाटपाहतानिशि
दिनीं ॥ जेवींबाळकजननीनदेखतां ॥ ४६ ॥ नातरीचातकासितृषालागत ॥ तोतोंडपसरूनिपाहेनिरुत ॥ कींक्षुधाला
गतांपोटांत ॥ कांसवीविलोकीतजननीसी ॥ ४७ ॥ कींकृपणाचेंधनहारपतांसकळ ॥ त्यासिरात्रदिवसलागतोचळ ॥
नातरीमीनाचेंतुटतांजळ ॥ करितळमळजयारीतीं ॥ ४८ ॥ तेवींपंढरीच्यावियोगेंकरून ॥ तुकातळमळीरात्रदिन
तोंअकस्मातगरुडयेऊन ॥ उभाठाकलासन्निध ॥ ४९ ॥ खगपतीसदेखतांक्षणीं ॥ नमस्कारघातलासाष्टांगधरणीं ॥
आलिंगिलाप्रीतीकरूनी ॥ प्रेमभावेंतेधवां ॥५०॥ मगवर्तमानपुसेनिजप्रीतीं ॥ सुखीआहेकींरुक्मिणीपती ॥ मजरात्र
दिवसवाटेखंती ॥ कधींभेटतीकळेना ॥५१॥ कांनिष्ठुरहोऊनिजगज्जीवन ॥ कठोणकेलेंबहुतमन ॥ मजपरदेशींदीधलें
टाकून ॥ होतसेंउद्विग्नयासाठीं ॥ ५२ ॥ वारकरीमिळालेअसतीलफार ॥ माझाकिमर्थपडिलाविसर ॥ कोणतादोष
जाणोनिदुर्धर ॥ हेंमजनिर्धारकळेना ॥ ५३ ॥ ऐकूनितुकयाचेंवचन ॥ कायबोलेविष्णुवाहन ॥ तुझ्याउद्वेगेंजगज्जीव
न ॥ अतिविव्हळमानसीं ॥ ५४ ॥ जेवींतान्हयाच्यावियोगेंजननी ॥ कींपाडसवियोगेंजैसीहरिणी ॥ कींतृषाक्रांतजी
वनावांचूनी ॥ तळमळमनींकरीतसे ॥ ५५ ॥ तैशाचपरीरुक्मिणीपती ॥ रात्रदिवसतुजआठविती ॥ मगमूळपाठविलें
मजनिश्चितीं ॥ न्यावयाप्रतीतुजलागीं ॥ ५६ ॥ पत्रपाठविलेंरुक्मिणीकांत ॥ तेंतुकयासिवाचूनदाखविलेंत्वरित ॥ तें
श्रवणींपडतांअश्रुपात ॥ नेत्रसजलजाहलेकीं ॥ ५७॥ तेंपत्रहातींघेऊनिसत्वर ॥ मस्तकींठेवीवारंवार ॥ मागुतीहृदयीं
धरूनिकर ॥ आलिंगितनिजप्रीतीं ॥ ५८ ॥ जैसासुकत्याझाडावरीसहज ॥ अवचितांवोळलामेघराज ॥ तेवींपत्रदेख ॥२।
तांचिअंडजराज ॥ तुकयासंतोषवाटला ॥ ५९ ॥ कींउदयासयेतांवासरमणी ॥ संतोषपावतीजैशाकमळिणी ॥ तेवींग

१ कपाळावर. हात. ३ रात्रंदिवस. ४ माता. ५ निश्चयें करून. ६ मासा. ७ गरुड. ८ सूर्य.

रुडाचेआगमनीं ॥ तुकयासिसंतोपवाटला ॥ ६० ॥ नातरीश्रीरामाचीवाटपाहात ॥ नांदेग्रामांबैसलाभरत ॥ मगनिरोपसांगतांअंजनीसुत ॥ संतोषवाटतज्यारीतीं ॥ ६१ ॥ तेवींपत्रपाठविलेंरुक्मिणीवरें ॥ आणिनिरोपसांगीतलाखगेश्वरें ॥ तेणेंतुकयाचेंअंतर ॥ जाहलेंस्थिरतेसमयीं ॥ ६२ ॥ मगगरुडबोलेमधुरोत्तरीं ॥ आतांबैसावेंमाझेपाठीवरी ॥ निमेषनलागतांसत्वरीं ॥ दावीनपंढरीतुजलागीं ॥ ६३ ॥ रोगेंशरीरजर्जरबहुत ॥ चालावयासिनाहींशक्त ॥ मगकृपाकरूनिपंढरीनाथ ॥ पाठवीत्वरितमजलागीं ॥ ६४ ॥ तरीआतांऊठवेगेंसी ॥ विलंबनकरावाजावयासी ॥ वचनेंऐकोनियांऐसीं ॥ उत्तरतयासीदेतसे ॥ ६५ ॥ खगपतीसह्मणेऐकवचन ॥ तूंआमुचेस्वामीचेंवहन ॥ आणिआह्मांसेवकांपूज्यमान ॥ होसिसुजाणविचक्षणा ॥ ६६ ॥ पायींचीवाहाणपायींबरी ॥ तेवागवूंनयेमस्तकावरी ॥ कींवाळेनेपुरेंबांधितांशिरीं ॥ विचारचतुरींकरावा ॥ ६७ ॥ कींमहाद्वाराचीपायरीपाहे ॥ प्रतिमास्थानींबैसेलकाये ॥ हडपीआवडताह्मणोनिरायें ॥ बैसवूंनयेसिंहासनीं ॥ ६८ ॥ ह्मणोनिविष्णुवाहनाअवधारीं ॥ मीसर्वथानबैसेंतुजवरी ॥ तुझेभाग्याचीवर्णितांथोरी ॥ मजनिर्धारींकळेना ॥ ६९ ॥ जोपुराणपुरुषवैकुंठविहारी ॥ अनंतब्रह्मांडेंजयाचेउदरीं ॥ तयावागविशीपृष्ठीवरी ॥ नवलअंतरींवाटतसे ॥ ७० ॥ जोसुराअसुरांअजितजाण ॥ तयांसिजिंकोनिसांडलापण ॥ शेखींजाहलासित्याचेंवहन ॥ सदाकरजोडूनितिष्ठसी ॥ ७१ ॥ ह्मणोनिआह्मांउपासकाजाण ॥ सेवकस्वामीतत्समान ॥ यालागींपाठीवरीबैसोन ॥ नघडेयेणसर्वथा ॥ ७२ ॥ तरीआतांअसोहेविज्ञप्ती ॥ माझीअवस्थाजाणोनिचित्तीं ॥ पंढरीसजाऊनिसत्वरगती ॥ रुक्मिणीपतीआणावा ॥ ७३ ॥ मगगरुडाचेधरूनिचरण ॥ साष्टांगेंघातलेंलोटांगण ॥ ह्मणेतुह्मांआधीनजगज्जीवन ॥ तोमजआणोनभेटवा ॥ ७४ ॥ अवश्यह्मणोनित्वरित ॥ सत्वरनिघालाविनतासुत ॥ तुकयासभेटवूनपंढ

१ मारुति. २ गरुड. ३ विडा-तांबुल देणारा राजसेवक. ४ राहणारा, क्रीडा करणारा. ५ देव दैत्यांस आजिंक, ६ शेवटीं. ७ गरुड.

रीनाथ ॥ विचारमनांतपैंकेला ॥ ७५ ॥ हानिश्चयकरूनिमानसीं ॥ गरुडपावलापंढरीसी ॥ पृथ्वीवरीनदेखतांतुकया
सी ॥ हृषीकेशीघाबरले ॥ ७६ ॥ जैसेंकन्येसिमूळपाठवितां ॥ तेंफिरोनिरितेंदेखिलेंयेता ॥ हिंवसलीउगीचराहेमाता ॥
तेवींरुक्मिणीकांताजाहलें ॥७७॥ मगसन्निधयेऊनितेअवसरीं ॥ मस्तकठेविलाचरणावरी॥ ह्मणेदेवाधिदेवाश्रीहरी॥
तुकामजवरीनबैसे ॥ ७८ ॥ परीतुझ्याविर्योगेंरुक्मिणीपती ॥ रात्रंदिवसकरितोखंती ॥ आतांकृपाकरूनिवैकुंठपती ॥
चालत्याप्रतीभेटावया ॥ ७९ ॥ अवश्यह्मणेनिजगज्जीवन ॥ गरुडासदीधलेंआलिंगन ॥ मगरुक्मिणीसबोलावून॥
सांगेखूणअंतरींची ॥ ८० ॥ मगविश्वजननीउत्तरदेत ॥ यात्रेसिआलेवैष्णवभक्त ॥ हाउत्साहटाकूनजावेंतेथ ॥ नसेउ
चितसर्वथा ॥ ८१ ॥ जैसेंकांतेविणमंदिरशून्य ॥ कींजीवनेविणसरितांजाण ॥ तेवींतुह्माविणपंढरीशून्य ॥ वैकुंठनाथादि
सेलकीं ॥ ८२ ॥ नातरीनृपवरावांचूनिसेनासंपत्ती ॥ कींचंद्राविणउडुगणदिसती ॥ कींकुंकुमाविणअलंकारनिश्चितीं ॥
मलिनदिसतीसर्वथा ॥ ८३ ॥ तेवींआपणनसतांयेअवसरीं ॥ उदासदिसेलहेपंढरी ॥ तरीगोपालकालाजाहलियावरी ॥
जाऊंभेटीसतुकयाचे ॥ ८४ ॥ ऐकोनिरुक्मिणीचेंवचन ॥ अवश्यह्मणतीजगज्जीवन ॥ तोंदर्शनासिआलेसंतजन ॥ ना
माभिधानतींऐका ॥ ८५ ॥ शेखमहंमदआणिगणेशनाथ ॥ बोधलानिंबराजविख्यात ॥ संतोबापवारवैष्णवभक्त ॥ आ
लेवारितदर्शना ॥ ८६ ॥ टाळविणेमृदंगवाजती ॥ सप्रेमभावेंवैष्णवगाती ॥ पताकाशोभायमानफडकती ॥ तयांतच
मकतीगरुडटके ॥ ८७ ॥ लोटांगणघालितीसकळजन ॥ तेव्हांरुक्मिणीसिबोलेजगज्जीवन ॥ निंबराजासिजाहलाबहु
शीण ॥ घालीतलोटांगणआलातो ॥ ८८ ॥ तरीयासिप्रसन्नहोऊनिवारित ॥ कांहींद्यावेंवरदानउचित ॥ तंवश्रोतेहोऊ
नआशंकित ॥ प्रश्नकरितिनिजप्रेमें ॥ ८९ ॥ ह्मणतीनिंबराजकोठीलकोण ॥ तयाचेंसविस्तरकरीकथन ॥ ऐसाकरि

१ स्त्री. २ नदी. ३ नक्षत्रमंडळ.

तांचिप्रश्न ॥ हर्षलेंमनवक्तयाचें ॥ ९० ॥ तोप्रश्नवाटलाकैशारीती ॥ जैसाचकोरांसिउदेलानिशापती ॥ कींक्षुधार्थीया
सिप्रारब्धगतीं ॥ अमृतअवचितींवर्षलें ॥ ९१ ॥ कींदुर्बळाचियाअंगणीं ॥ कामधेनुठाकलीयेऊनी ॥ नातरीलोहसं
दुकांतजाऊनी ॥ परीसअवचितांपडिलाकीं ॥ ९२ ॥ कींक्षेत्रपिकासिआलेंजाण ॥ त्यावरीपुढतीवर्षलाघन ॥ मगद्वि
गुणदाटलेकण ॥ तेसभाग्यजाणलाधती ॥ ९३ ॥ तेवींश्रोतयांचेप्रश्नोत्तरीं ॥ वक्तासंतोषलानिजअंतरीं ॥ ह्मणेनिंबरा
जचरित्रविस्तारीं ॥ प्रेमभरींअवधारा ॥ ९४ ॥ स्वदेशांतग्रामजाण ॥ देवपैठणह्मणतीत्याकारण ॥ तयाग्रामींचेंकुल
कर्ण ॥ वृत्तिपुरातनतयाची ॥ ९५ ॥ मुलेंलेंकुरेंअसतीसर्व ॥ परीनिंबराजह्मणवीभक्तवैष्णव ॥ संतपूजनींधरितांभाव ॥
अनुतापजाहलातयासी ॥ ९६ ॥ मगह्मणेपुरेहासंसार ॥ दुर्धरमायाअनिवार ॥ प्रपंचकरितांव्यवहार ॥ आयुष्यस
मग्रवेंचलें ॥ ९७ ॥ ऐसाअनुतापधरूनिजाणा ॥ मगचालिलेतीर्थाटना ॥ बाराज्योतिर्लिंगेंदेखोनिनयना ॥ संतोषम
नावाटला ॥ ९८ ॥ भूतळींचींतीर्थेंअवघडें ॥ तींदृष्टींसिदेखिलींअतिचोखडें ॥ सप्तपुऱ्याकरूनिपुढें ॥ हिमालयाप्रती
पैंगेले ॥ ९९ ॥ त्यामार्गींचीख्यातिवर्णितां ॥ तरीबहुविस्तारेंवाढेलकथा ॥ ह्मणोनिसंकलितबोलिलोंवार्ता ॥ जाणा
वेंश्रोताअंतरीं ॥ १०० ॥ भागीरथीच्यातीनकावडी ॥ रामेश्वरींघातल्याआवडी ॥ ऐसीसुकृताचीकरूनिजोडी ॥ म
गआलेतांतडीआश्रमा ॥ १ ॥ अंतरींइच्छाधरिलीजाण ॥ स्वमुखेंकरावेंहरिकीर्तन ॥ हेचआवडमनींधरून ॥ नामस्म
रणकरीतसे ॥ २ ॥ निष्कामबुद्धींव्रतेंतपें ॥ आचरलाअसेलजोसाक्षेपें ॥ तरीचश्रीहरिकीर्तनींअनुतापें ॥ होईलरतनि
जप्रीतीं ॥ ३ ॥ तीर्थेंयागवेदपठण ॥ हींतेव्हांचफळासिआलींजाण ॥ तरीनिर्लज्जहोऊनिमन ॥ वर्णीलगुणश्रीहरिचे
॥ ४ ॥ असोआतांबहुभाषण ॥ वैष्णवजाणतीसप्रेमखूण ॥ जेटाकोनियांमानाभिमान ॥ करितीभजनअहर्निशीं ॥ ५ ॥

१ बोलणाराचें. २ चंद्र. ३ लोखंडाच्या पेटींत, खाणींत. ४ मेघराज. ५ पश्चात्ताप. ६ पृथ्वीवरील. ७ अयोध्या, मथुरा, माया, काशी, कांची, अवंतिका, द्वारका. हीं सात तीर्थें, क्षेत्रें

श्रीहरिकीर्तनींहोतांरत ॥ सकळसाधनेंहोतीव्यर्थ ॥ जैसीवापीखाणिलीसखोलबहुत ॥ परीजीवननाहींलागलें ॥ ६ ॥ कींक्षेत्रींकणसेंआलींसघन ॥ परीत्यावरीउमटलेनाहींकण ॥ कींदेसायांनींसाधिलेंवतन ॥ तेंसंतांनाविणव्यर्थची ॥ ७ ॥ कींविद्याभ्यासकेलाफार ॥ परीसमर्यीनाठवेप्रत्युत्तर ॥ कींशौर्यतेजेंविणनृपवर ॥ व्यर्थचिबैसलाभद्रासनीं ॥ ८ ॥ कीं पात्रींपक्वान्नेंवाढिलींबहुत ॥ परीशेवटींनाहींआलेंघृत ॥ तेवींश्रीहरिचरित्रनवर्णितांहोत ॥ सकळसाधनेंव्यर्थची ॥ ९ ॥ तरीकीर्तनकरावेंप्रेमयुक्त ॥ ॥ ह्यानिंबराजेंधरिलाहेत ॥ मगगजवदनासिपंढरीनाथ ॥ आज्ञाकरीतएकेदिनीं ॥ १० ॥ ह्मणेमत्कीर्तनींहोईलस्फूर्ती ॥ हावरद्यावातयाप्रती ॥ ऐसेंसांगतांरुक्मिणीपती ॥ अवश्यगणपतिह्मणतसे ॥ ११ ॥ तंवएकेदिनींयामिनींत ॥ निंबराजहोतेनिद्रित ॥ तंवब्राह्मणरूपेंस्वप्नांत ॥ पार्वतीसुतपावले ॥ १२ ॥ थापटोनिसावध केलेंपाहीं ॥ ह्मणेवरप्रसादमाझावेयी ॥ मगतांबूलकाढोनितेसमयीं ॥ हातावरीदीधला ॥ १३ ॥ तोंनिंबराजसुषुप्तींत ॥ तत्काळटाकिलामुखांत ॥ मगगजवदनकायबोलत ॥ अक्षयवरदानदीधलें ॥ १४ ॥ आतांअभ्यासकेल्याविण ॥ बहुतवर्णिशीलहरीचेगुण ॥ आणिरंगदेवतायेऊन ॥ अखंडकीर्तनींनांदेल ॥ १५ ॥ ऐसावरदेऊनित्वरित ॥ अदृश्य झालेपार्वतीसुत ॥ निंबराजहोऊनिजागृत ॥ स्वप्नध्यानांतआणिलें ॥ १६ ॥ तोंविप्रदिसतनाहींजवळ ॥ आणिमुखां तअसेसाक्षाततांबूल ॥ मगतैसाचिगिळोनियांतेवेळ ॥ उठोनियांबैसला ॥ १७ ॥ हाताकडेविलोकूनपाहात ॥ तोंडाग लागलाअसेआरक्त ॥ उदकेंकरूनिक्षाळिलाहात ॥ परीतोनजायसर्वथा ॥ १८ ॥ सांगेरंकूपांसिदीधलेंपाणी ॥ तेंनआ टेजैसेंअवर्षणीं ॥ कींयोगियांसितप्तकरीउन्मनी ॥ तोनव्हेपरतोनीक्षुधार्थी ॥ १९ ॥ नातरीपरिसाचागुणलोहासिला गला ॥ तरीपुढतीकाळिमानयेचत्याला ॥ कांगंगेनेंवोहळअंगीकारिला ॥ तोअक्षयपूज्यसकळांसी ॥ १२० ॥ कींविरि

१ विहिर, तळे. २ उदक. ३ पुत्रावांचून. ४ प्रश्नकाळीं. ५ सिंहासनावर. ६ निरंतर. ७ धूवून टाकिला. ८ समुद्रानें. ९ विहिरीस. १० ज्ञान.

चीनेंआयुष्यदिधलेंपाहे ॥ तेथेंभयव्याधिसर्वधानजाये ॥ नातरीरंकासिहातींधरिलेंराये ॥ त्याचीसंपत्तिनजायेसर्व
था ॥ २१ ॥ कांभास्करेंदीधलीदिव्यकांती ॥ तेहिंवेंफुटेल्लकैशारीतीं ॥ तेवींतांबूलाचाडागलागलाहातीं ॥ तोधुतालि
यानजायसर्वथा ॥ २२ ॥ त्यादिवसापासून ॥ निंबराजकरूंलागलेकीर्तन ॥ जेश्रवणकरितीवैष्णवजन ॥ तल्लीनहोऊ
नराहाती ॥२३॥ टाकूनिलज्जामानलौकिक ॥ टाकोनिआशापाशदेख ॥ टाकूनिभेदाभेदअनेक ॥ सप्रेमसुखभोगीतसे
॥ २४ ॥ ऐसीवृत्तिअसतांसहज ॥ पंढरीसआलेनिंबराज ॥ येथूनिप्रश्नकेलासेमज ॥ श्रोतींउमजधरावा ॥२५॥ रुक्मि
णीसह्मणतीजगज्जीवन ॥ निंबराजासिद्यावेंवरदान ॥ जगन्मातातेंऐकून ॥ विस्मितमनहोतसे ॥२६॥ मगमाळिणीचेंरू
पधरूनी ॥ वाटेसिबैसलीविश्वजननी ॥ आरक्तगाजरेंपांटींतभरूनी ॥ फांकाकरूनीठेविल्या ॥ २७॥ निंबराजयेतां
देउळांतून ॥ तयासिबोलेमधुरवचन ॥ ह्मणेतान्हेंबाळघरींरडतसेजाण ॥ मीजातेंतयासीआंणावया ॥ २८॥ तरीकृपा
करूनिमजवरी ॥ येथेंबसावेंक्षणभरी ॥ मीबाळकघेऊनिसत्वरीं ॥ असीचयेतेंपरतोनी ॥ २९ ॥ तूंनायकसीजरीवचन॥
तरीयेथेंगाजरेंराखीलकोण ॥ बाजारींफिरतीबहुतजन ॥ जातीलघेऊनयासाठीं ॥ १३० ॥ ऐसेंबोलतांविश्वजननी ॥ करु
णाउपजलीतयाचेमनीं ॥ ह्मणेसत्वरयेईपरतोनी ॥ तरीमीबसतोंयेठायीं ॥ ३१ ॥ मगपांटीकरूनत्याचेस्वाधीन ॥ रा
उळाकडेगेलीमाळीण ॥ एकप्रहरपर्यंतजाण ॥ नयेपरतोनसर्वथा ॥ ३२ ॥ तेव्हांवस्त्रकाढोनिपांटीवरूनी ॥ निंबराजवि
लोकीतयेक्षणीं ॥ तोंसुवर्णपाकळ्यादेखिल्यानयनीं ॥ गाजरएकहीदिसेना ॥ ३३ ॥ मगमनींहोऊनविस्मित ॥ ह्मणेआ
दिमायागोवूंपाहात ॥ कनकनव्हेहामहाअनर्थ ॥ दिसूनियेतमजलागीं ॥ ३४ ॥ ऐसाअनुतापधरिलामनीं ॥ जेवींवि
प्रप्रवेशेयवनसदनीं ॥ तेथिंचेंमांसदेखोनिनयनीं ॥ कंटाळूनीपळतसे ॥ ३५ ॥ कांगलितकुष्टदृष्टीसपडे ॥ तोंसुंदरनपा

१ रोग. २ दरिद्यास. ३ सूर्यानें. ४ आई. ५ लाल. ६ देवालय. ७ डोळे. ८ ब्रोनें. ९ पश्चात्ताप. १० घरांत. ११ कोड.

हेतयाकडे ॥ कींमेघातेंदेखूनिदृष्टीपुढें ॥ अनुतापीउठेतेथूनी ॥ ३६ ॥ तैसेंतेंसुवर्णपाटींतदेखोन ॥ निंबराजाचेंचिळसलें
मन ॥ मगराउळांनजाऊन ॥ घालीलोटांगणसद्भावें ॥३७॥ हातजोडूनिकरीविनंती ॥ ह्मणेदेवाकामजकरितोसिगुंती ॥
तुझीकृपाइच्छितोंचित्तीं ॥ नलगेसंपत्तिधनकांहीं ॥ ३८ ॥ मगरुक्मिणीसिकरूननमस्कार ॥ बिऱ्हाडासिआलेसत्वर ॥
नामस्मरणनिरंतर ॥ प्रेमभावेंकरीतसे ॥ ३९ ॥ इकडेरुक्मिणीह्मणेजगजीवना ॥ म्यांवंदोनितुमचीआज्ञा ॥ निंबरा
जासिदीधलेंसुवर्णजाणा ॥ परीत्याचेतेंमनानयेकीं ॥ १४० ॥ हांसोनिह्मणेजगन्निवास ॥ भजनींसंतुष्टमाझेदास ॥ त
यांसिममतालोभआस ॥ बाधूंनशकेसर्वथा ॥ ४१ ॥ पर्वतींनरुततीपर्जन्यधारा ॥ कींकाळेंलावितांनयेअंबरा ॥ शीत
नबाधेचदिनकरा ॥ नहोयउबाराचंद्रासी ॥ ४२ ॥ कींतृषानबाधेसमुद्राकारण ॥ अग्नीसनबाधेकदाअन्न ॥ बंदीखा
न्यांतकोंडेलपर्वन ॥ कैशारीतीसुजाणे ॥ ४३ ॥ तेवींनिजभक्तउदासवर्तती ॥ आशापाशनबाधेत्यांप्रती ॥ ऐसेंबो
लतांवैकुंठपती ॥ रुक्मिणीचित्तींविस्मित ॥ ४४ ॥ दुसरेदिवसींप्रातःकाळीं ॥ स्नानासिचालिलीसंतमंडळी ॥ निंबरा
जतयांचेमेळीं ॥ चंद्रभागेसीपैंआले ॥ ४५ ॥ तंवविचारकरीपंढरीनाथ ॥ निंबराजासिद्यावेंसुखउचित ॥ जेणेंकरूनि
प्रेमभरित ॥ होईलरतमत्कीर्तनीं ॥ ४६ ॥ ऐसेंह्मणोनितेवेळ ॥ विप्रवेषधरिलातत्काळ ॥ गळांघालूनितुलसीमाळ ॥
तमालनीळपातले ॥ ४७ ॥ डोईसटोपीगळांमेखळा ॥ सुवासबुकाभाळींशोभला ॥ निंबराजासिघनसांवळा ॥ काय
बोलिलातेसमयीं ॥ ४८ ॥ मीस्नानासिजातोंभीमरथींत ॥ तस्करफिरतीयात्रेआंत ॥ तरीमेखलाटोपीमाळनिश्चित ॥
आपणापासींअसोंदे ॥४९॥ ऐसेंह्मणोनिरुक्मिणीपती ॥ आभरणेंदीधलींत्याचेहातीं ॥ आपणनलागतांपातयापातीं ॥
अदृश्यजाहलेतेधवां ॥ १५० ॥ निंबराजपाहेसभोंवतं ॥ तोंब्राह्मणसर्वथानदिसेचतेथ ॥ एकप्रहरपर्यंत ॥ वाटपाहातबै

१ खिन्न. २ आशा. ३ आकाशास. ४ थंडी. ५ सूर्यास. ६ वायु. ७ वस्त्रविशेष. ८ कपाळावर. ९ चोर. १० कमरपट्टा. ११ अलंकार.

सला ॥ ५१ ॥ परीतोनयेचिपरतोन ॥ मगसंतांसिसांगेवर्तमान ॥ येथेंएकयेऊनिब्राह्मण ॥ बोलिलावचनतेंऐका ॥
॥ ५२ ॥ ह्मणेमीजातोंस्नानासी ॥ आभरणेंअसोंदेआपणापासी ॥ मगमाळटोपीमिखलामजपासीं ॥ काढोनियांदीधली
॥ ५३ ॥ आपणनलागतांपातयापातें ॥ अदृश्यजाहलाजेथिचातेथें ॥ मीबैसलोंवाटपाहात ॥ चिंताक्रांतहोऊनी ॥
॥ ५४ ॥ तरीअजूननयेचिसर्वथा ॥ यासिंविचारकायसांगाआतां ॥ वचनऐकूनियांसंतां ॥ आश्चर्यचित्तावाटलें ॥ ५५ ॥
मगसकळबोलतीवैष्णवभक्त ॥ ब्राह्मणनव्हेतोरुक्मिणीकांत ॥ तुह्मांसिउचितदेऊनित्वरित ॥ जाहलेगुप्ततेचिठायीं ॥
॥ ५६ ॥ तरीआतांसंशयनआणूनिमनें ॥ अंगावरीघ्याआभरणें ॥ ऐसेंऐकूनिसंतवचन ॥ केलेंनमनसाष्टांग ॥ ५७ ॥
मगगळयांतघातलींमिखंला ॥ कंठींशोभतीतुळसीमाळा ॥ टोपीलेववूनितेवेळां ॥ बुकालाविलासंतजनीं ॥ ५८ ॥ वाळुवं
टींमिळोनिभक्तमंडळी ॥ निंबराजासिह्मणतीतेवेळीं ॥ तुजउचितदेऊनिवनमाळी ॥ केलीदिवाळीभाविकां ॥ ५९ ॥ त
रीवाळुवंटींआजउभेराहून ॥ आपुल्यामुखेंकरावेंकीर्तन ॥ क्षुधितंजाहलेआमचेश्रवण ॥ तरीतृप्तकरणपर्यांसी ॥ १६० ॥
मगमृदंगाचेस्वरावरी ॥ विणामेळविलातेअवसरीं ॥ टाळघोळमेळवूनझडकरी ॥ दिव्यपताकाउभारिल्या ॥ ६१ ॥ वै
दिकशास्त्रीपौराणिक ॥ संतमहंतवैष्णवअनेक ॥ अठरावर्णाचेबहुतलोक ॥ श्रवणासिदेखपातले ॥ ६२ ॥ अस्तमाना
सिचालिलादिनँ ॥ तेव्हांआरंभिलेंकीर्तन ॥ विठ्ठलनामेंटाळियापिटोन ॥ केलेंनमननिंबराजें ॥ ६३ ॥ अंतरींआठवूनि
रुक्मिणीपती ॥ आनंदाश्रुनेत्रींवाहती ॥ विमानिबैसोनिविबुधंयेती ॥ कौतुकपाहतीतेधवां ॥ ६४ ॥ साबडेंसप्रेमगा
यन ॥ ऐकोनिवेधलेसकळजन ॥ सज्ञानआणिविचक्षणं ॥ तल्लीनहोऊनराहिले ॥ ६५ ॥ वक्तयासिचित्तीं असतां
प्रेम ॥ तेथेंचिसंतोषेपुरुषोत्तम ॥ परीकळाचातुर्यशाहाणपण ॥ नलगेचिजाणसर्वथा ॥ ६६ ॥ प्रेमावांचूनिकेलें

१ वस्त्र विशेष. २ भुकाळू. ३ कर्ण, कान. ४ सूर्य. ५ देवगण. ६ पंडित.

गायन ॥ कींशरीरप्राणेंविणजाण ॥ कींलवणावांचूनिरांधिलेंअन्न ॥ तेंरुचिनेदीचसर्वथा ॥ ६७ ॥ एकसुगंधनस
लाजरी ॥ तरीतेकायजाळावीकस्तूरी ॥ कींसंतानाविणकांतासुंदरी ॥ तीसघरचारीह्मणोंनये ॥ ६८ ॥ नासिका
विणगोरेपण ॥ कायजाळावेंतेंसुंदरवदन ॥ तेवींप्रेमेंविणकेलेंगायन ॥ तयासिकीर्तनह्मणवे ॥ ६९ ॥ कृष्णारामा
मेघश्यामा ॥ गोविंदागोपाळापुरुषोत्तमा ॥ अच्युतानरहरीआत्मयारामा ॥ असोंदेंप्रेमानिजभजनीं ॥ १७० ॥
हींनामेंउच्चारूनिसहज ॥ नृत्यकरितांनिंबराज ॥ मगसंतोषोनिगरुडध्वज ॥ कायकरितीतेधवां ॥ ७१ ॥ बाळरूपध
रूनश्रीपती ॥ मयूरपिच्छेंघेतलींहातीं ॥ मगकौतुकमांडिलेंतेंसंतीं ॥ सादरश्रवणार्थीपरिसावें ॥ ७२ ॥ निंबराजाच्या
खांद्यावरी ॥ उभाराहोनिश्रीहरी ॥ मोरचेलवारितीनिजकरीं ॥ हेंनवलपरिसाभाविकहो ॥ ७३ ॥ जोक्षीरसागरवा
सीशेषशयन ॥ समुद्रतनयेचेंअंतरजीवन ॥ तोनिजभक्तांवरीजगज्जीवन ॥ चामरेंवारितोनिजप्रीतीं ॥ ७४ ॥ वज्रासनीं
बैसलेनेहटीं ॥ तयांसिलवकरनेदीचभेटी ॥ तोनिंबराजाचेराहूनिपाठीं ॥ मयूरपिच्छेंढाळीतसे ॥ ७५ ॥ नानायागव्र
तेंतपराशी ॥ करितांनातुडेसाधकांसी ॥ तोदीनदयाळहृषीकेशी ॥ निजदासांसीसन्मानी ॥ ७६ ॥ विरूपाक्षआवरू
निमन ॥ एकांतींकरितोज्याचेंस्मरण ॥ तोभक्तभूषणरुक्मिणीरमण ॥ करीतसन्मानदासांचा ॥ ७७ ॥ कीर्तनींपात
लाघनसांवळा ॥ तेथेंचिआल्याचौसष्टीकळा ॥ आणिचवदाविद्याअनुकूळा ॥ दिसोनियेतीविचक्षणा ॥ ७८ ॥ तटस्थ
पाहातीसभाजन ॥ चारीप्रहरजाहलेंकीर्तन ॥ परीनिद्राआलस्यकोणाकारण ॥ नयेचिजाणसर्वथा ॥ ७९ ॥ दुष्का
ळनाहींक्षीरसागरासी ॥ रोगनराहेअमृतापासीं ॥ आंधारभास्कराचेगृहासी ॥ राहीलकैसाचतुरहो ॥ १८० ॥ तेवीं
प्रेमळाचेकीर्तनांतपाहे ॥ निद्राआलस्यसर्वथानये ॥ टाकूनिजातीवर्णसोये ॥ जाहलेएकमयेसकळिक ॥ ८१ ॥ टाळमृ

१ मीठ. २ बायको. ३ मुख. ४ ऐका. ५ जीवप्राण. ६ वेगानें, दृढ निश्चयानें. ७ शंकर. ८ सूर्याचे.

दंगाचेछंदें ॥ टाळियापिटितिब्रह्मानंदें ॥ विसरूनभेदाभेदद्वंद्वें ॥ नामस्मरणेंडोलती ॥ ८२ ॥ चारघटिकाउरल्यावरी यामिनी ॥ तोंनवलवर्तलेंतयेक्षणीं ॥ एकसावकारकांतावस्त्रपांघरूनी ॥ स्नानालागूनीचालिली ॥ ८३ ॥ तिणेंदृष्टीसअ कस्मात ॥ साक्षातदेखिलेपंढरीनाथ ॥ मगलगबगांधांवतधांवत ॥ कीर्तनांतपातली ॥ ८४ ॥ निंबराजापासीयेऊनि जाणा ॥ पाहूंलागेरुक्मिणीरमणा ॥ तोंअदृश्यजाहलाजाणा ॥ आश्चर्यमनावाटलें ॥ ८५ ॥ मगआक्रोशेंकरूनिरुद न ॥ निंबराजाचेधरिलेचरण ॥ लोकपुसतीतिजकारण ॥ आलीसधांवूनकांयेथें ॥ ८६ ॥ दृष्टीसकौतुकदेखिलेंकाये ॥ तेंसांगेंआह्मांसिलवलाहें ॥ मगसकळांसिनमस्कारूनिपाहे ॥ बोलिलीकायेतेंऐका ॥ ८७॥ निंबराजाच्याखांद्यावरी ॥ आतांम्यांदेखिलाश्रीहरी ॥ मयूरपिच्छेंधरूनिकरीं॥ स्वहस्तेंवारीनिजप्रीतीं ॥ ८८ ॥ ह्मणूनिधावूनिआलेंत्वरित ॥ तो आतांकांहींचनदिसेयेथ ॥ कोठेंगेलारुक्मिणीकांत ॥ हेंमजनिश्चितकळेना ॥ ८९ ॥ सांवळासुकुमारजगजेठी ॥ पुढती पडावामाझेदृष्टी ॥ ह्मणोनिचित्तींहोतसेंकष्टी ॥ परीनेदीचभेटीसर्वथा ॥ १९० ॥ लोकआश्चर्यकरितीपाहे ॥ ह्मणतीहें नवलसांगतांनये ॥ मगसाक्षपहावयालवलाहें ॥ समीपआलेविचक्षण ॥ ९१ ॥ निंबराजाचेखांद्यावरूनी ॥ अदृश्य जाहलेचक्रपाणी ॥ परीबुकाटाकिलाहोतासज्जनीं ॥ त्यावरीपाऊलेंचिमणींउमटलीं ॥ ९२ ॥ ऐसीसाक्षदेखोन ॥ आ श्चर्यकरितीसंतसज्जन ॥ एकमेकांसिआलिंगून ॥ लोटांगणघालिती ॥ ९३ ॥ जिणेंदेखिलेहोतेपंढरीनाथ ॥ तिजलान मितीभाविकभक्त ॥ ह्मणतीतुझेपदरींहोतेंसुकृत ॥ रुक्मिणीकांतदेखिला ॥ ९४॥ यापरीस्तवितांनारीनर ॥ तोंउदया सिपातलादिनकर ॥ मगनिंबराजेंआरतीकरूनिसत्वर ॥ शार्ङ्गधरओवाळिला ॥ ९५ ॥ पौर्णिमेसकेलागोपाळकाला ॥ मगयात्रेचासमुदायफुटला ॥ तेणेंदीनबंधूखंतावला॥ सद्गदितजाहलानिजलोभें ॥९६॥ अबळाकन्यासासऱ्यासजातां ॥

गहिंवरेंरडेजैसीमातां ॥ तेवींयात्राफुटतांपंढरीनाथा ॥ अवस्थापूर्णजाहली ॥ १७ ॥ रुक्मिणीम्ह्मणेश्रीहरी ॥ आतां
उदासदिसेहेपंढरी ॥ निजभक्तगेलेआपुलेघरीं ॥ मजनिर्धारीनकंठे ॥ १८ ॥ आतांउभयतांउठाउठी ॥ जाऊंतुक
यासद्यावयाभेटी ॥ ऐसेंह्मणेनिजगजेठी ॥ उतावेळपोटींजाहलेकीं ॥ १९ ॥ गरुडासिपाचारिलासत्वर ॥ सगुणरूप
धरिलेंसाकार ॥ जेअखंडआठवीअपर्णावर ॥ शुद्धअंतरकरोनी ॥ २०० ॥ विनतासुताचेपाठीवरी ॥ रुक्मिणीसहि
तबैसलेहरी ॥ इच्छामात्रेंझडकरी ॥ देहुग्रामासीपावले ॥ १ ॥ तोंइकडेवैष्णवतुकयावाणी ॥ उतावीळवाटपाहेमनीं ॥
ह्मणेकधींयेईलचक्रपाणी ॥ मातारुक्मिणीसमवेत ॥ २ ॥ आजउजवालवतोमाझानयन ॥ घडिघडिबाहूकरीस्फुरण ॥
क्षणक्षणांवाटेसमाधान ॥ हेउत्तमशकुनहोताती ॥ ३ ॥ तोंआकाशपंथेंअकस्मात ॥ गरुडटकादेखिलाझळकत ॥ मग
सामोराहोऊनित्वरित ॥ घालीदंडवतनिजप्रेमें ॥ ४ ॥ मगनिजभक्तांचाप्रेमभावो ॥ देखोनिप्रकटलेदेवाधिदेवो ॥ ब्रह्मा
दिकांसिज्याचाठावो ॥ नेणेचिपाहावोंसर्वथा ॥ ५ ॥ रूपसांवळेंअतिसुकुमार ॥ कांसेवेष्टिलापीतांबर ॥ दिव्यकुंडलेंम
कराकार ॥ कौस्तुभसुंदरशोभत ॥ ६ ॥ मुकुटविराजेदेदीप्यमानें ॥ त्यावरीजडलींदिव्यरत्नें ॥ पदकएकावळीभूषणें ॥
जगज्जीवनेंघातलीं ॥ ७ ॥ चरणींनेपुरेंवाळेवाजती ॥ तेध्वनीऐकोनिलाजतीश्रुती ॥ रुक्मिणीसहितजगत्पती ॥ प्रग
टजाहलेतेधवां ॥ ८ ॥ ऐसेंरूपदेखोनिनयनीं ॥ तुकयासिहर्षवाटलामनीं ॥ सप्रेमेआलिंगनदेऊनी ॥ मिठीचरणीं
घातली ॥ ९ ॥ पुढीलअध्यायींसुरसवाणी ॥ देवभक्तांसिहोतीलबोलणीं ॥ तेंसादरहोऊनिसंतसज्जनीं ॥ परिसावेंश्रव
णींनिजप्रीतीं ॥ २१० ॥ जेंप्रेमगंगेचेंजीवनसुरस ॥ कींआनंदसमुद्रींचासुधारस ॥ महीपतीविनवीश्रोतयांस ॥ सेवासा ॥ ७ ॥
वकाशनिजप्रीतीं ॥ ११ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ एकपंचाश
त्तमाध्यायरसाळहा ॥ २१२ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५१ ॥ ॥ ओव्या ॥ २१२ ॥ ॥ ७ ॥

अध्याय ५२ वा.

श्रोतेमंडळी.

पंढरपुरकर हरिदास

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीजगदीश्वरायनमः ॥ जयजयभक्तकरुणाकरा ॥ अक्षयअभंगाजगदुद्धारा ॥ आदिस्तंभा सायुज्यउदारा ॥ रुक्मिणीवराश्रीविठ्ठला ॥ १ ॥ तूंजयापाहासीकृपादृष्टीं ॥ त्याचीतुटेभवबंधफांसोटी ॥ करूनिप्रपंचाचीतुटी ॥ देसीशेवटींअक्षयपद ॥ २ ॥ तुझेंउदारत्ववर्णितांपाहे ॥ सहस्त्रमुखातेंहालेखानोहे ॥ महाकवीचीमतिकुंठितहोये ॥ तेथेंमीकायेमशक ॥ ३ ॥ परीआवडीचीऐसीजाती ॥ वाळकेंमातेसिभलतेंबोलती ॥ परीजननीसत्याचीनवाटेखंती ॥ ऐकूनितुष्टेतीनिजलोभें ॥ ४ ॥ तेवींकृपाकरूनिजगज्जीवनें ॥ अंगिकारावींआरुषवचनें ॥ हेंचिमागतोंतुजकारणें ॥ परीतुझेचिसत्तेनेंदयाळा ॥ ५ ॥ सागरींचेंजीवनमेघआणिती ॥ तेंसरितांघेऊनसमुद्रासिजाती ॥ तरीउपकारकोणतयाप्रती ॥ ज्याचेंत्यासअर्पितां ॥ ६ ॥ भास्कराचेजावेंभेटीसी ॥ तरीत्याचेचप्रकाशेंपाहावेंत्यासी ॥ तेवींतुजप्रार्थावयाहृषीकेशी ॥ सत्ताआह्मांसीअसेना ॥ ७ ॥ कींपृथ्वीसकेलानमस्कार ॥ आणितिजवरपडेचशरीरभार ॥ तेवींतुजवर्णावयासाचार ॥ आणिकआधारअसेना ॥ ८ ॥ नातरीविनवावेंप्रभंजनास ॥ तरीत्याच्याचयोगेंनिघतीश्वास ॥ तेवींतुझींचरित्रेंयावयावाचेस ॥ कारणतूंचीअससीपैं ॥ ९ ॥ कींअग्नीसधूपदाखविलाजर ॥ तरीत्याचेचयोगेंनिघेधूर ॥ तेवींतुझ्याचयोगेंचित्तहोतेंस्थिर ॥ निघतीउद्धारकथेचे ॥ १० ॥ गंगेसिकेलाअभिषेक ॥ परीतिजचिपासावघेतलेंउदक ॥ तेवींतुझियाप्रसादेंदेख ॥ कविअनेकवर्णिती ॥ ११ ॥ नातरीचंद्रआलाउदयास ॥ त्याच्याप्रकाशेंपाहावेंत्यास ॥ कांमातेचीसेवाकेलीविशेष ॥ तरीशरीरअसेजननीचें ॥ १२ ॥ सुरतरुखालींबैसोन ॥ कल्पनेंकरूनित्यासिघातलेंजीवन ॥ मगआपणउपकारदाखवितांजाण ॥ लज्जितसज्ञानहोतसे ॥ १३ ॥ तेवींतुझियासामर्थ्येंरुक्मिणीपती ॥ वेदींवर्णिलीअपारस्तुती ॥ मगविवेककरूनिआपलेमती ॥ नेतिनेतिवदलेकीं ॥ १४ ॥ ऐसास्वसामर्थ्येंतूंअधोक्षज ॥ जा

---

१ संसाराचा फांस. २ शेवास. ३ मातेस. ४ बोबडे बोल. ५ नद्या. ६ सूर्याच्या. ७ वायूस. ८ तिचेपासून. ९ कल्पवृक्ष. १० उदक. ११ विचार

णसीदासांचेंअंतरगुंज ॥ आतांअभयवरदेऊनमज ॥ वदवींनिजभक्तविजयकथा ॥ १५ ॥ मागीलअध्यायाचेअंतीं ॥ दे
हूसआलेरुक्मिणीपती ॥ सगुणरूपधरूनिनिश्चितीं ॥ तुकयासिप्रीतींभेटले ॥ १६ ॥ मगप्रसन्नहोऊनिजगज्जीवन ॥
ह्मणतीकांहींमागवरदान ॥ जेंविरिंचीसनलाभेकरितांप्रयत्न ॥ तेंमीदेईनतुजलागीं ॥ १७ ॥ यावरीतुकादेतउत्तर ॥ ह्म
णेचित्तींनपडावातुझाविसर ॥ गुणगाईनवारंवार ॥ सप्रेमअंतरींहोऊनी ॥ १८ ॥ आणितुझेनिजभक्तअंतरंग ॥ अखंड
असावात्यांचासंग ॥ हेंचमागतोंआलाप्रसंग ॥ नकरीमनोभंगदयाळा ॥ १९ ॥ तुझेभजनींअसावीप्रीती ॥ नलगेकांहींध
नसंपत्ती ॥ पुढेंकरिसीलचारीमुक्ती ॥ तरीत्यानावडतीमजलागीं ॥ २० ॥ अखंडसंतसमागम ॥ वाचेसिअसावेंतुझेंनाम
मगगर्भवासअसतांसंभ्रम ॥ होयसुगमसर्वदा ॥ २१ ॥ हेंचिमागणेंरुक्मिणीपती ॥ ह्मणोनिनमनकेलेंपुढती ॥ ऐसेंऐ
कोनिवैकुंठपती ॥ आश्चर्यचित्तींकरीतसे ॥ २२ ॥ मगगरुडासिह्मणेभक्तसखा ॥ उदासविरक्तप्रेमळतुका ॥ येणेंसर्वत्या
गकरूनिदेखा ॥ मजचिएकाआराधिलें ॥ २३ ॥ माझियावियोगदुःखेंकरून ॥ अन्नउदकवर्जिलेंजाण ॥ ह्मणूनिदेहकृ
शहोऊन ॥ गेलावाळूनपाहेतुका ॥ २४ ॥ यावरीबोलेविनतासुत ॥ तुह्मींआशीर्वादलिहिलापत्रांत ॥ कींजोंवरीवैकुं
ठकैलासदिसत ॥ तोंवरीचिरंजीवअसावें ॥ २५ ॥ तेंआपुलेंवचनवैकुंठपती ॥ असत्यनव्हेचिकल्पांतीं ॥ तरी
शरीरवाळलेंह्मणोनप्रीतीं ॥ उद्विग्नचित्तींकांहोतां ॥ २६ ॥ भजनींतरलेंयाचेंचित्त ॥ तेव्हांचिकळिकाळजाहलाअं
कित ॥ हानामयाचाअवतारसाक्षात ॥ जाणतीसंतनिजखूण ॥ २७ ॥ अनंतजन्मींकरूनिभजन ॥ एकाग्रनिश्च
ळकरूनिमन ॥ तुह्मांसकेलेंआपुलेस्वाधीन ॥ वर्णितोगुणनिजप्रीतीं ॥ २८ ॥ यावरीतुकयासह्मणेजगजेठी ॥ मी
क्षुधितजाहलोंबहुपोटीं ॥ उपवासीनिघूनिउठाउठी ॥ तुझियाभेटींपातलों ॥ २९ ॥ तरीगृहांतनिपजलेंअसेल

१ मनांतील भाव. २ बोलीव. ३ ब्रह्मदेवासही. ४ गुप्त आहेत, जरठत्वे. ५ सलोकता. समीपता. सरूपता. सायुज्यता. ६ समारंभ. ७ महत्त्व. ८ चिरायु, मोठा आयुष्मान्.

अन्न ॥ तेंपात्रींआणावेंविस्तारून ॥ वोलेंकोरडेंह्मणोन ॥ संकोचमनींनधरावा ॥ ३० ॥ ह्मणाऽसन्निधअसतांरुक्मि
णी ॥ क्षुधितकांआलेचक्रपाणी ॥ तुकयाचाहेतहोतामनीं ॥ कींदेवभोजनींबैसवावे ॥ ३१ ॥ तेंमनोगतजाणोनित्वरित
तैसेंचिवदलेपंढरीनाथ ॥ जेणेंप्रेमळाचापुरेहेत ॥ तेचिदीननाथकरीतसे ॥ ३२ ॥ मगतुकयानेंआणोनिजळ ॥ धुतलें
देवाचेंचरणकमळ ॥ कोमळतुळसीदळाचीमाळ ॥ कंठींतत्काळघातली ॥ ३३ ॥ अत्यंतप्रीतींकरूननमन ॥ मगपात्रीं
वाढूनिआणिलेंअन्न ॥ शुष्कभाकरीभाजीपान ॥ शाकेसिलवणदुसरेंअसे ॥ ३४ ॥ तेंआवडीनेंखातजगज्जीवन ॥ ऐ
कोनिआशंकाधरितीसज्जन ॥ ह्मणतीक्षीराब्धिवासीनारायण ॥ कोरडेंकदान्नखातसे ॥ ३५ ॥ तरीएकसद्भावअसतां
अंतरीं ॥ तेथेंचक्षुधितहोयश्रीहरी ॥ मगयातिकूळनविचारी ॥ निजप्रीतवरीदेखोनियां ॥ ३६ ॥ पक्कान्नेंकरूनिनाना
रीतीं ॥ वाटपाहेदुर्योधनकुमती ॥ परीतेथेंनजेवितांश्रीपती ॥ कण्याचिखातीविदुराच्या ॥ ३७ ॥ कींद्रौपदीनेंसद्भा
वेंपाहतांवाट ॥ जेवितांलोटूनदीधलेंताट ॥ मगधांवतयेऊनबैसलेंनिकट ॥ मागतदेंठभाजीचा ॥ ३८ ॥ जोयज्ञपुरुष
अतिनिर्मळ ॥ तोउच्छिष्टगवळियांचेंखातोबळ ॥ भिल्लणीचींउच्छिष्टफळ ॥ भक्षीघननीळनिजप्रीतीं ॥ ३९ ॥ तोतुक
याचेघरींकदान्नभक्षितां ॥ येथेंआश्चर्यकोणतेंचित्ता ॥ ह्मणोनिसांशंकनव्हावेंश्रोता ॥ पुरातनकथाऐकोनी ॥ ४० ॥ अ
सोरुक्मिणीसहितजगज्जीवन ॥ आवडीबैसोनकेलेंभोजन ॥ करशुद्धीदेऊनतुकयान ॥ उच्छिष्टआपणभक्षिलें ॥४१॥
देवासमुखशुद्धीसतेवेळ ॥ आणूनिदीधलेंतुळसीदळ ॥ आवडीदेखोनिदीनदयाळ ॥ अतिआदरेंभक्षिती ॥ ४२ ॥ या
परीहोऊनसंतुष्टी ॥ मगतुकयासीबोलेजगजेठी ॥ आतांमजठेऊनिहृदयसंपुटीं ॥ वियोगहिंपुंटीनव्हावें ॥ ४३ ॥ तूंबो
लाविसीलजैंमज ॥ तैंसगुणस्वरूपेंभेटेनतुज ॥ ऐसेंह्मणोनिअधोक्षज ॥ जातेजाहलेतेधवां ॥ ४४ ॥ तुकयानेंधांवूनते

१ वाढून. २ उदक. ३ प्रय. ४ मीठ. ५ जवळ, समीप. ६ श्रीराम. ७ संशयित. ८ हातावर उदक समर्पण करून. ९ दुःखी

वेळीं ॥ मस्तकठेविलाचरणकमळीं ॥ मगरुक्मिणीसहितवनमाळी ॥ पंढरपुरासीपातला ॥४५॥ तंवएकब्राह्मणकामना
धरूनी ॥ आळंदीसबैसलाअनुष्ठानीं ॥ ह्मणेपुराणव्युत्पत्तीव्हावीमजलागूनी ॥ मनींअखंडचिंतित ॥ ४६ ॥ मगदृष्टांत
तदाविलाज्ञानेश्वरें ॥ कींतुकयापासींजायतूंत्वरें ॥ तोतुजप्रसाददेईलस्वकरें ॥ तरीमनोरथसाचारपुरतील ॥ ४७ ॥
तेव्हांब्राह्मणेंविचारूनिचित्तीं ॥ सत्वरआलादेहूप्रती ॥ तुकयासीभेटोनिएकांतीं ॥ कामनाचित्तींसांगितली ॥४८॥ ह्मणे
म्यांअनुष्ठानकेलेंअलकावतीसी ॥ ज्ञानदेवेंपाठविलेंतुह्मांपासीं ॥ वचनेंऐकोनियांऐसीं ॥ तुकामानसींविस्मित ॥ ४९ ॥
कांहींपुण्यनाहींगांठीं ॥ तरीतेंवेंचूंयासाठीं ॥ ज्ञानदेवेंहेशेवटीं ॥ पाठींलाविलीउपाधी ॥ ५० ॥ मगविचारकरीतआ
पुलेमनीं ॥ ह्मणेविद्यानाहींयाचेप्राक्तनीं ॥ ह्मणोनिज्ञानदेवेंकंटाळोनी ॥ धरणेंपाठवूनीदीधलें ॥ ५१॥ ह्मणेमीनेणता
अज्ञान ॥ नेणेंचिजपतपअनुष्ठान ॥ ज्ञानदेवेंमजलागून ॥ कासयाथोरपणदीधलें ॥५२॥ मगअकराअभंगआणिनार
ळ ॥ ब्राह्मणासिदीधलेतेवेळ ॥ ह्मणेहेंभक्षिशीजेवेळ ॥ ज्ञानतत्काळतुजहोईल ॥ ५३॥ ब्राह्मणाचेंविकल्पीमन ॥ ह्मणे
नारळभक्षितांनव्हेज्ञान ॥ प्राकृतअभंगमजकारण ॥ पाहिजेतपैंकासया ॥५४॥ ऐसाविकल्पचित्तींधरून ॥ टाकूनिगे
लाप्राक्तनहीन ॥ जैसाचिंतामणिहातींलागतांजाण ॥ गोफणीघेऊनदवडिला ॥५५॥ कांनिधानसांपडतांअभाग्याला ॥
तेंकोळशाऐसेंदिसेत्याला ॥ नातरीपक्वान्नरोगियाला ॥ कडवटजिव्हेसीलागत ॥ ५६ ॥ कांभागीरथीचाकुपीजाण ॥
उन्मत्तासिभासेमद्यपान ॥ नातरीकल्पतरूचेंवन ॥ जायडावलूंनदरिद्री ॥ ५७॥ तेवींतुकयानेंप्रसाददीधला ॥ तोवि
प्रेंतेथेंचिटाकिला ॥ मगअलकावतीसज्ञानराजाला ॥ पत्रलिहूनपाठविलें ॥ ५८ ॥ मजपामरासिदेऊनिथोरी ॥ येथें
पाठविलाधरणेकरी ॥ तुमचीआज्ञावंदोनिशिरीं ॥ उचितझडकरीदीधलें ॥ ५९ ॥ तेणेंविकल्पधरूनिमग ॥ टाकिले

१ मनांत इच्छा धरून. २ काळजी, धरणें. ३ दैवीं, नशिबीं. ४ संशयी. ५ द्रव्याचा ठेवा. ६ कल्पवृक्ष. ७ सोडून, त्यागकरून.

एकादशअभंग ॥ महाफळाचाकरूनित्याग ॥ गेलासवेगयेथूनी ॥ ६० ॥ ऐसेंकल्पोनिमानसीं ॥ निरोपपाठविलाआ
ळंदीसी ॥ मगध्यानांतआणूनिहृषीकेशी ॥ नामस्मरणकरीतसे ॥ ६१ ॥ तंवशिवाजीराजापासींदेख ॥ शास्त्रज्ञहोतापु
राणिक ॥ त्याचाब्राह्मणजनएक ॥ होताअतिमूर्खअज्ञानी ॥ ६२ ॥ तोतुकोबापासींसत्वर ॥ करावयासिआलानमस्का
र ॥ तोचिनारळउचलोनिवैष्णववीर ॥ त्याचेहातींदीधला ॥ ६३ ॥ आणिएकादशअभंगठेविलेलिहून ॥ तेहींदीधलेत्या
कारण ॥ तेणेंतोनारळफोडून ॥ तेथेंचभक्षिलानिजप्रीतीं ॥ ६४ ॥ बिऱ्हाडासीगेलातोब्राह्मण ॥ तोंतेथेंमांडिलेंहोतेंपुरा
ण ॥ श्रवणासिबैसलेपंडितजन ॥ अतिनिपुणवेदशास्त्रीं ॥ ६५ ॥ आणिकश्रोतेसज्ञानचतुर ॥ ऐकावयाबैसलेसादर ॥
तेथेंतोब्राह्मणजनयेऊनिसत्वर ॥ करीतप्रश्नपुराणिका ॥ ६६ ॥ तुह्मींश्लोकवाचिलाआतां ॥ त्याचेपदाचाअर्थराहि
लासांगतां ॥ पंडितमागुतीविचारितां ॥ तोंयथार्थसमस्तांवाटलें ॥ ६७ ॥ ह्मणतीहेंआश्चर्यबहुत ॥ यासिओनामातो
नवतायेत ॥ एकाएकींपुराणव्युत्पत्त ॥ कैसीजाहलीकळेना ॥ ६८ ॥ वृत्तांतपुसतांत्याकारण ॥ साकल्येंसांगीतलेंवर्त
मान ॥ ह्मणेएकादशअभंगतुकयान ॥ आणिनारळएकदीधला ॥ ६९ ॥ तोफोडोनिखातांचितेवेळीं ॥ गीर्वाणभाषा
कळोंलागली ॥ ऐसीऐकोनियांबोली ॥ तटस्थजाहलीसकळसभा ॥ ७० ॥ पुराणिकेंसमीपबोलावूनिप्रीतीं ॥ पत्रदीध
लेंत्याचेहातीं ॥ ह्मणेहेंवाचूनदावीआह्मांप्रती ॥ तरीसत्यप्रतीतीवाटेल ॥ ७१ ॥ मगतुकयाचेपायआठवूनिचित्तीं ॥
सांगूंलागलापुराणव्युत्पत्ती ॥ ऐकोनिपंडिततटस्थहोती ॥ आश्चर्यत्यांप्रतीवाटलें ॥ ७२ ॥ ह्मणतीविष्णुभक्तांचीअघ
टितकरणी ॥ नव्हेतेंचकरूनिदावितीजनीं ॥ एकसद्भावचित्तींधरूनी ॥ चक्रपाणीवशकेला ॥ ७३ ॥ जोलीलानाटकी
भगवंत ॥ राईचाकरीपर्वत ॥ त्याचेआवडतेजेनिजभक्त ॥ अघटितचरित्रतयांचें ॥ ७४ ॥ मूर्खासिज्ञानजाहलेंअद्भु

१ हृषीक ह्मणजे इंद्रियें त्यांचें नियम न करणारा तो हृषीकेशी, (विष्णु.) २ संपूर्ण. ३ संस्कृत भाषण. ४ अर्थ. ५ मोहोरीचा.

त ॥ हीचिंचवडींदेवांसिकळलीमात ॥ मगब्राह्मणमिळोनिसमस्त ॥ स्वभावेंबोलतीएकमेकां ॥ ७५ ॥ आपणमताभि
मानधरून ॥ तुकयाचेंकरितीहेळण[1] ॥ परीमनुष्यनह्मणवेत्यालागून ॥ यथार्थवचनजाणिजे ॥ ७६ ॥ एकंह्मणतीपा
चारूनित्यासी[2] ॥ प्रीतीनेंपुसावेंएकेदिवसीं ॥ तूंकोणआहेसहेंसांगआह्मांसी ॥ ऐसेंतुकयासीपुसावें ॥ ७७ ॥ तोब्राह्म
णभक्तअतिप्रेमळ ॥ आपणासिसांगेलतत्काळ ॥ ऐसाचिंचवडींतेवेळ ॥ विचारकेलाद्विजवरीं ॥ ७८ ॥ मगमनुष्यकरून
मोलकरी ॥ त्यासिसांगीतलेंतेअवसरीं ॥ तुवांजाऊनितेथवरी ॥ तुकयासिलवकरीपाचारिजे ॥ ७९ ॥ इतुकेंचजाऊनि
सांगवहिलें ॥ कींचिंचवडींदेवांनींपाचारिलें ॥ ऐसेंऐकूनितेवेळे ॥ मनुष्यउठिलेसत्वरीं ॥ ८० ॥ मगदेहूसयेऊनतयान ॥
तुकयासिकेलेंसाष्टांगनमन ॥ तंवतेथेंहोतसेहरिकीर्तन ॥ बैसलेसज्जनश्रवणासी ॥८१॥ सप्रेमभावेंअतिसादर ॥ श्रवण
करितीनारीनर ॥ नामघोषेंकोंदलेंअंबर[3] ॥ पडिलाविसरदेहाचा ॥८२॥ नावडेकोणासिप्रपंचभ्रांती॥ लवोंविसरलींनेत्र
पातीं ॥ नामरूपींजडलीवृत्ती ॥ जाहलीविश्रांतीसकळिकां ॥८३॥ टाळकरीआणिमृदंग्यासी ॥ आह्मींकोणहेंनाठवेत्यां
सीं ॥ आपपरनाठवेचकोणासी[4] ॥ प्रेममानसींप्रगटलें॥ ८४॥ हिलालधरिलाहोताजान[5] ॥ तयासिनाहींदेहभान ॥ नाम
रूपींजडलेंमन ॥ मीकोणहेंस्फुरेना ॥ ८५ ॥ तेणेंहिलालकरितांवरी ॥ तोंमंडपासींलागलातेअवसरीं ॥ तोंआणिकक
थालागलीदुसरी ॥ तेसादरचतुरींपरिसावी ॥ ८६ ॥ चांभारगोंदियांतप्रसिद्ध ॥ ज्ञानसागरशेखमहंमद ॥ तोकीर्तन
करीतअतिआनंदें ॥ प्रेमछंदेंनामाच्या ॥८७॥ श्रवणासिबैसलेबहुतजन ॥ अठरावर्णांचेथोरलहान ॥ आणिकचतुर
श्रीमंतजन ॥ सज्ञानब्राह्मणपंडितजे ॥ ८८ ॥ एकाग्रऐकतीकीर्तनसांग ॥ कथेसिआलाअद्भुतरंग ॥ पाखंडियांसिव
चननसुचेमग ॥ आरोगिलेमूगतेसमयीं ॥ ८९ ॥ तोंवक्तयानेंतेवेळा ॥ उडीमारूनमंडपचोळिला ॥ हेंकौतुकदेखोनिडो

१ छळणा, निंदा. २ बोलावून आण. ३ आकाश. ४ मीतूंपणाचा अभिमान. ५ मशाल, दिवटी.

ळां ॥ आश्चर्यसकळांवाटलें ॥१०॥ मगपुढेंबैसलेहोतेश्रवणीं ॥ तेपुसतेजाहलेतयेक्षणीं ॥ कशाकेरितांमंडपस्वामीनीं ॥
दाखविलाचोळूनीआह्मातें ॥ ११ ॥ हेंकौतुकदृष्टींदेखोन ॥ आशंकितजाहलेंत्यांचेंमन ॥ शेखमहंमददेखोन ॥ काय
बोलिलेतेसमर्थी ॥ १२ ॥ वैष्णवतुकादेहूगांवांत ॥ प्रेमभावेंकीर्तनकरीत ॥ तोंमंडपासिहिलालअकस्मात ॥ लागला
अवचितनकळतां ॥ १३ ॥ तोजळतांदृष्टींदेखिलातेथ ॥ म्यांनिजकरेंविझविलायेथ ॥ ऐसीऐकोनियांमात ॥ श्रोतेआ
शंकितजाहलेकीं ॥ १४ ॥ हेंकोणासिनवाटेखरें ॥ ह्मणतीदेहूगांवबहुतदूर ॥ तुह्मासतेथीलसमाचार ॥ कैशापरीश्रुत
जाहला ॥ १५ ॥ तेथेंहीश्रोतयांचाअसेलमेळा ॥ त्यांच्याकायनदिसेडोळां ॥ ह्मणूनिमंडपतुह्मींविझविला ॥ हेंयथार्थ
आह्मालानवाटे ॥१६॥ मगशेखमहंमदबोलेवचन ॥ तुकयाचेकीर्तनींबैसलेजन ॥ तयांसिनाहींदेहभान ॥ करितांश्रवण
हरिलीला ॥ १७ ॥ नामरूपींजडलेंचित्त ॥ सकळजाहलेदेहातीत ॥ हिलाललागोनिमंडपजळत ॥ तोम्यांत्वरितविझ
विला ॥ १८ ॥ यावरीश्रोतेपुसतीमात ॥ कीर्तनींअसतीपंढरीनाथ ॥ त्याणेंकांनचुकविलाआघात ॥ मंडपजळतांदे
खोनी ॥ १९ ॥ मगशेखमहंमदबोलतीत्यांसी ॥ प्रेमेंभुललेहृषीकेशी ॥ देवपणनाठवेचतयांसी ॥ नाठवेभक्तांसींभक्त
पण ॥ १०० ॥ तेदोघेएकजाहलेअसती ॥ कोणीरक्षावेंकोणाप्रती ॥ जेवींदोनीदीपकजळतअसती ॥ भिन्ननदिसती
सर्वथा ॥ १ ॥ त्याएकेठायींकरितांवस्ती ॥ समरसपणेंमिळोनिजाती ॥ ऐसीतयांचीविदेहस्थिती ॥ माझेचित्तींश्रुतजा
हली ॥ २ ॥ कींसरितेमाजीविशाळवेटें ॥ तेथेंउदकाचेहोतीदोनवांटे ॥ मगपुढेंहोऊनिएकवटे ॥ भिन्नत्वनदावितीसर्व
था ॥ ३ ॥ कांप्रतिमाआणिउपकरण ॥ एकेचिपितळेचींअसतीजाण ॥ मुसींतआटतांत्यांकारण ॥ नदिसतीभिन्नसर्वथा
॥ ४ ॥ नातरीघृतनवनीतपाहीं ॥ दोन्हींकढविलींएकेठायीं ॥ त्यांसिवेगळेपणपाहतांकांहीं ॥ भिन्नत्वनाहींसर्वथा

१ संशयभरित. २ ईश्वरस्वरूपीं निमग्न, देहाभिमानापासून वेगळे. ३ एक आनंदरूप रसामध्यें. ४ नदींत. ५ निराळेपण. ६ पितळेचें भांडी. ७ तूप. ८ लोणी.

॥ ५ ॥ तेवींभक्तजाहलेअसतांएक ॥ कोणकोणाचेंजाणेलदुःख ॥ समरसेंअविनाशजाहलेंसुख ॥ भेदाभेदमावळले
॥ ६ ॥ देवपणाविसरलेरुक्मिणीकांत ॥ तुकयानस्मरेमीभक्त ॥ तैसेचश्रोतेजाहलेसमस्त ॥ हामजवृत्तांतसमजला
॥ ७ ॥ हेंजरितुह्मासनवाटेलखरं ॥ तरीतेथूनिआणासमाचार ॥ ऐसेंऐकूनिउत्तर ॥ श्रोतेचतुरसंतोषले ॥ ८ ॥ मग
देहूचेपाटिलासिपत्रलिहूनी ॥ एकसांडणीपाठविलीत्यांणीं ॥ कींरात्रौंकौतुकदेखिलेंनयनीं ॥ तेंयथार्थलिहूनीपाठ
वावें ॥ ९ ॥ अस्तमानाजातांदिनकर ॥ आलेंत्याचेंप्रत्युत्तर ॥ रात्रींहोताकीर्तनगजर ॥ मंडपासिहिलाललागला
॥ १० ॥ दीडहातछिद्रपडलेंजाणा ॥ परीरात्रींकळलेंनाहींकोणा ॥ सकाळींउठोनिदेखिलेंनयना ॥ आश्चर्यमनावा
टलें ॥ ११ ॥ ऐसेंपत्रऐकतांश्रवणीं ॥ यथार्थवाटलेंत्यांलागोनी ॥ मगशेखमहंमदापासीयेऊनी ॥ नमस्कारघालिती
॥ १२ ॥ ह्मणतीतेथीलवृत्तांत ॥ तुह्मासिकैसाजाहलाश्रुत ॥ हाचमत्कारदेखोनिअद्भुत ॥ आश्चर्यचित्तसकळांचें ॥ १३ ॥
ऐसीऐकूनिवचनोक्ती ॥ ह्मणेकायसांगावेंतुह्माप्रती ॥ मीननीटचिधारचढती ॥ तेआणिकागतीअवघड ॥ १४ ॥ आणि
कजळचरेंबहुतजाण ॥ परीमत्स्याऐसेंत्यांनलोटेजीवन ॥ तेवींनिजभक्तांचेमनींचीखूण ॥ भाविकांवांचूनकळेना ॥ १५ ॥
कींपिपीलिकांचेमार्गान ॥ पिपीलिकाचचालूंजाण ॥ तेवींवैष्णवांचेमनींचीखूण ॥ भाविकांवांचूनकळेना ॥ १६ ॥ कींअं
तरिक्षींविहंगमउडतां ॥ तेथेंमार्गपाहावाकोणता ॥ परीपक्षीचचालतीत्यापंथा ॥ आणिकासर्वथाकळेना ॥ १७ ॥ जेकूपां
मध्येंबेडूकराहात ॥ तेकायजाणतीपयोब्धींचींमात ॥ तेवींगुरुभक्तांचीखूणनिश्चित ॥ मायालोभियांसकळेना ॥ १८ ॥
ऐसीवचनोक्तिबोलोनित्वरित ॥ शेखमहंमदराहिलेनिवांत ॥ आश्चर्यमानूनिश्रोतेसमस्त ॥ घातलेंदंडवतसकळांनीं ॥ ४
॥ १९ ॥ असोसिंहावलोकनेंआतां ॥ श्रोतींपरिसावीमागीलकथा ॥ जोचिंचवडींहूनिमनुष्ययेतां ॥ त्याणेंऐकिलीकथा

१ नाश न होणारें अक्षय सुख. २ उंटस्वार, ३ मत्स्य जात. ४ मुंग्यांचे. ५ आकाशांत. ६ पक्षी. ७ विहिरी, तळी इत्यादिकांत. ८ क्षीर समुद्राची गोष्ट.

तुकयाची ॥ १२० ॥ तेथेंचजडलात्याचाभाव ॥ निरोपसांगावयाचानाहींआठव ॥ प्रपंचउद्वेगेंराहिलासर्व ॥ ऐसाजीव
सुखपावला ॥ २१ ॥ घरासिजावेंपरतोन ॥ हेंहीसर्वथानाठवेभान ॥ तुकयाचेंहोतांचिदर्शन ॥ जाहलातल्लीननिजप्री
तीं ॥ २२ ॥ इकडेचिंचवडींदेववाटपाहत ॥ ह्मणतीतुकयासिदिवसलागलेबहुत ॥ मनुष्यहीपरतोननाहींयेत ॥ काय
जाहलेंकळेना ॥ २३ ॥ मगविचारकरूनिसकळांनीं ॥ दुसरामनुष्यपाठविलात्यांणीं ॥ तोहीतुकयाचेंकीर्तनऐकूनी ॥
विदेहीहोऊनीबैसला ॥ २४ ॥ विलंबलागतांचित्याप्रती ॥ तिसरापाठविलामागुती ॥ त्याचीहिउडालीदेहभ्रांती ॥
सप्रेमचित्तींहोऊन ॥ २५ ॥ मगगजवदनाचेउपासक ॥ आश्चर्यकरितीसकळिक ॥ तिघेमनुष्यगेलेदेख ॥ नयेएकपर
तोनी ॥ २६ ॥ जेवींगंगेसिवोहळगेले ॥ तेआपलेपणासिसमूळमुकले ॥ कांनानापुष्पांचेमकरंदभले ॥ वायूसमिळालेस
मरसें ॥ २७ ॥ तरंगमिळालाजळांत ॥ कींअभ्रचिलपालेंअकाशांत ॥ कींसुवागीपडेमुशींत ॥ तेनाहींयेतपरतोनी ॥ २८ ॥
तैसेंचिजाहलेंत्यांकारण ॥ निरोपहीनसांगतीयेऊन ॥ तुकयाचेंऐकतांसप्रेमगायन ॥ राहिलेतल्लीनहोऊनी ॥ २९ ॥
तुकयासिसांगीतलेंअसतेंतयांनीं ॥ तरीयावयाअनुमाननकरितामनीं ॥ त्याऐसाब्राह्मणभक्तजनीं ॥ वैष्णवज्ञानीअसे
ना ॥ १३० ॥ तरीआपणचिसांडोनिवर्णाभिमान ॥ जाऊनिघ्यावेंत्याचेंदर्शन ॥ संशयवाटतसेमनींजाण ॥ तेजीवींची
खूणपुसावी ॥ ३१ ॥ ऐसाविचारकरूनिजाण ॥ ब्राह्मणनिघालेतेथून ॥ हेंअंतरींतुकयालागून ॥ नसांगतांखूणकळली
कीं ॥ ३२ ॥ ह्मणेमनुष्येंपाठविलींविप्रांनीं ॥ परीतोसांगितलानाहींनिरोपकोणीं ॥ आतांतेचिकृपाअवलोकनीं ॥ येतातिं
चालोनीभेटावया ॥ ३३ ॥ तरीआपणनजातांयेथून ॥ ब्राह्मणांचाहोईलअपमान ॥ लक्ष्मीकांतज्यांचेचरण ॥ हृदयीं
भूषणवागवितो ॥ ३४ ॥ तेआलेनाहींतयेथवरी ॥ तोंआपणपुढेंजावेंसत्वरीं ॥ ऐसेंविचारूनिअंतरीं ॥ निघेसत्व

१ संसाराची काळजी, दुःख. २ वैरागी. ३ गणपति उपासक चिंचवडकर देव. ४ पुष्परस, सुगंध. ५ पाण्याच्या लाटा. ६ जातीचा श्रेष्ठपणा, जात्याभिमान.

रींतेथवां ॥ ३५ ॥ जैसीचातकांतृषालागत ॥ तोंमेघसत्वरधांवूनियेत ॥ कींउदयायेतांरोहिणीकांत ॥ सरितां
नाथउचंबळे ॥ ३६ ॥ नातरीहिरकणीदेखोनिसुंदरा ॥ ऐरणींतूनिनिघेहिरा ॥ येरयेरांच्याअंतरा ॥ साक्षजैसीप्री
तीति ॥ ३७ ॥ कांचुंबकाचीदेखोनिप्रीती ॥ लोहरजयेतयाप्रती ॥ तेवींद्विजवरांचिअत्यंतप्रीती ॥ तुकयाचित्तींजा
णवलें ॥ ३८ ॥ ह्मणूनियांलवडसवडी ॥ विष्णूभक्तजातसेतांतडी ॥ श्रीहरीचेगुणकडोविकडी ॥ अतिआवडीगात
से ॥ ३९ ॥ अर्धपंथेंलोटतांत्वरित ॥ तोंद्विजवरदेखिलेअकस्मात ॥ तुकयानेंमगदंडवत ॥ अतिप्रीतीनेंघातलें ॥ १४० ॥
यावरीधरामरबोलत ॥ तूंसाक्षातविष्णुभक्त ॥ ह्मणोनिदर्शनाचाधरूनिहेत ॥ येतहोतोंतुजपासी ॥ ४१ ॥ तंवयेथेंचि
मनोरथपूर्णजाहले ॥ मगसप्रेमेंआलिंगनदीधलें ॥ आसनावरीद्विजवरबैसले ॥ तुकयासिबोलिलेतेंऐका ॥ ४२ ॥ क
लीमाजीअवतारघेऊनी ॥ त्वांअघटितचरित्रदाखविलेंजनीं ॥ हेंदेखिलेंआपुलेनयनीं ॥ विस्मितमनींहोतसों ॥ ४३ ॥
मगअवंसरपाहूनिएकांतीं ॥ पुसावयासिआलोंतुह्माप्रती ॥ तरीकोणआहातेंसत्वरगती ॥ आह्मासिनिश्चितीसांगावें ॥ ४४ ॥
ऐकूनिद्विजवरांचेंवचन ॥ विचारकरीमनांतून ॥ ह्मणेयांसिप्रचीतदाखविल्याविण ॥ संशयखंडननव्हेची ॥ ४५ ॥ म
गआपलेमांडीचेंचर्मधरूनी ॥ वोढूनिचिरिलेंतयेक्षणीं ॥ तंवनिखळकापूसपिंजारोनी ॥ भरिलाअसेत्यामाजी ॥ ४६ ॥
हेंद्विजवरांहींदेखोनिदृष्टीं ॥ आश्चर्यकरितीआपुलेपोटीं ॥ ह्मणतीतुकयाचीमनुष्यराहाटी ॥ कैसीचालतीकळेना ॥ ४७ ॥
रुधिरमांसनसतांकाहीं ॥ कैसेंचैतन्यराहिलेंदेहीं ॥ एकह्मणतीमायालाघवी ॥ ईश्वरकरणीअघटित ॥ ४८ ॥ पंचभूतांचें
वोडंबरकोडें ॥ मायाममतेच्यालाऊनितोंडें ॥ जीवासिलाविलेंविषयवेडें ॥ प्रपंचकावाडेंवाढविलें ॥ ४९ ॥ याविरहि
ततुकावैष्णवभक्त ॥ अनुभवेंकळोंआलीप्रचीत ॥ यासिह्मणोंनयेमनुष्यप्राकृत ॥ जगद्गुरूनिश्चितअवतरला ॥ १५० ॥

१ चंद्र. २ समुद्र. ३ गडबडीनें. ४ कौतुकानें. ५ मार्ग. ६ ब्राह्मण. ७ धरा ह्मणजे पृथ्वी तिचा ठाईं जे अमर, देव ते धरामर, (ब्राह्मण.). ८ आवड. ९ फुरसुद.

जैसेंगंगेसिनह्मणावेंजीवन ॥ कींपरिसासिनह्मणावेंपाषाण ॥ कनकांसिअन्यधातूसमान ॥ लेखानयेसर्वथा ॥ ५१ ॥
वृक्षनव्हेचिकल्पतरू ॥ कींसमुद्रनह्मणावासरोवरू ॥ कींइतरपर्वतांसमानमेरू ॥ लेखोंनयेचिसर्वथा ॥ ५२ ॥ अं
डजंयातीमाजीजाण ॥ निजभक्तजन्मलासुपर्ण ॥ तेवींशूद्रयातींतहावैष्णवजन ॥ उपमागौणदिसताहे ॥ ५३ ॥ गरुड
विष्णूचेंहोऊनिवहन ॥ आपुलेंशरीरकेलेंपावन ॥ तुकयानेंकरूनिहरिकीर्तन ॥ जडजीवसंपूर्णउद्धरिले ॥ ५४ ॥ पु
ढेंहीयाचीऐकोनिकविता ॥ वैराग्यउपजेलखळांचेचित्ता ॥ भाविकसज्ञानवैराग्यभक्तां ॥ मार्गप्रांजळदाविला ॥ ५५ ॥
ऐसेंबोलोनिद्विजवर ॥ तुकयासिकरितीनमस्कार ॥ येरूवरचेवरीधरूनिशिर ॥ चरणींसादरलागला ॥ ५६ ॥ विप्रां
सिह्मणेऐकामात ॥ हेंतुह्मींकरितसांअनुचित ॥ आमुचास्वामीभृगूचीलात ॥ हृदयींवागवितअद्यापी ॥ ५७ ॥ जोदे
वाधिदेवजगज्जीवन ॥ त्यासहीतुह्मीपूज्यमान ॥ आणिमीहीनयातिअनाथदीन ॥ देतसांथोरपणनिजकृपें ॥ ५८ ॥
यावरीद्विजवरउत्तरदेती ॥ ज्यासिविष्णुभजनींलागलीप्रीती ॥ त्याचीह्मणावयानीचजाती ॥ कुंठितश्रुतीजाहल्याकीं
॥ ५९ ॥ वानरविनटलेश्रीरामभजनीं ॥ तेंवाल्मीकेंवर्णिलेंरामायणीं ॥ गोवळेयाचीकीर्तिपुराणीं ॥ ठेविलीलिहूनीश्रीव्या
सें ॥ १६० ॥ ह्मणोनितुझीकरावयास्तुती ॥ अधिकारआहेआह्मांप्रती ॥ जेविष्णुभक्तांचीअद्भुतकीर्ती ॥ भरूनित्रिजगतीं
उरलीअसे ॥ ६१ ॥ बहुतदिवसहोताहेतं ॥ तोआजपुरलामनोरथ ॥ जेमांडीचिरूनिनिजहस्तेंत्वरित ॥ दाविलीप्रचीतआ
ह्मांसी ॥ ६२ ॥ पुढतीआलिंगनदेऊनिप्रीतीं ॥ ब्राह्मणतुकयासिकायबोलती ॥ चिंचवडींचालोनिएकरातीं ॥ कीर्तननिगुतीं
करावें ॥ ६३ ॥ त्यांचेंराखावयामनोगत ॥ नगरांतगेलेएकरात ॥ तोंलोहोगावींचेमिळोनिगृहस्थ ॥ विचारकरीतएकमेकां
॥ ६४ ॥ ह्मणतीतुकयासिआणोनिआपुलेनगरीं ॥ कीर्तनऐकावेंधणीवरी ॥ तेसेवितांप्रेमामृतलहरी ॥ सार्थकसंसारींहोई

१ सोनें. २ पक्षी. ३ गरुड. ४ दुष्टांचे. ५ पवित्र. ६ वर्तमान. ७ अयोग्य. ८ वेद. ९ श्रीकृष्ण चरित्र. १० इच्छा.

ल ॥६५॥ मगतुकयासिविनीतहोऊनी ॥ लोहोगांवांसनेलेंतयानीं ॥ नित्यनित्यआवडीकरूनी ॥ ऐकतीश्रवणींहरिक
था ॥६६॥ भाविकलोकजेसज्जन ॥ करितीब्राह्मणसंतर्पण ॥ नानापरीचींपक्वान्नेंकरून ॥ घालितीभोजनविप्रांसी ॥६७॥
दिव्यमंडपउभारून ॥ पुष्पहारसुगंधचंदन ॥ कीर्तनासिप्रारंभहोतांजाण ॥ करितीपूजनवैष्णवांचें ॥ ६८ ॥ लोहो
गावांतएकमास ॥ नित्यनित्यसोहळाविशेष ॥ तंवपंढरपुरचेहरिदास ॥ देशावरासचालिले ॥ ६९ ॥ तंवव्यवसायी
बैसोनिअश्वावरी ॥ सत्वरचालिलाबाजारीं ॥ देखोनिहरिदासतेअवसरीं ॥ कायबोलतीतयासी ॥ १७० ॥ अश्वारू
ढहोऊनमार्गक्रमिसी ॥ येथेंतुजनिद्रालागलीकैसी ॥ हेंनवलदेखोनिदृष्टीसी ॥ आश्चर्यआह्मांसीवाटलें ॥ ७१ ॥ तं
वव्यवसायीबोलेत्यांकारण ॥ चारिप्रहररात्रजागरण ॥ ऐसेंएकमासपर्यंतजाण ॥ होतसेकीर्तनतुकयाचें ॥ ७२ ॥ ऐ
सीऐकोनियांमात ॥ हरिदासजाहलेचिंताक्रांत ॥ ह्मणतीआपणलोहोगांवांत ॥ आतांनजावेंसर्वथा ॥ ७३ ॥ जेथेंप्रे
मळाचेंकीर्तनहोत ॥ तरीआपुलेंकसवनरुचेतेथ ॥ जेवींरोगियालाधलेंदिव्यामृत ॥ तोनघेऔषधकल्पांती ॥ ७४ ॥
अमूल्यहिरियांचीदीप्ती ॥ काचमणीलोपोनिजाती ॥ नातरीउदयासियेतांगभस्ती ॥ दीपकहरंपतीत्यापुढें ॥ ७५ ॥
समीपगंगावाहतांजाण ॥ मगवापीकूपांसिपुसेकोण ॥ तेवींप्रसादिकांचेंऐकतांकीर्तन ॥ धीटपाठगायनरुचेना ॥ ७६ ॥
तरीलोहोगांवडावलोनियांपुढारा ॥ आतांचलावेंआणिकानगरा ॥ ऐसेंबोलोनियांघेरयेरां ॥ हरिदाससत्वरांपरतले
॥ ७७ ॥ गांवींचेलोकहोतेतेथ ॥ तेसत्वरयेऊनिनगरांत ॥ तुकयासिसांगतीवृत्तांत ॥ जोदेखिलादृष्टीसी ॥ ७८ ॥ ऐसें
ऐकतांचिवचन ॥ तेथेंनिउठिलानलागतांक्षण ॥ ह्मणतीआपणसामोराजाऊन ॥ आणावेंप्रार्थूनहरिदासा ॥ ७९ ॥
आपणसवेगचालत ॥ अंतरींउल्हासवाटेबहुत ॥ ग्रामवासीलोकसमस्त ॥ तेहीचालतीसामोरे ॥ १८० ॥ ह्मणतीपंढरी

१ भोजन. २ फुलांच्या माळा. ३ व्यापारी. ४ घोड्यावर. ५ गोष्ट. ६ कालत्रयीं, कधीं. ७ तेजानें. ८ सूर्य. ९ निस्तेज दिसतात. १० सर्की, विहिरी इत्यादिकांस.

क्षेत्रींहरिदास ॥ चालिलेहोऊनिउदास ॥ त्वरीआपणप्रार्थूनियांतयांस ॥ आणावेंनगरासआपुल्या ॥८१॥ मगपुढेंधां वणारपाठवूनी ॥ परतविलेंतयांलागोनी ॥ ह्मणतीवैष्णवतुकाआवडीकरूनी ॥ भेटावयासीयेतसे ॥ ८२ ॥ इतुकानिरो पसांगतांजाण ॥ तंवतेहीपावलेनलागतांक्षण ॥ मगहरिदासांसिकरूनिनमन ॥ देऊनिआलिंगनभेटले ॥ ८३ ॥ तुक यासह्मणतीक्षेत्रवासी ॥ आह्मींपातलोंदेशावरासी ॥ कींघरींलग्नवैशाखमासीं ॥ करणेंअसेपुत्राचें ॥८४॥ अवश्यह्मणो नितेवेळे ॥ गांवांतहरिदासासीआणिलें ॥ राहावयासिदेऊनिस्थळचांगलें ॥ सिधासाहित्यपाठविलें ॥८५॥ करूनि यांभोजन ॥ रात्रींकरितीहरिकीर्तन ॥ एकमासपर्यंतजाण ॥ होतसेआनंदयारीतीं ॥ ८६ ॥ मगग्रामवासियांभाविक लोकां ॥ आज्ञाकरीवैष्णवतुका ॥ आतांदेशावरकरूनिदेखा ॥ हरिदासांवाटेलावावें ॥ ८७ ॥ ब्राह्मणाचेकष्टघेऊन ॥ मगत्यांसिद्यावेंद्रव्यदान ॥ हेंतुह्मांसिवाटतेंमूषण ॥ परीषदरींपुंण्यपडेना ॥८८॥ परीनगरांतआहेतवस्तीकर ॥ नांद तातिलहानथोर ॥ त्यांचीशक्तिपाहूनिसाचार ॥ मागादेशावरसकळांसी ॥८९॥ ऐकोनितुकयाचीवाणी ॥ अवश्यह्मण तीतयेक्षणीं ॥ मगदऊतलेखणीपत्रआणोनी ॥ आसाम्यांमांडोनदीधल्या ॥१९०॥ उत्तममध्यमकनिष्ठजाण ॥ नगरांत नांदतअसतीजन ॥ तेह्मणतीतुकयालागोन ॥ पत्रींअंकघालावा ॥९१॥ मगउत्तमावरीघालूनितूळ ॥ टाळीलिहिलीम ध्यमावर ॥ कनिष्ठावरीपकार ॥ लिहिलासत्वरतेसमयीं ॥९२॥ तेंदेखोनिग्रामवासी ॥ ह्मणतीहेंनयेआमुचेचित्तासी ॥ मगतुकाउत्तरदेततयांसी ॥ जेंयेईलचित्तासींतेंकरा ॥९३॥ त्याणींउल्हासधरूनिअंतरीं ॥ मुळूलिहिलेंउत्तमावरी ॥ उ दार्णुकेंआंखझडकरी ॥ मध्यमावरीटाकिला ॥९४॥ पकारहोताकनिष्ठावरी ॥ एकआंखघातलात्यावरी ॥ तुकयासिदा ऊनिसत्वरीं ॥ गांवकरीऊठले ॥९५॥ गांवांतजाऊनिसत्वर ॥ उकलोनिआणिलेंदेशावर ॥ मुख्यजेह्मणवीतहोतेथोर ॥ ते

१ मुर्का, रुपया. २ आठ आणे. ३ चार आणे, ४ मन. ५ पांच रुपये. ६ तीन रुपये. ७ एक रुपया. ८ द्रव्य.

तुकयासिउत्तरबोलती ॥ १६ ॥ पुढेंठेऊनिद्रव्यराशी ॥ ह्मणतीआह्मीयुक्तकेलीकैसी ॥ आतांदेशावरहरिदासासी ॥
आपुलेहातींसमर्पा ॥९७॥ ऐसेंबोलतांतेअवसरीं ॥ तुकयासिकळोंआलेंअंतरीं ॥ कींदातियांच्याचित्तांतरीं ॥ अहंकार
वैरीप्रकटला ॥ ९८ ॥ जैसीपक्कान्नांतपडिलीमक्षिका ॥ कींदुग्धामाजीलवणकणिका ॥ कींप्रेमळांमाजीलटिका ॥ कुटि
ळयेऊनबैसला ॥ ९९ ॥ कींतारुण्यदशेंतक्षयरोग ॥ कीविप्रसभेंतप्रकटलामांग ॥ नातरीविरक्तासिस्त्रीसंग ॥ कर्मयो
गेंजोडला ॥ २०० ॥ कींक्षेत्रपिकासीआलेंबहुत ॥ तोंटोळधाडपडलीअकस्मात ॥ कींपश्चिमधान्यावरीमार्गेश्वरांत ॥
तांबेराअवचितपडियेला ॥ १ ॥ नातरीगगनींवोळल्यापर्जन्यधारा ॥ तोंअकस्मातसुटलादक्षिणवारा ॥ कींपौर्णिमेचा
चंद्रउगवतांबरा ॥ तंवराहूप्रकटलात्याआड ॥ २ ॥ तेवींदानदेतेअवसरीं ॥ यासअभिमानपातलावैरी ॥ जेणेंहोययाची
बोहरी ॥ तैसीचपरीकरावी ॥ ३ ॥ मगलोकांसिह्मणेवैष्णवभक्त ॥ देशावरआणिलेंतुह्मीसमस्त ॥ तरीचुकलेंवांकलेंगां
वांत ॥ राहूंसर्वथानद्यावें ॥ ४ ॥ लोकह्मणतीतेवेळ ॥ गांवांतसाळीएकदुर्बळ ॥ तोनिंदकनष्टमहाखळ ॥ नाहींप्रेमळअं
तरीं ॥ ५ ॥ तोएकराहिलाअसेजाण ॥ इतरींदीधलेंशक्तीप्रमाण ॥ ऐसेंऐकोनिवचन ॥ भक्तप्रेमळबोलती ॥ ६ ॥ तु
ह्मीजाऊनित्याचेमंदिरीं ॥ माझानिरोपसांगासत्वरीं ॥ रुकाअधेलाकांहींतरी ॥ आणाधर्मार्थमागूनी ॥ ७ ॥ ऐकूनि
तुकयाचेंवचन ॥ आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ मगसाळियाचेघरासिजाऊन ॥ अंगणींऊभेराहिले ॥ ८ ॥ परीतोकांहीं
चनबोलेवचनासी ॥ पाजणीकरीवेगेंसी ॥ तुह्मीकोणआलेतकासयासी ॥ उत्तरकोणासीकरीना ॥ ९ ॥ गांवकरीवि
स्मितहोऊन ॥ एकमेकांसिसांगतीखूण ॥ ह्मणतीतुकयाचेभिडेकरून ॥ मूर्खापासीपातलों ॥ २१० ॥ परीहाकांहीं ॥ ७ ॥
चनबोलेवचन ॥ मगबोलतेजाहलेसकळजन ॥ पंढरीचेहरिदासआलेजाण ॥ एकमासकीर्तनहोतसे ॥ ११ ॥ कांहीं

---

१ माधी. २ मिठाचा खडा. ३ पावसाळ्यानंतर पिकणारीं धान्यें, गहूं हरभरा इत्यादिकांवर मार्गशीर्ष महिन्यांत. ४ पुष्कळ थंडी. ५ आकाशांत. ६ निरसन, गर्वपरिहार.

देशावरमागावयासी ॥ तुकयानेंपाठविलेंतुजपासी ॥ वचनेंऐकोनिऐसीं ॥ मूर्खमानसीं संतापला ॥ १२ ॥ ह्मणेतुकया नेंमांडिलिबडबड ॥ तैंपासोनितुह्मांलागलेंवेड ॥ सांडोनिलौकिकिचाड ॥ नाचतांउघडकीर्तनीं ॥ १३ ॥ आपुल्यासं सारापाडूनितुटी ॥ आतांकांघेतसांमाझीपाठी ॥ घरींनाहींथाळावाटी ॥ मीतुह्मांसिशेवटींकायदेऊं ॥ १४ ॥ ऐकूनि मूर्खाचेंवचन ॥ कांताबोलेत्यालागून ॥ थोरथोरलोकतुकयाचेंवचन ॥ आंगणींयेऊनउभेकीं ॥ १५ ॥ तुह्मींनिंदकप रमखळ ॥ मुखेंनबोलाशब्दरसाळ ॥ बैसावयानिर्मळस्थळ ॥ तेंहीनमिळसर्वथा ॥ १६ ॥ आतांविवेकंकरूनिचित्तीं ॥ कांहींतरीद्यावेंयांप्रती ॥ ऐकूनिकांतेचीवचनोक्ती ॥ मूर्खचित्तींसंतापला ॥ १७ ॥ सक्रोधहोऊनिबोलेकाये ॥ एक तांब्याघरांतआहे ॥ तोयांसदेऊनिलवर्लाहें ॥ वाटेलावीसत्वर ॥ १८ ॥ ऐकूनिभ्रतांराचेवचन ॥ कांतापावलीसमाधा न ॥ मगउदकपात्रआणून ॥ त्याचेकरींदीधलें ॥ १९ ॥ त्याणेंदीधलेंडाव्याकरीं ॥ याणीलाभअनुभविलाअंतरीं ॥ तांब्याघेऊनियांकरीं ॥ निघालेझडकरीतेथूनी ॥२२०॥ आश्चर्यकरितातीसकळ ॥ ह्मणतीप्रसन्नजाहलाखळ ॥ दार्वा ग्निहोयशीतळ ॥ कींशेरांसफळजेवींआलें ॥ २१ ॥ आजिशुष्ककाष्ठासअंकुरफुटला ॥ कींपाषांणासिघर्मदाटला ॥ कीं राहूसोज्वळहोऊनिभला ॥ प्रकाशपडलाजगावरी ॥ २२ ॥ तैसेंचिघडोनिआलेंस्पष्ट ॥ जेंउदारत्वधरीहापरमनष्ट ॥ एक ह्मणतीआपुलेंअदृष्ट ॥ सानुकूलहोतेंकीं ॥ २३ ॥ ऐसेंबोलोनिपरस्पर ॥ तुकयापासींआलेसत्वर ॥ पुढेंठेऊनिउदक पात्र ॥ करितीनमस्कारतेधवां ॥ २४ ॥ तेंदेखोनिवैष्णववीर ॥ लोकांसिबोलेंप्रतिउत्तर ॥ तोसाळीआहेमोठाउदार ॥ दीधलेंदेशावरबहुतची ॥ २५ ॥ आपुलेकरेंघेऊनित्वरित ॥ ह्मणतीहेंआहेसुवर्णपात्र ॥ तुह्मासनकळलेंअणुमात्र ॥ परीक्षास्वतंत्रकळेना ॥ २६ ॥ लोकह्मणतीतयेवेळ ॥ हेंपितळेचेंपात्रसोज्वळ ॥ उजळोनिकेलेंअतिनिर्मळ ॥ कांचनाऐसें

---

१ लाज. २ स्त्री. ३ आंतोनें. ४ दुष्ट. ५ तर्क. ६ सत्वर. ७ पाति. ८ रानांत उत्पन्न होणारा अग्नि. ९ थंड, १० निंबळीचें झाड. ११ सुकलेंलें. १२ दगड. १३ दैव.

दिसतेंकीं ॥ २७ ॥ अग्नीततावूनिपाहतांजाण ॥ तंवतें आहेशुद्धसुवर्ण ॥ ऐसेंकौतुकदेखोन ॥ विस्मितमनसकळांचें
॥ २८ ॥ ह्मणतीअघटितसंतांचामहिमा ॥ पितळेचीदवडिलीकाळिमा ॥ अद्भुततुकयाचाभजनप्रेमा ॥ द्यावयांउपमान
सेकीं ॥ २९ ॥ मगहरिदासांसिबोलावून ॥ केलेंतयांचेंचरणक्षालन ॥ पुष्पहारगळांघालून ॥ दीधलींवस्त्रेंसकळांसी
॥ २३० ॥ गावकरीह्मणतीदेशावरं ॥ आणिलाकराअंगिकार ॥ सकळकरितीनमस्कार ॥ अतिआदरेंकरूनी ॥ ३१ ॥
मगवैष्णवतुकाकायबोलत ॥ ग्रामवासीहेउदारबहुत ॥ यांणींद्रव्यउकलोनित्वरित ॥ दीधलेंनिश्चिततुह्मांसी ॥ ३२ ॥
एकदुर्बळसाळीग्रामवासी ॥ परमशेठह्मणतीत्यासी ॥ त्याणेंसुवर्णपात्रतुह्मांसी ॥ मनोभावेंसीअर्पिलें ॥ ३३ ॥ हेंतुळसीद
ळअंगिकारून ॥ करावेंआपुलेपुत्राचेंलग्न ॥ ऐसेंबोलोनियांवचन ॥ वंदिलेचरणसद्भावें ॥ ३४ ॥ आह्मींएकउदारदातेज
नीं ॥ हाअभिमानहोताज्यांचेमनीं ॥ हेंकौतुकदेखोनिनयनीं ॥ तल्लीनहोऊनीराहिले ॥ ३५ ॥ हरिदाससंतोषमानू
निबहुत ॥ पंढरपुरासिगेलेत्वरित ॥ प्रेमळतुकाअतिविरक्त ॥ देहूग्रामासीपातला ॥ ३६ ॥ सांडोनियांसन्मानपूजा ॥
हृदयींचिंतीअधोक्षजा ॥ दीनअनाथआणिराजा ॥ सारिखेचिमानीदृष्टीसी ॥ ३७ ॥ एकेदिवसींप्रेमळभक्त ॥ किंचि
तहोतानिद्रित ॥ तोंदृष्टांतदेखिलासाक्षात ॥ तोपरिसाश्रोतेभाविकहो ॥ ३८ ॥ इंद्रायणीचेस्नानासजात ॥ तंवकाय
करीतपंढरीनाथ ॥ विप्राचावेषधरूनित्वरित ॥ तुकयासिअवचितभेटले ॥ ३९ ॥ ब्राह्मणदेखूनिदृष्टीसी ॥ साष्टांगनमस्का
रघातलातयासी ॥ मगतुकयाचेमस्तकींहृषीकेशी ॥ हस्तठेवितानिजकृपें ॥ २४० ॥ उपदेशदेतांचित्याअवसरा ॥ नम
स्कारकेलाद्विजवरा ॥ ह्मणेस्वामीयेऊनिमाझियाघरा ॥ भोजनकरानिजप्रीतीं ॥ ४१ ॥ त्यावरीब्राह्मणउत्तरदेत ॥ आ
ह्मासपावशेरपाहिजेघृत ॥ तेंदेशीलतरीनिश्चित ॥ येतोंत्वरितघरासी ॥ ४२ ॥ अवश्यह्मणूनितेअवसरीं ॥ विप्रांसिध

१ आश्चर्यभरित. २ वर्गणीसंबंधी द्रव्य. ३ ठक. ४ चंद्रभागेच्या डोहांत. ५ सूप. ६ ब्राह्मण.

रिलाआपुलेंकरीं ॥ सत्वरयेऊनिस्वमंदिरीं ॥ कांतिप्रतीबोलत ॥ ४३ ॥ ब्राह्मणक्षुधितउपवासी ॥ तरीसिधासाहित्यद्या
वेंत्यासी ॥ पावशेरघृतनित्यभोजनासी ॥ मनोभावेंसीअर्पावें ॥४४॥ ऐसेंबोलतांचिवचन ॥ कांताझालीक्रोधायमान ॥
ह्मणेकोठोनिआणिलाब्राह्मण ॥ घृतकोठूनम्यांद्यावें ॥ ४५ ॥ ऐसेंऐकूनिकठिणोत्तरं ॥ अदृश्यझालेशार्ङ्गधर ॥ जोलीला
नाटकीसर्वेश्वर ॥ कौतुकदाखवीनिजभक्तांसी ॥ ४६ ॥ ऐसादेखोनिस्वप्नसंभ्रम ॥ जागृतीसआलेतुकाराम ॥ हृदयींअ
द्भुतदाटलेंप्रेम ॥ कौतुकनिरुपमदेखोनी ॥ ४७ ॥ ह्मणतीकृपाकेलीसद्गुरुनाथें ॥ परीसेवाघडलीनाहींमातें ॥ मार्गींजा
तांगंगास्नानातें ॥ सांपडविलेंमजलागीं ॥४८॥ मस्तकींठेवूनियांकर ॥ घृतमागोनिपावशेर ॥ घरींकलहमांडिलाथोर ॥
गेलेसत्वरह्मणूनी ॥ ४९ ॥ केशवचैतन्यराघवचैतन्य ॥ सांगितलीमाळिकेचीखूण ॥ बाबाजीआपुलेंनामाभिधान ॥ बो
लिलेवचनसद्गुरू ॥२५०॥ आवडीचामंत्रझडकरी ॥ सांगितलारामकृष्णहरी ॥ जोप्रीतींकरूनित्रिपुरारी ॥ निरंतरींजप
तसे ॥५१॥ माघशुद्धदशमीसाचार ॥ पाहोनियांगुरुवार ॥ माझाकरूनिअंगिकार ॥ गेलेसत्वरसद्गुरू ॥५२॥ ऐसाविश्वा
सधरून ॥ प्रेमेंकरीहरिभजन ॥ रात्रींआनंदेंकरून ॥ करीतकीर्तननिजनिष्ठें ॥ ५३ ॥ नानापरीचेदृष्टांतअनेक ॥ रसा
ळकवित्वप्रसादिक ॥ श्रवणींऐकतांसभाग्यलोक ॥ होतीतल्लीनमानसीं ॥ ५४ ॥ ह्मणतीहानव्हेमानववीर ॥ केवळईश्व
रीचअवतार ॥ याचेनिमुखेंरुक्मिणीवर ॥ करीउद्धारजनांचा ॥ ५५ ॥ ऐसीप्रतिष्ठावाढतांजनीं ॥ दुरात्मेंसंतप्तजाहलेम
नीं ॥ ह्मणतीशास्त्रमार्गटाकोनी ॥ पाखंडवाणीबोलतसे ॥ ५६ ॥ कर्ममार्गसकळबुडवून ॥ भजनींलाविलेभाविकजन ॥
एकभक्तिमार्गावांचून ॥ नबोलेआनसर्वथा ॥ ५७ ॥ तुकयानेंकेलेंजेंकवित ॥ त्यावह्याबांधोनिवस्त्रांत ॥ उदकांतबुडवा
व्यात्वरित ॥ विचारनिश्चितदृढकेला ॥ ५८ ॥ जैसीगंडिकामूर्तीदेखोनी ॥ यवनउगेचिजळतीमनीं ॥ मगअंतरींकुमती

१ हस्त. २ घर. ३ स्त्री. ४ गुप्त. ५ मजकडून. ६ नाम. ७ शंकर. ८ दुष्ट अंत:करणाचे लोक. ९ स्नानसंध्यादिक नित्य नैमित्तिक कर्म.

धरूनी ॥ टाकूंफोडोनीह्मणताती ॥ ५९ ॥ कींपिंजर्‍यांतशुकेंबैसोन ॥ स्वच्छंदेंकरीरामभजन ॥ तोशब्दकानींऐकून ॥
ससाणामनींसंतापे ॥२६०॥ नातरीव्रतकरितांएकादशी ॥ मान्यत्वपावलाअंबऋषी ॥ मगदुर्वाससंतप्तहोऊनिमानसीं ॥
घातलाछळणासीसक्रोधें ॥ ६१ ॥ तैसापरीतेदुर्जन ॥ प्रवेशलेतुकयाचेंसदन ॥ ह्मणतीतुवांपाखंडरचून ॥ लाविलेजन
भक्तीसी ॥ ६२ ॥ हेतुझीप्राकृतशुद्धवाणी ॥ सर्वथाऐकूंनयेश्रवणीं ॥ ऐसेंह्मणूनित्यादुर्जनीं ॥ पुस्तकेंहिरोनीघेतलीं
॥ ६३ ॥ मोटाबांधोनिसत्वरीं ॥ पाषाणघातलेत्यांभीतरीं ॥ नेऊनिइंद्रायणीचेतीरीं ॥ उदकामाझारीबुडविल्या ॥ ६४॥
ब्राह्मणह्मणतीतुकयालागून ॥ तेरादिवसांचाघातलापणं ॥ जरीकोरडेकाढीलजगज्जीवन ॥ तरीमानूंप्रमाणयथार्थ
॥ ६५ ॥ ऐसेंबोलोनितेअवसरीं ॥ गेलेसत्वरआपुलेघरीं ॥ तुकयाचियाचित्तांतरीं ॥ विक्षेपफारवाढला ॥ ६६ ॥ जैसी
कांचेचीकुपीवोतिली ॥ तेअवचितफोडोनिटाकिली ॥ कांपट्टकूलाचीघडीकेली ॥ तेपावकेंजाळिलीअकस्मात ॥ ६७ ॥
नातरीबकुळाचावृक्षलागला ॥ तोअर्जापाळकेंतोडोनिटाकिला ॥ विक्षेपवाटेवनकराला ॥ तैसेंतुकयालाजाहलेंकीं ॥
॥ ६८ ॥ कींनिर्जळवनींच्याविहिरीबुजवितां ॥ तळमळकरीकनवाळूदाता ॥ नातरीतुळसीवनबोकडेंखंडितां ॥ वैष्ण
वभक्तांविक्षेप ॥ ६९ ॥ कांषड्रसरांधिलेंपक्कान्न ॥ त्यासिअकस्मातशिवेश्वानें ॥ मगस्वयंपाकीणविक्षेपपावोन ॥
उद्विग्नमनींहोतसे ॥ २७० ॥ कींगारह्मणोनिअकस्मात ॥ मुक्ताफलटाकिलेंअग्नींत ॥ मगजोहरीआपुलेचित्तांत ॥ ह
ळहळकरितमानसीं ॥ ७१ ॥ तेवींवह्याबुडवितांदुर्जन ॥ तुकयाचेंविक्षेपपावलेंमन ॥ जाहलेंप्रेमाचेंखंडन ॥ अरिष्टदा
रुणदेखोनी ॥ ७२ ॥ मगदेउळांतयेऊनितेअवसरीं ॥ धरणेंघेतलेंमहाद्वारीं ॥ जैसीद्वारांतलीपायरी ॥ उठेंनेणेंचस
र्वथा ॥ ७३ ॥ ह्मणेअनाथनाथपंढरीराया ॥ मजहातींकष्टकरविलेवाया ॥ शेवटींअरिष्टउठवोनियां ॥ बुडविल्यावह्या

१ पोपट. २ आंत. ३ प्रतिज्ञा. ४ उंच वस्त्र. ५ अमीनें. ६ धनगरानें. ७ माळ्यास. ८ कुत्रा. ९ रत्नपारखी.

उदकांत ॥ ७४ ॥ तुवांस्वप्नींयेऊनिवनमाळी ॥ मजमतिमूढासिआज्ञाकेली ॥ जेनामदेवाचीबाकीराहिली ॥ तेबोलवि
लीप्रसादिक ॥ ७५ ॥ ऐसेंअसतांरुक्मिणीकांता ॥ तरिहेंअरिष्टवोढवलेंकांआतां ॥ बरेंजेंयेईलतुझियाचित्ता ॥ तेंपंढरी
नाथाकरावें ॥ ७६ ॥ ऐसेंह्मणोनितेअवसरीं ॥ रूपआठविलेंनिजअंतरीं ॥ मुखींमंत्ररामकृष्णहरी ॥ सप्रेमभरींज
पतसे ॥ ७७ ॥ नघेफलमूलअथवाअन्न ॥ नबोलेकोणासीप्रतिवचन ॥ सांडोनिदेहलोभआशाजाण ॥ उदकपानक
रीना ॥ ७८ ॥ हेंनिर्वाणदेखोनिजगज्जीवन ॥ बाळरूपसांवळेंधरिलेंसगुण ॥ तुकयाचेंकरावयासमाधान ॥ रुक्मि
णीरमणपातला ॥ ७९ ॥ मस्तकावरीठेवूनिअभयकर ॥ ह्मणेतुझेंस्वस्थअसोंदेअंतर ॥ अरिष्टजाहलेंजेंदुर्धर ॥ तें
मीशार्ङ्गधरनिवारितों ॥ २८० ॥ ऐसेंबोलोनितेवेळ ॥ अदृश्यजाहलातमालनील ॥ कींतुकयाचेंहृदयकमळ ॥ देखिलें
निर्मळबैसावया ॥ ८१ ॥ तेथेंचिअदृश्यहोऊनी ॥ सुखावंडलेचक्रपाणी ॥ पदसंधीचेनिरूपणीं ॥ मजलागोनिभास
तें ॥ ८२ ॥ ऐसेतेरादिवसलोटतांजाण ॥ पुस्तकेंपाहातीविचक्षण ॥ तोंअक्षरांलागींजीवन ॥ आतळलेंनाहींसर्वथा
॥ ८३ ॥ ह्मणतीअन्यायघडलानेणतपण ॥ विष्णुभक्ताचेंकेलेंछळण ॥ परीतयाचासाहकारीजगज्जीवन ॥ अरिष्ट
दारुणनिरसिलें ॥ ८४ ॥ ऐसाअनुतापधरूनिअंतरीं ॥ सत्वरआलेमहाद्वारीं ॥ तुकयासिह्मणतीतेअवसरीं ॥ पावले
श्रीहरीतुजलागीं ॥ ८५ ॥ कोरडेकागदनिघालेजाण ॥ आतांपाहेदृष्टीउघडून ॥ ऐसेंह्मणोनिसकळजन ॥ करितीनम
नसाष्टांगीं ॥ ८६ ॥ ह्मणतीजयासिसाह्यरुक्मिणीपती ॥ तेथेंआमचाअपायतोकिती ॥ अमृतकुपींतरोगशिरती ॥ हें
कल्पांतींघडेना ॥ ८७ ॥ नातरीभास्कराचियाघरा ॥ प्रवेशनव्हेचिअंधकारा ॥ कींचंद्रमंडळांतउबारा ॥ रिघोंनश
केजयारीतीं ॥ ८८ ॥ तेवींविष्णुभक्तावरीप्रयत्न ॥ करितांअरिष्टनचलेजाण ॥ ऐसेंपरस्परेंबोलोनिवचन ॥ नामस्मर

१ बुद्धिहीनास. २ वैराग्य. ३ मन. ४ श्रीविष्णु. ५ सुखी, समाधान पावले. ६ पाणी, उदक. ७ लागलें—स्पर्शलें नाहीं. ८ संकट. ९ पश्चात्ताप. १० विघ्न, नाश. ११ सूर्य.

णकरिताती ॥ ८९ ॥ तुकयानेंनेत्रउघडोनी ॥ पुढेंपाहेविलोकूनी ॥ तोंकोरडचाचिवह्याब्राह्मणानीं ॥ देउळींआणूनिठे विल्या ॥ २९० ॥ हेंकौतुकदृष्टीसिदेखोन ॥ चित्तींवाटलेंसमाधान ॥ जैसेंअंधासिनेत्रयेतांजाण ॥ उल्हासेमनतयाचें ॥ ९१ ॥ कींमुखींघालितांसुधारस ॥ मृतप्रेतउठोनबैसत ॥ तैसातुकयाचेमनींउल्हास ॥ ह्मणेपंढरीनिवासपावला ॥ ९२ ॥ बद्धांजलीजोडूनिमग ॥ स्वमुखेंबोलिलासातअभंग ॥ तोअनुपमबहुतप्रेमरंग ॥ वर्णितांनयेसर्वथा ॥ ९३ ॥ परी किंचितअन्वययथानिगुतीं ॥ परिसाश्रवणींनिजप्रीतीं ॥ तुकयानेंलाविलींनेत्रपातीं ॥ सद्गदचित्तींहोऊनी ॥ ९४ ॥ ह्मणे जयजयाजीश्रीविठ्ठला ॥ बहुतअन्यायमजघडला ॥ लागूनिलोकांचियाबोला ॥ भारघातलातुजवरी ॥ ९५ ॥ तुजके लाबहुतशीण ॥ मीतंवअधमयातिहीन ॥ तेरादिवसझांकोनिनयन ॥ तुझ्याद्वारींबैसलों ॥ ९६ ॥ ताहानभुकेचेंकोडेंश्री हरी ॥ तोहीभारघातलातुजवरी ॥ माझियाबैसोनहृदयमंदिरीं ॥ योगक्षेममुरारीतांकेला ॥ ९७ ॥ उदकींकोरडेरा खिलेकागद ॥ चुकविलालौकिकअपवाद ॥ त्वांअनाथनाथेंआपुलेंबिरुद ॥ साचकेलेंदयाळा ॥ ९८ ॥ बाळवेषधरूनि निगुतीं ॥ मजभेटलासिरुक्मिणीपती ॥ समाधानकरूनिप्रीतीं ॥ अभयनिजहस्तेंदीधलें ॥ ९९ ॥ आतांकापोतमाझी मान ॥ सुखेंपीडाकरोतदुर्जन ॥ परीकदापिसंकटतुजकारण ॥ आतांनघालींजाणसर्वथा ॥ ३०० ॥ मीतंवचांडालदुष्ट पतितें ॥ एकदाचुकीपडलीयथार्थ ॥ उभेकरूनिउदकांत ॥ वत्धाराखविल्यातुजहातीं ॥ १ ॥ समर्थासिघालावयाभा र ॥ आपुल्यासनाहींअधिकार ॥ हेंसर्वथानेणेंचमीपामर ॥ विवेकविचारकळेना ॥ २ ॥ होऊनिगेलेंजेंश्रीपती ॥ तेंगो ष्टीपरतोनिनयेपुढती ॥ पुढेंतरीरुक्मिणीपती ॥ संकटतुजप्रतीघालिना ॥ ३ ॥ मानेवरीठेविलीनसतांसुरी ॥ घायन हाणितांपाठीवरी ॥ तोंम्यांउतावीळहोऊनिश्रीहरी ॥ आकांततुजवरीहाकेला ॥ ४ ॥ मजपासींआणिढोहाआंत ॥

१ आनंदे. २ अमृत. ३ दोन्हीं हस्त जोडून. ४ अर्थ. ५ बाणा, प्रतिज्ञा, ६ खरी. ७ पातकी.

दोंठायींवांटलेंतुझेंचित्त ॥ दोनीचुकवूनियांआघात ॥ वाढविलीकीर्तलौकिकीं ॥ ५ ॥ तुजह्मणोंम्मंयबापासमान ॥ परी
तींस्वल्पासाठींघेऊंपाहातीप्राण ॥ म्यांतोंअघटितकेलेंजाण ॥ परीसात्यजगज्जीवनतूंएक ॥ ६ ॥ तूंकृपासागरचक्र
पाणी ॥ तुजसमाननदेखोंत्रिभुवनीं ॥ स्तुतीकरावीप्रीतीकरूनी ॥ तरीकुंठितवाणीजाहलीकीं ॥ ७ ॥ तूंदिनबंधूदया
ळ॥ शशीपरीसअतिशीतळ ॥ माउलीपरीसस्नेहाळ ॥ येतीकल्लोळप्रेमाचे ॥ ८ ॥ तूंअनिर्वाच्यदेवाधिदेव ॥ उपमाद्याव
यासिनाहींठाव ॥ सकळजीवांचाहीजीव ॥ निवालाशिवनामजपतां ॥ ९ ॥ महद्भूतेंपांचनिर्माण ॥ तींहींतुजपासोनिजा
ण ॥ गोडह्मणूंअमृतासमान ॥ तरीतूंजगज्जीवनत्यांपरता ॥ ३१० ॥ आतांनबोलतांकांहीं ॥ उगाचिमाथाठेवितोंपायीं ॥
अनंतअपराधविठाबाई ॥ क्षमाकरीतूंस्नेहाळे ॥ ११ ॥ मीअवगुणीअन्यायीफार ॥ कितीसांगोंवारंवार ॥ पुरेपुरेहा
संसार ॥ चित्तस्थिरहोऊंनेदी ॥ १२ ॥ अनंतबुद्धीचेविकल्पजाण ॥ तरंगपालटतीक्षणक्षण ॥ संसर्गकरितांजाण ॥
तैंबद्धमनहोतसे ॥ १३ ॥ देवाधिदेवपंढरीनाथा ॥ सकळनिरसीमाझीचिंता ॥ कर्मजाळनिरसोनिअनंता ॥ हृदयमं
दिरींअसावें ॥ १४ ॥ ऐशियारीतींतुकयान ॥ प्रेमेंआळविलाश्रीरुक्मिणीरमण ॥ मगअंतरगाभारांरिघोन ॥ दीधलें
आलिंगनदेवासी ॥ १५ ॥ सगुणस्वरूपींगुंतलेंलोचन ॥ मुखेंकरीतनामस्मरण ॥ पुढेंदेहासहिततुकारामजाण ॥ वैकुं
ठभुवनपावला ॥ १६ ॥ तेकथासविस्तरल्याहावीग्रंथीं ॥ तोंहृदयस्थसांगेरुक्मिणीपती ॥ कींतुकारामअद्यापिस्थितीं ॥
आहेनिश्चितींइहलोकीं ॥ १७ ॥ निजनिष्ठजेकांप्रेमळभक्त ॥ तयांसिस्वप्नींदर्शनदेत ॥ जैसादत्तात्रेयअनसूयासुत ॥
स्वेच्छाविचरतभूमंडळीं ॥ १८ ॥ याचासंशयवाटेमनीं ॥ तरीसाक्षऐकिजेसंतसज्जनीं ॥ निळोबाचेस्वप्नींयेऊनी ॥ उप
देशकेलानिजकृपें ॥ १९ ॥ जरीचित्तींशुद्धअसेलप्रेम ॥ त्यासिउपदेशदेतीतुकाराम ॥ तोजगद्गुरूनिरुपम ॥ अद्या

---

१ चंद्र. २ थंड. ३ लाटा. ४ पंचमहाभूतें, पृथिवी, आप (पाणी), तेज, वायु, आकाश. ५ दुर्गुणी, पापी. ६ लहरी, लाटा. ७ संबंध. ८ स्तविला, प्रार्थिला. ९ नेत्र.

पिअसेचिरंजीवं ॥ ३२० ॥ त्याणेंकृपाकरूनिएकांतीं ॥ ग्रंथलिहविलामाझेहातीं ॥ परीयेविषयींविचक्षणश्रोतीं ॥ संशयचित्तींनधरावा ॥ २१ ॥ तोविश्वव्यापकचैतन्यघन ॥ सद्गुरुतुकारामआह्मांलागून ॥ महीपतितयाअनन्यशरण ॥ देहाभिमानटाकोनी ॥ २२ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ द्विपंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ ३२३ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५२ ॥ ॥ ओंव्या ॥ ३२३ ॥ ७ ॥

१ चिरायू, जीवंत. २ ज्ञानी, चतुर. ३ गर्व.

अध्याय ५३ वा
माणकोजी बोधला
देवाने ब्राम्हणाचें रूप धरिलें,
रखुमाबाई पानगे भाजते

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीत्रैलोक्यनाथायनमः ॥ जयविश्वभूषणाविश्वंभरा ॥ मायातीताजगदुद्धारा ॥ सगुणस्वरू
पानिर्विकारा ॥ सायुज्यउदाराजगद्गुरू ॥ १ ॥ जयजयमायाचक्रचाळका ॥ पीतांबरधारीवैकुंठनायका ॥ प्रजापती
चेनिजजनका ॥ वेदोद्धारकापांडुरंगा ॥ २ ॥ वारंणआणिअणुरेणूंत ॥ तूंसारिखाचिअससीजगन्नाथ ॥ सुरगणपुरंदर
निश्चित ॥ सत्तेनेंवर्ततीतुझिया ॥ ३ ॥ चंद्रसूर्यआकाशींधांवती ॥ त्यांचीसूत्रदोरीतुझियाहातीं ॥ जैसाजळमंडपींबा
हुल्यांप्रती ॥ नाचवितोयुक्तीनिजकळें ॥ ४ ॥ कांएकलाचिप्रभंजनकेवळ ॥ हालवीतसेतरुवरसकळ ॥ तैसालाघवीतूं
गोपाळ ॥ ब्रह्मांडगोळहालविसी ॥ ५ ॥ जेंजेंचराचरदिसतेंदृष्टी ॥ तेंतुझ्यारोमरंध्रींजगजेठी ॥ तोतूंपुंडलीकाचेपाठीं॥
दोनहीकरकटींठेविले ॥ ६ ॥ ब्रह्मादिकांपारनकळेजाण ॥ तोतूंनिजभक्तांचेंपाळिसीवचन ॥ नानापरीचींसंकटेंदाखवू
न ॥ मगनिजांगेंधावणकरिसीतूं ॥ ७ ॥ शेषशायीतूंगरुडध्वजा ॥ लक्ष्मीइच्छीतुझियाचरणरजा ॥ तोतूंउभाराहूनि
अधोक्षजा ॥ घेसीलपूजादासांची ॥८॥ योगीबैसलेवज्रासनीं ॥ तरीलवकरीनयेसीत्यांचेध्यानीं ॥ तोतूंप्रेमळभक्तांच्या
कीर्तनीं ॥ निर्लज्जहोऊनिनाचसी ॥ ९ ॥ त्यानिजभक्तांचींअघटितचरित्रं ॥ तूंचवदविसीराजीवनेत्र ॥ येरवींमीमति
मंदकरावयास्तोत्र ॥ बुद्धिस्वतंत्रअसेना ॥ १० ॥ मागीलअध्यायींकथाअद्भुत ॥ तूकयासिपावलेपंढरीनाथ ॥ कोर
डेकागदउदकाआंत ॥ तेरादिवसराहिले ॥ ११ ॥ आतांसावधहोऊनिश्रोतीं ॥ कथारसाळपरिसापुढती ॥ असोधा
मणगांवबालेघांटाप्रती ॥ प्रसिद्धजाणतीसाधुसंत ॥ १२ ॥ तेथीलपाटीलवैष्णवभला ॥ प्रेमळभक्तमाणकोजीबोधला ॥
शूद्रयातींतउपनांमत्याला ॥ जगतापऐसेंम्हणताती ॥ १३ ॥ ममताईतयाचीनिजकांता ॥ परमभाविकपतिव्रता ॥
जेभ्रतारआज्ञेविणसर्वथा ॥ नवर्त्तेवृथासंसारीं ॥ १४ ॥ ज्येष्ठपुत्रअतिउदासी ॥ यमाजीनामाभिधानत्यासी ॥ तैसी

---

१ हर्ता. २ इंद्रादि देव. ३ वायु, वारा. ४ दोनही हात कमरेवर ठेऊन. ५ दृढासनीं, दृढ निश्चयानें. ६ आत्मांव. ७ स्त्री. ८ पति हेंच जीचें व्रत ती पतिव्रता.

चस्नुषासद्गुणराशी ॥ नामतियेसीभागीरथी ॥ १५ ॥ ऐसेचौघेजणएकचित्त ॥ प्रपंचींअसोनिअतिविरक्त ॥ हृदयीं आठवोनिपंढरीनाथ ॥ भजनकरितनिशिदिनीं ॥ १६ ॥ घरींधनधान्यअसेअपार ॥ महत्वमान्यताकारभार ॥ गायींवृषभनिरंतर ॥ गोठणभरूनअसतीपैं ॥ १७ ॥ पंधरादिवसींएकादशीसी ॥ जातअसेपंढरीसी ॥ नेमवारीधरिलीऐसी ॥ बोधराजेंनिजनिष्ठा ॥ १८ ॥ द्वादशीपर्वकाळसुदिन ॥ करीब्राह्मणसंतर्पण ॥ दीनयाचकक्षुधितजाण ॥ वांटीतअन्नत्यांलागीं ॥ १९ ॥ त्रयोदशीसउठोनलवलाहीं ॥ परतोनियावेंधामणगांवीं ॥ ऐसेबहुतदिवसलोटतांपाही ॥ तोंअवर्षणपडलेंदेशांत ॥ २० ॥ दुष्काळपडिलाअतिकठिण ॥ साहाशेरांचीजाहलीधारण ॥ द्रव्यदेऊनिविकतअन्न ॥ दुर्बळांकारणमिळेना ॥ २१ ॥ ऐसाकठीणकाळदेखतांदृष्टीं ॥ बोधल्यासकरुणाउपजलीपोटीं ॥ ह्मणेभूतमात्रींजगजेठी ॥ आहेसर्वांघटींव्यापक ॥ २२ ॥ मगकांतेसिनेऊनिएकांतीं ॥ निजहितसांगेतिजप्रती ॥ ह्मणेभुकेलियांसियथाशक्ती ॥ अन्नोदकदेईजे ॥ २३ ॥ क्षुधार्थीयासिद्यावेंअन्न ॥ सुकल्याझाडासिघालावेंजीवन ॥ शीतकाळींवस्त्रेंअर्पितांजाण ॥ तरीअक्षयपुण्यजोडतसे ॥ २४ ॥ प्रवासींरोगियांऔषधदेतां ॥ कींबुडत्यासिजळांतूनकाढितां ॥ कींदुर्बळब्राह्मणाचेंलग्नकरितां ॥ तरीअक्षयपुण्यजोडतसे ॥ २५ ॥ पावकेंजळतांविझविलेंघर ॥ कींअनाथप्रेतासअग्निसंस्कार ॥ तृषाक्रांतासिपाजितांनीर ॥ तरीअक्षयपुण्यजोडतसे ॥ २६ ॥ निर्बळढोरासिकुरवाळणें ॥ कींपाशांतूनसावजसोडवणें ॥ याचकांसबोलतांनम्रवचनें ॥ तरीअक्षयपुण्यजोडतसे ॥ २७ ॥ हेंसुकृतअसतांपदरींजाण ॥ तरी सात्विकवैराग्यउपजेलतेण ॥ मगजोडतीश्रीरामचरण ॥ पळतीविघ्नेंविषयांचीं ॥ २८ ॥ येरजपतपेंउग्रकरिती ॥ तींफळभोगेंसुकृतेंविलयाजाती ॥ आणिपरोपकारजेसाधिती ॥ तयांसविरक्तीठसावे ॥ २९ ॥ यापरीबोधलाएकांतीं ॥

१ अहोरात्र, रात्रंदिवस. २ बैल. ३ ब्राह्मण भोजन. ४ दुष्काळ. ५ व्यापून रहाणारा. ६ थंडीच्या दिवसांत. ७ आगीन. ८ उदक. ९ पुण्य. १० पुण्यसांठा.

शिकवणदेतसेकांतेप्रती ॥ अवश्यह्मणोनितेसंती ॥ तैशाचरीतींवर्ततसे ॥ ३० ॥ करुणाधरूनसर्वांभूतीं ॥ दुष्काळींअ
न्नदानकरिती ॥ स्वदेशांतप्रकटलीकीर्ती ॥ याचकयेतीधांवूनी ॥ ३१ ॥ साखरेचेराशीवरदेखा ॥ गोळाहोतीमुंग्याम
क्षिका ॥ कींवृक्षच्छायेचियादेखोनिसुखा ॥ पांथयेतीधांवोनी ॥ ३२ ॥ नातरीडोंगराचियाऊदकापासी ॥ श्वापदेंयेती
निजप्रीतींसी ॥ तेवींबोधल्याचेमंदिरासी ॥ तृषार्तक्षुधार्तयेतीबहू ॥ ३३ ॥ अश्वांवरीसामग्रीघालूनिबहुत ॥ पंढरीस
निघावेंदशमीआंत ॥ एकादशीसजाऊनितेथ ॥ स्नानकरितचंद्रभागेचें ॥ ३४ ॥ जातपुंडरीकाचेदर्शना ॥ हातींशोभे
टाळविणा ॥ घालूनिक्षेत्रप्रदक्षिणा ॥ करीगर्जनाहरिनामें ॥ ३५ ॥ सप्रेमभरींतेअवसरीं ॥ लोटांगणघालीमहाद्वारीं ॥
मगप्रवेशोनिराउळांतरीं ॥ स्वरूपदृष्टीभरींन्याहाळित ॥ ३६ ॥ देवासिदेऊनिआलिंगन ॥ सांगतआपुलेजीवींचीखू
ण ॥ जैसीकन्यासासुरवासिण ॥ गुजसांगतमातेसी ॥ ३७॥ मस्तकठेऊनिचरणावरी ॥ सभामंडपींकीर्तनकरी ॥ जा
गरणहोतप्रहरच्यारी ॥ स्वानंदगजरींतेधवां ॥ ३८ ॥ विप्राहातींस्वयंपाककरून ॥ क्षुधार्थीयांसिअर्पावेंअन्न ॥ मग
देवासिआज्ञामागून ॥ यावेंपरतोनगृहासी ॥ ४१ ॥ ऐसेलोटतांबहुदिनें ॥ पदरींचेंसरलेंधनधान्य ॥ मगअलंकारव
स्तामोडून ॥ करीअन्नदानयाचकां ॥ ४० ॥ गायीवृषभचाऱ्याविणपीडती ॥ ह्मणोनिवांटिलींलोकांप्रती ॥ निरुपा
धिहोऊनिऐशारीतीं ॥ भजनएकांतींकरितसे ॥ ४१ ॥ निजांगेंकष्टकरून ॥ मजूरीकरूनिमिळवावेंअन्न ॥ त्यांतही
अतिथीसंतोषवून ॥ कुटुंबरक्षणकरितसे ॥ ४२ ॥ ऐसीयेतांदरिद्रआपदा ॥ आपुलानिश्चयनसांडीकदा ॥ सद्भावेंआ
ळवूनिगोविंदा ॥ गुणानुवादावर्णितसे ॥ ४३ ॥ ऐसीनिष्ठादेखोनिचित्तीं ॥ प्रसन्नजाहलेरुक्मिणीपती ॥ साक्षातदर्श
नएकांतीं ॥ बोधल्याप्रतीदेतसे ॥ ४४ ॥ एकचित्तींनसतांभावो ॥ सर्वथानभेटेदेवाधिदेवो ॥ प्रेमभक्तीविणपाहावो ॥

१ साध्वी, पतिव्रता. २ कटसरू. ३ पाण्याच्या झऱ्याजवळ. ४ घोड्यांवर. ५ मनांतील अभिप्राय. ६ दिवस. ७ बैल. ८ काळजीरहित. ९ प्रार्थून, स्तवून

जाणपणवावोकासवा ॥ ४५ ॥ अंगींभरतांज्ञानाभिमान ॥ कदापिनठसेभोळेपण ॥ जैसातरुवैरथोरवाढलाजाण ॥
तोलवोंनेणेंचीसर्वथा ॥ ४६ ॥ कींवृद्धलपावलाद्विजवर ॥ त्याचेमुखींनबैसेवेदाक्षर ॥ कींकोल्हाटीथोरवाढल्यावर ॥
त्याचेंअंगनलवेची ॥ ४७ ॥ कींअग्नीमाजीमडकेंभाजिती ॥ त्याचीपरतोनिनव्हेचिमाती ॥ नातरीजींबीजेंअग्नीनेंआ
होंळती ॥ तींअंकुरासिनयेतीसर्वथा ॥ ४८ ॥ तेवींजाणपणयेतांअंगासी ॥ भोळेपणनठसेचतयासी ॥ भावविश्वासन
सतांमानसीं ॥ हृषीकेशीआतुडेना ॥ ४९ ॥ ह्मणूनिसाधुसंतजन ॥ डावलोनिटाकितीज्ञानाभिमान ॥ जेवींहिवरांचेवृ
क्षाखालून ॥ नजातीसज्ञानसर्वथा ॥ ५० ॥ असोसंतांचीवर्णितांस्थित ॥ पुढेंग्रंथवाढेलबहुत ॥ बोधल्याचीदेखोनभो
ळीभक्त ॥ पंढरीनाथभेटला ॥ ५१ ॥ एकेदिवसींहरिदिनीसी ॥ पंढरीसचालिलेयात्रेसी ॥ वाटखर्चीनाहींद्यावयासी ॥
मगकांतामानसींचिंतावली ॥ ५२ ॥ चंद्रभागेसिकरितांस्नाना ॥ ब्राह्मणांसिद्यावयानाहींदक्षिणा ॥ द्वादशीसविप्रां
सिभोजना ॥ कोठूनिद्यावेंनिजकांते ॥ ५३ ॥ तरींकाष्ठेंआणोनियांस्वकरीं ॥ विकीनपंढरीचेबाजारीं ॥ मगकुऱ्हाड
घेवोनिकरीं ॥ पंढरीससत्वरचालिले ॥ ५४ ॥ पायांसनमिळेपायतण ॥ वस्त्रेंचवांळेंअतिजीर्ण ॥ डोक्यासचिंध्याबां
धोन ॥ करीतभजनश्रीहरीचें ॥ ५५ ॥ ह्मणतीगेलेंघरीचेंसंपत्तिधन ॥ हेंबहुतवाटलेंसमाधान ॥ देवेंमायाजाळका
ढोन ॥ प्रपंचभानउडविलें ॥ ५६ ॥ जैसेंनितळोनिगेलियाअभाळ ॥ आकाशदिसेअतिनिर्मळ ॥ कींपूरवोहटोनिगे
लियातुंबळ ॥ गंगानिश्चळवाहातसे ॥ ५७ ॥ तेवींलयाजातांधनसंपत्ती ॥ बोधलानिश्चलजाहलाचित्तीं ॥ अंतरींहोऊ
नप्रेमभरित ॥ भजनकरीतचालिला ॥ ५८ ॥ सन्निधउरतांक्षेत्रपंढरी ॥ भाराभरकाष्ठेंघेतलींशिरीं ॥ तींसत्वरनेऊनिबा
जारीं ॥ तीनपैशावरीदीधलीं ॥ ५९ ॥ चित्तींअनुतापधरून ॥ केलेंचंद्रभागेचेंस्नान ॥ प्रयोगसांगतांविप्राकारण ॥ द

१ ज्ञानाचा व्यर्थ अभिमान. २ वृक्ष. ३ भाजतात, पोळतात. ४ आकळत–सांपडत नाहीं. ५ सोडून. ६ बिबव्याचे. ७ कांबळें. ८ शांत, निष्काळजी.

क्षिणादीधलीएकपैसा ॥ ६० ॥ एकपैसामोडूनतेवेळां ॥ घेतल्याखारकाबुकामाळा ॥ राउळाजाऊनिघनसांवळा ॥ भावेंपूजिलानिजप्रीतीं ॥६१॥ रात्रींऐकोनिहरिकीर्तन ॥ चारप्रहरकेलेंजागरण ॥ द्वादशीसकरोनियांस्नान ॥ उद्विग्नमनबैसला ॥ ६२ ॥ ह्मणेविप्रासिशिधाद्यावयासी ॥ अनुकूलतानाहींआजिचेदिवसीं ॥ मागुतीतिरुकादेऊनिवाणियासी ॥ पिष्टअर्धशेरआणिलें ॥ ६३ ॥ तेंचवाळयांतबांधोनतेअवसरीं ॥ बैसलाचंद्रभागेचेतीरीं ॥ ह्मणेकोणहीद्विजवरयेईलजरी ॥ तरीसभाग्यअंतरींमीएक ॥ ६४ ॥ नाहींडाळतांदूळलवण ॥ कोणदुर्बळाचेंघेईलअन्न ॥ थोरथोरलोकयात्रेसियेऊन ॥ समाराधनाघालिती ॥ ६५ ॥ सांडूनियांदिव्यमंदिर ॥ खोपटांतनयेतीवस्तीकर ॥ कांपात्रींचेंटाकोनियांक्षीरें ॥ ताकजेवणारनघेती ॥ ६६ ॥ तेवींथोरथोरटाकोनयजमान ॥ मजकडेकोणयेतीलब्राह्मण ॥ ऐसाचिंताक्रांतहोऊन ॥ करितभजनश्रीहरीचें ॥ ६७ ॥ बोधल्याचाभावनिर्मळ ॥ जाणोनियांभक्तवत्सल ॥ वृद्धब्राह्मणदीनदयाळ ॥ जाहलेतत्काळतेसमयीं ॥ ६८ ॥ हातींकाठीडोईसटोपी ॥ जीर्णवस्त्रनेसलेजगजेठी ॥ थरथरांकांपतउठाउठीं ॥ आलेवाळुवंटींतेधवां ॥ ६९ ॥ बोधल्यासिह्मणेजगज्जीवन ॥ तूंआमुचायजमानपुरातन ॥ मीपंढरीक्षेत्रींराहून ॥ आशीर्वचनतुजदेतों ॥ ७० ॥ आणिकउदंडअसतीद्विजवर ॥ त्यांचेयजमानथोरथोर ॥ मजदुर्बळालागींसाचार ॥ कोणीचपामरनपुसती ॥ ७१ ॥ ह्मणोनिक्षुधिततहोऊनिपोटीं ॥ पातलोंबोधल्यातुझेभेटी ॥ कायसाहित्यअसेलजेंगांठीं ॥ तेंउठाउठीमजद्यावें ॥ ७२ ॥ ऐकोनिविप्राचेंवचन ॥ चित्तींवाटलेंसमाधान ॥ ह्मणेमजपावलारुक्मिणीरमण ॥ आनंदघनकृपाळू ॥ ७३ ॥ मगचवाळ्यांचीगांठसोडूनिसत्वरीं ॥ पिष्टकाढिलेंतेअवसरीं ॥ घातलेंब्राह्मणाचेपदरीं ॥ परीसंकोचअंतरींवाटला ॥ ७४ ॥ ह्मणेस्वामीहेंकोरडेंपीठ ॥ द्यावयासिनाहींडाळमीठ ॥ वचनऐकोनिवैकुंठपीठ ॥ कायबोलततेधवां ॥ ७५ ॥

---

१ देवळांत. २ मीठ. ३ दूध. ४ फाटकें व जुनें. ५ पूर्वीचा. ६ आशीर्वाद. ७ बहुत. ८ खरोखर. ९ उपवासी. १० कांबळ. ११ पीठ.

समर्यीहोतेंजेंअनुकूळ ॥ तेंलांदीधलेंयेवेळ ॥ कासयासपाहिजेलवणडाळ ॥ ऐसेंघननीळह्मणतसे ॥७६॥ बोधल्याचेचि
त्तींआवडीबहुत ॥ कींब्राह्मणजेवावादृष्टीदेखत ॥ हेजीवींचीखूणपंढरीनाथ ॥ जाणताजाहलातेकाळीं ॥ ७७ ॥ मगह्मणे
रुक्मिणीकांत ॥ आमुचेंबिऱ्हाडदेऊळांत ॥ स्वयंपाककरावयातेथ ॥ स्थळहिरितेंदिसेना ॥७८॥ शुंभावेंचोनिदेशीलमा
तें ॥ तरीपानगेकरूनभक्षूंयेथें ॥ ऐकोनिबोधल्याच्याचित्तातें ॥ संतोषपरमवाटला ॥ ७९ ॥ ह्मणेजेंसेंहोतेंमाझेमनीं ॥
तैसीचबोलिलाविप्रवाणी ॥ मगचवाळयाचीवेंटीकरूनी ॥ शुंभावेंचोनीआणिल्या ॥ ८० ॥ स्नानकरोनिआलाब्राह्मण ॥
बोलेंवस्त्रनेसलाजीर्ण ॥ बोधल्यानेंयात्रेकऱ्यांपासोन ॥ कृशानुआणोनदीधला ॥ ८१ ॥ ज्याचेंऐश्वर्यदेखोनिडोळां ॥
लक्ष्मीजडलीचरणकमळा ॥ तोवैकुंठवासीघनसांवळा ॥ पानगेकरीतबैसला ॥ ८२ ॥ वेदोक्तमंत्रउच्चारूनी ॥ ज्या
सिअवदानदेतीऋषिहवनीं ॥ तोनिजभक्तांचीआवडीदेखोनी ॥ पिष्टमळीतनिजकरें ॥ ८३ ॥ हारुक्मिणीसकळतांवृ
त्तांत ॥ कींस्वयंपाककरितीपंढरीनाथ ॥ मगतीवृद्धरूपधरोनित्वरित ॥ येतीजाहलीत्याठायां ॥ ८४ ॥ जैसादीपक
सूक्ष्मनहोतांजाण ॥ प्रकाशतैसाचदिसेमलिन ॥ कींवृक्षासियेतांपोखरण ॥ लतापिंगटहोताती ॥८५॥ कांमृदंगाऐसी
चउमटेध्वन ॥ कींपुष्पाऐसाचपरिमळजाण ॥ कींमेघाअंगिचपलाजाण ॥ शोभायमानचमकत ॥८६॥ नातरीचित्राऐ
साउमटेरंग ॥ कींप्रकृतीऐसेंचहोयअंग ॥ कांमुगाऐसीचजैसीशेंग ॥ झाडींअसतांवाढतसे ॥ ८७ ॥ कांऋतुऐसेंचआ
काशहोये ॥ कींबोघाऐसीचसरितापाहे ॥ तेवींभ्रताराऐसीचरुक्मिणमाये ॥ रूपेंनटलीतेधवां ॥ ८८ ॥ मुखांतनाहीं
तद्विजपंक्ती ॥ कर्णीताटंकेंलखलखिती ॥ सौभाग्यभूषणेंविराजती ॥ कुंकुमललाटींलाविलें ॥ ८९ ॥ शुभ्रफाटकेंवस्त्र
जीर्ण ॥ काठीटेंकितस्थिरावोन ॥ मगवालवंटींयेऊन ॥ जगज्जीवनधुंडितसे ॥ ९० ॥ तोंवाळुवंटींथाळघालूनी ॥ पिष्टम

१ मीठ. २ गोवऱ्या. ३ जुनें. ४ अग्नि. ५ आहुति. ६ आपुलेहातानी. ७ लहान. ८ वेली. ९ सुगंध, वास. १० वीज. ११ नदी. १२ दातांची कनिशी.

ळीतसेचक्रपाणी ॥ हेंदेखोनिविश्वजननी ॥ हांसोनकायबोलतसे ॥ ९१ ॥ यजमानआलायात्रेसी ॥ एकलेचआलों
त्याजपासी ॥ आह्मांसिटाकोनिमागेंसी ॥ स्वयंपाकासीनिघालों ॥ ९२ ॥ रुक्मिणीह्मणेतेसमयीं ॥ मीस्वयंपाकार्थ
पातलेंपाहीं ॥ मगस्नानकरोनिलवलाहीं ॥ बैसलीयेऊनसन्निध ॥ ९३ ॥ ह्मणेएकलेचकरूंपाहतांभोजन ॥ परीजेवा
वयासआलीसुवासिण ॥ ऐकोनिबोधल्याचेंमन ॥ संतोषयुक्ततेधवां ॥ ९४ ॥ बोधलाविचारीस्वमनांत ॥ अन्नअसेकीं
हेंकिंचित ॥ उभयतांकैसींजेवितीलयांत ॥ नकळेनिश्चितमजलागीं ॥ ९५ ॥ अनंतशक्तीचीस्वामिणीयेथ ॥ सकळसि
द्धीवोळंगतीतेथ ॥ तिचेहातलागतांलवरित ॥ आलीबरकतअन्नासी ॥ ९६ ॥ रांजणीबैसलीभागीरथी ॥ तरीतीआटे
लकैशारीतीं ॥ कामधेनूचियागोठ्याप्रती ॥ चाऱ्यासितोटानयेकीं ॥ ९७ ॥ नातरीउंर्वीचेलग्नांतजाण ॥ नव्हेस्थळीं
चीअडचण ॥ तेवींजेथेंबैसलीमातारुक्मिण ॥ तेथेंकिंचितन्यूनननपडेची ॥ ९८ ॥ आतांपक्वान्नेंकरावींजर ॥ तरीबोध
ल्याचेंदुखवेलअंतर ॥ ह्मणोनिपानगेभाजिलेफार ॥ जेअमृताहूनसुरस ॥ ९९ ॥ तीनपात्रेंतत्काळवाढून ॥ निजभ
क्तासिह्मणेजगज्जीवन ॥ तुह्मींहीआतांचउठोन ॥ प्रसादघ्यावायेपंक्तीं ॥ १०० ॥ येरूह्मणेद्विजवरा ॥ मीआतांचनजे
वींसलरा ॥ तुह्मींउभयतांजेविल्यापुढांरा ॥ उच्छिष्टपात्रमजद्यावें ॥ १ ॥ अवश्यह्मणोनिहृषीकेशी ॥ मगसत्वरबैस
लेभोजनासी ॥ तोंसुरवरयेवोनिआकाशीं ॥ कौतुकदृष्टीसीपाहाती ॥ २ ॥ इतरजनांच्यापडतांदृष्टी ॥ परस्परांबोल
तातिगोष्टी ॥ ह्मणतीभक्तवत्सलजगजेठी ॥ प्रेमळापाठीलागतसे ॥ ३ ॥ आह्मींकरितोंनानाप्रयत्न ॥ परीकदांनकरी
अमृतपान ॥ तोबोधल्याचीभक्तिदेखोन ॥ भक्षीकदन्ननिजप्रीतीं ॥ ४ ॥ ब्राह्मणसुवासिणजेवल्यावर ॥ बोधल्यासि
दीधलेंउच्छिष्टपात्र ॥ निमिषंनलागतांशार्ङ्गधर ॥ अदृश्यजाहलेतेधवां ॥ ५ ॥ तेव्हांउमजलेंयाचेमनीं ॥ कींविप्रवेषें

१ वाढ, समृद्धी. २ पृथिवीचे. ३ जागेची कमताई. ४ कमी. ५ हृदय. ६ गोड. ७ नंतर, मग. ८ देव. ९ नासलेलें, कुजलेलें. १० क्षणमात्र. ११ गुप्त. १२ समजलें.

चक्रपाणी ॥ माझेंसमाधानकरूनी ॥ गेलेऐसेंवाटतसे ॥ ६ ॥ पात्रींप्रसादहोताउरला ॥ तोनिजप्रीतीनेंभक्षीबोधला ॥
देउळासिजाऊनतेवेळां ॥ कायबोलिलादेवासी ॥ ७ ॥ ह्मणेभक्तवत्सलाजगज्जीवना ॥ आजिकदन्नआवडलेंतुझियाम
ना ॥ थोरथोरटाकूनिसमाराधना ॥ सांभाळिलेंदीनानिजकृपें ॥ ८ ॥ यावरीबोलेरुक्मिणीरमण ॥ द्विजांसिवाढिती
नानापक्वान्न ॥ तेथेंहीमींजातसेंजाण ॥ परीकोणीचभोजननघालिती ॥ ९ ॥ बोधल्यासह्मणतीअधोक्षज ॥ उदईक
कौतुकदाखवीनतुज ॥ तोंएकासावकारेंसहज ॥ सहस्त्रभोजनमांडिलें ॥ ११० ॥ सर्वसाहित्यकरोनितेदिनीं ॥ रा
त्रींद्विजांसिसांगीतलींआमंत्रणीं ॥ सकळांचींनावेंपुसोनी ॥ पत्रींलिहोनींठेविलीं ॥ ११ ॥ मगवाळुवंटींकनातदेऊ
नी ॥ स्वयंपाककेलादुसरेदिनीं ॥ विप्रांसिस्नानेंसांगतांत्यांनीं ॥ पात्रींयेऊनीबैसले ॥ १२ ॥ कागदींताळापाहतां
सहज ॥ तोंसहस्त्रांचीआलीबेरीज ॥ तंवबोधल्यासह्मणेअधोक्षज ॥ कौतुकतुजदाखवितों ॥ १३ ॥ मगआपणजा
हलावृद्धब्राह्मण ॥ वस्त्रनेसलाफाटकेंजीर्ण ॥ हातींकाठीजगज्जीवन ॥ थरथरांमानकांपवित ॥ १४ ॥ ऐसेंरूपधरोनि
पाही ॥ सत्वरचालिलेलवलाहीं ॥ बोधल्यासह्मणतीतयेसमयीं ॥ कौतुकपाहींदुरोनी ॥ १५ ॥ ब्राह्मणपंक्तीपासीजा
ण ॥ येऊनबोलतसेजगज्जीवन ॥ मीक्षुधितउपवासीब्राह्मण ॥ पक्वान्नभोजनइच्छितसें ॥ १६ ॥ तेह्मणतीपरतोनजावी
येथेंसमावेशहोतनाहीं ॥ वचनऐकोनशेषशायी ॥ कायबोलतीतेधवां ॥ १७ ॥ सहस्त्रब्राह्मणबैसलेदेख ॥ यांतएकनस
मायेकायआगांतुक ॥ ऐसेंबोलतांवैकुंठनायक ॥ सावकारबोलततेंऐका ॥ १८ ॥ आंवंतिलेब्राह्मणअसतांजाण ॥ आगां
तुकाचेंकायकारण ॥ ऐसेयेतीलउदंडजन ॥ आह्मीकोठूनिअंन्नपुरवावें ॥ १९ ॥ मगवळेंचपात्रींउठाउठी ॥ जाऊनिब
सलेजगजेठी ॥ बोधलाकौतुकविलोकूनिदृष्टीं ॥ आश्चर्यंपोटींकरीतसे ॥ १२० ॥ सावकारसेवकाससांगेदेखा ॥ ब्राह्म

१ तंव ठोकून, उभारून. २ त्वरेनें. ३ शेषावर निजणारा ह्मणून शेषशायी, (विष्णु.) ४ नबोलाविता एकाएकीं आलेला. ५ बोलाविलेले.

णासबाहेरउचलोनिटाका ॥ तेव्हांकोणीचनकरितीविवेका ॥ वैकुंठनायकाउठविलें ॥ २१ ॥ कोणीधरिलेचरणहात ॥
कोणीशेंडीधरोनिवोढित ॥ ह्मणतीहाब्राह्मणलंडबहुत ॥ बळेंचबैसतोपात्रावरी ॥ २२ ॥ ऐसेंपरस्परेंबोलोनिवचन ॥
द्विजासिटाकिलेंभिरकावून ॥ पुढतीसरसावोनिजगज्जीवन ॥ उभेराहिलेतेधवां ॥ २३ ॥ तोंइकडेपात्रींवाढिलेंघृत ॥
पुरोहितेंसंकल्पसोडिलात्वरित ॥ मगआपोशनघेऊनिसमस्त ॥ द्विजबैसलेभोजना ॥ २४ ॥ हेंदेखोनिवैकुंठविहारी ॥
परतोनिचालिलेतेअवसरीं ॥ जैसासिद्धांपासोनित्रिपुरारी ॥ रुसोनिसत्वरनिघाला ॥ २५ ॥ कींकुढीसांडोनिप्राणजा
त ॥ मगदेहासिवोढवेकल्पांत ॥ तेवींपाठमोराहोतांरुक्मिणीकांत ॥ विघ्नअद्भुतवोढवलें ॥ २६ ॥ अपारसुटलाप्रभंजन
न ॥ धुळीनेंकोंडोनिभरलेंगगन ॥ अन्नपात्रींमृत्तिकाभरोन ॥ गेलींउडोनचोंहींकडे ॥ २७ ॥ कनातमंडपसुटोनिपड
ले ॥ सकळद्विजवरउठोनिगेले ॥ हेंकौतुकबोधल्यासिदाखविलें ॥ आश्चर्यवाटलेंतयासी ॥ २८ ॥ एकविमुखहोतांज
गज्जीवन ॥ उपवासीउठलेसकळब्राह्मण ॥ जैसेंमुळापासोनितोडितांजीवन ॥ मगशाखाकोठूनयेतील ॥ २९ ॥ कींव
रमायमंटपांतूनिरुसोनिजाय ॥ तेथेंवऱ्हाडिणीजेवितीलकाय ॥ कींवत्सासिपान्हानदेतांगाय ॥ तरीघरधनीकायदोह
तील ॥१३०॥ तेवींविप्रमुखेंभोक्ताघननीळ ॥ ज्यासिहृदयींध्यातोजार्श्वनीळ ॥ तोविमुखहोतांदीनदयाळ ॥ विघ्नतत्का
ळवोढवलें ॥ ३१ ॥ बोधल्यासिह्मणेवैकुंठनाथ ॥ ऐसेचदांभिकलोकसमस्त ॥ तुझाशुद्धदेखोनभावार्थ ॥ कदन्नआवड
तमजलागीं ॥ ३२ ॥ म्यांमोडोनदुर्योधनाच्यावचना ॥ विदुराच्यागृहींखादल्याकण्या ॥ द्रौपदीसतीचेभाजीच्यापा
ना ॥ आलोंपाहुणाअर्धरात्रीं ॥ ३३ ॥ गोपाळांचेंउच्छिष्टजाण ॥ म्यांखादलेंनिजप्रीतीन ॥ ऋषिपत्न्यांनींआणिलें
अन्न ॥ तेंआवडीकरोनभक्षितसें ॥ ३४ ॥ गोपाळचाळवूनिघालितीकवळं ॥ तेमजवाटतीअतिनिर्मळ ॥ ऐसेंबोलतांदी

१ विचार. २ नृप, अर्भशुद्धि. ३ शंकर. ४ देह. ५ वारा. ६ आकाश. ७ तंबु. ८ शंकर. ९ जागे करून. १० अन्न, ग्रास.

नदयाळ ॥ भक्तप्रेमळसंतोषला ॥ ३५॥ बोधलाह्मणेजगज्जीवना ॥ तुझापारनकळेकवणा ॥ ऐशारीतींबोलोनिवचना ॥
मिठीचरणींघातली ॥३६॥ चोखामेळावैष्णवभक्तप्रेमळ ॥ त्याचेंघृतभक्षीतघननीळ ॥ भिल्लटीचींउच्छिष्टफळेंसकळ ॥
प्रेमआवडीनेंखातसे ॥ ३७ ॥ मगदेवाचीआज्ञाघेवोनिपाही ॥ परतोनिचालिलेधामणगांवीं ॥ मार्गींचालतांलवलो
हीं ॥ तोंओसाडअरण्यलागलें ॥ ३८ ॥ क्षुधेतृषेनेंव्यापिलेंजाण ॥ जवळनदिसेपुरपट्टण ॥ निजदासांचेंअंतरजाणु
न ॥ जगज्जीवनपातले ॥ ३९ ॥ इच्छामात्रेंतयेवेळा ॥ वाटेसिनिर्माणकेलामळा ॥ जेदृष्टीनेंदेखतांडोळां ॥ विश्रांती
वाटेपथिकां ॥ १४० ॥ आपणवनकरहोऊनिप्रीतीं ॥ मोटहांकीवैकुंठपती ॥ माळीणहोऊनिरुक्मिणीसती ॥ वाटपाह
तीभक्तांची ॥ ४१ ॥ हेंबोधल्यानेंदृष्टींदेखोन ॥ मळ्यांतजावयासिनघेचमन ॥ शीतउष्णदुःखसुखसमान ॥ मानोनि
भजनकरीतसे ॥ ४२ ॥ मगपांटीतघालोनिताकभाकरी ॥ कंदमूळफळेंघेतलींबरीं ॥ लवलाहींघेऊनमस्तकावरी ॥ रु
क्मिणीपुढारीयेतसे ॥ ४३ ॥ बोधल्यासिह्मणेतेवेळा ॥ आमचाडावलोनिजातोसिमळा ॥ माळीवाटपाहातबैसला ॥ दु
रूनितुजलादेखोनी ॥ ४४ ॥ तूंपंढरीचावारकरी ॥ आमुचाआश्रमपवित्रकरी ॥ क्षुधांतृषाअसलीजरी ॥ तरीसंकोच
अंतरींनधरावा ॥ ४५ ॥ बोधलाविस्मितजाहलाचित्तीं ॥ ह्मणेयास्थळींकधींचनव्हतीवस्ती ॥ मगपरतोनिजाऊनिम
ळयाप्रती ॥ घेतलीविश्रांतीक्षणभरी ॥ ४६ ॥ कंदफळेंखाऊनिकांहीं ॥ सत्वरचालिलेधामणगांवीं ॥ परतोनिमागेंपा
हातांपाही ॥ तोंकोणीचनपडेदृष्टीसी ॥ ४७ ॥ ह्मणेमीक्षुधितजाहलोंबहुत ॥ ह्मणोनिमावराचिपंढरीनाथ ॥ मंदिरींजा
ऊनवृत्तांत ॥ कांतेप्रतीसांगतसे ॥ ४८ ॥ एकेदिवसींबोधराज ॥ शेतींराखणबैसलेसहज ॥ ध्यानांतआणोनिअधोक्ष
ज ॥ नामस्मरणकरीतसे ॥ ४९ ॥ ह्मणेचाडियावरीमूठधरितीजेव्हां ॥ विश्वभाग्येंपिकोह्मणेतेव्हां ॥ तरीआतांकास

१ तूप. २ बोरें. ३ त्वरेनें. ४ भूक व तहान. ५ शहर किंवा खेडेगांव. ६ वाटसरू. ७ बागवान, माळी. ८ थंड. ९ जलदीनें १० पाहिल्या वांचून, सोडून. ११ भूक व तहान.

यापक्षीउडवा ॥ त्यांचियाजीवादुःखवाटे ॥ १५० ॥ ज्याचेंअन्नअसेलयेथ ॥ तेसुखेंखावोतयाक्षेत्रांत ॥ सर्वभूर्तीरुक्मि
णीकांत ॥ बोलिलेसंतपुरातन ॥ ५१ ॥ मस्तकींगोफणगुंडाळोन ॥ अनुतापेंकरीतनामस्मरण ॥ तोंपांटींतभाकरघा
लोन ॥ कांतापातलीसत्वर ॥ ५२ ॥ भोजनघालोनिबोधल्यासी ॥ ममतायीबोलिलीकायत्यासी ॥ तुह्मीहुरंडावांटि
तांयाचकासी ॥ तरीपुढेंगतिकैसीहोईल ॥ ५३ ॥ दिवाणाचाफिटलापाहिजेसारा ॥ धान्यलागतेंआपुलेउदरा ॥ ह्म
णोनिमाझीगोष्टीभ्रतांरा ॥ चित्तींधराआजिएक ॥ ५४ ॥ आपुल्याहातेंकणसेंजाण ॥ घालतरीविठोबाचीचआण ॥
ऐसेंबोलोनियांवचन ॥ कांतागेलीमंदिरा ॥ ५५ ॥ तोंकीर्तनकरीतआनंदेंसी ॥ यात्राचालिलीपंढरीसी ॥ तेंबोधल्या
नेंदेखोनिदृष्टीसी ॥ आनंदमानसींवाटला ॥ ५६ ॥ मगमाळ्याखालींउतरोनसत्वर ॥ घातलासाष्टांगनमस्कार ॥ तों
पुढेंचालतहोतेद्विजवर ॥ तेह्मणतीकोमळअंतरबहुयाचें ॥ ५७ ॥ ब्राह्मणह्मणेरेविष्णुभक्ता ॥ तूंदुष्काळींआमुचाअन्न
दाता ॥ जरीकणसेंचारदेसीलआतां ॥ तरीसंतोषक्षुधितामजहोय ॥ ५८ ॥ ऐकोनिद्विजवराचीवाणी ॥ करुणाउपज
लीत्याचेमनीं ॥ ह्मणेमजकांतेनेंआणघालूनी ॥ घरासिगेलीआतांची ॥ ५९ ॥ तरीतुह्मीजाऊनिक्षेत्रांत ॥ कणसेंन्या
वींआपुलेहातं ॥ ऐसीऐकतांचिमात ॥ विप्रचित्तांतसंतोषला ॥ १६० ॥ लगबगेंमोडितांतेअवसरीं ॥ तोंमागोनआ
लेयात्रेकरी ॥ त्यांणींद्विजवराचेकरीं ॥ कणसेंदेखिलींतेधवां ॥ ६१ ॥ मगविठ्ठलनामेंगर्जोनसत्वरीं ॥ बोधल्यासिह्म
णतीतेअवसरीं ॥ आह्मासिकणसेंदेशीलजरी ॥ तरीकृपाश्रीहरीकरीलतुज ॥ ६२ ॥ महर्घतापडलीअतिकाठिन ॥ ती
नपायल्यांचीजाहलीधारण ॥ येसमयींकरिशीलअन्नदान ॥ तरीअगणितपुंण्यहोईल ॥ ६३ ॥ वचनऐकोनिबोधल्या
न ॥ चित्तींवाटलेंसमाधान ॥ ह्मणेधन्यआजिचासुदिन ॥ संतसज्जनभेटले ॥ ६४ ॥ मगयात्रेकऱ्यांसतेअवसरीं ॥

१ कोवळे गोंधळे. २ पोट्टास. ३ पति. ४ शपथ. ५ हृदय. मस्तक. डोळे, भाषण. मन. पाय. हात, मांड्या. हा साष्टांग नमस्कार असें ह्मणतात.

ह्मणेकणसेंमोडाआंपुलेकरीं ॥ मजशपतघालोनिझडकरी ॥ कांतामंदिरींगेलीअसे ॥ ६५ ॥ यात्राहोतीदोनशत ॥ क्षेत्रां
मार्जाशिरलेंवरित्त ॥ जोंधळालुटोनिकेलाफस्त ॥ मगनिघालेसमस्तबाहेरी ॥ ६६ ॥ गांवांतकळलावृत्तांत ॥ कींबोधल्यानें
लुटविलेंशेत ॥ ऐकोनिनरनारीसमस्त ॥ आश्चर्यकरितीमानसीं ॥ ६७ ॥ एकह्मणतीअतिउदार ॥ एकह्मणतीदिवाळखोर ॥
एकह्मणतीत्याचासंसार ॥ रुक्मिणीवरचालवितो ॥ ६८ ॥ पुत्रकांतागांजितीलह्मणोन ॥ गांवांतनयेचपरतोन ॥ ध्या
नांतआणोनिजगज्जीवन ॥ सप्रेमभजनकरीतसे ॥ ६९ ॥ तंवज्येष्ठपुत्रानेंवृत्तांतऐकोनी ॥ पाहावयासिआलातयेक्षणीं
तोंथोंटच्यांतांटासकणसेंदेखोनी ॥ उद्वेगमनींवाटला ॥ १७० ॥ चिंताक्रांतबैसलातेथ ॥ पित्यासिकळलेंसमस्त ॥ एक
अभंगउपदेशतेथ ॥ केलाअसेपुत्रासी ॥ ७१ ॥ ह्मणेएकबापाजीवाचेंलक्षण ॥ हेंव्यर्थचिधरितोसिकृपणपण ॥ जैसी
मधुमक्षिकाउपवासीराहून ॥ रससांचोनठेविती ॥ ७२ ॥ मगपारधीयेऊनएकवेळ ॥ झाडोनघेततेंमोहळ ॥ मगम
क्षिकाकरितीतळमळ ॥ अरण्यामाजीजाऊनी ॥ ७३ ॥ तेवींकृपणताधरोनिपोटीं ॥ लोककरितीसंसाररहाटी ॥ म
गआलियानागवणीचीपटी ॥ देतीशेवटींधनधान्य ॥ ७४ ॥ आजिसत्पात्रींवेंचिलेंशेत ॥ आणितूंकांमनांतचिंताक्रां
त ॥ ऐसेंबोलतांप्रेमळभक्त ॥ अनुतापचित्तांतठसावला ॥ ७५ ॥ हरिणीच्यापाडसाकारणें ॥ शिकवणेंनलागतीजे
सींकिरणें ॥ कींविहंगमीच्यापिल्यांसजाणे ॥ उडतांकष्टनहोती ॥ ७६ ॥ नातरीमीनांचियापिलियां ॥ सांगडबांधणें
कासया ॥ तेवींयमाजीसअनुतापव्हावया ॥ सायासनाहींलागले ॥ ७७ ॥ बोधल्यासकरोनिसाष्टांगनमन ॥ घरासि
नेलेंहातींधरून ॥ मगममतायीससकलवर्तमान ॥ जाहलेंतैसेंसांगीतलें ॥ ७८ ॥ यात्रेकऱ्यांसिशेतवांटिलें ॥ ऐकोनिकां
तेसिसमाधानवाटलें ॥ ह्मणेसत्पात्रींअन्नवांटिलें ॥ हेंसुकृतफळलेंमागीलकीं ॥ ७९ ॥ वाटलेंपत्नीससमाधान ॥ परनिंदा

१ स्त्री. २ तोडलेल्या देंटास. ३ खंती, दिलगिरी. ४ वागणूक, वर्तनक्रम. ५ पक्षिणी. ६ मत्स्यांच्या. ७ पूर्वजन्मींचें पुण्य.

करितीकुटिळपिशुन ॥ ह्मणतीदिवाणसाराकोठून ॥ देईलआतांकळेना ॥ १८० ॥ तंवगांवांतपटीमांडिलीजाण ॥ वायदा
लिहिलासातहोन ॥ गांवकरीसमांपत्रकरून ॥ कायबोलतीतेंऐका ॥ ८१ ॥ पदरींनसतांकांहींत्मकत ॥ बोधल्यानेंलुट
वूनटाकिलेंशेत ॥ हरिनामगर्जोनिदिवसरात ॥ टाळकुटितनिजप्रेमें ॥ ८२ ॥ तरीत्याचेआर्धीमागावेहोन ॥ मगआप
णदेऊंसकळजन ॥ ऐसाविचारदृढकरून ॥ पत्रलिहूनपाठविलें ॥ ८३ ॥ यांतअंतरकरीलकोणीदुसरा ॥ तरीबोधल्या
चात्याणेंद्यावासारा ॥ मगहवालदारपाठवूनत्याचियाघरा ॥ ह्मणेहोनसलरादेईजे ॥ ८४ ॥ तीनहोनमंदिरींहोतेजा
ण ॥ चारनमिळतीकरितांप्रयत्न ॥ तंवगांवांतएकनागावूब्राह्मणीण ॥ सावकारीणहोतीकीं ॥ ८५ ॥ प्रहररात्रलोट
ल्यावरी ॥ बोधराजगेलेतिचियाघरीं ॥ ह्मणेकलांतरघेऊनअगोदरी ॥ होनचारसलरींमजद्यावे ॥ ८६ ॥ अवश्यह्मणे
सावकारीण ॥ प्रातःकाळींदेईनहोन ॥ मगबोधराजसलरउठोन ॥ निजमंदिरापातला ॥ ८७ ॥ द्रव्याचीचरवीभरो
निमोठी ॥ ठविलीहोतीभुईचेपोटीं ॥ तेउकरोनियांउठाउठी ॥ चारहोनत्यांतूनकाढिले ॥ ८८ ॥ दुसरेदिवसींगांवांत
तीसपरस्परेंकळलीमात ॥ कींयात्रेकऱ्यांहातींशेत ॥ लुटविलेंनिश्चिततयानें ॥ ८९ ॥ नागाऊह्मणेंआपुलेचित्तीं ॥ होन
दीधलेपरतोनिनयेती ॥ व्याजाचीलालुचधरिलीनिश्चितीं ॥ तरीमुद्दलचिबुडेलदिसताहे ॥ १९० ॥ भुसाचीआशाधरि
तांजाण ॥ तरीवृषभखाऊनजातीलकण ॥ कींताकाचेंभाजनकरितांरक्षण ॥ तंवदुग्धचिनासोनजाईल ॥ ९१ ॥ प्रत्य
क्षआर्हाणाबोलतीजन ॥ अदमणासाठींजातोमण ॥ टक्याचीआशाधरितांजाण ॥ तोंसगळाचहोनबुडतसे ॥ ९२ ॥ अ
सोदुसरेदिवसींबोधलायेऊन ॥ नागाऊपासीमागेहोन ॥ तीह्मणेएकाचाभरंसाधरून ॥ तुह्मांसिवचनदीधलें ॥ ९३ ॥
परीतोआतांह्मणतोनाहीं ॥ यासिउपावआपुलाकायी ॥ आणिकतोंधामणगांवींपाही ॥ सावकारकोणीनसेकीं ॥ ९४ ॥

१ निंदक, चहाडखोर. २० एकोप्यासंबंधी ठरावपत्र. ३ व्याज, नफा. ४ हांडा. ५ कोंडा. ६ बैल. ७ डेरा, मडकें. ८ म्हण.

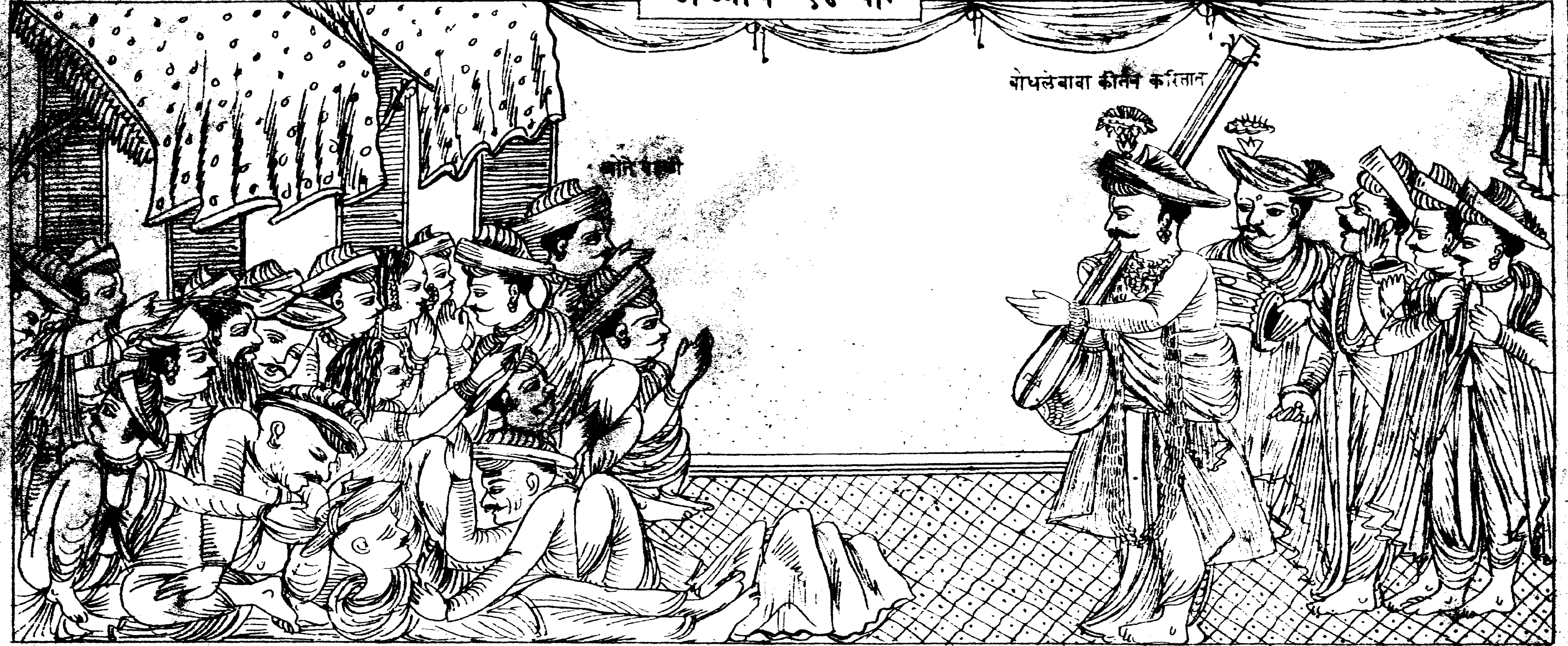
वचनऐकोनिप्रेमळभक्त ॥ घरासिउठोनिआलात्वरित ॥ मनींहोऊनिचिंताक्रांत ॥ कायबोलतकांतेसी ॥ १५ ॥ साऱ्या
साठींअडविलेंफार ॥ कोठेंहोननमिळतीसाचार ॥ तरीमीराळेरासिजाऊनिसत्वर ॥ पाहातोंसावकारएखादा ॥ १६ ॥
ऐसेंबोलोनिकांतेप्रती ॥ बोधराजनिघालेसत्वरगती ॥ मार्गीचालतांएकांतीं ॥ श्रीहरीचेंभजनकरीतसे ॥ १७ ॥ गो
विंदागोपाळाश्रीपती ॥ जगदुद्धाराअमूर्तमूर्ती ॥ सगुणस्वरूपाअक्षयचित्तीं ॥ भजनप्रीतीअसोंदे ॥ १८ ॥ तंवइकडे
गांवांतबोभाटजाहला ॥ ह्मणतीबोधलापळोनिगेला ॥ द्वारींप्यांदायेवोनिबैसला ॥ दारवंठाबंदकेलातयानें ॥ १९ ॥
गुरेंवासरेंतेअवसरीं ॥ कोंडूनटाकिलींघरच्याघरीं ॥ कृशानुउदकभीतरीं ॥ जाऊंनेदीचसर्वथा ॥ २०० ॥ ऐसादुर्ज
नींअपायकरितां ॥ करुणाउपजलीपंढरीनाथा ॥ ह्मणेसंकटपडलेंमाझियाभक्ता ॥ तरीकार्यआतांसाधावें ॥ १ ॥ त्याणें
लुटविलेंनसतेंशेत ॥ तरीकांहोताऐसाआकांत ॥ मगअंत्यजरूपधरूनित्वरित ॥ रुक्मिणीकांतपातले ॥ २ ॥ गांवींचा
होताविठामाहार ॥ तैसेचजाहलेशार्ङ्गधर ॥ सातहोनघेऊनसत्वर ॥ चावडीसनेऊनदीधले ॥ ३ ॥ जोहारमायबापऐ
कावचन ॥ माणकोजीपाटलानेंपाठविलेहोन ॥ मगचौगुल्यांपासींदेऊन ॥ जगज्जीवनपरतले ॥ ४ ॥ गांवकरीयाणीं
करोनिपटी ॥ पोतेंपाठविलेंउठाउठी ॥ ह्मणतीबोधल्यासयासंकटीं ॥ द्रव्यकोठेंनीमिळालें ॥ ५ ॥ दुसरेदिवसींप्रेम
ळभक्त ॥ होनघेऊनआलात्वरित ॥ तंवबोभाटनाहींगांवांत ॥ दिवाणांतपोतेंसरलिया ॥ ६ ॥ चौगुलेकायबोलतीवच
न ॥ तुह्मीमाहाराहातेंपाठविलेहोन ॥ तेआह्मीसत्वरघेऊन ॥ पोतेंपाठविलेंराजद्वारीं ॥ ७ ॥ कांतापुत्रांसिपुसतांपा
हीं ॥ तींह्मणतीठाउकेंआह्मासिनाहीं ॥ विठ्यामाहारासिलवलाहीं ॥ बोलावूनपुसतसे ॥ ८ ॥ तोह्मणेमाझियाघरीं
अन्न ॥ एकादिवसाचेंनाहींजाण ॥ आणिमीतुमचासाराकोठून ॥ देईननेऊनचावडीसी ॥ ९ ॥ ऐसीऐकोनिवचनोक्ती ॥

---

१ पहारा करणारा शिपाई. २ घरांत जाण्यायेण्याचा मार्ग, (दरवाजा.) ३ विस्तव. ४ घरांत. ५ अतिशूद्र.

बोधलाउमजलाआपुलेचित्तीं ॥ ह्मणेमाझेंसंकटदेखोनप्रीतीं ॥ रुक्मिणीपतिपावले ॥२१०॥ कंठजाहलासेसद्गदित ॥
नेत्रींअश्रुपातवाहत ॥ ह्मणेदीनदयाळअनाथनाथ ॥ शिणलेतकींमजलागीं ॥ ११ ॥ क्षीराब्धिवासापंढरीराया ॥ त्वां
अंत्यजवेषधरिलाकासया ॥ ममतांतरीसोडूनप्रपंचमाया ॥ तुझियापायांजडलोंकीं ॥ १२ ॥ तुझेभजनाचेंलागलेंवेड ॥
मजलालोकांचीनाहींचाड ॥ नाशवंतहेंशरीरजड ॥ याचेंहीकोडनधरींमी ॥१३॥ आतांसगुणरूपधरोनित्वरित ॥ मज
भेटदेईसाक्षात ॥ बोधल्याचाशुद्धदेखोनिहेत ॥ पंढरीनाथपावले ॥१४॥ देवासिभेटोनित्याअवसरा ॥ ह्मणेकोठूनदी
धलाआमुचासारा ॥ ऐसेंपुसतांभक्तचतुरा ॥ अनाथसोयराकायबोले ॥ १५ ॥ तूंराळेरासगेलियावर ॥ गांवकऱ्यां
नींअडविलेंफार ॥ मगनागाऊचेहोनचार ॥ चोरोनियांआणिले ॥ १६ ॥ आणिघरचेतीनघालोनत्यांत ॥ चावडीस
नेऊनदीधलेसात ॥ ऐसेंबोलतांपंढरीनाथ ॥ बोधलाहांसलातेधवां ॥ १७ ॥ ह्मणेदीनदयाळापंढरीराया ॥ गरीबाचे
होनघेतलेकासया ॥ आतांव्याजीआणिलेकाढोनियां ॥ तेनेऊनितिजलादेतोंमी ॥ १८ ॥ ऐकोनिबोलेजगज्जीवन ॥ तूं
जरीदेशीलतिचेहोननेऊन ॥ तरिगुप्तआहेतियेचेंठेवण ॥ तेंमीउडवीनक्षणमात्रें ॥ १९ ॥ बोधलामिठीघालीपायीं ॥
ह्मणेसमर्थापुढेंउपायनाहीं ॥ आणिककौतुकधामणगांवीं ॥ शेषशायीकरीतसे ॥ २२० ॥ हुरडावांटिलायात्रेकऱ्यांस ॥
त्याथोंटच्याताटांसआलींकणसं ॥ रितींपेवेंअसतींबहुतदिवस ॥ धान्येंसंपूर्णभरलींतीं ॥ २१ ॥ हेंकौतुकदृष्टीसदेखोन ॥
आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ ह्मणतीबोधल्यासजगज्जीवन ॥ प्रसन्नजाहलावाटतसे ॥ २२ ॥ जोदीनदयाळरुक्मिणीकां
त ॥ निजभक्तांचीवाढवीकीर्त ॥ महीपतीतयाचामुद्रांकित ॥ गुणवर्णितसंतांचे ॥ २३ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐ
कतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ त्रिपंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ अध्याय ॥ ५४ ॥ ओव्या ॥ २२४ ॥

१ आसव. २ समुद्र. ३ माहार. ४ आवड. ५ इच्छा. ६ शेषावर निजणारा ह्मणून शेषशायी हें नांव (विष्णु.)

अध्याय ५४ वा.
गोधलेबावा कीर्तन करितात

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीराधारमणायनमः ॥ जयजयविश्वव्यापकारुक्मिणीपती ॥ तूंचिमाझीधनसंपत्ती ॥ माता पिताबंधुनिश्चितीं ॥ तुजविणविश्रांतीअसेना ॥ १ ॥ तूंचिमाझेंअध्यात्मज्ञान॥ तूंचिमाझेंश्रवणमनन ॥ तूंचिमाझेंगीर्वाणभाषण ॥ प्राकृतबोलणतूंचिमाझें ॥ २ ॥ तूंचिमाझीचातुर्यकळा ॥ वक्ताव‍दवितांघनसांवळा ॥ तूंचिमाझाप्रेमजिव्हाळा ॥ दीनदयाळाश्रीपती ॥ ३ ॥ तूंचिमाझाअचुकलेखक ॥ विशालबुद्धिवैकुंठनायक ॥ तूंचिमाझेंअक्षयसुख ॥ सद्गुरुतारकतूंचिमाझा ॥ ४ ॥ तूंचिमाझाप्रेमळश्रोता ॥ समर्थीवचनआठवदेता ॥ तुझीकृपाअसतांअनंता ॥ लोभममताबाधेना ॥ ५ ॥ तुवांकृपाकेलियाश्रीपती ॥ अज्ञानतेविज्ञानीहोती ॥ जैसीतमेंदाटलियाराती ॥ उगवेगभस्तीअवचितां ॥ ६ ॥ मगअंधारचिहोयप्रकाशे ॥ तेथेंसंशयकोणताअसे ॥ तुझीकृपाहोतांतैसें ॥ अज्ञाननिरसेमुळींहूनी ॥ ७ ॥ नातरीलोहासपरीसझगटे ॥ मगत्याचीकाळिमाराहीलकोठें ॥ कींवोहळावरीगंगालोटे ॥ मगतोहोयपवित्रजैसा ॥ ८ ॥ तेवींतूंकृपादृष्टीजयातें ॥ अवलोकिसीलआपुलेमतें ॥ तरीत्याचीकीर्तीत्रिभुवनांत ॥ होईलनिश्चितनिरुपम ॥ ९ ॥ जेप्रेमळभक्तअतिविरक्त ॥ क्षणमात्रतुजनविसरत ॥ त्यासंतांचींचरित्रेंअघटित ॥ लिहिवींनिश्चितममहस्तें ॥ १० ॥ मागीलअध्ययाचेशेवटींजाण ॥ कौतुकदाखविजगज्जीवन ॥ रित्यापेंवांतधान्यघालून ॥ ठेविलींभरूनक्षणमात्रें ॥ ११ ॥ आणिशेतवांटिलेंयात्रेकऱ्यांस ॥ मगथोंटच्यातांटासिआलींकणसं ॥ हेंकौतुकदेखोनिविशेष ॥ आश्चर्यसर्वांसवाटलें ॥ १२ ॥ ह्मणतीबोधलाईश्वरअवतार ॥ यासनह्मणावेंप्राकृतनर ॥ आह्मीअज्ञानअतिपामर ॥ छळिलेंसर्वांचारतयासी ॥ १३ ॥ रितींपेवेंभरलींहोतीं ॥ बोधल्यानेंलुटविलींविप्रांहातीं ॥ जैसींमोगऱ्यासिपुष्पेंयेती ॥ तोविलासियांप्रतीदेतसे ॥ १४ ॥ कांकमळणींतमकरंदआलाजाण ॥ तोवांटोनिदेतीमिलिंदांकारण ॥ कींमेघामाजीसाचलेंजीवन ॥

१ संस्कृत. २ बोलणारा व बोलाविणारा. ३ अंधकारानें. ४ सूर्य. ५ लोखंडाला. ६ रिकाम्या. ७ प्रकृतीनें किंवा मायेनें वेष्टित मनुष्य. ८ खरोखर. ९ ब्राह्मण.

तोदेतरिचवोनपृथ्वीवरी ॥ १५ ॥ तेवींप्रसन्नहोऊनिहृषीकेशी ॥ धान्यदीधलेंबोधल्यासी ॥ तेणेंउद्दासहोऊनिमानसीं ॥
वांटिलेंविप्रांसीतत्काळ ॥ १६ ॥ थोंटच्याताटांसआलींकणसें ॥ तींपाहावयासयेतीमाणसें ॥ कीर्तीप्रकटलीदेशोदेशें ॥
ह्मणतीमहिमाविशेषसंतांचा ॥ १७ ॥ एकेदिवसींप्रेमळभक्त ॥ बैसलाहोताशेतराखित ॥ तोंहांसीकुणबीणअकस्मात ॥
चरणीलागतयेऊनी ॥ १८ ॥ ह्मणालहांसीकवणाचीकवण ॥ तरीसविस्तरऐकाअनुसंधान ॥ दोनकोशधामणगांवा
हून ॥ राळेरासग्रामअसे ॥ १९ ॥ तेथीलपाटीलमोकदमखरा ॥ तोबोधल्याचासखासासरा ॥ तोनिमोनगेलिया
मोक्षघरा ॥ ममताईमाहेराअंतरली ॥ २० ॥ बंधूदोघेहोतेदुर्बुद्धी ॥ तेसमाचारनघेतीकधीं ॥ जयांसिअहंकाराची
व्याधी ॥ जोडलीत्रिशुद्धीनिजकर्में ॥ २१ ॥ हांसीकुणबीणत्यांचेघरीं ॥ परमभाविकप्रेमळअंतरीं ॥ प्रपंचधंदासा
रितांकरीं ॥ भजनहरीचेंसर्वदा ॥ २२ ॥ राळेरासआणिधांमणगांव ॥ दोहींचीएकवटआहेशींव ॥ मेरेसिशेतभक्त
वैष्णव ॥ धरिलेंहोतेंएकदा ॥ २३ ॥ राळेरासकरजेअभक्त ॥ त्यांचेंयांचेंशेजारींशेत ॥ त्याणींहांसीकुणबीणस्वतंत्र ॥
शेतींराखणठेविली ॥ २४ ॥ माळावरीबैसोनिनित्य ॥ बोधलाहरीचेगुणवर्णित ॥ हांसीकुणबीणयेऊनितेथ ॥ श्रवण
करीतनिजप्रीतीं ॥ २५ ॥ तिणेंएकदादृढधरूनिपाय ॥ प्रेमळभक्तासिबोलेकाय ॥ जेणेंमाझेंसंसारींसार्थकहोय ॥
तैसाउपायसांगावा ॥ २६ ॥ ऐकोनिबोधलामानसींह्मण ॥ इचेंतंवशरीरपराधीन ॥ जपतपध्यानतीर्थाटनें ॥
नयेघडोनसर्वथा ॥ २७ ॥ दासीदासकांताजाण ॥ पराधीनसर्वदायांचेंजिण ॥ गाईवृषभअश्वंवहन ॥ तयांसीसमा
नह्मणावी ॥ २८ ॥ दुष्कृताचावांटापरम ॥ ह्मणूनिहोतोयांचाजन्म ॥ कांहींएकनित्यनेम ॥ यांजकारणेंघडेना ॥ २९ ॥
आतांउगेंचधरितांमौन ॥ तरीइच्याप्रेमाचेंहोईलखंडन ॥ ऐसेंह्मणोनिवैष्णवजन ॥ कायबोलततेधवां ॥ ३० ॥ एकहां

१ मृत्यु पावल्यावर. २ वैकुंठास. ३ तीर्थयात्रा. ४ बायको. ५ बैल. ६ घोडा. ७ पातकांचा.

सेमाझेंवचन ॥ तुवांआह्मांसिपुसिलेंसाधन ॥ तरीसंसारधंदाराहाटतांजाण ॥ करावेंचिंतनश्रीहरीचें ॥ ३१ ॥ आणिपं
धरादिवसींएकादशी ॥ तुवांराहावेंउपवासी ॥ निशाकाळींकीर्तनासी ॥ धांमणगांवासीयेईजे ॥ ३२ ॥ चारप्रहरजाह
लियाश्रवण ॥ प्रात:काळींकरावेंगमन ॥ आपुल्याधन्यासिपुसोन ॥ चालवीनेमआपुला ॥ ३३ ॥ तरीतुझेंसार्थकहोई
लपाहे ॥ पांडुरंगाचेजोडतीलपाये ॥ सगुणस्वरूपाचीभेटहोये ॥ येथेंसंशयेनधरावा ॥ ३४ ॥ वचनऐकोनितेसमर्थी ॥
हांसीनेंमिठीघातलीपायीं ॥ ह्मणेएकादशीसधांमणगांवीं ॥ येतजाईननिश्चित ॥ ३५ ॥ ज्यासिजोअधिकारनिश्चित ॥
तैसेंचसाधनसांगतीसंत ॥ जैसासद्वैद्यध्यानासिरोगआणित ॥ मगऔषधदेतत्यारीतीं ॥ ३६ ॥ कींनृपवैरभद्रींबैसोनि
जाणा ॥ अधिकारसांगतप्रधाना ॥ कींगृहचौरिणीधरूनिशाहाणपणा ॥ वागवीतसुनाआपुल्या ॥ ३७ ॥ नातरीविवे
कीसावकारजाण ॥ उदीमपाहूनदेतसेॠण ॥ कींचतुरवक्तासभादेखोन ॥ करीतकीर्तनतैसेंची ॥ ३८ ॥ कांमृदुकठिण
पाषाणजाणती ॥ मगपाथरवटतैशाचटांक्याहाणिती ॥ तेवींआधींयोग्यतासंतपाहाती ॥ मगसाधनसांगतीतैसेंची
॥ ३९ ॥ असोबोधल्याचीवचनोक्ती ॥ हांसीनेंदृढधरिलीचित्तीं ॥ मगसंसारधंदाकरितांप्रीतीं ॥ नामस्मरणकरीतसे
॥ ४० ॥ हरिदिनीचेदिवसींउठोनिपाही ॥ कार्यकरावेंलवलाहीं ॥ मगधन्यासिपुसोनिधांमणगांवीं ॥ कीर्तनसमयीं
जातसे ॥ ४१ ॥ बोधल्याचीकथाप्रेमळबहुत ॥ अज्ञानासिकळेअन्वयार्थ ॥ भोंवरगांवींचेलोकसमस्त ॥ श्रवणासियेती
निजप्रीतीं ॥ ४२ ॥ नरनारीयेतीबहुतजन ॥ वाडयांतहोतसेअडचण ॥ मगचोहाटींउभाराहून ॥ सप्रेमकीर्तनकरीतसे
॥ ४३॥ दोनरांजणपाणीभरून ॥ हांसीठेवीतलोकांकारण ॥ आपुलेहातेंखरांटाघेऊन ॥ जागानिर्मळकरीतसे ॥ ४४॥
आकाशतेंचिमंडपाकार ॥ पृथ्वीहेंचिआसनथोर ॥ बोधल्याचाकीर्तनगजर ॥ ऐकोनिसुरवरआनंदती ॥ ४५॥ तंवएके

१ वर्तन करीत असतां. २ रात्रि. ३ राजा सिंहासनारूढ होऊन. ४ सामू, घरधनीन. ५ विचारी, शाहाणा. ६ कर्ज. ७ एकादशीचे दिवसीं. ८ शब्दशः अर्थ.

दिनींहरिदिनीसी ॥ राळेरासकरकीर्तनासी ॥ येतअसतांग्रामापासी ॥ तंवडसलाएकासीमहासर्प ॥ ४६ ॥ तत्काळचि
झेंडूयेऊन ॥ तेथेंचत्याचागेलाप्राण ॥ समागमेंहोतेत्यांणींउचलून ॥ कीर्तनांतआणूनबैसविला ॥ ४७ ॥ एकमेकांसि
विचारकरिती ॥ कळोंनयावेंकवणाप्रती ॥ श्रीरामनामाचीबहुतख्याती ॥ बोधलालोकांसिसांगतसे ॥ ४८ ॥ ह्मणती
रामनामेंप्रल्हादभक्त ॥ टाकितांनजळेअग्निआंत ॥ विषतेंहीहोतेंअमृत ॥ ऐशीप्रचीतमानाची ॥ ४९ ॥ तरीत्याजव
ळीनिमित्तठेवूंआपण ॥ कीर्तनांतगेलेयाचेप्राण ॥ हेंउठविसीलतरीसत्यजाण ॥ यथार्थमहिमाननामाचें ॥ ५० ॥ ऐसें
बोलोनितेदुर्मती ॥ उगेचनिवांतश्रवणकरिती ॥ तंवबोधराजसांगेलोकांप्रती ॥ अनुपमख्यातीनामाची ॥ ५१ ॥ ऐ
काऐकासकळजन ॥ नामफुकाचेंअतिपावन ॥ गोडतरीअमृताहून ॥ मीप्रचीतपाहूनबोलतों ॥ ५२ ॥ तरीसकळींपि
टोनिटाळी ॥ विठ्ठलनामेंद्याआरोळी ॥ वचनऐकोनितेवेळीं ॥ श्रोतेगर्जतीनिजप्रेमें ॥ ५३ ॥ ज्याणींकीर्तनांतबसविलें
होतेंप्रेत ॥ तेबोधल्यासिकायबोलत ॥ आह्मापुढेंबैसलाहागृहस्थ ॥ नाहींउच्चारीतहरिनाम ॥ ५४ ॥ सर्पडसोनिपा
वलामृत्य ॥ हेंबोधल्यासनाहींश्रुत ॥ मगमृतप्रेतासप्रेमळभक्त ॥ कायबोलततेंऐका ॥ ५५ ॥ बापायेऊनिनरदेहा
स ॥ हरिभजनाचानकरीआळस ॥ आतांटाळियापिटोनिउल्हासें ॥ मुखेंनामघोषउच्चारी ॥ ५६ ॥ बोधल्याचियाकी
र्तनांत ॥ लीलानाटकीपंढरीनाथ ॥ ऐकोनिनिजभक्ताचीमात ॥ विचारकरितमानसीं ॥ ५७ ॥ ह्मणेयाचेतंवगेलेआहे
तप्राण ॥ हेंश्रुतनाहींबोधल्याकारण ॥ नामउच्चारनकरितांयेण ॥ विक्षेपमनपावेलकीं ॥ ५८ ॥ मीसन्निधअसतांपां
डुरंग ॥ वितळोनिजाईलकीर्तनरंग ॥ मगयमधर्मासिरुक्मिणीरंग ॥ निजमुखेंसांगेतेधवां ॥ ५९ ॥ कीर्तनांतप्रेतबैसलें
जाण ॥ याचेसत्वरपरतवीप्राण ॥ ऐकोनिकृपासिंधूचेंवचन ॥ अवश्यह्मणेश्राद्धदेव ॥ ६० ॥ तोंप्रेतउठोनित्यावेळीं ॥

१ रक्ताची गुळणी, फेंस. २ मोक्षदायक. ३ साक्षात्कार, अनुभव. ४ माहीत. ५ आनंदाने. ६ त्रास. ७ जवळ. ८ मृत्यूस. ९ यमधर्म.

नामघोषेंपिटिलीटाळी ॥ बोधल्याचेचरणकमळीं ॥ मिठीघातलीतयानें ॥ ६१ ॥ मगत्याचेसांगातीउठोनित्वरित ॥ बोधल्याससांगतीवृत्तांत ॥ ऐसीश्रोतयानींऐकतांमांत ॥ वाटलेंआश्चर्यसकळांसी ॥ ६२ ॥ जयजयकारेंपिटोनिटाळी ॥ आनंदलीभक्तमंडळी ॥ बोधल्याचेनेत्रकमळीं ॥ अश्रुपातलोटले ॥ ६३ ॥ ह्मणेदेवाधिदेवाभक्तवत्सला ॥ मजअनाथाचीपाळिसीलीला ॥ मजवृत्तांतअसताकळला ॥ तरीविक्षेपवाटलाअसताकीं ॥ ६४ ॥ जैसीमक्षिकाअन्नांतपडतां ॥ तीबाळकासिनसांगतांकाढीमाता ॥ तेवींआमुचाआधांतरुक्मिणीकांता ॥ तूंनसांगतांनिवारिसी ॥ ६५ ॥ यापरीआळवूनिकमळापती ॥ मगउजळिलीमंगळारती ॥ ओंवाळूनिश्रीरुक्मिणीपती ॥ नमस्कारप्रीतींघातला ॥ ६६ ॥ धामणगांवींचेनारीनर ॥ ह्मणतीबोधलाईश्वरीअवतार ॥ करावयाजनाचाउद्धार ॥ आलासाचारमृत्युलोकीं ॥ ६७ ॥ प्रेतउठविलेंकीर्तनांत ॥ हेंदृष्टीसदेखोनियांचरित ॥ हांसीचाप्रेमभावार्थ ॥ दिवसेंदिवसवाढला ॥ ६८ ॥ पंधरादिवसीं धामणगांवांत ॥ येऊनिकीर्तनश्रवणकरित ॥ ऐसेंतीनवर्षेंपर्यंत ॥ लोटतांअरिष्टवोढवलें ॥ ६९ ॥ साधकींकरितांईश्वरभजन ॥ त्यांजवळीयेतसेमहाविघ्न ॥ जेवींदुग्धेंभरूनिठेवितांभाजन ॥ मार्जारलवडूंपाहातसे ॥ ७० ॥ कुपथ्यापासींरोगसकळ ॥ कींदेहासअखंडजपतोकाळ ॥ कींयोगियासिसिद्धिनिश्चळ ॥ गोवूंपाहातीएकांतीं ॥ ७१ ॥ नातरीद्रव्यापासींजपतोतस्कर ॥ कींश्वापदांसिधरूंपाहेव्याघ्र ॥ कींनिशापतीसीसमग्र ॥ राहूआडवायेऊंपाहे ॥ ७२ ॥ तेवींईश्वरभक्तीकरितांजाण ॥ संचरूंपाहेअवचितविघ्न ॥ असोमागीलअनुसंधान ॥ परिसासज्जननिजप्रीतीं ॥ ७३ ॥ बोधल्याचाअनुग्रहघेतांजाण ॥ दासीसजाहलेंपूर्णज्ञान ॥ एकादशीसऐकोनिकीर्तन ॥ करीगमनएकांतीं ॥ ७४ ॥ नामींबैसलाविश्वास ॥ तोनिरंतरलागलानिदिध्यास ॥ ऐसींलोटलींतीनवर्षेंसावकाश ॥ तोंपातलेंभक्तीसमहाविघ्न ॥ ७५ ॥

१ वार्ता. २ प्राणी. ३ विघ्न. ४ प्रार्थनाकरून. ५ खरोखर. ६ संकट. ७ पात्र. ८ माजर. ९ मृत्यु. १० चोर. ११ हरिण. डुकर. कुत्री. इत्यादि. प्राणी. १२ चंद्र.

ममताईचेबंधुदोघेजण ॥ विभक्तराहूंपाहातीजाण ॥ ह्मणोनिहांसीकुणबीण ॥ विकरींघातलीतयांनीं ॥ ७६ ॥ परस्पें
रेंगांवांतजाहलेंश्रुत ॥ तिचेकर्णींप्रकटलीमात ॥ मगमानसींझालीचिंताक्रांत ॥ ह्मणेकर्मबळवंतमाझेंकीं ॥ ७७ ॥ मग
धंदासारूनिलवलाहीं ॥ सत्वरआलीधामणगावीं ॥ बोधल्याचेएकांतसमयीं ॥ चरणदोनीधरियेले ॥ ७८ ॥ कंठजा
हलासद्गदित ॥ नेत्रींवाहतीअश्रुपात ॥ हेअवस्थादेखोनिप्रेमळभक्त ॥ कायबोलततियेसी ॥ ७९ ॥ हांसेनवलवाटतें
चित्ता ॥ विपरीतदेखोनितुझीअवस्था ॥ कायउद्भवलीचित्तींचिंता ॥ तेतत्वतांमजसांगे ॥ ८० ॥ हांसीह्मणेगाबोधरा
या ॥ मायबापाजिवलगसखया ॥ आजपासोनितुझियापायां ॥ मीअंतरलेंनिश्चित ॥ ८१ ॥ धन्यानींविकरींघातलेंजा
ण ॥ गिऱ्हाईकहीआलेंदुरून ॥ आतांमाझेश्रवणींतुमचेंकीर्तन ॥ पडेलकोठूनस्वामिया ॥ ८२ ॥ बोधलाह्मणेऐकमाते
देहाचेंप्रारब्धअसेलजेथें ॥ जाणेलागेलनिश्चयेंतेथें ॥ तूंकासयाखंतींकरितेसी ॥ ८३ ॥ तरंगसागराआतौतें ॥ तेवाहात
फिरतीसभोंवते ॥ परीजीवनाविणनाहींतते ॥ दृष्टीसदिसतेंसकळांच्या ॥ ८४ ॥ तेवींआनंदसागरश्रीपांडुरंग ॥ आ
पणजीवत्याचेतरंग ॥ ऐसेंजाणतूंअंतरंगें ॥ मगचित्तींवियोगबाधेना ॥ ८५ ॥ यावरीहांसीउत्तरदेत ॥ मीयासाठीं
नाहींरडत ॥ शिवेशेजारींतुमचीसंगत ॥ तेमजनिश्चितींअंतरली ॥ ८६ ॥ इतुकेंबोलोनियांजाण ॥ तेथेंचपडलीमूर्च्छा
येऊन ॥ मागुतीदेहासिसांवरून ॥ गृहांतजाऊनबोलत ॥ ८७ ॥ ममताईह्मणेतेअवसरा ॥ तुमचेबंधूनींमजघातलें
विकरां ॥ ह्मणोनिआजिदुःखसागरा ॥ मीपडिलेंजननीये ॥ ८८ ॥ तरीतुह्मीठेऊनिआपुलेघरीं ॥ द्रव्यघालात्याचेप
दरीं ॥ ऐसेंह्मणोनितेअवसरीं ॥ पायांवरीलोटली ॥ ८९ ॥ दासीचीअवस्थादेखोनिनयनीं ॥ करुणाउपजलीममता
ईचेमनीं ॥ ह्मणेकांहींतरीउपायकरूनी ॥ इजलागोनीसोडवावें ॥ ९० ॥ आपुल्यासिद्रव्यनमिळेजाण ॥ तरीधांमण

१ नशीब. २ काळजी. ३ लाटा. ४ उदक. ५ समुद्र. ६ लहरी. ७ मन. ८ समुद्र. ९ नेत्र.

गांवींविकावेंवतन ॥ परीअनाथासिसोडवण ॥ विचारमनींदृढकेला ॥ ९१ ॥ बोधराजयेऊनिमंदिरीं ॥ हासीसअभ
यदीधलेंकरीं ॥ ह्मणेतूंग्रहासजाईपुढारी ॥ मागूनिसत्वरींमीयेतों ॥ ९२ ॥ वचनऐकूनियांऐसें ॥ तिजलासमाधानझा
लेंकैसें ॥ जेवींमृतप्रेतावरीसायासें ॥ अमृतवर्षेंजापरी ॥ ९३ ॥ कींवणवालागतांवर्षलाघन ॥ तेणेंविझोनिजायकृशा
न ॥ मगतरुवरांसिशीतळपण ॥ नवेपल्लवफुटती ॥ ९४ ॥ तेवींबोधल्याचेंअभयवचन ॥ ऐकूनिदासीसवाटलेंसमाधा
न ॥ मगराळेरासींउठोन ॥ गेलीअसेसत्वर ॥ ९५ ॥ मगबोधराजमागूनिजाऊनितेथ ॥ आपुल्यामेहुण्यांसिकायबोल
त ॥ तुह्मीदासीसविकतानिश्चित ॥ ऐकिलीमातंपरस्परें ॥ ९६ ॥ ऐसेंचित्तींअसेलजरी ॥ तरीहेद्यावीआमुचेघरीं ॥ मो
लसांगालजेंनिर्धारीं ॥ तेंदेऊंसत्वरीपाठवूनी ॥ ९७ ॥ बोधल्याचेंवचनपडतांकांनीं ॥ दुर्बुद्धिसंतप्तझालेमनीं ॥ ह्मण
तीआमुचेंमनुष्यतुमचेसदनीं ॥ आह्मीनदेऊंचसर्वथा ॥ ९८ ॥ शिवेशेजारींवतनदार ॥ पुरातनसोयरेनिर्धार ॥ आणि
काफुकटदेऊंपर ॥ नदेऊंसाचारतुह्मांसीं ॥ ९९ ॥ ऐकूनिअभिमानाचीमात ॥ निवांतराहिलाविष्णुभक्त ॥ हांसीआ
क्रंदतमंदिरांत ॥ ह्मणेकर्मविचित्रपैंमाझें ॥ १०० ॥ मगबोधराजह्मणेहांसीकारण ॥ सोयऱ्यांदेखताबोलेवचन ॥ मीवि
ठोबाचीविनंतीकरून ॥ तुजकारणआणवितों ॥ १ ॥ ऐसेंह्मणूनितेसमयीं ॥ परतूनिआलेधामणगांवीं ॥ कांतेपासींवृत्तांत
सर्वही ॥ सांगीतलातेधवां ॥ २ ॥ इकडेराळेरासीपिशुनांसी ॥ परमभयउपजलेंमानसीं ॥ ह्मणेबोधलासांगोनिविठोबासी ॥
मारवीलहांसीसनिश्चयें ॥ ३ ॥ येथेंबोलोनिगेलापणं ॥ तेंकदापिनव्हेअसत्यवचन ॥ तरीआतांसत्वरग्राहिकआणो
न ॥ इजकारणवोपावें ॥ ४ ॥ तोंपरग्रामींचेघेणार ॥ तेचिदिवसींआलेसत्वर ॥ हांसीआणितिचीकुमरं ॥ विकतघेत
लीतयांनीं ॥ ५ ॥ पंचवीसहोनदेऊनित्वरित ॥ लिहूनिघेतलेंखरेदीखत ॥ हांसीकुणबीणआक्रंदत ॥ ह्मणेपंढरीनाथ

१ मेघ, पर्जन्य. २ अग्नि. ३ वृक्ष. ४ अंकुर. ५ गोष्ट. ६ घरीं. ७ प्रतिज्ञाकरून. ८ कंन्या.

नचेकीं ॥ ६ ॥ दीनदयाळापंढरीनाथा ॥ माझ्याधांवण्याधांवआतां ॥ सांडोनियांदेहममता ॥ प्राणतत्वतांदेईन्नमी ॥७॥
बोधलासांगोनिगेलामज ॥ कींविठोबायेऊनिनेईलतुज ॥ तरीत्याचेंवचनअसत्यआज ॥ होईलऐसेंवाटतें ॥ ८ ॥ जा
णोनिदासांचेंमनोगत ॥ तत्काळपंढरीनाथआलेतेथ ॥ विप्रवेषघेऊनित्वरित ॥ प्रकटलाअनंतत्याठायां ॥ ९ ॥ पिशुना
चेअंगणीसहज ॥ उभेठाकलेअधोक्षज ॥ हांसीसिह्मणतीतुज ॥ बोधराजेंबोलाविलें ॥ ११० ॥ ऐसीऐकोनिविप्रवाणी ॥
दासीसहर्षवाटलामनीं ॥ तिणेंब्राह्मणाचेचरणीं ॥ मिठीघातलीनिजप्रेमें ॥ ११ ॥ कौतुकवर्तलेंअतिअद्भुत ॥ तेंसाद
रऐकाभाविकभक्त ॥ हांसीसहितपंढरीनाथ ॥ झालेगुप्ततेठायीं ॥ १२ ॥ हांसीचीकन्याहोतीधाकुटी ॥ तेहीपाठविली
वैकुंठीं ॥ सोयरेकौतुकदेखोनिदृष्टीं ॥ आश्चर्यकरितीतेधवां ॥ १३ ॥ ह्मणतीआश्चर्यजाहलेंमोठें ॥ कुडीसहितगेलीकोठें
गिऱ्हाईकह्मणतीप्राक्तनखोटें ॥ आमुचेंदिसोनआलेंकीं ॥ १४ ॥ आह्मीग्रामींनेलीनसतांकुणबीण ॥ येथेंचअदृश्यजा
हलीजाण ॥ तरीपरतूनिद्यावेजीआमुचेहोन ॥ ऐसेंवचनबोलिले ॥ १५ ॥ पिशुनह्मणतीतेअवसरीं ॥ खरेदीखतदाधिलें
करीं ॥ आतांलांझाआमुचेपदरीं ॥ राहिलानाहींसर्वथा ॥ १६ ॥ मूळआलाहोताजोब्राह्मण ॥ बोधल्याचेंनामसांगीतलें
त्यान ॥ तरीतुह्मीधामणगावांसजाऊन ॥ वादसांगणंतयासी ॥ १७ ॥ यावरीगिऱ्हाईककायबोलत ॥ परस्परेंआह्मी
ऐकिलीमात ॥ कींबोधलातुह्मापासीविकत ॥ कुणबीणमागतहोताकीं ॥ १८ ॥ तुह्मीदीधलीनाहींत्याजला ॥ मगतो
जातेसमयींकायबोलिला ॥ कींविठोबायेऊनइजला ॥ घेऊनिजाईलनिश्चयें ॥ १९ ॥ तरीतैसेंचघडोनिआलेंपाहीं ॥
त्याकडेआमुचावादनाहीं ॥ तुह्मीहोनलत्वलाहीं ॥ टाकूनिद्यावेआमुचे ॥ १२० ॥ ऐसापरस्परेंजाणा ॥ वादलागला
तिघांजणां ॥ भक्तकैवारीपंढरीराणा ॥ चरित्रवाढवीदासांचें ॥ २१ ॥ आणिकचरित्रअद्भुतदेख ॥ सादरपरिसाभक्त

१ मनांतिल भाव. २ चमत्कार. ३ देहासुद्धां. ४ दैव ५ दुष्ट, चहाडखोर. ६ वाद, वायदा. ७ खबर, वर्तमान.

भाविक ॥ धामणगावांतअंत्यजएक ॥ असेचाळकबहुभापीतो ॥ २२ ॥ तोबोधलयासिह्मणेएकांतीं ॥ उपदेशद्यावा
जीमजप्रती ॥ तुमचेचरणींलागलीप्रीती ॥ ह्मणोनिविनंतीकरीतसें ॥ २३ ॥ ऐकूनिबोलेप्रेमळभक्त ॥ मीअनुग्रहको
णासिनाहींदेत ॥ जरीआज्ञाकरीलपंढरीनाथ ॥ तरीपुसेनत्यातंएकांतीं ॥ २४ ॥ मगध्यानींआणूनिवैकुंठनायक ॥
ह्मणेदेवाविनंतीएकएक ॥ आपुलेग्रामींचाअनामिक ॥ दिसतोभाविकमजलागीं ॥ २५ ॥ तोबहुतदिवसमजविनवि
त ॥ ह्मणेमाझेमस्तकींठेवीहात ॥ जरीआज्ञादेसीलमजनिश्चित ॥ तरीअंगिकारत्याचाकरीनमी ॥ २६ ॥ ऐकूनिबो
धल्याचेंवचन ॥ कायबोलतीजगज्जीवन ॥ नीचयातीसउपदेशजाण ॥ सर्वथाआपणनद्यावा ॥ २७ ॥ जोअखंडअवि
श्वासीमनीं ॥ आणिअनास्थाधरीशास्त्रश्रवणीं ॥ तरीसद्गुरूनेंतयालागोनी ॥ अनुग्रहसर्वथानद्यावा ॥ २८ ॥ पुस्त
काचीफळश्रुतीपाहून ॥ कामनिककरीआवर्त्तन ॥ ऐशाशिष्यासिसद्गुरून ॥ उपदेशसर्वथानद्यावा ॥ २९ ॥ जोमनीं
धरूनिचावटी ॥ वाचकांसिखोदूनपुसेगोष्टी ॥ त्यासिसद्गुरूनेंकृपादृष्टीं ॥ पाहोंनयेचीसर्वथा ॥ १३० ॥ शिष्यअसावा
सज्ञानविरक्त ॥ नातरीभाविकप्रेमळभक्त ॥ ऐसेंबोधल्यासिरुक्मिणीकांत ॥ असेसांगतएकांतीं ॥ ३१ ॥ हातोंअना
मिकहीनयाती ॥ परमनष्टचांडाळकुमती ॥ हेंतुजसत्यनवाटेचित्तीं ॥ तरीपाहेप्रचीतीसत्वर ॥ ३२ ॥ तुझेखळ्यांती
लरासपूजा ॥ उदयीकआहेभक्तराजा ॥ अनामिकासबोलावूनतुझा ॥ वृषभमारवीत्याहातीं ॥ ३३ ॥ तयासिदाख
वीऐशीप्रीती ॥ हेंवृत्तनसांगेकोणाप्रती ॥ जरीहीगोष्टलोपलीतयाहातीं ॥ तरीउपदेशतयाप्रतीदेइजे ॥ ३४ ॥ बोध
लाह्मणेपंढरीनाथा ॥ मीहिंसाकर्मनकरींसर्वथा ॥ कासयाबैलमारवावावृथा ॥ हेंमाझियाचित्तानयेकीं ॥ ३५ ॥ ऐ
कोनिह्मणेरुक्मिणीरमण ॥ माझीआज्ञातुजप्रमाण ॥ हिंसाकर्माचेंदूपण ॥ तुजकारणघडोंनेदीं ॥ ३६ ॥ दुसरेदिवसीं

१ अतिशूद्र. २ उपदेश. ३ बैल. ४ गुप्त राहिली तर.

अनामिकयेऊन ॥ बोधल्याचेएकांतींधरीचरण ॥ ह्मणेअनुग्रहद्यावामजलागून ॥ कृपाकरूनयेसमर्था ॥ ३७॥ माणकोजीह्मणेऐकमाहारा ॥ राशीवरकापीआमुचागोऱ्हा ॥ कोणासिकळोंनेदीचविचारा ॥ तरीसच्छिष्यखरातूंमाझा ॥ ३८ ॥ अवश्यह्मणोनितेअवसरीं ॥ अनामिकेंबैलवधिलाकरीं ॥ मांसरांधोनिआणिकेघरीं ॥ भातभाकरीकरविल्या ॥३९॥ रासपूजावयाबोधराज ॥ मेळविलेसोयरेगोत्रज ॥ मांसभाकरीदेतांसहज ॥ अद्भुतचोजवाटलेंत्यां ॥४०॥ ह्मणतीबोधल्याचीढांसळलीवृत्ती ॥ हिंसाकर्मकरितोपुढती ॥ अजांपुत्रमारूनिआजिचेरातीं ॥ मायवतांप्रीतींजेववीत ॥ ४१ ॥ परीवृषभमारविलाऐसेंजाणा ॥ हाविचारठावानाहींकोणा ॥ जेऊनिआपुलालेसदना ॥ गेलेसत्वरतेधवां ॥ ४२ ॥ अनामिकासह्मणेबोधलाभक्त ॥ वृषभाचेंशीरलपवीराशींत ॥ चर्मगांडीभुसाआंत ॥ कोणासिमातकळोंनेदी ॥ ४३ ॥ तोंअनामिकाचें फुगलेंपोट ॥ ह्मणेकेव्हांहोईलआतांपहांट ॥ सांगेनलोकांसिहेगोष्ट ॥ ह्मणोनिवटवटकरीतसे ॥ ४४ ॥ इतक्यांतउगवलादिनकर ॥ गावांतगेलादुराचार ॥ फेरीकरीएकसर ॥ मागेभाकरघरोघरीं ॥४५॥ रिघोनिकुणब्यांचेघरीं ॥ बैसेजाऊनित्यांशेजारीं ॥ तंवतेह्मणतीहोईदूरी ॥ कैसाभीतरींआलासी ॥ ४६ ॥ तंवतोतयांसिघालीवाद ॥ तुह्मांआह्मांतकायभेद ॥ बोधराजेंकालप्रसिद्ध ॥ वृषभमारिलाराशीवरी ॥ ४७॥ आणितुह्मींमांसभक्षिलेंसाचार ॥ आतांमजकांधरितांदूर ॥ ऐसेचरीतींघरोघर ॥ सांगेसाचारलोकांसी ॥४८॥ गुणगुणउठलीगावांत ॥ ह्मणतीबोधल्यानेंकेलेंअनुचित ॥ तोह्मणवीतसेहरिभक्त ॥ बाटविलेंगोतआपुलें ॥४९॥ एकह्मणतीहेअसत्यमात ॥ एकह्मणतीहेंयथार्थ ॥ बोधल्याचागोऱ्हांनिश्चित ॥ नाहींदिसतगोठणीं ॥१५०॥ गोत्रजसोयरेहोऊनिगोळा ॥ एकांतींबैसोनिविचारकेला ॥ ह्मणतीपुसावेंबोधल्याला ॥ कींकैसेंआह्मांसिबाटविलें ॥ ५१ ॥ अनामिकासह्मणतीसकळजन ॥ मुद्दादाखविसीआह्मांकारणं ॥ तोह्मणेवृषभा

१ उपदेश, २ बैल, ३ आपल्या हातानें, ४ नवल, चमत्कार, ५ बोकड, ६ पुरून टाकं, ७ सूर्य, ८ आंत, ९ करूं नये तें, अयोग्य, १० बैल.

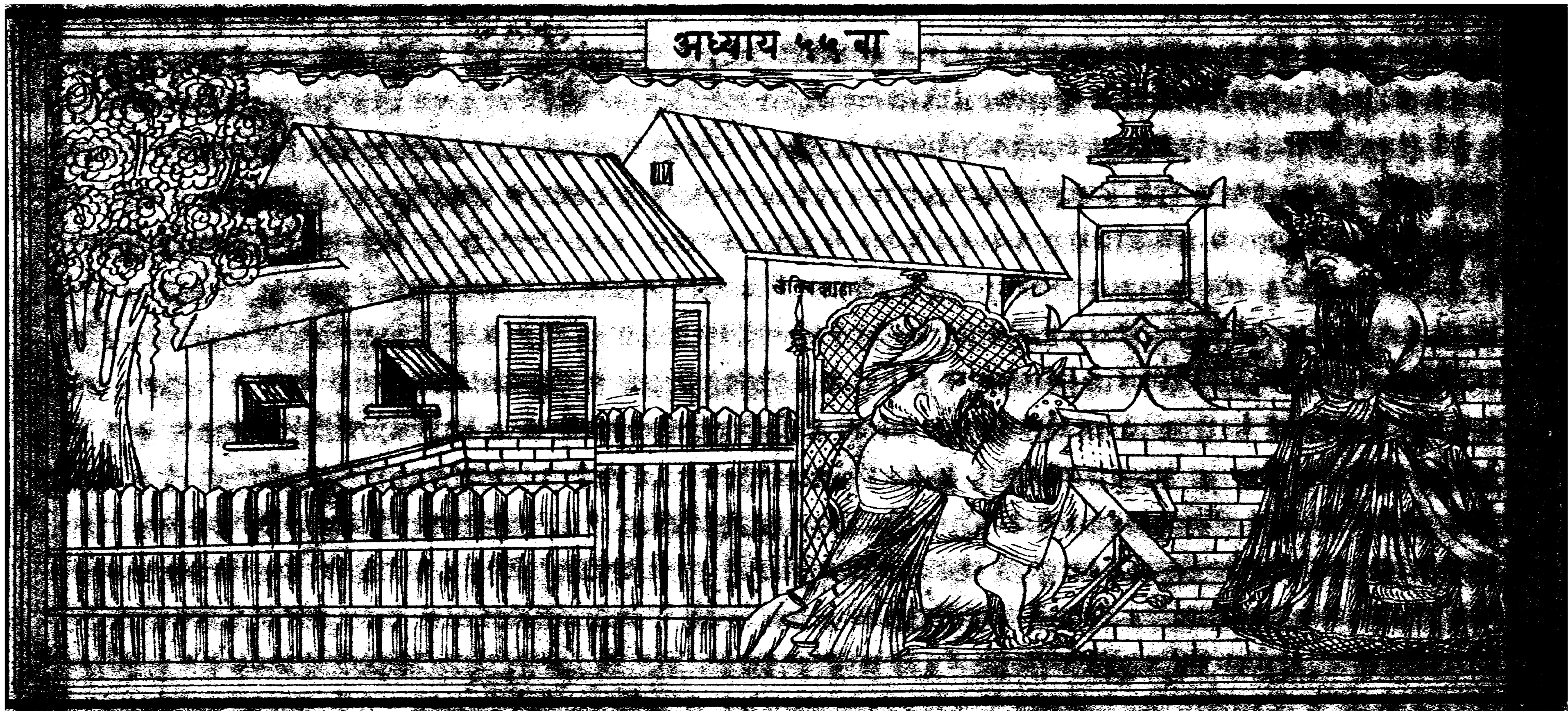
चेंशिरकापून ॥ ठेविलेंलपवूनराशींत ॥ ५२ ॥ चर्मलपविलेंभुसाआंत ॥ चलातुझ्मासिदाखवितोंत्वरित ॥ ऐकोनिदुर्जना
चीमात ॥ झालेसंतप्तसकळिक ॥ ५३ ॥ ह्मणतीजाऊनिसकळजण ॥ बोधल्याचाजीवेंचिघ्यावाप्राण ॥ मगराजापुसे
लआपणांकारण ॥ तरीपडेलनांगवणतेंदेऊ ॥५४॥ ऐसेंबोलोनिदुराचारी ॥ डांगाघेतल्याआपुलेकरीं ॥ बोधल्यापासी
सत्वरीं ॥ येऊनउभेराहिले ॥ ५५ ॥ तंवत्याणेंलावूनिनेत्रपातीं ॥ हृदयींचिंतिलीश्रीविठ्ठलमूर्ती ॥ नामस्मरणएकांतीं ॥
करीतबैसलानिजप्रेमें ॥ ५६ ॥ लोकह्मणतीहोईसावध ॥ करावयासआलोंतुझावध ॥ ऐसाकैसारेतूंमैंद ॥ बाटविलेंप्र
सिद्धसकळांसी ॥५७॥ बोधलाह्मणेपंढरीनाथा ॥ ऐसियासंकटींपावेआतां ॥ तुजवांचूनिकृपावंता ॥ कोणरक्षितादीना
सी ॥ ५८ ॥ तंवतेह्मणतीदुराचार ॥ तुजआतांनपावेरुक्मिणीवर ॥ आह्मासिकापूनघातलेंढोर ॥ भ्रष्टाकारकेलाकीं
॥ ५९ ॥ अनामिकासिह्मणतीतेअवसरीं ॥ मुद्दाआणूनदावीसत्वरीं ॥ अवश्यह्मणोनिदुराचारी ॥ राशीभीतरींपाहात
से ॥ १६० ॥ वृषभाचेंशिरहोतेंत्यांत ॥ तेंबोकडाचेंकरीपंढरीनाथ ॥ तयाऐसेंचचर्मकरित ॥ देखिलेंअकस्मातकाढितां
॥ ६१ ॥ अनामिकेंतेंघेऊनहातीं ॥ अधोमुखपाहेतोदुर्मती ॥ ह्मणेम्यांवृषभमारिलानिश्चितीं ॥ विपरीतगतीहेजाह
ली ॥ ६२ ॥ गांवकरीबोधल्यासह्मणतीपाहे ॥ तुझागोऱ्हाजाहलाकाये ॥ तोंकौतुककरीपंढरीराये ॥ जेंनहोयेकोणा
सी ॥ ६३ ॥ वृषभकापिलाहोतादेखा ॥ तोसावधकेलापहिल्यासारिखा ॥ तेव्हांआश्चर्यवाटलेंलोकां ॥ ह्मणतीअना
मिकलटिकाची ॥ ६४ ॥ अंत्यजासिह्मणतीग्रामवासीजन ॥ तुझाचआह्मींघेऊंप्राण ॥ तुवांअसत्यघेऊनतुफान ॥ कर
विलेंछळणबोधल्याचें ॥ ६५ ॥ ऐकोनसकळांचीसक्रोधउक्ती ॥ थरथरांकांपेतोदुर्मती ॥ मगविष्णुभक्तासिलोटांगण
प्रीतीं ॥ अंत्यजघालीतेधवां ॥ ६६ ॥ ह्मणेमीअनंतअपराधीजाण ॥ हीनयातीचांडाळदुर्जन ॥ आतांअपराधक्षमाक

१. डोकें. २ दंड, शिक्षा. ३ सोटे, काठ्या. ४ गळफांस घालणारा, फांसेगार. ५ खालीं तोंड करून. ६ क्रोधयुक्त भाषण.

रून ॥ माझेप्राणवांचवी ॥ ६७ ॥ ऐकूनिदुर्जनाचीवाणी ॥ करुणाउपजलीतयाचेमनीं ॥ मगग्रामवासीयांससांगेवच
नीं ॥ यासिकोणीनमारावें ॥ ६८ ॥ मगअहंताटाकूनिसमस्त ॥ बोधल्यासिघालीदंडवत ॥ चित्तींजाहलाअतिलज्जि
त ॥ अनुचितघडलेंसकळांसी ॥ ६९ ॥ तोंइकडेबोधल्यासिरुक्मिणीकांत ॥ ध्यानांतयेऊनिकायबोलत ॥ तुजसांगीत
लाम्यांगुह्यार्थ ॥ अनुभवेंप्रचीतआलीकीं ॥ १७० ॥ बोधलाह्मणेजगज्जीवना ॥ तुझापारनकळेकवणा ॥ ह्मणूनिमि
ठीघातलीचरणा ॥ वैकुंठराणाहांसतसे ॥ ७१ ॥ आणिकचरित्रअमोलिक ॥ सादरऐकाभक्तंभाविक ॥ धामणगांवीं
चेसकळलोक ॥ देखतीकौतुकनानापरी ॥ ७२ ॥ ह्मणतीबोधलानव्हेमानवीनर ॥ परमज्ञानीअतिउदार ॥ केवळई
श्वरीअवतार ॥ केलाभवपारसकळांचा ॥ ७३ ॥ एकेदिवसींअवर्षणीं ॥ पर्जन्यनपडेचमेदिनीं ॥ ह्मणूनिघानणगांवीं
चीपेरणी ॥ अग्रधान्याचीराहिली ॥ ७४ ॥ आश्विनमासपर्यंतजाण ॥ पडिलेंहोतेंअवर्षण ॥ मगकार्तिकांतस्वातीचाप
र्जन्य ॥ अपारधनवर्षला ॥ ७५ ॥ बोधल्यानेंकाढोनिकर्ज ॥ पेरावयासिघेतलेंबीज ॥ गांवकरीकरूनिविरज ॥ चालि
लेकाजकरावया ॥ ७६ ॥ तोंदिंडचापताकाघेऊनिकरीं ॥ यात्राचालिलीपंढरपुरीं ॥ दृष्टीसदेखोनितेअवसरीं ॥ बोधरा
जअंतरींसंतोपला ॥ ७७ ॥ यात्रेकरीयांसदंडवत ॥ सद्भावेंसाष्टांगघालित ॥ ह्मणेआजिआमुचेंभाग्यऊर्जित ॥ ह्मणोनि
संतभेटले ॥ ७८ ॥ त्यासमारंभांतहोतेब्राह्मण ॥ तेबोधल्यासिबोलतीवचन ॥ तूंदुष्काळींकरितोसिअन्नदान ॥ आलोंह्म
णूनयाठायां ॥ ७९ ॥ ऐकूनिद्विजवरांचेंवचन ॥ ह्मणेआपुलेगृहींतोंनाहींधान्य ॥ आणिविमुखगेलियासंतसज्जन ॥ त
रीसखासिहानहोयकीं ॥ १८० ॥ मगबोलावूनिनिजपुत्रासी ॥ एकांतींविचारसांगेत्यासी ॥ कींहेंबीजनेऊनिघरासी ॥
भोजनसंतांसींघालावें ॥ ८१ ॥ भूमीपीकदेतसेनिर्जीव ॥ मगसंततोंआहेसजीव ॥ यांचेउदरींबीजपेरितांसर्व ॥ काय
एकनव्हेसांगपां ॥ ८२ ॥ ऐसीपित्याचीवचनोक्ती ॥ ऐकोनियमाजीसंतोपेचित्तीं ॥ विरजेमिळालेहोतेशेतीं ॥ तेग्रामांत

मागुतींपरतविले ॥ ८३ ॥ बीजहोतेंसवामण ॥ तेंदळोनियात्रेकऱ्यांसघातलेंअन्न ॥ कडूभोंपळयाचेंबीजघेऊन ॥ आपुल्या
शेतींपेरिलें ॥ ८४ ॥ ईश्वरकरणीअघटित ॥ तुंबिनीसिफळेंआलींबहुत ॥ ग्रामवासीलोकहांसत ॥ ह्मणतीविपरीतहेंकेलें
॥ ८५॥ यात्रेकऱ्यांसबीजघालोनियां ॥ कडूभोंपळेपेरिलेकासया ॥ तंवएककुटिळयेऊनियां ॥ कायबोलिलातेंऐका॥८६॥
बोधलापाटीलगांवचाराजा ॥ आह्मीसकळतयाचीप्रजा ॥ आपुल्यासांडावयालौकिकलाजा ॥ ऐसेंतयासीवाटतसे ॥
॥ ८७ ॥ एकएकद्यावासकळांहातीं ॥ ह्मणोनिपेरिलेआहेतशेतीं ॥ ऐकूनिदुर्जनांचीवचनोक्ती ॥ गदगदांहांसतीसकळ
जन ॥८८॥ ह्मणतीबोधल्याचेशेतींजाऊन ॥ कौतुकपाहूंअवघेजण ॥ कैसेंपीकआलेंसघन ॥ ऐसेंह्मणोनऊठिले॥८९॥
क्षेत्रांतपाहातांतेवेळ ॥ तंवतुंबिनीसिबहुतआलींफळं ॥ एकभोंपळातोडूनितत्काळ ॥ फोडोनियांपाहाती ॥ १९० ॥
तेथेंनवलदेखिलेंअद्भुत ॥ उत्तमगहूंनिघालेत्यांत ॥ ह्मणतीईश्वरकरणीअघटित ॥ साश्चर्यचित्तसकळांचें ॥ ९१ ॥ ग्रा
मींचाहवालदारहोतातेथ ॥ ह्मणेराजासिसांगणेंलागेलहेमात ॥ तेणेंअविंधराजासित्वरित ॥ लिहूनवृत्तांतपाठविला ॥
॥ ९२ ॥ पत्रवाचितांचियवन ॥ ह्मणेकृत्रिमविद्याकेलीजाण ॥ मगढालाईतपांचजण ॥ धामणगांवांतपाठविले ॥
॥ ९३ ॥ त्याणींबोधल्यासिपुढेंघालून ॥ राजद्वारीनेलेंजाण ॥ अविंधेंपुसतांवर्तमान ॥ केलेंनिवेदनसकळिक ॥९४॥
सक्रोधहोऊनिराजापुसे ॥ भोंपळयांतगहूंआलेकैसे ॥ येरूह्मणेमजठाउकेंनसे ॥ पंढरीनिवासेंहेंकेलें ॥ ९५ ॥ ऐको
निनिजभक्ताचीवाणी ॥ विश्वासनवाटेत्यालागूनी ॥ जैसेंश्रीरामचरित्रऐकोनी ॥ पिशाचमनींजळताती ॥ ९६ ॥ कां
गीताशास्त्रवाचितांसंजयास ॥ त्याचाधृतराष्ट्रासिनाहींविश्वास ॥ तेवींबोधल्याचेशब्दअविंधास ॥ असत्यवाटलेतेध
वां ॥ ९७ ॥ ॥राजाबोलेक्रोधायमान ॥ माणकोजीबोधल्यासिकरावेंयवन ॥ मगभक्षावयामांसबोन ॥ तत्काळजाण
आणविलें ॥ ९८ ॥ बोधल्यासिबैसविलाभोजनासी ॥ तोंत्याच्याझाल्याफुलेंतुळसी ॥ राजाउठोनिवेगेंसी ॥ नमनबो

धल्यासीकरीतसे ॥ १९ ॥ ह्मणेजेंइच्छिलतुझेंमन ॥ तेंमजमागेसंपत्तिधन ॥ बोधल्याचेंकंटाळलेंमन ॥ चालिलाउठो
नसत्वर ॥ २०० ॥ राजयासह्मणेतेअवसरीं ॥ कांहींचइच्छानाहींअंतरीं ॥ कामधेनूबांधिलीअसतांघरीं ॥ मगदारोदा
रींकांजावें ॥ १ ॥ कल्पतरूअंगणींअसतांजाण ॥ मगकासयालावावेंसिंदीवन ॥ सांडोनिऐरावतवहन ॥ खरावरीबैस
णअनुचित ॥ २ ॥ आम्रवृक्षाचीसांडोनिछाया ॥ हिंवरातळींबैसावेंकासया ॥ कींनरदेहासिविटोनियां ॥ पशुजन्मवा
यांकांघ्यावा ॥ ३ ॥ सांडूनिबकुलसेवंती ॥ पुंगळवेलकांधरावीहातीं ॥ कींदुरावूनसंतसंगती ॥ निंदकासीप्रीतीकरूं
नये ॥ ४ ॥ कींहरिकीर्तनटाकोनियां ॥ डफगाणेंऐकावेंकासया ॥ दहींदूधगृहींअसोनियां ॥ तक्रासिवायांकांधुंडावें
॥ ५ ॥ जेपरमहंसदीक्षापावलेपरम ॥ तेसर्वथानकरितीगृहस्थाश्रम ॥ तेवींश्रीरामभजनींजडलियाप्रेम ॥ तेराजस
न्माननघेती ॥ ६ ॥ ऐसेंह्मणोनितेसमयीं ॥ परतोनिआलेधामणगांवीं ॥ प्रेमळभक्तिअसोनिदेहीं ॥ अहंतानाहींतया
सी ॥ ७ ॥ नामरूपींजडलियाचित्त ॥ दासांसिनाठवेआह्मीभक्त ॥ तैशाचरीतींरुक्मिणीकांत ॥ देवपणत्यातेंकळेना ॥ ८ ॥
कनकाचामुगुटआणिपैंजण ॥ एकमुर्शीतआटलियाजाण ॥ मगत्यादोहींचेंनामाभिधान ॥ गेलेंहरपोनतत्काळ ॥ ९ ॥
तेवींपांडुरंगाचेंकरितांभजन ॥ बोधल्याचेंहरपोनगेलेंमीपण ॥ मगहृदयींधरूनिजगज्जीवन ॥ अद्वयभजनकरीतसे
॥ २१० ॥ एकसद्भावधरूनिअंतरीं ॥ धामणगांवींचिकेलीपंढरी ॥ चरित्रदाखवूनिनानापरी ॥ जडमूढउद्धरीनिजप्रेमें
॥ ११ ॥ पुढिलेअध्यायींकथाअद्भुत ॥ प्रेमळभक्तगणेशनाथ ॥ त्याचेंचरित्ररसाळबहुत ॥ तेंप्रेमळपरिसोतनिजप्रेमें ॥ १२ ॥
जोदीनदयाळरुक्मिणीकांत ॥ तोनिजकृपेंवदवीग्रंथार्थ ॥ महीपतितयाचाशरणागत ॥ भजनकरितनिजप्रेमें ॥ १३ ॥
स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ चतुःपंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ २१४ ॥
॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५४ ॥ ओव्या ॥ २१४ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

अध्याय ५५ वा

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीजगदीश्वरायनमः ॥ जयजयअचळाअव्ययाअविनाशा ॥ अनामाअरूपापरमपुरुषा ॥
ब्रह्मांडनायकाजगन्निवासा ॥ स्वानंदाधीशाश्रीहरी ॥ १ ॥ निजभक्तकरितीतुझेंस्मरण ॥ तुजलागींत्यांचेंनिदिध्यास
न ॥ जैसेचातकआणिमेघजाण ॥ मैत्रीपणेंनांदती ॥ २ ॥ कींबाळमातेचीकरीखंती ॥ तिजलागींलोभतैशाचरीती ॥ ते
वींप्रेमळभक्तांचीजैसीवृत्ती ॥ होसीरुक्मिणीपतित्यांसारिखा ॥ ३ ॥ कींपौर्णिमेचाचंद्रप्रकाशघन ॥ मनींउल्हासेसाग
रदेखोन ॥ तेवींनिजभक्तांचीकीर्तिऐकोन ॥ तूंजगज्जीवनसंतोषसी ॥ ४ ॥ भक्तींवर्णिलीतुझीस्तुती ॥ तुजहीआवडे
त्यांचीकीर्ती ॥ ह्मणोनिचरित्रेंमजहातीं ॥ भक्तविजयग्रंथींलेहविलीं ॥ ५ ॥ मागीलअध्यायाचेअंतींनिश्चित ॥ बोधला
जेंअविंधासदाविलीप्रचीत ॥ मगटाकूनियांधनसंपत्त ॥ हरिभजनींप्रीतलाविली ॥ ६ ॥ आतांसज्ञानविवेकीअतिवि
रक्त ॥ सद्गुरूउपासकगणेशनाथ ॥ त्यांचेंचरित्रअतिअद्भुत ॥ ऐकानिजभक्तभाविकहो ॥ ७ ॥ बालेघाटप्रांतींजाण ॥
सारसीउज्जनीनगरेंदोन ॥ तेथेंजयाचेंअधिष्ठान ॥ सप्रेमकीर्तनकरितसे ॥ ८ ॥ सेलीमुद्राकानींअसती ॥ वस्त्रकौपीनें
नेसेप्रीतीं ॥ याविरहितकाहींउपाधिनिश्चितीं ॥ नावडेचित्तींतयाचे ॥ ९ ॥ दिवसाराहूनअरण्यांत ॥ एकांतींश्रीहरीचेंभ
जनकरित ॥ रात्रींनगरांतप्रेमभरित ॥ गुणानुवादवर्णीतसे ॥ १० ॥ नावडेकवणाचासन्मान ॥ लौकिकपूजादांभिक
भजन ॥ नावडेवस्त्रसंपत्तिधन ॥ मिष्टान्नभोजननावडे ॥ ११ ॥ तंवशिवाजीराजापंढरीसी ॥ यात्रेसआलाएकेदिवसीं ॥
ऐकूनिगणेशनाथाचेकीर्तीसी ॥ आलाभेटीसीनृपवर ॥ १२ ॥ करूनियांसाष्टांगनमन ॥ श्रवणकरीतबैसलाकीर्तन ॥
गणेशनाथाचेंविशालज्ञान ॥ कवित्वबोलणंप्रसादिक ॥ १३ ॥ नानापरीचेदृष्टांतदेऊन ॥ अभंगरचीजैसेबाण ॥ तेणें
श्रोतयांचेश्रवण ॥ सुखपावतीअपार ॥ १४ ॥ तंवशयनकरावयाआपणातें ॥ पलंगकरविलानृपनाथें ॥ ह्मणेप्रथमदि

---

१ न चळणारा, न ढळणारा, व नाश न पावणारा. २ नामरूपा वेगळा. ३ आचरण, भावना. ४ मनमास. ५ विचारशील. ६ राहाणें, वास. ७ लंगोटा. ८ शिवाजी राजा.

वसींगणेशनाथ ॥ निजवावानिश्चितयावरी ॥ १५ ॥ मगकरजोडोनिह्मणेस्वामी ॥ एकरात्रक्रमावीआमुचेआश्रमीं ॥
तल्पकरविलानूतनआह्मीं ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ १६ ॥ पाहूनिनृपवराचाआदर ॥ नाथासिसंकटपडिलेंथोर ॥
जैसाहरिणीसिनेऊंह्मणतांव्याघ्र ॥ भयेंअंतरकांपेतियेचें ॥ १७ ॥ संकटजाणोनितेवेळ ॥ अवश्यह्मणेवैराग्यशीळ ॥ म
गखडेवेंचोनिएकओंजळ ॥ पदरींबांधिलेतेधवां ॥ १८ ॥ देखोनिनृपवरपुसेतया ॥ कंकरवेंचोनिघेतलेकासया ॥ येरू
उत्तरदेततया ॥ गणतीध्यावयानामांची ॥ १९ ॥ शिबिकेंतबैसवोनितेअवसरीं ॥ राजाघेऊनगेलाबिढारीं ॥ सुमनशे
जरचोनिवरी ॥ गणेशनाथासिनिजविलें ॥ २० ॥ त्रयोदशगुणीकरूनविडे ॥ तबकींठेविलेतयापुढें ॥ समयालावूनि
अतिनिवाडें ॥ टाकिलेपडदेचहूंकडे ॥ २१ ॥ नानापरीचेपरिमळनिश्चिती ॥ उपचारविलासभोगसंपत्ती ॥ ठेवूनियां
तेथेंनृपती ॥ बाहेरआलासत्वर ॥ २२ ॥ तोस्पर्शविषयदेखोनिनेत्रीं ॥ अनुतापवाटलासकळगात्रीं ॥ जैसाकांद्विजअ
ग्निहोत्री ॥ यवनमंदिरींकोंडिला ॥ २३ ॥ कींव्याघ्रेंजितीचिधरूनगाये ॥ आपुलेजाळींतघेऊनजाये ॥ तेजैशिलवकर
निघोंपाहे ॥ धरूनभयेमानसीं ॥ २४ ॥ नातरीकाननींहूनिआणिलेंहरिण ॥ राजमंदिरींबांधिलेंजाण ॥ मगतेंमान
सींइच्छितपूर्ण ॥ जाईनसूटोनकधींमी ॥ २५ ॥ कींघृतांतजवितधरोनिमासा ॥ घालितांतळमळकरीजैसा ॥ राजाचाभो
गउपचारतैसा ॥ गणेशनाथासीवाटला ॥ २६ ॥ कींनूतनरावेंपिंजऱ्यांतघातला ॥ मगचारापाणीनरुचेत्याला ॥ ते
वींतल्पकावरीविरक्तभला ॥ कंटाळलातेरीतीं ॥ २७ ॥ सांगातेंघेतलेहोतेकंकर ॥ तेपसरूनिटाकिलेपलंगावर ॥ त्याज
वरीनिजलेघटिकाच्यार ॥ तंवउदयासिदिनकरपातला ॥ २८ ॥ दर्शनासिआलाझडकरी ॥ तोंखडेआंथरलेपलंगाव
री ॥ विस्मितहोऊनिनिजअंतरीं ॥ नमस्कारकरीसाष्टांग ॥ २९ ॥ नाथासिपुसेजोडोनिकर ॥ तंवतेदेतीप्रत्युत्तर ॥ शय

१ पलंग. २ चित्त, मन. ३ खडे, दगड. ४ पालखींत. ५ फुलांची. ६ पश्चात्ताप. ७ जीवंत. ८ वनांतून. ९ तुपांत. १० पोपट. ११ सर्व.

नकरितांपलंगावर ॥ निद्राअघोरलागेलकीं ॥ ३० ॥ तुझाहेतव्हावयापूर्ण ॥ खडेपसरूनकेलेंशयन ॥ जरीसुखदीध
लेंजीवाकारण ॥ तरीपुढेंदुःखभोगणेंतितुकेंची ॥ ३१ ॥ जैसीखरूजखाजक्तिांपाही ॥ परमसुखवाटेतेसमयीं ॥ मग
खाजनिघोनिगेल्यादेहीं ॥ सौख्यकांहींपडेना ॥ ३२ ॥ नातरीभोजनकरितांगोडवाटे ॥ परीवमनकारितांजीवकष्टे ॥
तेवींशयनसुखआधींगोमटें ॥ मगपरिणामींखोटेंदेहासी ॥ ३३ ॥ कांबचनागआधींमधुरलागत ॥ परीखाणारप्राणां
सिमुकत ॥ तेवींविषयभोगितांभयसत्य ॥ जाणानिश्चितनृपनाथा ॥ ३४ ॥ ऐसेंऐकतांचिवचन ॥ अनुतापजाहलारा
जयाकारण ॥ ह्मणेआजपासूनमीपलंगींशयन ॥ नकरींजाणसर्वथा ॥ ३५ ॥ निश्चयकरूनिनिजमानसीं ॥ तल्पक
अर्पिलाब्राह्मणासीं ॥ संतसंगाचीमहिमाऐसी ॥ ब्रह्मादिकांसिअगम्य ॥ ३६ ॥ गणेशनाथांचीऐसीस्थित ॥ तीन्हीं
अवस्थांतवैराग्यभरित ॥ वस्तीनकरीचग्रामांत ॥ हिंडेअरण्यांतसर्वदा ॥ ३७ ॥ स्वदेशांतकीर्तनहोतांजाण ॥ दर्शना
येतीभाविकजन ॥ नित्यअनुग्रहएकाळागून ॥ स्वइच्छेनेदेतसे ॥ ३८ ॥ मस्तकींहस्तपडतांजाण ॥ शिष्याचेंउडेप्रपं
चभान ॥ तोसंसारधंदाटाकून ॥ रानोरानहिंडतसे ॥ ३९ ॥ तोखळअथवादुराचार ॥ निंदकअथवासज्ञाननर ॥ परी
नाथाचाशिरींपडलियाकर ॥ अपारवैराग्यहोयतया ॥ ४० ॥ ऐसाएकसंवत्सरजंवलोट ॥ तंवशिष्यझालेतीनशेंसाठ ॥
लंगोटबंदवैराग्येंउद्भट ॥ आत्मज्ञानस्पष्टपावले ॥ ४१ ॥ पुरींपैठणींलोकबोलती ॥ जेकांयाचाउपदेशघेती ॥ त्यांचीत
त्काळउडोनप्रपंचभ्रांती ॥ मागेंहिंडतीसद्गुरूचे ॥ ४२ ॥ एकह्मणतीचेटकीदारुण ॥ एकह्मणतीघालितोमोहन ॥ एक
ह्मणतीआत्मज्ञान ॥ ठसावलेंसंपूर्णतयासी ॥ ४३ ॥ एकह्मणतीहास्वयेंपांडुरंग ॥ एकह्मणतीहेंअत्यंतढोंग ॥ एकह्म
णतीत्याचासंग ॥ करितांभवभंगहोतसे ॥ ४४ ॥ एकह्मणतीत्याचेदर्शना ॥ इतःपरजाऊंनयावेंकोणा ॥ एकह्मणती

१ चांगले वाटते. २ पश्चात्ताप. ३ पलंग. ४ उपदेश. ५ दुष्ट, निंदक. ६ संसारदुःखाचा नाश.

होणारचुकेना ॥ प्राक्तनींअसेलजेंकांहीं ॥ ४५ ॥ एकह्मणतीत्याचीभेटी ॥ घेऊनसांगोंच्यारगोष्टी ॥ कींबहुतांचेजी
वांचीकरूनिसांटि ॥ पडलीतुटीसंसारा ॥ ४६ ॥ ऐसेंह्मणोनिएकेदिवसीं ॥ आलेनाथाचेदर्शनासी ॥ तोंहेआम्रवृक्षा
चेछायेसी ॥ बैसलेहोतेध्यानस्थ ॥ ४७ ॥ मानसपूजाझालियात्वरित ॥ गणेशनाथपाहेभोंवत ॥ कींशिष्यबोलावूनि
येथ ॥ मस्तकींहस्तठेवावा ॥ ४८ ॥ तंवउभेठाकूनितेवेळ ॥ कायबोलतीनिंदकखळ ॥ तुह्मींशिष्यकरूनिभोळसाळ ॥
आपुल्यामागेंलाविले ॥ ४९ ॥ बहुतांचेसंसाराकेलीतुटी ॥ ह्मणोनिलोकहोतातिकष्टी ॥ आतांआह्मींसांगतोंएकगो
ष्टी ॥ तरीत्याचिरीतीवर्तावें ॥ ५० ॥ तुह्मीसंतआत्मज्ञानी ॥ दृष्टीसिंसारिख्याचारीखाणीं ॥ तरीझाडासिउपदेश
आजपासोनी ॥ करीतजावानिजकृपें ॥ ५१ ॥ अवश्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ तत्काळकौतुकदाखविलेंनयनीं ॥ जेंमृत्युलो
कींनानासाधनीं ॥ नयेघडोनीसर्वथा ॥ ५२ ॥ चूतवृक्षजुनाटहोतातेथ ॥ त्यासिउपदेशदेऊनित्वरित ॥ मस्तकींठेऊनियां
हस्त ॥ तारकमंत्रसांगीतला ॥ ५३ ॥ ऐसेंदृष्टीसदेखोन ॥ कायबोलतीतेविचक्षण ॥ मनुष्यांसिअनुग्रहसांगतांजाण ॥
जेंप्रपंचभानटाकिती ॥ ५४ ॥ हाउपदेशठसावलावृक्षासी ॥ हेंकैसेंअनुभवेलआह्मांसी ॥ तरीचमत्कारदाऊनियांनि
जकृपेंसी ॥ संशयनिरसीसकळांचा ॥ ५५ ॥ तंवभाकरभाजीयाजकारण ॥ नैवेद्यासिआणिलीहोतीकवण ॥ गणेश
नाथेंतेउचलोन ॥ आपुलेकरींघेतली ॥ ५६ ॥ उपदेशदीधलाज्यावृक्षाकारण ॥ तयासिकायबोलिलावचन ॥ हादेवा
चाप्रसादमुखपसरून ॥ प्रीतीकरूनभक्षीकां ॥ ५७ ॥ ऐसेंबोलतांसद्गुरुनाथ ॥ तंवअद्भुतकौतुकवर्तलेंतेथ ॥ झाडाचें
खोडअकस्मात ॥ उकललेंसर्वांदेखतां ॥ ५८ ॥ त्यामाजीभाकरघालितांदेख ॥ मिळोनिगेलेंपहिल्याचसारिख ॥ देखो
निआश्चर्यकरितीलोक ॥ तन्मयसकळिकझालेकीं ॥ ५९ ॥ गणेशनाथासितेवेळ ॥ नमस्कारकरितीविचक्षणखळ ॥ ह्म

१ नशिबीं, दैवांत. २ संगती. ३ रीतीनें. ४ जरायुज, स्वेदज, अंडज व उद्भिज. ह्या खाणीं. ५ पृथ्वीवर. ६ आंब्याचा वृक्ष. ७ उपदेश देतां. ८ तटस्थ, आश्चर्यमय. ९ दुष्ट.

णतीतुजऐसाभक्तप्रेमळ ॥ सज्ञाननिर्मळनसेची ॥ ६० ॥ आह्मीअहंकारधरूनिमना ॥ व्यर्थचिकेलीतुमचीछळणा ॥
ऐशारीतींबोलोनिवचना ॥ आपुल्यासदनांतेगेले ॥ ६१ ॥ एकेदिवसींगणेशनाथ ॥ अरण्यामाजीकीर्तनकरित ॥ श्र
वणासिआलेसज्ञानपंडित ॥ आणिवैष्णवभक्तविवेकी ॥ ६२ ॥ वैदिकशास्त्रज्ञआणिभाविक ॥ अठरावर्णांचेमिळालेलो
क ॥ कीर्तनप्रेमाचेंनिजसुख ॥ पाहावयासीपातले ॥ ६३ ॥ टाळविणेंमृदंगवाजत ॥ नामघोषगजरहोत ॥ नादेंअंबर
भरूनितेथ ॥ कोंदोनिगेलेंतेधवां ॥ ६४ ॥ तंववरतेकरूनिहात ॥ पताकाकरवीगणेशनाथ ॥ हेंदेखोनिसज्ञानपंडित ॥
कायबोलततेंऐका ॥ ६५ ॥ तूंतरभरोडीजातीचाहीन ॥ आह्मीतोंब्राह्मणउंचवर्ण ॥ कीर्तनींटाळयातुझेवचनेंकरून ॥
नपिटूंजाणसर्वथा ॥ ६६ ॥ यावरीगणेशनाथउत्तरदेत ॥ ह्मणेताडाचावृक्षउंचबहुत ॥ परीत्याचीछायाउपयोगींनिश्चि
त ॥ नाहींपडतकोणाचे ॥ ६७ ॥ तेवींअठरावर्णांमाजीनिपुण ॥ विप्रतंववरिष्ठपूज्यमान ॥ परीकीर्तनाचेउपयोगींजा
ण ॥ तुमचेकरनपडती ॥ ६८ ॥ तरीआतांस्वस्थकरूनिमन ॥ उगेंचतुह्मीकरावेंश्रवण ॥ टाळियावाजवितीलपाषाण ॥
तुमचेकृपेनस्वामिया ॥ ६९ ॥ ऐसेंबोलतांवैराग्यशीळ ॥ तोंनवलवर्तलेंदेखतीसकळ ॥ दगडगोटेहोतेमाळयावर ॥ ते
एकाएकींउठिलेंपैं ॥ ७० ॥ जैशाकरताळियावाजतीदेख ॥ तैसेलागतीएकासीएक ॥ ऐसेंदेखोनियांकौतुक ॥ तटस्थ
लोकपहाती ॥ ७१ ॥ ह्मणतीहेंकौतुकअभिनव ॥ दगडांसिकैसाआणिलाजीव ॥ गणेशनाथाचाअनुपमभाव ॥ नक
ळेमार्वइंद्रादिकां ॥ ७२ ॥ मगचित्तींअनुतापधरून ॥ टाळयावाजवितीसकळब्राह्मण ॥ गणेशनाथाचेंसमाधान ॥ जाह
लेंइतुकेनतेधवां ॥ ७३ ॥ तोंमध्यान्हाआलागभस्ती ॥ मगउजळिलीमंगळारती ॥ खिरापतघेऊनिनिश्चितीं ॥ सद
नाप्रतीलोकगेले ॥ ७४ ॥ आह्मीअहंकारधरून ॥ व्यर्थकेलेंयाचेंछळण ॥ ऐशापरींवचनेंबोलून ॥ वाखाणितीगणेश

---

१ गर्व. २ घरीं. ३ आकाश. ४ गुरव. ५ वाजवणार नाहीं. ६ हातांच्या. ७ नवीन, अपूर्व. ८ माया, कपट. ९ सूर्य.

नाथा ॥ ७५ ॥ गणेशनाथप्रेमळभक्त ॥ त्यासिवरदेतीपंढरीनाथ ॥ उज्जनीआणिशारशांत ॥ यात्राभरतअद्यापी ॥
॥ ७६ ॥ संतमहंतवैष्णवप्रेमळ ॥ चमत्कारजागृतअसेतेंस्थळ ॥ निजभक्तांचीकीर्तिचिरकाळ ॥ दीनदयाळवाढवितो
॥ ७७ ॥ आतांनलिंपेचिजेभविषयंकर्दमीं ॥ परमभाविकजोकेशवस्वामी ॥ तयाचेंचरित्रमनोधर्मी ॥ ऐकातुह्मीभाविक
हो ॥ ७८ ॥ स्वेच्छाहिंडतांदेशावरी ॥ एकदागेलेविजापुरीं ॥ हरिदिनींसिसप्रेमभरीं ॥ कीर्तनमांडिलेंचोहटां ॥ ७९ ॥
केशवस्वामींचीऐकोनिस्थित ॥ श्रवणासिआलेंलोकबहुतं ॥ वैदिकविप्रआणिपंडित ॥ संतमहंतविरक्तही ॥ ८० ॥ अ
ठरावर्णांचेनारीनर ॥ जाणतेनेणतेलहानथोर ॥ दाटीजाहलीबहुफार ॥ भरूनिबाजारनिघाला ॥ ८१ ॥ हिलालजळ
तसिभोंवते ॥ टाळमृदंगघोषतेथें ॥ केशवस्वामीसप्रेमचित्तें ॥ आनंदेंनाचतकीर्तनीं ॥ ८२ ॥ तंवशिष्यहोतावृद्धब्रा
ह्मण ॥ तयाप्रतीकायबोलतवचन ॥ आजिएकादशीव्रतगहन ॥ उपोषणसकळांसी ॥ ८३ ॥ तरीतूंवाणियाचेगृ
हासिजायी ॥ सुंठसाकरघेऊनियेईं ॥ तेचिखिरापतजातेसमयीं ॥ लोकांसिदेयीप्रसाद ॥ ८४ ॥ ऐशीआज्ञाहोतांत्वरि
त ॥ ब्राह्मणगेलाबाजारांत ॥ वाणियाचेदुकानींजात ॥ तंवतोनिद्रितहोताकीं ॥ ८५ ॥ हाकामारूनिसावधकेला ॥
ह्मणेसुंठसाकरदेईमजला ॥ अवश्यह्मणूनिवाणीउठिला ॥ तोंअंधारपडलादुकानांत ॥ ॥ ८६ ॥ सुंठचांचपोनिजंवपा
हात ॥ तंवबचनागाचेंलागलेंपोत ॥ सातशेरमोजूनिदीधलीत्वरित ॥ षडलीभ्रांतमानसीं ॥ ८७ ॥ साकरतितुकीचदे
ऊन ॥ वाणीतयासिबोलेप्रतिवचन ॥ माझापुत्रहाटागेलाह्मणून ॥ कीर्तनासियेणनजाहलें ॥ ८८ ॥ माणसेंमिळालीं
असतीलफार ॥ सुंठनपुरेएवढीसाचार ॥ ह्मणूनिआणिकओंजळभर ॥ अधिकटाकिलीतयानें ॥ ८९ ॥ जैसेंअभयदे
ऊनघातलादर्पे ॥ कींप्रार्थनाह्मणोनिअपशब्दअमुप ॥ कींपुष्पहाररह्मणूनिमहासर्प ॥ कंठींघातलानकळतां ॥ ९० ॥

---

१ विषयरूप. चिखलांत. २ चवाठ्यावर. ३ दिवट्या, मशाली. ४ बाजारास. ५ भीति.

कींअनुष्ठानह्मणोनिप्रयोगकेला ॥ कींऔषधह्मणोनिरोगदीधला ॥ कींमेघह्मणोनिअग्निलाविला ॥ काननींजैसानकळतां ॥ ९१ ॥ तैसेंचवाणियानेंकेलें ॥ सुंठह्मणोनिविषदीधलें ॥ निद्रालस्येंफारव्यांपिलें ॥ समजलेंनाहींतयासी ॥ ९२ ॥ घेणारासहीनकळेकांहीं ॥ मगबिर्‍हाडासिआलालवलाहीं ॥ आडकित्यानेंतेसमयीं ॥ तुकडेकरूनीठेविले ॥ ९३ ॥ हानकळतांवोढवलाआघात ॥ हेंजाणोनिपंढरीनाथ ॥ ह्मणेश्रोतेभक्षितीलखिरापत ॥ मगमोठाअनर्थहोईलकीं ॥ ९४ ॥ एकादशीचाउपवासजाण ॥ बचनागखातांपावतीमरण ॥ मगपुढेंमाझेंकीर्तनश्रवण ॥ कोणीनकरितीलसर्वथा ॥ ९५ ॥ आणिनिजभक्तांच्यावचनास ॥ कोणीनधरितीलविश्वास ॥ मगमागीलकीर्तिमाझीसुरस ॥ असत्यजनासवाटेलकीं ॥ ९६ ॥ ऐसेंह्मणोनिपंढरीनाथ ॥ ह्मणेआजिचाटाळावाअनर्थ ॥ मगबचनागाचेंविषसमस्त ॥ शोषूनघेतलेंतेधवां ॥ ॥ ९७ ॥ विषाचेंअमृतकेलेंजाण ॥ जेंसेवितांसौख्यदासांकारण ॥ जेणेजन्ममरणाचेंहोयखंडन ॥ तेंजगज्जीवनकरीतसे ॥ ९८ ॥ इकडेकीर्तनामाजीकेशवभक्त ॥ प्रेमानंदेंगातनाचत ॥ टाळयापिटोनिहातोहात ॥ गुणवर्णितश्रीहरीचे ॥ ९९ ॥ च्यारीप्रहरजाहलेंकीर्तन ॥ वोंवाळिलारुक्मिणीरमण ॥ बचनागाचीखिरापतजाण ॥ सकळांकारणवांटिली ॥ १०० ॥ हरिप्रसादह्मणोनिनिश्चितीं ॥ पदरींबांधोनिठेविती ॥ तेथेंचभक्षोनिकितेकजाती ॥ सदनाप्रतीआपुल्या ॥ ॥ १ ॥ इकडेउदयायेतांवासरमणी ॥ दुकानींजागाजाहलावाणी ॥ तोंबचनागाचेंपोतेंनयनीं ॥ पुढेंअकस्मातदेखिलें ॥ २ ॥ ह्मणेअनर्थजाहलाथोर ॥ आतांकायकरावाविचार ॥ सुंठह्मणोनिसाचार ॥ बचनागचीदीधला ॥ ३ ॥ साधुसंतप्रेमळभक्त ॥ आलेअसतीलकीर्तनांत ॥ तेसकळपावलेअसतीलमृत्य ॥ मजवरीनिमित्तआलेंकीं ॥ ४ ॥ नगरांतकळतांवर्तमान ॥ कोणरक्षीलमजलागून ॥ मृत्युपावल्यावरीजाण ॥ रौरवभोगणलागेलकीं ॥ ५ ॥ तरीयालोकींपरलोकीं

१ नाश, लोप. २ नरकवास.

निश्चितीं ॥ मीकानकोंडाजाहलोंदुर्मती ॥ मजऐसापातकीनिश्चितीं ॥ नाहींत्रिजगतींसर्वथा ॥ ६ ॥ चतुष्पदांमाजी
निंद्यजनीं ॥ खरसूकरजातीचेदोनी ॥ मीअवगुणीतयाहूनी ॥ यापरीवाणीअनुतापला ॥ ७ ॥ तरीआतांकासयावा
गवावेंजिण ॥ विहिरींतघालूनद्यावाप्राण ॥ ऐसामनींनिश्चयकरून ॥ दुकानटाकोननिघाला ॥ ८ ॥ समाचारघेतांन
गरांत ॥ तंवकोणीचनाहींपावलेमृत्य ॥ कानदेऊनिउगाचिऐकत ॥ तोंकोणीरडतदिसेना ॥ ९ ॥ परस्परेंपुसेलोकांसी ॥
गेलेहोतेतकायहरिकथेसी ॥ खिरापतअसलीतुह्मांपासी ॥ तरीप्रसादआह्मांसीदेईजे ॥ ११० ॥ तेह्मणतीआह्मांसिनि
राहार ॥ रात्रीसवांटिलीसुंठसाकर ॥ तेथेंचितेभक्षोनिसत्वर ॥ सदनासिआलोंआपुले ॥ ११ ॥ यावरीवाणीबोलेत्यांसी ॥
कालचेंनिश्चक्रतुह्मांसी ॥ पोटांतहोतअसेलकासाविसी ॥ तरीभोजनवेगेंसीकरावें ॥ १२ ॥ तेह्मणतीदंडकआह्मांप्रती ॥
तुजऐसेनहोंअन्नार्थी ॥ उपवासीराहावयाआणीकराती ॥ सामर्थ्यचित्तींवागवितों ॥ १३ ॥ ऐसेंऐकूनिउत्तर ॥ परस्प
रेंघेतलासमाचार ॥ मगश्मशानभूमीससत्वर ॥ जाऊनियांपाहिलें ॥ १४ ॥ तंवएकहीप्रेतनादिसेतेथ ॥ मगवाणिया
सचमत्कारवाटत ॥ ह्मणेअरिष्टनिरसीपंढरीनाथ ॥ चुकविलेआघातबहुतांचे ॥ १५ ॥ तोंइकडेकेशवस्वामीस्नानकरूनीं ॥
धातुमूर्तीपाहेविलोकूनी ॥ तंवकाळिमादेखिलीतयालागूनी ॥ मगविस्मयमनींवाटला ॥ १६ ॥ जैसेंचंद्रासिलागतां
ग्रहण ॥ तोतत्काळहोयतेजहीन ॥ तैशारीतींरुक्मिणीरमण ॥ नीळवर्णदिसतोकीं ॥ १७ ॥ हेंदेखोनिकेशवभक्त ॥ आ
श्चर्यकरितीमनांत ॥ ह्मणेमूर्तीहोतीलखलखित ॥ आजिकाळिमाअद्भुतजडलीकां ॥ १८ ॥ हेंनवलऐकोनिसाचार ॥
पाहावयासिआलेनारीनर ॥ तोंवाणीयेऊनिसत्वर ॥ केशवस्वामीसीबोलतसे ॥ १९ ॥ सुंठपाहतांअंधारांत ॥ बचना
गाचेंपोतेंहातालागत ॥ सातशेरमोजूनिनिश्चित ॥ आपुल्याहातेंदिधलेम्या ॥ १२० ॥ तेंअरिष्टनिरासिलेंपंढरीनाथें

१ गर्दभ. २ डुक्कर. ३ पश्चात्ताप पावला. ४ चाल, सवय. ५ भुकेनें पीडित. ६ श्यामवर्ण.

वांचविलें सकळश्रोतयांतें ॥ याअपराधाचेंप्रायश्चित्तमातें ॥ सांगावरितेंस्वामिया ॥ २१ ॥ केशवस्वामीऐकूनिमात ॥ नेत्रींप्रेमाश्रुलोटलेवरित ॥ कंठजाहलासद्गदित ॥ कायबोलतदेवासी ॥ २२ ॥ जयजयदीनदयाळेविठ्ठले ॥ आजिचें निमित्तथोरटाळिलें ॥ आपुलेंबिरुदसत्यकेलें ॥ दासांसिरक्षिलेंनिजकृपें ॥ २३ ॥ बचनागाचेंविषदारुण ॥ तुजलागीं चढलेंनीलवर्ण ॥ वांचवूनिबहुतांचेप्राण ॥ आपणश्यामवर्णजाहलेती ॥ २४ ॥ तुझेंनामजपतांप्रऱ्हादभक्त ॥ महाविषाचेंजाहलेंअमृत ॥ आणिबचनागाचेंविषकिंचित ॥ तेंआजिबाधतकैशारीतीं ॥ २५ ॥ तूंसर्वांवरिष्ठदेवाधिदेव ॥ भजनकरितांनिवालाशिव ॥ आणिबचनागेंआजिकेलाउपद्रव ॥ हाचिनवलांवश्रीविठ्ठला ॥ २६ ॥ निजांगेंतुडविलाकालियासहज ॥ तैंबाधककाहींनजाहलेंतुज ॥ आणिबचनागेंकाळिमाआणिलीआज ॥ हेंनवलचोजश्रीहरी ॥ २७ ॥ माहाविषेंभरूनिस्तन ॥ पूतनेनेंपाजिलेंतुजलागून ॥ तयाहूनिबचनागकठिन ॥ जाहलेतिनीळवर्णयासाठीं ॥ २८ ॥ आजिअमृतासचिआलेंमरण ॥ कींअंधारेंग्रासिलेंसूर्यालागून ॥ कींभागीरथीपापेंकरून ॥ जाहलीमलिनसर्वांगीं ॥ २९ ॥ कींपृथ्वीसजाहलातृणाचाभार ॥ कींपर्वतासिभिऊनपळालेंवज्र ॥ कींधुळीनेंमळोनिगेलेंअंबर ॥ तैसाविचारघडलाकीं ॥ १३० ॥ नातरीचंद्रमंडळासिजाहलाउबारा ॥ कींक्षुधालागलीक्षीरसमुद्रा ॥ पिशाचबाधापार्वतीवरा ॥ जाहलीऐसेंवाटतसे ॥ ३१ ॥ नातरीदरिद्रेंपीडिलाकुबेर ॥ कींविधीचेंअसत्यजाहलेंउत्तर ॥ कींतेजेंलोपूनिगेलेंअंबर ॥ तैसेंदिसोनआलेंकीं ॥ ३२ ॥ हेंइतकेंघडेलगोविंदा ॥ परीतुजनव्हेचिविषबाधा ॥ तरीवाढवावयादासांचीमर्यादा ॥ लीलासगुणदाखविसी ॥ ३३ ॥ तूंअजअजितपंढरीनाथा ॥ कळिकाळाचाहीनियंता ॥ तरीकृपाकरूनिअनाथनाथा ॥ होईमागुलासोज्वळ ॥ ३४ ॥ ऐसीऐकूनियांस्तुती ॥ संतोषलेरुक्मिणीपती ॥ लखलखितधातूचीमूर्ती ॥ दिसोंलागलीतेधवां

---

१ नागा. २ चमत्कार. ३ अद्भुत. ४ गवताचा. ५ इंद्राचें शस्त्र. ६ आकाश. ७ शंकरास. ८ ब्रह्मदेवाचें वचन. ९ जन्मरहित.

॥ ३५ ॥ हें दृष्टीस देखोनि कौतुक ॥ आश्चर्य करिती सकळ लोक ॥ ह्मणती कीर्तनापरीस साधन आणिक ॥ नाहीं सर्वथा कलियुगीं ॥ ३६ ॥ वाणियासि अनुताप जाहला पूर्ण ॥ सांडिलें सकळ प्रपंचभान ॥ केशवस्वामीचे संगतीनें जाण ॥ करी श्रवण हरिकथा ॥ ३७ ॥ आणिक चरित्र रसाळ वाणी ॥ श्रोतीं सादर ऐकावें श्रवणीं ॥ गोमाई आवा विधवा ब्राह्मणी ॥ पंढरपुरासी चालिली ॥ ३८ ॥ परम दुर्बळ अति दीन ॥ भक्षावयासि न मिळे अन्न ॥ वस्त्र नेसली फाटकें जीर्ण ॥ मागे कोरान्न घरोघरीं ॥ ३९ ॥ गुळसऱ्यापासी आली सत्वर ॥ तंव चंद्रभागेसि चालिला पूर ॥ मानसीं जाहली चिंतातुर ॥ ह्मणे कोण उतार करील मज ॥ १४० ॥ मग आषाढ शुद्ध दशमीसी ॥ यात्रा राहिली उपवासी ॥ गोमाई ह्मणे कोळियासी ॥ न्यावें मज लापैल तीरा ॥ ४१ ॥ यात्रा मिळाली असे बहुत ॥ थोर थोर लोक भाग्यवंत ॥ उताऱ्यांसि द्रव्य देऊनि त्वरित ॥ जाती नावेंत बैसोनीं ॥ ४२ ॥ गोमाई जवळ धांवूनि जात ॥ तों लोटोनि टाकिली उदकांत ॥ वस्त्र भिजतां रडत रडत ॥ मागुती येत बाहेरी ॥ ४३ ॥ दीर्घस्वरें करी रुदन ॥ आतां पैलतीरीं नेईल कोण ॥ तारू ह्मणती पैसा देऊन ॥ जायी उतरून न्हावा तारे ॥ ४४ ॥ गोमाई त्यांस देत उत्तर ॥ पीठ देतें ओंजळभर ॥ हें घेऊनि यांस त्वर ॥ भिंवरा पार करावें ॥ ४५ ॥ पैसा न मिळे मज प्रती ॥ ऐसें सांगे नानारीतीं ॥ परी दया नुपजे त्यांचे चित्तीं ॥ कठिन दुर्मती क्षेत्रींचे ॥ ४६ ॥ सकळ यात्रा उतरून गेली ॥ गोमाई राहिली ऐलतीरीं ॥ कांहीं उपाय न सुचे अंतरीं ॥ मग रुदन करी एकलीच ॥ ४७ ॥ ह्मणे मज न भेटे रुक्मिणीवर ॥ व्यर्थचि पडिलीये रझार ॥ क्षेत्रवासी लोक कठिण फार ॥ द्रवेंना अंतर कोणाचें ॥ ४८ ॥ ऐसें जाणोनि पंढरीनाथ ॥ कोळियाचें रूप धरूनि त्वरित ॥ जवळ सांगडी दीननाथ ॥ घेते झाले तेधवां ॥ ४९ ॥ गोमाई जवळ जाऊनि श्रीहरी ॥ काय बोलती ते अवसरीं ॥ तुज जाणें असेल पैलतीरीं ॥ तरी ऊठ त्वरा करी ह्मातारे ॥ १५० ॥ ती ह्मणे बापा मी दुर्बळ ॥

१ जुनें. २ दया येत नाहीं.

द्रव्यद्यावयासिनाहींजवळ ॥ तरीपीठघेऊनिओंजळभर ॥ नेशीलतरयेईनमी ॥ ५१ ॥ यावरीह्मणेशेषशायी ॥ मीको णापासूनघेतनाहीं ॥ रंजल्यागांजल्यासपाहीं ॥ मीलवलाहींउतरीतसें ॥ ५२ ॥ याजसाठींचदिवसबहुत ॥ राहिलोंअसें पंढरपुरांत ॥ ऐसींऐकूनियांमात ॥ गोमाईचित्तांतसंतोषली ॥ ५३ ॥ ह्मणेतारुवावचनऐक ॥ रात्रझालीसेप्रहरएक ॥ दु सरेंवस्त्रनाहींआणिक ॥ नेसावयासीमजलागीं ॥ ५४ ॥ यावरीबोलेपंढरीनाथ ॥ भिजोंनदेतांहस्तपादसहित ॥ खांद्या वरीबैसवूनिनिश्चित ॥ नेतोंलवलाहींपैलतीरा ॥ ५५ ॥ ऐसेंह्मणूनिदीनदयाळ ॥ गोमाईसिउचलिलेंतेवेळ ॥ लोटलें नसतांएकपळ ॥ नेलेंतत्काळपैलतीरा ॥ ५६ ॥ गोमाईतारुवासिकायबोले ॥ तुझेंअंगकैसेंनाहींभिजलें ॥ मजपैलती रींबैसविलें ॥ हेंअद्भुतजाहलेंनवलकीं ॥ ५७ ॥ यावरीह्मणेचक्रपाणी ॥ मीतैसाउताऱ्यानव्हेअडाणी ॥ भवसिंधुदासां लागुनी ॥ कोरडाचिपारपाववितों ॥ ५८ ॥ गोमाईह्मणेतेअवसरीं ॥ तुवांउपकारकेलामाझेशिरीं ॥ तरीपीठदेतेंओंज ळभरीं ॥ हेंघेईपदरींआपुल्या ॥ ५९ ॥ यावरीदेवबोलिलेकायी ॥ मीकोणापासूनिघेतनाहीं ॥ याचेपानगेकरूनिपा ही ॥ द्वादशीसघालींद्विजवरां ॥ १६० ॥ ऐसेंबोलोनिजगज्जीवन ॥ अदृश्यजाहलेनलागतांक्षण ॥ मगमहाद्वारासि जाऊन ॥ घेतलेंदर्शनदेवाचें ॥ ६१ ॥ एकादशीसऐकोनिकीर्तन ॥ केलेंचंद्रभागेचेंस्नान ॥ तेंपीठपदरींबांधून ॥ वाळुवं टांतबैसली ॥ ६२ ॥ ह्मणेआजिपर्वकाळद्वादशी ॥ सिधाद्यावाब्राह्मणासी ॥ तरीडाळमीठमजपासी ॥ द्यावयापदरींनसे कीं ॥ ६३ ॥ कोणीब्राह्मणपडेलदृष्टीं ॥ तयासिमधुरसांगेनगुजगोष्टी ॥ मजवरीकरूनकृपादृष्टी ॥ मूठभरपीठघ्यावेंस्वा मिया ॥ ६४ ॥ परिकोणीचजवळनयेब्राह्मण ॥ ह्मणतीमुळींचजाहलाअपशकुन ॥ आजकैसाभेटेलयजमान ॥ झालें दर्शनयांविधवेचें ॥ ६५ ॥ टाकूनिगूळतांदुळघृतें ॥ पीठकोणघेतसेपदरांत ॥ ऐसेंबोलोनिविप्रसमस्त ॥ जवळनयेत

१ गोष्ट. २ नावाड्या. ३ अन्नसामुग्री. ४ तूप. ५ ब्राह्मण.

कोणीही ॥ ६६ ॥ गोमाईह्मणेपंढरीनाथा ॥ कायउपायकरूंआतां ॥ द्वादशीसविप्रनमिळतां ॥ अन्नसर्वथानघेईमी ॥
॥६७॥ ऐसासदृढदेखोनिभाव ॥ तत्काळपावलापंढरीराव ॥ वृद्धब्राह्मणदेवाधिदेव ॥ होऊनिआलातेसमयीं ॥ ६८॥ गो
माईसह्मणेतेवेळ ॥ आजिद्वादशीपर्वकाळ ॥ आणिमीब्राह्मणअतिदुर्बळ ॥ आलोंतत्काळतुजपाशीं ॥ ६९ ॥ पानग्याचेंपीठ
असेलजरी ॥ तरीसद्भावेंघालावेंमाझेपदरीं ॥ ऐसेंबोलतांचश्रीहरी ॥ संतोषअंतरींवाटला ॥ १७० ॥ पुढतीबोलेद्विजव
र ॥ मजलाकोठेंचनाहींथार ॥ देउळींघेतलेंबिढार ॥ क्षुधातुरजाहलोंकीं ॥ ७१ ॥ जरीपानगेभाजोनिदेशीलयेथ ॥
तरीभोजनकरीनसंतोषचित्त ॥ ऐसेंबोलतांपंढरीनाथ ॥ गोमाईचित्तांतसंतोषली ॥ ७२ ॥ मगशुभांवेंचोनिनिजांगें॥
स्नानकरूनिभाजिलेपानगे ॥ तेआवडीकरूनपांडुरंगें ॥ खातीलगबगेंनिजप्रीतीं ॥ ७३ ॥ तोंइतक्यांतवृद्धरूपधरू
नी ॥ जवळीआलीमातारुक्मिणी ॥ ह्मणेएकलेचयेऊनिचक्रपाणी ॥ बैसलेभोजनींनकळतां ॥ ७४ ॥ ब्राह्मणह्मणेगो
माईकारणं ॥ आतांसुवासिनीसिघालीभोजन ॥ तुझेंचिभाग्यसफळजाण ॥ घडलेंमेहुणअनायासें ॥ ७५ ॥ दोनपान
ग्याचेंपीठहोत ॥ परीतयासिआलीबरकत ॥ रुक्मिणीआणिपंढरीनाथ ॥ गोमाईसहितजेविलीं ॥ ७६॥ मुखशुद्धीघेऊ
नितुळसीदळ ॥ अदृश्यजाहलेदीनदयाळ ॥ आणिकचरित्रबहुरसाळ ॥ परिसाप्रेमळभाविकहो ॥ ७७॥ लतिबशाहमु
सलमान ॥ परमभाविकवैष्णवजन ॥ गीताभागवतकरीश्रवण ॥ श्रीरामभजनअहर्निशीं ॥ ७८ ॥ सांडोनिआपुलाय
वनधर्म ॥ कीर्तनींलाविलेंअद्भुतप्रेम ॥ अर्चनपूजानित्यनेम ॥ करितानिःसीमआवडी ॥ ७९ ॥ मगसकळयवनमिळून ॥
रायासिसांगतीवर्तमान ॥ कीलतिबशाहश्रीरामभजन ॥ करीतसेअहर्निशीं ॥ १८० ॥ अविंधराजाअविवेकीबहुत ॥ ॥ ६ ॥
तेणेंछळणासिपाठविलेदूत ॥ कीलतिबशाहाचाआश्रमत्वरित ॥ लुटोनिफस्तकरावा ॥ ८१ ॥ राजआज्ञाहोतांचिदेख ॥

१ शेणाच्या गोवऱ्या. २ समृद्धि, वाढ. ३ अहोरात्र, रात्रंदिव. ४ सेवा. ५ यवन बादशहा. ६ अविचारी.

तत्काळथांवलेसकळसेवक ॥ परीतयाचेदर्शनेंशांतिसुख ॥ पावलेसकळिकतेसमयीं ॥ ८२ ॥ अनुतापजाहलात्यांचेचि त्त ॥ ह्मणतीराजसेवानकरावीआतां ॥ श्रवणकरितीभगवद्गीता ॥ तेथेंचनिरंतरअसावें ॥ ८३ ॥ राजाविस्मितमनक रून ॥ ह्मणेकोणीचनयेतीपरतोन ॥ तरीआपणचिनिजांगेंजाऊन ॥ करूंछळणतयाचें ॥ ८४ ॥ बादशाहयेतोछळणे लागूनी ॥ हावृत्तांतकळलायाचेमनीं ॥ मगभागवताचेंपुस्तककाढोनी ॥ वृंदावनींबैसला ॥ ८५ ॥ भोंवतेप्रेमळभावि कसज्जन ॥ श्रवणकरितीआवडीकरून ॥ तंवइतक्यांतअविंधराजात्वरेंकरून ॥ बैसलायेऊनत्याठायीं ॥ ८६ ॥ सभों वतेंपाहेतेवेळ ॥ तोंसारवूनकेलेंस्थळनिर्मळ ॥ भोंवतीसुगंधपुष्पपरिमळ ॥ मध्येंतुळसीवृंदावन ॥ ८७ ॥ चुनेगच्चीनि तळकेल्याभिंती ॥ त्याजवरीचित्रेंलिहिलींनिगुती ॥ दशावतारांच्याआकृती ॥ काढिल्याअसतीतयावरी ॥ ८८ ॥ आ णिकतीर्थेंक्षेत्रेंपुरी ॥ लिहिलींअसतीतयावरी ॥ वैकुंठकैलासकाढोनिकुसरी ॥ रंगकरारीदीधला ॥ ८९ ॥ ऐसेंस्थळदे खोन ॥ अविंधजाहलासेक्रोधायमान ॥ मगछळणाचाउपक्रम ॥ काढिताजाहलातेधवां ॥ १९० ॥ राधिकाकृष्णवृंदाव नीं ॥ लिहिलींहोतींचितान्यांनीं ॥ राधेनेंहातींविडाघेऊनी ॥ देतसेवदनींकृष्णाचे ॥ ९१ ॥ लतिबशाहासीराजाबोलत ॥ हींउभयतांलिहिलींकोणयेथ ॥ तेंमजसांगावेंजीत्वरित ॥ ऐसेंबोलतसक्रोधें ॥ ९२ ॥ लतिबशाहबोलेवचन ॥ तींराधि काकृष्णदोघेंजण ॥ तिचेहातींकायह्मणोन ॥ रायेंपुसिलेंतयांसी ॥ ९३ ॥ विष्णुभक्तसांगेतयाप्रती ॥ विडाकरोनिकृ ष्णासिदेती ॥ ऐसीऐकोनिवचनोक्ती ॥ अविंधचित्तींसंतापला ॥ ९४ ॥ मगह्मणेराधिकाविडादेत ॥ तरितुझाकृष्णकां नाहींखात ॥ ऐसीऐकतांचिमात ॥ प्रेमळभक्तऊठिला ॥ ९५ ॥ मगदोनीकरजोडूनियांजाणा ॥ कृष्णजीसभाकीतक रुणा ॥ भक्तकैवारियाजगन्मोहना ॥ ऐकविज्ञापनाएकमाझी ॥ ९६ ॥ विडाघेऊनसद्भावेंसी ॥ राधिकाउभीतुह्मापा

१ कृतकर्माचा पश्चात्ताप. २ श्रीविष्णूचे दहा अवतार, मत्स्य, कूर्म, वराह, नृसिंह, वामन, परशुराम, राम, कृष्ण, बौद्ध, आणि कलंकी. ३ मोठ्या कुशलतेनें. ४ आरंभ. ५ मोह.

सी ॥ तरीकृपाकरोनिहृषीकेशी ॥ निजमुखींघेयीकां ॥ १७ ॥ निजभक्ताचासप्रेमभाव ॥ देखोनितुष्टलादेवाधिदेव ॥
कौतुकदाखविलेंअपूर्व ॥ मायालाघवकरोनियां ॥ १८ ॥ कृष्णाचेंचित्रहोतेंलिहिलें ॥ त्याणेंतत्काळमुखपसरिलें ॥ रा
धिकेनेंविडातेवेळे ॥ मुखींचातलालवलाहीं ॥ १९ ॥ तेथेंसाक्षठेविलीकोणती ॥ विडाहोताराधिकेचेहातीं ॥ तोहिरवा
रंगअवचितीं ॥ पुसोनगेलातेधवां ॥ २०० ॥ ऐसेंकौतुकदेखोन ॥ लतिबशाहासिकेलेंनमन ॥ ह्मणेधन्यतुझेंशुद्धभज
न ॥ म्यांव्यर्थछळणकेलेंकीं ॥ १ ॥ ऐसेंह्मणोनतयाअवसरा ॥ राजागेलाआपुलेघरा ॥ निजभक्ताच्याकैवारा ॥ आले
आकाराश्रीपती ॥ २ ॥ अनंतभक्तअनंतचरित्र ॥ अनंतअवताराराजीवनेत्र ॥ महीपतित्याचाशरणागत ॥ गुणवर्णि
तकीर्तनीं ॥ ३ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ पंचपंचाशत्तमाध्याय
रसाळहा ॥ २०४ ॥ ॥ श्रीमज्जगदीश्वरार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५५ ॥ ॥ ओव्या ॥ २०४ ॥ ॥ ७ ॥

अध्याय ५६ वा
देवानें कूर्म रूप धरिलें.
संतोबापवारपंढरीस
गेले.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीदीननाथायनमः ॥ जयवैकुंठवासीमनमोहना ॥ क्षीराब्धितनयेच्याप्राणजीवना ॥ अविनाशाकल्पद्रुमा ॥ पुरुषोत्तमापांडुरंगा ॥ १ ॥ कृष्णविष्णूसदाशिवा ॥ सकळजीवांचानूविसांवा ॥ करुणाकरादेवाधिदेवा ॥ निजसौख्यठेवातूंएक ॥ २ ॥ तूंनिराधारीयांसिआधार ॥ प्राक्तनहीनांसिअतिउदार ॥ भक्तांसछळितांदुराचार ॥ निजांगेंकैवारतूंघेसी ॥ ३ ॥ तूंनिःसंगाचाअससीसंग ॥ निरपेक्षाच्यालागसीमाग ॥ भजनींप्रेमदेऊनिअभंग ॥ करिसीभवभंगदासांचा ॥ ४ ॥ तूंअनाथनाथदीनाचापाहुणा ॥ निर्बळासदेसीअभयदाना ॥ मूढमतीमीजगज्जीवना ॥ तरीग्रंथरचनाबोलवी ॥ ५ ॥ मागीलअध्यायाचेअंतीं ॥ लतिबशाहासिछळितांनृपती ॥ चित्रींचीलेपेंसजीवहोती ॥ सप्रेमभक्तीदेखोनी ॥ ६ ॥ आतांवैष्णवांमाजीनिधडावीर ॥ जोवैराग्यमंडपाचास्तंभथोर ॥ तोनिजभक्तसंतोबापवार ॥ चरित्रसादरपरिसात्यांचें ॥ ७ ॥ घरींअश्वगजधनसंपता ॥ रायापासीअसेमान्यता ॥ एकतुकयाचेंकीर्तनऐकतां ॥ अनुतापचित्ताजाहला ॥ ८ ॥ ह्मणेमिथ्यासंसारमायाभ्रांत ॥ नरदेहतोहीनाशवंत ॥ आतांआपणकासयाव्यर्थ ॥ आयुष्यवायांदवडावें ॥ ९ ॥ संगतीससेनाहोतीकांहीं ॥ तेजवळबोलावूनिलवलाहीं ॥ शिबंदीवारूनटाकिलीपाही ॥ ह्मणेआपुलालेठायींतुह्मींजावें ॥ १० ॥ मगबोलावूनद्विजांप्रती ॥ जवळीलसर्वलुटविलीसंपत्ती ॥ अश्वगजरथब्राह्मणांप्रती ॥ वांटोनियांटाकिले ॥ ११ ॥ चारहातवस्त्रफाटकेंजीर्ण ॥ तेंआपणकेलेंपरिधान ॥ उपाधिरहितहोऊन ॥ नामस्मरणकरितसे ॥ १२ ॥ रांजणगांवसांडसांचें ॥ तेथेंअधिष्ठानहोतेंत्याचें ॥ वैराग्यठसावतांचसाचें ॥ निर्लज्जनाचेकीर्तनीं ॥ १३ ॥ भीमरथीमुळामुठेचेसंगमाला ॥ त्याअरण्यांतबेटावरीजाऊनबैसला ॥ जैसापिंजऱ्यातूंनिशुकनिघाला ॥ जाऊनबैसलावृक्षावरी ॥ १४ ॥ जैसाभ्रमरलोभेंभुलत ॥ गुंतलाहोताकमळणीआंत ॥ कठिणमनकरूनिनिश्चित ॥ बा

---

१ लक्ष्मी. २ निर्दैव्यांचा साहाकारी. ३ हत्ती घोडेवगैरे दौलत. ४ पगार. ५ निःकाळजी. ६ पोपट.

हेरनिघतअनुतापें ॥ १५ ॥ कांबहुतांदिवसांचाभुजंगअसे ॥ तोकांतटाकितांसतेजदिसे ॥ प्रपंचमायात्यजितांतैसें ॥
संतोबाबावासवाटलें ॥ १६ ॥ हावृत्तांतगावांतजाहलाश्रुत ॥ ऐकोनिलोकआश्चर्यकरित ॥ मातालोभेंआक्रंदत ॥ ह्मणे
कैसेंविपरीतजाहलें ॥ १७ ॥ सेनासंपत्तिलुटवूनिपाही ॥ पुत्रतोंजाहलाविदेही ॥ वडिलांचानावलौकिकपाही ॥ आतां
पिशुनतेहीहांसतील ॥ १८ ॥ मगसुनेसशिबिकेंतबैसवून ॥ लेवविलींअलंकारभूषणं ॥ ह्मणेतरुणस्त्रीसदृष्टींदेखोन ॥
येईलपरतोनप्रपंचीं ॥ १९ ॥ बेटावरीत्याशिवालयांत ॥ संताजीएकांतींस्मरणकरित ॥ तंवकांताबैसोनशिबिकेंत ॥
आलीअकस्मातत्याठायीं ॥ २० ॥ नेत्रउघडोनिकांतेसबोलत ॥ ह्मणेतूंकासयाआलीसयेथ ॥ आतांपरतोनिजाय
त्वरित ॥ उत्तरबहुतनबोलतां ॥ २१ ॥ पत्नीह्मणेतेअवसरीं ॥ मीतुह्मांपासूनिनव्हेंचिदूरी ॥ जळचरांहिउदधीससां
डिलेंजरी ॥ तरीमगगतिदुसरीत्यांनाहीं ॥ २२ ॥ वृक्षाचेमुळींसालजडली ॥ कींसुवर्णाअंगींकांतिलागली ॥ तेकरीन
ह्मणतांवेगळाली ॥ वायांचबोलीअसत्य ॥ २३ ॥ तेवींपतिव्रताभर्त्याकारण ॥ टाकोनिजातांगतिकोण ॥ ऐकूनिकांते
चेंवचन ॥ संतोबाप्रतिवचनदेतसे ॥ २४ ॥ माझीतोंऐसीउदासवृत्ती ॥ तुजवस्त्रेंअलंकारबहुतअसती ॥ कांताह्मणतां
तुजप्रती ॥ लाजचित्तींवाटेना ॥ २५ ॥ जरीमनकरणेंअसेलकठिण ॥ तरीयाचकादेयींवस्त्रभूषण ॥ नाहींतरीसत्वर
उठोन ॥ आटोपीसदनआपुलें ॥ २६ ॥ ऐसीऐकोनिवचनोक्ती ॥ अनुतापजाहलाकांतेप्रती ॥ मगअलंकारसकळआपु
लेहातीं ॥ काढोनियांटाकिले ॥ २७ ॥ दिव्यवस्त्रेंपरिधानहोतीं ॥ तींफेडूनटाकिलींझाडावरुतीं ॥ तेणेंचिंध्यादेवीप्रती ॥ सं
तोषचित्तींवाटला ॥ २८ ॥ संताजीपासींधोतरहोतं ॥ तेंअर्धफाडोनिदीधलेंतीतं ॥ उभयतांउदासहोऊनतेथ ॥ स्मरण
करीतबैसलीं ॥ २९ ॥ तोंप्रदीप्तजाहलाजठराग्न ॥ क्षुधेनेंव्याकुळजाहलाप्राण ॥ मगकांतेप्रतिबोलेवचन ॥ भिक्षेसजा

१ सर्प. २ बिळ्यांमध्यें. ३ वैराग्यशील. ४ दुर्जन. ५ पालखींत. ६ बायको. ७ समुद्र. ८ परिणाम. ९ घर. १० नेसलेलीं. ११ भूक.

णनगरांत ॥ ३० ॥ सालोमालोच्यापारगावांत ॥ सोयरेमित्रइष्टबहुत ॥ तरीआतांनिर्लज्जहोऊनितेथ ॥ जावेंत्वरित त्याठाया ॥ ३१ ॥ ममतालावूनिबोलतीजन ॥ तयासिनदेईप्रतिवचन ॥ आणिसगळीभाकरदेईलकोण ॥ तरीपदरीं नघेणंसर्वथा ॥ ३२ ॥ अवश्यह्मणोनिप्राणनाथा ॥ त्वरनिघालीपतिव्रता ॥ सांडोनिलौकिकलज्जाममता ॥ पारगां वांतप्रवेशली ॥ ३३ ॥ भिक्षामागतांघरोघरीं ॥ कायबोलतीनरनारी ॥ सुकृतेंकेलेंजन्मांतरीं ॥ तेंवैराग्यअंतरींठसाव लें ॥ ३४ ॥ घरोघरींजाऊंनित्वरित ॥ हरिविठ्ठलशब्दबोलत ॥ नयेचभिक्षाइतुक्यांत ॥ तरीजातपुढेंलगबगें ॥ ३५ ॥ तोंआपुलेननणदेचेघरीं ॥ अकस्मातगेलीतेअवसरीं ॥ हरिविठ्ठलह्मणोनिद्वारीं ॥ सादेंघातलातेधवां ॥ ३६ ॥ तोंसंता जीचीबहिणसाक्षात ॥ तेबाहेरधांवोनिआलीत्वरित ॥ गळांमिठीघालोनिरडत ॥ कायबोलतनिजमोहें ॥ ३७ ॥ ह्मणे वहिनीतूंअतिसुकुमार ॥ लावण्यगुणेंअतिगंभीर ॥ परीएकाएकींचईश्वर ॥ कैसाक्षोभलाकळेना ॥ ३८ ॥ बैसलीहो तीसशिबिकेंत ॥ आतांखडेरुततअसतीलबहुत ॥ टाकूनिभूषणेंलखलखित ॥ उदासवृत्तीधरिलीकां ॥ ३९ ॥ भर्जरी वस्त्रेंत्यजोनजाण ॥ आतांनेसलीसफाटकेंजीर्ण ॥ सांडूनिघरचींपक्वान्न ॥ मागतीसकोरान्नघरोघरीं ॥ ४० ॥ मगदोन रोटच्याआणोनित्वरित ॥ त्यामाजीघातलेंसेगूळघृत ॥ आग्रहकरूनझोळींत ॥ तिणेंअकस्मातटाकिल्या ॥४१॥ देखो निसंताजीचीकांता ॥ ह्मणेइतुकेंअन्नकासयादेतां ॥ वृत्तांतकळतांप्राणनाथा ॥ क्षोभतीलत्वतामजवरी ॥ ४२ ॥ येरी सद्गदितहोऊनी ॥ ह्मणेमीमायेनेंदेतसेंसाजणी ॥ तरीआतांआश्रमासिजाऊनी ॥ बैसाभोजनींउभयतां ॥ ४३ ॥ तिणें आपुलीशपथघालितां ॥ परतलीबंधूचीनिजकांता ॥ बेटांतयेऊनपतिव्रता ॥ ह्मणेभोजनप्राणनाथाकरावें ॥ ४४ ॥ भि क्षामागोनिआणिलीहोती ॥ तेझोळीपुढेंठेविलीनिगुती ॥ तोंसगळ्यारोटच्याअवचितीं ॥ दृष्टीसपडल्यातेधवां ॥ ४५ ॥

---

१ पुरुष व नायका. २ पुण्य. ३ पूर्वजन्मीं. ४ अंतःकरण. ५ हाक. ६ पालखी. ७ जुनें. ८ सुकी भिक्षा. ९ तूप. १० स्त्री. ११ संताजीची बहीण.

हेंदेखोनिवैराग्यशीळ ॥ कांतेसपुसेतेवेळ ॥ तिणेंवृत्तांतसकळ ॥ सांगितलातयासी ॥ ४६ ॥ अनुतापेंकांतेसिबोलेका
यीं ॥ परतोनिपारगांवासजायीं ॥ जेथोनिमिष्टान्नआणिलेंसपाहीं ॥ ज्याचेंत्यासदेईपरतोन ॥ ४७ ॥ हेंनायकसीजि
रीवचन ॥ तरीसर्वथामीनकरींभोजन ॥ देखोनिभ्रताराचेंनिर्वाण ॥ गेलीपरतोनत्याठायां ॥ ४८ ॥ नणदेसिवृत्तांत
सांगूनी ॥ भिवरेपासीआलीपरतोनी ॥ तोंअस्तमानागेलातरणी ॥ काहूरगगनींदाटलें ॥ ४९ ॥ उगमींपर्जन्यपड
लाफार ॥ तोंअकस्मातसरितेसिआलापूर ॥ मनींजाहलीचिंतातुर ॥ ह्मणेकैसाविचारकरावा ॥ ५० ॥ देवगुरूअथवा
भ्रतार ॥ तेपैलतीरींराहिलेदूर ॥ इकडेअंतरलासंसार ॥ कर्मदुस्तरबळवंतकीं ॥ ५१ ॥ पदरींसुकृतनसतांदेवा ॥ भ्र
ताराचीनघडेसेवा ॥ आतांधांवपावगाकेशवा ॥ ह्मणोनियांधांवाकरीतसे ॥ ५२ ॥ ऐसेंसंकटदेखोनितेथ ॥ तत्काळपा
वलेपंढरीनाथ ॥ तारूंचेरूपेंदीननाथ ॥ कायबोलततियेसी ॥ ५३ ॥ ह्मणेतूंकांबैसलीसचिंतातुर ॥ पैलतीरींअसेंसंतो
बापवार ॥ तेथवरजांणेंअसेलजर ॥ तरीमीदेतोंउतारकरूनी ॥ ५४ ॥ यावरीसंतोबाचीपत्नी ॥ कायबोलेतारुवालागू
नी ॥ मीतुझीधर्माचीभगिनी ॥ तरीदेयीउतरोनिसत्वर ॥ ५५ ॥ ऐसेंऐकूनिश्रीहरी ॥ तिजलाबैसविलेंखांद्यावरी ॥ नि
मिषनलागतांपैलतीरीं ॥ नेऊनियांठेविलें ॥ ५६ ॥ दुरूनिदाखवीपंढरीनाथ ॥ पैलसंतोबादिसत ॥ ऐसेंवदोनिरुक्मि
णीकांत ॥ जाहलेगुप्ततेठायीं ॥ ५७ ॥ भ्रतारापासीजातांत्वरित ॥ सांगितलासकळवृत्तांत ॥ ह्मणेतुजभेटलावैकुंठना
थ ॥ आणिमाझाकांअंतपाहातसे ॥ ५८ ॥ तरीनहोतांश्रीहरिदर्शन ॥ मीसर्वथानसेवींअन्न ॥ ऐसानिश्चयेंकेलाप
ण ॥ सत्यजाणनिजकांते ॥ ५९ ॥ दुसरेदिवसींपारगावांत ॥ एकवाणीहोताभाविकभक्त ॥ तयासिस्वप्नींपंढरीनाथ ॥
आज्ञाकरिततेंऐका ॥ ६० ॥ आपुलेघरींपक्कान्नेंकरून ॥ संतोबासिघालीभोजन ॥ तुझेपदरींसुकृतजाण ॥ ह्मणोनिद

१ रागानें. २ शेवटचें कठिनोत्तर. ३ सूर्य. ४ काळोखी, अंधकार. ५ नदीचे उगमाजवळच्या प्रदेशांत. ६ नदीस. ७ पुण्य. ८ नावाड्याचें रूप धरून. ९ भक्तिमान. १० पुण्य.

र्शनदीधलेंम्या ॥ ६१ ॥. चमत्कारदेखोनिअद्भुत ॥ वाणीतत्काळजाहलाजागृत ॥ घरींपक्कान्नेंकरूनित्वरित ॥ घेऊनि जातसंतोबापासी ॥ ६२ ॥ सांगीतलासकळवृत्तांत ॥ ह्मणेमजआज्ञापीपंढरीनाथ ॥ भोजनकरावेंजीत्वरित ॥ ह्मणोनिलागतचरणासी ॥ ६३ ॥ यावरीसंतोबाभक्त ॥ ह्मणेतुजभेटलारुक्मिणीकांत ॥ आणिमाझेपदरींकायदुरित ॥ ह्मणोनिअंतपाहातसे ॥ ६४ ॥ तरीनहोतांश्रीहरीचेंदर्शन ॥ मीनसेवींकदापिअन्न ॥ ऐसानिश्चयदेखोन ॥ वाणीपरतोनचालिला ॥ ६५ ॥ कलियुगींअन्नमयप्राणह्मणत ॥ परीत्याचानिश्चयअघटित ॥ अंतरजाणोनिरुक्मिणीकांत ॥ भेटलेसाक्षातयेऊनी ॥ ६६ ॥ यावरीरांजणगांवांत ॥ संतोबानित्यभिक्षेसिजात ॥ तेथेंएकब्राह्मणहोताअभक्त ॥ तोंअखंडभांडतकांतेसी ॥ ६७ ॥ आपणचिकाढूनिकुरापत ॥ कलहकरितनित्यनित्य ॥ कांताजरीकांहींउत्तरदेत ॥ तरीभयघालिततियेसी ॥ ६८ ॥ ह्मणेसंतोबापवाराऐसा ॥ मीवैरागीहोईनतैसा ॥ मगतुझीहोईलदुर्दशा ॥ मीसंसारआशाटाकीन ॥ ६९ ॥ ऐसेंबाह्यात्कारेंबोलोनिदावित ॥ ब्राह्मणकांताउगीचराहात ॥ जैसाकोलाटीशस्त्रझाडीत ॥ अंगींशूरत्वनसतांची ॥ ७० ॥ कींअंगींनसतांगर्भच्छाया ॥ वंध्याडोहळेसांगतसेवाया ॥ कींपर्जन्याविणेंमेघाचीछाया ॥ गर्जनावायांआकाशीं ॥ ७१ ॥ कींहृदयावरीनसतांकुचांकूनी ॥ हिंजडेस्त्रियांचाआकारदाविती ॥ नातरीछत्रसिंहासननसतांहातीं ॥ बहुरूपीहोतीनृपवर ॥ ७२ ॥ तेवींचित्तींनसतांशांतिविरक्ती ॥ जेवैराग्याच्यागोष्टीसांगती ॥ त्यांसिप्रपंचींनापरमार्थीं ॥ नाहींगतीदोहींकडे ॥ ७३ ॥ असोआतांतोब्राह्मणपाहे ॥ कांतेसिअखंडदाखवीभये ॥ येरीचिंताक्रांतहोये ॥ उगीचराहेतेसमयीं ॥ ७४ ॥ तोंएकेदिवसींसंतोबाभक्त ॥ अंगणींभिक्षेसिआलेत्वरित ॥ तिणेंसाकल्येंवृत्तांत ॥ तयाजवळींसांगीतला ॥ ७५ ॥ ह्मणेस्वामीघरधनीपिसा ॥ होईनह्मणेतुह्माऐसा ॥ यासउपायकरावाकै

१ पाप. २ हृदय. ३ कज्या, भांडण. ४ स्तन. ५ नपुंसक असून स्त्रीचा वेष धारण करणारे. ६ एकंदर.

सा ॥ सांगालतैसाऐकेनमी ॥ ७६ ॥ विष्णुभक्तउत्तरदेतीतिसी ॥ तोजेव्हांभांडणकरीलतुजसीं ॥ मगटाकीसांडदेऊनि
तयासी ॥ पाठवीमजपासीसत्वर ॥७७॥ मगकांहींमंत्रोपदेशसांगोन ॥ करूनदेईनतुजस्वाधीन ॥ जैसादर्वेशीमाकडा
कारण ॥ हिंडेघेऊनघरोघरीं ॥ ७८ ॥ अवश्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ ब्राह्मणकांतालागलीचरणीं ॥ संतोबाभिक्षाघेऊनी ॥
गेलेआश्रमींआपुल्या ॥ ७९ ॥ तोंनिमेषनलोटतांचिसत्वर ॥ बाहेरूनिआलातिचाभ्रतार ॥ ह्मणेस्वयंपाकासिकांलावि
लाउशीर ॥ क्षुधातुरमीजाहलों ॥ ८० ॥ मीसंसाराचात्यागकरितों ॥ संतोबापंवाराऐसाहोतों ॥ मगचित्तासियेईलते
थेंजातों ॥ वादेंघालितऐशारीतीं ॥ ८१ ॥ कांतादेतप्रत्युत्तर ॥ आतांकासयाकरितांउशीर ॥ जैसाजाहलासंतोबापंवार
होईसत्वरत्याऐसा ॥ ८२ ॥ ऐकोनिपत्नीचेंवचन ॥ विचारींपडलातोब्राह्मण ॥ ह्मणेआंताकासयाठेवावेंजिण ॥ सक्रोध
मनजाहला ॥८३॥ धोत्रेंताब्याघेऊनसत्वर ॥ लवलाहेंगेलाबेटावर ॥ संतोबासीबोलेप्रत्युत्तर ॥ टाकूनिसंसारमीआलों
॥ ८४ ॥ मीतुह्माऐसाजाहलोंनिश्चितीं ॥ आतांकदांपिनसोडींतुमचीसंगती ॥ अनुग्रहकरूनमजप्रती ॥ लावापरमार्थी
आपुल्या ॥ ८५ ॥ अवश्यह्मणेविष्णुभक्त ॥ आह्मांअनायासेंलाधलीसंगत ॥ तुजऐसावैरागीविरक्त ॥ नाहींदिसतत्रि
भुवनीं ॥ ८६ ॥ आतांभोंपळाघेऊनिआपुल्याहातं ॥ उदकआणूनिदेयीमातं ॥ वस्त्रपागोटेंठेवीयेथ ॥ तस्करबहुत
जपताती ॥ ८७ ॥ अवश्यह्मणोनिउठाउठी ॥ ब्राह्मणगेलासरितेकांठी ॥ क्षुधाबहुतलागलीपोटीं ॥ ह्मणोनिकष्टीहो
तसे ॥ ८८ ॥ तोंमागेंवस्त्रेंफाडोनिसत्वरीं ॥ चिंध्याघातल्यावोरांटीवरी ॥ तांब्याझोंकिलाडोहाभीतरीं ॥ तोंब्राह्मणस
त्वरींपातला ॥ ८९ ॥ संतोबाह्मणेत्याकारण ॥ परिधानकरीआडबंदकौपीनं ॥ ब्राह्मणेंसंकोचमनहोऊन ॥ धोतरफे
डोनटाकिलें ॥ ९० ॥ मगनेसोनियांलंगोटी ॥ विष्णुभक्तासिपुसेगोष्टी ॥ क्षुधाबहुतलागलीपोटीं ॥ प्राणकंठींधरिला

१ जा ह्मणून सांग. २ धाक, भिति. ३ उपदेश. ४ चोर. ५ नदीवर. ६ बोरवृक्षावर. ७ लंगोटा.

म्यां ॥ ९१ ॥ मगनेपर्तीतरटेंतोडोनित्वरित ॥ कांतेसहबैसलेखात ॥ ब्राह्मणह्मणेहेंकडूबहुत ॥ नाहींभावतमजलागीं ॥ ९२ ॥ संतोबाउत्तरदेततया ॥ आतांरसनाविषयपाहिजेकासया ॥ तुवांसर्वत्यागकरूनियां ॥ आलासिलवलाह्या मजपासीं ॥ ९३ ॥ तरीकांहींशीतळदेतोंतुजकारण ॥ तेणेंचकरीक्षुधाहरण ॥ ऐकोनिसंतोबाचेंवचन ॥ संतोषयुक्तजाहला ॥ ९४ ॥ मगनिंबतोडोनिआपुल्याहातं ॥ सुखेंखातबैसलातेथ ॥ विप्रह्मणेमाझेंसंचित ॥ बरवेंदिसतनाहींकीं ॥ ९५ ॥ खाऊनवोल्याकोरड्याभाकरी ॥ सुखेंहोतोंआपुलेघरीं ॥ परीमाझीबुद्धिअघोरी ॥ प्रपंचमाघारींटाकिला ॥ ९६ ॥ स्फुंदोनिहळूचकरीरुदन ॥ ह्मणेआतांउपायकरावाकवण ॥ शीतंलागेअंगासिदारुण ॥ पोटींक्षुधेनपीडिलें ॥९७॥ अंतरींचींअवस्थाजाणोनिऐसी ॥ संतोबापुसोंलागलेत्यासी ॥ तूंसंसारींहोऊनिउदासी ॥ कशास्तवआलासिया ठायां ॥९८॥ येरूह्मणेफुटलेंप्राक्तन ॥ वायांचिकांतेसिकेलेंभांडण ॥ मगउदासहोऊनिमन ॥ तुह्मापासीपातलों ॥९९॥ तों तुमचीसंगतबहुतकठिन ॥ वस्त्रेंहीटाकिलींफाडोन ॥ आतांघरासिजावयापरतोन ॥ तरीलज्जामनींवाटत ॥ १०० ॥ तथापिरात्रींगेलोंपाही ॥ तरींकांतायेऊंदेणारनाहीं ॥ ह्मणेलंगोटबंदगोसांवी ॥ कोणआलाकळेना ॥ १०१ ॥ ऐकोनिह्मणेविष्णुभक्त ॥ तूंकातेसिअखंडह्मणत ॥ कींसंतोबासारिखाविरक्त ॥ होऊनिअरण्यांतजाईनमी ॥ २ ॥ ऐसेंआजपासोनिह्मणसीलजरी ॥ तरीशपथवाहेयेअवसरीं ॥ मगतुजलानेऊनघालितोंघरीं ॥ कोणासिबाहेरीनकळतां ॥ ३ ॥ येरूतत्काळधरीचरण ॥ ह्मणेजरीमीकांतेसिकरीनभांडण ॥ तरीमाझीजिव्हाजाईलझडोन ॥ वाहातसेंआणदेवाची ॥ ४ ॥ मगरात्रींउठोनिसंतोबाभक्त ॥ द्विजाचेघरासिगेलात्वरित ॥ त्याचेकांतेसिवृत्तांत ॥ कायसांगतएकांतीं ॥५॥ आह्मींमंत्रदीक्षादेऊन ॥ भ्रतारकेलातुझेस्वाधीन ॥ आतांचिदेतोंपाठवून ॥ तरीतयासिभांडणनकरावें ॥ ६ ॥ लंगोटीने

१ निर्जिव, वाळलेलीं कांडी. २ आवडत. ३ जिभेस चव. ४ थंडी. ५ दैव, कपाळ. ६ गळून.

सूनयेईलयेथे ॥ तरीवस्त्रसत्वरींदेयांत्याते ॥ ऐशींएकूनेयामात ॥ सताषांचत्तांतयच ॥ ७ ॥ इतुकसागानतवळा ॥ पर
तोनिआला आपुल्यास्थळा ॥ ब्राह्मणातेंवृत्तांतसांगीतला ॥ आतांजावेंवहिलाघरासी ॥ ८ ॥ जरीकांतेसिकलहकरिसी
लकांहीं ॥ तरीमजऐसावाईटनाहीं ॥ येरूमस्तकठेवूनिपायीं ॥ निघेलवलाहींसत्वर ॥ ९ ॥ गांवांतप्रवेशलाअंधारांत ॥
ह्मणेकोणीदेखेलअकस्मात ॥ ह्मणे ब्राह्मणासकळतांवृत्तांत ॥ घालितीलवाळितमजलागीं ॥ १० ॥ यास्तवलगबगेंभेणें
भेण ॥ प्रवेशलाआपुलेंसदन ॥ तैंपासोनिकांतेसीभांडण ॥ नकरीजाणसर्वथा ॥ ११ ॥ यावरीसंतोबाआषाढमासीं ॥ पंढ
रीसिचालिलायात्रेसी ॥ जैसीकन्याजातांमाहेरासी ॥ उल्हासमानसीतियेच्या ॥ १२ ॥ तैशारीतींवैष्णवभक्त ॥ सप्रेमभ
रींगातनाचत ॥ समागमेंयात्राबहुत ॥ दोनसहस्त्रमिळालीं ॥ १३ ॥ आषाढशुद्धदशमीससत्वरा ॥ वारकरीआलेनरसिंह
पुरा ॥ जेथेंएकवटनीराभिंवरा ॥ संगमजाहलादोहींचा ॥ १४ ॥ आषाढमासपर्जन्यकाळ ॥ नदीसपुरआलातुंबळ ॥
पात्रटाकूनिचालिलेंजळ ॥ देखोनिसकळचिंतावले ॥ १५ ॥ ह्मणतीआजिनहोतांनदीपार ॥ उदयीकनाटोपेपंढरपुर ॥
एकादशीसरुक्मिणीवर ॥ दर्शननेदीचसर्वथा ॥ १६ ॥ ऐसेंह्मणोनितेअवसरीं ॥ यात्रासर्वआलीऐलतीरीं ॥ ह्मणतीएक
नावअसतीजरी ॥ तरीउतरूनजातोंसत्वर ॥ १७ ॥ हेंदेखोनिसंतोबाभक्त ॥ आपुलेमनींविचारकरित ॥ ह्मणेदेहाचीआ
स्थांधरितांनिश्चित ॥ तरीकैसाभगवंतभेटेल ॥ १८ ॥ तरीतारितामारिताश्रीहरी ॥ ऐसानिश्चयकरूनिअंतरीं ॥ उदकीं
प्रवेशोनिसत्वरीं ॥ चरणेंचालींचालिले ॥ १९ ॥ विष्णुभक्तभाविकप्रेमळ ॥ तयासिबुडवूंनशकेजळ ॥ पोटऱ्याइतुकेंचकेवळ
उदकजाहलेंतयासी ॥ २० ॥ विणाघेऊनितेअवसरीं ॥ संतोबानामस्मरणकरी ॥ सरितेवरूनिझडकरी ॥ जातेजाहलेते
धवां ॥ २१ ॥ हेंनवलपाहतांतेसमयीं ॥ सकळयात्रेकरूबोलतीकायी ॥ आह्मासांडोनियेथेंपाही ॥ जातांकैसेपैलतीरा ॥

१ पहिल्यानें. २ भीत भीत. ३ मिलाफ. ४ मोठा. ५ आस्था. ६ पायांनें. ७ नदीवरून.

॥ २२ ॥ आपणकेवळईश्वरमूर्ती ॥ ह्मणूनिआलोंतुमचेसंगतीं ॥ परीप्राक्तनाचीविचित्रगती ॥ नाहींसंचितींआमुच्या
॥ २३ ॥ अनुपममहिमाऐकिलाबरा ॥ ह्मणवोनिचालिलोंपंढरपुरा ॥ आतांपरतोनिमाघारा ॥ जातोंआह्मींसकळिक
॥ २४ ॥ ऐकोनियात्रेकऱ्यांचीमात ॥ उभेठाकलेजळाआंत ॥ मगउभारूनियांहात ॥ कायबोलततेऐका ॥ २५ ॥ स
कळवर्णांचेनारीनर ॥ चतुष्पदआणिल्हानथोर ॥ कांहींचनकरितांविचार ॥ यावेंसत्वरमजमागें ॥ २६ ॥ भयनधरा
वेंचित्तांत ॥ तुह्मांसितारीलपंढरीनाथ ॥ ऐसीऐकूनियांमात ॥ संतोषेचित्तसकळांचें ॥२७॥ ह्मणतीसंतोबाचालिलेपंढरी
सी ॥ घोंटचाइतुकेंचिउदकजाहलेंत्यांसी ॥ आपणजाऊंतयासरसीं ॥ ऐसेंह्मणतीएकमेकां ॥२८॥ अश्वावरीवोझींघा
लून ॥ यात्राउठिलीनलागतांक्षण ॥ एकापुढेंएककरितीगमन ॥ सरितेजवळीपातले ॥ २९ ॥ हेंजाणूनिपंढरीनाथ ॥
विचारकरीचित्तांत ॥ नदीसपूरआलाबहुत ॥ बुडतीलसमस्तजळामाजी ॥ १३० ॥ संतोबातरलानामधारक ॥ तरी
त्याजऐसेनाहींसकळलोक ॥ जेवींकाष्ठह्मणोनिपाषाणदेख ॥ उदकींटाकितांबुडतलेकीं ॥ ३१ ॥ आपणनकरितांयां
चेंधांवण ॥ तरीभक्ताचेंहोईलअसत्यवचन ॥ यात्राजळांतबुडतांजाण ॥ तरीघेतीलदर्शनकोणमाझें ॥ ३२ ॥ आणिमा
गीलसंतांचेंवचन ॥ असत्यमानितीलविचक्षण ॥ ऐसेंह्मणोनिजगज्जीवन ॥ कायकरितेजाहले ॥ ३३ ॥ पाठीवरया
त्राउतरावीसर्व ॥ ह्मणोनिकांसवजाहलेदेवाधिदेव ॥ ज्याचेनिआधारेंसकळजीव ॥ ब्रह्मांडामाजीराहटती ॥ ३४ ॥
नदीचेंपात्ररुंदहोत ॥ तेव्हढेजाहलेरुक्मिणीकांत ॥ निजदासांचेजगन्नाथ ॥ चुकवीआघातनानापरी ॥ ३५ ॥ ब्रह्मादि
कांपूज्यजगजेठी ॥ ज्यासिअंतरींजपतोधूर्जटी ॥ तेणेंयात्रेकऱ्यांसिदीधलीपाठी ॥ हेअपूर्वगोष्टीमजवाटे ॥ ३६ ॥ अ
सोइकडेनारीनर ॥ अठरावर्णांचेल्हानथोर ॥ करीतहरिनामाचागजर ॥ एकदांचिसत्वरचालिले ॥ ३७ ॥ अश्ववृषें

१ कहाणीवचन, गोष्ट. २ वागतात. ३ शंकर. ४ घोडा. ५ बैल.

भआणिखरं ॥ वोझेंघालोनितयांवर ॥ वैष्णवकरितकीर्तनगजर ॥ उदकामाजीप्रवेशले ॥ ३८ ॥ तोंघोंटप्याइतुकेंच
 लागलेंपाणी ॥ सकळांसिआश्चर्यवाटलेंमनीं ॥ ह्मणतीआपणउगेचकोंडोनी ॥ राहिलोंहोतोंअलीकडे ॥ ३९ ॥ एक
आनंदेंटाळ्यापिट्टिती ॥ ह्मणतीधन्यसंतांचीसंगती ॥ संतोषमानूनिऐशारीतीं ॥ पैलतीरींउतरले ॥ १४० ॥ परीकू
र्मरूपधरूनितारिलेंदेवें ॥ हेंनपडेचिकोणाप्रतिठावें ॥ विचित्रमायेनेंसकळजीव ॥ मोहभ्रमांतपाडिले ॥ ४१ ॥ मग
यात्रेसहितवैष्णवभक्त ॥ पंढरपुरासिगेलेत्वरित ॥ स्नानकरूनिचंद्रभागेंत ॥ कीर्तनकरीतसप्रेमें ॥ ४२ ॥ माहाद्वारा
सिजाऊन ॥ सकळघालितीलोटांगण ॥ देवासिदेऊनिआलिंगन ॥ वंदिलेचरणसद्भावें ॥ ४३ ॥ संतोबाह्मणेगाश्रीह
री ॥ तूंभक्तांरक्षिसीनानापरी ॥ तुझीकीर्तिवर्णितांवरी ॥ शेषाचीवैखरीशिणलीकीं ॥ ४४ ॥ कांसवरूपधरूनिदेवा ॥
पाठीवरतारिलेंजडजीवां ॥ आतांमजचरणींठावद्यावा ॥ ऐसेंसंतोबाविनवित ॥ ४५ ॥ ऐसेंऐकोनिदीनदयाळ ॥ हां
सोंलागलेतयेवेळ ॥ ह्मणेतूंमाझाभक्तप्रेमळ ॥ राहेसर्वकाळमजपासी ॥ ४६ ॥ आणिककथारसाळपुढती ॥ सादरऐ
किजेसभाग्यश्रोतीं ॥ निळोबाचीदेखोनिभक्ती ॥ पावलेश्रीपतीत्यालागीं ॥ ४७ ॥ ज्याच्यातुकारामयेऊनिस्वप्नीं ॥
उपदेशदिधलाकृपाकरूनी ॥ त्याचेंचरित्ररसाळवाणी ॥ ऐकाश्रवणींभाविकहो ॥ ४८ ॥ नेणेंमानदांभिकपण ॥ सद्भा
वेंकरीहरिकीर्तन ॥ पुरातनसंतांचींवचनेंबोलून ॥ संतचरित्रेंवर्णावीं ॥ ४९ ॥ मुलेंलेंकुरेंसर्वअसती ॥ परिमीमाझीहीं
नाठवेचित्तीं ॥ सहजमिळेलजेंअयाचितवृत्तीं ॥ त्यांतहीअतिथीपुजावा ॥ १५० ॥ तंवकोणेएकेदिवसींजाण ॥ घरीं
मांडिलेंकन्येचेंलग्न ॥ सोयरेदांभिकअभक्तपूर्ण ॥ घरींसामग्रीनसेकिंचित ॥ ५१ ॥ कांताह्मणेतयाप्रती ॥ तुमचीऐ
सीउदासवृत्ती ॥ शेंवटींपिशुनांतहोईलफजिती ॥ ऐसेंमजप्रतीभासतसे ॥ ५२ ॥ ऐसेंजाणोनियांजगज्जीवन ॥ आ

१ गर्दभ. २ कांसवरूप. ३ चतुर्विध वाचेंतील चौथी वाचा. ४ न मागता. ५ दुर्जन, निंदक लोकामध्यें.

पणजाहलेंदृढब्राह्मण ॥ वस्त्रफाटकेंनेसोनिजीर्ण ॥ आलेसत्वरत्याठाया ॥ ५३ ॥ दुसरेंउपवस्त्रखांद्यावरी ॥ किंचित सामग्रीत्याचेपदरीं ॥ निळोबासीतेअवसरीं ॥ येऊनिकायबोलत ॥ ५४ ॥ मीनिर्मळब्राह्मणआहेंदीन ॥ सामग्रीकिंचितआलोंघेऊन ॥ तयाचास्वयंपाककरून ॥ घालावेंभोजनमजलागीं ॥ ५५ ॥ विप्रासिनमनकरूनियां ॥ ह्मणे तुमचीसामग्रीपाहिजेकासया ॥ आतांदेवासिनैवेद्यदावूनियां ॥ प्रसादघ्यावाएथेंची ॥ ५६ ॥ यावरीकायबोलेश्री हरी ॥ आमचीइच्छामिष्टान्नावरी ॥ तरीपूर्णगर्भोकरूनिसत्वरीं ॥ भोजनपोटभरीघालावें ॥ ५७ ॥ निळोबाकांतेसिसांगतपाही ॥ ब्राह्मणाचीसामग्रीठेवी ॥ आणिस्वयंपाककरूनियेसमयीं ॥ भोजनलवेंलाहींघालावें ॥ ५८ ॥ अवश्यह्मणोनितेअवसरीं ॥ सिधाघेतलाआपुलेपदरीं ॥ ह्मणेहेतोंकिंचितसामग्री ॥ कैसापोटभरीजेविशितूं ॥ ५९ ॥ यावरीह्मणेरुक्मिणीकांत ॥ हेटाकीलग्नाचियेसामग्रींत ॥ आणितूंआपुलेंघेऊनित्वरित ॥ मजक्षुधितासीतृप्तकरी ॥ १६० ॥ आणिमाझेंसाहित्यनाहींघेत ॥ तरीमीसर्वथानजेवींयेथ ॥ वचनऐकोनिप्रेमळभक्त ॥ कायबोलतकांतेसी ॥ ६१ ॥ एकाब्राह्मणाकारण ॥ भोजनघालितांसंकटकोण ॥ आतांसत्वरस्वयंपाककरून ॥ करीसमाधानविप्राचें ॥ ६२ ॥ मग ह्मणेरुक्मिणीकांत ॥ स्वयंपाकाशिउशीरहोईलबहुत ॥ तरीअन्ननिपजलेंप्रस्तुत ॥ तेंभक्षूंत्वरितनिजप्रीतीं ॥ ६३ ॥ तेव्हांनिजभक्ताचेपंक्तीस ॥ प्रीतीनेंजेविलेजगन्निवास ॥ रात्रींबैसूनियांस्वस्थमानस ॥ निळोबाबावासबोलती ॥ ६४ ॥ उदयीकतुमचेघरींलग्न ॥ उदकआणावयासिनाहींब्राह्मण ॥ जरीठेवालमजकारण ॥ तरीमिष्टान्नभोजनकरीनमी ॥ ६५ ॥ आणिईश्वरप्रीत्यर्थतुमचेरांजणीं ॥ घालीनच्यारघागरीपाणी ॥ अवश्यह्मणोनितयेक्षणीं ॥ निळोबाचरणीं लागला ॥ ६६ ॥ दुसरेदिवसींप्रातःकाळीं ॥ सत्वरउठोनिवनमाळी ॥ कोणासिनकळतांतेवेळीं ॥ सडासंमार्जनपैंकेलें

१ जठर. २ शीघ्र, सत्वर. ३ घर झाडून सारवून स्वच्छ.

॥ ६७ ॥ तोंव्ऱ्हाडीघेऊनपांचशत ॥ वरबापआलाअकस्मात ॥ सीमांतपूजाकरूनित्वरित ॥ जांनवसांतराहिले ॥ ६८ ॥ साहित्यासिआलेजगज्जीवन ॥ ह्मणोनिसर्वथानपडेचिउण ॥ कल्पतरूचेछायेसिबैसतांजाण ॥ तरींउपवासीकोण राहील ॥ ६९ ॥ भांस्करघरींआलापाहुणा ॥ तरीअंधारसर्वथापडेना ॥ गंगास्वयमेवबैसलीरांजणा ॥ तरीतों उणेंजीवनानव्हेकीं ॥ १७० ॥ मेघचिनिजांगेंघालीसडा ॥ मगराहीलजागाकैसाकोरडा ॥ कींगजवदनेंघालोनि दीधलाधडा ॥ तरीविद्यार्थीवेडानव्हेकीं ॥ ७१ ॥ विधांतयानेंचदीधलेंसुंदरपण ॥ तेथेंसामुद्रिकांतनयेचिउण ॥ ना तरीसरस्वतीनेंकेलेंलेखन ॥ तेथेंनचुकेव्यंजनसर्वथा ॥ ७२ ॥ तेवींलग्नाआलेहृषीकेशी ॥ तरीउणेंनपडेसाहित्यासी ॥ कावडीघेऊनिस्वांग्यासी । उदकतांतडीशीवाहतसे ॥ ७३ ॥ ब्राह्मणशिधाटाकिलाकोठींत ॥ तेणेंतेसामग्रीजाहलीबहुत ॥ पांचशेंमनुष्यनित्यजेवित ॥ परीतेनसरेसर्वथा ॥ ७४ ॥ कामाचीहोतांआडांडी ॥ सामग्रीदेतअतितांतडी ॥ उच्छिष्टेंकाढूनिलवडसर्वडी ॥ अंगणझाडीअतिवेगें ॥ ७५ ॥ जेवित्यापदार्थपडतांन्यून ॥ आणोनिवाढीजगज्जीवन ॥ सोयऱ्यांसविनवीकरजोडून ॥ कींस्वस्थभोजनकरावें ॥ ७६ ॥ निळोबाआश्चर्यकरीमनांतून ॥ ह्मणेहाब्राह्मणफारसज्जन ॥ सर्वस्वींनिभाविलेंप्रयोजनें ॥ पडोंनेदीउणंसर्वथा ॥ ७७ ॥ मगह्मणेप्रेमळभक्त ॥ तुह्मीकार्यासिपडलांबहुत ॥ तरीआपुलेंनामाभिधाननिश्चित ॥ सांगावेंत्वरितआह्मासी ॥ ७८ ॥ यावरीह्मणेजगज्जीवन ॥ विठोबामाझेंनामाभिधान ॥ च्यारीदिवसमिष्टान्नभोजन ॥ यथेच्छजेविलोंतुमचेघरीं ॥ ७९ ॥ निळोबाविचारीमानसीं ॥ कींयाचाउपकारनफिटेमजसी ॥ परीएकवस्त्रजातेसमर्पीयासी ॥ मनोभावेंसीअर्पावें ॥ १८० ॥ असोविप्रवेषघेऊनितयाचेघरीं ॥ पांचदिवसहोतेश्रीहरी ॥ निजांगेंकष्टनानापरी ॥ भक्तांघरींकरीतसे ॥ ८१ ॥ व्ऱ्हाडबोळवूनसाहावेदिवसीं ॥ निळोबा

१ वेजारघरांत. २ सर्व. ३ स्वतः, प्रत्यक्ष. ४ ब्रह्मदेवानें. ५ धांदल. ६ कौतुकानें. ७ श्रमकार्य. ८ उपयोगी.

आलेमंदिरासी ॥ तयासवेंचहृषीकेशी ॥ घरासिआलेतेधवां ॥ ८२ ॥ देवघरांतसर्वांदेखतगेले ॥ निमिषनलागतांअ
दृश्यजाहले ॥ निळोबाह्मणेविठोबासर्वंहिलें ॥ पाचारावेंयेसमर्यी ॥ ८३ ॥ कोराशेलाघेऊनित्वरित ॥ ह्मणेत्यासिपां
घरवूंएवढेंवस्त्र ॥ विठोबाह्मणोनिहाकामारित ॥ तोंराजीवनेत्रदिसेना ॥ ८४ ॥ इतुक्यांतसमजलेचित्तांत ॥ ह्मणेम्यां
कष्टविलापंढरीनाथ ॥ जळोयाप्रपंचाचीसंगत ॥ घडलेंविपरीतआजिबहु ॥ ८५ ॥ मगस्वप्नांतयेऊनिरुक्मिणीवर ॥
निळोबाचेमस्तकींठेविलाकर ॥ कींमीकटावरीठेऊनिकर ॥ राहेंनिरंतरतुजपासी ॥ ८६ ॥ त्याचेंभक्तीस्तवश्रीहरी ॥
अद्यापिआहेतपिंपळनेरीं ॥ फाल्गुनवद्यद्वितीयेसिनिर्धारीं ॥ महोत्साहगजरींहोतसे ॥ ८७ ॥ आणिकएकचरित्रर
साळगहन ॥ धारुरकरउद्धवचिद्घन ॥ तेसप्रेमकरितांकीर्तन ॥ देशावरासीचालिले ॥ ८८ ॥ जयांचींपदपदांतरेंबहु
त ॥ अनुभवरसिकजडावअद्भुत ॥ प्रेमळविरक्तभाविकभक्त ॥ भजनींरतजाहलाअसे ॥ ८९ ॥ तंवएकदांचैत्रशुद्धप्र
तिपदेसी ॥ अकस्मातआलेबेद्रासी ॥ नगरांतकीर्तनतयेदिवसीं ॥ प्रेमोल्हासींमांडिलें ॥ ११० ॥ श्रवणासिआलेस
ज्ञानपंडित ॥ इतरयातीचेभाविकभक्त ॥ कीर्तनऐकोनिसप्रेमभरित ॥ रिझलेंचित्ततयांचें ॥ ९१ ॥ माळ्ळावावीनग
रांत ॥ तोंउद्धवतयांसिकायबोलत ॥ श्रीरामजयंतीकरितांत्वरित ॥ जाणेंलागतधारुरा ॥ ९२ ॥ लोकह्मणतीत्याअव
सरा ॥ रामनवमीयेथेंचिकरा ॥ सकळांचाहेतदेखोनिबरा ॥ अवश्यह्मणतीतयांसी ॥ ९३ ॥ मगप्रशस्तवाडापाहूनित्व
रित ॥ मंडपउभारिलातेथ ॥ मखरकरूनितयाआंत ॥ अयोध्यानाथबैसविले ॥ ९४ ॥ हरिदासवैष्णवबोलावून ॥ नित्य
करीतहरिकीर्तन ॥ नानापरीचींपक्कान्नेंकरून ॥ ब्राह्मणसंतर्पणकरीतसे ॥ ९५ ॥ एकदांदिंड्यापताकाघेऊनिसत्वर ॥
मिरवतचालिलेवैष्णववीर ॥ पुढेंवाजंत्र्यांचागजर ॥ उल्हासथोरमांडिला ॥ ९६ ॥ सप्रेमभरेंहरिदासगातीं ॥ तोंमशिदीमा

---

१ पाहिल्यानें. २ हात कमरेवर ठेवून. ३ चांगला, लोईवार. ४ श्रीराम. ५ भोजन.

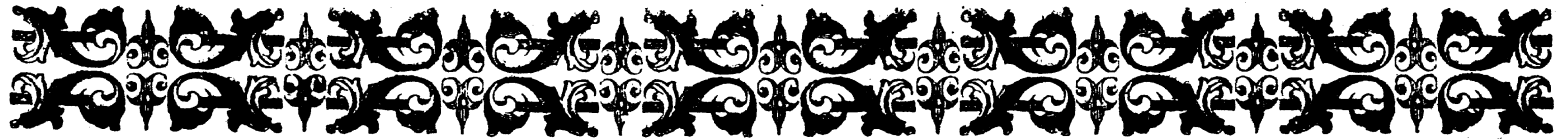
जीयवनकुमती ॥ बैसलेहोतेसहजस्थितीं ॥ तेकायबोलतीएकमेकां ॥ १७॥ उद्धवचिद्घनहरिदासनाना ॥ बोळावूनिमां
डिलाकुफराणा ॥ तरीआपणशेणमारकरूनिजाणा ॥ करूंविटंबनासकळांची ॥१८॥ तेव्हांयवनांचेंप्राबल्यबहुत ॥ को
णीनपाहेन्यायनीत ॥ शहरींगुंडेउन्मत्तबहुत ॥ बैसलेपांचशततेठायीं ॥ १९ ॥ असोहरिदाससांगतनाचत ॥ पुढेंवाद्यां
चागजरहोत ॥ मसिदीपुढेंमिरवत ॥ आलेअकस्माततेधवां ॥ २०० ॥ तोंतेटवाळधांवलेसत्वरगती ॥ वैष्णवांसिशे
णमारकरिती ॥ पताकाहिरूनघेतल्याकिती ॥ वैष्णवांसिताडितीनिजहस्तें ॥ १ ॥ विण्याच्यातोडोनिटाकिल्याता
रा ॥ मृदंगफोडिलेतयाअवसरा ॥ विक्षेपसकळांचेअंतरा ॥ मगहरिदासघरापातले ॥ २ ॥ शिष्यसंप्रदायींयेऊनित्व
रित ॥ उद्धवचिद्घनासिगांगतीवृत्तांत ॥ ऐसींऐकतांचिमात ॥ विक्षेपचित्तांतवाटला ॥ ३ ॥ जैसेंदुग्धामाजीपडेलवण ॥
मनासोनिजायनलागतांक्षण ॥ पक्वान्नासिशिवलेंश्वान ॥ मगस्वयंपाकीणतळमळी ॥ ४ ॥ कींवधुवरेंबैसलींभोजना
कारण ॥ तंवदीपविझविलापतंगान ॥ वरमायेचेंविक्षेपेमन ॥ तैसेंचिवाटलेंतयासी ॥ ५ ॥ नातरीग्रासघेतांक्षुधिता
सीं ॥ मुखांतअकस्मातमेलीमाशी ॥ तेवींअविंधींछळितांहरिदासांसी ॥ उद्धवचिद्घनासीवाटलें ॥ ६ ॥ मगमखरापा
सीजाऊनतत्वतां ॥ ह्मणेजयजयाजीरघुनाथा ॥ हेंनव्हतेंयेततुझियाचित्ता ॥ तरीअट्टहास्यवृथाकांकेला ॥ ७ ॥ तूंवि
श्वात्माजानकीवरू ॥ वसविसीसर्वांचेंअंतरू ॥ मीकासयाआतांखेदकरूं ॥ केलाअनादरूसंतांचा ॥ ८ ॥ मगरघु
नाथाचीमूर्तीउचलोनी ॥ देव्हाऱ्यामाजीठेविलीतयेक्षणीं ॥ मखरटाकिलेंमोडोनी ॥ मंडपसोडोनीठेविला ॥ ९ ॥
हरिदासांसिकरूननमन ॥ करीतबैसलेश्रीरामभजन ॥ तंवमारुतिजाहलेक्रोधायमान ॥ ह्मणेवेदरघालीनपाळथें
॥ २१० ॥ माझास्वामीश्रीरघुनाथ ॥ त्याचाउत्साहकरितीभक्त ॥ त्यावैष्णवांसिगांजिलेंयेथ ॥ तरीजिणेंव्यर्थपैमाझें

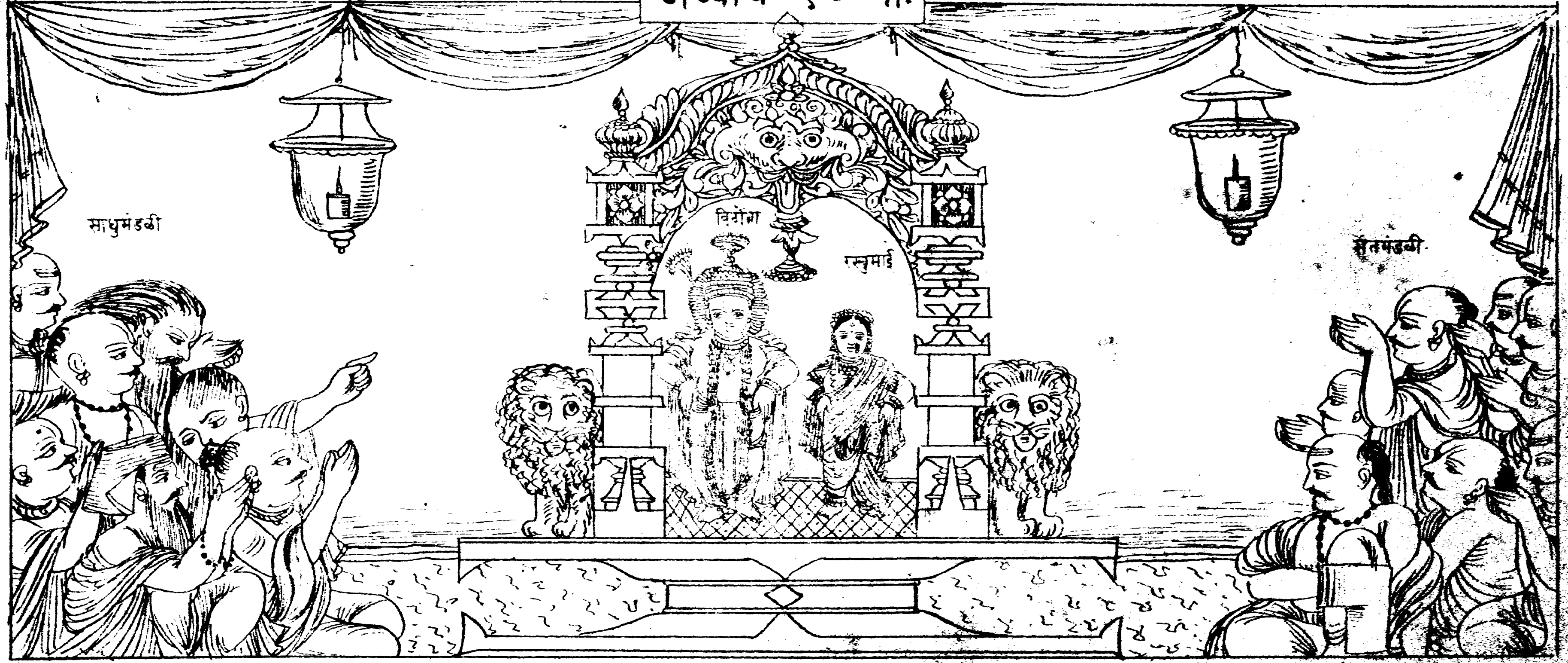
१ टवाळखोर. २ पीठ. ३ यवनांनीं.

॥ ११ ॥ मगमशिदीवरी अंजनीसुत ॥ उभाठाकलाजाऊनित्वरित ॥ टवाळगुंडेपांचशत ॥ बैसलेहोतेत्याखालीं ॥ १२ ॥
धरूनिमशिदीचीभिंती ॥ निजकरेंहालवितांमारुती ॥ जवळफकिराचीझोंपडीहोती ॥ तेणेंअवचितींदेखिलें ॥ १३ ॥
तोफकीरहोतापरमज्ञानी ॥ सत्वरउमजलाआपुलेमनीं ॥ रामभक्तांसिछळिलेंह्मणोनी ॥ मारुतिक्षोभोनीपातला ॥ १४ ॥
मगजोडूनियांबद्धांजली ॥ हनुमंतासिह्मणेतेवेळीं ॥ माझीझोंपडीआहेखालीं ॥ तरींहेवांचविलीपाहिजे ॥ १५ ॥ गोष्टी
ऐकोनियांऐसी ॥ टवाळह्मणतीएकमेकांसी ॥ पिसेंलागलेंफकीरासी ॥ बोलतोकोणासीकळेना ॥ १६ ॥ तोह्मणेएक
वानरयेऊन ॥ मसीदपाडूंपाहेजाण ॥ तरीआतांउठोन ॥ पळाबाहेरसत्वर ॥ १७ ॥ गुंडेबोलतीतयेसंधीं ॥ मसीदआ
हेचिरेबंदी ॥ वानराचेपित्यासित्रिशुद्धी ॥ नपडेचिजाणसर्वथा ॥ १८ ॥ ऐसीऐकतांचिमात ॥ परमक्षोभलाश्रीरामदू
त ॥ निमिषनलागतांअकस्मात ॥ मसीदपाडूनटाकिली ॥ १९ ॥ जाहलाएकचिहाहाकार ॥ ह्मणतीअघटितजाहलेंथो
र ॥ यवनवाड्यापासीसत्वर ॥ जाऊनिकोणीसांगती ॥ २२० ॥ कींमसीदपाडिलीअकस्मात ॥ गुंडेमरूनिगेलेबहुत ॥
तोंत्याचेपोटींशूळअकस्मात ॥ उठिलालोळतगडबडां ॥ २१ ॥ तोंज्याफकीरानेंदेखिलावानर ॥ तोअविंधांसिजाऊनि
सांगेसत्वर ॥ कींउद्धवचिद्धनभक्तथोर ॥ छळिलेंसाचारतयासी ॥ २२ ॥ टवाळांनींकेलाशेणमार ॥ तेणेंक्षोभलामारु
तिवानर ॥ मनांतकरूनियांनिकरें ॥ मसीदसत्वरपाडिली ॥ २३ ॥ ऐसीवार्त्ताऐकून ॥ भयाभीतजाहलातोयवन ॥
मगउद्धवाचिद्धनाचेंचरण ॥ येऊनिवंदिलेसद्भावें ॥ २४ ॥ रौप्यमुद्रासहस्त्रवरी ॥ आणूनिठेविल्यापायांवरी ॥ ह्मणे
आपुलामहोत्साहसुखरूपकरी ॥ संकोचअंतरींनधरितां ॥ २५ ॥ तुमचेंछळणकेलेंज्याणीं ॥ तेतत्काळगेलेमृत्युसदनीं ॥
आतांमारुतीसिप्रार्थूनी ॥ आह्मांलागोनीवांचवी ॥ २६ ॥ नगरवासीहोऊनिगोळा ॥ तत्काळमंडपउभाकेला ॥ मखर

१ मारुति. २ टवाळखोर. ३ संतापून. ४ यवन लोकांस. ५ अविंध आणून. ६ हृप्याचें मुख्य नाणें.

शृंगारूनितयेवेळा ॥ जानकीवराबैसविलें ॥ २७ ॥ टाळमृदंगघेऊनिप्रीतीं ॥ वैष्णवआनंदेंगातीनाचती ॥ द्वादशी पावेतोंमहोत्साहप्रीतीं ॥ केलामागुतीउल्हासें ॥ २८ ॥ साधुसंतांचाद्वेषकरी ॥ तयासिदुःखजन्मभरी ॥ विघ्नेंयेती नानापरी ॥ तयाचेघरींशोधित ॥ २९ ॥ श्रीविठ्ठलाचेचरणआठवितां ॥ सर्वविघ्नेंजातीदूरपंथा ॥ शरीरांतीलरोगव्य था ॥ जायनिघोनतेकाळीं ॥ २३० ॥ असोत्रयोदशीसकरूनिललित ॥ सकळगौरविलेहरिभक्त ॥ भजनप्रसादमही पतितेथ ॥ मागेउचितसंतांसी ॥ २३१ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ षट्पंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ २३२ ॥ ॥ अध्याय ॥ ५६ ॥ ॥ ओव्या ॥ २३२ ॥ श्रीगोपालकृष्णार्पणमस्तु ॥ ७ ॥

अध्याय ५७ वा.
साधुमंडळी
विठोबा
रखुमाई
संतमंडळी

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीक्षीराब्धिवासायनमः ॥ जयजयक्षीराब्धिवासामेघश्यामा ॥ अनंतरूपाअनंतनामा ॥
अनंतअवतारापुरुषोत्तमा ॥ निगमग्रासिमहिमानकळेतुझा ॥ १ ॥ जयजयवैकुंठविलासिया ॥ गुणसमुद्राकरुणालया ॥
चरणींमहिमाजाणोनियां ॥ समुद्रतनयातल्लीन ॥ २ ॥ जयगोकुलवासाघननीलवर्णा ॥ गोरसचोरामनमोहना ॥ म
थुरावासियाकंसमर्दना ॥ धर्मस्थापनाश्रीहरी ॥ ३ ॥ जयद्वारकावासीगरुडध्वजा ॥ लीलानाटकीअधोक्षजा ॥ अनु
पमस्वरूपमहिमातुझा ॥ भीमकात्मजाएकजाणे ॥ ४ ॥ जयजयभीमातीरनिवासिया ॥ पुंडरीकवरदानिया ॥ भक्तां
सिअभयदेऊनियां ॥ करिसीछायाकृपेची ॥ ५ ॥ त्वांअघटितकेलेंरुक्मिणीपती ॥ ग्रंथलिहिंविलामूढाहातीं ॥ मशं
काअभयदेऊनिप्रीतीं ॥ मेरुत्याहातींउचलविला ॥ ६ ॥ मिळवूनियांरीसवानर ॥ त्यांहातींघेवविलेंलंकानगर ॥ कीं
ज्ञानदेवेंदेऊनिरेडियावर ॥ श्रुतिसाचारवदविल्या ॥ ७ ॥ कींपरिसेंआपुलादेऊनिगुण ॥ लोहाचेंकेलेंशुद्धकांचन ॥
कींगंगेनेंआपुलेंपवित्रपण ॥ वोहळासिअर्पणकेलेंकीं ॥ ८ ॥ नातरीकस्तूरीनेंआपुलेंसंगतीदेखा ॥ ताजव्यांतजोख
विलीमृत्तिका ॥ तेवींमाझ्तेंवचनेंवैकुंठनायका ॥ ग्रंथींलिहिवींकांनिजकृपें ॥ ९ ॥ तूंसर्वांवरिष्ठअधोक्षजा ॥ प्रीतीनेंक
रितोसिनिजभक्तपूजा ॥ नानाउपचारमांडितांवोजा ॥ करितांलाजानयेशीतूं ॥ १० ॥ निजभक्तगातीतुझींस्तोत्रं ॥
तुजआवडतीत्यांचींचरित्रं ॥ मजपुढेंकरूननिमित्तमात्र ॥ वक्तास्वतंत्रतूंएक ॥ ११ ॥ आतांसावधानहोइजेश्रोतां ॥
शिखराध्यायासिआलीकथा ॥ जैसेंकांदधिमंथनकरितां ॥ तोंनवनीतअवचितांदेखिलें ॥ १२ ॥ नातरीचूतवृक्षासि
घालितांपाणी ॥ तोंअमृतफळदेखिलेंनयनीं ॥ कांपदकघडिलेंरत्नकोंदणीं ॥ तेंकंठींयेऊनिपडियेलें ॥ १३ ॥ कांपा
कनिष्पत्तीचीकरितांखटपट ॥ तंवअकस्मातलाभेपक्कान्नताट ॥ कींक्षेत्रींकरितांकष्ट ॥ पीकघनवटआलेंकीं ॥ १४ ॥

---

१ विष्णु. २ वेदांस. ३ लक्ष्मी. ४ रुक्मिणी. ५ मशकास. ६ वेद. ७ बोलविल्या. ८ सोनें. ९ माती. १० रीतीनें. ११ शेवटच्या. १२ लोणी. १३ आम्रवृक्षास.

नातरीपंढरीसउत्साहजाहला ॥ मगपौर्णिमेसमांडिलागोपाळकाला ॥ तैसाशेवटीलअध्यायमजला ॥ आहेभासलात्यारीतीं ॥ १५ ॥ अनंतसंतांच्याकथागहन ॥ संख्यामोजितांअध्यायछप्पन्न ॥ कींछप्पन्नदेशींचींमहारत्नेंजाण ॥ सतेजपणेंलखलखिती ॥ १६ ॥ कींछप्पन्नभाषांचाअन्वय ॥ तोहाग्रंथभक्तविजय ॥ श्रवणेंचभाविकपावतीजय ॥ हेंसांगूंकायनिजमुखें ॥ १७ ॥ कींछप्पन्नदेशींचींशस्त्रेंतीक्ष्ण ॥ क्षमाकाळिकाहातींघेऊन ॥ क्रोधमहिषावरीचढोन ॥ आलीऐसेंवाटतसे ॥ १८ ॥ कींछप्पन्नदेशींच्यासरिताथोर ॥ प्रेमरसाचेंघेऊनिनीर[३] ॥ श्रीपांडुरंगआनंदसागर ॥ त्यासिधुंडितीनिजप्रीतीं ॥ १९ ॥ कींछप्पन्नदेशींचेंनृपराज ॥ घेऊनहातींविजयध्वज ॥ ममतेचेंपरचक्रउडवूनिसहज ॥ भद्र[४]सायुज्यभोगिती ॥ २० ॥ याछप्पन्नांवरिष्ठशिरोमणी ॥ हासत्तावन्नावापरिसाकानीं ॥ जैसेंजेवणाशेवटींप्रीतीकरूनी ॥ दध्योदनघेतीश्रीमंत ॥ २१ ॥ मागीलअध्यायाचेअंतींजाण ॥ यवनानींछळिलेउद्धवचिद्घन ॥ मगमारुतीनेंचमत्कारदाखवून ॥ महोत्साहपूर्णकरविला ॥ २२ ॥ आतांविसोबासराफप्रेमळभक्त ॥ पंढरीक्षेत्रींहोताराहात ॥ देवघेवसावकारीकरित ॥ असोनिविरक्तसंसारीं ॥ २३ ॥ चौघेपुत्रआणिकांता ॥ तेसदाअनुकूलपतिव्रता ॥ भ्रतारवचननमोडीसर्वथा ॥ काळकठिणपडतांही ॥ २४ ॥ प्रपंचधंदाकरितांजाण ॥ विसोबाअसत्यनबोलेवचन ॥ क्षुधार्थीयांसिघालावेंअन्न ॥ करूनिसन्मानआदरें ॥ २५ ॥ तोंखरें[६]पडपडिलेंअतिकठिण ॥ दोनपायल्यांचीजाहलीधारण ॥ ब्राह्मणक्षुधातुरहोऊन ॥ सदनींयेऊनबैसती ॥ २६ ॥ दुष्काळींकारितांअन्नदान ॥ धनधान्यगेलेंसरोन ॥ तथापियाचकांकारण ॥ दातयाचेंजीवनकळेना ॥ २७ ॥ मातेचेंदुग्धनिःशेषआटे ॥ तरीबाळकस्तनासिझगटे ॥ कींप्रजेनेंभरिलेउदंडतोटे ॥ तरीराजासिखोटेंवाटतसे ॥ २८ ॥ बापसदैवकींदुबळा ॥ हेंसर्वथानेणबेलबाळकाला ॥ तेवीं

१ मुक्ति. २ नद्या. ३ उदक. ४ सायुज्य मुक्तीचें स्थान. ५ स्त्री. ६ दुर्भिक्ष, दुष्काळ. ७ गरीब.

दातयाचें दुःखयाचकांला ॥ अंतरींसर्वथाकळेना ॥ २९ ॥ विसोबाचियासदनाप्रती ॥ येऊनबैसतीअन्नार्थी ॥ तित
क्यांसहीयथाशक्ती ॥ भोजनघालितीनिजसत्वें ॥ ३० ॥ कोठेंह्यातनचालतांजाण ॥ मोडिलेअलंकारआणिभूषण ॥
मगथोरथोरभांडींविकून ॥ घालीभोजनयाचकां ॥ ३१ ॥ टाकोनियांलौकिकममता ॥ टाकोनिसंसाराचीचिंता ॥
सांडोनिनिजदेहाचीआस्था ॥ पंढरीनाथाध्यातसे ॥ ३२ ॥ क्षुधितांसिद्यावयानाहींअन्न ॥ ग्रामांतकोणीनदेतीउसण ॥
ह्मणतीविसोबासावकारीबुडवून ॥ दिवाळावूनबैसला ॥ ३३ ॥ एकह्मणतीअज्ञाननिश्चित ॥ तयासिनकळेआपुलेंहि
त ॥ प्रपंचकरूनिपरमार्थ ॥ सज्ञानसाधितीविवेकें ॥ ३४ ॥ आतांविसोबासिंजेपातेजती ॥ त्यांचीहीऐशीहोईलगती ॥
नरनारीबोलतीयेणेंरीतीं ॥ निंदाकरितीसकळिक ॥ ३५ ॥ एकह्मणतीसंचितैखोटें ॥ धनधान्यआटलेंजेथिच्याते
थें ॥ अन्नघालितांयात्रेकऱ्यांतें ॥ आळसयातेंनयेचकीं ॥ ३६ ॥ असोकासेगांवांतहोतापठाण ॥ तयासिनकळेहेंवर्तमा
न ॥ त्यापासूनिकर्जघेऊन ॥ क्षुधितांसअन्नघालीतसे ॥ ३७ ॥ द्रव्यअखंडघेऊनियेत ॥ गणतीजाहलीशतेंसात ॥
दुहोतरारोखालिहूनत्वरित ॥ दीधलानिश्चिततयासी ॥ ३८ ॥ तंवएकरामपुरीबावासिद्धपुरुष ॥ तेयात्रेसिआलेपं
ढरीस ॥ विसोबाचेंसत्वपाहावयास ॥ सोंगकुश्चळघेतलें ॥ ३९ ॥ ह्मणेत्याचीकैसीआहेस्थिती ॥ समविषमपाहणेंभू
तीं ॥ कींसारिखीचकरुणासर्वांप्रती ॥ हेंआपणनिश्चितींपाहावें ॥ ४० ॥ मोरींतीलदुर्गंधकर्दमघेतला ॥ तोआपुलेअं
गासिलाविला ॥ मार्जासिचिंध्यांचाकडदोराबांधिला ॥ लंगोटीनेसलाअमंगळ ॥ ४१ ॥ जेवावयासिपाहिजेमात्र ॥ ह्म
णोनिहातींघेतलेंखापर ॥ यामिनीलोटलीएकप्रहर ॥ आलेसत्वरमंदिरा ॥ ४२ ॥ वेडियासारिखीमारूनिहाक ॥ ह्म
णेमाझेपोटीलागलीभूक ॥ वचनऐकोनिसम्यक ॥ विसोबाबाहेरपातले ॥ ४३ ॥ बोळखिलेनसतांमहापुरुष ॥ ह्मणे

१ लोभ, आशा. २ निंदितात, विश्वास करितील. ३ दैव. ४ घाणेरें. ५ चिखल. ६ कमरेस. ७ रात्र. ८ चांगलें.

स्वामीकृपाकेलीविशेष ॥ तरीभोजनकरूनिसावकाश ॥ जावेंआश्रमासआपुल्या ॥ ४४ ॥ मगअन्नपात्रठेवूनिसत्वर ॥ आपणबैसलेत्यासमोर ॥ तोंअंगासकर्दमलागलाफार ॥ दुर्गंधिथोरसुटलीसे ॥ ४५ ॥ उष्णउदककरूनंतरितें ॥ त्या सिधूतलेंआपुलेहातें ॥ मगअंगपुसोनिस्वस्थचित्तें ॥ दुसरीकौपीननेसविली ॥ ४६ ॥ गंधाक्षताअर्चनसोहळा ॥ तुळ सीमाळाघातल्यागळां ॥ भोजनघालोनित्याजला ॥ नमस्कारकेलासाष्टांग ॥ ४७ ॥ तुळसीदळमुखशुद्धीसी ॥ देऊ निबोळविलेंअतीतासी ॥ रामपुरीविचारीमानसीं ॥ ह्मणेआत्मज्ञानयासीठसावलें ॥ ४८ ॥ व्याघ्रगायीआणिवृश्चि क ॥ यांवरीसारिखाभावदेख ॥ धुंडोनिपाहातांपरीक्षक ॥ तरीविरळाएकभेटेलकीं ॥ ४९ ॥ कींराजाआणिदरिद्री ॥ दोहींचासन्मानसारिखाचकरी ॥ शोधूनिपाहतांपृथ्वीवरी ॥ बहुयापरीनसतीकीं ॥ ५० ॥ परद्रव्यआणिपरस्त्रीजा ण ॥ दृष्टीसलेखीजैसेंवमन ॥ धुंडाळोनियांत्रिभुवन ॥ पाहतांबहुतनसतीकीं ॥ ५१ ॥ अनाथयाचकआणिब्राह्मण ॥ दोहींचेंसारिखेंकरीपूजन ॥ त्याचेगृहींरुक्मिणीरमण ॥ रात्रदिवसतिष्ठतसे ॥ ५२ ॥ विसोबाचीऐशीवृत्ती ॥ ह्मणूनि पूजिलेंमजप्रती ॥ ऐसेंसमजोनिआपुलेचित्तीं ॥ आश्रमाप्रतीतिगेले ॥ ५३ ॥ तंवकासेगांवींच्यापठाणाकारण ॥ वृत्तांत सांगेजाऊनिदुर्जन ॥ कींविसोबादिवाळेंकाढून ॥ दिवालावूनबैसला ॥ ५४ ॥ तरीतुवांजाऊनिऐशासमयीं ॥ आपुलें द्रव्यमागूनघेयी ॥ मगतोपंढरीसलवलाहीं ॥ येऊनिकायबोलिला ॥ ५५ ॥ विसोबासिह्मणेतेअवसरीं ॥ माझेंद्रव्यदे झडकरी ॥ नाहींतरीतुझ्याद्वारीं ॥ धरणेंबैसतोंयेवेळे ॥ ५६ ॥ ऐशीबोलोनियांमातें ॥ चिंतावलाप्रेमळभक्त ॥ ह्मणेदा वयाऐवजनाहींदिसत ॥ कैसीमातकरावी ॥ ५७ ॥ मगधैर्यधरूनिनिजमानसीं ॥ कायबोलेसावकारासी ॥ आजपा सूनिसातवेदिवसीं ॥ द्रव्यतुह्मासीपाठवीन ॥ ५८ ॥ तोह्मणेब्राह्मणाविश्वासनाहींमातं ॥ तरींकोणीसाक्षीठेवींयेथ ॥ म

१ लंगोटी. २ पान. ३ विंचू. ४ ओक. ५ गोष्ट.

गमिळवूनिचवघाग्रहस्थातं ॥ वायंदासांगतत्यांपासी ॥ ५९ ॥ गृहस्थपठाणासिसांगतीबुद्धी ॥ विसोबाअसत्यनबोले कधीं ॥ सातवेदिवसींआधीं ॥ द्रव्यपाठवूनीदेईल ॥ ६० ॥ ऐसेंऐकूनिउत्तर ॥ तेथूनिउठिलासावकार ॥ ह्मणेगोष्टि समजूनिदूरवर ॥ आमचालांझावारावा ॥ ६१ ॥ ऐसेंह्मणूनितेसमयीं ॥ पठाणगेलाकासेगांवीं ॥ ह्मणेवायदापुरतांलं वलाहीं ॥ द्रव्यघेईनक्षणमात्रें ॥ ६२ ॥ असोसाहादिवसलोटलियावर ॥ विसोबामानसींचिंतातुर ॥ ह्मणेवाटपाहील सावकार ॥ कैसाविचारकरावा ॥ ६३ ॥ असत्यबोलिलोंनव्हतोंगोष्टी ॥ तीआतांप्राक्तनींआलीशेवटीं ॥ ऐसाउद्वेग करीपोटीं ॥ विवेकेंद्दष्टीकरूनियां ॥ ६४ ॥ करीतबैसलाद्रेवपूजन ॥ परीकदापिस्वस्थनव्हेमन ॥ ऋणकऱ्याचेंलाग लेंध्यान ॥ चंचळपणआवरेना ॥ ६५ ॥ ऐसेंसंकटदेखोन ॥ कायकरीतरुक्मिणीरमण ॥ विसोबाचागुमास्तापुरातन ॥ त्याचेंस्वरूपधरियेलें ॥ ६६ ॥ मुद्दलसातशतेंद्रव्यहोतं ॥ तेंव्याजसुद्धांघेऊनिपंढरीनाथ ॥ कासेगांवींजाऊनित्वरित ॥ पठाणासीबोलततेधवां ॥ ६७ ॥ मीविसोबाचागुमास्तापुरातन ॥ विदितअसेंकींतुह्मांकारण ॥ तुमचावायदापुरलाह्मणो न ॥ मजलायेथेंपाठविलें ॥ ६८ ॥ तरीव्याजमुद्दलहिशेबकरूनी ॥ द्रव्यघ्यावेंतुह्मींमोजूनी ॥ ऐसेंबोलतांचक्रपाणी ॥ सावकारमनींविस्मित ॥ ६९ ॥ मगपठाणपुसेब्राह्मणाला ॥ द्रव्यमिळतनवतेंत्याजला ॥ आणिककोणसावकारपाहि ला ॥ आश्चर्यआह्मांलावाटतसे ॥ ७० ॥ यावरीबोलेरुक्मिणीपती ॥ विसोबाचीसात्विकवृत्ती ॥ असत्यनबोलेचकल्पां तीं ॥ निश्चयचित्तींअसोंद्या ॥ ७१ ॥ सन्निधबैसोनिजगज्जीवन ॥ रोखाआणविलात्यापासून ॥ ह्मणेचवघेग्रहस्थबो लावून ॥ हिशेबकरूनघेईकां ॥ ७२ ॥ साक्षठेऊनिगांवींच्यालोकां ॥ खराकरूनिदीधलापैका ॥ त्यापासूनिघेऊनि रोखा ॥ निजभक्तसखाकायकरी ॥ ७३ ॥ सत्वरयेऊनिपंढरपुरीं ॥ गेलाविसोबाचेघरीं ॥ किंचितरोखाफाडोनिशिरीं

---

१ मुदत. २ लज्जा. ३ दैव. ४ विचार. ५ देणेंदाराचें.

पुस्तकाभीतरींबांधिला ॥ ७४ ॥ गीतेचीपोथीसोडोनिपाहात ॥ तोंआपुलेनावाचेंदेखिलेंखत ॥ हस्ताक्षरवोळखितां चिलरित ॥ विसोबाविस्मितमानसीं ॥ ७५ ॥ ह्मणेयाचेंवारिलेंनसतांॠण ॥ रोखाकोणीआणिलाफाडोन ॥ कांतापुत्रांसिवर्तमान ॥ पुसतेजाहलेतेधवां ॥ ७६ ॥ फाटक्याखतासिदेऊनिथिगळ ॥ मागुतीजोडिलेंतत्काळ ॥ ह्मणेज्याचेंत्यासयेवेळ ॥ नेऊनिद्यावेंआतांची ॥ ७७ ॥ ऐसेंह्मणूनिभाविकभक्त ॥ कासेगांवींगेलेत्वरित ॥ तंवपठाणभेटलाबाजारांत ॥ ह्मणेकायनिमित्तआलेती ॥ ७८ ॥ तुमचागुमास्तापुरातन ॥ आजप्रातःकाळींआलात्वरेंकरून ॥ व्याजसुद्धांद्रव्य देऊन ॥ रोखाघेऊनगेलाकीं ॥ ७९ ॥ विसोबाचित्तींजाहलेविस्मित ॥ ह्मणेमजलातेंहेंनाहींश्रुत ॥ परीरोखाआजिपुस्तकांत ॥ अकस्मातदेखिला ॥ ८० ॥ द्रव्यतंवनाहींद्यावयासी ॥ आणिखतहीआलेंआह्मांपासी ॥ ह्मणोनिलवलाहें तुह्मांपासी ॥ सांगावयासीपातलों ॥ ८१ ॥ ऐसेंबोलतांप्रेमळभक्त ॥ सावकारह्मणेअसत्यमात ॥ ॠणवारिलेंज्यांदेखत ॥ तेबोलावूनित्वरितआणिले ॥ ८२ ॥ तेहींतैसीचसांगतीगोष्टी ॥ मगआश्चर्यवाटलेंयाचेपोटीं ॥ मगपरतोनियांउठाउठी ॥ पंढरीक्षेत्रासीपातला ॥ ८३ ॥ आपुलागुमास्ताबोलावून ॥ वर्तमानपुसिलेंत्यालागून ॥ कैसेंतुवांआमुचेंवारिलें ॠण ॥ यथार्थसांगणमजपासी ॥ ८४ ॥ तोह्मणेपांडुरंगाचीशपथ ॥ मजअणुमात्रनाहींश्रुत ॥ ऐसीऐकतांचिमात ॥ नेत्रींअश्रुपातवाहाती ॥ ८५ ॥ ह्मणेकृपासागराजगजेठी ॥ मजसाठींतूंजाहलासिकष्टी ॥ देवाचेचरणींघातलीमिठी ॥ सद्गदपोटींहोऊनियां ॥ ८६ ॥ विसोबासिह्मणेरुक्मिणीकांत ॥ सकलक्षेत्रींप्रकटलीमात ॥ नरनारीआश्चर्यकरित ॥ देखतांप्रचीतदृष्टीसी ॥ ८७ ॥ संकटींपडतांभक्तप्रेमळ ॥ त्यासितत्काळपावेघननीळ ॥ नविचारितांकाळवेळ ॥ दीनदयाळकृपाळू ॥ ८८ ॥ मागेंकृतीत्रेतींद्वापारांत ॥ देवाचेअवतारसाक्षातहोत ॥ भक्तांसिरक्षीभगवंत ॥ हेंनवलकोणतें

१ पुस्तकांत. २ कारभारी. ३ कर्ज. ४ गोष्ट.

ह्मणतसां ॥ ८९ ॥ आणिकलियुगींप्रत्यक्षपाषाणमूर्ती ॥ बौद्धरूपेंअसतांश्रीपती ॥ जनासिदाखवूनिनानाप्रचीती ॥ वाढविलीकीर्तिसंतांची ॥ ९० ॥ परीतिहींयुगांपरीसकलियुगअधिक ॥ ऐसेंभागवतींबोलिलेशुक ॥ येथेंऔटघटिकांतवैकुंठनायक ॥ भेटतसेदेखनिजभक्तां ॥ ९१ ॥ परीएकचिआहेअडथळा ॥ भक्तपाहिजेभाविकभोळा ॥ जोविकल्पजाळींनाहींपडला ॥ तयासिपावतोभगवंत ॥ ९२ ॥ होयनहोयह्मणूनिअंतरीं ॥ दुश्चितपणेंजोसेवाकरी ॥ तरीतोआपुल्याहितासिहोऊनिवैरी ॥ अंतरलादूरिहरिचरणा ॥ ९३ ॥ मानसींइच्छीरुक्मिणीकांत ॥ कींसंकटींपडावेमाझेभक्त ॥ मगमीउडीघालूनित्वरित ॥ अद्भुतकीर्तिवाढवीन ॥ ९४ ॥ जैसातारूबैसोनिसंरितेकांठीं ॥ ह्मणेबुडतांपडावामाझेदृष्टीं ॥ मगमीउडीघालूनिउठाउठी ॥ काढीनसंकटींतयासी ॥ ९५ ॥ कींदानशीळघालीनअन्नसत्र ॥ रात्रदिवसहेंचिइच्छित ॥ ह्मणेमजपासींआलियाक्षुधित ॥ करीनतृप्तत्यालागीं ॥ ९६ ॥ नातरीसद्वैद्याचेवाटेंचित्ता ॥ कांहींराजयासिव्हावीव्यथा ॥ मगऔषधदेऊनिनिजस्वार्था ॥ रोगसर्वथादवडीन ॥ ९७ ॥ कींसज्ञानवक्तयांचेमनीं ॥ संशयघेऊनिपुसावेंकोणी ॥ मगनानापरीच्यादृष्टांतवचनीं ॥ आशंकाफेडूनीटाकीन ॥ ९८ ॥ तेवींजघनींठेऊनिदोर्नीकर ॥ मानसींइच्छीरुक्मिणीवर ॥ कींभक्तानींघालोनिमजवरीभार ॥ अघटितविचारकरावा ॥ ९९ ॥ मगपावूनमीतयांप्रती ॥ जगींअद्भुतवाढवीनकीर्ती ॥ हेंसर्वदाचिंतितश्रीपती ॥ परीकोणीनकरितीअधीर ॥ १०० ॥ त्याणींसोडोनिआशापाश ॥ सांडिलीनाशवंतदेहाचीआस ॥ त्यानिजभक्तांच्याकथासुरस ॥ ऐकिल्यासाक्काशसज्जनीं ॥ १ ॥ आतांग्रंथारंभजाहलाजेथून ॥ याचेपुढतींकरावेंमनन ॥ आधींगणेशसरस्वतीवंदून ॥ सद्गुरुचरणआठविले ॥ २ ॥ कलियुगींदोषजाहलेबहुत ॥ हेंक्षीरसागरींजाहलेंश्रुत ॥ मगभक्तांसिसांगेलक्ष्मीकांत ॥ अवतारघ्यावेमृत्युलोकीं ॥ ३ ॥ ना

१ मौन धरून. २ साडेतीन. ३ संशय. ४ नदी. ५ आपल्या लाभाकरितां. ६ कमरेवर.

भ. वि. ममहिमाप्रकटकरून ॥ भजनींलावासकळजन ॥ हें प्रथमाध्यायींनिरूपण ॥ केलेंश्रवणसकळिकीं ॥ ४ ॥ तस्करींछ अ.
॥५४॥ ळिलेंजयदेवाकारण ॥ पद्मावतीचेगेलेप्राण ॥ प्रेतउठविलेंजगज्जीवन ॥ हेंनिरूपणदुसऱ्यांत ॥ ५ ॥ पाषाणनंदीजेवि
लाअन्न ॥ प्रेतउठविलेंआशीर्वादेंकरून ॥ तुळसीदासासिरघुनंदनें ॥ तृतीयाध्यायींभेटले ॥ ६ ॥ शिंपल्यांतसांपड ॥८७
लानामाभक्त ॥ दामशेटीआनंदलाबहुत ॥ गोणाईसीसंवादलेपंढरीनाथ ॥ हेंचौथ्यांतनिरूपण ॥ ७ ॥ अयोनिसंभवभक्त
कबीर ॥ मोमिनागृहींवाढलाथोर ॥ शेलाविणोनिशार्ङ्गधर ॥ केलासत्वरधीरनिजकृपें ॥ ८ ॥ संतांसाठींकेलीचोरी ॥ कमा
लवधिलाआपुलेकरीं ॥ नृपवरेंघातलासुळावरी ॥ साधूनींझडकरींउठविला ॥ ९ ॥ अंगणींमिळालावैष्णवमेळ ॥ तेव्हांकबी
रासिअयोध्यानाथपावला ॥ अगणितकबीरआपणजाहला ॥ सप्तमाध्यायसंपलायेथून ॥ १० ॥ निवृत्तिसोपानज्ञाने
श्वर ॥ यतीचिपोटींजाहलेअवतार ॥ त्यांसवाळीतघालितीद्विजवर ॥ हेकथासुंदरआठव्यांत ॥ ११ ॥ नवमाध्यायींप्र
सिद्ध ॥ रेडियामुखींबोलविलेवेद ॥ पितरजेवविलेमंत्रशब्दें ॥ हेलीलाअगाधदाखविली ॥ १२ ॥ ज्ञानदेवेंपंढरीहूनी ॥
नामयासिनेलेंतीर्थाटनीं ॥ हस्तनापुरींहरिकीर्तनीं ॥ गाईउठविलीदशमांत ॥ १३ ॥ कबीरकांतासत्वशीळमोठी ॥ वाणि
यासिअनुतापजाहलापोटीं ॥ नामदेवआलेत्याचियेभेटी ॥ एकादशांतगोष्टीहेजाहली ॥ १४ ॥ मारवाडांततृषेनेंपीडिलें ॥
तैंकूपांतीलउदकवरआलें ॥ नागनाथींदेवालयफिरविलें ॥ हेंद्वादशांतजाहलेंनिरूपण ॥ १५ ॥ त्रयोदशअध्यायींमाघव
घांत ॥ नामयासवेंजेविलेपंढरीनाथ ॥ ह्मणोनिद्विजांनींवाळित ॥ घातलेंनकळतदेवासी ॥ १६ ॥ निजभक्तबहुआव
डतीमज ॥ हेंरुक्मिणीससांगतीअधोक्षज ॥ सत्यभामेनेंनारदासीगुज ॥ चतुर्दशाध्यायींपुसिलें ॥ १७ ॥ धरूनिचतुर्भु ॥ ४ ।
जरूपसगुण ॥ द्विजांसिसाक्षातदीधलेंदर्शन ॥ ज्ञानदेवासिनिरविलेंजाण ॥ हेंचनिरूपणपंचदशाध्यायीं ॥ १८ ॥ देवसांव

१ राम. २ राजानें. ३ जातिबहिष्कृत. ४ दिर्मीत. ५ पश्चात्ताप. ६ विहिरींतील. ७ भेटविलें.

त्याचेभेटीसगेला ॥ उदरचिरूनलपविलेंत्याला ॥ हेंकौतुकदाखवूनिनामयाला ॥ कूर्मदासाभेटलाषोडशाध्यायीं ॥ १९ ॥
गोऱ्याकुंभारानेंतुडविलेंबाळकासी ॥ कीर्तनांतपावलेहृषीकेशी ॥ थोंटेहातफुटलेत्यासी ॥ बाळकजननीसीदीधलें ॥ १२० ॥
मांजरींचींपिलींघातलींआव्यांत ॥ तयांसिरक्षीपंढरीनाथ ॥ राकाकुंभारासिवैराग्यअद्भुत ॥ चरित्रेंसत्राव्यांतहींजाह
लीं ॥ २१ ॥ अठरावेअध्यायींकथाअद्भुत ॥ नामयाहांसलेसकळसंत ॥ मगविसोबागुरुपंढरीनाथें ॥ करूनिदीधलात्या
लागीं ॥ २२ ॥ आणिहातलावितांचनामयास ॥ वाळूचेतत्काळजाहलेपरीस ॥ हेंकौतुकपरशाभागवतास ॥ दावूनिअनुग्र
हदीधला ॥ २३ ॥ एकुणिसाव्यांतकथाऐसी ॥ हवालदारेंछळिलेंजगामित्रासी ॥ मगव्याघ्ररूपेंयेऊनहृषीकेशी ॥ कौतु
कजनासीदाखविलें ॥ २४ ॥ जेग्यासअनुतापजाहलाथोर ॥ वृषभलावूनिदंडविलेंशरीर ॥ तयासिभेटलाशार्ङ्गधर ॥ अ
भयवरदीधला ॥ २५ ॥ द्वैतभेदशंकरहरी ॥ ऐसेंमानीसोनारनरहरी ॥ त्यासिएकरूपेंभेटलामुरारी ॥ विसाव्यांतपरी
हेजाहली ॥ २६ ॥ एकविसाव्यांतकथाअद्भुत ॥ जनीसवेंदळीपंढरीनाथ ॥ तिचेअभंगस्वकरेंलिहित ॥ देखोनिर्संत
हांसले ॥ २७ ॥ शंकरेंपार्वतीसिउपदेशकेला ॥ तोमत्स्याचेपोटींमत्स्येंद्रजाहला ॥ विभूतीचागोरक्षभला ॥ उकरड्यां
तजन्मलानिजलीलें ॥ २८ ॥ चांगदेवेंव्याघ्राचेंवहनकेलें ॥ मगज्ञानदेवेंभिंतीसिचालविलें ॥ विश्रांतवटाखालींभेटले ॥
बाविसाव्यांतचरित्रहें ॥ २९ ॥ तेविसाव्यांतचोखामेळाआख्यान ॥ आणिजीवातलादोघेब्राह्मण ॥ कबीराचेशिष्यजाहले
ह्मणून ॥ स्वयातीनवाळिले ॥ १३० ॥ चोविसाव्यांतपद्मनाभाचीकथा ॥ व्याधिनिरसिलीश्रीरामह्मणतां ॥ कबीरा
नेंवाणियासिविकिलीकांता ॥ ऐसीवार्तानिरूपिली ॥ ३१ ॥ चर्मांतशाळग्रामघातलाकिमर्थ ॥ ब्राह्मणेंछळिलारोहिदा
सभक्त ॥ मगउदरींदाखविलेंयज्ञोपवीत ॥ पंचविसाव्यांतचरित्रहें ॥ ३२ ॥ सव्विसाव्यांतपिपाजीन ॥ अनुतापेंरा

१ ज्ञानोपदेश. २ बैल. ३ बहिष्कृत केलें.

ज्यदोधलटाकून ॥ द्वारकेहूनियेतांचरामकृष्ण ॥ उपदेशत्याग्रासीदीधला ॥ ३३ ॥ नरसीमेहेत्याचेंचरित्रथोर ॥ तिसापावेतोंअध्यायचार ॥ तयासिभेटोनिश्रीशंकर ॥ रासमंडळदाखविलें ॥ ३४ ॥ त्याच्यापुत्राचेंकरूनिलग्न ॥ हुंडीभरीजगज्जीवन ॥ कन्येचेंहोतांवोटभरण ॥ वस्त्रेंभूषणेंपुरविलीं ॥ ३५ ॥ रामदासाचीभक्तिदेखोनी ॥ डांकुरासिआलेचक्रपाणी ॥ एकतिसाव्यांतचरित्रसज्जनीं ॥ हेंचिवर्तलेंजाणिजे ॥ ३६ ॥ बत्तिसाव्यांतमथुरेचीमूर्ती ॥ हरिद्वारींआलीचालोनिरार्ती ॥ तेहतिसाव्यांतसूरदासाप्रती ॥ मथुरेसिश्रीपतीभेटले ॥ ३७ ॥ चवतिसाव्यांतकथासुंदर ॥ सेनान्हावीजाहलारुक्मिणीवर ॥ डोयीकरूनिशार्ङ्गधर ॥ भुलविलानृपवरनिजलीलें ॥ ३८ ॥ पस्तिसाव्यांतकथाअद्भुत ॥ नृपवरेंतोडविलाआपुलाहस्त ॥ मगप्रसन्नहोऊनिजगन्नाथ ॥ केलापूर्ववततैसाची ॥ ३९ ॥ कर्माबाईचीदेखोनिभक्ती ॥ तिजसवेंजेविलीपाषाणमूर्ती ॥ स्वप्नहोतांचपुजाऱ्यांप्रती ॥ आश्चर्यचित्तींवाटलें ॥ १४० ॥ छत्तिसाव्यांतकथादोन ॥ सूरदासभक्तमदनमोहन ॥ जनजसवंताउदकींबुडवितांजाण ॥ श्रीरघुनंदनेंउचलिला ॥ ४१ ॥ सततिसाव्यांतकथासुंदर ॥ प्रेमळभक्तरसिकमुरार ॥ त्याणेंवारणासिउपदेशकरूनिसत्वर ॥ भुलविलानृपवरक्षणमात्रें ॥ ४२ ॥ मिराबाईप्रेमळभक्त ॥ तीसविषाचेंजाहलेंअमृत ॥ अडतिसाव्यांतहेंचरित्र ॥ कथिलेंअसेभाविकहो ॥ ४३ ॥ कानोपात्रेसभेटलेपंढरीनाथ ॥ हेकथाएकुणचाळिसाव्यांत ॥ चाळिसाव्यांतदामाजीपंतभक्त ॥ रुक्मिणीकांतेंरक्षिला ॥ ४४ ॥ एकेचाळिसाव्यांतमृत्युंजयाचीख्याती ॥ लिंगेंवोकविलींश्वानाहातीं ॥ बेचाळिसाव्यांतअश्वधरूनिहातीं ॥ भानुदासासीश्रीपतीभेटले ॥ ४५ ॥ त्रेचाळिसाव्यांतिविद्यानगरासिदेवगेले ॥ मगपंढरीलागींभानुदासघेऊनिआले ॥ शूळासिअकस्मातपल्लवफुटले ॥ हेंचरित्रपरिसिलेंसज्जनीं ॥ ४६ ॥ चव्वेचाळिसाव्यांतबहिरंभटाप्रती ॥ नागनाथेंजन्मदीधलामागुती ॥ करूनित्याचीसंशयनिवृत्ती ॥ आत्मज्ञानप्रा

१ रामार्गे. २ हर्तीस. ३ कृपा. ४ घोडा.

ीपैंकेली॥ ४७॥ पंचेचाळिसाव्यांतएकनाथआख्यान॥ जनार्दनासिगेलेशरण॥ त्यासश्रीदत्तदर्शन॥ करूनिप्रसाददी
धला॥ ४८॥ शेचाळिसाव्यांतब्राह्मणवेषें॥ सेवाकेलीद्वारकाधीशें॥ मगलोटलियाद्वादशवरुषें॥ एकनाथासीश्रुतजाहलें
॥ ४९॥ साक्षातअवतारमारुतीचाजाण॥ रामदासपळालेपडद्याआडून॥ मगपंढरीसिरुक्मिणीरमण॥ रामरूपध
रूनिभेटले॥ १५०॥ अठ्ठेचाळिसाव्यांतकथाऐसी॥ वैराग्यजाहलेंतुकयासी॥ कीर्तनांतयेऊनिहर्षीकेशी॥ परचक्रा
सीवारिलें॥ ५१॥ एकुणपन्नासाव्यांतऐशीरीर्ती॥ उपदेशकेलाकांतप्रती॥ गृहलुटविलेंविप्रांहार्ती॥ उदारवृत्तिध
रियेली॥ ५२॥ पन्नासाव्यांतकथासुरस॥ तुकयाचेपाठीवरमारिलाऊंस॥ मगपत्रलिहूनिकरुणारस॥ पंढरीसपाठ
विलें॥ ५३॥ निंबराजाच्याखांद्यावरी॥ कीर्तनांतउभेराहिलेहरी॥ एकावन्नाव्यांतऐशियापरी॥ कथाचतुरींजाणिजे
॥ ५४॥ हिलालस्लागूनिमंडपजळत॥ शेखमहंमदासिजाहलेंश्रुत॥ कोरड्याचवह्याऊदकांत॥ बावन्नाव्यांतनिघाल्या
॥ ५५॥ बोधल्यानेंलुटविलेंशेत॥ सारादेतपंढरीनाथ॥ थोंठ्यातांदांसिकणसेंबहुत॥ त्रेपन्नाव्यांतआणिलीं कीं॥ ५६॥
कीर्तनांतउठविलेंप्रेत॥ हांसीकुणबीणजाहलीगुप्त॥ अंत्यजासकेलेंफजीत॥ चौपन्नाव्यांतकथाहे॥ ५७॥ पंचावन्नाव्यां
तचरित्रेंच्यार॥ श्रोतींऐकिलींअसतीलसादर॥ गणेशनाथेंतरुवेर॥ उपदेशिलानिजकृपें॥ ५८॥ आणिकेशवस्वामी
च्याकीर्तनांत॥ बचनागखातांवांचलेभक्त॥ गोमाईसिउतरूनिपंढरीनाथ॥ पानगेप्रीतीनेंखादले॥ ५९॥ लतिब
शाहाचाभावदेखिला॥ चित्रानेंतत्काळविडाघेतला॥ यवनराजाचरणींलागला॥ मगमंदिरासिगेलासत्वर॥ १६०॥
छप्पन्नाव्यांतकथाअपूर्व॥ संतोबापवाराचादेखोनिभाव॥ कूर्महोऊनिदेवाधिदेव॥ यात्रासर्वउतरिली॥ ६१॥ निळो
बाचेलग्नींसाहित्यकेलें॥ बेदरींमारुतीनेंमसंदीसपाडिलें॥ उद्धवचिद्घनासिसाहित्यकेलें॥ छप्पन्नाव्यांतवर्तलेंचरित्र

---

१ महार. २ वृक्ष. ३ बचनाग या नांमें बिष.

हें ॥ ६२ ॥ विसोबासराफभाविकपूर्ण ॥ त्याचेंसत्तावन्नाव्यांतवारिलेंऋण ॥ हें तोंप्रस्तुतअनुसंधान ॥ केलेंश्रवणसक ळिकीं ॥ ६३ ॥ हेछप्पन्नदेशींचेराजहंस ॥ भक्तकथाघेऊनिमुक्ताघोंस ॥ सत्तावन्नावासरोवरमानस ॥ एथेंक्रीडावया सएकवटले ॥ ६४ ॥ प्रपंचआणिपरमार्थदोनी ॥ एकवटलेंहोतेंपयपाणी ॥ मगविवेकचंचूसिखोऊनी ॥ क्षीरचिनिव डूनघेतलें ॥ ६५ ॥ हींछप्पन्नरत्नेंअमूल्यचोखट ॥ सत्तावन्नावासुवर्णतगट ॥ कोंदणींबैसवूनिएकवट ॥ वैकुंठपीठपूजि ला ॥ ६६ ॥ निष्कामभक्तआणिप्रेमळ ॥ ह्यातुळसीमंजिऱ्याकोमळ ॥ यांचीगुंफोनियांमाळ ॥ दीनदयाळपूजिला ॥ ॥ ६७ ॥ कींछप्पन्नदेशींचेपाषाणनिर्मळ ॥ सत्तावन्नावाउत्तमस्थळ ॥ तेथेंरचोनियांचेंदेऊळ ॥ आंतघननीळबैसविला ॥ ॥ ६८ ॥ आणिकसंतवैष्णवमहंत ॥ भक्तप्रकटजाहलेबहुत ॥ तेमोकळींसुमनेंघेऊनिनिश्चित ॥ पुष्पांजळीअर्पावी ॥ ॥ ६९ ॥ भर्तृहरीजालंधर ॥ सदानंदशंकराचार्य ॥ गोपीचंदराजाउदार ॥ नरसिंहनागरविवेकी ॥ १७० ॥ हिरासिं गवाणीगुर्जर ॥ मलुकदासगंगकवीश्वर ॥ चर्पटीचौरंगीभक्तथोर ॥ शार्ङ्गधरवशकेला ॥ ७१ ॥ धनाजाटबाजीदखा न ॥ बाबाआणिनानकसदन ॥ नरसिंहभारतीनारायण ॥ अच्युताश्रमविवेकी ॥ ७२ ॥ हळसीअवघडमुधयाभक्त ॥ मुकुंदराजजगविख्यात ॥ जेणेंविवेकसिंधुअध्यात्मग्रंथ ॥ निजबुद्धीरचियेला ॥ ७३ ॥ कृष्णंभटयाज्ञवल्की ॥ कृष्णदा समुद्गलविवेकी ॥ कान्हयाहरिदासनामापाठकी ॥ हेप्रसिद्धलोकींनिजभक्त ॥ ७४ ॥ लोलिंबराजचांदबोधला ॥ शे खफरीदप्रसिद्धभला ॥ शेखहुसेनसलांगळा ॥ हेभक्तदेवालाआवडती ॥ ७५ ॥ नरहरिजयराममालोपंत ॥ नरसिंह सरस्वतीप्रेमळभक्त ॥ महामुद्गलभटजगविख्यात ॥ जानकीकांतवशकेला ॥ ७६ ॥ एकलिंगमैराळसिद्ध ॥ सुमतिक मळाकुरप्रसिद्ध ॥ रेणुकानंदआनंदकंद ॥ लीलाअगाधजयाची ॥ ७७ ॥ श्रीपतिआणिदासोपंत ॥ माधवदासजग

१ देणें, कर्ज. २ दूध. ३ क्षिरारूप. ४ कोंदण, आच्छादन. ५ अधिक. ६ राम.

विख्यात ॥ प्र्‍हादबडवेबापूजीपंत ॥ हेदेवासिबहुतआवडते ॥ ७८ ॥ गोसांवीनंदनस्वामीवामन ॥ गिरिबाईचि
न्मयनंदन ॥ वस्वलिंगाचेंऐकूनिकीर्तन ॥ जगज्जीवनसंतोषे ॥ ७९ ॥ अंतोबाआणिभगवंतभट ॥ विठ्ठलपुरंदरएकनिष्ठ
मैनावतीचीदेखोनिनिकट ॥ वैकुंठपीठसंतोषले ॥ १८० ॥ लालुनखोजीपरमानंद ॥ दादुपिंजारीपूर्णानंद ॥ बहिणाबा
ईचाप्रेमछंद ॥ नाचेगोविंदकीर्तनीं ॥ ८१ ॥ हरिविजयरामविजयसार ॥ पांडवप्रतापग्रंथथोर ॥ तोश्रीधरस्वामीनाझ
रेकर ॥ पंढरपुरनिवासी ॥ ८२ ॥ शिवरामगोसांवीपैठणकर ॥ नारायणनिंबयाचाकुमर ॥ त्याचाऐकोनिकीर्तनग
जर ॥ रुक्मिणीवरसंतोषे ॥ ८३ ॥ तुकयाचाबंधूकान्हयाजाण ॥ धाकुटाकुमरनारायण ॥ जेणेंकांतेचात्यागकरून ॥ केलें
गमनद्वारकेसी ॥ ८४ ॥ बोधल्याचानातुभगवंतबावा ॥ तैसाचिपैठणकरन्होबाबावा ॥ ज्याचाकीर्तनींअखंडहेवा ॥ गाइ
लेंदेवानिजप्रेमें ॥ ८५ ॥ आनंदतनयप्रसिद्धजनी ॥ रघुपतिशेषपूर्णज्ञानी ॥ जयाचेंकीर्तनऐकोनिकानीं ॥ झालेज्ञानी
अतिमूढ ॥ ८६ ॥ शेंदुरवादियांतसाचार ॥ मध्वमुनीश्वरभक्तथोर ॥ जोपद्यरचनींअतिचतुर ॥ शार्ङ्गधरवशकेला ॥
॥ ८७ ॥ शंकरजीबावाशिउरकर ॥ ज्याचाकीर्तनगजरथोर ॥ सिद्धांतज्ञानीअतिउदार ॥ पाखांडीयांवरपंचानन ॥
॥ ८८ ॥ अमृतरायभक्तप्रेमळ ॥ ज्याचेंकवित्वअतिरसाळ ॥ श्रवणींऐकतीनिंदकखळ ॥ द्रवतीतत्काळनिजप्रेमें ॥ ८९ ॥
ऐसेसंतप्रेमळजनीं ॥ जेईश्वरकृपेचेवरदानी ॥ तयांचियानिजचरणीं ॥ नमनमाझेंसाष्टांग ॥ १९० ॥ मोरेश्वरबावाताां
बवेकर ॥ जोभागवतधर्मीअतितत्पर ॥ त्याचेचरणींवारंवार ॥ नमनमाझेंसाष्टांग ॥ ९१ ॥ जेएकानिष्ठाधरूनिअंतरीं ॥ झा
लेपंढरीचेवारकरी ॥ त्यांप्रेमळभक्तांचेचरणावरी ॥ नमनमाझेंसाष्टांग ॥ ९२ ॥ धरूनिसप्रेमउल्हास ॥ ज्यांणींपंढरीसि
केलावास ॥ त्याक्षेत्रवासियांनिजभक्तांस ॥ नमनमाझेंसाष्टांग ॥ ९३ ॥ आणिकहीपुढेवैष्णवभक्त ॥ गुप्तप्रकटहोणारबहु

१ स्त्री. २ सदोदित. ३ शेंदुर नामें गांव. ४ गोड. ५ दुष्ट. ६ मनांमध्यें.

त ॥ त्यांचेचरणींभावार्थ ॥ माझाप्रणिपातसाष्टांग ॥ १४ ॥ असंख्यईश्वराच्याविभूती ॥ गणतीघेतांनपुरेमती ॥ जेवींपर्ज
न्याच्याधारापडतांक्षितीं ॥ त्यानमोजवतीसर्वथा ॥ १५ ॥ पृथ्वीवरीअंकुरउडलेदेख ॥ त्यांचासर्वथानव्हेचिलेख ॥
कींसागरींच्यालहरीअनेक ॥ धरावालेखकोठवरी ॥ १६ ॥ जोलीलानाटकीरुक्मिणीकांत ॥ आपणचिजाहलादेवभ
क्त ॥ तयांसीचपाहतांसकळसंत ॥ आलेदृष्टीअनायासें ॥ १७ ॥ घेतांसागराचेंदर्शन ॥ सकळसरितांचेंदेखिलेंजीव
न ॥ कांभास्करासिकरितांनमन ॥ सकलकिरणदेखिले ॥ १८ ॥ अश्वत्थासिप्रदक्षिणाकरितांदेखा ॥ तरीत्यांतच
आल्यासकळशाखा ॥ तेवींनिजभक्तांवैकुंठनायका ॥ द्वैतसर्वथानसेकीं ॥ १९ ॥ गोडीआणिसाकरजैसी ॥ निवडि
तांनयेचतुरासी ॥ तेवींनिजभक्तआणिभीमातीरवासी ॥ एकविमानसींजाणिजे ॥ २०० ॥ यादोहींचेकृपेंकरून ॥ भ
क्तविजयजाहलानिर्माण ॥ श्रोतयांचेमनोरथपूर्ण ॥ श्रवणमात्रेंहोतीलकीं ॥ २०१ ॥ जेभक्तचरित्रेंअखंडगात ॥ त
यांसिज्ञानहोईलअद्भुत ॥ कृपाकरूनिपंढरीनाथ ॥ भेटेलनिश्चितत्यालागीं ॥ २ ॥ ग्रंथसंग्रहकरितांघरीं ॥ तरीविघ्नें
नयेतीत्याचेमंदिरीं ॥ भोंवतेंसुदर्शनघिरटीकरी ॥ निश्चयअंतरींअसोंद्या ॥ ३ ॥ याग्रंथामाजीहेंचिकथन ॥ कींभ
क्तांसिपावलाजगज्जीवन ॥ ह्मणोनिश्रोतयांवक्तयांकारण ॥ रुक्मिणीरमणरक्षिता ॥ ४ ॥ कलियुगींचींचरित्रेंऐको
नी ॥ सामान्यनह्मणावींविचक्षणीं ॥ कृतत्रेताद्वापरालागूनी ॥ थोरथोरमुनीगातील ॥ ५ ॥ कलीचाप्रारंभहोतांचित
रित ॥ सुरवरआनंदलेबहुत ॥ कींआटघटिकाकरितांएकाग्रचित्त ॥ वैकुंठनाथभेटेलकीं ॥ ६ ॥ तंवनारदमुनीनेंकौ
तुककेलें ॥ जिव्हाशिश्नहातींधरिलें ॥ सकळदेवांसिआश्चर्यवाटलें ॥ मगपुसतेजाहलेतयासी ॥ ७ ॥ यावरीबोलेब्र ॥ ७
ह्मसुत ॥ हेदोनीनावरत्तीकलियुगांत ॥ सुरवरींऐकतांहेमात ॥ चिंताक्रांतमानसीं ॥ ८ ॥ मगनारदसांगेतयांप्रती ॥

१ उरस्थळ, मस्तक, नेत्र, वाणी, मन, पाद, हस्त, जानु, याप्रकारें साष्टांग नमस्कार होतो. २ अवतार. ३ पृथ्वीवर. ४ लाटा. ५ नद्यांचें उदक. ६ सूर्यास. ७ पिंपळास ८ पांडुरंग.

कलियुगींवैष्णवभक्तजेहोती ॥ त्यांचींचरित्रेंजेऐकती ॥ त्यांसिवैकुंठपतीभेटेल ॥ ९ ॥ ऐसेंबोलतांब्रह्मनंदन ॥ विबुध आनंदलेसंपूर्ण ॥ ह्मणतीहेंस्वल्पसाधन ॥ आह्मांकारणमानलें ॥ २१० ॥ ह्मणोनिमहर्षिआणिइंद्रादिकांसी ॥ भक्तचरित्रेंपावनतयांसी ॥ विचक्षणींवचनेंऐकूनिऐसीं ॥ विकल्पमानसींनधरावा ॥ ११ ॥ जैसीआज्ञाकेलीरुक्मिणीवरें ॥ तितकींचग्रंथींलिहिलींअक्षरें ॥ जैसावाजविणारफुंकितोवारे ॥ तैसींचवाजंतरेंवाजती ॥ १२ ॥ क्षेत्रांतबीजपेरिलेंजाण ॥ अंकुरयेणेंजीवनाधीन ॥ कींजळमंटपीयाचेंनाचणेंजाण ॥ कळसूत्राधीनअसेकीं ॥ १३ ॥ तेवींभक्तविजयग्रंथीं ॥ बुद्धीचादाताश्रीरुक्मिणीपती ॥ तेणेंउजळोनियांमाझीमती ॥ ग्रंथनिजयुक्तींलिहविला ॥ १४ ॥ शकेसोळाशेंचवऱ्यायशी ॥ चित्रभानुनामसंवत्सरासी ॥ वैशाखवद्यद्वादशीसी ॥ ग्रंथसिद्धीसीपावविला ॥ १५ ॥ प्रवरेपासूनिदक्षिणेस ॥ ताहाराबादगांवपांचकोश ॥ भक्तविजयअतिसुरस ॥ झालाअसेतेठायीं ॥ १६ ॥ शेवटीलविनवणीआतां ॥ माझीऐकेगापंढरीनाथा ॥ तूंचिश्रोताआणिवक्ता ॥ ग्रंथरक्षितानिजकृपें ॥ १७ ॥ तूंअखिलअविनाशजगद्गुरू मायातीतसर्वेश्वरू ॥ निराधारीयांसिआधारू ॥ करिसीभवपारूदासांसी ॥ १८ ॥ भक्तांनींजैसीघेतलीआळ ॥ तीतूंपुरविसीतत्काळ ॥ त्यांचेंप्रेमदेखोनिनिर्मळ ॥ हृदयकमळींवसविले ॥ १९ ॥ कोणासिदीधलेंआत्मज्ञान ॥ कोणीमागीतलेंसायुज्यसदन ॥ माझेंहेंचिइच्छितसेमन ॥ जेगुणवर्णीनहरीचे ॥ २२० ॥ कोणीबैसलेवज्रासनीं ॥ कोणीबैसलेवैकुंठभुवनीं ॥ मीनिजदासांचेकीर्तनीं ॥ झालोंरतसप्रेमें ॥ २१ ॥ अविटआवडीधरूनिचित्तीं ॥ तुझियादासांचीवर्णिलीस्तुती ॥ हेंचिउचितमहीपती ॥ मागेनिजप्रीतींनिरंतर ॥ २२ ॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतांतुष्टेलजगन्नाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ सप्तपंचाशत्तमाध्यायरसाळहा ॥ २२३ ॥ श्रीगोपालकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीमजगदीश्वरार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ५७ ॥ ॥ ओव्या ॥ २२३ ॥ ॥ इतिश्रीभक्तविजयग्रंथः समाप्तः ॥

हा ग्रंथ मुंबईत मेसर्स गोपाळ नारायण आणि कंपनी यांच्याकारितां एशियाटीक छापखान्यांत रामचंद्र कृष्ण पिंगे वेररकर याणीं छापून प्रसिद्ध केला. मिति पौष शुद्ध १२ शनिवार, शके १८०४ ता. २० जानेवारी सन १८८३.

॥ २१० ॥ कींरासभेंब्रीदवांधोन ॥ नारदापुढेंमांडिलेंगायन ॥ कींमूषकटवकारून ॥ वासुकीधरूंआला ॥११॥ कीं
सज्ञानपंडितापुढें ॥ बोलावयाआलींमूढें ॥ कींजंबुकेंआपलेपवाडे ॥ व्याघ्रापुढेंदावीत ॥ १२ ॥ मजपुढेंकायआदित्य
॥४॥ म्हणऊननिंदाकरीखद्योतें ॥ मरणकाळींहोयसन्निपात ॥ तैसेंतुजजाहलेंरे ॥ १३ ॥ काळमृत्यूचीछायापडली ॥ मृत्युवे
ळजवळीआली ॥ ऐकोनिशिशुपाळतेवेळीं ॥ अधिकचिआवेशला ॥ १४ ॥ शस्त्रकाढूनवेगेंसीं ॥ म्हणेकृष्णाऊठरेंजुं
झमजसीं ॥ नपुंसकाकायबैसलासी ॥ लाजकैसीनुपजेतूतें ॥ १५ ॥ तुझेंरुसणेंसमजणेंदोन्ही ॥ मीशिशुपाळतृणप्रा
यमानी ॥ गोरक्षकातुजआझूनी ॥ लज्जाकांरेनवाटे ॥ १६ ॥ उपजानियांतुवांगोवळा ॥ वृष्णिकुळासीडागलावि
ला ॥ तुवांचोरूनिनेलीरुक्मिणीवेल्हाळा ॥ तेनवरीमाझीनिर्धारें ॥ १७ ॥ रुक्मिणीआधींअर्पिलीमातें ॥ म्यांमनींच
भोगिलेंतीतें ॥ मगतेप्राप्तजाहलीतूतें ॥ माझेंउच्छिष्टगुराखिया ॥ १८ ॥ जैसेंभोगिलेंवस्त्रबहुत ॥ तेंभाटासीदेतीभा
ग्यवंत ॥ तैसीरुक्मिणीम्यांभोगिलीनिश्चित ॥ तुजतेप्राप्तजाहली ॥ १९ ॥ पुष्पहारभोगूनटाकिला ॥ तोभणगेंजैसा
उचलूनिनेला ॥ कींरावणेंचोरूननेलीजनकबाळा ॥ तैसीरुक्मिणीतुवांनेली ॥१२०॥ शाल्वपवित्रतुजपरीस ॥ कदा
नातळेअंबेस ॥ नवरीजेनेभिलीआणिकास ॥ तेसर्वथानपर्णावी ॥ २१ ॥ ज्याचेनावेंजेंपात्रवाढिलें ॥ आणिकानेतांतें
उच्छिष्टजाहलें ॥ हेधर्माधर्मशास्त्रींबोलिले ॥ तुजनकळतीकर्मभ्रष्टा ॥ २२ ॥ श्रीकृष्णम्हणेरेदुर्जना ॥ महानिंदकादु
ष्टामळिना ॥ तूंअग्रपूजाइच्छितोसिहीना ॥ तरीआतांचियेईनिर्धारें ॥ २३ ॥ ऐसेंबोलानिर्क्षीराब्धिजारमण ॥ केलें
सुदर्शनाचेंस्मरण ॥ तंवअकस्मातयेऊन ॥ कृष्णहस्तकींसंचरलें ॥ २४ ॥ जैसाकल्पांतींचाआदित्य ॥ तैसेंसुदर्शन ॥९॥
धगधगीत ॥ शिशुपाळावरीसोडिलेंअकस्मात ॥ वैकुंठनाथेंतधवां ॥ २५ ॥ तात्काळशिशुपाळाचेंछेदिलेंशिर ॥ निरा

१ उंदीर. २ कोल्हा. ३ काजवा. ४ मेला. ५ क्षीरसमुद्राची कन्या लक्ष्मी तिचा पति श्रीकृष्ण. ६ सूर्य. ७ आकाश.

ऊपंथेंउडालेंसत्वर ॥ मुखेंगर्जनाकरीथोर ॥ म्यांयदुवीरजिंकिला ॥ २६ ॥ शिरमागुतेंउतरलें ॥ तेंश्रीकृष्णचरणाजव
ळीपडिलें ॥ अंतर्ज्योतीनिघालीतेवेळे ॥ कृष्णरूपींप्रवेशली ॥ २७ ॥ बाळसूर्यासारिखेंतेजअद्भुत ॥ ज्योतीश्रीकृष्ण
हृदयींप्रवेशत ॥ जैसेंलवणजळींविरत ॥ कींगगनांतनादजैसा ॥ २८ ॥ सांडूनजीवदशासंपूर्ण ॥ शिशुपाळजाहला
कृष्ण ॥ त्वंपदतत्पदींजायहरपोन ॥ तैसालीनजाहला ॥ २९ ॥ कींपूर्णजळींजळबिंदुपाडिला ॥ तोमाघारानाहींपरतला
तैसाशिशुपाळगोवळाजाहला ॥ नाहींउरलेंवेगळेंपण ॥ ३० ॥ हेवैकुंठींचेद्वारपाळ ॥ जयविजयनिर्मळ ॥ सनका
दिकींशापितांतात्काळ ॥ दैत्ययोनींतअवतरले ॥ ३१ ॥ हेचहिरण्याक्षहिरण्यकश्यपजाण ॥ तेचजाहलेरावणकुंभक
र्ण ॥ तेचहेशिशुपाळवक्रदंतपूर्ण ॥ कृष्णावतारींजन्मले ॥ ३२ ॥ परमभक्तशिशुपाळ ॥ बळेंचहरिरूपजाहलातात्का
ळ ॥ हातिंचीवस्तुअसडूननेतबाळ ॥ तैसेंचकेलेंयथार्थ ॥ ३३ ॥ तिसरेजन्मींनिश्चिती ॥ कृष्णेंदीधलीअक्षयमुक्ती ॥
हृदयींठेविलीअंतर्ज्योती ॥ महाभक्तह्मणोनी ॥ ३४ ॥ असोजाहलाजयजयकार ॥ पुष्पवृष्टीवर्षतीसंभार ॥ दुष्टपळा
लेसमग्र ॥ वक्रदंतासहितपैं ॥ ३५ ॥ कौरवअंतरींचिंताक्रांत ॥ ह्मणतीआमुचेंउणेंपडिलेंबहुत ॥ एकआनंदेंटाळिया
वाजवित ॥ बरेंजाहलेंह्मणोनियां ॥ ३६ ॥ ऐसाशिशुपाळपावलानिजधाम ॥ पार्थाप्रतिनिरोपीधर्म ॥ ह्मणेयाचेंप्रेत
कराभस्म ॥ जातवेदामाझारी ॥ ३७ ॥ मगशिशुपाळाचेंराज्यहोतें ॥ तेंदिधलेंत्याच्यापुत्रातें ॥ धर्मराजेंसमस्तरायां
तें ॥ वस्त्रेंअलंकारसमर्पिले ॥ ३८ ॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्र ॥ अवघियांसीगौरवीयुधिष्ठिर ॥ पूजामानपावोनसमग्र
गेलेनगरांआपुलाले ॥ ३९ ॥ अवभृथस्नानकेलें ॥ तेथेंसकळलोकसुस्नातजाहले ॥ सहपरिवारेंसींतेवेळे ॥ श्रीकृष्ण
निघालेद्वारकेसीं ॥ १४० ॥ धर्मासींह्मणेकमलोद्भवपिता ॥ आह्मांसनिरोपदेईआतां ॥ धर्मेंचरणींठेविलामाथा ॥
कंठजाहलासद्गदित ॥ ४१ ॥ धर्मराजप्रेमेंस्फुंदत ॥ जाएसेंनह्मणेचिसत्य ॥ पुढतीलौकरीयावेंह्मणत ॥ धन्यभक्तध

मेराज ॥ ४२ ॥ भीमअर्जुननकुळसहदेव ॥ तयांसींपुसतवासुदेव ॥ कुंतीद्रौपदीसुभद्रेप्रतिमाधव ॥ स्नेहआज्ञामाग
तसे ॥ ४३ ॥ तंवतेह्मणतीश्रीपती ॥ जेथेंतुझेपदउमटती ॥ तेथेंआमुचेंमस्तकअसोनिश्चिती ॥ ऐसेंचवरीरमावरा ॥

॥ ४४ ॥ हृदयांतूनअमुच्याश्रीपती ॥ परताजाऊंनकोनिश्चिती ॥ ज्याज्याभूताकृतीभासती ॥ तुझेंस्वरूपभासोतें ॥
॥ ४५ ॥ श्रीकृष्णासींबोळउनी ॥ पांडवआलेपरतोनिसदनीं ॥ जागृतिसुषुप्तिस्वप्नीं ॥ कृष्णचिंतनींसादर ॥ ४६ ॥
राजसूययज्ञजाहलासमाप्त ॥ द्वारकेसपावलावैकुंठनाथ ॥ तोंपौंड्रकआणिवक्रदंत ॥ वेढाघालितीनगरातें ॥ ४७ ॥
शिवेंदीधलेंवरदविमान ॥ त्यांतवक्रदंतसेनेसहितबैसून ॥ द्वारकेवरीयेऊन ॥ युद्धकरितीशस्त्रास्त्रीं ॥ ४८ ॥ तोंइतुकि
यांतपावलाजगज्जीवन ॥ तात्काळसोडिलेंसुदर्शन ॥ वक्रदंताचेंशिरछेदून ॥ आकाशपंथेंउडविलें ॥ ४९ ॥ पौंड्रकसे
नासमवेत ॥ हरीनेंसंहारिलातेथ ॥ ऐसाप्रतापकरूनअद्भुत ॥ कृष्णेंशस्त्रेंठेविलीं ॥ १५० ॥ मुख्यवधिलेशिशुपाळव
क्रदंत ॥ इतुकेनआमुचेंमनोगत ॥ अवतारकृत्यजाहलेंयथार्थ ॥ यादोघांसींमारितां ॥ ५१ ॥ आह्मासींशस्त्रधरणेंना
हींआतां ॥ उरलेतेदैत्यतत्वतां ॥ तेसारथ्यकरूनिपार्था ॥ त्याहातींपुढेंवधावे ॥ ५२ ॥ जन्मेजयासींसांगेवैशंपायन ॥
धन्यधन्यअवतारश्रीकृष्ण ॥ गोकुळींअपारदैत्यमारून ॥ कंसवधिलामथुरेसीं ॥ ५३ ॥ जरासंधसतरावेळत्रासिला
द्वारकावसविलीअवलीला ॥ नरकासुरमारूनसहस्त्रसोळा ॥ गोपीआणिल्यावरासीं ॥ ५४ ॥ आतांश्रोतींव्हावेंसाव
चित्त ॥ पुढेंछत्तिसावाअध्यायगोडबहुत ॥ छत्तिसाव्यापासूनहरिविजयग्रंथ ॥ संपूर्णयथार्थजाहला ॥ ५५ ॥ जैसामु
गुटावरीलमणी ॥ तैसाछत्तिसावाऐकाश्रवणीं ॥ हरिविजयहिरियाचीखाणी ॥ सज्जनजोहरीयेर्थींच ॥ ५६ ॥ श्रीधर ॥ ५ ॥
वरदाजगन्निवासा ॥ ब्रह्मानंदापंढरीशा ॥ भक्तमानसराजहंसा ॥ पुराणपुरुषाजगद्वंद्या ॥ ५७ ॥ इतिश्रीहरिविजय
ग्रंथ ॥ संमतहरिवंशभागवत ॥ चतुरपरिसोतपंडित ॥ पस्तिसावाअध्यायगोडहा ॥ १५८ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

अध्याय ३६
तुळशी
कृष्ण

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ ओंनमोसद्गुरुअवधूता ॥ परब्रह्माअपरमिता ॥ पुराणपुरुषाअव्यक्ता ॥ मायातीताअगम्या
॥ १॥ आदिपुरुषाविश्वंभरा ॥ अवयवरहितादिगंबरा ॥ सदानंदरूपानिर्विकारा ॥ आत्मयारामाकृपानिधी ॥२॥ अ
मलरूपापरमगंभीरा ॥ ब्रह्मानंदापरात्परा ॥ सहजानंदाअगोचरा ॥ कल्याणधामाजगद्गुरू ॥ ३ ॥ पूर्णानंदाअपरि
मिता ॥ दत्तात्रयषड्विकाररहिता ॥ ब्रह्मानंदाज्ञानभरिता ॥ भीमातीरविलासिया ॥ ४ ॥ रुक्मिणीहृदयाब्जमधुकरा
दाक्षायणीवरप्रियामनोहरा ॥ पांडवकैवारियादीनोद्धारा ॥ शिशुपाळांतकाश्रीपती ॥ ५ ॥ पंचत्रिंशतिअध्यायींकथा
परिकर ॥ छेदूनशिशुपाळाचेंशिर ॥ विजयीजाहलाश्रीकरधर ॥ धर्मरक्षकपरमात्मा ॥६॥ आतांछत्तिसावाबहुसुरस
हरिविजयाचापूर्णकलश ॥ जोभोजनाच्याशेवटींगोडग्रास ॥ तैसाविशेषछत्तिसावा ॥ ७ ॥ छत्तिसावेअध्यायग्रंथ
आघवा ॥ परीमुगुटमणीछत्तिसावा ॥ तोभक्तजनींपरिसावा ॥ प्रेमादरेंकरूनियां ॥ ८ ॥ द्वारकेसिनांदतांरुक्मिणी
रमण ॥ तोंपुढेंआलेंसूर्यग्रहण ॥ कुरुक्षेत्रासींजावेंम्हणोन ॥ निश्चयकेलाश्रीवल्लभें ॥ ९ ॥ तोंयापूर्वींचबळिभद्र ॥ गो
कुळासींपाठवीयादवेंद्र ॥ जोमहाबळियाभोगींद्र ॥ धरांधरअवतरला ॥ १० ॥ गोकुळासींजाऊनिरोहिणीसुत ॥ य
शोदानंदगौळीसमस्त ॥ तयांसींभेटलारेवतीप्राणनाथ ॥ सौख्यअद्भुतसमस्तां ॥ ११ ॥ चारमासपर्यंत ॥ बळिभद्र
राहिलास्वस्थ ॥ श्रीकृष्णप्रतापअद्भुत ॥ जाहलातासमस्तसांगीतला ॥१२॥ मथुरेहूनिगेलाकृष्णनाथ ॥ कोणकोणमा
रिलेदैत्य ॥ कैशाअष्टनायिकाझाल्याप्राप्त ॥ आणिसोळासहस्त्रकामिनी ॥ १३ ॥ तेचरित्रमुखींहून ॥ सांगेबळिभद्रआ
पण ॥ कैसाजाहलाराजसूययज्ञ ॥ कैसाशिशुपाळमारिला ॥१४॥ तीचरित्रेंऐकतांश्रवणीं ॥ तटस्थहोतीगौळीगौळणी
म्हणतीऐसापुराणपुरुषचक्रपाणी ॥ कैंआम्हांलागुनभेटेल ॥ १५ ॥ बळिभद्रनित्यवनासींजाय ॥ विलोकीहरीचेंक्रीडा

१ दृष्टीस न पडणारा. २ अतिक्रमण करणारा. ३ प्राप्त होण्यास कठीण. ४ सहा विकारांपासून मुक्त. ५ समुद्र. ६ शेष. ७ पृथ्वी धारण करणारा शेषावतार बलराम.

॥ १ ॥ ठाय ॥ कुंजवनींक्रीडाकेलीपाहे ॥ गडियांसमवेतहलधरें ॥ १६ ॥ तोंमाध्यान्हासआलाचंडकिरण ॥ जळक्रीडाकरूं
इच्छीसंकर्षण ॥ यमुनादूरहोतीतेथुन ॥ तीसरेवतीरमणबोलावी ॥ १७ ॥ ह्मणेआलीकडेयेईसूर्यनंदिनी ॥ तोंतेवाहे
निजच्छंदेंकरूनी ॥ बळिरामक्षोभलातेक्षणीं ॥ नांगरघालूनिओढिली ॥ १८ ॥ ओघमुरडोनिसगळा ॥ आपणाकडे
रामेंआणिला ॥ गर्गनींदेवपाहतीडोळा ॥ नवलगोपाळांवाटतसे ॥ १९ ॥ जळक्रीडाकरूनिबळिभद्र ॥ गोकुळास
आलासत्वर ॥ चारमासझालियाहलधर ॥ जाताजाहलाद्वारकेसीं ॥ २० ॥ संपूर्णगोकुळींचेंवर्तमान ॥ कृष्णासींसां
गेरेवतीरमण ॥ तोंपुढेंग्रहणयात्रेसजगज्जीवन ॥ निघताजाहलाकुरुक्षेत्रासीं ॥ २१ ॥ निघालेछप्पन्नकोटीयादव ॥ उग्र
सेनबळिभद्रवसुदेव ॥ प्रद्युम्नअनिरुद्धअक्रूरउद्धव ॥ सांबभानुमंतनिघाले ॥ २२ ॥ रुक्मिणीसहितअष्टनायिका ॥
निघाल्यासोळासहस्त्रगोपिका ॥ चातुरंगदळदेखा ॥ सिद्धजाहलेंतेकाळीं ॥ २३ ॥ लागलेंवाद्यांचेगजर ॥ असंभाव्य
चालिलादळभार ॥ कृष्णनायिकासमग्र ॥ सुखासनींआरूढल्या ॥ २४ ॥ रेवतीदेवकीरोहिणी ॥ सत्यभामाकालिंदीरु
क्मिणी ॥ ज्यांचियावहनापुढेंकनकवेत्रपाणी ॥ लक्षावधीधांवती ॥ २५ ॥ वळीनेंचालिलेपर्वत ॥ तैसेगजभारयेतीडो
लत ॥ त्यांवरीयादवबैसलेरणपंडित ॥ कृतांताहिभीतजयांतें ॥ २६ ॥ पुढेंचालतीपायभार ॥ मागेंतुरंगचालतीसत्व
र ॥ त्यांचेपाठिमागेंकुंजर ॥ किंकाटकरितजाताती ॥ २७ ॥ श्रीकृष्णाचेभद्रजाती ॥ शुंडादंडऊर्ध्वकरितो ॥ वाटेआका
शकवळेंपाहती ॥ हिरेदांतींजडियेले ॥ २८ ॥ त्यांचेपाठिमागेंरथांचेभार ॥ निजरथींविराजेयादवेंद्र ॥ जोकोटिअनंगां
हूनसुंदर ॥ लावण्यसागरश्रीहरी ॥ २९ ॥ देशोदेशींचेनृपती ॥ निजभारेंशींसवेंचालती ॥ दाटीजाहलीहरिभोंवती
वारीनसेदर्शना ॥ ३० ॥ राजयांचेमुगुटरत्नजडित ॥ त्यांसहितकृष्णपदींनमित ॥ एकासएकमुगुटआदळत ॥ रत्नें ॥ १ ॥

१ वेलीचें घर. २ बलराम. ३ सूर्य. ४ यमुना. ५ आपले इच्छेनें. ६ आकाश. ७ कालीकेर. ८ हत्ति, घोडे, रथ, पायदळ. ९ पालखी. १० महालदार.

विखुरतीसभोंवतीं ॥ ३१ ॥ जैसासौदामिनीचाएकमेळ ॥ तैसेमुगुटदिसतीतेजाळ ॥ पहावयालागींघननीळ ॥ मंडप
घसणीहोतसे ॥ ३२ ॥ निजभारेंसींकौरवपांडव ॥ तेहीयेतेजाहलेसर्व ॥ भीष्मद्रोणभक्तराव ॥ विदुरहीपातला ॥३३॥
तोंइंद्रादिदेवतेक्षणी ॥ पाहोंइच्छितीचक्रपाणी ॥ तोंहरिभोंवतीनृपांचीदाटणी ॥ वारीदर्शनानव्हेची ॥ ३४ ॥ पहावया
हरिवदनचंद्र ॥ सर्वांचेनेत्रजाहलेचकोर ॥ योगीतापसीमुनीश्वर ॥ तेहीमुरहरपाहोंयेती ॥ ३५ ॥ असोइतुक्यांसम
वेतमुरारी ॥ येऊनउतरलाकुरुक्षेत्रीं ॥ शिबिरेंउभींकेलींतअवसरीं ॥ सोळासहस्त्रप्रथक्प्रथक् ॥ ३६ ॥ पुढेंलक्षूनिजो
न्हवीतीर ॥ निजभारेंउतरलेनृपवर ॥ तोंपूर्वीचश्रीकृष्णेंदूतसत्वर ॥ गोकुळासींधाडिलाहोता ॥३७॥ यशोदानंदगो
पिकागौळी ॥ यात्रेसपातलेतयेवेळीं ॥ बाळपणीचेसखेसकळी ॥ येतेजाहलेहरिदर्शना ॥ ३८ ॥ असंख्यगौळीआ
नंदेंकरून ॥ निघालेगोरसकावडीभरून ॥ पुढेंगोपाळपांवेघेउन ॥ आनंदेंकरूननाचती ॥ ३९ ॥ मृदंगटाळचुमरी
याई ॥ मोहऱ्याघुमऱ्यावाजेसनई ॥ हरीचीबाळलीलागातीनवलाई ॥ येतीलववलाहींगोपाळ ॥४०॥ चित्रविचित्रघोंग
डी ॥ पांघुरलेकृष्णाचेगडी ॥ एकनाचतीकडोविकडी ॥ हांसतीघडिघडीस्वानंदें ॥४१॥ श्रीकृष्णासींजाणवितीदूत ॥ कीं
गोकुळवासीआलेसमस्त ॥ श्रीनिवासझालाआनंदभरित ॥ वेगेंसांगतरुक्मिणीसीं ॥ ४२ ॥ माझींमातापितृव्येंदोन्ही
बाळमित्रआलेगोकुळींहूनी ॥ मजतेआवडतेबहुतरुक्मिणी ॥ बळिरामाहूनिअधिक ॥४३॥ रुक्मिणीसहितकृष्णात्रि
यासमग्र ॥ सिद्धजाहल्यापाहावयासर्व ॥ गौळियांमींयादवेंद्र ॥ कैसाभेटतोह्मणउनी ॥४४॥ तोंलक्षानुलक्षगाडे ॥ गौ
ळियांचेधांवतीवेगाढे ॥ वरीगोपिकाबैसल्यानिवाडे ॥ हरिलीलागातयेती ॥ ४५॥ तोंहरीचेसंवगडेसमग्र ॥ त्यांपुढेंआ
लेगोपिकांचेभार ॥ त्यांसन्मुखजाहलायादवेंद्र ॥ हरिनायकासमग्रपाहती ॥४६॥ ववववीतदैदीप्यमान ॥ गोपानींदेखि

१ वीज. २ राजे. ३ मुख. ४ हुंबु. ५ गौळी. ६ मुरली. ७ सत्वर. ८ यादवांमध्यें इंद्र ह्मणजे श्रेष्ठ तो यादवेंद्र (श्रीकृष्ण) हें नाव. ९ फार शोभतारा.

रुनी ॥ गोपाळह्मणतीचक्रपाणी ॥ तुझीकरणीकळलीआह्मां ॥ ४८ ॥ तुझेबाळपणीहूनप्रकृती ॥ आह्मांसठावकीच ॥ ३६ ॥
॥ २ ॥ जगत्पती ॥ आमुचींमनेंचोरूनिनिश्चिती ॥ घेऊनिश्रीपतिगेलासिपैं ॥ ४९ ॥ तूंपरमनाटकीचित्तचोर ॥ तुझाविश्वास
नाहींअणुमात्र ॥ तुजभाग्यआलेंथोर ॥ बाळमित्रविसरलासी ॥ ५० ॥ आमुच्यासंगतीनेजगज्जीवना ॥ गाईराखि
ल्यातुवांमनमोहना ॥ तूंयशोदेचातान्हा ॥ आह्मीकान्हाह्मणऊनबाहूं ॥ ५१ ॥ गाईराखितांहृषीकेशी ॥ तूंआह्मां
सांगातेंजेविसी ॥ आमुच्याशिदोऱ्याठकऊनखासी ॥ नलाजसीतोचिकीर्तूं ॥ ५२ ॥ हुतुतूहमामाहुमली ॥ आह्मांसीं
घालिसीवनमाळी ॥ तुजबुक्यावरीसकळीं ॥ डाईलागलियामारूंगडचा ॥ ५३ ॥ कृष्णातूंमोठाचोरहोसी ॥ तुजमाये
नेबांधिलेंउखळेसीं ॥ तेव्हांउद्धरिलेंयमळार्जुनदोघांसीं ॥ आठवनेंकींहृषीकेशा ॥५४॥ कृष्णातुजभाग्यआलेंथोर ॥ ये
व्हवीतूंनंदाचाकिशोर ॥ तुझ्यागोकुळींच्याखोडीसमग्र ॥ नवर्णवतीशेषातें ॥ ५५ ॥ वांसुरेंचारितांगोविंदा ॥ बळल्या
नदेसीतूंकदा ॥ मगतुजमारूंआह्मीमुकुंदा ॥ तेंतुजआठवतेंकीं ॥ ५६॥ आमुच्याशिदोऱ्याएकत्रकरुनी ॥ कालावां
टिसीतूंचक्रपाणी ॥ तेंतूंअंबिलताकघटघटोनी ॥ पीतहोतासीगोपाळा ॥ ५७ ॥ आतांबहुतजाहलासुकुमार ॥ तें
विसरलासतूंसमग्र ॥ अरेतूंपरमहोसीनिष्ठुर ॥ मायाअणुमात्रनाहींतूतें ॥ ५८ ॥ तैंतुझेआंगासिमाखेशेण ॥ आतांच
र्चिलाउत्तमचंदन ॥ तेव्हांधांवसीघोंगडीपांघरुन ॥ पीतवसनआतांझळके ॥ ५९ ॥ तैंमयूरपिच्छेंशिरींशोभत ॥ आ
तांरत्नकिरीटविराजत ॥ तैंगुंजांचेहारडोलत ॥ आतांकौस्तुभपदकेंझळकती ॥६०॥ तेंतूंविसरलासिगोपाळा ॥ आतां ॥ २ ॥
भाग्यआलेंघननीळा ॥ एकतांकृष्णनायकावेळोवेळा ॥ हांसतोरुक्मिणीसहितपैं ॥ ६१ ॥ एकगोपाळह्मणेहृषीकेशी

१ स्वभाव. २ बालक. ३ हृषीक म्हणजे इंद्रियें त्यांचा. स्वामी श्रीकृष्ण. ५ कोमल. ६ मुगुट. ७ मेघाप्रमाणे नीलवर्ण म्हणून घननीळ असें नांव प्राप्त आहे. ८ श्रीकृष्ण.

तूं काळयाच्या डोहीं बुडालासी ॥ आह्मी गेंगाटल्या समयासीं ॥ हरि केला तुजकारणें ॥ ६२ ॥ आमुचा घोंगाट ऐकतां भेणें ॥ मग तुज सोडिलें कालियानें ॥ आह्मी तुजवांचविलें प्राणें ॥ ऐकतां कृष्णें हास्य केलें ॥ ६३ ॥ शिळाधारी इंद्र वर्षला आह्मी च मग गोवर्धन उचलिला ॥ तुवां लटकाच आंगोळी गोपाळा ॥ लाऊनि ठकविसी आह्मांतें ॥६४॥ ऐशा संवगडियांच्या गोष्टी ॥ ऐकतां तोपला जगजेठी ॥ तों आल्या गाकुळींच्या गोरंटी ॥ देखिल्या दृष्टीं कृष्णनाथें ॥६५॥ परमसुंदर लावण्यखाणी ॥ किंवा उतरल्या सौदामिनी ॥ किंवा आल्या स्वर्गाहूनी ॥ देवांगना साक्षात ॥ ६६ ॥ तटस्थ पाहतां कृष्णनायका ॥ ह्मणती धन्य गोकुळींच्या गोपिका ॥ परम सुकुमार लावण्यलतिका ॥ वैकुंठनायका भाळल्या ॥ ६७ ॥ असो गोकुळींच्या युवती ॥ कृष्णचरण दृढ धरिती ॥ सप्रेम कृष्णास भेटती ॥ प्रेम चित्तीं न समाये ॥ ६८ ॥ ह्मणती वेधका वनमाळी ॥ आह्मांस टाकून गोकुळीं ॥ तुह्मी द्वारका वसविली ॥ नाहीं दीधली भेट कदां ॥ ६९ ॥ असो गोपिकांचें करूनस माधान ॥ गौळियांस भेटला श्रीकृष्ण ॥ तों नंदयशोदा देखतां दुरोन ॥ धांवोन चरण हरि धरी ॥७०॥ तो पुराणपुरुष जगपाळक ॥ यशोदेचे पदीं ठेवि मस्तक ॥ येरीनें हरीचे धरोनि हस्तक ॥ क्षेमालिंगन पैं दीधलें ॥७१॥ यशोदेचे पयोधरें ॥ ते थें पान्हा फुटला सत्वर ॥ ज्यांतील अमृत क्षीराब्धि जावर ॥ बाळपणीं प्यालाअसे ॥७२॥ यशोदा ह्मणे राजीवनेत्रा ॥ निराळवर्णा कोमळगात्रा ॥ मज सांडून सुकुमारा ॥ बहुता दिवस गेलासी ॥ ७३ ॥ कृष्णा तुजवीण एक क्षण ॥ झाला आम्हांसीं पहा युगासमान ॥ हरी तुझी बाळलीला आठऊन ॥ आह्मी प्राण रक्षिले ॥ ७४ ॥ उखळीं बांधिलें तुज हृषीकेशी ॥ ह्मणोनि मजवर रुसलासी ॥ मज टाकून परदेशीं ॥ तूं द्वारकेसीं वसतोस पैं ॥७५॥ श्रीकृष्ण ह्मणे जननीलागुन ॥ तुझा पासीं लागलें माझें मन ॥ तों नंद आला जवळीं धांवोन ॥ कृष्णें चरण वंदिले ॥ ७६ ॥ जो कमलोद्भवाचा जनिता ॥ तणें आलिं

१ सुंदर स्त्रिया. २ विजा. ३ देवांच्या स्त्रिया. ४ स्तन. ५ आकाश. ६ ब्रह्मदेवाला उत्पन्न करणारा श्रीकृष्ण.

गिळानंदपिता ॥ म्हणेसुखयाश्रीकृष्णनाथा ॥ दूरटाकिलेंआह्मांतें ॥७७॥ असोहातींधरूनिनंदयशोदेसीं ॥ आणि ॥३६॥
लींवसुदेवदेवकीपासीं ॥ क्षेमालिंगनेंएकमेकासीं ॥ प्रेमादरेंदेतीतेव्हां ॥७८॥ तोंअष्टनायिकाआलियाधांवोनी ॥ आ
॥३॥ णीसोळासहस्त्रनितंबिनी ॥ हृदलागतीयशोदेचेचरणी ॥ मस्तकठेवितीआदरें ॥ ७९ ॥ सोळासहस्त्रांमाजीपट्टराणी
लावण्यखाणीमन्मथजननी ॥ तेणेंयशोदेचेचरणी ॥ मस्तकठेविलाआदरें ॥ ८० ॥ यशोदेनेरुक्मिणीहृदयींधरिली ॥
आनंदनमायेदिग्मंडळीं ॥ जैसीकौसल्येनेसीताआलिंगिली ॥ तैसीचरीतिझालीतेथें ॥८१॥ असोयावरीग्रहणींकरू
नस्नान ॥ कृष्णेंयात्राकेलीसांगदान ॥ आनकदुंदुभिउग्रसेन ॥ भिन्नभिन्नदानेंदेती ॥ ८२ ॥ अमर्यादभांडारफोडून
सुखीकेलेयाचकजन ॥ याचकांचेंसदातृप्तमन ॥ हरिवदनेंपाहतां ॥ ८३ ॥ गोकुळींचेजनआले ॥ तितुकेश्रीकृष्णेंगौ
रविले ॥ दिव्यवस्त्राभरणींतेवेळे ॥ पूजिलेगोवळेगोपाळ ॥८४॥ रुक्मिणीह्मणेयादवेंद्रा ॥ बंधूचीबरवीपूजाकरा ॥ मा
झाहेतआजिपुरलाखरा ॥ संवगडेतुमचेपाहूनी ॥ ८५ ॥ दिव्यवस्त्रेंअळंकारजेचांगले ॥ गोकुळींच्यागोपिकांसतेवेळे ॥
स्वहस्तेंदीधलेघननीळें ॥ देखतांहांसोंआलेंरुक्मिणीसीं ॥८६॥ श्रीकृष्णासह्मणेतेवेळा ॥ बरव्यागौरवाजीगोपिबाळा ॥
आपलीपूर्वओळखीसांभाळा ॥ केलासोहळाजोबाळपणीं ॥ ८७ ॥ ऐकतांरुक्मिणीच्यावचना ॥ हांसोंआलेंजगन्मो
हना ॥ सत्यभामादिसोळासहस्त्रललना ॥ हांसतीतेव्हांआनंदें ॥ ८८ ॥ नंदयशोदेचेंपूजन ॥ आपणकरीतश्रीकृष्ण
बहुतअलंकारधन ॥ नंदयशोदेससमर्पिलें ॥८९॥ कृष्णनायिकासमग्र ॥ यशोदेसींदेतीवस्त्रेंअलंकार ॥ श्रीकृष्णाचेपु
त्रपौत्र ॥ यशोदेसींभेटले ॥ ९० ॥ देवकीह्मणेयशोदेलागुन ॥ त्वांदेखिलेंहरीचेंबाळपण ॥ कृष्णासींकरविलेंस्तनपा ॥ ३ ॥
न ॥ तूंचधन्यात्रिभुवनीं ॥ ९१ ॥ कंसेंआपटिलींसहाबाळें ॥ कृष्णाऐसींसुंदरसांवळें ॥ सांगतांदेवकीसरुदनआलें

१ याचका. २ प्रद्युम्नाची माता रुक्मिणी. ३ वसुदेव. ४ मुख. ५ इच्छा. ६ स्त्रिया. ७ पुत्रापासून जो पुत्र उत्पन्न होतो त्यास पौत्र (नातु) असें नाव.

दुःखआठवलेंबंदिशाळेचें ॥ ९२ ॥ देवकीह्मणेयदुवीरा ॥ तुवांगुरुपुत्रआणिलामाघारा ॥ तुजहूनज्येष्ठसुकुमारा ॥ कं
सेंपूर्वींमारिलीं ॥ ९३ ॥ तींमाझींमजआणुनी ॥ सत्वरभेटवीचक्रपाणी ॥ मगबोलेकैवल्यदानी ॥ देवकीप्रतितेधवां ॥
॥ ९४ ॥ मातेआतांचपाहेंनवल ॥ तुजभेटवितोंसाहीबाळ ॥ यमासींआज्ञाकरीघननीळ ॥ तेणेंतात्काळआणिलीं ॥
॥ ९५ ॥ साहीबाळेंआणुनी ॥ देवकीपुढेंदेतमोक्षदानी ॥ अश्चर्यकरितीदोघीजणी ॥ देवकीआणियशोदा ॥ ९६ ॥
साहीबाळेंतेवेळीं ॥ देवकीनेंहृदयींधरिलीं ॥ जनअश्चर्यकरितीसकळी ॥ अद्भुतकरणीकेलीहो ॥ ९७ ॥ पंक्तींघेऊनगो
कुळींचेजन ॥ श्रीकृष्णेंसारिलेंभोजन ॥ पंचरात्रीतेथेंक्रमून ॥ सुखदीधलेंसमस्तां ॥ ९८ ॥ याउपरीश्रीकृष्णाचीआ
ज्ञाघेउन ॥ नंदयशोदागौळीजन ॥ गोकुळासगेलेपरतोन ॥ श्रीकृष्णासआठवित ॥ ९९ ॥ सकळदळभारेंसिमधुसु
दन ॥ द्वारकेसीआलापरतोन ॥ ग्रहणयात्राजाहलीसंपूर्ण ॥ ब्रह्मानंदेंकरूनियां ॥ १०० ॥ यावरीएकेदिनींकृष्णसु
त ॥ वनक्रीडेसिगेलेसमस्त ॥ कंदुकखेळतखेळत ॥ अरण्यांतधांवती ॥ १ ॥ कंदुकखेळतांउसळला ॥ महाकूपांमा
जीपडिला ॥ सकळयादवतेवेळा ॥ कूपाआंतविलोकिती ॥ २ ॥ आंतकिंचितनसेनीर ॥ माजीसरडपडिलापर्वताकार
महाविशाळभयंकर ॥ उघडूननेत्रविलोकीत ॥ ३ ॥ यादवह्मणतीजन्मवरीपाही ॥ येव्हडासरडदेखिलानाहीं ॥ ए
कधांऊनलवलाही ॥ कृष्णासींसांगतीनवलहें ॥ ४ ॥ बळिसहितकर्मलावर ॥ तेथेंपहावयाआलेसत्वर ॥ कूपामाजी
कौस्तुभधर ॥ पाहेसादरविलोकुनी ॥ ५ ॥ कृष्णदृष्टींपडतांसाचार ॥ तात्काळजाहलात्याचाउद्धार ॥ पावोनियांदि
व्यशरीर ॥ कूपाबाहेरपातला ॥ ६ ॥ जोब्रह्मादिकांवंद्यपूर्ण ॥ क्षीराब्धिवासीनारायण ॥ त्याचेधरिलेदृढचरण ॥ प्रे
मेंकरूनतयानें ॥ ७ ॥ उभाठाकलाजोडूनकर ॥ मगतयासींपुसेश्रीधर ॥ तूंकोणयेथेंसांगवीर ॥ कायप्रत्युत्तरबोलेतो

१ सांदीपनि ऋषीचा. २ श्रीकृष्ण. ३ मधु नांवाच्या दैत्यास मारणारा (श्रीकृष्ण.) ४ ... . ५ विहीर. ६ उदक ७ सत्वर. ८ लक्ष्मीपति श्रीकृष्ण. ९ कौस्तुभमणी.

॥ ८ ॥ ह्मणेमाझेंनावनृगनृपवर ॥ पुंण्यपंथेंवर्त्ततांसाचारे ॥ मध्येंएकअपायघडलाथोर ॥ जाहलाकहरमजवरी ॥ ९ ॥ एकयामहापर्वकाळीं ॥ ब्राह्मणबोलाऊनसकळी ॥ तयांसींसहस्त्रगोदानेंअर्पिलीं ॥ सवत्सविधिप्रकारें ॥ १० ॥ पूजामानपावोनब्राह्मण ॥ गेलेआश्रमासींगाईघेउन ॥ त्यांतएकयाऋषीचीगायपळोन ॥ आलीकळपांतआमुच्या ॥ ११ ॥ तोंदुसरेदिवसींकरूनस्नान ॥ आणीकएकब्राह्मणालागुन ॥ तेचिगायदिधलीनेणोन ॥ मगतोब्राह्मणआलापहावया ॥ १२ ॥ तेणेंयेऊनतीगायधरिली ॥ ह्मणेहेमाझीपळोनआली ॥ ब्राह्मणह्मणेमजआतांदिधली ॥ मीनसोडींसर्वथा ॥ १३ ॥ एकासएकभांडतीब्राह्मण ॥ म्यांधरिलेदोघांचेचरण ॥ पहिल्याब्राह्मणाससहस्त्रगोदान ॥ द्यावयासिद्धजाहलों ॥ १४ ॥ तोह्मणेमीनघेंईसर्वथा ॥ माझीचमजदेईआतां ॥ तोंदुसऱ्याब्राह्मणासींप्रार्थितां ॥ तोहीसर्वथानायके ॥ १५ ॥ दोघेहीविप्रभांडतां ॥ नराहतीचराहवितां ॥ दोघेक्षोभोनकृष्णनाथा ॥ मजशापशस्त्रेंताडिलें ॥ १६ ॥ ह्मणतीमहासरडहोऊन ॥ कूपामाजीपडेबहुतदिन ॥ म्यांधरिलेत्यांचेचरण ॥ मागुतीवचनबोलिले ॥ १७ ॥ पुढेंअवतरेलश्रीकृष्ण ॥ जोपूर्णब्रह्मसनातन ॥ त्याचीदृष्टीपडतांउद्धरोन ॥ जासीलतेव्हांस्वर्गातें ॥ १८ ॥ यादवांसींह्मणेकृष्णनाथ ॥ पहाअन्यायतरीकिंचित ॥ केव्हढाजाहलाअनर्थ ॥ पुंण्यपुरुषारायातें ॥ १९ ॥ यालागींब्राह्मणासींभिऊन ॥ वर्त्ततुह्मीसावधान ॥ हेंअसोतात्काळविमान ॥ रायाकारणेंपातलें ॥ २० ॥ नमस्कारूनहरीचेचरण ॥ नृगराजागेलाउद्धरोन ॥ हरिपदप्रसादेंकरून ॥ इंद्रभुवनींराहिला ॥ २१ ॥ द्वारकेंतप्रवेशलाकृष्णनाथ ॥ तोंभेटीसआलावीरपार्थ ॥ चतुररणपंडितसुभद्राकांत ॥ आवडेबहुतश्रीकृष्णा ॥ २२ ॥ श्रीकृष्णेंआवडीकरून ॥ हृदयींआलिंगिलाअर्जुन ॥ परमप्रीतीदोघांलागुन ॥ पंक्तीसभोजनशेजारीं ॥ २३ ॥ एकाआसनींदोघांसबैसणें ॥ एकेतल्पकींनिद्राकरणें ॥ गुह्यगोष्टीवो

१ मार्ग. २ विप्र. ३ वासुरें. ४ पाय. ५ ब्राह्मण. ६ विहीर. ७ निराकार व पुराण पुरुष. ८ अर्जुन. ९ शय्या, पलंग.

ळणे ॥ दोघेजणेंएकांतीं ॥ २४ ॥ तोंद्वारकेमाजीएकब्राह्मण ॥ त्याचींआठबाळेंगेलींसटवोन ॥ मागुतीस्त्रीप्रसूतहोऊ
न ॥ नववापुत्रजाहला ॥ २५ ॥ ब्राह्मणश्रीरंगाजवळीआला ॥ बाळांचावृत्तांतसांगीतला ॥ हरिजेपांचवेदिवसींपुत्र
जातातयाला ॥ उपायमजलासांगाकांहीं ॥ २६ ॥ आतांस्त्रीजाहलीप्रसूत ॥ एव्हडातरीराखेंसुत ॥ तोंगर्वेंबोलेवीर
पार्थ ॥ मीरक्षीनबाळतुझें ॥ २७ ॥ ब्राह्मणाच्याघरासआलाअर्जुन ॥ ह्मणेमीबाळकाचारक्षीनप्राण ॥ यमकाळउभे
चिरीन ॥ निजसामर्थ्येंकरूनियां ॥ २८ ॥ मीअसतांसामर्थ्यवंत ॥ कायकरीलयमदूत ॥ कैसासटवेलविप्राचासुत ॥
तोआजिसत्यपाहेनमी ॥ २९ ॥ जरीयाबाळाचाजाईलप्राण ॥ तरीमीहाअग्निकाष्ठेंभक्षीन ॥ ऐसाकरूनियांपण ॥ र
क्षीअर्जुनसभोंवतें ॥ ३० ॥ विप्राच्यागृहावरूनिथोर ॥ दृढरचिलेंबाणांचेंमंदिर ॥ दिव्यमंत्रजपोनसत्वर ॥ दिग्बंध
नपार्थकरी ॥ ३१ ॥ धनुष्यासलाऊनिबाण ॥ द्वारींरक्षितअर्जुन ॥ तोंप्रवर्तलापांचवादिन ॥ गेलाप्राणबाळकाचा
॥ ३२ ॥ जननोपिटीवक्षस्थळ ॥ अहारेअर्जुनासटवलेंबाळ ॥ पार्थक्षोभलाप्रबळ ॥ गेलातात्काळयमपुरीं ॥ ३३ ॥
यमासपुसेवृत्तांत ॥ तोह्मणेनवहीबाळेंयेथ ॥ म्यांआणिलींनाहींसत्य ॥ जाणयथार्थकपिध्वजा ॥ ३४ ॥ बाळकाकार
णेंतवेळे ॥ स्वर्गमृत्युपाताळशोधिलें ॥ चौदालोकांसझाडेघेतले ॥ परीबाळेंनसांपडती ॥ ३५ ॥ आलाद्वारकेसपरतो
न ॥ मगचेतविलमहाअग्न ॥ प्राणद्यावयासोअर्जुन ॥ सिद्धजाहलातेकाळीं ॥ ३६ ॥ वृत्तांतएकोनसर्वेश्वर ॥ पार्थाजव
ळीआलासत्वर ॥ कपिध्वजेंवृत्तांतसमग्र ॥ श्रीरंगासीसांगीतला ॥ ३७ ॥ मगदिव्यरथसजऊनपारेकर ॥ श्रीकृष्णें
आणविलासत्वर ॥ त्यावरीकमळांवरसुभद्रावर ॥ बैसोनियांचालिले ॥ ३८ ॥ पवनवेगेंरथजात ॥ पृथ्वीमंडळउल्लंघो
त्वरित ॥ सप्तसमुद्रअद्भुत ॥ क्रमूनमागेंटाकिले ॥ ३९ ॥ सप्तावरणेंभेदून ॥ जेथेंवसेआदिनारायण ॥ तेथेंनेऊनि

१ ब्राह्मण. २ दिवस. ३ त्यांच्या रथाच्या ध्वजावर मारुति रहातो म्हणून अर्जुनास कपिध्वज हें नाम प्राप्त झालें. ४ श्रीकृष्ण. ५ वायु.

अर्जुन ॥ उभाकेलाश्रीकृष्णें ॥ ४० ॥ कोटिसूर्याचीप्रभाजायलपोन ॥ ऐसाशेषशायीनारायण ॥ त्याचियापदअंगु
ष्ठावरून ॥ ब्रह्मांडचिओवाळिजे ॥ ४१ ॥ तेंस्वरूपतेजअपार ॥ नेत्रींपाहूंनशकेमित्र ॥ त्याचेस्वरूपींवसुदेवपुत्र ॥
मिळोनिगेलाएकलें ॥४२॥ परमघाबिराजाहलाअर्जुन ॥ पाहेतंवजवळीनाहींश्रीकृष्ण ॥ अद्भुततेजनलक्षवेपूर्ण ॥ झां
कीनयनभयेंतेव्हां ॥ ४३ ॥ नयनझांकूनपंडुसुत ॥ श्रीकृष्णनामेंहाकदेत ॥ ह्मणेकैवारियाधांवत्वरित ॥ कांमजयेथें
सांडिलें ॥ ४४ ॥ मंगळधामाराजीवनेत्रा ॥ पुराणपुरुषास्मरारिमित्रा ॥ मन्मथजनकादेवकीपुत्रा ॥ धांवसत्वरमज
लागीं ॥४५॥ जलजोद्भवजनकामधुसूदना ॥ पांडवरक्षकाभक्तजनरंजना ॥ समरधीरादानवभंजना ॥ काढीमजयेथुनी
॥ ४६ ॥ कासावीसजाहलापार्थ ॥ मगप्रगटलाकृष्णनाथ ॥ दिव्यचक्षुतयासींदेत ॥ ह्मणेपाहेअद्भुततेजमाझें ॥ ४७॥
मगपार्थेंउघडिलींनेत्रकमलें ॥ दिव्यस्वरूपन्याहाळिलें ॥ तंवतेथेंनवहीबाळें ॥ ब्राह्मणाचींखेळती ॥ ४८॥ मगस्तवूनि
आदिनारायण ॥ नवहीबाळेंघेतलींमागोन ॥ रथींबैसोनकृष्णार्जुन ॥ आलेपरतोनद्वारकेसीं ॥ ४९ ॥ अर्जुनाजवळीं
नवहीबाळें ॥ श्रीकृष्णेंदीधलींतयेवेळे ॥ मगब्राह्मणासबोलाविलें ॥ स्त्रीसहिततेधवां ॥५०॥ उभयतासपुजूनपार्थ ॥
समर्पिलेनवहीसुत ॥ ब्राह्मणआनंदेंबहुत ॥ यशवर्णितपार्थाचें ॥ ५१ ॥ ब्राह्मणगेलागृहासीं ॥ मगअर्जुनह्मणेहृषीके
शी ॥ तुझीलीलाब्रह्मादिकांसीं ॥ पाकशासनासींअगम्य ॥ ५२ ॥ श्रीकृष्णह्मणेपार्था ॥ सर्वस्वरूपेंमीचधरिता ॥ ये
थेंदुजयाचीनाहींवार्ता ॥ कर्ताहर्तामीचपैं ॥ ५३ ॥ असोआज्ञाघेऊनअर्जुन ॥ इंद्रप्रस्थासींगेलापरतोन ॥ सकळअ
भिमानगळून ॥ कृष्णस्मरणींवर्ततसे ॥ ५४ ॥ श्रीधरश्रोतयांविनवीत ॥ संपतआलाहरिविजयग्रंथ ॥ परीएकअनु ॥५॥
संधानींसंमत ॥ पद्मपुराणींचेंसूचलें ॥ ५५ ॥ पद्मपुराणींपांडुरंगमहात्म्य ॥ तेथेंहीकथाआहेउत्तम ॥ श्रोतींपरिसि

१ सूर्य. २ कमल. ३ शंकर. ४ प्रद्युम्नाचा पिता श्रीकृष्ण. ५ कामदेवाचा बाप. ६ युद्ध. ७ दैत्य. ८ इंद्र.

जेसप्रेम ॥ अत्यादरेंकरूनियां ॥ ५६ ॥ शचीशक्राचीअंगना ॥ तीएकदांगेलीविष्णुभुवना ॥ तोंदेखिलेवैकुंठराणा
लक्ष्मीसहिततेवेळा ॥ ५७॥ करूनियांहरीसनमन ॥ उभीठाकलीकरजोडुन ॥ परीशचीचेंइच्छीमन ॥ अर्धांगींबैसे
नहरीच्या ॥ ५८ ॥ हापरमात्माआदिनारायण ॥ जरींमीयाच्याअर्धांगींबैसेन ॥ तरींभाग्यपरिपूर्ण ॥ मगजगज्जी
वनबोलत ॥ ५९ ॥ हरिह्मणेतेअवसरीं ॥ शचीतुवांजेंइच्छिलेंअंतरीं ॥ साठीसहस्त्रवर्षेंतपकरी ॥ हिमगिरीपाठारींम
जलागीं ॥ १६० ॥ पुढेंमीधरीनकृष्णावतार ॥ गोकुळींकरीनलीलाचरित्र ॥ तूंराधाहोऊनसत्वर ॥ प्रगटेमगव्रजातें
॥ ६१ ॥ तेथेंमीतुजवरीन ॥ मगमीकंसवधासीजाईन ॥ तेवेळेंतूंगुप्तहोउन ॥ द्वारकेयेईवेगेंसीं ॥ ६२ ॥ ऐसावरपा
वोनितेअवसरीं ॥ इंद्राणीनिर्धारेंतपकरी ॥ तेप्रगटलीगोकुळाभीतरीं ॥ भोगिलामुरारींकुंजवनीं ॥ ६३ ॥ मगमथुरे
सिजातांहृषीकेशी ॥ वियोगनसाहवेराधेसीं ॥ गुप्तहोऊनिहिमाचळासीं ॥ मागुतीतपासींतेगेली ॥ ६४ ॥ मगतेदि
व्यतपकरूनी ॥ तेचआलीद्वारकेलागुनी ॥ श्रीकृष्णेंराधेसींदेखोनी ॥ आलिंगूनिअंकींबैसविली ॥ ६५ ॥ अद्यापिद्वा
रकेसींजाण ॥ श्रोतींपहावेंजाऊन ॥ होतेंराधाकृष्णपूजन ॥ सर्वजनदेखतीतें ॥ ६६ ॥ असोअर्धांगींराधाघेउनी ॥
बैसलाअसतांचक्रपाणी ॥ तेथेंआलीरुक्मिणी ॥ हरिचरणपहावया ॥ ६७॥ जरीसोळासहस्त्रगोपिकाअसती ॥ स
त्यभामादिसकळयुवती ॥ परीत्याहींयेतांरुक्मिणीसती ॥ नबैसतीहरिअंकीं ॥६८॥ रुक्मिणीयेतांचसकळा ॥ उभ्या
राहतीगोपबाळा ॥ सर्वांदेखतांचित्कळा ॥ हरिअर्धांगींबैसत ॥ ६९ ॥ सर्वांदेखतांबैसेरुक्मिणी ॥ परीतिजदेखतन
बैसेकोणही ॥ हेज्ञानकळापट्टराणी ॥ इचीसरीकोणीनपावत ॥ १७० ॥ असोरुक्मिणीआलीजोंएकदां ॥ तोंहरीचेअ
र्धांगींबैसलीराधा ॥ नधरीरुक्मिणीचीमर्यादा ॥ चढलीक्रोधाभीमकी ॥ ७१ ॥ पुढीलभविष्यजाणुनी ॥ तात्काळरु

१ इंद्राणी. २ स्त्री. ३ वैकुंठास. ४ उदकामध्यें वास करतो ह्मणून नारायण असें ह्मणतात. ५ मन. ६ पर्वत. ७ मांडीवर. ८ नायका. ९ बरोबरी. १० रुक्मिणी.

क्मिणीगेलीरुसोनी ॥ दक्षिणदिंडीरवनींयेउनी ॥ तपकरीतबैसली ॥ ७२ ॥ दिंडीरवनतेंचपंढरी ॥ भीमातिरींभीम
कीतपकरी ॥ मजयेथेंपहावयायेईलमुरारी ॥ द्वारकेहूनआपणची ॥ ७३ ॥ मगदिंडीरवनांत ॥ भीमककन्यातपकरि
त ॥ तोंद्वारकेसींकृष्णनाथ ॥ कायकारेंताजाहला ॥ ७४ ॥ रुक्मिणीजातांद्वारकेहुनी ॥ कळाहीनसकळकामिनी ॥
तेसर्वसौभाग्यखाणी ॥ गेलीरुसोनभीमातटा ॥ ७५ ॥ मगरुक्मिणीकारणेंकृष्णनाथ ॥ सर्वउर्वीमंडळशोधित ॥ तों
गोकुळासीआलात्वरित ॥ बाळवेषधरीतेव्हां ॥ ७६ ॥ सवेंगाईगोपाळघेउनी ॥ दक्षिणदिशेआलाचक्रपाणी ॥ शोधी
तवनींउपवनीं ॥ तेरुक्मिणीचित्कळा ॥ ७७ ॥ गोरक्षणाचावेत्रकरीं ॥ तोचिदंडधारीपूतनारी ॥ शंखतोकमंडलुनि
र्धारी ॥ संन्यासीहरिजाहलाअसे ॥ ७८ ॥ श्रीवत्सांकितमनोहर ॥ मुगुटकुंडलेंमकराकार ॥ नीळजीमूतवर्णश्रीधर
बाळदिगंबरजाहला ॥ ७९ ॥ शोधीतशोधीतहृषीकेशी ॥ आलालोहदंडक्षेत्रासीं ॥ दिंडीरवनह्मणतीत्यासीं ॥ तेथेंद्वा
रकावासीप्रवेशला ॥ १८० ॥ मागेंटाकूनगाईगोपाळ ॥ त्यावनांतप्रवेशेघननीळ ॥ तोंतेथेंबैसलीवेल्हाळ ॥ तपकरी
तएकांतीं ॥ ८१ ॥ अंकांतरींधरूनवेत ॥ दोन्हीकटींठेऊनहस्त ॥ रुक्मिणीचेंवदनविलोकित ॥ उभाराहिलातेथेंची
॥ ८२ ॥ ह्मणेपद्मनेत्रेकामिनी ॥ कांबैसलीसयेउनी ॥ मजनगमेतुजवांचुनी ॥ ह्मणोनधांऊनएथेंआलों ॥ ८३ ॥ ह्मणे
प्रियेतुजवांचुन ॥ मजयुगासमानवाटेक्षण ॥ मगरुक्मिणीबोलेवचन ॥ तूंकोणआहेसीसांगपां ॥ ८४ ॥ चोरटियासा
रिखाअकस्मात ॥ उभाठाकलासीयावनांत ॥ परांगनेसींबोलावयामात ॥ कायकारणतुजअसे ॥ ८५ ॥ परनारीसीं
प्रियाह्मणसी ॥ मजऐसेंवाटतेंमानसीं ॥ बहुतेकपरद्वारीआहेसी ॥ बाळपणापासूनी ॥ ८६ ॥ ऐकोनभीमकीचेंवच ॥ ६ ॥
न ॥ हास्यकरीतमधुसूदन ॥ मगहृदयींदृढआलिंगून ॥ केलेंसमाधानतियेचें ॥ ८७ ॥ तोंपुढेंपुंडलीकभक्त ॥ माता
पितयांचीसेवाकरित ॥ तेणेंतोषलाजगन्नाथ ॥ जाऊनतेथेंउभाठाके ॥८८॥ हरिम्हणेधन्यधन्यपुंडलीका ॥ वरमागेंभ

क्तटिळका ॥ येरेंवीटटांकिलींवैकुंठनायका ॥ बैसावयाकारणें ॥ ८९ ॥ त्याविटेवरीपदजोडुनी ॥ दोन्हीकरकटींठेउ नी ॥ उभाराहिलामोक्षदानी ॥ पुंडलिकासम्याहाळित ॥ ९० ॥ मातापितयांचीसेवाकरूनी ॥ हरिसमीपआलापुंडलि कमुनी ॥ प्रेमेंलागलादृढचरणीं ॥ मगमोक्षदानीबोलत ॥ ९१ ॥ पुंडलिकावरमागयेचक्षणीं ॥ येरूम्हणेजैसाआहेस चक्रपाणी ॥ तैसाचिरकाळयेस्थानी ॥ उभाराहेंभगवंता ॥ ९२ ॥ जेतुझ्यादर्शनासियेती ॥ ज्ञानहीनमूढमती ॥ त्यां सींदर्शनेंव्हावीमुक्ती ॥ हेचिविनंतीमाझीअसे ॥ ९३ ॥ आणियाक्षेत्राचेंनामपंढरीनगर ॥ दक्षिणद्वारकानामसाचा र ॥ रुक्मिणीसहिततूंसर्वेश्वर ॥ राहेंस्थिरयेथेंची ॥ ९४ ॥ विठ्ठलनामअभिधान ॥ चालवावेंआतांयेथुन ॥ मजकोठें नजावेंसोडुन ॥ कृपाळुवासर्वेशा ॥ ९५ ॥ म्हणूनदक्षिणद्वारकापंढरी ॥ जेविख्यातभूमंडळावरी ॥ सकळद्वारकेचीसं पदामुरारी ॥ आणिततव्हांपंढरियेे ॥ ९६ ॥ हाभीमातीरदिगंबर ॥ आदिपुरुषपरात्पर ॥ आनंदसांप्रदायथोर ॥ तेथूनियांवाढला ॥ ९७ ॥ मूळगुरुआदिनारायण ॥ प्रथमशिष्यचतुरानन ॥ आपलेंजेंगुह्यज्ञान ॥ ठेविलेंपूर्णज्यापा सीं ॥ ९८ ॥ तेंचब्रह्मवंद्यनिजज्ञान ॥ अत्रीसदिधलेंप्रीतीकरून ॥ त्याचेपोटींपरब्रह्मपूर्ण ॥ दत्तात्रेयअवतरला ॥ ९९ ॥ अवतारउदंडहोऊनगेले ॥ परीदत्तात्रेयरूपआहेसंचलें ॥ अत्रीनेंज्ञानठेविलें ॥ दत्तात्रेयींसर्वतेवेळा ॥ २०० ॥ याद त्तात्रेयापासून ॥ सदानंदींबिंबलेंज्ञान ॥ तेंचिरामानंदींठसावोन ॥ परिपूर्णपसरलें ॥ १ ॥ तेथूनअमळानंदयतीश्वर जोगंभीरपणेंजैसासागर ॥ तेथूनज्ञानसमग्र ॥ ब्रह्मानंदअवतरले ॥ २ ॥ तेथूनसहजानंदमुनी ॥ ज्याचीसमाधीआ हेकल्याणी ॥ तेथूनपूर्णानंदपूर्णपणी ॥ अवतरलायतिराज ॥ ३ ॥ तेथूतदत्तानंदतत्वतां ॥ जोश्रीधराचेपितयाचापि ता ॥ श्रीदत्तात्रेयचिमागुता ॥ अवतरलासहजास्थिती ॥ ४ ॥ तेथूनब्रह्मानंदसद्गुरू ॥ जोज्ञानाचामहामेरू ॥ श्रीधर वरदानिर्विकारू ॥ भीमातीरविलासीजो ॥ ५ ॥ शालिवाहनशकेसोळाशेंचोवीस ॥ चित्रभानुनामसंवत्सरास ॥ शुद्ध

द्वितीयामार्गशीर्षमास ॥ तेदिवशींग्रंथसंपला ॥६॥ श्रीपांडुरंगवरदेंकरून ॥ पंढरीसग्रंथजाहलानिर्माण ॥ एकदांश्रवण करितांपरिपूर्ण ॥ पापेंदारुणभस्महोती ॥ ७ ॥ तीनआवर्तनेंवाचितांपवित्र ॥ कुळींहोयदिव्यपुत्र ॥ तोभक्तराजमहाचतुर ॥ होईलऐसेंजाणिजे ॥ ८ ॥ एकआवर्तनकरितां ॥ हरेघोरसंकटचिंता ॥ शत्रुपराजयतत्वतां ॥ श्रवणकरितांहरिविजय ॥ ९ ॥ कामक्रोधमदमत्सर ॥ हेचिशत्रुअनिवार ॥ यांचापराजयहोईलसाचार ॥ श्रवणकरितांभावार्थें ॥ ॥ १० ॥ हरिविजयकरितांश्रवण ॥ हरेलसकळऋणअथवारोगदाण ॥ आपणप्रगटोनिश्रीकृष्ण ॥ संकटेंत्यांचींनिरसील ॥ ११ ॥ छत्तीसअध्यायग्रंथतत्वतां ॥ प्रीतिपावोपंढरीनाथा ॥ याग्रंथासमूळकर्ता ॥ पंढरीनाथजाणिजे ॥१२॥ जेंजेंविठ्ठलेंकर्णींसांगितलें ॥ तेंतेंयेथेंपत्रींलिहिलें ॥ न्यूनअथवाआगळें ॥ त्याचेंतोचजाणेपैं ॥ १३ ॥ दशमआणिहरिवंश ॥ पद्मपुराणींच्याकथाविशेष ॥ त्याचहरिविजयींसुरस ॥ श्रोतींसावकाशपरिसावें ॥ १४ ॥ छत्तीसअध्यायहरिविजय ॥ पांडुरंगासींपरमप्रिय ॥ हाग्रंथसंग्रहतांतेंघरनिर्भय ॥ सदांविजयहोइजे ॥ १५ ॥ हरिविजयग्रंथभांडार ॥ छत्तीसकोठड्यांचेंपरिकर ॥ माजीरत्नेंभरलींनानाप्रकार ॥ जोहरीसंतपरीक्षक ॥ १६ ॥ छत्तीसतत्वेंहींसाचार ॥ कींछत्तीसखणाचेंदामोदर ॥ कींछत्तीसगंगामिळोनिसमग्र ॥ हरिविजयसमुद्रभरला ॥१७॥ कींछत्तीसकोहळींधन ॥ दीधलेंब्रह्मानंदेंदाउन ॥ कींछत्तीसखणांचेंवृंदावन ॥ निजभक्तसंपूर्णतुळसीवरी ॥ २१८ ॥ कींहरिविजयग्रंथराजेंद्र ॥ हेछत्तीसजाणात्याचेमहावीर ॥ करितीसकळपापांचासंहार ॥ प्रतापधीरमहायुद्धीं ॥ २१९ ॥ हरिविजयहेंचिआकाश ॥ तेथेंहेछत्तीसचंडांश ॥ ब्रह्मांडभेदूनप्रकाश ॥ पलीकडेजायपैं ॥ २० ॥ कींछत्तीसवृक्षांचेंवन ॥ कींछत्तीसक्षेत्रेंपिकलींपूर्ण ॥ कींहेंपदकदेदीप्यमान ॥ छत्तीसरत्नांचेंजडियेलें ॥२१॥ कींहाप्रयागराजथोर ॥ भावमाघमासअतिपवित्र ॥ स्नानकरीपुंण्यवंतनर ॥ अर्थीबुडीदेऊनियां ॥२२॥ कींहाभवरोगावरीदिव्यरस ॥ बुद्धिमंदासहोय

॥७॥

मतिप्रकाश ॥ शुकसांगेपरीक्षितीस ॥ वारंवारगौरऊन ॥२३॥ प्रथमाध्यायींमंगळाचरण ॥ गणेशसरस्वतीसंतवर्ण
न ॥ गुरुमहिमासांगोन ॥ प्रथमाध्यायसंपविला ॥ २४ ॥ दैत्यपृथ्वीवरीमाजले ॥ ह्मणोनिदेवक्षीरसागरासींगेले ॥
स्तवनकरूनसुरवरपरतले ॥ ऐसेंहेंकथिलेंद्वितीयाध्यायीं ॥ २५ ॥ वसुदेवाचेंलग्न ॥ अवतरलेशेषनारायण ॥ गो
कुळासींगेलेजगजीवन ॥ हेंनिरोपणतिसऱ्यांत ॥२६॥ गर्गेंवर्णिलेंजातक ॥ पाळणानिजविलावैकुंठनायक ॥ पूतना
शोषिलीनि:शंक ॥ चौथ्यांतहेंकथिलेंअसे ॥ २७ ॥ पांचव्यांततृणावर्त्तयेउन ॥ श्रीकृष्णासनेलेंउचलोन ॥ नानाक्री
डारसदाउन ॥ मोहिलेंमनसर्वांचें ॥ २८ ॥ साहव्यांतवनमाळी ॥ चोरीकर्मेंकेलीगोकुळीं ॥ गोपीनीगाऱ्हाणींसांगी
तलीं ॥ कौतुकेंकरूनियशोदेसीं ॥२९॥ सातव्यांतहेंकथन ॥ दशावतारलीलापूर्ण ॥ गोपींसदावीश्रीकृष्ण ॥ सांग
तीपूर्णयशोदेसीं ॥३०॥ आठव्यामाजीकथन ॥ पद्मपुराणींचेंसंमतपूर्ण ॥ राधेनेंकृष्णघरासनेउन ॥ खेळविलाबहुसाल
॥ ३१॥ नवव्यांतहेचिकथेचीप्रौढी ॥ कृष्णेंकेल्याबहुतखोडी ॥ मायाउखळींबांधेतांतडी ॥ यमलार्जुनउद्धारिले ॥३२ ॥
दाहाव्यांतगोपाळकालाकरून ॥ वनक्रीडाकरीनारायण ॥ कमलोद्भवेंकेलेंवत्सहरण ॥ करीस्तवनप्रीतीनें ॥३३॥ अ
कराव्यांतकालियामर्दन ॥ बाराव्यांतगोवर्धनोद्धारण ॥ तेराव्यांतकंसदूतमर्दून ॥ गोरक्षणकेलेंपैं ॥ ३४ ॥ चौदाव्यांत
अघासुरमर्दन ॥ नंदयमुनेंतगेलाबुडोन ॥ तोमाघाराआणिलानारायणें ॥ वरुणापासींजाऊनियां ॥ ३५ ॥ पंधरा
व्यांतहेंचिकथन ॥ कृष्णेंघतलेंदेवकीचेंवाण ॥ वनांतमागेराधेसींहरिदान ॥ तेंचवर्णनबहुतअसे ॥ ३६ ॥ सोळाव्यां
तयज्ञपत्न्यांनींयेउन ॥ हरीससमर्पिलेंअन्न ॥ रासक्रीडासंपूर्ण ॥ सत्राव्यांतकथियेली ॥ ३७ ॥ अठराव्यांतनिरू
पण ॥ अक्रूरकृष्णासगेलाघेउन ॥ एकुणविंशतीअध्यायींकंसवधून ॥ राज्यदिधलेंउग्रसेना ॥ ३८ ॥ विसावाअध्या
यअतिसुरस ॥ श्रीकृष्णशरणसांदीपनास ॥ अद्भुतकथिलाज्ञानेंरस ॥ गुरुशिष्यलक्षणें ॥ ३९ ॥ एकविसाव्यांतउ

द्वेयेउन ॥ गोपींसकथिलेंब्रह्मज्ञान ॥ बाविसाव्यांतजरासंधपराभवून ॥ काळयवनभस्मकेला ॥ २४० ॥ तेविसा
वाचोविसावासार ॥ येथेंकथिलेंरुक्मिणीस्वयंवर ॥ पंचविसाव्यांतसर्वेश्वर ॥ जांबुवतीपर्णूनिआणिली ॥ ४१ ॥ स
व्विसाव्यांतकृष्णनायिका ॥ आणिल्याषोडशसहस्त्रगोपिका ॥ सत्ताविसाव्यांतरुक्मिणीविनोददेखा ॥ आणिप्रद्युम्न
उपजला ॥ ४२ ॥ अठ्ठाविसाव्यांतउखाहरण ॥ भुजाछेदूनत्रासिलाबाण ॥ येकुणतिसाव्यांतदरिद्रहरण ॥ सुदाम
याचेंकेलें ॥ ४३ ॥ तिसाव्यांतसत्यभामेचाविनोद ॥ नारदासींदानदिधलागोविंद ॥ एकतिसाव्यांतगरुडाचागर्व
मद ॥ हनुमंताहातींहरियेला ॥ ४४ ॥ बत्तिसाव्यांतसुभद्राहरण ॥ नारदासींघरोघरींकृष्णदर्शन ॥ तेतिसाव्यांतरा
जसूययज्ञ ॥ जरासंधामारविलें ॥ ४५ ॥ चौतिसाव्यांतकथानिश्चिती ॥ वाढीतअसतांद्रौपदीसती ॥ बिरडेंसुटतां
श्रीपती ॥ चतुर्भुजकरीतेव्हां ॥ ४६ ॥ पस्तिसावाअध्यायमयसभावर्णन ॥ शिशुपाळवक्रदंतवधून ॥ विजयीजाह
लामधुसूदन ॥ हेचिकथाअसंभाव्य ॥ ४७ ॥ छत्तिसाव्यांतग्रहणयात्राकरून ॥ भेटलेगोकुळींचेजन ॥ याउपरीपं
ढरीसआलाश्रीकृष्ण ॥ हेंचिनिरूपणशेवटीं ॥ ४८ ॥ ऐसाछत्तीसअध्यायहाग्रंथ ॥ हरिविजययथार्थ ॥ सदांअवलो
किर्ताभक्तसंत ॥ विवेकदृष्टीकरूनियां ॥ ४९ ॥ पंढरीहूनिचारियोजनेंदूर ॥ पश्चिमेसनाझरनामनगर ॥ तेथीलदे
शलेखकसाचार ॥ ब्रह्मानंदपूर्वाश्रमीं ॥ २५० ॥ पुढेंपंढरीसजाऊन ॥ मगकेलेंसन्यासग्रहण ॥ त्यावरीभीमातिरीं
चसंपूर्ण ॥ समाधिस्थनिजसुखें ॥ ५१ ॥ तोब्रह्मानंदमहाराजपिता ॥ सावित्रीनामेंमाझीमाता ॥ श्रीधरेंवंदूनिउभ
यतां ॥ हरिविजयसंपविला ॥ ५२ ॥ सकळश्रोतयांसींआदरें ॥ साष्टांगनमूनश्रीधरें ॥ ब्रह्मानंदेंकरूनिनिर्धारें ॥ ॥ ८ ॥
हरिविजयविलोकिजे ॥ ५३ ॥ ॥ इतिश्रीहरिविजयग्रंथ ॥ संमतहरिवंशभागवत ॥ सदापरिसोतप्रेमळपंडित ॥
षट्त्रिंशतअध्यायशेवटींचा ॥ २५४ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ अध्याय ॥ ३६ ॥ ॥ ओंव्या ॥ २५४ ॥

हा ग्रंथ मुंबईंत रा०रा० गोपाळ नारायण आणि कंपनी मालक यांचेकरितां रामचंद्र कृष्ण शिंगे वेरकर यांणीं गोपाळ नारायण कंपनीच्या छापखान्यांत छापून प्रसिद्ध केला. मिति भाद्रपद वद्य ५ बुधवार शके १८०६ तारणनाम संवत्सरे ता० १० माहे सप्तेंबर सन १८८४ कालिकादेवीरोड घरनंबर १६.

राष्

